Chimamanda Ngozi Adichie

AMERICANA

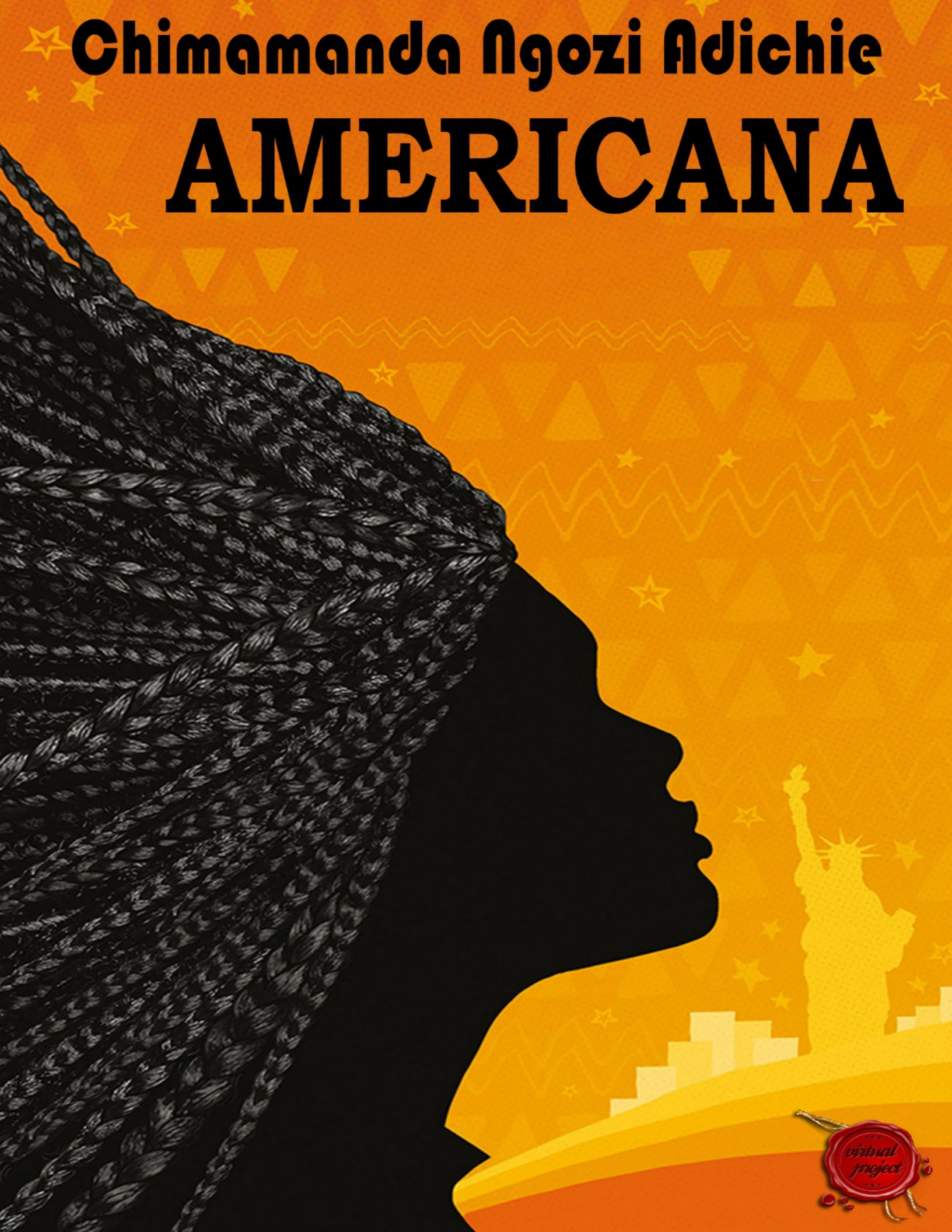

Chimamanda Ngozi Adichie

AMERICANA

Original: *Americanah* (2013)

Traducere din engleză și note de:
RADU ȘOROP

virtual-project.eu

2018

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

Vara, Princeton nu mirosea a nimic şi, deşi lui Ifemelu îi plăceau verdeaţa molcomă a numeroşilor copaci, străzile curate şi casele impunătoare, magazinele uşor piperate şi aerul liniştit şi statornic al graţiei dobândite, acest lucru, lipsa unui miros, era ceea ce o atrăgea cel mai mult, poate datorită faptului că celelalte oraşe americane pe care le cunoştea bine aveau toate un miros aparte. Philadelphia avea parfumul îmbâcsit al istoriei. New Haven mirosea a neglijenţă. Baltimore mirosea a apă sărată, iar Brooklyn, a gunoaie încălzite de soare. Dar Princeton nu avea niciun miros. Aici, îi plăcea să tragă aer adânc în piept. Îi plăcea să îi privească pe localnicii care conduceau cu o politeţe afectată şi îşi parcau maşinile ultimul răcnet în faţa prăvăliilor cu alimente organice de pe Nassau Street sau în faţa restaurantelor de sushi, sau în faţa magazinului de îngheţată cu cincizeci de arome diferite, inclusiv de ardei iute, sau în faţa oficiului poştal unde personalul exuberant se năpustea pentru a-i întâmpina la intrare. Îi plăceau campusul, cu solemnitatea cunoaşterii, clădirile gotice cu zidurile lor dantelate cu iederă şi felul în care totul se transforma, în penumbra nopţii, într-un decor fantomatic. Îi plăcea, mai presus de orice, că în acest loc de tihnă înstărită, putea pretinde că este altcineva, cineva admis în mod excepţional într-un club american venerabil, cineva care purta podoaba certitudinii.

Dar nu îi plăcea faptul că trebuia să meargă până în Trenton ca să îşi împletească părul. Era o exagerare să se aştepte la un astfel de salon în Princeton (puţinii localnici de culoare pe care îi văzuse aveau pielea atât de deschisă şi părul atât de drept, încât nu şi-i putea imagina purtându-şi părul în codiţe), şi totuşi, în timp ce aştepta trenul la staţia Princeton Junction, într-o după-amiază aprinsă de caniculă, s-a întrebat de ce nu exista niciun loc unde să-şi poată împleti părul. Batonul de ciocolată din geantă se topise. Alţi câţiva oameni aşteptau pe peron, toţi albi şi supli, în haine decoltate, lejere. Bărbatul care stătea cel mai aproape de ea mânca îngheţată la cornet; mereu i se păruseră puţin iresponsabili bărbaţii americani care mâncau îngheţată la cornet, mai ales bărbaţii americani care mâncau îngheţată la cornet în public.

— Era și timpul, a spus el întorcându-se către ea în momentul în care, în sfârșit, trenul intra în stație scârțâind, cu acea familiaritate în voce pe care străinii o adoptă unul față de celălalt după ce au împărtășit dezamăgirea unui serviciu public.

Ea i-a zâmbit. Părul puțin grizonant de la spate era pieptănat în față, un aranjament comic pentru a-i ascunde chelia. Trebuie să fi fost profesor universitar, dar nu în științe umaniste, altfel ar fi fost mai atent la impresia pe care le-o lăsa celorlalți. O știință exactă precum chimia, poate. Înainte, ar fi răspuns „Știu, știu”, acea stranie expresie americană care proclamă acordul mai degrabă decât cunoașterea, iar apoi ar fi început o conversație cu el, pentru a vedea dacă ar fi spus vreun lucru pe care să-l poată folosi pe blog. Oamenii erau flatați să fie întrebați despre ei înșiși, iar dacă ea tăcea, asta nu îi făcea decât să spună mai multe. Erau obligați să umple tăcerile. Dacă o întrebau cu ce se ocupă, le răspundea vag „Am un blog de lifestyle”, pentru că, dacă le-ar fi spus „Am un blog anonim care se numește Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare (înainte cunoscuți drept negrotei) din partea unui non-american de culoare”, ar fi fost stingheriți. O spusese, totuși, de câteva ori. O dată, unui bărbat alb care stătea lângă ea în tren, cu părul ca niște vechi frânghii împletite care se terminau în smocuri blonde, cu tricoul făcut zdrențe purtat cu suficientă evlavie încât să o convingă că era un luptător progresist și că ar fi putut fi un invitat potrivit pe blog.

— Conceptul de rasă e complet supraestimat în prezent, e nevoie ca oamenii de culoare să-l depășească, acum totul e despre clasă, cei cu privilegii și cei fără privilegii, îi spusese el sec, iar ea folosise asta ca propoziție introductivă pentru o postare intitulată „Nu toți americanii albi cu *dread*-uri sunt mișto”.

Apoi a fost acel bărbat din Ohio, înghesuit pe locul vecin în timpul unui zbor. Un directoraș, era convinsă, după costumul lui lălâu și cămașa cu guler în contrast. A vrut să știe ce voia să spună prin „blog de lifestyle”, iar ea i-a răspuns, așteptându-se ca el să devină rezervat sau să încheie conversația prin vreo banalitate defensivă precum „Singura rasă care contează este rasa umană”. Dar el continuase:

— Ai scris vreodată despre adopție? Nimeni nu vrea bebeluși negri în țara asta, iar acum nu mă refer la metiși, ci la negri. Nici măcar familiile de negri nu îi vor.

Îi spusese că el și soția lui adoptaseră un copil de culoare și că vecinii îi

priveau ca și cum își aleseseră o soartă de martiri pentru o cauză îndoielnică. Postarea ei pe blog despre acel om, „Directorașii albi prost îmbrăcați din Ohio nu sunt întotdeauna ce te-ai gândi că sunt”, înregistrase cel mai mare număr de comentarii din acea lună. Încă se întreba dacă el o citise. Spera că da. Deseori, stătea în cafenele sau aeroporturi, sau gări, privind necunoscuții, imaginându-și viețile lor și întrebându-se care dintre ei era probabil să-i fi citit blogul. Ex-blogul, acum. Scrisese ultima postare cu doar câteva zile înainte, urmată de 274 de comentarii până în acel moment. Toți acei cititori, în fiecare lună tot mai mulți, promovându-i blogul în ordine, pe rețelele sociale, știind atâtea lucruri în plus față de ea, mereu o speriaseră și o incitaseră. SapphicDerrida, unul dintre utilizatorii cu cele mai multe comentarii, scrisese: *Sunt puțin surprinsă de cât de personal iau acest lucru. Mult noroc cu nenumita „schimbare de viață”, dar te rog să renii în blogosferă în curând. Ți-ai folosit vocea ireverențioasă, arțăgoasă, amuzantă și care îndeamnă la reflecție pentru a crea un spațiu pentru dialog real pe marginea unui subiect important.* Cititorii precum SapphicDerrida, care enumerau cu lejeritate date statistice și foloseau cuvinte precum „a reifica” în comentariile lor, o agitau pe Ifemelu, o făceau nerăbdătoare să fie la curent și să impresioneze, astfel că începuse, cu timpul, să se simtă ca un vultur care sfâșia leșurile poveștilor oamenilor în căutarea a ceva ce ar putea folosi. Câteodată trasând legături superficiale cu rasa. Câteodată nedându-și crezare sieși. Cu cât scria mai mult, cu atât devenea mai puțin sigură pe ea. Fiecare postare îndepărta încă un solz al sinelui până când se simțise dezgolită și falsă.

Bărbatul care mânca înghețată s-a așezat lângă ea în tren, astfel încât, pentru a descuraja conversația, tot drumul până la Trenton și-a pironit ochii la o pată cafenie de lângă picioarele ei, o urmă de Frappuccino cu gheață. Peronul era ticsit de oameni de culoare, mulți dintre ei grași, în haine decoltate, lejere. Încă o mai surprindea ce diferență putea produce o călătorie de câteva minute cu trenul. În primul ei an în America, pe când folosea New Jersey Tranzit ca să ajungă la stația Penn, iar apoi metroul pentru a o vizita pe mătușica Uju în Flatlands, era uluită de faptul că majoritatea albilor supli coborau la stațiile din Manhattan și, pe măsură ce trenul avansa în Brooklyn, oamenii rămași erau majoritatea negri și grași. Nu se gândise însă la ei ca fiind „grași”. Se gândise la ei ca fiind „mari”, fiindcă unul dintre primele lucruri pe care prietena ei Ginika i le spusese era că „gras” e un cuvânt urât în America, plin până la refuz de judecăți morale ca „prost” sau „jigodie”, și nu

doar o banală descriere ca „scund” sau „înalt”. Astfel că își scosese „gras” din vocabular. Dar „gras” se întorsese iarna trecută, după aproape treisprezece ani, când un bărbat aflat în spatele ei la coada de la supermarket mârâise „Grașii n-ar trebui să mai mănânce căcaturile astea” în timp ce-și plătea punga enormă de Tostitos. Îi aruncase o privire mirată, puțin ofensată, și se hotărâse că felul în care acest străin stabilise că era grasă era o postare perfectă pentru blog. Urma să o publice sub *tag*-ul „rasă, gen și dimensiune corporală”. Dar întoarsă acasă, confruntându-se cu adevărul din oglindă, își dăduse seama că ignorase, pentru prea mult timp, că hainele îi veneau prea strâmte, ignorase coapsele care i se frecau una de alta pe partea interioară, rotunjimile mai pronunțate și mai moi care tremurau când se mișca. Chiar *era* grasă.

A rostit cuvântul „grasă” rar, rostogolindu-l pe limbă înainte și înapoi, și s-a gândit la toate celelalte lucruri pe care învățase să nu le spună cu voce tare în America. Era grasă. Nu era voluptuoasă, nici nu avea oasele mari; era grasă, acesta era singurul cuvânt care părea conform cu realitatea. Și ignorase, de asemenea, greutatea care-i atârna de suflet. Blogul mergea bine, cu mii de vizitatori unici în fiecare lună, era plătită bine ca vorbitoare la diverse evenimente și avea o bursă la Princeton și o relație cu Blaine („Ești dragostea absolută a vieții mele” îi scrisese într-o felicitare de ziua ei), și totuși, o greutate îi apăsa sufletul. Se afla acolo de ceva timp, o matinală maladie a epuizării, o dezolare și o rătăcire într-un ținut fără hotare. Aducea cu ea doruri amorfe, dorințe fără contur, străfulgerări în închipuire ale unor alte vieți pe care le-ar putea trăi, iar în decursul a luni de zile, toate s-au contopit într-un pătrunzător dor de casă. Răscolea site-urile nigeriene, profilurile nigeriene de Facebook, blogurile nigeriene și fiecare clic aducea încă o poveste a unei tinere persoane care de curând se mutase înapoi acasă, drapată în diplome americane sau britanice, pentru a pune bazele unei companii de investiții, unei afaceri în industria muzicală, unei linii vestimentare, unei reviste, unei francize de fast-food. Privea fotografiile acelor bărbați și femei simțind durerea surdă a pierderii, ca și cum ei i s-ar fi deschis pumnul cu forța și i s-ar fi luat ceva care îi aparținea. Îi trăiau viața. Nigeria a devenit locul în care trebuia să se afle, singurul loc în care își putea afunda rădăcinile fără impulsul constant de a și le smulge și a se scutura de pământ. Și, bineînțeles, era și Obinze. Prima ei dragoste, primul ei amant, singura persoană în compania căreia nu simțise niciodată că trebuie să se explice. Era acum soț și tată, și nu mai păstraseră legătura de ani de zile, însă

nu putea să se prefacă: Obinze făcea parte din dorul ei de casă şi se gândea adesea la el, cernând trecutul lor împreună, căutând semne prevestitoare pentru ceea ce nu putea spune.

Necunoscutul nepoliticos din supermarket (care ştia cu ce probleme se lupta el însuşi, stors de vlagă şi cu buzele uscate) încercase să o jignească, dar o trezise la realitate.

A început să facă planuri şi să viseze, să încerce să-şi găsească de lucru în Lagos. La început, nu i-a spus lui Blaine fiindcă voia să-şi termine bursa la Princeton, iar apoi, după ce bursa luase sfârşit, nu îi spusese pentru că voia să-şi acorde ei înseşi timp pentru a fi sigură. Dar, pe măsură ce săptămânile treceau, ştia că nu avea să fie niciodată sigură. Aşa că i-a dat de ştire că se mută înapoi acasă şi a adăugat un „Trebuie s-o fac", ştiind că el va distinge în cuvintele ei ecoul unui sfârşit.

— De ce? întrebase Blaine, aproape automat, şocat de vestea pe care i-o dădea.

Iată-i în sufrageria lui din New Haven, scăldaţi în jazz şi în lumină, iar ea s-a uitat la el, bărbatul ei bun şi uimit, şi a simţit cum ziua capătă un aer de tristeţe profundă. Locuiau împreună de trei ani, trei ani lipsiţi de hopuri, ca o pânză netedă, până la singura lor ceartă, cu luni în urmă, când ochii lui Blaine au îngheţat vinovaţi şi a refuzat să îi vorbească. Dar supravieţuiseră acelei certe, în mare parte datorită lui Barack Obama, acea nouă pasiune care-i unise. În noaptea alegerilor, înainte ca Blaine să o sărute, cu chipul scăldat în lacrimi, a strâns-o în braţe cu putere de parcă victoria lui Obama era şi victoria lor. Iar acum iat-o spunându-i că totul se sfârşise.

— De ce? a întrebat el.

Preda un curs despre ideea de nuanţe şi complexitate, şi totuşi îi cerea o singură explicaţie: cauza. Dar ea nu avusese parte de o epifanie îndrăzneaţă şi nu exista nicio cauză; pur şi simplu, strat după strat de nemulţumire se sedimentaseră în ea, formând un bloc care acum o împingea înainte. Nu i-a spus asta, fiindcă l-ar fi rănit să ştie că simţea acele lucruri de ceva vreme, că relaţia cu el fusese ca şi cum ai sta mulţumit într-o casă, mereu aşezat lângă fereastră, privind afară.

— Ia planta, i-a spus în ultima zi în care s-au văzut, când îşi împacheta hainele pe care le avea la ea.

Părea înfrânt în bucătărie, cu umerii lăsaţi. Era planta lui de apartament, cu frunze verzi pline de speranţă înălţându-se de pe trei lujeri de bambus, iar când a luat-o, o singurătate copleşitoare, bruscă a sfredelit-o şi a rămas în ea

săptămâni întregi. Uneori, încă o mai simțea. Cum era posibil să îți lipsească ceva pe care nu îl mai doreai? Blaine avea nevoie de ceva ce ea nu îi putea oferi și ea avea nevoie de ceva ce el nu îi putea oferi, iar ea suferea după asta, pierderea a ceea ce ar fi putut fi.

Așa că iat-o, într-o zi încărcată de opulența verii, urmând să-și împletească părul în codițe pentru drumul spre casă. Căldura lipicioasă i se așternea pe piele. Pe peronul din Trenton se aflau persoane cu o greutate de până la trei ori mai mare ca a ei, iar ea a privit-o admirativ pe una dintre ele, o femeie într-o fustă foarte scurtă. Lui Ifemelu nu-i spuneau mare lucru picioarele subțiri etalate în fuste mini (era sigur și simplu, până la urmă, să arăți lumii niște picioare pe care le aprobă), dar alegerea femeii grase era despre convingerea tăcută că împărtășeai lucrurile numai cu tine însăți, un simț al corectitudinii pe care ceilalți nu reușeau să-l perceapă. Decizia ei de a se întoarce acasă era asemănătoare; de câte ori se simțea asediată de dubii, se gândea la ea însăși ca la o cutezătoare solitară, aproape o eroină, ca să-și poată strivi incertitudinea. Femeia grasă coordona un grup de adolescenți de șaisprezece-șaptesprezece ani. S-au adunat în jurul ei, râzând și discutând în tricourile lor galbene, pe spatele cărora era imprimată o reclamă la o școală de vară. Îi aminteau lui Ifemelu de vărul ei Dike. Unul dintre băieți, înalt și cu pielea întunecată, cu o siluetă suplă, atletică arăta exact ca Dike. Nu că Dike ar fi purtat vreodată acei pantofi care arătau ca espadrilele. Nexam bombeu, așa le-ar fi spus el. Era o expresie nouă; o folosise prima dată cu câteva zile înainte, când îi povestise despre cum fusese la cumpărături cu Uju.

— Mama voia să-mi cumpere pantofii ăștia nasoli. Să fim serioși, vară-mea, știi că nu pot purta pantofi cu nexam bombeu!

Ifemelu s-a așezat la coada pentru taxiuri din fața gării. Spera că șoferul nu avea să fie nigerian pentru că, odată ce va auzi accentul ei, ori va fi cuprins de o nerăbdare agresivă de a o informa că are o diplomă de master, că taximetria e a doua lui slujbă și că fiica lui e o studentă eminentă la Rutger, ori va conduce într-o tăcere îmbufnată, dându-i restul în monezi și ignorându-i mulțumirile, suferind în tot acest timp de pe urma umilinței că un conațional nigerian, o fetișcană chiar, poate asistentă medicală sau contabilă, sau doctoriță, îl privea de sus. Șoferii de taxi nigerieni din America erau cu toții convinși că, de fapt, nu erau șoferi de taxi. I-a venit rândul. Taximetristul era de culoare și de vârstă mijlocie. A deschis ușa și a aruncat o privire pe spătarul șoferului. Mervin Smith. Nu părea nigerian, dar niciodată nu puteai fi sigur. Nigerienii își luau tot felul de nume aici. Chiar și ea fusese pe

vremuri altcineva.

— Ce faci? a întrebat bărbatul.

Și-a putut da seama imediat, răsuflând ușurată, că accentul era caraibian.

— Foarte bine, mulțumesc.

I-a dat adresa salonului „Împletituri Africane la Mariama”. Era prima oară când mergea acolo (cel pe care îl frecventa se închisese deoarece proprietara se întorsese în Coasta de Fildeș să se căsătorească), dar locul urma să arate, era sigură, ca toate celelalte saloane africane pe care le știa: se aflau în acea parte a orașului plină de graffiti, clădiri igrasioase și fără albi, etalau firme luminoase cu nume precum Împletituri Africane la Aisha sau Fatima, aveau radiatoare care încălzeau prea tare iarna și aparate de aer condiționat care nu răceau destul vara, pline de francofone vest-africane care împleteau codițe, dintre care una era proprietara, astfel că vorbea cel mai bine engleza, răspundea la telefon și era tratată cu respect de celelalte. Adesea, legat de spatele cuiva cu o bucată de pânză, era și un bebeluș. Sau un copil mic dormea pe un halat întins pe o canapea ponosită. Câteodată, copiii mai mari treceau pe acolo. Conversațiile se purtau tare și în viteză, în franceză, wolof sau malinke, iar când vorbeau engleza cu clienții, aceasta era stricată, stranie, ca și cum vorbitoarele nu s-ar fi obișnuit cu limba înainte să preia o americană argotică. Cuvintele ieșeau rostite pe jumătate. O dată, în Philadelphia, o femeie din Guineea care îi împletea părul i-a spus: „Iaio civa di jen: o, Domne, ci friasă amfo”. A trebuit să repete de multe ori până când Ifemelu să înțeleagă că femeia spunea: „Iar eu ceva de genul: o, Doamne, ce furioasă am fost”.

Mervin Smith era vesel și vorbăreț. Vorbea, în timp ce conducea, despre cât de cald era, despre cum aveau să urmeze, cu siguranță, leșinuri în cascadă.

— Ăsta e genul de caniculă care îi omoară pe bătrâni. Dacă nu au aer condiționat, trebuie să meargă la mall, știți. Mall-ul înseamnă aer condiționat gratis. Dar uneori nu are cine să-i ducă. Lumea trebuie să aibă grijă de bătrâni, a spus, cu buna dispoziție neafectată de tăcerea lui Ifemelu.

— Am ajuns! a zis, parcând în fața unui bloc prăpădit. Salonul se afla între un restaurant chinezesc numit „Bucuria Veselă” și un magazinaș care, printre altele, vindea și bilete la loterie. Înăuntru, încăperea purta semnele nepăsării, vopseaua se scorojea, pereții erau acoperiți cu postere mari cu diverse tipuri de coafuri cu codițe împletite și postere mai mici pe care scria OPTIMIZARE FISCALĂ RAPIDĂ. Trei femei, toate în tricouri și pantaloni scurți, lucrau la părul clientelor. La micul televizor din colț, cu volumul puțin prea tare, era un

film nigerian: un bărbat îşi bătea soţia, soţia se chircea şi ţipa, iar difuzoarele de proastă calitate hârâiau.

— Bună, a spus Ifemelu.

Toate s-au întors să o privească, dar numai una, care trebuia să fie eponima Mariama, a zis:

— Bună. Bine ai venit.

— Aş vrea să-mi împletesc părul în codiţe.

— Ce fel de codiţe vrei?

Ifemelu a spus că le voia de grosime medie şi a întrebat cât costă.

— Două sute, a zis Mariama.

— Am plătit o sută şaizeci luna trecută. Îşi împletise ultima oară părul cu trei luni înainte. Mariama a rămas tăcută o vreme, cu ochii aţintiţi asupra părului pe care îl împletea.

— Deci o sută şaizeci? a întrebat Ifemelu.

— Bine, a dat din umeri Mariama şi a zâmbit. Dar trebuie să vii tot la noi data viitoare. Ia loc. Aşteapt-o pe Aisha. Termină imediat.

Mariama i-a arătat-o pe cea mai mică dintre împletitoare, care avea o boală de piele, cu decolorări rozalii pe braţe şi pe gât care păreau îngrijorător de infecţioase.

— Salut, Aisha, a spus Ifemelu.

Aisha i-a aruncat o privire, dând din cap abia perceptibil; chipul ei era aproape ameninţător prin lipsa de expresie. Avea ceva bizar.

Ifemelu s-a aşezat aproape de uşă; ventilatorul de pe masa scorojită funcţiona la capacitate maximă, dar nu risipea prea mult din zăpuşeala dinăuntru. Lângă ventilator se aflau piepteni, pachete de extensii, reviste groase cu pagini desprinse, teancuri de DVD-uri pestriţe. O mătură era sprijinită într-un colţ, lângă un automat de dulciuri şi uscătorul de păr ruginit care nu mai fusese folosit de vreo sută de ani. Pe ecranul televizorului, un tată bătea doi copii, pumni de lemn care loveau aerul deasupra capetelor lor.

— Nu! Tată rău! Om rău! a spus cealaltă împletitoare, uitându-se la televizor şi tresărind.

— Din Nigeria? a întrebat Mariama.

— Da, a răspuns Ifemelu. Tu de unde eşti?

— Eu şi sora mea Halima suntem din Mali. Aisha e din Senegal, a zis Mariama.

Aisha nu şi-a ridicat ochii, dar Halima i-a zâmbit lui Ifemelu, un zâmbet în a cărui caldă intimitate se citea un bun-venit adresat unui seamăn african; nu

i-ar fi zâmbit la fel unui american. Suferea de un strabism sever, pupilele țâșnindu-i în direcții diferite, iar Ifemelu s-a simțit dezorientată, nefiind sigură care dintre ochii Halimei privea către ea. Și-a făcut vânt cu o revistă.

— E atât de cald, a spus. Măcar aceste femei nu i-ar fi răspuns niciodată: „Ți-e cald? Dar ești din Africa!”

— Valul ăsta de căldură e groaznic. Scuze, aerul condiționat s-a stricat ieri, a zis Mariama.

Ifemelu știa că aerul condiționat nu se stricase ieri, era stricat de mult mai multă vreme, poate că fusese stricat dintotdeauna, dar a dat din cap și a răspuns că poate aparatul cedase din cauza suprasolicitării. A sunat telefonul. Mariama a ridicat receptorul și, după un clipă, a spus „Vino acum”, exact acele cuvinte care o determinaseră pe Ifemelu să nu mai facă programări la saloanele africane de împletit părul. „Vino acum” ți se spunea întotdeauna, iar când ajungeai găseai două persoane așteptând să li se împletească codițe mărunte, dar proprietara tot nu se lăsa și îți spunea: „Nu pleca, vine sora mea să ne ajute”. Telefonul a sunat din nou, iar Mariama vorbea în franceză, ridicând tonul, apoi s-a oprit din împletit ca să gesticuleze cu mâna liberă în timp ce țipa în receptor. După aceea a scos din buzunar un formular galben Western Union și a început să citească cifrele cu voce tare.

— *Trois*! *Cinq*! *Non, nou, cinq*!

— Hai odată! Nu vreau să stau toată ziua aici! a exclamat femeia căreia îi împletea părul în șuvițe-spic minuscule, ceva care părea destul de dureros.

— Scuze, scuze, a zis Mariama. Totuși, a terminat de repetat numerele de pe formularul Western Union înainte să continue împletitul, cu telefonul între umăr și ureche.

Ifemelu și-a deschis romanul, *Cane* (*Trestie de zahăr*) al lui Jean Toomer, și a răsfoit câteva pagini. Își propusese să-l citească de ceva vreme închipuindu-și că o să îi placă, din moment ce lui Blaine îi displăcuse. Un demers valoros, astfel descrisese Blaine cartea, cu acel ton vag reținut pe care îl folosea când vorbeau despre romane, ca și cum era convins că, nu peste mult timp și odată ce avea să devină mai înțeleaptă, va ajunge să accepte că romanele care îi plăceau lui erau superioare, romane scrise de bărbați tineri sau încă tineri, înțesate de lucruri, o acumulare uluitoare, fascinantă de mărci comerciale, muzică, benzi desenate și staruri, golite de emoții, cu fiecare propoziție cochet conștientă de propria cochetărie. Citise multe fiindcă i le recomandase el, dar erau ca vata de zahăr care dispărea atât de ușor din memoria papilelor.

A închis cartea, era prea cald ca să se concentreze. A mâncat niște ciocolată topită, i-a trimis lui Dike un mesaj să o sune când termină antrenamentul la baschet și și-a făcut vânt cu revista. A citit afișele de pe peretele din față (CODIȚELE NU SE MAI AJUSTEAZĂ DUPĂ O SĂPTĂMÂNĂ. NU ACCEPTĂM CECURI, PLATA NU SE RAMBURSEAZĂ), dar a evitat cu grijă să privească în colțurile încăperii, fiindcă știa că, sub țevi și jeg și lucruri de mult putrezite, erau îndesate cocoloașe de ziare mucegăite.

În sfârșit, Aisha a terminat cu clienta ei și a întrebat-o pe Ifemelu ce culoare dorea pentru extensii.

— Numărul patru.

— Nu bună culoare, a zis Aisha prompt.

— E cea pe care o folosesc.

— Arată murdar. Nu vrei număr unu?

— Numărul unu e prea negru, arată fals, a spus Ifemelu, desfăcându-și baticul de pe cap. Uneori folosesc numărul doi, dar numărul patru e cel mai aproape de culoarea mea naturală.

Aisha a ridicat din umeri, un gest trufaș, ca și cum nu era problema ei dacă respectiva clientă nu avea gust. S-a întins către un dulăpior, a scos din el două pachete de extensii, a verificat că sunt amândouă de aceeași culoare. I-a atins părul lui Ifemelu.

— De ce tu nu folosit balsam de îndreptare?

— Îmi place să am părul așa cum mi l-a lăsat Dumnezeu.

— Dar cum tu piepteni? Greu de pieptănat, a zis Aisha.

Ifemelu își adusese propriul pieptene. Și-a pieptănat cu delicatețe părul dens, moale și plin de cârlionți mărunți, până ce acesta i-a încadrat capul ca un halou.

— Nu e greu de pieptănat dacă îl hidratezi cum trebuie, a spus ea, strecurându-și în voce tonul persuasiv și prozelitist pe care îl folosea oricând încerca să convingă o altă negresă de avantajele de a-și purta părul natural. Aisha a pufnit; în mod evident, nu putea înțelege de ce ar fi ales cineva să îndure pieptănatul părului natural în loc să-l îndrepte pur și simplu. I-a împărțit părul lui Ifemelu în șuvițe, a luat o mică extensie de pe masă și a început să împletească îndemânatic.

— E prea strâns, a spus Ifemelu. Nu-l strânge așa tare. Fiindcă Aisha nu se oprea din împletit, Ifemelu a crezut că poate nu înțelesese, așa că a atins codița abia terminată și a zis: Strâns, strâns.

Aisha i-a dat mâna la o parte.

— Nu. Nu. Las-o. Bine așa.

— E strâns! a spus Ifemelu. Te rog, slăbește-o.

Mariama le privea. Un murmur în franceză i s-a scurs de pe buze. Aisha a slăbit codița.

— Scuze, a zis Mariama. Nu înțelege foarte bine.

Dar Ifemelu își putea da seama de pe fața Aishei că înțelegea foarte bine. Doar că Aisha era o femeie autentică din bazar, imună la politețurile cosmetice ale serviciilor americane pentru clienți. Ifemelu și-o imagina lucrând într-un bazar din Dakar, la fel ca împletitoarele din Lagos care își suflau nasul și se ștergeau pe capoate, smuceau brutal capetele clienților pentru a le poziționa mai bine, se plângeau despre cât de des sau tare, sau scurt era părul, strigau la femei care treceau pe stradă, în tot acest timp vorbind prea tare și împletind codițele prea strâns.

— O știi? a întrebat Aisha, aruncând o privire la televizor.

— Poftim?

Aisha a repetat și a arătat înspre actrița de pe ecran.

— Nu, a spus Ifemelu.

— Dar ești nigeriancă.

— Da, dar nu știu cine este.

Aisha i-a arătat cu un gest vraful de DVD-uri de pe masă.

— Înainte, prea mult voodoo. Foarte prost. Acum film Nigeria foarte bun. Firmă mare, calitate!

Ifemelu avea prea puțină considerație pentru filmele de la Nollywood, cu stilul lor histrionic exagerat și subiectele neverosimile, dar a încuviințat din cap pentru că alăturarea „Nigeriei” de „calitate” în aceeași propoziție era o raritate, chiar și venind din partea acelei senegaleze ciudate, și alegea să vadă în asta un semn de bun augur pentru întoarcerea acasă.

Toți cei pe care îi înștiințase că se întoarce păruseră surprinși, așteptând o explicație, iar când ea spunea că o făcea fiindcă așa voia, frunțile li se încruntau nedumerite.

— Îți închizi blogul și vinzi apartamentul ca să te întorci în Lagos să lucrezi pentru o revistă care nu plătește prea bine, îi spusese mătușica Uju, iar apoi repetase cuvintele, ca și cum ar fi vrut să o facă pe Ifemelu să își dea seama de gravitatea propriei nesăbuințe.

Doar pentru vechea ei prietenă din Lagos, Ranyinudo, întoarcerea ei păruse un lucru normal.

— Lagos e acum plin de repatriați americani, așa că ai face bine să te întorci și să li te alături. Îi vezi în fiecare zi cărând după ei o sticlă de apă ca și cum vor muri de cald dacă nu beau din minut în minut, spusese Ranyinudo.

Păstraseră legătura de-a lungul anilor. La început, își scriau scrisori răzlețe, dar pe măsură ce se deschiseseră Internet-café-urile, se răspândiseră telefoanele mobile și înflorise Facebook-ul, comunicaseră mai des. Ranyinudo era cea care îi spusese cu câțiva ani în urmă că Obinze se căsătorise.

— Între timp a dat ca lumea de bani. Vezi ce-ai pierdut? spusese Ranyinudo.

Ifemelu s-a prefăcut indiferentă la aflarea veștii. Rupsese legătura cu Obinze și trecuse atât de mult de-atunci, și mai nou era într-o relație cu Blaine, devenind din ce în ce mai fericită de viața lor în doi. Dar după ce închisese, se gândise neîncetat la Obinze. Să și-l imagineze la nuntă i-a dat un sentiment latent asemănător durerii, o durere surdă. Dar se bucura pentru el, și-a spus, și, ca să își demonstreze că se bucura pentru el, s-a hotărât să îi scrie. Nu era sigură că mai avea aceeași adresă de e-mail, și i-a scris pe jumătate convinsă că nu-i va răspunde, dar a făcut-o. Nu i-a mai scris apoi, pentru că deja simțise o mică rană încă deschisă în ea. Cel mai bine era să lase lucrurile așa. În decembrie trecut, când Ranyinudo îi povestise că se întâlnise cu el și cu fetița lui la mall-ul Palms (iar Ifemelu încă nu-și putea imagina acest mall nou, modern, de mari dimensiuni din Lagos; tot ce îi venea în minte era înghesuitul Mega Plaza de care-și amintea), „Arăta atât de *îngrijit*, iar fetița lui e atât de drăguță”, spusese Ranyinudo și Ifemelu simțise un junghi gândindu-se la toate schimbările din viața lui.

— Film din Nigeria foarte bun acum, a zis Aisha din nou.

— Da, a spus Ifemelu entuziastă.

Asta ajunsese să facă, să citească semne în orice. Filmele nigeriene erau bune; prin urmare, întoarcerea ei acasă avea să fie de bun augur.

— Tu yoruba în Nigeria, a zis Aisha.

— Nu. Sunt igbo.

— Tu igbo? Pentru prima oară, un zâmbet a apărut pe chipul Aishei, un zâmbet care i-a dezvelit dinții mici și gingiile închise la culoare. Crezut că tu yoruba pentru că neagră, iar igbo mai deschiși. Am doi bărbați igbo. Foarte bine. Bărbați igbo au grijă de femei bine de tot.

Aisha vorbea aproape în șoaptă, cu o aluzie sexuală în ton, iar în oglindă decolorarea de pe brațe și gât se transformase în niște umflături purulente.

Ifemelu își imagina unele dintre ele spărgându-se și supurând, iar altele decojindu-se. Și-a întors privirea.

— Bărbați igbo au grijă de femei bine de tot, a repetat Aisha. Eu vreau să mărit. Ei mă iubesc, dar spun că familie vrea femeie igbo. Pentru că igbo ia căsătorie numai igbo.

Ifemelu și-a înfrânat pornirea de a râde.

— Vrei să te măriți cu amândoi?

— Nu. Aisha a făcut un gest de enervare. Vreau să mărit unul. Dar lucrul ăsta adevărat? Igbo ia căsătorie numai igbo?

— Igbo se căsătorește cu tot felul de alți oameni. Soțul verișoarei mele este yoruba. Soția unchiului meu e din Scoția.

Aisha s-a oprit din împletit, privind-o pe Ifemelu în oglindă, ca și cum ar fi cântărit dacă să o creadă sau nu.

— Sora mea zice că adevărat. Igbo ia căsătorie numai igbo, a adăugat.

— De unde știe sora ta?

— Știe multă lume igbo în Africa. Vinde pânză.

— Unde e ea?

— În Africa.

— Unde? În Senegal?

— Benin.

— De ce spui în Africa în loc să îmi spui pur și simplu în ce țară? a întrebat Ifemelu.

Aisha a pufnit.

— Tu nu știi America. Tu spui Senegal și lume în America, ei spun: unde e asta? Prietena mea din Burkina Faso, ei întreabă, țara ta în America Latină?

Aisha și-a reluat împletitul, cu un zâmbet șmecheresc, iar apoi a întrebat, de parcă lui Ifemelu îi era imposibil să înțeleagă cum mergeau lucrurile acolo:

— De cât timp tu în America?

Ifemelu s-a hotărât că n-o plăcea deloc pe Aisha. Voia să scurteze conversația acum, astfel încât să își spună numai ceea ce era nevoie să-și spună pe parcursul celor șase ore cât avea să dureze împletitul, prin urmare s-a prefăcut că nu auzise întrebarea și a scos telefonul. Dike încă nu îi răspunsese la SMS. Întotdeauna o făcea în decurs de câteva minute, dar poate că era încă la antrenamentul de baschet sau cu niște prieteni, uitându-se la vreun videoclip stupid pe YouTube. L-a sunat și i-a lăsat un mesaj lung, ridicând tonul, întrebându-l despre antrenamentul de baschet și dacă era la fel

de cald acolo în Massachusetts și dacă mai ieșea cu Page să vadă filmul în acea zi. Apoi, simțindu-se nesăbuită, i-a compus un e-mail lui Obinze și l-a trimis fără să-l recitească. Îi scrisese că se întoarce în Nigeria și, chiar dacă își găsise o slujbă care o aștepta, chiar dacă mașina ei se afla deja pe un vas cu destinația Lagos, acela a fost primul moment în care brusc totul a părut real. *De curând, m-am hotărât să mă mut înapoi în Nigeria.*

Aisha nu s-a lăsat descurajată. Îndată ce Ifemelu și-a ridicat privirea din telefon, a întrebat-o din nou:

— De cât timp tu în America?

Ifemelu și-a pus telefonul în geantă fără să se grăbească. Cu ani în urmă, i se pusese o întrebare similară, la nunta unuia dintre prietenii lui Uju, iar ea spusese doi ani, ceea ce era adevărat, însă rânjetul de pe fața nigerianului o învățase că, pentru a merita onoarea de a fi luat în serios printre nigerienii din America, printre africanii din America, de fapt printre imigranții din America, era nevoie de mai mulți ani. Începuse să spună șase ani când erau doar trei și jumătate. Spusese opt ani când erau cinci. Acum, când se făcuseră treisprezece, minciuna părea inutilă, dar tot a mințit.

— De cincisprezece ani, a spus.

— Cinșpe? Asta mult timp. Un nou respect se strecurase în privirea Aishei. Locuiești aici în Trenton?

— Locuiesc în Princeton.

— Princeton. Aisha a făcut o pauză. Tu studentă?

— Tocmai ce am terminat o bursă, a spus, știind că Aisha nu va înțelege ce-nseamnă bursă, iar în acea singură clipă când Aisha părea intimidată, Ifemelu a simțit o plăcere perversă. Da, Princeton. Da, genul de loc pe care Aisha și-l putea doar imagina, genul de loc care nu ar avea niciodată afișe pe care scria OPTIMIZARE FISCALĂ RAPIDĂ; oamenii din Princeton nu aveau nevoie de optimizare fiscală rapidă.

— Dar mă întorc acasă în Nigeria, a adăugat Ifemelu, dintr-odată plină de remușcări. Plec săptămâna viitoare.

— Ca să vizitezi familia.

— Nu. Mă mut înapoi. Să trăiesc în Nigeria.

— De ce?

— Cum adică, de ce? De ce nu?

— Mai bine trimiți bani acasă. Doar dacă tatăl tău e om mare? Tu ai relații?

— Mi-am găsit o slujbă acolo, a spus ea.

— Tu stai în America cinșpe ani și tu întorci doar așa ca să munceşti? Aisha a zâmbit acru. Tu poți stai acolo?

Aisha îi aducea aminte de ceea ce-i spusese Uju, atunci când acceptase în cele din urmă că Ifemelu nu glumea în privința întoarcerii (*Ești în stare să reziști?),* iar aluzia că era cumva irevocabil schimbată de America îi dăduse fiori. Chiar și părinții ei păreau să creadă că s-ar putea să nu fie în stare „să reziste” în Nigeria.

— Cel puțin acum ești cetățean american, așa că te poți întoarce oricând în America, îi spusese tatăl ei.

Amândoi o întrebaseră dacă Blaine venea cu ea, o întrebare încărcată de speranță. O amuza cât de frecvent o întrebau acum de Blaine, de vreme ce le luase ceva timp să se împace cu ideea că avea un iubit american negru. Și-i imagina plăsmuind în secret planuri de nuntă: mama ei s-ar fi gândit la o firmă de catering și la culori, iar tatăl ei s-ar fi gândit la un prieten ilustru pe care îl putea ruga să fie sponsor. Ezitând să le distrugă speranța, pentru că le trebuia atât de puțin ca să spere, ceea ce-i făcea fericiți, i-a spus tatălui ei:

— Ne-am hotărât ca eu să mă întorc prima, iar apoi, după câteva săptămâni, va veni și Blaine.

— Splendid, îi răspunsese tatăl, iar ea nu a mai adăugat nimic, fiindcă cel mai bine era ca lucrurile să rămână la „splendid”.

Aisha a tras-o cam tare de păr.

— Cinșpe ani în America foarte lung timp, a zis ea, ca și cum ar fi cântărit lucrul acesta. Tu ai iubit? Tu măriți?

— Mă întorc în Nigeria și ca să-mi văd bărbatul, a spus Ifemelu, luându-se prin surprindere. Bărbatul meu. Cât de ușor era să îi minți pe necunoscuți, să creezi pentru niște necunoscuți versiuni imaginare ale propriei vieți.

— A! OK! a zis Aisha entuziasmată; Ifemelu îi furnizase în cele din urmă un motiv comprehensibil pentru dorința de a se întoarce. Tu vei mărita?

— Poate. Să vedem.

— A!

Aisha s-a oprit din împletit și s-a holbat la ea în oglindă, cu o privire goală, și Ifemelu s-a temut pentru o clipă că femeia avea puteri de clarvăzătoare și își putea da seama că minte.

— Vreau tu întâlnești bărbații mei. Eu sun pe ei. Ei vin și tu întâlnești pe ei. Întâi sun pe Chijioke. El lucrează taxi. Apoi Emeka. El lucrează pază. Tu întâlnești pe ei.

— Nu trebuie să îi chemi doar ca să mă cunoască pe mine.

— Nu. Eu sun pe ei. Tu spui lor că igbo poate ia în căsătorie pe cine nu igbo. Ei ascultă pe tine.

— Nu, crede-mă. Nu pot face asta.

Aisha continua să vorbească de parcă nu auzise.

— Tu spui la ei. Ei ascultă pe tine pentru că tu eşti sora lor igbo. Oricine e OK. Eu vreau să mărit.

Ifemelu s-a uitat la Aisha, o femeie din Senegal, mică de statură şi cu un chip banal, cu pielea peticită, care avea doi iubiţi igbo, oricât de neverosimil părea asta, şi care insista acum că Ifemelu trebuia să-i cunoască pe aceştia şi să-i îndemne să o ia în căsătorie. Ar fi fost material bun pentru o postare pe blog: „Bizarul caz al unei femei de culoare non-americane, sau cum presiunea vieţii de imigrant te poate face să te comporţi iraţional”.

Capitolul 2

Când Obinze a văzut prima oară e-mail-ul ei, era aşezat pe bancheta din spate a Range Rover-ului său care staţiona în traficul din Lagos, cu sacoul aruncat pe scaunul din faţă; un copil cerşetor cu părul sârmos era lipit de geam, la semafor, un vânzător presa CD-uri colorate de celălalt geam, radioul era dat încet pe ştirile într-o engleză *pidgin* de pe Wazobia FM, toate cufundate în griul mohorât al ploii iminente. A rămas împietrit, cu privirea aţintită pe ecranul BlackBerry-ului. Mai întâi a scanat e-mail-ul, dorindu-şi instinctiv să fie mai lung. *Tavan*, kedu? *Sper că totul e în regulă cu munca şi familia. Ranyinudo mi-a spus că s-a întâlnit cu tine din întâmplare acum ceva timp şi că ai un copil*! *Tătic mândru. Felicitări. M-am hotărât de curând să mă întorc în Nigeria. Ar trebui să ajung în Lagos într-o săptămână. Mi-ar plăcea mult să păstrăm legătura. Ai grijă de tine. Ifemelu.*

L-a citit din nou pe îndelete şi a simţit impulsul de a netezi ceva, pantalonii, creştetul său ras. Îi spusese Tavan. În ultimul e-mail de la ea, trimis chiar înainte ca el să se căsătorească, îi spusese Obinze, îşi ceruse scuze pentru tăcerea lungă de peste ani, îi urase fericire în propoziţii senine şi îl menţionase pe americanul negru cu care trăia. Un e-mail de curtoazie. Îl detestase. Îl detestase atât de mult încât îl căutase pe Google pe negrul american (şi de ce ar fi menţionat numele întreg al bărbatului, dacă nu voia să-l caute pe Google?), şi aflase că este lector la Yale, găsind enervant până la

exasperare faptul că locuia cu un bărbat care pe blogul său le spunea prietenilor „gagii”, însă fotografia negrului american, un intelectual *cool* în blugi rupți și ochelari cu rame negre, fusese picătura care umpluse paharul pentru Obinze și îl făcuse să îi trimită un răspuns rece. *Mulţumesc pentru urările de bine. N-am fost niciodată mai fericit,* îi scrisese. Sperase că ea îi va răspunde luându-l cumva peste picior (îi era atât de necaracteristic să nu fie nici măcar ușor acidă în acel prim e-mail), dar nu mai primise nimic, iar când el îi trimisese un alt e-mail, după luna de miere din Maroc, pentru a-i da de știre că voia să păstreze legătura și să vorbească din când în când, ea nu-i mai răspunsese.

Traficul se pusese în mișcare. Ploua ușor. Copilul cerșetor a alergat pe lângă mașină, cu privirea lui de câine bătut și mai teatrală, cu mișcări frenetice: își ducea mâna la gură, iar și iar, cu degetele strâns împreunate. Obinze a lăsat geamul jos și i-a întins o bancnotă de o sută de naira. Din oglinda retrovizoare, șoferul lui, Gabriel, privea cu severă dezaprobare.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, *oga*! a zis copilul.

— Nu le mai dați bani acestor cerșetori, domnule, a spus Gabriel. Toți sunt bogați. Se folosesc de cerșit ca să facă bani ca lumea. Am auzit despre unul care a construit un bloc cu șase apartamente în Ikeja!

— Atunci cum de lucrezi ca șofer în loc să fii cerșetor, Gabriel? l-a întrebat Obinze și a râs, puțin prea cu poftă. Voia să-i spună lui Gabriel că iubita lui din facultate tocmai îi trimisese un e-mail, de fapt iubita lui din facultate și din liceu. Prima oară când îi dăduse voie să îi dea jos sutienul, stătuse întinsă pe spate gemând ușor, cu degetele răsfirate pe creștetul lui, iar după aceea spusese:

— Mi-am ținut ochii deschiși, dar nu am privit tavanul. Asta nu mi s-a mai întâmplat până acum.

Alte fete s-ar fi prefăcut că nu lăsaseră niciun alt băiat să le atingă, dar ea nu, ea niciodată. Era de-o sinceritate exuberantă. A început să numească ceea ce făceau ei *tavan,* îmbrățișările lor fierbinți când mama lui nu era acasă, doar în chiloți, atingându-se și sărutându-se și sorbindu-se, cu șoldurile simulând mișcarea. *Mi-e dor de tavan,* îi scrisese ea o dată pe spatele caietului de geografie și, mult timp după aceea, nu s-a putut uita la acel caiet fără să simtă un fior, fără senzația unei excitări secrete. La facultate, când în sfârșit încetaseră să mai simuleze, ea a început să-i spună lui Tavan, într-un fel jucăuș, într-un fel sugestiv, dar atunci când se certau sau când se retrăgea în diverse toane, îi spunea Obinze. Nu îi spusese niciodată Zet, așa cum îi

spuneau prietenii.

— Dar de ce îi spui Tavan? a întrebat-o o dată prietenul lui, Okwudiba, într-una dintre acele zile languroase după prima sesiune.

Ea se alăturase unui grup de prieteni de-ai lui, aşezaţi în jurul unei mese de plastic murdare dintr-o berărie din afara campusului. A luat o înghiţitură din sticla ei de Maltina, i-a aruncat o privire lui Obinze şi a răspuns:

— Fiindcă e atât de înalt încât atinge cu creştetul tavanul, nu vezi?

Lentoarea ei intenţionată, zâmbetul discret care îi contura buzele dădeau clar de înţeles că îşi dorea ca ei să ştie că nu de asta îi spunea Tavan. Şi nu era înalt. Privindu-i prietenii care râdeau, i-a dat un picior pe sub masă, şi el ei; cu toţii erau puţin îndrăgostiţi şi se temeau puţin de ea. Oare vedea tavanul când negrul american o atingea? Folosise „tavan” cu alţi bărbaţi? Îl irita acum gândul că ar fi făcut-o. I-a sunat telefonul şi într-un moment de confuzie a crezut că-l sună Ifemelu din America.

— Dragul meu, *kedu ebe I no*? Soţia lui, Kosi, începea mereu convorbirile lor telefonice cu aceste cuvinte: Unde eşti? El nu voia niciodată să ştie unde se afla când o suna, dar ea îi spunea oricum: Tocmai ajung la salon. Sunt pe Third Mainland Bridge. Era ca şi cum avea nevoie să se reasigure de materialitatea lor atunci când nu erau împreună. Avea o voce subţire, de fetişcană. Trebuiau să fie la Chief la petrecere la şapte şi jumătate, şi era deja trecut de şase. I-a spus că era în trafic.

— Dar se mişcă şi tocmai am dat colţul pe Ozumba Mbadiwe. Ajung imediat.

Pe Lekki Expressway, traficul se mişca în grabă sub ploaia care se potolea, iar, în curând, Gabriel apăsa claxonul în faţa porţilor negre, înalte ale casei. Mohammed, portarul solid, în caftanul său alb-murdar, a deschis porţile şi a ridicat braţul în semn de bun-venit. Obinze a privit casa şi colonadele ei de culoarea bronzului. Înăuntru se aflau mobila importată din Italia, soţia lui, fiica lui de doi ani, Buchi, bona Christiana, cumnata lui, Chioma, care era în concediu forţat fiindcă profesorii universitari erau încă o dată în grevă, şi noua menajeră, Marie, care fusese adusă din Republica Benin după ce soţia lui hotărâse că menajerele nigeriene erau incompetente. Toate camerele erau răcoroase, fantele aparatelor de aer condiţionat şuierau domol, iar bucătăria mirosea a curry şi a cimbru, televizorul de la parter era pe CNN, iar cel de la etaj, pe Cartoon Network, şi toate erau pătrunse de aerul neclintit al bunăstării. A coborât din maşină. Mersul îi era rigid, abia îşi târa picioarele. Începuse, în ultimele luni, să simtă acut apăsarea a tot ceea ce dobândise

(familia, casele, maşinile, conturile bancare), şi era, din când în când, copleşit de imboldul de a începa totul cu un ac, de a sparge bula, de a fi liber. Nu mai era sigur, de fapt nu fusese niciodată sigur, dacă viaţa lui îi plăcea pentru că îi plăcea sau îi plăcea pentru că aşa trebuia.

— Dragul meu, a spus Kosi, deschizându-i uşa înainte ca el să ajungă în dreptul ei. Era deja machiată, cu tenul radios, iar el s-a gândit, cum o făcea adesea, cât de frumoasă era, cu ochii perfect migdalaţi, cu trăsături de o simetrie răvăşitoare. Rochia de mătase şifonată era strânsă în talie, accentuându-i silueta de clepsidră. A îmbrăţişat-o, ocolindu-i cu grijă buzele colorate în roz şi conturate cu un roz mai închis.

— O rază de soare în noapte! *Asa*! *Ugo*! a spus el. Când ajungi tu, Chief nu mai trebuie să aprindă nicio lumină la petrecere.

Ea a râs. În acelaşi fel în care râdea, cu o bucurie sinceră, mândră de propria înfăţişare, atunci când oamenii o întrebau „Mama ta e albă? Eşti mulatră?” pentru că avea pielea atât de deschisă la culoare. Îl deranjase mereu plăcerea ei de a fi luată drept mulatră.

— Tati-tati! a spus Buchi, alergând către el în felul acela legănat al copiilor mici. Tocmai ce fusese îmbăiată de seară, purta pijamalele ei înflorate şi mirosea plăcut a loţiune pentru bebeluşi.

— Buch-Buch! Buch a lui tati!

A luat-o în braţe, a sărutat-o, şi-a îngropat faţa în gâtul ei şi, pentru că asta o făcea mereu să râdă, s-a prefăcut că o aruncă pe canapea.

— Faci o baie sau doar te schimbi? l-a întrebat Kosi, urmându-l la etaj, unde îi pregătise pe pat un caftan albastru. Ar fi preferat o cămaşă sau un caftan mai simplu în locul aceluia, cu broderie extravagantă, pe care Kosi îl cumpărase la un preţ exorbitant de la unul dintre acei noi designeri simandicoşi de pe Insulă. Dar avea să-l poarte pentru a-i face ei pe plac.

— Doar am să mă schimb, a spus.

— Cum a fost la muncă? a întrebat ea, cu acea amabilitate vagă cu care întreba mereu.

I-a spus că se gândea la noua clădire pe care tocmai o terminase în Parkview. Spera ca Shell să o închirieze, companiile petroliere erau întotdeauna cei mai buni chiriaşi, nu se plângeau niciodată în privinţa creşterilor abrupte de preţ, plătind cu uşurinţă în dolari americani, astfel că nimeni nu trebuia să se confrunte cu fluctuaţiile nairei.

— Nu-ţi face griji, a zis ea şi i-a atins umărul. Dumnezeu va aduce Shell. Vom fi bine, dragul meu.

Apartamentele erau de fapt deja închiriate de o companie petrolieră, dar uneori îi spunea minciuni fără sens ca asta, fiindcă o parte din el spera că ea îi va pune o întrebare sau îl va contrazice, deşi ştia că n-o va face, pentru că nu-şi dorea decât să se asigure că viaţa le rămânea neschimbată, iar pentru ea, asta depindea doar de el.

Ca de obicei, petrecerea lui Chief avea să îl plictisească, dar a mers pentru că mergea la toate petrecerile lui Chief şi, de fiecare dată când parca în faţa vastului său domeniu, îşi amintea prima dată când venise acolo, cu verişoara lui, Nneoma. De-abia se întorsese din Anglia, se afla în Lagos doar de o săptămână, dar Nneoma deja îl bătea la cap zicându-i că nu putea pur şi simplu să zacă în apartamentul ei citind şi zăcând abătut.

— Alo, alo! *O gini*? Eşti prima persoană care are problema asta? Trebuie să te mobilizezi şi să te zbaţi. Toată lumea intră în joc, despre asta e vorba în Lagos, să intri în joc, a zis Nneoma.

Avea mâini puternice, cu palme mari, şi multe interese de afaceri; călătorea în Dubai să cumpere aur, în China să cumpere haine de damă şi, în ultima vreme, devenise distribuitor pentru o companie de pui congelaţi.

— Ţi-aş fi spus să vii să mă ajuţi cu afacerea mea, dar nu, tu eşti prea moale, vorbeşti prea mult în engleză. Am nevoie de cineva cu *gra-gra*, a spus ea.

Obinze încă îşi revenea după ceea ce i se întâmplase în Anglia, încă izolat în straturile autocompătimirii şi s-a supărat auzind întrebarea lipsită de consideraţie a lui Nneoma: „Eşti prima persoană care are problema asta?” Nu ştia nimic această verişoară a lui care crescuse la sat, care privea lumea cu ochi limpezi şi insensibili. Dar, încet-încet, şi-a dat seama că avea dreptate; nu era primul şi nu avea să fie nici ultimul. A început să îşi caute de lucru răspunzând anunţurilor din ziare, însă nimeni nu l-a chemat pentru un interviu, iar prietenii lui din şcoală, care lucrau acum în bănci şi companii de telefonie mobilă, începuseră să îl evite, îngrijoraţi că le-ar fi putut băga CV-ul din nou sub nas. Într-o zi, Nneoma i-a spus:

— Cunosc un om foarte bogat, îl cheamă Chief. M-a urmărit şi m-a tot urmărit, dar l-am refuzat. Are o problemă serioasă când vine vorba de femei şi poate da SIDA oricui. Dar ştii cum sunt bărbaţii ăştia, femeia care-i refuză este cea pe care n-o uită. Aşa că, din când în când, mă sună, iar uneori mă duc să mă întâlnesc cu el. Ba chiar m-a ajutat cu bani să îmi repornesc afacerea după ce nişte odrasle ale lui Satan mi-au furat banii anul trecut. Încă mai crede că într-o zi îi voi spune da. *Ha, o di ogwu,* da’ de unde? O să te duc la

el. Când e bine dispus, poate fi foarte generos. Cunoaşte pe toată lumea în ţara asta. Poate o să ne dea o recomandare pentru vreun director general.

Le-a deschis un servitor; Chief era aşezat într-un scaun aurit care arăta ca un tron, sorbind coniac şi înconjurat de oaspeţi. S-a ridicat fără să stea pe gânduri, un tip mărunţel, vesel şi exuberant.

— Nneoma! Chiar tu? Deci astăzi ţi-ai amintit de mine! a spus. A îmbrăţişat-o, a făcut câţiva paşi în spate pentru a-i privi îndrăzneţ şoldurile perfect conturate de fusta care îi venea turnată, cu părul împletit revărsându-i-se pe umeri. Vrei să-mi provoci un infarct, nu?

— Cum aş putea eu să-ţi provoc un infarct? Ce m-aş face fără tine? a zis Nneoma în glumă.

— Ştii tu ce să faci, a spus Chief, iar oaspeţii săi, trei bărbaţi, au râs complice, cu gura până la urechi.

— Chief, el e vărul meu, Obinze. Mama lui, profesoară universitară, este sora tatălui meu, a zis Nneoma. Ea este cea care mi-a plătit toate taxele şcolare. Dacă nu era ea, nu ştiu unde ajungeam.

— Minunat, minunat! a spus Chief, privindu-l pe Obinze ca şi cum era cumva responsabil de această generozitate.

— Bună seara, domnule, a spus Obinze. Îl surprindea faptul că Chief era cam filfizon, cu un aer de eleganţă exagerată: unghii îngrijite şi lucioase, papuci de catifea neagră, o cruce cu diamante la gât. Se aşteptase la un bărbat mai voinic şi la un ambalaj mai aspru.

— Luaţi loc. Cu ce vă pot servi?

Bărbaţii Importanţi şi Femeile Importante, avea să afle Obinze mai târziu, nu vorbeau cu oamenii, ci le vorbeau oamenilor, iar în acea seară Chief vorbise fără întrerupere, pontificând despre politică, în timp ce oaspeţii lui bolboroseau: „Exact! Ai dreptate, Chief! Mulţumim!” Purtau uniforma celor oarecum tineri şi oarecum bogaţi din Lagos (mocasini de piele, blugi şi cămăşi mulate, deschise la câţiva nasturi, toate cu logo-uri ale unor designeri cunoscuţi), dar în felul lor de a fi se citea nerăbdarea butucănoasă a celor aflaţi în nevoie. După ce oaspeţii săi au plecat, Chief s-a întors către Nneoma.

— Ştii cântecul ăla *No One Knows Tomorrow*?

Apoi a început să fredoneze cu o bucurie de copil. *No one knows tomorrouw*! *To-mor-row*! *No one knows tomorrow*! Şi a dat pe gât încă un pahar generos de coniac.

— Acesta este unicul principiu pe care se întemeiază această ţară. Principiul de căpătâi. Nimeni nu ştie ce va fi mâine. Vă amintiţi de acei mari

bancheri din timpul guvernării lui Abacha? Credeau că țara asta e a lor, și pe urmă s-au trezit la închisoare. Uitați-vă la sărăntocul care înainte nu își putea plăti chiria, până când Babangida i-a dat un puț de petrol și acum are avion particular!

Chief perora pe un ton triumfalist observații banale livrate ca descoperiri epocale, în timp ce Nneoma asculta, zâmbea și încuviința. Își exagera entuziasmul, ca și cum un zâmbet mai larg și un râset mai vioi, fiecare lustruire a egoului mai strălucitoare decât precedenta aveau să le asigure ajutorul lui Chief. Pe Obinze îl amuza cât de evident părea totul, cât de evident flirta. Dar Chief n-a făcut altceva decât să le dăruiască o ladă de vin roșu și să-i arunce într-o doară lui Obinze:

— Treci pe la mine săptămâna viitoare.

Obinze s-a dus la Chief în săptămâna următoare și în următoarea; Nneoma i-a spus să rămână pur și simplu în preajma lui Chief până când acesta va face ceva pentru el. Valetul lui Chief le servea întotdeauna supă proaspătă de ardei, cu bucăți de pește bogat asezonate într-o zeamă care îi desfunda nasul lui Obinze, îi limpezea creierul și cumva îi desțelenea viitorul, umplându-l de speranță, așa că stătea satisfăcut, ascultându-i pe Chief și pe oaspeții lui. Îl fascina acea aservire deloc subtilă a celor aproape bogați în prezența celor bogați și a celor bogați în prezența celor foarte bogați; aparent, să ai bani însemna să fii consumat de bani. Obinze simțea repulsie și atracție deopotrivă; îi era milă de ei, dar se și imagina la fel ca ei. Într-o zi, Chief a băut mai mult coniac decât de obicei și a început să vorbească dezlânat despre oameni care te înjunghie pe la spate, despre puștani care erau cu rahatul la cur și fraieri nerecunoscători care brusc ajungeau să creadă că e ceva de capul lor. Obinze nu își dădea seama ce se întâmplase de fapt, dar cineva îl supărase pe Chief, se formase o breșă, și de îndată ce au rămas singuri, i-a zis:

— Chief, dacă te pot ajuta cu ceva, te rog să-mi spui. Poți conta pe mine.

Propriile cuvinte i-au uluit. Făcuse un pas în afara sa. Se extaziase de la supa de ardei. Asta însemna să intri în joc. Era în Lagos și trebuia să intre în joc.

Chief i-a aruncat o privire lungă, vicleană.

— Avem nevoie de mai mulți oameni ca tine în țara asta. Oameni din familii bune, cu o educație solidă. Tu ești un domn, văd asta în ochii tăi. Iar mama ta e profesoară universitară. Nu-i ușor.

Obinze a zâmbit cu jumătate de gură, stânjenit de acest elogiu bizar.

— Tu eşti flămând şi cinstit, asta e un lucru foarte rar în ţara noastră. Nu-i aşa? l-a întrebat Chief.

— Ba da, a răspuns Obinze, chiar dacă nu era sigur dacă era de acord cu faptul că avea o asemenea calitate sau cu faptul că era rar întâlnită. Dar nu conta, fiindcă Chief părea să fie convins că o are.

— Toată lumea e flămândă în ţara asta, chiar şi bogaţii sunt flămânzi, dar nimeni nu e cinstit.

Obinze a încuviinţat, iar Chief l-a mai privit o dată lung, înainte de a se întoarce tăcut la coniacul său. Când l-a vizitat data următoare, Chief revenise la flecăreala lui obişnuită.

— Am fost prieten cu Babangida. Am fost prieten cu Abacha. Acum, că a trecut vremea armatei, Obasanjo e prietenul meu, a spus. Ştii de ce? Oare pentru că sunt fraier?

— Bineînţeles că nu, Chief, a răspuns Obinze.

— Ei spun că Societatea Naţională de sprijin a Fermierilor e în faliment şi că au de gând să o privatizeze. Ştii asta? Nu. Cum de ştiu asta? Pentru că am prieteni. Până să te dezmeticeşti, aş fi intrat anticipat pe piaţă şi aş fi beneficiat de pe urma arbitrajului valutar. Asta e piaţa noastră liberă!

Chief a râs.

— Societatea a fost fondată în anii ’60 şi deţine proprietăţi peste tot. Clădirile sunt toate în ruine, iar termitele le mănâncă acoperişurile. Dar sunt scoase la vânzare. O să cumpăr şapte proprietăţi cu cinci milioane fiecare. Ştii cu ce sumă sunt trecute în registrele contabile? Un milion. Ştii care e valoarea reală? Cincizeci de milioane.

Chief a făcut o pauză pentru a verifica unul dintre telefoanele sale mobile care suna (avea patru pe masă), iar apoi l-a ignorat şi s-a lăsat pe spate pe canapea.

— Am nevoie de un intermediar pentru tranzacţii.

— Da, domnule, pot face asta, a spus Obinze.

Mai târziu, Nneoma stătea aşezată pe patul ei, bucuroasă pentru el, dându-i sfaturi în timp ce se pocnea din când în când peste cap; sub coafura ei împletită, scalpul îi dădea mâncărimi, iar acela era cel mai apropiat lucru de scărpinat.

— Asta e şansa ta! Zet, deschide bine ochii! I-au dat o titulatură pompoasă, consultanţă pentru operaţiuni de evaluare, dar nu-i o treabă grea. Subevaluezi proprietăţile şi te asiguri că totul pare să respecte procedurile impuse. Cumperi proprietatea, vinzi jumătate pentru a-ţi acoperi preţul de

achiziție și ți-ai făcut intrarea în afaceri! O să-ți faci propria companie. Următoarea mișcare, îți construiești o casă în Lekki, îți cumperi niște mașini și îți rogi orașul de baștină să-ți acorde niște titluri și prietenii să publice mesaje de felicitare pentru tine în ziare, și înainte să te dezmeticești orice bancă în care vei intra va vrea să-ți acorde pe loc un pachet de împrumut, fiindcă ei cred că deja nu mai ai nevoie de bani! Iar după ce îți faci propria companie, trebuie să găsești un bărbat alb. Găsește pe unul dintre prietenii tăi albi din Anglia. Le spui tuturor că el este Directorul tău General. Vei vedea cum ți se vor deschide toate ușile pentru că ai Director General un *oyinbo*. Chiar și Chief are câțiva bărbați albi cu care defilează când are nevoie. Așa funcționează Nigeria. Crede-mă.

Și într-adevăr așa a funcționat și încă funcționa pentru Obinze. Ușurința cu care s-a întâmplat totul îl năucise. Prima oară când a prezentat băncii scrisoarea lui de ofertă, i s-a părut ireal când rostea „cincizeci” și „cincizeci și cinci”, omițând cuvântul „milioane” fiindcă nu mai era nevoie să rostească evidentul. La fel, rămăsese stupefiat și de cât de ușoare deveniseră numeroase alte lucruri, cum până și aparența bogăției îi deschidea uși. Nu trebuia decât să conducă până în fața unei porți în BMW-ul său, iar portarul îl saluta și îl lăsa să intre fără să pună vreo întrebare. Chiar și la ambasada americană, lucrurile nu au stat altfel. Cu ani în urmă, când era proaspăt absolvent, amețit de ambiții americane, i se refuzase viza, dar acum, cu noul său extras bancar, a obținut-o imediat. La prima lui călătorie, pe aeroportul din Atlanta, ofițerul de imigrație fusese vorbăreț și cordial, întrebându-l:

— Deci ce sumă cash aveți?

Când Obinze îi spusese că nu avea mult, bărbatul păruse surprins.

— Văd mereu nigerieni ca dumneavoastră declarând mii și mii de dolari.

Asta ajunsese, genul de nigerian de la care te așteptai să declare sume considerabile la aeroport. Totul îi provoca o senzație stranie care îl dezorienta, deoarece mintea nu i se schimbase în același ritm cu viața, iar între el și cel care trebuia să fie simțea un abis.

Încă nu înțelegea motivul pentru care Chief se hotărâse să îl ajute, să îl folosească în timp ce supraveghea, ba chiar încuraja beneficiile lui colaterale incredibile. Exista, până la urmă, un întreg șir de vizitatori care făceau temenele la casa lui Chief, rude și prieteni care aduceau alte rude și alți prieteni, cu desaga plină de doleanțe și rugăminți. Câteodată se întreba dacă nu cumva Chief avea să-i ceară într-o zi ceva băiatului flămând și cinstit pe care îl făcuse mare, iar în momentele sale mai melodramatice și-l imagina

cerându-i să pună la cale un asasinat.

De îndată ce au ajuns la petrecerea lui Chief, s-a lăsat condus de Kosi, care îmbrăţişa bărbaţi şi femei pe care abia îi cunoştea, adresându-li-se celor în vârstă cu „ma” şi „domnule” cu un respect exagerat, scăldându-se în atenţia pe care chipul ei o atrăgea, însă estompându-şi personalitatea pentru ca frumuseţea ei să nu devină o ameninţare. A complimentat coafura unei femei, rochia alteia, cravata unui bărbat. Rostea frecvent „Slavă cerului”. Când o femeie a întrebat-o, pe un ton acuzator, „Ce cremă de faţă foloşiţi? Cum poate cineva să aibă o piele atât de perfectă?”, Kosi a râs graţios şi i-a promis femeii că îi va trimite un SMS cu detaliile rutinei sale de îngrijire a pielii.

Obinze fusese întotdeauna consternat de cât de important era pentru ea să fie o persoană întru totul agreabilă. Duminica, le invita pe rudele lui la piure de igname şi supă onugbu şi apoi se uita la ei să se asigure că se înfruptă cu toţii cum trebuie. *Unchiule, trebuie să mănânci*! *Mai avem carne în bucătărie*! *Hai să-ţi mai aduc un Guinness*! Prima oară când a invitat-o acasă la mama lui, în Nsukka, chiar înainte de a se căsători, s-a grăbit să ajute cu servitul la masă, iar când mama lui se pregătea să spele vasele, s-a ridicat jignită şi i-a spus: „Mami, nu se poate să fiu aici şi să speli tu vasele!” Încheia fiecare propoziţie pe care le-o adresa unchilor lui cu „domnule”. Le prindea funde în păr fiicelor verilor săi. Era o anumită lipsă de modestie în modestia ei: se autoproclama.

Acum făcea o reverenţă şi o saluta pe doamna Akin-Cole, o venerabilă femeie în vârstă dintr-o venerabilă veche familie, care afişa expresia dispreţuitoare, cu sprâncenele mereu ridicate, a unei persoane obişnuite să primească omagii; Obinze şi-o imagina adeseori râgâind bule de şampanie.

— Ce face copilul vostru? E la şcoală? a întrebat doamna Akin-Cole. Trebuie să o trimiteţi la şcoala franceză. Sunt foarte buni, foarte riguroşi. Bineînţeles că predau în franceză, dar nu poate fi decât bine pentru copil să înveţe încă o limbă civilizată, de vreme ce deja învaţă engleza acasă.

— OK, *ma*. O să mă interesez de şcoala franceză, a zis Kosi.

— Şcoala franceză nu e rea, dar eu prefer Sidcot Hall. Predau după programa britanică, a spus o altă femeie, al cărei nume Obinze îl uitase. Ştia că făcuse foarte mulţi bani în timpul guvernării generalului Abacha. Fusese codoaşă, după cum se spunea, furnizându-le fete ofiţerilor din armată, care, la rândul lor, îi ofereau contracte de aprovizionare umflate. Acum, în rochia ei mulată, cu paiete, care îi contura umflătura abdomenului inferior, devenise un gen aparte de doamnă de vârstă mijlocie din Lagos, secătuită de dezamăgiri,

pustiită de amărăciune, cu ploaia de pistrui de pe frunte îngropată sub un strat gros de fond de ten.

— A, da, Sidcot Hall, a zis Kosi. E deja în fruntea listei mele pentru că știu că merg pe programa britanică.

În mod normal, Obinze nu ar fi spus absolut nimic, s-ar fi mulţumit să privească și să asculte, dar astăzi, dintr-un motiv oarecare, a spus:

— Nu am mers cu toții la școli primare care predau programa nigeriană?

Femeile l-au privit; expresiile lor nedumerite sugerau că poate glumise. Și, într-un fel, chiar asta făcuse. Bineînțeles că și el își dorea ce era mai bun pentru fiica lui. Câteodată, ca acum, se simţea ca un intrus în noul său cerc de oameni care erau de părere că cele mai noi școli, cele mai noi programe școlare le vor asigura copiilor o dezvoltare desăvârșită. Nu le împărtășea certitudinile. Petrecea prea mult timp regretând ceea ce ar fi putut fi și punând la îndoială ceea ce ar fi trebuit să fie.

Când era mai tânăr, îi admirase pe cei care avuseseră parte de o copilărie cu bani și care vorbeau cu accent străin, dar ajunsese să detecteze la ei o tânjire nerostită, o căutare tristă după ceva ce nu aveau să găsească vreodată. Nu își dorea un copil bine educat și prins în păienjenișul nesiguranţelor. Buchi nu avea să meargă la școala franceza, de asta era sigur.

— Dacă vei hotărî să-ți dezavantajezi copila trimițând-o la una dintre acele școli cu profesori nigerieni insuficient instruiți, atunci vina va fi numai a ta, a spus doamna Akin-Cole. Vorbea cu acel accent străin inclasabil, deopotrivă britanic, american și altfel, al nigeriencei înstărite care nu voia ca lumea să uite cât de cosmopolită era și cum cardul ei British Airways la clasa business era doldora de kilometri.

— Fiul uneia dintre prietenele mele merge la o școală pe continent și vreau să vă spun că au numai cinci computere în întreaga școală. Numai cinci! a spus cealaltă femeie.

Obinze și-a amintit numele ei, Adamma.

— Lucrurile s-au schimbat, a spus doamna Akin-Cole.

— Așa e, a zis Kosi. Dar înțeleg și ce spune Obinze.

Juca pe ambele fronturi pentru a mulţumi pe toată lumea; întotdeauna alegea pacea în detrimentul adevărului, mereu nerăbdătoare să se conformeze. Privind-o cum vorbea acum cu doamna Akin-Cole, cu o umbră aurită licărindu-i pe pleoape, s-a simțit vinovat pentru gândurile lui. Era o femeie atât de devotată, o femeie bine intenţionată. A luat-o de mână.

— Vom merge la Sidcot Hall și la școala franceză și vom evalua și câteva

şcoli nigeriene, cum ar fi Crown Day, a zis Kosi şi l-a privit rugător.

— Da, a spus el, strângând-o de mână.

Ştia că astfel îşi cerea iertare şi că mai târziu îşi va cere iertare cum se cuvine. Ar fi trebuit să păstreze tăcerea, să nu tulbure apele. Adeseori îi povestea că prietenele ei o invidiau şi vorbeau despre cum se comporta el ca un soţ din străinătate, care îi pregătea micul dejun în weekend şi rămânea acasă în fiecare noapte. Iar în mândria care se citea în ochii ei întrezărea o versiune a sa mai bună, mai strălucitoare. Tocmai se pregătea să îi spună ceva doamnei Akin-Cole, ceva fără importanţă şi împăciuitor, când a auzit vocea răstită a lui Chief în spatele lui:

— Dar ştii că, exact în momentul ăsta, petrolul se scurge prin conducte ilegale, iar ei îl vând cu sticla în Cotonou! Da! Da!

Chief îi găsise.

— Frumoasa mea prinţesă! i s-a adresat lui Kosi şi a îmbrăţişat-o cu putere.

Obinze se întreba dacă Chief îi făcuse vreodată avansuri. Fusese odată acasă la el când un bărbat venise în vizită cu iubita lui, iar când aceasta părăsise încăperea să meargă la toaletă, Obinze îl auzise pe Chief spunându-i bărbatului: „Îmi place fata asta. Dă-mi-o mie şi-ţi dau o parcelă bună de pământ în Ikeja”.

— Ce bine arăţi, Chief, a zis Kosi. Mereu tânăr!

— A, draga mea, încerc, încerc.

Chief şi-a aranjat ironic reverele de satin ale sacoului negru. Arăta într-adevăr bine, subţire şi drept, spre deosebire de mulţi dintre omologii lui, care arătau ca nişte bărbaţi gravizi.

— Băiatul meu! i s-a adresat lui Obinze.

— Bună seara, Chief.

Obinze i-a strâns mâna cu ambele mâini, aplecându-se uşor. I-a privit pe ceilalţi bărbaţi de la petrecere aplecându-se la rândul lor, înghesuindu-se în jurul lui Chief, străduindu-se ca râsetele lor să le acopere pe ale celorlalţi la glumele lui Chief.

Petrecerea devenise mai aglomerată. Obinze a ridicat ochii şi l-a văzut pe Ferdinand, o cunoştinţă a lui Chief, un bărbat masiv care candidase la postul de guvernator la ultimele alegeri, pierduse şi, aşa cum făceau toţi politicienii perdanţi, atacase în instanţă rezultatele. Ferdinand avea un chip amoral, de fier; dacă i-ai fi examinat mâinile, te-ai fi aşteptat să-i găseşti sub unghii sângele închegat al adversarilor. Ochii lui Ferdinand i-au întâlnit pe ai lui, iar

Obinze s-a uitat în altă parte. Era îngrijorat că Ferdinand ar fi putut venit la el să discute despre afacerea dubioasă cu pământuri pe care o menționase ultima oară când se întâlniseră întâmplător, așa că a bâiguit cum că mergea la toaletă și s-a îndepărtat de grup.

Lângă bufet, a zărit un tânăr privind cu tristă dezamăgire pastele și gustările reci. Obinze a fost atras de stângăcia lui; îmbrăcămintea tânărului, ca și postura sa, vădeau o alienare pe care nu ar fi putut-o ascunde nici dacă ar fi vrut.

— Dincolo e o masă cu mâncare nigeriană, i-a spus Obinze, iar tânărul s-a uitat la el și a râs recunoscător. Numele lui era Yemi și era jurnalist la un cotidian. Nu era de mirare, fotografii de la petrecerile lui Chief împânzeau mereu ziarele de weekend.

Yemi studiase limba engleză la facultate, iar Obinze l-a întrebat ce cărți îi plăcuseră, dornic să aibă în sfârșit un subiect de discuție interesant, dar și-a dat seama în curând că, pentru Yemi, o carte nu se califica drept literatură dacă nu conținea cuvinte polisilabice și pasaje incomprehensibile.

— Problema cu acel roman este că e prea simplu, omul nici măcar nu folosește vreun cuvânt complex, a spus el.

Faptul că Yemi avea o educație atât de precară și că nu era conștient că are o educație precară l-a întristat pe Obinze. Îl făcea să-și dorească să fie profesor. S-a imaginat stând în fața unei săli pline de persoane ca Yemi, predând. I s-ar fi potrivit viața de profesor, așa cum i se potrivise și mamei lui. Deseori, își imagina alte lucruri pe care le-ar fi putut face sau pe care încă le mai putea face: să predea la facultate, să editeze un cotidian, să fie antrenor profesionist de tenis de masă.

— Nu știu în ce domeniu lucrați, domnule, dar eu întotdeauna sunt în căutarea unei slujbe mai bune. Îmi termin masteratul acum, a spus Yemi, în acel fel în care vorbea adevăratul locuitor din Lagos care era mereu în joc, veșnic scrutând cu atenție orizonturile mai bune și mai strălucitoare.

Obinze i-a întins cartea de vizită înainte de a merge să o caute pe Kosi.

— Mă întrebam pe unde ești, i-a zis ea.

— Îmi pare rău, m-am întâlnit cu cineva, a răspuns Obinze.

Și-a căutat în buzunar BlackBerry-ul. Kosi îl întreba dacă mai voia ceva de mâncare. Nu mai voia. Voia să plece acasă. O nerăbdare nechibzuită îl covârșise, să meargă în biroul lui și să-i răspundă lui Ifemelu la e-mail, un mesaj pe care îl compunea în mod inconștient în minte de ceva vreme. Dacă ea lua în calcul întoarcerea în Nigeria, asta însemna că nu mai era cu

americanul negru. Însă ar fi putut să îl aducă și pe el; la urma urmei, era genul de femeie care l-ar fi făcut pe un bărbat să-și dezrădăcineze cu ușurință viața, genul de femeie care, fiindcă nu se aștepta la certitudine și nici nu o cerea, făcea să devină posibilă o anumită siguranță. Pe vremea când locuiau în campus, obișnuia să îl strângă atunci când îl ținea de mână până ce palmele lor deveneau umede de transpirație, iar ea îi spunea, tachinându-l:

— În caz că e ultima oară când ne ținem de mână, hai să ne ținem cu adevărat. Pentru că ne poate omorî o motocicletă sau o mașină chiar acum, ori poate că o să-l zăresc pe stradă pe adevăratul bărbat al visurilor mele și o să te părăsesc sau poate că tu o vei vedea pe adevărata femeie a visurilor tale și mă vei părăsi.

Era posibil ca negrul american să vină și el în Nigeria, agățându-se de ea. Totuși, din e-mail simțea că era singură. A scos din buzunar BlackBerry-ul pentru a verifica ora din America la care fusese trimis. La începutul după-amiezii. Propozițiile aveau un aer grăbit; se întreba ce făcea când i-l trimisese. Și se întreba ce altceva îi spusese Ranyinudo despre el.

În acea sâmbătă din decembrie când se întâlnise cu Ranyinudo la mall-ul Palms, o ducea pe Buchi pe un braț, așteptând la intrare ca Gabriel să întoarcă mașina și ținând în cealaltă mână o pungă cu biscuiții fetiței.

— Zet! îl strigase Ranyinudo.

În liceu fusese o fată băiețoasă plină de viață, foarte înaltă, slăbuță și directă, lipsită de aerul misterios al fetelor. Toți băieții o plăceau, dar nu o curtaseră niciodată și o strigau cu afecțiune *Dă-mi pace*, fiindcă, de fiecare dată când era întrebată despre numele ei ciudat, răspundea: „Da, e un nume igbo și înseamnă «Dă-ne nouă pace», așa că dă-mi pace!” Era surprins cât de șic arăta acum și cât de diferit, cu părul scurt, țepos, și blugi strâmți, cu trupul cu forme pline.

— Zet… Zet! Cât a trecut! N-ai mai întrebat de noi. Ea e fiica ta? O, Doamne! Zilele trecute eram cu unul dintre prietenii mei, Dele. Îl știi pe Dele de la Hale Bank? Spunea că ești proprietarul clădirii aceleia de lângă biroul Ace din Banana Island. Felicitări. Chiar te-ai descurcat. Și Dele spunea că ești atât de modest.

Se simțise stânjenit de laudele ei excesive, de admirația pe care o degaja subtil prin toți porii. Nu mai era, în ochii ei, acel Zet din școală, iar poveștile despre bunăstarea lui o făcuseră să presupună că se schimbase mai mult decât s-ar fi putut schimba. Oamenii îi spuneau adesea cât de modest era, dar nu se refereau la adevărata modestie, ci la faptul că pur și simplu nu își exhiba

apartenența la clubul bogaților, nu își exercita drepturile pe care aceasta i le conferea (să fie bădăran, să fie nepăsător, să fie salutat mai degrabă decât să salute), iar fiindcă atât de multe alte persoane ca el își exercitau acele drepturi, alegerea lui era interpretată drept modestie. Nici nu-i plăcea să se dea mare sau să vorbească despre lucrurile pe care le deținea, ceea ce îi făcea pe oameni să presupună că deținea mult mai multe decât în realitate. Chiar și cel mai apropiat prieten al său, Okwudiba, îi spunea adesea cât de modest era, iar lucrul acesta îl irita oarecum, pentru că își dorea ca Okwudiba să își dea seama că a-l numi pe el modest însemna să considere bădărănia normalitate. În plus, modestia i se păruse mereu o chestie de fațadă, inventată pentru confortul celorlalți; erai lăudat pentru modestie de către oameni pentru că nu îi făceai să-și simtă lipsurile mai mult decât le simțeau deja. Onestitatea era ceea ce prețuia el, întotdeauna își dorise să fie cu adevărat onest și întotdeauna se temuse că nu era.

— Dragul meu, probabil ți-e foame. Ai mâncat doar un pachețel de primăvară? l-a întrebat Kosi în mașină, pe drumul spre casă.

— Și suya.

— Trebuie să mănânci. Slavă cerului că am rugat-o pe Marie să gătească, a spus ea și a adăugat, chicotind: în ceea ce mă privește, ar fi trebuit să am respect pentru mine și să nu mă ating de melcii ăia! Cred că am mâncat cel puțin zece. Erau atât de gustoși și piperați.

Obinze a râs, vag plictisit, dar fericit că ea era fericită.

•

Marie era plăpândă, iar Obinze nu era sigur dacă era timidă sau dacă engleza ei împiedicată o făcea să pară astfel. Lucra pentru ei doar de o lună. Ultima menajeră, adusă de o rudă a lui Gabriel, era o femeie robustă care venise ținând strâns în mână o geantă de voiaj. Nu era de față când Kosi i-a controlat geanta (făcea asta în mod obișnuit cu toți angajații pentru că voia să știe ce lucruri i se aduceau în casă), dar a ieșit când a auzit-o țipând, în acel fel ascuțit și impacientat pe care îl adopta cu angajații pentru a-și impune autoritatea, pentru a preveni lipsa de respect. Geanta fetei zăcea pe podea, deschisă, cu hainele atârnând în afară. Kosi stătea lângă ea, ținând într-o mână, cu vârfurile degetelor, un pachet de prezervative.

— Pentru ce sunt astea? Zi! Ai venit în casa mea să fii prostituată?

Fata își ținea privirea în pământ la început, tăcută, apoi a privit-o drept în față pe Kosi și a spus cu voce scăzută:

— În casa unde am lucrat înainte, soțul doamnei mă înghesuia mereu.

Kosi a făcut ochii mari. Mai întâi s-a apropiat de fată de parcă ar fi vrut s-o lovească, apoi s-a oprit.

— Te rog să-ți iei geanta și să pleci chiar acum, a spus.

Fata a ezitat, părând puțin surprinsă, apoi și-a ridicat geanta și s-a îndreptat către ușă. După ce a plecat, Kosi i-a zis:

— Poți să crezi prostiile astea, dragă? A venit aici cu prezervative, ba chiar a îndrăznit să scoată pe gură acea mizerie, îți vine să crezi?

— Fostul ei angajator a violat-o, așa că s-a hotărât să se protejeze de data asta, a spus Obinze.

Kosi s-a holbat la el.

— Îți pare rău de ea. Nu le cunoști pe menajerele astea. Cum poate să-ți pară rău de ea?

Voise să o întrebe: Cum poate să nu-ți pară rău de ea? Dar teama care se ivise în privirea ei l-a amuțit. Nesiguranța ei, atât de amplă și de cotidiană, l-a lăsat fără cuvinte. Își făcea griji în privința unei menajere pe care nici prin gând nu i-ar fi trecut să o seducă. Lagos putea face așa ceva unei femei măritate cu un bărbat tânăr și înstărit; știa cât de ușor era să aluneci pe panta paranoiei în privința menajerelor, a secretarelor, a acelor *Lagos Girls*, sofisticați monștri mondeni care înghițeau soți cu totul, îndesându-i pe gâturile împodobite cu bijuterii. Totuși, și-ar fi dorit din partea lui Kosi să se teamă mai puțin, să nu judece la fel ca toți ceilalți.

Cu câțiva ani în urmă, îi povestise despre o angajată atrăgătoare din domeniul bancar care îi făcuse o vizită la birou pentru a-i propune să-și deschidă un cont, o tânără într-o cămașă mulată și cu un nasture deschis în plus, încercând să-și mascheze disperarea din privire.

— Dragul meu, secretara ta nu ar trebui și permită niciuneia dintre aceste fete de marketing din bănci să intre în biroul tău! spusese Kosi, ca și cum părea să nu îl mai vadă pe el, Obinze, ci niște personaje înceţoșate, tipurile clasice: un bărbat bogat, o angajată din domeniul bancar căreia îi fusese trasată o țintă pentru valoarea depozitelor, un troc la îndemână. Kosi se aştepta ca el să o înșele și tot ce o interesa era să reducă la minimum această posibilitate.

— Kosi, nimic nu se poate întâmpla dacă eu nu vreau. Iar eu nu o să vreau niciodată, îi spusese el ca s-o liniștească și s-o dojenească în același timp.

De când se căsătoriseră, ea dezvoltase o nestăvilită aversiune față de femeile singure și o nestăvilită dragoste pentru Dumnezeu. Înainte de căsătorie participa la slujba religioasă o dată pe săptămână, la biserica

anglicană din Marina, o rutină duminicală care trebuia bifată şi pe care o îndeplinea fiindcă aşa fusese crescută, dar după nunta lor se orientase către Casa lui David pentru că, după cum îi spusese, aceea era o biserică iubitoare de Biblie şi de adevăr. Mai târziu, când aflase că această Casă a lui David avea o slujbă specială de rugăciuni pentru Păstrarea Soţului, avusese un sentiment de neliniște. La fel cum i se întâmplase atunci când întrebase de ce Elohor, cea mai bună prietenă a ei din facultate, îi vizita atât de rar, iar Kosi îi răspunsese „E încă singură”, ca şi cum era un răspuns ce se impunea de la sine.

•

Marie a ciocănit ia uşa biroului şi a intrat cu tava de orez şi banane fripte. A mâncat încet. Apus un CD cu Fela, iar apoi a început să scrie e-mail-ul la computer; tastatura BlackBerry-ului i-ar fi comprimat degetele şi gândurile. Îi făcuse cunoştinţă lui Ifemelu cu muzica lui Fela în timpul facultăţii. Înainte de asta, ea se gândea la Fela ca la un fumător de iarbă nebun care apărea în chiloţi la concerte, dar ajunsese să iubească sunetul *Afrobeat*, iar ei stăteau în Nsukka, întinşi pe salteaua lui, şi îl ascultau, iar la un moment dat, când corul începea să cânte *fugi-fugi-fugi*, ea se ridica şi făcea mişcări rapide şi vulgare din şolduri. Se întreba dacă ea îşi mai aducea aminte de asta. Se întreba dacă ea îşi mai amintea cum vărul lui îi trimisese din străinătate compilaţii pe casete şi cum el făcuse nişte cópii pentru ea la faimosul magazin de electronice din piaţă, unde muzica bubuia cât era ziua de lungă, răsunându-ţi în urechi chiar şi după ce plecai. Îşi dorise ca şi ea să asculte aceeaşi muzică. Nu o interesaseră cu adevărat niciodată Biggie şi Warren G şi Dr. Dre şi Snoop Dogg, dar Fela era diferit. În privinţa lui Fela căzuseră de acord.

A scris şi rescris e-mail-ul, fără s-o pomenească pe soţia lui şi fără a folosi persoana I plural, încercând să găsească un echilibru între un ton direct şi unul amuzant. Nu voia să o îndepărteze. Voia să se asigure că, de data aceasta, ea îi va răspunde. A apăsat tasta *Trimite*, iar după câteva minute a verificat dacă îi răspunsese. Era obosit. Nu o epuizare fizică (mergea la sală regulat şi se simţea mai bine ca oricând), ci o moleşeală care îl sleia şi îi amorţea mintea. S-a ridicat şi a ieşit pe verandă; aerul fierbinte năvalnic, zumzetul generatorului din vecini, mirosul de gaze de eşapament l-au ameţit. Insecte înaripate zburau fără astâmpăr în jurul becului. Simţea, uitându-se în bezna înăbuşitoare care se întindea în depărtare, că ar fi putut pluti şi că tot ceea ce trebuia să facă era să nu se împotrivească.

PARTEA A DOUA

Capitolul 3

Mariama a terminat cu clienta ei, i-a dat părul cu luciu şi, după ce aceasta a plecat, le-a spus:

— Mă duc să iau mâncare de la chinezesc.

Aisha şi Halima i-au spus ce voiau (pui General Tso foarte picant, aripioare de pui, pui cu portocale), cu lejeritatea expeditivă a oamenilor care spun acelaşi lucru în fiecare zi.

— Tu vrei ceva? a întrebat-o Mariama pe Ifemelu.

— Nu, mulţumesc, a răspuns ea.

— Păr la tine durează mult. Ai nevoie de mâncare, a zis Aisha.

— Nu-mi trebuie. Am un baton cu musli.

Avea şi nişte morcovi într-o pungă, deşi singura ei gustare până atunci fusese ciocolata care se topise.

— Ce baton? a întrebat Aisha. Ifemelu i-a arătat batonul, organic, sută la sută grâu integral cu fructe adevărate.

— Asta nu e mâncare! s-a oţărât Halima, luându-şi ochii de la televizor.

— Are cinşpe ani aici, Halima, a zis Aisha, ca şi cum numărul anilor în America era o explicaţie pentru faptul că Ifemelu mânca un baton cu muşii.

— Cinşpe? Mult timp, a zis Halima.

Aisha a aşteptat până ce Mariama a plecat înainte să-şi scoată telefonul mobil din buzunar.

— Scuze, dau telefon scurt, a zis şi a ieşit afară. Când s-a întors, faţa i se luminase, avea o drăgălăşenie zâmbitoare, cu trăsături regulate, adusă la suprafaţă de acea convorbire, pe care Ifemelu nu o sesizase înainte.

— Emeka lucrează azi târziu. Aşa că doar Chijioke vine să vadă pe tine, înainte să terminăm, a zis, ca şi cum ea şi Ifemelu plănuiseră totul împreună.

— Nu trebuie să-i rogi să vină. Nici măcar n-o să ştiu ce să le zic, a spus Ifemelu.

— Spui lui Chijioke că igbo poate ia în căsătorie altceva decât igbo.

— Aisha, nu îi pot spune eu să te ia în căsătorie. Se va căsători cu tine dacă asta îşi doreşte.

— Ei vor să ia pe mine în căsătorie. Dar eu nu sunt igbo!

Ochii Aishei aruncau scântei, femeia trebuie să fi fost puţin instabilă psihic.

— Aşa ţi-au spus ei? a întrebat Ifemelu.

— Emeka spune că mama lui spus că dacă ia în căsătorie americancă, ea se omoară singură, a zis Aisha.

— Asta nu-i bine.

— Dar eu, eu sunt africană.

— Aşa că poate n-o să se omoare singură dacă se căsătoreşte cu tine.

— Mama iubit al tău vrea ca el ia în căsătorie pe tine? a întrebat-o Aisha cu o privire goală.

Ifemelu s-a gândit prima dată la Blaine, apoi şi-a dat seama că Aisha, bineînţeles, se referea la iubitul ei imaginar.

— Da. Ne tot întreabă când o să ne căsătorim.

Era uimită de propria fluenţă, era ca şi cum se convinsese chiar şi pe ea însăşi că nu trăia din amintiri acoperite de un mucegai vechi de treisprezece ani. Dar ar fi putut fi adevărat; de fapt, mama lui Obinze o plăcuse mereu.

— A! a exclamat Aisha, cu o invidie bine intenţionată.

Un bărbat cu pielea uscată, pământie, şi cu o claie de păr alb a intrat cu o tavă de plastic cu poţiuni din ierburi.

— Nu, nu, nu, i-a spus Aisha, cu palma ridicată, ca şi cum gestul l-ar fi ţinut la distanţă.

Bărbatul s-a retras. Lui Ifemelu i-a părut rău pentru el, părea înfometat în dashiki-ul uzat, şi s-a întrebat câţi bani putea strânge din ce vindea. Ar fi trebuit să cumpere ceva.

— Tu vorbeşti igbo cu Chijioke. El ascultă pe tine, a zis Aisha. Tu vorbeşti igbo?

— Bineînţeles că vorbesc igbo, a spus Ifemelu defensiv, întrebându-se dacă Aisha sugera din nou că America o schimbase. Încet! a adăugat, fiindcă Aisha îi trecuse un pieptene cu dinţi minusculi printr-o şuviţă de păr.

— Tu ai păr tare, a zis Aisha.

— Nu e tare, a spus ferm Ifemelu. Foloseşti tu pieptenul greşit. Şi l-a tras din mâna Aishei, punându-l pe măsuţă.

•

Ifemelu crescuse în umbra părului mamei ei. Era negru-negru, atât de des încât înghiţea la salon două recipiente de balsam de netezire, atât de bogat încât era nevoie să petreacă ore întregi sub cască, iar când în sfârşit era

eliberat din bigudiurile roz de plastic, se înfoia liber şi amplu, rostogolindu-i-se pe spate ca o sărbătoare. Tatăl lui Ifemelu îi spunea coroana gloriei. „E părul tău natural?”, o întrebau necunoscuţii, iar apoi întindeau mâna să i-l atingă plini de veneraţie. Alţii îi spuneau „Eşti din Jamaica?” de parcă numai sângele străin ar fi putut explica un păr atât de bogat, care refuza să i se răărească la tâmple. În copilărie, Ifemelu se privea adeseori în oglindă şi se trăgea de păr, îl separa în şuviţe, încerca să-l forţeze să devină ca al mamei ei, însă părul rămânea ţepos şi creştea îndărătnic; împletitoarele spuneau că le înţepa ca un cuţit.

Într-o zi, în anul în care Ifemelu împlinise zece ani, mama ei a venit acasă de la muncă arătând altfel. Era îmbrăcată la fel, cu o rochie cafenie prinsă cu o curea în talie, dar chipul îi era răvăşit, privirea rătăcită.

— Unde e foarfeca aia mare? întrebase, iar când Ifemelu i-a adus-o, a ridicat-o la nivelul capului şi, şuviţă cu şuviţă, şi-a tăiat tot părul. Ifemelu o privea împietrită. Părul zăcea pe podea ca iarba moartă.

— Adu-mi o pungă mare, a spus mama ei.

Ifemelu i-a adus-o, ca într-o transă; se întâmpla ceva ce nu le înţelegea. A privit-o pe mama ei învârtindu-se prin casă, adunând toate obiectele de cult catolice, crucifixele atârnate pe pereţi, rozariile din sertare, cărţile de rugăciuni de pe rafturi. Mama ei le-a aşezat pe toate în punga de polietilenă, pe care a dus-o în curtea din spate, cu paşi grăbiţi, cu aceeaşi privire pierdută. A făcut un foc lângă tomberon, în acelaşi loc în care îşi ardea absorbantele folosite, iar pentru început a ars părul, învelit în ziare vechi, iar apoi, unul după altul, obiectele de cult. Fumul cenuşiu-întunecat se încolăcea în aer. Pe verandă, Ifemelu a început să plângă fiindcă simţea că ceva se întâmplase, iar femeia care stătea lângă foc, împroşcând mai mult kerosen pe măsură ce flăcările se potoleau şi trăgându-se înapoi când vâlvătaia izbucnea din nou, femeia aceea ciumpăvită şi absentă nu era mama ei, nu putea fi mama ei.

Când mama ei a revenit înăuntru, Ifemelu s-a dat înapoi, dar ea a strâns-o la piept.

— Sunt salvată, a spus. Doamna Ojo mi-a ţinut o predică în această după-amiază în timpul pauzei copiilor, iar eu l-am primit pe Iisus. Vechiturile s-au spulberat şi toate lucrurile s-au reînnoit. Slavă lui Dumnezeu. De duminică vom merge la Renaşterea Sfinţilor. E o biserică iubitoare de Biblie şi de adevăr, şi o biserică vie, nu ca Sf. Dominic.

Cuvintele astea nu erau ale ei. Le rostea prea inflexibil, cu o atitudine care părea străină. Chiar şi vocea ei, de obicei feminină şi cu inflexiuni înalte, se

îngroșase și era mai profundă. În acea după-amiază, Ifemelu a privit cum esența mamei ei dispărea. Pe vremuri, mama spunea o rugăciune din când în când, își făcea cruce înainte să mănânce, purta imagini drăguțe ale sfinților atârnate la gât, cânta imnuri latine și râdea când tatăl lui Ifemelu o tachina în privința pronunției groaznice. Râdea și de fiecare dată când el spunea „Eu sunt un agnostic care respectă religia", dându-i de înțeles cât de norocos era să fie însurat cu ea deoarece, chiar dacă mergea la biserică doar la nunți și înmormântări, tot avea să fie primit în rai pe aripile credinței ei. Dar, începând cu acea după-amiază, Dumnezeul ei s-a schimbat. A devenit neîndurător. Părul îndreptat îl ofensa. Dansatul îl ofensa. Ea negocia cu El, oferindu-și înfometarea în schimbul prosperității, al unei promovări la muncă, al sănătății de fier. Postitul a făcut-o să ajungă piele și os: post negru în weekend, iar în zilele săptămânii doar apă până la asfințit. Tatăl lui Ifemelu o privea cu îngrijorare, îndemnând-o să mănânce mai mult și să postească mai puțin, vorbindu-i mereu cu băgare de seamă în așa fel încât ea să nu-l poată numi trimisul diavolului și să-l ignore, așa cum făcuse cu un văr care locuia cu ei.

— Țin post pentru convertirea tatălui tău, îi spunea deseori lui Ifemelu. Luni de zile, atmosfera din apartamentul lor a fost ca sticla pisată. Toată lumea mergea pe vârfuri în jurul mamei, care devenise o străină slabă, severă, din care rămăseseră numai încheieturile. Lui Ifemelu îi era teamă că, într-o zi, se va rupe pur și simplu în două și va muri.

Apoi, în Sâmbăta Paștelui, o zi tristă, prima Sâmbătă a Paștelui liniștită din viața lui Ifemelu, mama ei a ieșit în fugă din bucătărie și a zis:

— Am văzut un înger!

Înainte s-ar fi gătit mult și ar fi fost mare forfotă, o sumedenie de cratițe în bucătărie și multe rude în apartament, iar Ifemelu și mama ei ar fi mers la slujbă noaptea, ținând în mâini lumânări aprinse și cântând într-o mare de flăcărui pâlpâitoare, apoi întorcându-se acasă pentru a continua să gătească pentru prânzul special de Paști. Dar acum apartamentul era tăcut. Rudele se ținuseră departe, iar prânzul urma să fie obișnuitul orez cu tocană. Ifemelu era în sufragerie cu tatăl ei, iar când mama a zis „Am văzut un înger!", Ifemelu a citit o străfulgerare exasperată în privirea lui.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el, pe tonul cu care îi vorbești unui copil, ca și cum, intrând în jocul soției sale, i-ar fi putut face nebunia să se evapore.

Mama ei le-a povestit viziunea pe care tocmai o avusese lângă aragaz, o apariție înconjurată de lumină a unui înger ținând o carte tivită cu fir roșu,

spunându-i să plece din Renașterea Sfinților fiindcă pastorul era un vrăjitor ce participa la întruniri demonice nocturne în adâncul mării.

— Ar trebui să-l asculți pe înger, a spus tatăl ei.

Și astfel, mama sa a părăsit acea biserică și a început să-și lase părul să crească din nou, deși încetase să mai poarte coliere și cercei fiindcă bijuteriile, conform pastorului de la Izvorul Miraculos, erau păgâne, nepotrivite pentru o femeie virtuoasă. Nu după mult timp, în aceeași zi în care lovitura de stat eșuase, în timp ce comercianții care locuiau cu un etaj mai jos plângeau fiindcă puciul ar fi salvat Nigeria, iar vânzătoarele din piețe ar fi fost răsplătite cu poziții în administrație, mama ei a avut o altă viziune. De data aceasta, îngerul i-a apărut în dormitor, deasupra șifonierului, și i-a spus să părăsească Izvorul Miraculos și să se alăture Adunării Călăuzitoare. La jumătatea primei slujbe la care Ifemelu a participat cu mama ei, într-o sală de întâlniri cu pardoseală de marmură, înconjurată de oameni parfumați și de ricoșeurile vocilor bogate, Ifemelu s-a uitat la mama ei și a văzut că plângea și râdea în același timp. În acea biserică a speranței învolburate, a tropăielilor și aplauzelor, unde Ifemelu își imagina o jerbă de îngeri înstăriți deasupra, spiritul mamei ei își găsise o casă. Era o biserică plină de proaspăt îmbogățiți, mașina neîncăpătoare a mamei, în parcare, era cea mai veche, cu o vopsea banală și nenumărate zgârieturi. Dacă împărțea locul de adorație cu cei prosperi, spunea ea, atunci Dumnezeu o va binecuvânta așa cum îi binecuvântase pe ei. A început să poarte iar bijuterii, să bea din nou câte un Guinness, ținea post o singură zi pe săptămână și adeseori o auzeai spunând „Dumnezeul meu îmi spune” și „Biblia mea îmi spune”, ca și cum Dumnezeul și Biblia altor oameni nu erau doar diferite, ci și greșite. Răspunsul ei la „bună dimineața” sau „bună seara” era un vesel „Dumnezeu să te binecuvânteze!” Dumnezeul ei a devenit convivial și nu avea nimic împotrivă să-i fie trasate anumite sarcini. În fiecare dimineață trezea toată casa pentru rugăciuni și îngenuncheau pe covorul uzat din sufragerie, cântând, bătând din palme, acoperind ziua ce urma cu sângele lui Iisus, iar cuvintele mamei străpungeau nemișcarea răsăritului:

— Dumnezeule, tatăl meu ceresc, te însărcinez să umpli această zi cu binecuvântări și să-mi dovedești că tu ești Dumnezeul! Doamne, aștept să-mi dăruiești mie bunăstare! Nu îl lăsa pe cel rău să biruiască, nu îi lăsa pe dușmanii mei să triumfe asupra mea!

Tatăl lui Ifemelu spusese odată că rugăciunile erau bătălii închipuite cu delatori imaginari, însă insista ca Ifemelu să se trezească întotdeauna

devreme pentru rugăciune.

— O face fericită pe mama ta, i-a spus.

La biserică, atunci când venea vremea mărturisirii, mama ei era prima care dădea fuga la altar.

— Aveam guturai azi-dimineață, începea ea. Dar cum a început pastorul Gideon să se roage, căile respiratorii mi s-au eliberat. Acum a dispărut. Slavă lui Dumnezeu!

— Aleluia, striga congregația și urmau alte mărturisiri. *Nu am învățat pentru că eram bolnav și totuși am trecut examenele cu brio*! *Aveam malarie, m-am rugat pentru vindecare și chiar asta s-a întâmplat*! *Tusea mi-a dispărut în momentul în care pastorul a început să se roage*! Dar întotdeauna mama ei era prima, plutind și zâmbind, înconjurată de aureola mântuirii. Mai târziu în timpul slujbei, când pastorul Gideon se avânta în costumul său cu umeri ascuțiți și ciocate, spunând „Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu sărac, nu-i așa? Să prosperăm e ceea ce ne-a fost menit, nu-i așa?”, mama lui Ifemelu își ridica brațul sus de tot, ațintit către cer, în timp ce rostea „Amin, Tatăl și Dumnezeul nostru, amin”.

Ifemelu nu credea că Dumnezeu îi dăduse pastorului Gideon casa mare și toate acele mașini, bineînțeles că și le cumpărase cu banii din cele trei colecte de la fiecare slujbă, și nu credea că Dumnezeu va face pentru toți ceea ce făcuse pentru pastorul Gideon, fiindcă una ca asta nu era cu putință, dar îi plăcea că mama ei mânca acum. Căldura îi revenise în privire, iar în ținuta ei se citea o nouă bucurie și rămânea iarăși cu tatăl ei la masă după ce terminau de mâncat și cânta din nou răsunător în timp ce își făcea baie. Noua ei biserică o absorbea, dar nu o distrugea. O făcea predictibilă și ușor de păcălit. „Mă duc la ora de studiat Biblia” și „Mă duc la Cercul Prieteniei” erau cele mai facile modalități prin care Ifemelu putea, în adolescență, să plece fără să i se pună întrebări. Pe Ifemelu nu o interesa biserica, nu-i păsa de niciun efort religios, poate fiindcă mama ei își dădea atâta silință. Însă credința mamei o făcea să se simtă în siguranță; era, în mintea ei, un nor alb care îi veghea de sus toate mișcările. Până când a intrat în viața lor Generalul.

•

În fiecare dimineață, mama lui Ifemelu se ruga pentru General. Spunea: „Tată ceresc, te însărcinez să îl binecuvântezi pe mentorul lui Uju. Fie ca dușmanii să nu-l doboare niciodată!” Sau: „Îl acoperim pe mentorul lui Uju cu prețiosul sânge al lui Iisus!” Iar Ifemelu bâiguia ceva fără niciun sens în loc să zică „Amin”. Mama ei rostea cuvântul „mentor” sfidător, pe un ton

ferm, ca și cum forța cu care îl rostea îl transforma cu adevărat pe General într-un mentor și făurea lumea din nou într-un loc în care tinerii doctori își puteau permite noua Mazda a lui Uju, acea verde, lucioasă, intimidantă mașină cu linii suple.

— Ți-a spus mama ta că mentorul mătușicii Uju i-a dat și un împrumut pentru mașină? a întrebat-o pe Ifemelu Chetachi, care locuia deasupra.

— Da.

— Ee! Mătușica Uju e norocoasă! a zis Chetachi.

Lui Ifemelu nu i-a scăpat rânjetul de pe fața ei. Chetachi și mama ei trebuie că vorbiseră deja despre mașină, și vecinii erau oameni fără lacăt la gură, invidioși, care mergeau în vizită numai ca să vadă ce aveau alții, să le măsoare din ochi mobila sau noile electrocasnice.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze pe om. Sper doar să întâlnesc și eu un mentor când termin facultatea, a zis Chetachi.

Ifemelu s-a aricit la șicanele lui Chetachi. Totuși, era vina mamei, atât de nerăbdătoare să le spună vecinilor povestea ei despre mentor. Nu ar fi trebuit s-o facă, nu era treaba nimănui ce făcea Uju.

— Vedeți, Generalul a vrut să fie doctor în tinerețe, așa că acum ajută tinerii doctori, însuși Dumnezeu se folosește de el în viețile oamenilor, a auzit-o Ifemelu pe mama ei spunându-i cuiva în curtea din spate.

Și părea sinceră, bucuroasă, convingătoare. Credea în propriile cuvinte. Nu putea înțelege abilitatea mamei ei de a-și spune povești despre o realitate care nu semăna deloc cu realitatea cu Ifemelu. Când Uju le-a spus prima oară despre noua ei slujbă („Spitalul nu avea niciun post de doctor liber, dar Generalul i-a obligat să creeze unul pentru mine” au fost cuvintele ei), mama lui Ifemelu a reacționat imediat:

— E un miracol!

Uju a zâmbit tăcut, calm; nu credea, firește, că era un miracol, dar nu avea de gând s-o spună. Sau poate că *aveau* ceva dintr-un miracol noua ei slujbă de consultant la spitalul militar din Victoria Island și noua ei casă din Dolphin Estate, aglomerarea de duplexuri care răspândea un aer străin, proaspăt, câteva vopsite roz, altele într-un albastru de cer senin, mărginite de un parc cu bănci pe care oamenii puteau sta și iarbă bogată ca un covor nou, o raritate chiar și pe Insulă. Cu numai câteva săptămâni înainte era o proaspătă absolventă, ale cărei colege se gândeau să plece în străinătate pentru a-și da examenele medicale în America sau în Marea Britanie, cealaltă opțiune fiind să rămână în deșertul arid al lipsei de locuri de muncă. Țara era lipsită de

speranţă, maşinile stăteau zile întregi la cozile lungi şi transpirate din benzinării, pensionarii înălţau pancarte rahitice pentru a-şi cere drepturile, universitarii se adunau pentru a declanşa încă o grevă. Dar Uju nu voia să plece; visase, de când îşi amintea Ifemelu, să aibă o clinică privată şi ţinea cu dinţii de acel vis.

— Nigeria nu va fi aşa mereu, sunt sigură că o să-mi găsesc o slujbă cu jumătate de normă şi, da, va fi greu, dar într-o bună zi îmi voi deschide propria clinică, chiar pe Insulă! îi spusese ea lui Ifemelu.

Apoi s-a întâmplat să meargă la nunta unei prietene. Tatăl miresei era vicemareşal în aviaţie, se zvonea că ar fi putut participa la nuntă chiar şeful statului, iar mătuşica Uju glumea că l-ar fi putut ruga să o angajeze ofiţer medical la Aso Rock. Şeful statului nu a venit, însă mulţi dintre generalii lui, da, iar unul dintre ei şi-a însărcinat ordonanţa să o sune pe mătuşica Uju şi să o roage ca după recepţie să vină la maşina lui din parcare, iar atunci când ea a mers la Peugeotul închis la culoare, cu un steguleţ fluturând pe capotă, şi i s-a adresat bărbatului din spate cu „Bună seara, domnule”, acesta i-a răspuns: „Îmi placi. Vreau să am grijă de tine”. Poate că exista un fel de miracol în acele cuvinte, *Îmi placi, vreau să am grijă de tine,* s-a gândit Ifemelu, dar nu în sensul dat de mama ei.

— Un miracol! Dumnezeu nu ne părăseşte! spusese mama ei în ziua aceea, cu ochii umezi de credinţă.

•

— Diavolul e parşiv. Vrea să ne împiedice binecuvântarea, dar nu va izbuti, a spus ea, pe un ton asemănător, când tatăl lui Ifemelu şi-a pierdut slujba de la agenţia federală. A fost concediat pentru că refuzase să i se adreseze noii şefe cu „mămică”. A venit acasă mai devreme ca de obicei, tulburat de o amară neîncredere, cu scrisoarea de reziliere în mână, plângându-se de absurdul situaţiei în care un bărbat adult i se adresează cu „mămică” unei femei adulte fiindcă ea hotărâse că era cea mai bună modalitate de a-i arăta respect.

— Doisprezece ani de muncă devotată. E de neconceput, a spus el.

Mama ei l-a bătut pe spate, i-a spus că Dumnezeu avea să-i trimită altă slujbă şi că, până atunci, se vor descurca numai din salariul ei de director-adjunct la şcoală. În fiecare dimineaţă pleca să îşi caute de lucru, cu dinţii încleştaţi şi cravata cu nodul bine strâns, iar Ifemelu se întreba dacă nu cumva intra în sediul companiilor la întâmplare ca să-şi încerce norocul, însă, nu după mult timp, tatăl ei a început să rămână acasă, îmbrăcat în halat şi maiou,

lâncezind pe canapeaua jerpelită de lângă boxe.

— N-ai făcut baie de dimineaţă? l-a întrebat mama ei într-o după-amiază, când a ajuns acasă de la serviciu arătând secătuită, strângând la piept nişte dosare, cu pete umede la subraţ. Dacă trebuia să i te adresezi cuiva cu „mămică” pentru a-ţi lua salariul, atunci ar fi trebuit s-o faci! a adăugat apoi iritată.

El n-a spus nimic, pentru o clipă a părut pierdut, mărunt şi pierdut. Lui Ifemelu i-a părut rău pentru tatăl ei. L-a întrebat despre cartea aşezată cu faţa în jos în poala lui, o carte cu coperte familiare pe care ştia că o mai citise. Spera că el avea să-i ţină unul dintre lungile sale discursuri pe un subiect precum istoria Chinei, iar ea avea să-l asculte doar pe jumătate, aşa cum făcea mereu, înveselindu-l. Dar el n-avea chef de vorbă. A dat din umeri ca şi cum voia să spună că dacă o interesa se putea uita la carte. Cuvintele mamei ei îl răneau prea uşor; era prea atent la ea, cu urechile mereu ciulite la vocea ei, urmărind-o mereu cu privirea.

— Odată ce voi obţine promovarea, am să-i cumpăr mamei tale ceva cu adevărat memorabil, îi spusese lui Ifemelu nu demult, înainte să fie concediat, iar când ea îl întrebase ce, zâmbise şi adăugase misterios: mi se va arăta.

Privindu-l cum stătea tăcut pe canapea, s-a gândit cât de mult arăta a ceea ce era de fapt: un bărbat plin de doruri edulcorate, un funcţionar public cu o brumă de cultură care îşi dorea o viaţă diferită de cea pe care o avea, care îşi dorise o educaţie mai bună decât cea pe care o primise. Vorbea deseori despre cum nu putuse să meargă la facultate fiindcă trebuise să îşi găsească o slujbă pentru a-şi întreţine fraţii şi despre cum persoane mai puţin inteligente ca el în şcoală aveau acum doctorate. Vorbea o engleză formală, elevată. Menajerele cu greu îl înţelegeau, dar erau foarte impresionate.

— Ar fi trebuit să auzi ce vorbă mare tocmai a spus tatăl tău! *O di egwu*! îi zisese odată lui Ifemelu fosta lor menajeră, Jecinta, după ce intrase în bucătărie şi începuse să aplaude încet.

Câteodată, Ifemelu şi-l imagina într-o clasă din anii ’50, un supus colonial din cale-afară de zelos, într-o uniformă şcolară din bumbac ieftin care nu îi venea bine, străduindu-se să-şi impresioneze profesorii-misionari. Chiar şi scrisul lui de mână era manierat, numai rotunjimi şi înfloriturі, cu o eleganţă uniformă care îi conferea aspectul unei tipărituri. O certase pe Ifemelu în copilărie pentru că era recalcitrantă, răzvrătită, inflexibilă, cuvinte care făcuseră ca măruntele ei isprăvi să capete anvergură şi să pară aproape vrednice de mândrie. Dar, pe măsură ce creştea, engleza lui savantă o deranja,

fiindcă era o costumaţie, scutul său împotriva nesiguranţei. Era bântuit de ceea ce nu avea (o diplomă de studii superioare, o viaţă ca a clasei de mijloc înstărite), şi astfel, cuvintele sale afectate i-au devenit un fel de platoşă. Îl prefera când vorbea igbo, doar atunci părea să nu fie conştient de propriile anxietăţi.

Pierderea slujbei l-a făcut mai taciturn, iar între el şi lume s-a ridicat un zid subţire. Nu mai mormăia „naţiune de sicofanţi irecuperabili” când începeau ştirile de noapte la NTA, nu mai ţinea lungi monoloage despre cum guvernul lui Babangida îi adusese pe nigerieni la stadiul de idioţi nesăbuiţi, nu o mai tachina pe mama ei. Şi, lucrul cel mai important, a început să li se alăture la rugăciunile de dimineaţă. Niciodată nu făcuse asta până atunci; mama ei insistase o dată ca el să li se alăture, înainte de a pleca într-o vizită în oraşul lor natal.

— Hai să ne rugăm şi să acoperim drumurile cu sângele lui Iisus, spusese ea, iar el îi răspunsese că drumurile ar fi fost mai sigure şi mai puţin alunecoase dacă n-ar fi fost acoperite cu sânge.

Ceea ce o făcuse pe mama ei să se încrunte, iar pe Ifemelu să izbucnească în râs.

Cel puţin, încă nu mergea la biserică. Ifemelu se întorcea de la biserică cu mama ei şi-l găseau aşezat pe podeaua din sufragerie, scotocind prin maldărul de discuri şi fredonând melodia care se auzea în boxe. Întotdeauna arăta proaspăt, odihnit, ca şi cum să rămână singur cu muzica lui îl revigora. Dar, după ce şi-a pierdut slujba, arareori mai asculta muzică. Soseau acasă şi-l găseau la masa din sufragerie, aplecat asupra unor foi împrăştiate, scriind scrisori către ziare şi reviste. Iar Ifemelu ştia că, dacă i s-ar mai oferi şansa, i-ar spune şefei „mămică”.

•

Într-o duminică dimineaţă devreme, cineva a bătut cu putere la uşă. Lui Ifemelu îi plăceau dimineţile de duminică, trecerea înceată a timpului, când, îmbrăcată pentru biserică, stătea în sufragerie cu tatăl ei până era gata mama. Câteodată vorbeau, alteori stăteau tăcuţi, o tăcere împărtăşită care îi mulţumea pe amândoi, ca în dimineaţa aceea. Zumzetul frigiderului din bucătărie era singurul sunet care se putea auzi, înainte de bătăile puternice în uşă. O întrerupere grosolană. Ifemelu a deschis şi l-a văzut pe proprietar, un bărbat rotofei cu ochi înroşiţi care îi ieşeau din orbite, despre care se spunea că îşi începea ziua cu un pahar de gin sec.

— S-au făcut de-acum trei luni şi încă mai aştept să-mi daţi banii! a ţipat

el, ignorând-o pe Ifemelu și privindu-l pe tatăl ei.

Vocea lui îi era familiară lui Ifemelu, țipetele acelea ca de trombon care răzbăteau mereu din apartamentele vecinilor. Dar acum era acolo, în apartamentul lor, iar scena aceea a șocat-o, proprietarul urlând la ușa lor, iar tatăl ei întorcându-se către el tăcut, împietrit. Niciodată nu se mai întâmplase să rămână în urmă cu plata chiriei. Toată viața ei trăiseră în acel apartament, era înghesuit, pereții bucătăriei erau înnegriți de la aburii de kerosen, și ea se simțea stânjenită când colegii veneau în vizită, dar nu rămăseseră niciodată în urmă cu chiria.

— Un individ cu gura mare, a spus tatăl ei după ce proprietarul a plecat, și apoi n-a mai spus nimic.

Nu mai era nimic de spus. Rămăseseră în urmă cu chiria. Mama ei și-a făcut apariția, cântând și răspândind un puternic miros de parfum, cu fața uscată, strălucindu-i de la o pudră cu o nuanță prea deschisă. I-a întins tatălui lui Ifemelu încheietura mâinii, de care atârna o brățară subțire de aur neînchisă.

— Uju vine după slujbă să ne ducă să vedem casa din Dolphin Estate, a spus ea. Vrei să vii și tu?

— Nu, a răspuns el scurt, ca și cum noua viață a mătușicii Uju era un subiect pe care prefera să-l evite.

— Ar trebui să vii, a spus ea, la care el nu i-a mai răspuns, în timp ce-i prindea brățara la mână, după care i-a zis că îi verificase apa la mașină.

— Dumnezeu nu ne părăsește. Uită-te la Uju, să-și permită o casă pe Insulă! a spus mama ei veselă.

— Mami, dar știi că mătușica Uju nu plătește niciun kobo acolo, a zis Ifemelu.

— Ți-ai călcat rochia? i-a aruncat mama o privire.

— Nu e nevoie.

— E șifonată. *Ngwa*, du-te și cale-o. Bine măcar că avem curent. Sau schimbă-te.

— Rochia asta nu e șifonată, s-a ridicat Ifemelu în silă.

— Du-te și calc-o! Nu e nevoie să arăți lumii că nu ne merge bine. Nu suntem în cea mai disperată situație. Astăzi avem Munca de Duminică cu sora Ibinabo, așa că grăbește-te și hai să mergem.

•

Sora Ibinabo avea putere și, fiindcă se prefăcea că nu dă prea mare importanță acestei puteri, nu făcea decât s-o accentueze. Se zicea că pastorul

nu-i ieșea din vorbă. Nu era clar de ce, unii spuneau că întemeiase biserica împreună cu el, alții că știa un secret teribil din trecutul lui și mai erau cei care credeau că deținea mai multă putere spirituală decât el, dar nu putea fi pastor fiindcă era femeie. Dacă voia, se putea opune ca pastorul să-și dea binecuvântarea pentru o căsătorie. Știa totul și pe toată lumea și părea să fie pretutindeni, cu aerul ei dur, ca și cum viața o aruncase încolo și-ncoace multă vreme. Era greu de spus cât de bătrână era, dacă avea cincizeci sau șaizeci de ani, cu trupul ei robust și chipul închis ca o scoică. Nu râdea niciodată, dar adeseori zâmbea, cu zâmbetul șters al celor cucernici. Mamele îi arătau o reverență uimitoare, îi aduceau mici daruri, se îmbulzeau să-i încredințeze copilele lor pentru Munca de Duminică. Sora Ibinabo, salvatoarea viitoarelor femei. Era rugată să stea de vorbă cu fetele care aveau probleme și cu cele care făceau probleme. Unele dintre mame se interesau dacă fiicele lor ar putea locui cu ea, în apartamentul din spatele bisericii. Dar Ifemelu simțise întotdeauna în sora Ibinabo o ostilitate profundă, vie față de fete. Sora Ibinabo nu le plăcea, doar le supraveghea și le avertiza, ca și cum ar fi fost ofensată de ceea ce era încă proaspăt la ele, iar în ea se veștejise de mult.

— Te-am văzut purtând pantaloni strâmți sâmbăta trecută, i-a spus sora Ibinabo unei fete, Christie, într-o șoaptă teatrală, suficient de scăzută încât să pretindă că e o șoaptă, dar suficient de tare încât să o audă toată lumea. Totul este permis, dar nu totul e în avantajul tău. Orice fată care poartă pantaloni strâmți vrea să comită păcatul ispitirii. Cel mai bine e să-l eviți.

Christie a dat din cap umilă, grațioasă, rușinată.

În camera din spate a bisericii, cele două ferestruici nu lăsau să pătrundă multă lumină, astfel că becul era mereu aprins în timpul zilei. Plicurile pentru strângerea de fonduri erau îngrămădite pe masă, iar lângă ele se afla un vraf de șervețele colorate, ca niște pânze subțiri. Fetele au început să se organizeze. În curând, câteva dintre ele scriau pe plicuri, iar altele tăiau și încrețeau bucăți de șervețel, lipindu-le în formă de flori și înșirându-le pe sfoară pentru a face ghirlande bogate. Duminica următoare, în timpul unei slujbe speciale de Ziua Recunoștinței, ghirlandele urmau să atârne de grumazul Șefului Omenka și de gâturile mai subțiri ale membrilor familiei lui. Donase bisericii două microbuze noi.

— Alătură-te acelui grup, Ifemelu, a spus sora Ibinabo.

Ifemelu și-a încrucișat brațele și, cum se întâmpla deseori când era pe cale să spună ceva ce nu trebuia, cuvintele i s-au rostogolit de pe buze.

— De ce aș face decorațiuni pentru un hoț?

Sora Ibinabo s-a holbat la ea uluită. S-a lăsat tăcerea. Celelalte fete așteptau reacția.

— Ce-ai spus? a întrebat cu voce scăzută sora Ibinabo, oferindu-i lui Ifemelu o șansă de a-și cere iertare, de a-și înghiți cuvintele. Dar Ifemelu simțea că nu se poate opri, inima îi bătea cu putere.

— Șeful Omenka este un 419 și toată lumea știe asta, a zis ea. Biserica asta e plină de bărbați 419. De ce trebuie să ne prefacem că această sală nu este construită cu bani murdari?

— Este lucrarea lui Dumnezeu, a spus încet sora Ibinabo. Dacă nu poți lucra pentru El, atunci ar trebui să pleci. Pleacă!

Ifemelu s-a grăbit să plece, a ieșit pe poartă și s-a îndreptat către stația de autobuz, știind că, în câteva minute, povestea va ajunge la mama ei, în clădirea principală a bisericii. Stricase ziua. Ar fi mers să vadă casa mătușicii Uju și ar fi luat prânzul împreună. Acum, mama ei avea să fie irascibilă și dificilă. Își dorea să nu fi spus nimic. Participase, până la urmă, la împletirea ghirlandelor pentru alți bărbați 419 în trecut, bărbați care aveau locurile lor speciale în rândul din față, bărbați care donau mașini cu ușurința cu care alți oameni ofereau gumă de mestecat. Participase bucuroasă la recepțiile lor, mâncase orez și carne și salată de varză, hrană mânjită de fraude, și mâncase știind asta și nu îi stătuse în gât, nici măcar nu se gândise că i-ar fi putut sta. Și totuși, în ziua aceea ceva fusese diferit. Când sora Ibinabo îi vorbea lui Christie, cu acea ciudă înveninată pe care o dădea drept călăuzire religioasă, Ifemelu o privise și văzuse brusc în ea ceva din propria mamă. Mama ei era o persoană mai amabilă și mai simplă, dar, întocmai ca sora Ibinabo, nega că lucrurile erau ceea ce erau. Arunca mantia religiei asupra propriilor dorințe meschine. Dintr-odată, ultimul lucru pe care Ifemelu și-l dorea era să se afle în acea cămăruță plină de umbre. Totul păruse nevinovat mai înainte, credința mamei, scăldată în evlavie, dar, dintr-odată, lucrurile nu mai stăteau așa. Și-a dorit, pentru câteva clipe, ca mama ei să nu fie mama ei, iar pentru asta nu s-a simțit vinovată și tristă, ci a încercat-o un singur sentiment, un amestec de vinovăție și tristețe.

Stația de autobuz era ciudat de pustie, iar ea și i-a imaginat pe toți acei oameni, înghesuiți acum în biserică, cântând și rugându-se. A așteptat autobuzul, întrebându-se dacă să meargă acasă sau altundeva. Cel mai bine era să meargă acasă și să înfrunte orice avea de înfruntat.

•

Mama ei a tras-o de ureche, o smucitură aproape blândă, ca şi cum s-ar fi ferit să-i provoace o durere adevărată. Aşa făcea de când era Ifemelu mică. „Îţi dau eu o bătaie!”, spunea atunci când Ifemelu făcea ceva care o supăra, dar nu era niciodată o bătaie, doar trasul uşor de ureche. Acum a tras-o de ureche o dată, apoi din nou, pentru a conferi emfază cuvintelor ei.

— Diavolul se foloseşte de tine. Trebuie să te rogi. Nu judeca. Lasă judecata pentru Domnul!

— Trebuie să te înfrânezi de la propensiunea ta naturală către provocări, Ifemelu. Te-ai făcut remarcată la şcoală, unde eşti cunoscută pentru insubordonare, şi ţi-am spus că acest lucru a aruncat deja o pată asupra dosarului tău academic excepţional. Nu e nevoie să creezi un tipar similar şi la biserică, a spus tatăl ei.

— Da, tati.

Când a sosit Uju, mama lui Ifemelu i-a spus ce se întâmplase.

— Du-te şi zi-i vreo două lui Ifemelu. Eşti singura de care ascultă. Întreab-o ce i-am făcut de vrea să mă facă de râs în felul ăsta la biserică. A insultat-o pe sora Ibinabo! E ca şi cum l-ar fi insultat pe pastor! De ce nu poate fata asta să stea potolită? Am tot zis, cu purtarea asta, ar fi fost mult mai bine să fie băiat.

— Sora mea, ştii că problema ei este că nu ştie întotdeauna când trebuie să-şi ţină gura. Nu-ţi face griji, o să vorbesc cu ea, a spus mătuşica Uju, îndeplinindu-şi rolul de a calma spiritele, consolând-o pe soţia vărului ei.

Întotdeauna se înţelesese bine cu mama lui Ifemelu, o relaţie fără complicaţii între doi oameni care evită cu atenţie conversaţiile de o oarecare profunzime. Poate că Uju se simţea recunoscătoare faţă de mama lui Ifemelu pentru că o primise cu braţele deschise, acceptându-i statutul special. În copilărie, Ifemelu nu se simţise un copil singur la părinţi datorită verişorilor, mătuşilor şi unchilor care locuiau la ei. Mereu existau nişte geamantane şi sacoşe în apartament; câteodată, o rudă sau două dormeau pe jos în sufragerie săptămâni la rând. Majoritatea proveneau din familia tatălui, aduse în Lagos să înveţe o meserie, să meargă la şcoală sau să-şi caute o slujbă, în aşa fel încât lumea din sat să nu-l vorbească de rău pe fratele lor cu un singur copil că nu voia să ajute la creşterea altora. Tatăl ei se simţea obligat faţă de aceşti oameni, insista ca toată lumea să fie acasă înainte de ora opt seara, se asigura că e suficientă mâncare pentru toţi şi îşi încuia uşa de la dormitor chiar şi când mergea la toaletă, deoarece oricare dintre ei putea să intre şi să fure ceva. Dar Uju era altfel. Prea isteaţă ca să-şi piardă timpul în fundătura aceea,

spunea el. O numea sora lui mai mică, deşi era fiica unchiului său, şi cu ea fusese mai protector, mai puţin distant. De fiecare dată când se întâmpla să dea peste ele cuibărite în pat şi discutând, le spunea cu afecţiune „drăguţelor”.

— Uju a exercitat o influenţă liniştitoare asupra ta, i-a spus aproape melancolic lui Ifemelu după ce mătuşica Uju plecase la facultate în Ibadan.

Părea să vadă în apropierea dintre ele dovada propriei alegeri fericite, ca şi cum ar fi făcut cu bună ştiinţă un cadou familiei, o zonă-tampon între soţia şi fiica sa. Aşa că, în dormitor, Uju i-a spus lui Ifemelu:

— Ar fi trebuit pur şi simplu să faci ghirlanda aia. Ţi-am spus că nu trebuie să zici tot ce gândeşti. Trebuie să înveţi asta. Nu trebuie să *zici* tot.

— De ce nu pot să-i placă mamei lucrurile pe care le primeşti de la General fără să pretindă că sunt din partea lui Dumnezeu?

— Cine spune că nu sunt din partea lui Dumnezeu? a întrebat Uju şi s-a strâmbat, lăsându-şi colţurile gurii în jos.

Ifemelu a râs.

Conform legendei familiei, la trei ani Ifemelu era o fetiţă morocănoasă care ţipa îndată ce un necunoscut se apropia de ea, însă prima oară când a văzut-o pe Uju, care avea pe atunci treisprezece ani şi faţa plină de coşuri, Ifemelu a mers la ea, i s-a urcat în poală şi nu s-a mai desprins de ea. Nu ştia dacă istorisirea era adevărată sau devenise adevărată doar fiindcă fusese repetată de atâtea ori, o poveste fermecată despre începutul apropierii dintre ele. Mătuşica Uju era cea care îi cususe lui Ifemelu rochiţele de fetiţă şi, pe măsură ce crescuse, răsfoiseră revistele de modă şi aleseseră modelele împreună. Mătuşica Uju o învăţase să paseze un avocado şi să-şi întindă pasta pe faţă, să dizolve pastile de Robb în apă fierbinte şi să-şi aşeze faţa deasupra aburilor şi să usuce un coş cu pastă de dinţi. Mătuşica Uju îi adusese romanele ei de James Hadley Chase, învelite în hârtie de ziar pentru a ascunde femeile aproape dezbrăcate de pe coperte, îi îndreptase părul când luase păduchi de la vecini, ea vorbise cu Ifemelu pe tot parcursul primei menstruaţii, adăugând la predica mamei, plină de citate biblice despre virtute, câteva detalii utile despre crampe şi tampoane. Când Ifemelu l-a cunoscut pe Obinze, i-a spus lui Uju că îşi întâlnise iubirea vieţii, iar ea a sfătuit-o să-i permită să o sărute şi să o atingă, dar să nu-l lase să şi-o bage înăuntru.

Capitolul 4

Zeii, acele divinităţi stăruitoare care dăruiesc şi răpesc iubirile adolescentine, hotărâseră ca Obinze să iasă cu Ginika. Obinze era băiatul cel nou, un băiat drăguţ, chiar dacă scund. Se transferase de la liceul universitar din Nsukka şi, după numai câteva zile, toată lumea aflase zvonurile care circulau despre mama lui. Se bătuse cu un bărbat, un alt profesor din Nsukka, o bătaie autentică, cu pumni şi picioare, iar ea ieşise învingătoare, chiar sfâşiindu-i hainele, astfel că fusese suspendată timp de doi ani şi se mutase în Lagos până ce avea să se poată întoarce. Era o poveste neobişnuită; precupeţele se băteau, nebunele se băteau, dar nu profesoarele. Obinze, cu aerul său calm şi introvertit, nu făcea decât să sporească misterul. A fost repede adoptat în clanul masculilor şmecheri, degajaţi şi îmbrăcaţi cool, Băieţii Mari; păzeau coridoarele, la careu, stăteau în spatele celorlalţi. Niciunul nu-şi băga cămaşa în pantaloni, şi din această cauză aveau mereu probleme cu profesorii, probleme spectaculoase, însă Obinze venea la şcoală în fiecare zi având cămaşa frumos băgată în pantaloni, iar în curând toţi Băieţii Mari îşi băgau cămaşa în pantaloni, chiar şi Kayode DaSilva, cel mai şmecher dintre ei.

Kayode îşi petrecea toate vacanţele la casa părinţilor din Anglia, care părea mare şi ameninţătoare în fotografiile pe care Ifemelu le văzuse. Iubita lui, Yinka, era la fel: şi ea călătorea frecvent în Anglia şi locuia în Ikoyi şi vorbea cu accent britanic. Era cea mai populară fată din anul lor, cu ghiozdanul din piele groasă monogramată, mereu cu sandale pe care nu le mai avea nimeni. A doua cea mai populară fată era Ginika, prietena apropiată a lui Ifemelu. Ginika nu mergea în străinătate foarte des şi nu avea acelaşi aer cosmopolit ca Yinka, dar avea pielea de culoarea caramelei şi un păr ondulat care, atunci când era despletit, i se revărsa pe umeri în loc să se înfoaie în stil afro. În fiecare an, era votată Cea Mai Frumoasă Fată din generaţia lor.

— Asta doar pentru că sunt mulatră. Cum să arăt eu mai bine ca Zainab? spunea prefăcută.

Astfel încât a fost în firea lucrurilor ca zeii să îi cupleze pe Obinze şi Ginika. Kayode a dat o petrecere în aripa de oaspeţi în timp ce părinţii lui erau plecaţi la Londra.

— Îţi voi face cunoştinţă cu tovarăşul meu Zet, la petrecere, i-a spus Ginikăi.

— N-arată rău, a zis Ginika zâmbind.

— Sper că n-a moştenit genele de bătăuş ale maică-sii, a tachinat-o Ifemelu.

Era drăguț să o vezi pe Ginika interesată de un băiat; aproape toți Băieții Mari din școală își încercaseră norocul cu ea, dar niciunul nu rezistase mult; Obinze părea liniștit, potrivit pentru ea.

Ifemelu și Ginika au ajuns acolo împreună la începutul petrecerii, când ringul de dans era gol, băieții încă alergau de colo-colo făcând schimb de casete audio, iar timiditatea și stânjeneala încă nu se evaporaseră. De fiecare dată când Ifemelu venea pe la Kayode, își imagina cum era să locuiești acolo, în Ikoyi, într-un complex elegant, cu aleile acoperite de pietriș, cu servitori în alb.

— Uite-l pe Kayode cu tipul cel nou, a spus Ifemelu.

— Nu vreau să mă uit, a zis Ginika. Vin spre noi?

— Da.

— Mă strâng prea tare pantofii.

— Poți să dansezi și în pantofi care te strâng, a spus Ifemelu.

Băieții erau acum în fața lor. Obinze părea îmbrăcat prea formal pentru acea ocazie, într-un sacou gros de catifea reiată, în timp ce Kayode purta blugi și un tricou.

— Hei, gagicilor, le-a salutat Kayode. Era înalt și suplu, cu alura relaxată a celor privilegiați. Ginika, fă cunoștință cu prietenul meu Obinze. Zet, ea este Ginika, regina pe care Dumnezeu a făcut-o pentru tine dacă ești pregătit să muncești pentru asta! Zâmbea șugubăț, deja puțin beat, băiatul de aur făcea o lipeală de aur.

— Bună, i-a spus Obinze Ginikăi.

— Ea e Ifemelu, a continuat Kayode. Cunoscută și ca Ifemsco. Gardianul Ginikăi. Dacă nu te porți frumos, te snopește.

Au râs cu toții ca la comandă.

— Bună, a spus Obinze.

Privirea i-a întâlnit-o pe a lui Ifemelu, fixă, stăruitoare.

Kayode făcea conversație, spunându-i lui Obinze că părinții Ginikăi erau și ei profesori universitari.

— Deci sunteți amândoi șoareci de bibliotecă, a spus el.

Obinze ar fi trebuit să preia conversația și să înceapă să discute cu Ginika, Kayode ar fi plecat, Ifemelu l-ar fi urmat, iar voia zeilor s-ar fi împlinit. Dar Obinze era tăcut, și Kayode a trebuit să continue conversația, vocea devenindu-i bubuitoare, în timp ce îi arunca din când în când câte o privire lui Obinze, ca și cum îl îndemna să facă un pas. Ifemelu nu era sigură când s-a întâmplat, dar, în acele momente în care Kayode vorbea, ceva straniu cu

siguranţă s-a întâmplat. O învolburare înăuntrul ei, o revelaţie. Şi-a dat seama, aproape instantaneu, că îşi dorea să respire acelaşi aer cu Obinze. A devenit, de asemenea, acut conştientă de momentul prezent, de acel „acum”, de vocea lui Toni Braxton de la casetofon, *be it fast or slow, it doesn’t let go, or shake me*, de aroma coniacului tatălui lui Kayode, care fusese şutit din casă, şi de cămaşa albă strâmtă care acum îi ardea subraţul. Mătuşica Uju o obligase să şi-o lege într-o fundă largă în dreptul buricului, iar acum se întreba dacă asta era într-adevăr la modă sau dacă arăta ridicol. Muzica s-a întrerupt brusc.

— Vin imediat, a strigat Kayode şi a plecat să vadă ce era în neregulă, iar în noua linişte care se aşternuse, Ginika se juca cu brăţara mare de metal de pe încheietură.

Ochii lui Obinze i-au întâlnit din nou pe ai lui Ifemelu.

— Nu ţi-e cald în sacoul ăla? l-a întrebat ea.

Întrebarea i-a ieşit pe gură înainte de a se putea înfrâna, atât de obişnuită era să îşi ascută cuvintele, să vâneze teroarea în ochii băieţilor. Dar el zâmbea. Părea amuzat. Nu îi era frică de ea.

— Foarte cald, a spus. Dar sunt un plăvan de la ţară, şi asta e prima mea petrecere la oraş, aşa că va trebui să mă iertaţi.

Încet, şi-a dat jos sacoul, verde şi peticit la coate, sub care purta o cămaşă cu mânecă lungă. Acum va trebui să car ăsta după mine, a spus.

— Ţi-l pot ţine eu, s-a oferit Ginika. Şi nu o băga în seamă pe Ifem, sacoul e în regulă.

— Mulţumesc, dar e OK. Eu ar trebui să îl ţin, ca pedeapsă că l-am luat. A privit-o pe Ifemelu, cu ochii scăpărându-i.

— N-am vrut să sune aşa, a zis Ifemelu. Doar că e atât de cald în camera asta, iar sacoul pare gros.

— Îmi place vocea ta, a spus el, aproape întrerupând-o.

Iar ei, care nu se pierdea niciodată cu firea, i-a scăpat:

— Vocea mea?

— Da.

Începuse muzica.

— Vrei să dansăm? a întrebat el.

Ea a încuviinţat din cap.

El i-a luat mâna şi apoi i-a zâmbit Ginikăi, ca unei însoţitoare a cărei sarcină luase acum sfârşit. Ifemelu credea că romanele de dragoste *Mills and Boon* erau prosteşti, punând câteodată în scenă intrigile lor alături de

prietenele ei: Ifemelu sau Ranyinudo jucau rolul bărbatului, iar Ginika sau Priye îl jucau pe cel al femeii (bărbatul o lua în braţe pe femeie, aceasta opunea o rezistenţă anemică, după care se prăbuşea la pieptul lui cu gemete stridente), motiv de mare amuzament pentru ele. Dar pe ringul de dans care se umplea la petrecerea lui Kayode, a fost zguduită de sâmburele de adevăr din acele romane. Într-adevăr, aşa era, datorită unui mascul, stomacul ţi se putea strânge şi refuza să se destindă, încheieturile să ţi se înmoaie, membrele să refuze să se mişte pe muzică, şi toate lucrurile uşoare să devină dintr-odată grele ca plumbul. În timp ce dansa cu mişcări rigide, a văzut-o cu coada ochiului pe Ginika, privindu-i perplexă, cu colţurile gurii uşor lăsate, ca şi cum nu îi venea să creadă.

— Chiar ai spus „plăvan de la ţară”, a zis Ifemelu, cu vocea acoperind muzica.

— Poftim?

— Nimeni nu spune „plăvan de la ţară”. E genul de lucru pe care-l citeşti într-o carte veche.

— Trebuie să-mi spui ce cărţi citeşti, a spus el.

O tachina şi ea n-a prins gluma, dar a râs oricum. Mai târziu, îşi dorea să-şi fi amintit fiecare cuvânt pe care şi-l spuseseră când dansau. Îşi amintea, în schimb, cum simţea că plutește. Când luminile s-au stins şi lumea începuse să danseze blues, ar fi vrut să se afle în braţele lui într-un colţ întunecat, dar el a spus:

— Hai să mergem afară să vorbim.

S-au aşezat pe nişte lespezi de ciment din spatele casei, lângă ceea ce părea toaleta portarului, o gheretă îngustă de unde, la fiecare adiere, răzbătea un miros rânced. Au vorbit şi-au tot vorbit, avizi să se cunoască. El i-a spus că tatăl lui murise când avea şapte ani şi cât de limpede îşi amintea cum îl învăţase să meargă pe tricicletă pe o stradă mărginită de copaci de lângă casa lor din campus, dar cum uneori îşi dădea seama, panicat, că nu-şi putea aminti chipul tatălui, iar atunci era copleşit de senzaţia că îl trăda şi se repezea la fotografia înrămată din sufragerie.

— Mama ta n-a vrut niciodată să se recăsătorească?

— Chiar şi dacă ar vrea, nu cred că ar face-o din cauza mea. Vreau să fie fericită, dar nu vreau să se recăsătorească.

— Şi eu aş simţi la fel. Chiar s-a bătut cu un alt profesor?

— Deci ai auzit povestea asta.

— Se spune că de aceea a trebuit să plece de la Universitatea din Nsukka.

— Nu, nu s-a bătut. Făcea parte dintr-un comitet şi au descoperit că acel profesor deturnase fonduri, mama l-a acuzat în mod public, iar el s-a înfuriat şi a plesnit-o, spunând că nu poate suporta ca o femeie să-i vorbească astfel. Aşa că mama s-a ridicat şi a încuiat uşa sălii de conferinţe, după care şi-a pus cheia în sutien. I-a spus că nu putea să-l pocnească şi ea pentru că era mai puternic, dar că trebuia să îşi ceară scuze public, faţă de toată lumea care fusese martoră la palma pe care i-o dăduse. Aşa că el a făcut-o. Dar mama ştia că nu era din adâncul sufletului. A spus că a făcut-o într-un fel care dădea de înţeles „OK, îmi pare rău, dacă asta vrei să auzi, şi scoate odată cheia aia”. S-a întors acasă înfiorător de furioasă în ziua aceea şi spunea întruna că lucrurile se schimbaseră şi că oricine putea acum să lovească pe altcineva. A scris circulare şi articole pe tema asta, şi sindicatul studenţilor s-a implicat. Oamenii spuneau „Ah, de ce a plesnit-o când ea e văduvă”, şi asta a înfuriat-o şi mai tare. Spunea că nu ar fi trebuit să fie pocnită pentru că era o fiinţă întru totul omenească, nu pentru că nu avea un soţ care să vorbească în numele ei. Aşa că unele dintre studentele ei s-au dus şi şi-au făcut tricouri pe care scria Fiinţă Întru Totul Omenească. Bănuiesc că asta i-a adus o oarecare notorietate. De obicei, e foarte tăcută şi nu are mulţi prieteni.

— Din cauza asta s-a mutat în Lagos?

— Nu. Îşi programase această perioadă sabatică de ceva vreme. Îmi amintesc prima oară când mi-a spus că vom pleca pentru doi ani sabatici, iar eu m-am entuziasmat pentru că am crezut că îi vom petrece în America, tatăl unuia dintre prietenii mei tocmai plecase în America, şi apoi mi-a spus că era vorba de Lagos, iar eu am întrebat care mai era sensul. Puteam la fel de bine să rămânem în Nsukka.

— Dar tot cu avionul ajungi şi în Lagos, a râs Ifemelu.

— Da, numai că noi am venit cu maşina, a spus Obinze, râzând. Dar acum mă bucur că a fost vorba de Lagos, altfel nu te-aş fi întâlnit.

— Nici pe Ginika, l-a tachinat ea.

— Termină.

— Băieţii tăi or să te omoare. Trebuia să te ţii după ea.

— Mă ţin după tine.

Întotdeauna avea să-şi amintească acel moment, acele cuvinte. Mă ţin după tine.

— Te-am văzut la şcoală acum ceva timp. Chiar l-am întrebat pe Kay despre tine, a spus el.

— Serios?

— Te-am văzut cu un James Hadley Chase în mână, lângă laborator. Și mi-am zis A, bun, există speranță. Citește.

— Cred că le-am citit pe toate.

— Și eu. Care e preferata ta?

— *Miss Shumumy Waves a Wand* (*Miss Shumway scapă ca prin minune*).

— A mea e *Want to Stay Alive* (*Vreau să rămân în viață*). Am citit-o într-o noapte.

— Da, și mie mi-a plăcut.

— Ce ai mai citit? Ce clasic îți place?

— Clasic, *kwa*? Îmi plac doar cărțile polițiste și de suspans. Sheldon, Ludlum, Archer.

— Ar trebui să citești și cărți serioase.

Ea l-a privit, amuzată de sinceritatea lui.

— *Aje-butter*! Băiatul bine școlit! Asta trebuie să te fi învățat mama ta profesoară.

— Nu, nu glumesc. A făcut o pauză. O să-ți dau câteva să încerci. Ador romanele americane.

— Ar trebui să citești și cărți serioase, l-a maimuțărit ea.

— Dar poezie?

— Cum se numește aceea, ultima pe care am studiat-o la clasă, *Bătrânul marinar*? Ce plictiseală.

Obinze a râs, iar Ifemelu, neinteresată să dezvolte subiectul poeziei, l-a întrebat:

— Deci ce a zis Kayode despre mine?

— Nimic de rău. Te place.

— Nu vrei să îmi spui ce ți-a zis.

— A zis „Ifemelu e o gagică mișto, dar e prea mare bătaia de cap. Te contrazice. Discută. Niciodată nu e de acord. Dar Ginika e o fată drăguță și atât”. Nu știa că exact asta speram să aud. Nu sunt interesat de fetele care sunt prea drăguțe, a adăugat el după o pauză.

— Mă insulți?

I-a dat un ghiont, prefăcându-se furioasă. Întotdeauna îi plăcuse această imagine a ei, ca o prea mare bătaie de cap, care fiind diferită, și uneori se gândea la asta ca la o carapace în care se afla în siguranță.

— Știi că nu te insult. A luat-o pe după umeri, trăgând-o cu delicatețe către el; era prima oară când trupurile lor se atingeau, și ea a simțit cum încremenește. Mi s-a părut că arăți bine, însă nu doar atât. Arătai ca genul de

persoană care face un lucru pentru că așa vrea și nu pentru că toți ceilalți îl fac.

Ea și-a sprijinit capul de al lui și a simțit, pentru prima oară, ceea ce avea să simtă lângă el: dragostea de sine. Cu el era mereu în largul ei, se simțea perfect în propria piele. I-a spus cât de mult își dorea ca Dumnezeu să existe, dar se temea că nu există, i-a vorbit despre grijile pe care și le făcea fiindcă ar fi trebuit să știe deja ce voia să facă în viață, dar ea nici măcar nu se hotărâse ce voia să studieze la facultate. Părea atât de firesc să-i vorbească despre lucruri ciudate. Încrederea, atât de neașteptată și totuși atât de desăvârșită, și intimitatea au speriat-o. Cu numai câteva ore în urmă, nu știuseră nimic unul despre celălalt, dar existase între ei o cunoaștere împărtășită în acele momente dinaintea dansului, și acum nu se putea gândi decât la toate lucrurile pe care voia să i le spună, pe care voia să le facă alături de el. Asemănările dintre viețile lor au devenit semne de bun augur: faptul că amândoi erau singuri la părinți, că erau născuți la două zile distanță și că erau din în statul Anambra. El era din Abba, iar ea din Umunnachi, aflate la câteva minute depărtare.

— Unul dintre unchii mei merge mereu în satul tău! i-a spus el. M-am dus și eu cu el de câteva ori. Aveți niște drumuri îngrozitoare acolo.

— Cunosc Abba. Drumurile voastre sunt și mai rele.

— Mergi des în satul tău?

— La fiecare Crăciun.

— Doar o dată pe an?! Eu merg foarte des cu mama, cel puțin de cinci ori pe an.

— Dar pun pariu că vorbesc igbo mai bine ca tine.

— Imposibil, a spus el și a trecut în igbo. *Ama m atu inu*. Știu chiar și proverbe.

— Da. Cel de bază, pe care îl știe toată lumea. O broască nu țopăie după-amiaza fără motiv.

— Nu. Știu proverbe serioase. *Akota ife ka ubi, e lee oba*. Dacă scoți din pământ ceva mai mare decât ferma, hambarul e vândut.

— A, vrei să mă pui la încercare? a întrebat ea, râzând. *Acho afu adi ako n'akpa dibia*. În traista vraciului găsești tot felul de lucruri.

— Nu-i rău, a spus el. *E gbuo dike n'oyu uno, e luo na ogu agu, e lote ya.* Dacă ucizi un războinic dintre ai tăi, o să ți-l amintești când te lupți cu dușmanii.

Au făcut schimb de proverbe. Ea a mai putut spune încă două înainte să

capituleze, în timp ce el ardea de nerăbdare să continue.

— De unde ştii toate astea? l-a întrebat impresionată. Mulţi băieţi nici măcar nu vor să vorbească igbo, ca să nu mai zic de proverbe.

— Pur şi simplu îi ascult pe unchii mei când vorbesc. Cred că lui tata i-ar fi plăcut asta.

Între ei s-a aşternut tăcerea. O adiere aducea fumul de ţigară de la intrarea în casa de oaspeţi, unde se adunaseră câţiva băieţi. Zgomotul petrecerii stăruia în aer: muzica tare, vocile ridicate şi râsetele puternice ale băieţilor şi ale fetelor, toate mai degajate şi mai libere decât aveau să fie a doua zi.

— Nu ne sărutăm? a întrebat ea.

El a părut speriat.

— De unde ţi-a venit ideea asta?

— Întrebam doar. Stăm aici de multă vreme.

— Nu vreau să crezi că doar asta vreau.

— Cum rămâne cu ce vreau eu?

— Tu ce vrei?

— Tu ce crezi că vreau?

— Sacoul meu?

— Da, faimosul tău sacou, a râs ea.

— Mă intimidezi, a zis el.

— Serios? Tu mă intimidezi pe mine.

— Nu cred că există ceva care să te intimideze pe tine, a zis el.

S-au sărutat, s-au ţinut de mână. Sărutul lui a fost plăcut, aproape îmbătător; nu semăna nici pe departe cu al fostului ei prieten Mofe, ale cărui sărutări le considerase prea bogate în salivă.

Câteva săptămâni mai târziu, când i-a mărturisit asta lui Obinze (îi spusese „Şi unde ai învăţat să săruţi aşa? Pentru că nu seamănă deloc cu bâjbâielile salivare ale fostului meu prieten”), el râsese şi repetase „bâjbâieli salivare!”, iar apoi înţelesese că nu era vorba de tehnică, ci de emoţie. Procedase întocmai cum procedase şi fostul ei prieten, însă diferenţa, în acest caz, era iubirea.

— Ştii că a fost dragoste la prima vedere pentru amândoi, a spus el.

— Pentru amândoi? E obligatoriu? De ce vorbeşti în numele meu?

— Nu fac decât să afirm un adevăr. Nu mai protesta.

Stăteau aşezaţi unul lângă altul pe o bancă din clasa aproape goală. Clopoţelul care anunţa sfârşitul pauzei a început să sune, dogit şi discordant.

— Da, e adevărat, a zis ea.

— Ce?

— Că te iubesc.

Cât de uşor ieşeau cuvintele, cât de tare răsunau. Voia ca el să o audă şi voia ca băiatul care stătea în banca din faţă, conştiincios şi cu ochelarii pe nas, să o audă, şi voia s-o audă şi fetele de pe coridor.

— E adevărat, a spus Obinze, cu un rânjet mulţumit.

Datorită ei, el s-a înscris în clubul de dezbatere, iar după ce Ifemelu a vorbit, a aplaudat cel mai tare şi mai prelung, până ce prietenii ei i-au zis „Obinze, gata, ajunge”. Datorită lui, ea s-a înscris la clubul sportiv şi îl urmărea jucând fotbal, aşezată lângă linia de out, ţinându-i sticla de apă. Dar tenisul de masă era sportul pe care el îl adora, transpirând şi ţipând în timp ce juca, scânteind de energie, lovind mica minge albă, şi ea se minuna de talentul lui, cum părea să rămână prea departe de masă şi totuşi reuşea să lovească mingea. Era deja campion pe şcoală, după cum fusese, îi povestise el, şi în fosta şcoală. Când jucau împreună, el râdea şi spunea: „Nu câştigi dacă loveşti mingea cu furie!” Datorită ei, prietenii lui îl porecliseră „capoţel”. O dată, când el şi prietenii lui vorbeau să se întâlnească după şcoală la fotbal, unul dintre ei îl întrebase:

— Ţi-a dat Ifemelu voie să vii?

La care Obinze răspunsese prompt:

— Da, dar a spus să stau doar o oră.

Ei îi plăcea că-şi etala relaţia aşa dezinvolt, ca pe o cămaşă viu colorată. Câteodată se temea că era prea fericită. Se cufunda într-o dispoziţie capricioasă şi îl repezea sau era distantă cu Obinze. Iar bucuria ei devenea o făptură neliniştită care dădea din aripi înăuntrul ei, ca şi cum ar fi căutat o deschizătură prin care să îşi ia zborul în depărtări.

Capitolul 5

După petrecerea lui Kayode, Ginika se distanţase de ea şi o stânjeneală stranie crescuse între ele.

— Ştii că nu m-am gândit că lucrurile vor lua această turnură, i-a spus Ifemelu.

— Ifem, el se uita la tine de la început, a zis Ginika, iar apoi, pentru a-i demonstra că nu-i păsa de tot ceea ce se întâmplase, a tachinat-o pe Ifemelu

spunându-i că i-a furat iubitul fără să-şi dea deloc osteneala. Nonşalanţa ei era forţată, groasă, şi Ifemelu se simţea împovărată de vină şi îşi dorea să-i ofere ceva în schimb. Nu părea corect ca prietena ei cea mai bună, Ginika, drăguţa, plăcuta, populara Ginika, cu care nu se certase niciodată, să ajungă în situaţia de a juca mascarada nepăsării, chiar dacă melancolia îi colora tonul de fiecare dată când vorbea despre Obinze.

— Ifem, astăzi ai timp pentru noi sau stai toată ziua cu Obinze? o întreba ea.

Astfel că, atunci când Ginika a venit la şcoală într-o dimineaţă cu ochii încercănaţi şi roşii, spunându-i lui Ifemelu „Tati a zis că plecăm în America luna viitoare”, Ifemelu s-a simţit aproape uşurată. Avea să-i fie dor de prietena ei, dar plecarea Ginikăi le obliga pe amândouă să acorde prieteniei lor un respiro pentru ca vaporii toxici să se risipească şi pentru ca apoi să se poată întoarce la ceea ce avuseseră. Părinţii Ginikăi se gândeau de ceva timp să părăsească universitatea şi s-o ia de la capăt în America. Odată, când era în vizită la ei, Ifemelu l-a auzit pe tatăl Ginikăi spunând:

— Nu suntem nişte oi. Acest regim ne tratează ca pe nişte oi, iar noi începem să ne comportăm ca oile. De ani de zile nu pot să desfăşor muncă de cercetare adevărată fiindcă îmi petrec fiecare zi organizând greve şi luptându-mă pentru salariile neplătite, iar în sălile de curs nu avem nici cretă.

Era un bărbat scund şi întunecat, care părea şi mai scund şi mai întunecat pe lângă mama Ginikăi, o femeie durdulie şi cu părul argintiu. Avea un aer nehotărât, ca şi cum ar fi oscilat mereu între alegerile pe care le avea de făcut.

— Măcar ei sunt norocoşi că pot face această alegere, a spus tatăl lui Ifemelu, cu un suspin, atunci când ea le-a spus că familia Ginikăi avea să plece.

— Sunt binecuvântaţi, a zis mama lui Ifemelu.

Dar Ginika se văita şi plângea, zugrăvind imaginea unei vieţi triste şi fără prieteni într-o Americă străină.

— Mi-aş dori să pot locui cu voi când pleacă ei, i-a zis lui Ifemelu.

Se adunaseră la Ginika acasă, Ifemelu, Ranyinudo, Priye şi Tochi, şi stăteau la ea în dormitor, alegându-şi din hainele pe care nu le lua cu ea.

— Ginika, tu ai grijă să mai poţi vorbi cu noi când te întorci, a spus Priye.

— Va fi o *americana* adevărată când se va întoarce, la fel ca Bisi, a spus Ranyinudo.

S-au prăpădit de râs la auzul acelui cuvânt încununat de voioşie, „americana” cu a cincea silabă prelungă, şi gândindu-se la Bisi, o fată cu un

an mai mică decât ele, care se întorsese dintr-o scurtă excursie în America cu tot felul de ifose, pretinzând că nu mai înțelegea yoruba și pronunțând afectat fiecare cuvânt pe care-l rostea în engleză.

— Dar, Ginika, nu glumesc, aș da orice să fiu în locul tău, a spus Priye. Nu înțeleg de ce nu vrei să mergi. Te poți întoarce oricând.

La școală, prietenii îi căutau compania continuu. Cu toții voiau să o scoată la masă la chioșc și să se întâlnească cu ea după școală, de parcă iminenta ei plecare o transformase într-o prezență și mai dezirabilă. Ifemelu și Ginika stăteau pe coridor în timpul pauzei mici când li s-au alăturat Băieții Mari: Kayode, Obinze, Ahmed, Emenike și Osahon.

— Ginika, unde pleci în America? a întrebat-o Emenike.

Îi venera pe cei care plecau în străinătate. După ce Kayode se întorsese dintr-o excursie cu părinții în Elveția, Emenike se aplecase până la pământ pentru a-i mângâia pantofii, spunând: „Vreau să-i ating pentru că au atins zăpada”.

— Missouri, a zis Ginika. Tatăl meu a primit o slujbă de profesor acolo.

— Mama ta e americancă, *abi*? Deci ai pașaport american? a întrebat iar Emenike.

— Da. Dar n-am mai mers acolo de când eram în clasa a treia.

— Pașaportul american e cea mai tare chestie, a spus Kayode. Aș da și mâine pașaportul meu britanic pe unul american.

— Și eu, a zis Yinka.

— Era cât pe-aci să am și eu unul, a spus Obinze. Aveam opt luni când părinții m-au dus în America. Îi tot spun mamei că trebuia să plece mai devreme și să mă nască acolo!

— Ghinion, omule, a spus Kayode.

— Eu n-am pașaport. Ultima oară când am călătorit am fost pe pașaportul mamei, a zis Ahmed.

— Eu am fost trecut pe al mamei până în clasa a treia, apoi tata a zis că trebuie să ne facem propriile pașapoarte, a adăugat Osahon.

— Eu n-am fost niciodată în străinătate, dar tata mi-a promis că voi merge la facultate acolo. Cât de mult mi-aș dori să pot depune actele pentru viză acum în loc să aștept să termin școala, a zis Emenike.

A urmat o tăcere adâncă.

— Nu ne părăsi acum, așteaptă să termini, a zis Yinka în cele din urmă, iar ea și Kayode au izbucnit în râs.

Ceilalți au râs și ei, chiar și Emenike, dar în spatele hohotelor era un ecou

strident. Știau că mințea, că Emenike inventa povești despre niște părinți bogați pe care toată lumea știa că nu-i are, atât de absorbit de nevoia de a-și făuri o viață care nu era a lui. Conversația a divagat, îndreptându-se către profesorul de matematică incapabil să rezolve ecuații simultane. Obinze a luat-o pe Ifemelu de mână și s-au îndepărtat. Făceau asta frecvent, izolându-se pe nesimțite de prietenii lor pentru a se așeza într-un colț al bibliotecii sau pentru a face o plimbare pe gazonul din spatele laboratoarelor. În timp ce mergeau, Ifemelu ar fi vrut să-i spună lui Obinze că nu știa ce însemna „să fii trecut pe pașaportul mamei", că mama ei nici măcar nu avea pașaport. Dar nu a spus nimic, a mers alături de el în tăcere. Mai degrabă el își avea locul în școala aceea decât ea. Era populară, mereu pe lista invitaților la toate petrecerile și întotdeauna lăudată, în timpul careului, drept una dintre „primele trei" din clasă, dar se simțea prinsă în aburul translucid al diferențelor. N-ar fi fost acolo dacă n-ar fi obținut rezultate atât de bune la examenul de admitere, dacă tatăl ei nu ar fi fost atât de hotărât ca ea să urmeze cursurile unei „școli care îți construiește atât personalitatea, cât și viitoarea carieră". Școala primară unde învățase fusese diferită, plină de copii ca ea, ai căror părinți erau profesori și funcționari publici, care mergeau cu autobuzul și nu aveau șoferi. Își amintea uimirea de pe fața lui Obinze, o uimire imediat mascată, atunci când o întrebase „Ce număr de telefon ai?", iar ea răspunsese „Nu avem telefon".

El o ținea de mână acum, strângând-o delicat. O admira pentru că era diferită și vocală, dar nu părea să poată vedea dincolo de asta. Să fie acolo, printre oameni care călătoriseră în străinătate, era un lucru firesc pentru el. Știa multe despre străinătate, mai ales despre America. Cu toții se uitau la filme americane și făceau schimb de reviste americane decolorate, dar el știa amănunte despre președinții americani de acum o sută de ani. Toată lumea se uita la seriale americane, dar el știa că Lisa Bonet părăsise *The Cosby Show*; pentru a juca în *Angel Heart* (Inimă de înger) și că Will Smith avea datorii enorme înainte de a fi cooptat să joace în *Prințul din Bel Air*. „Arăți ca o negresă din America" era complimentul lui suprem, pe care i-l făcea atunci când purta o rochie drăguță sau când părul îi era împletit în codițe mari. Manhattan era pentru el zenitul. Spunea adesea „Nu e ca Manhattan-ul" sau „Să vezi cum e în Manhattan". Îi împrumutase *Aventurile lui Huckleberry Finn*, cu paginile îndoite de cât o răsfoise, și ea începuse să o citească în autobuz spre casă, dar s-a oprit după câteva capitole. În dimineața următoare, a trântit cartea pe banca lui fără să se gândească prea mult.

— Aberaţii ilizibile, a zis.

— E scrisă în diferite dialecte americane, a spus Obinze.

— Şi ce dacă? Tot nu-nţeleg.

— Trebuie să ai răbdare, Ifem. Cartea e foarte interesantă şi, când te va prinde cu adevărat, n-o să mai vrei s-o laşi din mână.

— Am lăsat-o deja. Te rog să ţii pentru tine cărţile serioase şi să mă laşi pe mine cu alea care-mi plac. Şi, apropo, tot eu câştig la Scrabble, domnule Citeşte Cărţi Serioase.

Acum şi-a desprins mâna din mâna lui în timp ce mergeau spre clasă. De fiecare dată când se simţea aşa, panica o cuprindea la cel mai neînsemnat lucru, iar evenimentele cotidiene deveneau arbitri ai blestemului. De data aceasta, Ginika era elementul declanşator; stătea lângă scară, cu ghiozdanul pe umăr, cu faţa scăldată în lumina aurie a soarelui şi, într-o fracţiune de secundă, Ifemelu s-a gândit la cât de multe aveau în comun Ginika şi Obinze. Casa Ginikăi din campusul Universităţii Lagos, bungaloul acela liniştit şi curtea înconjurată de bougainvillea ca de o coroană, poate că erau precum casa lui Obinze din Nsukka, şi Ifemelu şi l-a imaginat pe Obinze dându-şi seama cât de potrivită era de fapt Ginika pentru el, şi atunci acea bucurie, acel lucru fragil şi evanescent dintre ei avea să dispară. Într-o dimineaţă, după apelul elevilor, Obinze i-a spus că mama lui voia ca Ifemelu să le facă o vizită.

— Mama ta? l-a întrebat, cu gura căscată.

— Cred că vrea să o cunoască pe viitoarea ei noră.

— Obinze, lasă glumele!

— Îmi amintesc că în clasa şasea am mers cu o fată la o petrecere, iar mama ne-a dus pe amândoi cu maşina şi i-a dat o batistă. I-a spus: „O doamnă are întotdeauna nevoie de o batistă”. Mama poate fi ciudată, *sha*. Poate că vrea să-ţi dăruiască o batistă.

— Obinze Maduewesi!

— Nu a mai făcut niciodată aşa ceva, dar nici n-am mai avut vreodată o iubită serioasă. Cred că vrea doar să te cunoască. A zis că ar trebui să vii la prânz.

Ifemelu l-a privit lung. Ce fel de mamă în toate minţile o invită pe iubita fiului ei în vizită? Era bizar. Chiar şi expresia „să vii la prânz” era ceva ce oamenii spuneau numai în cărţi. Dacă eraţi Iubit şi Iubită, nu vă făceaţi vizite, vă înscriaţi la cursuri după terminarea orelor, la Clubul Francez, la orice vă permitea să vă întâlniţi în afara şcolii. Părinţii ei nu ştiau, bineînţeles, de

Obinze. Invitația mamei lui a speriat-o și a entuziasmat-o; zile întregi s-a gândit cu ce să se îmbrace.

— E simplu, fii tu însăți, i-a spus Uju.

— Cum să fie simplu să fiu eu însămi? Ce înseamnă asta de fapt? a întrebat Ifemelu.

În după-amiaza vizitei, a rămas un timp în fața ușii până să apese soneria, sperând dintr-odată și din tot sufletul să nu fie nimeni acasă. I-a deschis Obinze.

— Bună! Mama tocmai s-a întors de la serviciu.

Sufrageria era aerisită, nu erau fotografii pe pereți, doar o pictură turcoaz înfățișând o femeie cu gât lung și turban.

— Acela e singurul lucru care ne aparține. Toate celelalte erau deja aici când ne-am mutat, a spus Obinze.

— E drăguță, a bâiguit ea.

— Să n-ai emoții. Adu-ți minte că ea te vrea aici, i-a șoptit Obinze, chiar înainte ca mama lui să își facă apariția.

Arăta precum Onyeka Onwenu, asemănarea era izbitoare: o frumusețe cu nas și buze proeminente, cu un chip rotund încadrat de părul natural tuns scurt, cu un ten perfect, maroniu închis precum cacaua. Muzica lui Onyeka Onwenu fusese una dintre bucuriile luminoase ale copilăriei lui Ifemelu, a cărei strălucire rămăsese neîntinată în anii care urmaseră. Întotdeauna avea să-și amintească de ziua în care tatăl ei venise acasă cu noul ei album *In the Morning Light* (În lumina dimineții); figura lui Onyeka Onwenu de pe copertă fusese o revelație și mult timp a mângâiat fotografia cu degetul. Melodiile, de fiecare dată când tatăl ei le asculta, aduceau un aer sărbătoresc în apartamentul lor, îl transformau pe tatăl ei într-o persoană mai degajată, care cânta la unison cu acele melodii impregnate de feminitate, iar Ifemelu își imagina, cu vinovăție, că tata era căsătorit cu Onyeka Onwenu și nu cu mama. Atunci când a salutat-o pe mama lui Obinze cu un „Bună ziua, ma”, aproape că se aștepta ca aceasta să-i răspundă cu un cântec, cu vocea fără pereche a Onyekăi Onwenu. Dar ea avea o voce joasă, ca un murmur.

— Ce nume frumos ai! Ifemelunamma, a spus.

Ifemelu a rămas mută câteva secunde.

— Mulțumesc, ma.

— Tradu-l, a spus ea.

— Să-l traduc?

— Da, cum ai traduce numele tău? Ți-a spus Obinze că fac uneori

traduceri? Din franceză. Sunt profesoară de literatură, nu de literatură engleză, ia aminte, ci de literatură în limba engleză, și traduc din pasiune. Acum, traducând numele tău din igbo în engleză, am putea obține Plăsmuită-În-Vremuri-Fericite sau Frumos-Plăsmuită. Sau tu la ce te-ai gândi?

Ifemelu nu putea gândi. Femeia aceea avea ceva care o făcea să își dorească să spună lucruri inteligente, dar mintea îi era goală.

— Mami, ea a venit să te cunoască, nu să-i traduci numele, a spus Obinze cu o exasperare jucăușă.

— Avem vreo băutură răcoritoare să-i oferim musafirei noastre? Ai scos supa din congelator? Hai să mergem în bucătărie, a spus mama lui.

Și-a ridicat mâna și i-a cules din păr o scamă, după care l-a ciocănit ușor în creștet. Raportul relaxat și jucăuș dintre ei o făcea pe Ifemelu să nu se simtă stingheră. Era lipsit de constrângeri, lipsit de teama unor consecințe, nu lua forma familiară a relației cu un părinte. Au gătit împreună, mama lui mestecând în supă, Obinze făcând garri, în timp ce Ifemelu stătea deoparte și bea o Cola. Se oferise să ajute, dar mama lui spusese „Nu, draga mea, poate data viitoare”, ca și cum n-ar fi permis chiar oricui să o ajute în bucătărie. Era plăcută și directă, chiar caldă, dar avea un aer discret, o reținere de a se arăta cu totul în văzul lumii, o trăsătură pe care o moștenise și Obinze. Îl învățase pe fiul său să fie, chiar și în mijlocul unei mulțimi, confortabil închis în sine.

— Care sunt romanele tale preferate, Ifemelunamma? a întrebat mama lui. Știi că Obinze nu vrea să citească decât cărți americane? Sper că tu nu ești la fel de nesăbuită.

— Mami, tot ce vrei e să mă obligi să-mi placă această carte, a spus Obinze și a arătat către cartea de pe masa din bucătărie, *Miezul lucrurilor*, de Graham Greene. Mama citește cartea asta de două ori pe an. Nu știu de ce, i-a zis el lui Ifemelu.

— E o carte înțeleaptă. Poveștile umane importante sunt cele care rezistă. Iar cărțile americane pe care le citești tu sunt ușurele. Băiatul ăsta este prea fermecat de America, s-a întors ea către Ifemelu.

— Citesc cărți americane fiindcă America este viitorul, mami. Și nu uita că soțul tău a fost educat acolo.

— Asta s-a întâmplat pe vremea când numai prostănacii mergeau la școală în America. Universitățile americane erau considerate la același nivel cu liceele britanice pe atunci. Am avut mult de cizelat la acel om după ce m-am măritat cu el.

— Chiar dacă ți-ai lăsat lucrurile în apartamentul lui pentru ca celelalte

iubite pe care le avea să stea la distanţă?

— Ți-am spus să nu mai pleci urechea la poveștile născocite de unchiul tău.

Ifemelu era uluită. Mama lui Obinze, cu chipul ei frumos, cu aerul ei sofisticat şi purtând un şorţ alb în bucătărie, nu semăna cu nicio altă mamă dintre cele pe care Ifemelu le cunoscuse. Acolo tatăl ei ar fi părut obtuz, cu toate cuvintele lui mari fără rost, iar mama ei, o provincială măruntă.

— Poți să te speli pe mâini la chiuvetă, i-a spus mama lui Obinze. Cred că încă mai curge apa.

S-au aşezat la masa din sufragerie, mâncând garri şi supă, Ifemelu încercând din răsputeri să fie, aşa cum o sfătuise Uju, „ea însăşi”, deşi nu mai era sigură acum ce însemna asta de fapt. Simţea că nu merita să se afle acolo, că nu era în stare să se cufunde în atmosfera creată de Obinze şi de mama lui.

— Supa e foarte dulce, ma, a zis ea politicos.

— A, Obinze a făcut-o, a spus mama lui. Nu ți-a spus că gătește?

— Ba da, dar nu credeam că poate să gătească supă, ma, a zis Ifemelu.

Obinze a zâmbit mândru.

— Tu gătești? a întrebat mama lui.

Ifemelu voia să mintă, să spună că gătea şi că adora să facă asta, însă şi-a amintit cuvintele lui Uju.

— Nu, ma, a zis. Nu-mi place să gătesc. Pot să mănânc tăieței Indomie zi şi noapte.

Mama lui a râs, parcă fermecată de sinceritatea ei, şi când râdea arăta precum Obinze, dar cu o figură mai puţin aspră. Ifemelu a mâncat pe îndelete ce avea în farfurie, gândindu-se cât de mult îşi dorea să rămână acolo pentru totdeauna, împărtăşindu-le extazul.

•

În weekend, apartamentul lor mirosea a vanilie, când mama lui Obinze făcea prăjituri. Bucăţele de mango strălucind pe o plăcintă, prăjiturele rumene pline de stafide. Ifemelu amesteca aluatul şi decojea fructele; mama ei nu făcea prăjituri, iar cuptorul lor era tărâmul gândacilor.

— Obinze tocmai a spus „trunk”[{1}], ma. A spus că e portbagajul maşinii, a zis ea.

În disputa lor americano-britanică, mereu îi lua partea mamei lui.

— „Trunk” este una dintre părţile copacului şi nu o parte a maşinii, dragul meu fiu, a spus mama lui. Ifemelunamma, a continuat ea când Obinze a pronunţat „schedule”[{2}], cu *k*, îl poți informa, te rog, pe fiul meu că nu

vorbesc americană? Poate repeta în limba engleză?

În weekenduri se uitau la filme pe casete video. Stăteau în sufragerie, cu ochii lipiţi de ecran, iar Obinze zicea „Mami, *chelu*, hai să auzim ce spun” când mama lui comenta din când în când verosimilitatea unei scene ori prefigura acţiunea, ori îşi dădea cu părerea dacă un actor purta perucă sau nu. Într-o duminică, în timpul unui film, mama lui a plecat la farmacie să-şi cumpere medicamentele pentru alergie.

— Am uitat că astăzi închid devreme, a spus ea.

De îndată ce motorul maşinii a pornit, cu o accelerare surdă, Ifemelu şi Obinze s-au năpustit în dormitorul lui şi s-au aruncat pe pat, sărutându-se şi atingându-se, cu hainele ridicate, date la o parte, pe jumătate scoase. Cu pielea lui frecându-se cald de a ei. Au lăsat uşa şi fereastra deschise, amândoi atenţi să audă maşina când se întorcea. Cât ai clipi erau îmbrăcaţi, în sufragerie, cu butonul de Play de la aparatul video apăsat. Mama lui Obinze a intrat şi a aruncat o privire spre televizor.

— Vă uitaţi la scena asta şi când am plecat eu, a spus ea cu voce potolită.

S-a aşternut o tăcere de gheaţă, chiar şi în film. Apoi, strigătele cadenţate ale unui vânzător ambulant de fasole verde au pătruns prin fereastră.

— Ifemelunamma, te rog să vii cu mine, a spus mama lui.

Obinze s-a ridicat, dar Ifemelu l-a oprit.

— Nu, pe mine m-a chemat.

Mama lui a rugat-o să intre în dormitor, să se aşeze pe pat.

— Dacă se întâmplă ceva între tine şi Obinze, amândoi sunteţi responsabili. Dar Natura e nedreaptă cu femeile. Actul e săvârşit de două persoane, însă dacă există urmări, una singură le suportă. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da.

Ifemelu îşi ferea privirea aţintită pe linoleumul alb-negru.

— S-a întâmplat ceva mai mult cu Obinze?

— Nu.

— Am fost şi eu tânără. Ştiu ce înseamnă să iubeşti când eşti tânăr. Vreau să-ţi dau un sfat. Îmi dau seama că, până la urmă, ai să faci ceea ce vrei. Sfatul meu e să mai aştepţi. Poţi să iubeşti fără să faci dragoste, care e o frumoasă modalitate de a-ţi arăta sentimentele, dar aduce cu ea responsabilitate, o mare responsabilitate, şi nu-i nicio grabă. Te-aş sfătui să aştepţi măcar până la facultate, să aştepţi până ai să te cunoşti mai bine. Înţelegi ce spun?

— Da, a zis Ifemelu.

Habar n-avea ce înseamnă să „te cunoşti mai bine”.

— Ştiu că eşti o fată isteaţă. Femeile sunt mai raţionale decât bărbaţii, iar tu va trebui să fii cea raţională. Convinge-l. Amândoi ar trebui să fiţi de acord să aşteptaţi, în aşa fel încât să nu existe presiuni.

Mama lui Obinze a făcut o pauză şi Ifemelu s-a întrebat dacă terminase ce avea de spus. Tăcerea îi răsuna în minte.

— Mulţumesc, ma, a zis ea.

— Iar când o să vreţi să mergeţi mai departe, aş vrea să vii să vorbim. Vreau să fiu sigură că eşti responsabilă.

Ifemelu a dat din cap. Stătea pe patul mamei lui Obinze dând din cap şi încuviinţând că îi va spune când va începe să facă sex cu fiul ei. Totuşi, nu simţea nici urmă de ruşine. Poate datorită tonului din vocea mamei lui Obinze, egal, firesc.

— Mulţumesc, ma, a zis Ifemelu din nou, privind-o acum pe mama lui Obinze drept în faţă, deschisă, cu nimic diferită faţă de cum era de obicei. Aşa am să fac.

S-a întors în sufragerie. Obinze părea agitat, stând rezemat de colţul mesei.

— Îmi pare atât de rău. O să vorbesc cu ea despre asta după ce pleci. Dacă vrea să aibă o discuţie cu cineva, cu mine ar trebui să o aibă.

— A spus că ar trebui să nu mai vin pe-aici niciodată. Că îi duc fiul de nas.

— Poftim? a clipit Obinze.

Ifemelu a râs. Mai târziu, când i-a povestit discuţia cu mama lui, Obinze a clătinat din cap.

— Trebuie să-i spunem când? Ce prostie mai e şi asta? Vrea să ne ia prezervative? Ce-are femeia asta?

— Dar cine ţi-a zis că vom face vreodată ceva?

Capitolul 6

În timpul săptămânii, Uju se grăbea acasă să facă un duş şi apoi să-l aştepte pe General, iar în weekenduri lâncezea în cămaşă de noapte, citind sau gătind, sau uitându-se la televizor, fiindcă Generalul era în Abuja, cu soţia şi copiii lui. Se ferea de soare şi folosea creme în recipiente elegante, astfel încât tenul ei, şi aşa deschis de la natură, a devenit şi mai deschis, şi mai luminos. Câteodată, când le dădea instrucţiuni şoferului Sola,

grădinarului Baba Flower sau celor două menajere – Inyang, care făcea curățenie, și Chikodili, care gătea –, Ifemelu își amintea de mătușica Uju, fata de la țară venită în Lagos cu atâția ani în urmă, de care mama lui Ifemelu se plângea cu jumătate de gură că era într-atât de înapoiată încât nu se putea abține să atingă pereții, și ce era cu toți acei oameni de la țară care nu se puteau ține pe picioare fără să se sprijine cu mâinile de perete? Ifemelu se întreba dacă Uju se privea vreodată prin ochii acelei fete de altă dată. Probabil că nu. Uju se obișnuise cu noua sa viață cu o nemaipomenită ușurință, mai preocupată de General decât de recenta ei bunăstare.

Prima oară când Ifemelu a văzut casa mătușicii Uju din Dolphin Estate, și-ar fi dorit să nu mai plece de-acolo. Baia o fascina, cu robinetul ei de apă caldă, cu dușul ca o țâșnitoare, cu faianța roz. Perdelele din dormitor erau din mătase naturală, așa că i-a spus lui Uju:

— Ce păcat să folosești un asemenea material pentru perdele! Hai să facem o rochie din el.

Sufrageria avea glasvand, care se deschidea și se închidea fără să scoată vreun zgomot. Chiar și în bucătărie era aer condiționat. Ar fi vrut să locuiască acolo. Ce impresie le-ar fi făcut prietenilor ei, și-i imagina așezați în cămăruța de lângă sufragerie pe care Uju o numea camera cu televizorul, urmărind programele prin satelit. Așa că și-a întrebat părinții dacă n-ar fi putut sta cu Uju în timpul săptămânii.

— E mai aproape de școală, n-ar trebui să mai schimb două autobuze. Pot să mă duc lunea și să mă întorc acasă vinerea, a propus Ifemelu. Pot s-o și ajut pe mătușica Uju prin casă.

— Din câte am înțeles, Uju are destule ajutoare, a spus tatăl ei.

— E o idee bună, i-a răspuns mama. Poate să învețe bine acolo, măcar ar avea lumină în fiecare zi. N-ar mai trebui să învețe la lampa cu kerosen.

— Poate să o viziteze pe Uju după școală și la sfârșit de săptămână. Dar de locuit, nu o să locuiască acolo, a spus tatăl ei.

Mama s-a oprit, surprinsă de fermitatea lui.

— OK, a zis, aruncându-i o privire neajutorată lui Ifemelu.

Ifemelu a stat bosumflată zile în șir. De obicei, tatăl ei îi făcea pe plac, cedând insistențelor, dar atunci nu i-a băgat în seamă îmbufnarea, tăcerea deliberată din timpul mesei. S-a prefăcut că nu observă când mătușica Uju le-a adus un televizor nou. S-a așezat mai bine pe canapeaua lui uzată, citindu-și cartea uzată, în timp ce șoferul punea jos cutia Sony din carton cafeniu. Mama lui Ifemelu a început să cânte un imn bisericesc („Domnul mi-a dăruit

izbânda, eu îl voi proslăvi”), care era intonat adesea în timpul colectelor.

— Generalul a cumpărat mai multe decât îmi trebuie mie în casă. Pe ăsta n-am unde să-l mai pun, a spus mătușica Uju, o declarație generică adresată nimănui în mod special, o modalitate de a evita cuvintele de mulțumire. Mama lui Ifemelu a deschis cutia, dând la o parte cu grijă ambalajul de polistiren.

— Cel vechi nu mai prinde nimic, a zis ea, deși cu toții știau că nu era adevărat. Uite cât de subțire este! a adăugat. Uite!

Tatăl ei și-a ridicat ochii din carte.

— Da, este, a spus și apoi și-a coborât privirea.

•

Proprietarul a venit iarăși. A dat buzna în apartament pe lângă Ifemelu, a intrat în bucătărie și s-a ridicat până la contoarul electric, deșurubând siguranța și oprindu-le puțina electricitate pe care o aveau.

— Ce infamie, să ne ceară chiria pe doi ani. Până acum plăteam pe un an, a spus tatăl lui Ifemelu după ce proprietarul plecase.

— Dar nici anul trecut n-am plătit, a zis mama, iar tonul ei era vag acuzator.

— Am vorbit cu Akunne despre un împrumut, a spus tata.

Îi displăcea Akunne, un văr îndepărtat, bărbat prosper în satul lui natal, căruia toată lumea îi cerea ajutorul la nevoie. El îl numea pe Akunne un analfabet dezgustător, îmbogățit pe nedrept.

— Și ce a spus?

— A spus să mă duc pe la el vinerea viitoare.

Degetele îi tremurau, părea că se străduia să își înăbușe emoțiile. Ifemelu s-a uitat repede în altă parte, sperând că nu observase că ea îl urmărea, și l-a întrebat dacă îi putea explica ceva la tema pe care o avea de făcut. Ca să-i distragă atenția, pentru a face să pară că viața putea merge mai departe.

•

Tatăl ei nu i-ar fi cerut ajutorul mătușicii Uju, dar dacă aceasta i-ar fi oferit banii, nu ar fi refuzat-o. Era o situație preferabilă aceleia de a-i rămâne îndatorat lui Akunne. Ifemelu i-a povestit lui Uju cum proprietarul bătuse cu pumnii în ușa lor, făcând tărăboi degeaba, doar ca să afle vecinii, în timp ce îi arunca insulte tatălui ei. „Ești sau nu ești bărbat adevărat? Plătește ce-mi datorezi! O să te arunc în stradă dacă nu îmi primesc chiria până săptămâna viitoare!”

În timp ce Ifemelu îl imita pe proprietar, o umbră de tristețe a traversat

chipul lui Uju.

— Cum poate ratatul ăla de proprietar să-l facă de râs aşa pe fratele meu? O să-i cer lui Oga să-mi dea banii.

Ifemelu s-a oprit.

— Tu n-ai bani?

— Contul meu e aproape gol. Dar Oga o să mi-i dea. Tu ştii că nu mi-a fost plătit nici măcar un salariu de când am început să lucrez? În fiecare zi, oamenii de la contabilitate vin cu altă poveste. Problemele au început cu poziţia mea, care nu există în mod oficial, chiar dacă eu consult pacienţi zilnic.

— Dar doctorii sunt în grevă, a zis Ifemelu.

— Spitalele militare plătesc în continuare. Nu că banii pe care i-aş primi ar fi suficienţi pentru chirie, *sha*.

— Tu n-ai bani? a întrebat Ifemelu din nou, rar, pentru a clarifica lucrurile, pentru a se convinge. Cum e posibil să n-ai bani?

— Oga nu îmi dă niciodată sume mari. Plăteşte toate facturile şi vrea ca eu să îi cer tot ce îmi trebuie. Unii bărbaţi aşa sunt.

Ifemelu se holba la ea. Uju, în casa ei roz, încăpătoare, cu antena de satelit tronând pe acoperiş, cu generatorul umplut până la refuz cu motorină, cu un congelator doldora de carne, dar fără niciun ban în cont.

— Ifem, nu te uita la mine de parcă ar fi murit cineva! a râs acid Uju. Părea dintr-odată o făptură mică şi perplexă printre nimicurile noii vieţi, cutia de bijuterii de culoare castanie de pe măsuţa de toaletă, halatul de mătase aruncat de-a curmezişul patului, şi Ifemelu se temea pentru ea.

•

— Mi-a dat chiar ceva mai mult decât i-am cerut, i-a spus Uju lui Ifemelu în următorul weekend, cu un mic zâmbet, ca şi cum era amuzată de ceea ce făcuse Generalul. De la salon o să mergem acasă să-i pot da banii fratelui meu.

Pe Ifemelu a speriat-o să afle cât costa un retuş al tratamentului de îndreptare permanentă la salonul de coafură la care mergea Uju; coafezele trufaşe cântăreau din ochi fiecare clientă, măsurându-le din cap până în picioare, pentru a hotărî câtă atenţie meritau. Lui Uju îi dădeau târcoale şi se ploconeau, făcând temenele adânci atunci când au întâmpinat-o, lăudându-i excesiv poşeta şi pantofii. Ifemelu privea fascinată. Aici, într-un salon din Lagos, puteai înţelege cel mai bine diferitele ranguri ale ierarhiei imperiale feminine.

— Mă aşteptam ca fetele astea să-şi întindă mâinile şi să te roage să te caci, ca să-ţi poată venera chiar şi rahatul, a zis Ifemelu, în timp ce părăseau salonul.

Mătuşica Uju a râs şi şi-a mângâiat extensiile de păr mătăsoase care îi cădeau pe umeri, extensii strălucitoare şi cât se poate de drepte, niciodată nu se încurcau.

— Ştii, trăim într-o economie a linsului în cur. Cea mai mare problemă în ţara asta nu e corupţia. Problema este că există mulţi oameni calificaţi care nu se află în locul potrivit pentru că nu vor să lingă pe nimeni în cur sau nu ştiu ce cur să lingă, sau nici măcar nu ştiu cum să lingă un cur. Eu sunt norocoasă să ling curul care trebuie, a zâmbit ea. E vorba doar de noroc. Oga a spus că sunt crescută cum se cuvine, că nu sunt ca toate fetele de Lagos care se culcă din prima noapte cu el, iar a doua zi dimineaţă îi înmânează lista cu ce vor să le cumpere. Eu m-am culcat cu el din prima noapte, dar nu i-am cerut nimic, ceea ce, mă gândesc acum, a fost o prostie din partea mea, dar nu m-am culcat cu el pentru că voiam ceva. E vorba de putere! Eram atrasă de el, chiar şi cu dinţii lui de vampir. Eram atrasă de puterea lui.

Lui Uju îi plăcea să vorbească despre General, repetând şi savurând versiuni diferite ale aceloraşi poveşti. Şoferul ei îi spusese (îl făcuse să treacă de partea ei aranjându-i soţiei consultaţii prenatale, iar apoi vaccinări pentru copil) că Generalul cerea să ştie în detaliu pe unde mergea şi cât rămânea acolo, şi de fiecare dată când mătuşica Uju îi relata asta, încheia cu un oftat:

— Chiar crede că, dacă mi-aş dori, nu m-aş putea vedea cu un alt bărbat fără ca el să afle? Dar nu asta vreau.

Se aflau în interiorul răcoros al Mazdei. În timp ce şoferul dădea cu spatele pentru a ieşi din curtea salonului, Uju i-a făcut semn portarului, a coborât geamul şi i-a dat nişte bani.

— Vă mulţumesc, doamnă! a spus el şi a salutat.

Le strecurase bancnote de naira tuturor angajaţilor salonului, paznicilor de afară, poliţiştilor din intersecţie.

— Nu sunt plătiţi suficient ca să-şi permită costurile de şcolarizare nici măcar pentru un singur copil, a spus Uju.

— Ce i-ai dat nu-l va ajuta să plătească nicio şcolarizare, a zis Ifemelu.

— Dar îşi poate cumpăra un mizilic în plus, şi va fi într-o dispoziţie mai bună şi nu îşi va bate soţia în noaptea asta, a spus Uju. Încetineşte, Sola, a adăugat privind pe geam, fiindcă voia să vadă mai bine un accident de pe Osborne Road; un autobuz lovise o maşină, partea din faţă a autobuzului şi

cea din spate a maşinii fiind acum un morman de fiare, şi ambii şoferi zbierau unul la latul, despărţiţi de mulţimea care se adunase.

— De unde vin toţi oamenii ăştia care răsar ca prin farmec când se întâmplă un accident? a întrebat mătuşica Uju şi s-a rezemat pe spate în scaunul ei. Ştii că am uitat cum e să mergi cu autobuzul? E atât de uşor să te obişnuieşti cu toate astea.

— Ai putea să te duci acum în Falomo şi să te urci într-un autobuz, a zis Ifemelu.

— Dar nu va fi acelaşi lucru. Nu e niciodată acelaşi lucru când ai alte opţiuni. Uju a privit-o. Ifem, nu mai fi îngrijorată pentru mine.

— Nu sunt îngrijorată.

— Îţi faci griji de când ţi-am spus despre contul meu bancar.

— Dacă altcineva ar face asta, ai spune că persoana respectivă e o proastă.

— Nu te-aş sfătui nici măcar pe tine să faci ce fac eu. Uju s-a întors cu spatele la geam. O să se schimbe. Am să-l fac eu să se schimbe. Trebuie doar să o iau încet.

Uju i-a înmânat tatălui lui Ifemelu o pungă din plastic burduşită cu bani.

— E chiria pe doi ani, fratele meu, a spus ea, cu o nepăsare stingheră, şi apoi a făcut o glumă despre gaura din maioul lui.

Nu l-a privit în faţă în timp ce vorbea şi nici el nu a privit-o în timp ce-i mulţumea.

•

Generalul avea ochii gălbui, ceea ce lui Ifemelu îi sugera o copilărie malnutrită. Corpul lui solid, bine făcut, vorbea despre bătăliile pe care le provocase şi câştigase, iar dinţii de iepure care îi despărţeau buzele îl făceau să pară oarecum periculos. Ifemelu era surprinsă de grosolănia lui jovială. „Sunt un bărbat de la ţară!”, spunea el vesel, ca explicaţie pentru picăturile de supă care îi aterizau pe cămaşă şi pe masă în timp ce mânca sau pentru râgâielile sonore. Venea seara, în uniforma lui verde, cu una-două reviste de scandal în mână, în timp ce ordonanţa, păstrând o distanţă servilă în spatele lui, îi aducea servieta şi o punea pe masa din sufragerie. De cele mai multe ori, lăsa revistele, exemplare din *Vintage People* şi *Prime People* şi *Lagos Life* erau împrăştiate prin casa mătuşicii Uju, cu fotografiile lor neclare şi titlurile bombastice.

— Dacă ţi-aş spune ce fac oamenii ăştia, îi spunea Uju lui Ifemelu, bătând cu unghia cu manichiură franţuzească pe fotografia dintr-o revistă. Nici măcar poveştile lor din reviste nu sunt reale. Oga ştie adevărul-adevărat.

Apoi îi povestea despre bărbatul care făcuse sex cu un înalt general pentru a pune mâna pe un câmp de exploatare a petrolului, despre ofițerul ai cărui copii fuseseră făcuți cu alt bărbat, despre prostituatele din străinătate care erau aduse săptămânal cu avionul pentru șeful statului. Relua istorisirile cu un amuzament afectuos, ca și cum credea că aviditatea Generalului pentru bârfa ieftină era un capriciu fermecător, ușor de iertat.

— Știi că îi e teamă de injecții? Ditamai generalul în exercițiu și, dacă vede un ac, se sperie! spunea Uju pe același ton.

Era, pentru ea, un amănunt tandru. Ifemelu nu se putea gândi în termeni tandri la General, cu manierele lui gălăgioase și necioplite, cu felul în care o pocnea peste fund pe Uju atunci când urcau la etaj, zicându-i „Ăsta-i doar al meu? Ăsta-i doar al meu?”, și cum vorbea continuu, fără să se lase întrerupt până când nu-și termina istorisirea. Una dintre favoritele lui, pe care i-o spunea frecvent lui Ifemelu în timp ce bea bere Star după cină, era povestea despre cum Uju era diferită. O spunea pe un ton autolaudativ, ca și cum faptul că ea era altfel reflecta bunul lui gust.

— Prima oară când i-am spus că mă duc la Londra și am întrebat-o ce își dorește, mi-a dat o listă. Înainte să mă uit la ea, am spus că știam deja ce își dorea. Nu era vorba de parfum, pantofi, poșetă, ceas și haine? Știu cum sunt fetele din Lagos. Dar știi ce conținea lista? Un parfum și patru cărți! Am fost șocat. *Chai*. Am petrecut o oră întreagă în librăria aceea din Piccadilly. I-am cumpărat douăzeci de cărți! Ce puicuță din Lagos știi tu să ceară cărți?

Uju râdea, acum supusă, ca o fetișcană. Ifemelu zâmbea respectuoasă. I se părea iresponsabil și lipsit de demnitate acel bătrân căsătorit care îi spunea povești, era ca și cum i-ar fi arătat chiloții. Încerca să-l vadă prin ochii lui Uju, un om al lucrurilor nemaiauzite, un om al freamătului cosmopolit, dar nu putea. Ușurătatea felului său de a fi, bucuria lui Uju din timpul săptămânii îi erau cunoscute, și ea se simțea la fel atunci când de-abia aștepta să-l întâlnească pe Obinze după școală. Dar părea ceva greșit, o irosire, ca Uju să simtă aceste lucruri pentru General. Fostul ei iubit Olujimi era altfel, atrăgător, cu o voce plăcută, avea o strălucire mută. Fuseseră împreună aproape toată facultatea și, când îi vedeai, îți dădeai seama de ce erau împreună.

— Eu am crescut și el nu, spunea ea.

— Nu crești și treci la ceva mai bun? o întreba Ifemelu.

Și Uju râdea ca și cum ar fi fost o glumă.

În ziua loviturii de stat, un prieten apropiat al Generalului o sunase pe Uju

să o întrebe dacă era la ea. Tensiunea plutea în aer, unii dintre ofiţerii forţelor armate fuseseră deja arestaţi. Uju nu era cu Generalul, nici nu ştia unde se afla, aşa că, îngrijorată, a ţinut-o într-un du-te-vino necontenit între parter şi etaj, vorbind la telefon fără să afle nimic. Nu peste mult timp, a început să respire greu. Panica i s-a transformat într-o criză de astm. Icnind, tremurând, s-a înţepat în braţ cu un ac, încercând să-şi facă o injecţie, picături de sânge pătau cuvertura, până ce Ifemelu a alergat la un vecin a cărui soră era şi ea medic. În cele din urmă, Generalul a sunat să-i spună că era bine, lovitura eşuase şi totul era în regulă cu şeful statului; mătuşica Uju s-a oprit din tremurat.

•

La o sărbătoare musulmană, una dintre acele sărbători care ţineau două zile când non-musulmanii din Lagos îi urau „Sallah fericit” oricui presupuneau că e musulman, de obicei portarilor din nord, iar NTA prezenta calup după calup de imagini cu bărbaţi sacrificând berbeci, Generalul a promis să vină în vizită, ar fi fost prima oară când petrecea o sărbătoare cu Uju. Ea şi-a petrecut întreaga dimineaţă în bucătărie, supraveghind-o pe Chikodili, din când în când, cântând cu voce tare, puţin prea familiară cu Chikodili, puţin prea nerăbdătoare să râdă cu ea. În final, după ce au terminat cu gătitul şi toată casa mirosea a sosuri şi a mirodenii, Uju a urcat să facă un duş.

— Ifem, vino, te rog, şi ajută-mă să mă tund acolo jos. Oga a spus că îl deranjează! a zis ea râzând, iar apoi s-a întins pe spate, cu picioarele desfăcute şi ridicate în sus, cu o revistă de scandal veche aşezată sub ea, în timp ce Ifemelu îşi făcea treaba cu un aparat de ras.

După ce a terminat şi Uju îşi punea o mască exfoliantă, a sunat Generalul ca să îi spună că nu mai putea veni. Uju, cu un chip fantomatic, acoperit de crema albă ca varul, a închis telefonul şi a mers în bucătărie, unde a început să transfere mâncarea în caserole de plastic pentru congelator. Chikodili o privea derutată. Uju trebăluia ca într-o transă, smucind uşa congelatorului, trântind-o pe cea a dulapului, şi în momentul în care a împins înapoi oala cu orez jollof, vasul cu supă egusi a căzut de pe aragaz. Uju privea la sosul verde-gălbui care se întindea pe podeaua bucătăriei ca şi cum nu înţelegea cum se întâmplase aşa ceva.

— De ce te uiţi ca o *mumu*? Hai, curăţă! a strigat la Chikodili.

Ifemelu privea din uşă.

— Mătuşico, persoana la care ar trebui să urli e Generalul.

Uju s-a oprit, înfuriată, cu ochii ieşindu-i din orbite.

— Cu mine vorbeşti aşa? Suntem cumva de-o vârstă?

După care s-a repezit la ea. Ifemelu nu se aşteptase să o lovească, şi totuşi, când palma i-a atins faţa, scoţând un sunet care părea să vină de la foarte mare depărtare, cu dungile în formă de degete umflându-i-se pe obraz, nu a fost surprinsă. S-au holbat una la cealaltă. Uju a deschis gura ca şi cum ar fi vrut să zică ceva, şi apoi a închis-o, s-a întors cu spatele şi a urcat la etaj, ambele conştiente că ceva se schimbase de-acum între ele. Nu a coborât până seara, când Adesuwa şi Uche au venit în vizită. Le numea „prietenele mele în ghilimele”.

— Mă duc la salon cu prietenele mele în ghilimele, spunea cu un zâmbet şters. Ştia că erau prietene cu ea numai fiindcă era amanta Generalului. Dar o amuzau. Îi făceau vizite insistente, comparând notiţe despre cumpărături şi călătorii, rugând-o să meargă la petreceri cu ele. Era ciudat ce ştia şi ce nu ştia despre ele, îi spusese ea odată lui Ifemelu. Ştia că Adesuwa avea pământ în Abuja, pe care i-l făcuse cadou şeful statului când fusese iubita lui, şi că un bărbat hausa despre care se ştia că era bogat îi cumpărase buticul lui Uche din Surulere, dar habar n-avea câţi fraţi sau surori avea vreuna din ele sau unde locuiau părinţii lor, sau dacă făcuseră facultatea.

Chikodili le-a deschis. Purtau caftane cu broderii şi parfumuri înţepătoare, extensii drepte lăsate pe spate, conversaţia lor mărginită era de un cosmopolitism grosolan, iar râsetele lor erau abrupte şi dispreţuitoare. *I-am spus că trebuie să-l pună pe numele meu. A, ştiam că nu o să aducă banii dacă nu-i spun că e cineva bolnav. Ei, asta e, nu ştie că am deschis acel cont.* Mergeau la o petrecere Sallah în Victoria Island şi veniseră să o ia şi pe Uju.

— N-am chef să vin, le-a zis, în timp ce Chikodili servea suc de portocale, cutia era pe o tavă, cu două pahare lângă ea.

— Ei, asta-i, de ce? a întrebat Uche.

— Vin bărbaţi mari de tot, a spus Adesuwa. Nu ştii niciodată pe cine poţi cunoaşte.

— Nu vreau să întâlnesc pe nimeni, a zis Uju şi s-a lăsat liniştea, ca şi cum fiecare dintre ele trebuia să-şi tragă sufletul după cuvintele lui Uju, ca o furtună care le spulberase convingerile.

Credeau despre ea că vrea să cunoască alţi bărbaţi, că era cu ochii-n patru, şi presupuneau că îl vedea pe General ca pe o opţiune care putea fi îmbunătăţită.

— Sucul ăsta de portocale al tău e cel mai ieftin! Nu mai cumperi Just

Juice? a zis, în cele din urmă, una dintre ele.

O glumă răsuflată, dar au râs ca să depășească momentul.

După ce au plecat, Uju s-a apropiat de masa din sufragerie, unde citea Ifemelu.

— Ifem, nu știu ce m-a apucat. *Ndo*.

A prins-o de încheietură, apoi și-a trecut mâna, aproape meditativ, peste titlul în relief al romanului de Sidney Sheldon din mâna lui Ifemelu.

— Cred că am luat-o razna. Are burtă de bere și dinți de vampir, și o soție și copii, și e bătrân.

Pentru prima oară, Ifemelu s-a simțit mai în vârstă ca Uju, mai înțeleaptă și mai puternică decât ea, și și-a dorit să o poată smulge de acolo, să o scuture atât de tare încât să o facă să-și deschidă larg ochii în fața realității, în care ea nu-și putea pune speranțele în General, muncind și epilându-se pentru el, gata mereu să-i estompeze defectele. Nu era așa cum trebuia să fie. Ifemelu s-a simțit vag recunoscătoare când, mai târziu, a auzit-o pe Uju țipând la telefon.

— Prostii! Știai că mergi în Abuja de la început, așa că de ce să mă lași să-mi pierd timpul pregătindu-mă pentru tine?

Tortul pe care l-a livrat un șofer a doua zi dimineață, având scris pe el, cu glazură albastră, „Îmi pare rău, iubirea mea”, îți lăsa un gust amărui în gură, dar Uju l-a păstrat în frigider luni de zile.

•

Sarcina lui Uju a venit ca un tunet într-o noapte liniștită. A ajuns la noi purtând un *bou-bou* cu paiete care reflectau lumina, scânteind ca o prezență celestă plutitoare, și a spus că voia să le spună părinților lui Ifemelu înainte să audă bârfele.

— *Adi m ime*, a spus ea pur și simplu.

Mama lui Ifemelu a izbucnit în plâns, țipând teatral, uitându-se în jur de parcă ar fi putut vedea răspândite pe podea rămășițele propriei povești.

— Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?

— Nu am plănuit asta, așa s-a întâmplat, a spus Uju. Am rămas gravidă cu Olujimi în facultate. Atunci am făcut avort, acum n-o să mai fac.

Cuvântul „avort”, așa obtuz cum era, a sfâșiat încăperea, fiindcă știau cu toții că, deși ea n-o spunea, mama lui Ifemelu se gândea că există cu siguranță modalități de a rezolva situația. Tatăl lui Ifemelu a pus cartea jos, apoi a luat-o iar. Și-a dres glasul. Și-a consolat soția.

— Nu pot să mă pronunț cu privire la intențiile acestui bărbat, i-a spus apoi lui Uju. Așa că te întreb care sunt intențiile tale.

— Voi păstra copilul.

El a aşteptat ca Uju să continue, dar ea nu a mai adăugat nimic, astfel că, până la urmă, s-a lăsat pe spate, resemnat.

— Eşti femeie în toată firea. Nu asta îmi doream pentru tine, Obianuju, dar eşti femeie în toată firea.

Uju a venit la el şi s-a aşezat pe braţul canapelei. Vorbea cu voce scăzută şi liniştitoare, mai ciudată prin tonul formal, dar sinceră şi sobră.

— Fratele meu, nici eu nu îmi doream asta pentru mine, dar s-a întâmplat. Îmi pare rău să te dezamăgesc, după tot ce ai făcut pentru mine, şi te implor să mă ierţi. Dar voi scoate ce e mai bun din această situaţie. Generalul e un bărbat responsabil. Va avea grijă de copilul lui.

Tatăl lui Ifemelu a ridicat din umeri tăcut. Mătuşica Uju şi-a petrecut braţul în jurul său, ca şi cum el era cel care avea nevoie de alinare.

•

Mai târziu, Ifemelu avea să se gândească la sarcină ca la un moment simbolic. Marcase începutul sfârşitului şi făcuse ca toate celelalte lucruri să pară că s-ar fi desfăşurat cu repeziciune, lunile trecând pe lângă ei, timpul gonind înainte. Exuberanţa lui Uju o făcuse să aibă gropiţe în obraji, chipul îi era cuprins de strălucire, mintea ocupată cu planuri în timp ce burtica i se rotunjea. O dată la câteva zile venea cu un nou nume de fetiţă.

— Oga e fericit, spunea. E fericit să ştie că încă mai poate puncta la vârsta lui!

Generalul venea mai des, chiar şi în unele weekenduri, aducându-i sticle cu apă caldă, pastile din plante, lucruri despre care auzise că făceau bine în timpul sarcinii.

— Bineînţeles că vei naşte în străinătate, i-a spus şi a întrebat-o unde prefera, în America sau în Anglia. El îşi dorea Anglia, ca să o poată însoţi, americanii interziseseră accesul membrilor de rang înalt din guvernul militar. Dar Uju a ales America, deoarece copilul primea automat cetăţenie acolo. Planurile au fost făcute, spitalul ales, un apartament mobilat a fost închiriat în Atlanta.

— Până la urmă, ce e acela un *condo*[{3}]? a întrebat Ifemelu. Dar Uju a dat din umeri şi a zis:

— Cine ştie ce vor să spună prin asta americanii? Ar trebui să-l întrebi pe Obinze, el o să ştie. În orice caz, e un spaţiu unde poţi locui. Iar Oga cunoaşte oameni acolo care mă vor ajuta.

Singurul moment când entuziasmul lui Uju s-a mai temperat a fost când

şoferul i-a povestit că soţia Generalului aflase despre sarcină şi era furioasă; aparent, avusese loc o întâlnire de familie tensionată, cu rudele lui şi ale ei. Generalul vorbea rar despre soţia sa, dar Uju ştia destule: era o avocată care renunţase la carieră pentru a-i creşte pe cei patru copii în Abuja, o femeie durdulie şi cu o înfăţişare plăcută în pozele din ziare.

— Mă întreb la ce s-o fi gândind, a spus Uju tristă, preocupată.

Cât timp a fost plecată în America, Generalul a aranjat ca unul dintre dormitoare să fie văruit într-un alb strălucitor. A cumpărat un pătuţ, cu picioare ca nişte lumânări delicate. A cumpărat jucării de pluş şi o sumedenie de ursuleţi. Inyang i-a aranjat în pătuţ, a sprijinit câţiva pe un raft şi, poate crezând că nimeni nu avea să bage de seamă, a luat un ursuleţ cu ea în camera din spate. Uju a născut un băiat. La telefon, vocea îi era piţigăiată şi înflăcărată.

— Ifem, are atât de mult păr! Îţi poţi închipui? Câtă risipă!

I-a pus numele Dike, după tatăl ei, şi i-a dat numele ei de familie, ceea ce a făcut-o pe mama lui Ifemelu să se agite nefericită.

— Bebeluşul ar trebui să poarte numele tatălui sau omul acesta nu are de gând să-şi recunoască copilul? a întrebat, în timp ce stăteau în sufragerie, încă digerând veştile despre naştere.

— Mătuşica Uju a spus că a fost pur şi simplu mai uşor să-i dea numele ei, a zis Ifemelu. Cât despre el, se poartă cumva ca un om care nu-şi va recunoaşte copilul? Mătuşica mi-a spus că vrea chiar să vină să-i plătească zestrea ca şi cum ar lua-o în căsătorie.

— Să ne ferească Dumnezeu, a spus mama lui Ifemelu, aproape scuipând cuvintele, iar Ifemelu s-a gândit la toate acele rugăciuni fervente pentru mentorul lui Uju.

Când Uju s-a întors în ţară, mama lui Ifemelu s-a dus să stea în Dolphin Estate pentru o vreme, făcându-i baie şi hrănindu-l pe bebeluşul cu piele netedă care gângurea, dar tratându-l pe General cu o solemnitate rece. Îi răspundea monosilabic, de parcă o trădase încălcând regulile aparenţelor pe care ea le întreţinea. O relaţie cu Uju era acceptabilă, dar o asemenea dovadă flagrantă a relaţiei, nu. Toată casa mirosea a pudră de talc. Uju era fericită. Generalul îl ţinea deseori în braţe pe Dike, sugerând că poate trebuia să fie hrănit din nou sau că poate trebuia să fie dus la medic pentru erupţia de pe gât.

•

Pentru prima aniversare a lui Dike, Generalul a angajat o formaţie care

cânta *live*. S-au instalat în grădina din faţă, lângă generator, şi au rămas până când ultimii oaspeţi au plecat, lenţi şi îmbuibaţi, luând mâncare la pachet. Au venit prietenii lui Uju şi au venit şi prietenii Generalului, afişând expresii hotărâte, ca şi cum ar fi vrut să sublinieze că, indiferent de circumstanţe, copilul prietenului lor rămânea copilul prietenului lor. Dike, care abia începuse să meargă, mişuna printre ei îmbrăcat în costum şi cu papion roşu, în timp ce Uju îl urmărea, încercând să-l facă să stea locului la poze. Într-un târziu, obosit, a început să plângă, trăgând de papion, iar Generalul l-a luat în braţe. Lui Ifemelu, această imagine a Generalului i-a rămas în minte, cu Dike ţinându-l de gât, cu chipul iluminat, cu dinţii din faţă proeminenţi atunci când zâmbea şi spunea: „Arată ca mine, dar slavă cerului că a luat dinţii de la mama lui”.

După o săptămână, Generalul a murit, într-un accident aviatic.

— în aceeaşi zi, chiar atunci când fotograful ne adusese pozele de la aniversarea lui Dike, spunea adeseori Uju când povestea, ca şi cum asta ar fi avut o semnificaţie aparte.

Era într-o sâmbătă după-amiaza, Obinze şi Ifemelu erau în camera cu televizorul, Inyang la etaj cu Dike, Uju în bucătărie cu Chikodili, când a sunat telefonul. A răspuns Ifemelu. Vocea de la celălalt capăt, a ordonanţei Generalului, se auzea întreruptă din cauza conexiunii proaste, însă suficient de clară ca să îi ofere detalii: accidentul avusese loc la câţiva kilometri depărtare de Jos, cadavrele erau carbonizate, deja circulau zvonuri cum că şeful statului pusese la cale totul pentru a scăpa de anumiţi militari pe care-i bănuia că plănuiesc o lovitură de stat. Ifemelu ţinea receptorul prea strâns, şocată. Obinze a mers cu ea în bucătărie şi a stat lângă Uju în timp ce Ifemelu îi repeta cuvintele ordonanţei.

— Minţi, a zis ea. E o minciună.

S-a repezit către telefon, ca şi cum ar fi vrut să-l contrazică, şi apoi s-a scurs pe podea, o scurgere fără oase, deznădăjduită, şi a început să plângă. Ifemelu a ţinut-o în braţe, a legănat-o, niciunul dintre ei neştiind ce să facă, şi tăcerea dintre sughiţurile ei părea prea tăcută. Inyang l-a adus pe Dike.

— Mama? a spus Dike, părând nedumerit.

— Du-l sus pe Dike, i-a spus Obinze lui Inyang.

Cineva bătea la poartă. Doi bărbaţi şi trei femei, rude ale Generalului, îl siliseră pe Adamu să le deschidă poarta şi acum stăteau la uşă strigând:

— Uju! Împachetează-ţi lucrurile şi ieşi afară acum! Dă-ne cheile de la maşină!

Una dintre femei era scheletică, agitată și cu ochii înroșiți, iar în timp ce striga („Curvă ordinară! Ferească Dumnezeu să te atingi de ce era al fratelui nostru! Prostituato! N-o să trăiești niciodată liniștită aici în Lagos!”), și-a dat jos basmaua de pe cap și și-a legat-o în jurul taliei, pregătită de bătaie. La început, Uju n-a zis nimic, se holba la ei, stând în ușă nemișcată. Apoi le-a cerut să plece cu o voce răgușită de plâns, dar țipetele rudelor s-au întețit, așa că Uju le-a întors spatele și a intrat.

— Bine, să nu plecați, a spus ea. Nu vă mișcați de acolo. Nu vă mișcați până mă duc să-i chem pe băieții mei din garnizoană.

Numai atunci au plecat, spunându-i:

— O să ne întoarcem cu băieții noștri.

Și atunci Uju a început să jelească din nou.

— Nu am nimic al meu. Totul e pe numele lui. Unde îmi voi duce fiul acum?

A ridicat receptorul din furcă, iar apoi s-a holbat la el, neștiind pe cine să sune.

— Sună-le pe Uche și pe Adesuwa, a zis Ifemelu. Ele ar ști ce să facă.

Ceea ce Uju a și făcut, apăsând butonul difuzorului, iar apoi sprijinindu-se de perete.

— Trebuie să pleci imediat. Golește casa, ia tot, a spus Uche. Fă-o repede-repejor, înainte ca rudele lui să se întoarcă. Închiriază o dubă și ia generatorul. Nu uita să iei generatorul.

— Nu știu unde să găsesc o dubă, s-a bâlbâit mătușica Uju, cu o neajutorare care-i era străină.

— O să-ți închiriem noi una, repede-repejor. Trebuie să iei generatorul ăla, o să-ți asigure traiul până te pui pe picioare. Trebuie să mergi undeva pentru o vreme, ca ei să nu-ți facă probleme. Du-te la Londra sau în America. Ai viză de America?

— Da.

Ifemelu avea să își amintească acele ultime momente ca prin ceață, cu Adamu spunându-le că la poartă era un jurnalist de la *City People*, cu ea și Chikodili îndesând hainele în valize, cu Obinze cărând lucrurile în dubă, cu Dike făcând tumbe și chicotind. Aerul din camerele de la etaj devenise insuportabil de fierbinte, aparatele de aer condiționat încetaseră subit să mai funcționeze, ca și cum hotărâseră, la unison, să își arate și ele compasiunea.

Capitolul 7

Obinze voia să meargă la universitatea din Ibadan datorită unui poem.

I-a citit poemul, *Ibadan*, de J.P. Clark, şi a zăbovit asupra cuvintelor „fugarii stropi de aur şi rugină”.

— Vorbeşti serios? l-a întrebat ea. Poemul e motivul?

— E atât de frumos.

Ifemelu a clătinat din cap, exagerându-şi batjocoritor incredulitatea. Dar şi ea voia să meargă la Ibadan, fiindcă Uju mersese acolo. Şi-au completat formularele JAMB împreună, la masa din sufragerie, în timp ce mama lui stătea pe lângă ei, spunând:

— Scrieţi cu pixurile cu care trebuie scris? Mai uitaţi-vă o dată. Am auzit de nişte greşeli atât de banale că nu v-ar veni să credeţi.

— Mami, e mai probabil să nu greşim când le completăm dacă nu ne mai baţi la cap, a spus Obinze.

— Ar trebui ca măcar a doua voastră alegere să fie Nsukka, i-a sfătuit ea.

Dar Obinze nu voia să meargă acolo, voia să lase în urmă viaţa pe care o avusese dintotdeauna, iar lui Ifemelu Nsukka i se părea izolat şi prăfuit. Astfel că au căzut amândoi de acord ca a doua alegere să fie universitatea din Lagos.

A doua zi, mama lui Obinze a leşinat în bibliotecă. Un student a găsit-o prăbuşită pe podea, cu un mic cucui la cap, şi Obinze i-a spus lui Ifemelu:

— Slavă cerului că nu am depus formularele JAMB.

— Ce vrei să spui?

— Mama se întoarce la Nsukka la sfârşitul acestei sesiuni. Trebuie să fiu alături de ea. Doctorul a zis că ce i s-a întâmplat se va repeta. A făcut o pauză. Ne putem vedea în weekendurile prelungite. Eu voi veni în Ibadan, şi tu în Nsukka.

— Hai că eşti nostim, i-a zis ea. *Biko,* îmi trec şi eu Nsukka la opţiuni.

Modificarea a fost pe placul tatălui ei. Se bucura, a spus el, că va merge la facultate în ţinuturile igbo, de vreme ce trăise toată viaţa în vest. Mama ei era abătută. Ibadan era la doar o oră distanţă, însă Nsukka însemna o zi de călătorie cu autobuzul.

— Nu e o zi, mami, sunt doar şapte ore, a zis Ifemelu.

— Şi care e diferenţa dintre asta şi o zi? a întrebat mama ei.

Ifemelu abia aştepta să plece de acasă, să fie stăpână pe timpul ei, iar

faptul că Ranyinudo şi Tochi mergeau şi ele în Nsukka îi dădea şi mai multă încredere. Avea să fie acolo şi Emenike, care îl întrebase pe Obinze dacă ar putea fi colegi de cameră, în apartamentul băieţilor din casa lui Obinze. Obinze acceptase. Ifemelu şi-ar fi dorit să n-o facă.

— E ceva ciudat la Emenike, a zis ea. Dar asta e, atâta timp cât pleacă atunci când avem treabă cu tavanul…

Mai târziu, Obinze o întreba, pe jumătate în glumă, dacă credea că leşinul mamei lui fusese deliberat, o tactică pentru a-l ţine aproape. Mult timp a vorbit cu melancolie de Ibadan, până ce a vizitat campusul cu ocazia unui turneu de tenis de masă şi, când s-a întors, i-a spus, cu o faţă plouată:

— Ibadan mi-a amintit de Nsukka.

•

Să meargă la Nsukka însemna să îi vadă în sfârşit casa lui Obinze, un bungalou dintr-un complex inundat de flori. Ifemelu şi l-a imaginat crescând, mergând cu bicicleta pe strada în pantă, întorcându-se acasă de la şcoală cu ghiozdanul şi sticla de apă. Totuşi, Nsukka o dezorienta. Oraşul i se părea prea tihnit, praful prea roşiatic, oamenii prea mulţumiţi cu vieţile lor mărunte. Dar va ajunge să-l iubească, o iubire la început ezitantă. De la fereastra camerei ei de cămin, unde erau îngrămădite patru paturi în spaţiul în care ar fi trebuit să fie doar două, putea să privească până la intrarea în Bello Hall. Arbori înalţi de gmelină se unduiau în vânt, iar sub coroanele lor se adăposteau vânzători ambulanţi, păzindu-şi platourile cu banane şi arahide, şi mai multe okada, toate parcate una aproape de cealaltă, cu motocicliştii pălăvrăgind şi râzând, dar fiecare dintre ei cu ochii după clienţi. În colţul ei de cameră, Ifemelu a pus tapet de un albastru aprins şi, pentru că auzise poveşti despre conflictele dintre colegele de cameră (o studentă din ultimul an, se spunea, turnase kerosen în sertarul unei boboace pentru că era „impertinentă”), se simţea foarte norocoasă în privinţa colegelor ei. Erau prietenoase, şi în curând împărţea cu ele şi împrumuta de la ele lucrurile care se terminau repede, pastă de dinţi şi lapte praf şi tăieţei Indomie şi pomadă de păr. De cele mai multe ori, dimineaţa se trezea pe fundalul murmurului neîntrerupt de pe coridor, al studentelor catolice care îşi spuneau rugăciunea, şi se repezea la baie, ca să-şi umple găleata cu apă înainte să se oprească şi ca să folosească toaleta înainte să devină insuportabil de plină. Câteodată, când întârzia prea mult, iar toaletele erau deja cotropite de viermi, mergea acasă la Obinze, chiar dacă el nu era acolo, şi de îndată ce menajera Augustina deschidea uşa de la intrare, îi spunea:

— Tina-Tina, ce mai faci? Am venit la toaletă.

Adeseori lua prânzul la Obinze sau mergeau în oraș, la Onyekaozului, unde stăteau pe bănci de lemn în penumbra restaurantului, mâncând, pe farfurii emailate, cele mai fragede fripturi și cele mai gustoase tocănițe. Își petrecea unele nopți în camera băieților din casa lui Obinze, trândăvind pe salteaua de pe jos și ascultând muzică. Uneori dansa în chiloți, legănându-și șoldurile, în timp ce el o tachina că are fundul mic:

— Era să-ți zic să dai din el, dar nu ai din ce să dai.

Universitatea era mai mare și mai extinsă, aveai spațiu să te ascunzi cât cuprinde; nu a simțit că n-ar putea fi de-a locului, fiindcă aici puteai fi de-a locului în atâtea feluri. Obinze o tachina spunându-i cât de populară era deja, camera ei mereu plină încă din primul an, cu băieți din ultimul an care treceau pe la ea, nerăbdători să-și încerce norocul, chiar dacă deasupra patului atârna o fotografie mare cu Obinze. Băieții o amuzau. Veneau în camera ei, se așezau pe pat și se ofereau în mod solemn să „îi prezinte campusul”, iar ea și-i imagina repetând exact aceleași cuvinte, cu același ton, unei nou-venite din camera alăturată. Unul dintre ei, însă, era altfel. Îl chema Odein. Venea în cameră nu ca să își facă lipeala cu o proaspătă studentă, ci pentru a le vorbi colegelor ei despre sindicatul studenților, și apoi venea să salute, uneori cu un pachet cu suya, fierbinți și picante, învelite în hârtie de ziar pătată de ulei. Activismul lui a surprins-o pe Ifemelu (părea puțin prea sofisticat, puțin prea șic pentru a face parte din conducerea sindicatului), dar a și impresionat-o. Avea buze pline, cu o formă perfectă, cea inferioară de aceeași mărime cu cea superioară, buze care erau atât meditative, cât și senzuale, iar în timp ce vorbea („Dacă studenții nu sunt uniți, nimeni n-o să ne asculte”), Ifemelu își închipuia că îl sărută, în felul în care se închipuia făcând un lucru pe care știa că nu-l va face niciodată. Datorită lui s-a alăturat unei demonstrații, convingându-l și pe Obinze. Scandau „Nu avem lumină! Nu avem apă!” și „Prodecanul e un porc!”, trezindu-se purtați de mulțimea zgomotoasă care s-a oprit, în cele din urmă, în fața casei prodecanului. S-au spart sticle, o mașină a fost incendiată, și apoi a ieșit prodecanul, tras la față, flancat de gărzi de corp, și le-a vorbit cu un glas numai lapte și miere.

— Înțeleg doleanțele studenților, dar nu noi suntem dușmanul. Armata este dușmanul. Nu ne-au plătit salariile de luni de zile. Cum putem să predăm dacă nu putem mânca? a spus mama lui Obinze, mai târziu.

Iar după un timp, în campus s-a răspândit vestea unei greve a universitarilor, și studenții s-au strâns în foaierul căminului, agitați din pricina

a ceea ce știau și a ceea ce nu știau. Era adevărat, a confirmat responsabilul de hol veștile, și au oftat cu toții, cugetând asupra acestei nedorite întreruperi a cursurilor care venea din senin, apoi s-au întors în camerele lor pentru a-și face bagajele; căminul avea să fie închis a doua zi.

— Nu am nici zece kobo să-mi plătesc drumul până acasă, a auzit-o Ifemelu spunând pe o fată.

•

Greva a ținut foarte mult. Săptămânile se scurgeau lent. Ifemelu nu își găsea liniștea, nu avea astâmpăr; în fiecare zi asculta știrile, sperând să audă că greva încetase. Obinze o suna acasă la Ranyinudo; ea venea cu puțin timp înainte de ora la care el trebuia să sune și stătea lângă telefonul cenușiu cu disc, așteptând apelul. Se simțea desprinsă de el, fiecare dintre ei trăind și respirând în sfere separate, el plictisit și fără vlagă în Nsukka, ea plictisită și fără vlagă în Lagos, totul dospind în letargie. Viața devenise un film voalat și întrerupt. Mama a întrebat-o dacă voia să se înscrie la cursurile de cusut de la biserică, să aibă o ocupație, spunându-i că toată treaba asta, greva universitară care nu se mai sfârșea, era motivul pentru care tinerii se apucau de jafuri armate. Greva era la nivel național, așa că toate cunoștințele ei erau acasă, chiar și Kayode, care se întorsese în vacanță de la universitatea lui americană. Ifemelu își vizita prietenii și mergea la petreceri, dorindu-și ca Obinze să fi locuit în Lagos. Câteodată, Odein, care avea mașină, o lua și o ducea unde avea nevoie să ajungă.

— El, iubitul tău, e norocos, i-a spus odată, iar ea râdea, flirtând cu el.

Încă își mai închipuia că îl sărută pe Odein, cu buzele lui pline și ochi albastru-vineții.

Într-un weekend, Obinze a venit în vizită și a stat la Kayode.

— Care-i treaba cu Odein ăsta? a întrebat-o el.

— Poftim?

— Kayode mi-a spus că te-a dus acasă după petrecerea lui Osahon. Nu mi-ai spus.

— Am uitat.

— Ai uitat.

— Ți-am spus că m-a luat alaltăieri de acasă, nu-i așa?

— Ifem, ce se întâmplă?

Ea a oftat.

— Tavan, nu e nimic. Eram doar curioasă să-l cunosc. Nu o să se întâmple niciodată nimic. Dar eram curioasă. Și tu ești curios să cunoști alte fete, nu?

El o privea cu o teamă în ochi.

— Nu, a spus rece. Nu sunt.

— Fii sincer.

— Sunt sincer. Problema e că tu crezi că toată lumea e ca tine. Crezi că tu defineşti norma, dar nu este aşa.

— Ce vrei să spui?

— Nimic. Las-o baltă.

El n-a mai vrut să vorbească despre asta, dar atmosfera dintre ei era otrăvită şi a rămas tulbure zile întregi, chiar şi după ce Obinze s-a întors acasă, astfel că, atunci când greva a luat sfârşit („Universitarii au anulat-o! Slavă cerului!”, a strigat Chetachi într-o dimineaţă), iar Ifemelu s-a întors la Nsukka, în primele câteva zile erau precauţi unul cu celălalt, vorbind rezervat, îmbrăţişându-se telegrafic.

Ifemelu a fost surprinsă de cât de mult îi lipsise Nsukka, rutina cu ritmul ei molcom, prietenii adunaţi în camera ei până după miezul nopţii, bârfele nevinovate spuse şi respuse, scările urcate şi coborâte alene ca într-o trezire treptată la viaţă, şi fiecare dimineaţă înălbită de harmattan. În Lagos, harmattanul era un simplu văl de abur, dar în Nsukka era o prezenţă furioasă, mercurială; dimineţile răcoroase, după-amiezile năpădite de arşiţă, şi nopţile pline de necunoscut. Vârtejuri de praf se formau în depărtare, frumoase câtă vreme rămâneau departe, şi se învârteau până ce totul era acoperit cu o brumă cafenie. Până şi genele de la ochi. Peste tot, umezeala era absorbită cu nesaţ, lacul de pe lemnul laminat al meselor se cojea şi se desprindea, paginile din manualele cu exerciţii se fărâmiţau, rufele se uscau în câteva minute, buzele crăpau şi sângerau, şi tuburile de *Robb and Mentholatum* erau mereu la îndemână, în buzunare şi genţi. Pielea strălucea de vaselină, şi zonele uitate (între degete sau la coate) deveneau tern-cenuşii. Ramurile copacilor se goleau şi, desfrunzite, etalau un soi de mândră dezolare. Bazarurile organizate de biserici lăsau în urmă arome grele şi fum de la gătitul pentru o mulţime de guri. În unele nopţi, căldura se aşternea groasă ca un prosop. În altele, bătea un vânt rece pătrunzător, şi Ifemelu pleca din camera de la cămin şi, ghemuită lângă Obinze pe saltea, asculta freamătul şuierător al pinilor, într-o lume care devenise pe neaşteptate fragilă şi supusă schimbării.

•

Pe Obinze îl dureau muşchii. Stătea întins pe burtă şi Ifemelu îi masa spatele şi gâtul şi coapsele cu degetele, cu pumnii, cu coatele. Era dureros de încordat. Ifemelu s-a ridicat în picioare, aşezându-şi delicat un picior pe

partea din spate a coapsei, apoi și pe celălalt.

— E bine așa?

— Da.

El a scos un geamăt de plăcută durere. Încet, ea s-a lăsat cu și mai multă greutate, simțindu-i pielea călduță sub tălpile ei, mușchii încordați destinzându-se. S-a sprijinit cu o mână de perete și și-a înfipt călcâiele și mai adânc, mișcându-se centimetru cu centimetru, în timp ce el mormăia:

— Ah! Ifem, da, acolo, da.

— Ar trebui să-ți relaxezi mușchii puțin după ce joci fotbal, voinicule, a zis ea, și s-a întins deasupra lui, gâdilându-l și sărutându-l pe gât.

— Am eu o sugestie pentru un tip de masaj mai bun, a spus el.

Când a dezbrăcat-o, nu s-a oprit, ca de obicei, la chiloți. I-a tras în jos, iar ea și-a ridicat picioarele pentru a-l ajuta.

— Tavan, a zis ea, pe jumătate nesigură. Nu voia ca el să se oprească, dar își închipuise că avea să se întâmple altfel, crezuse că vor pune la cale cu mare atenție o ceremonie.

— N-o să termin în tine, a spus el.

— Știi că nu funcționează mereu.

— Dacă nu funcționează, o să-l primim cu bucurie pe junior.

— Termină!

— Dar, Ifem, oricum o să ne căsătorim, i-a spus el, privind-o.

— Uită-te la tine! S-ar putea să întâlnesc un bărbat frumos și bogat și să te părăsesc.

— Imposibil. Vom merge în America după absolvire și ne vom crește acolo minunații copii.

— Ai spune orice acum pentru că ai creierul între picioare.

— Dar creierul meu e mereu acolo!

Râdeau amândoi acum, iar apoi râsetele s-au potolit și au lăsat locul unei gravități noi și ciudate, unei contopiri alunecoase. Lui Ifemelu i s-a părut o copie imperfectă, o imitație nereușită a ceea ce își imaginase că va fi. După ce el a ieșit, gemând și terminând, o stare de disconfort a cuprins-o. Fusese încordată tot timpul, incapabilă să se relaxeze. Și-o închipuise pe mama lui privindu-i, imaginea i se întipărise în minte și, chiar și mai bizar, fusese o imagine dublă, a mamei lui și a lui Onyeka Onwenu, amândouă privindu-i fără să clipească. Știa că nici nu putea fi vorba să-i spună mamei lui Obinze ce se întâmplase, deși promisese că o va face și chiar crezuse atunci că se va ține de cuvânt. Dar acum nu își putea da seama cum ar fi putut s-o facă. Ce

să-i spună? Cum să-i spună? Oare mama lui Obinze s-ar fi aşteptat la detalii? Ea şi Obinze ar fi trebuit să planifice totul mai bine; aşa, ar fi ştiut ce să-i spună mamei lui. Aerul de improvizaţie al întregii situaţii o lăsase oarecum tulburată şi oarecum dezamăgită. Părea că, până la urmă, nu meritase osteneala.

Atunci când, peste o săptămână, s-a trezit simţindu-se rău, cu un junghi ascuţit într-o parte şi o imensă greaţă care îi străbătea tot corpul, s-a panicat. Apoi a vomitat şi panica ei s-a accentuat.

— S-a întâmplat, i-a zis lui Obinze. Sunt însărcinată.

Se întâlniseră, ca de obicei, în faţa refectoriului ekpo după cursul de dimineaţă. Studenţii se învârteau în jurul lor. Câţiva băieţi fumau şi râdeau în apropierea lor, şi pentru o clipă i s-a părut că râdeau de ea. Obinze a ridicat din sprâncene. Nu părea să înţeleagă ce-i spune.

— Ifem, nu se poate. E prea devreme. În plus, am ieşit.

— Ţi-am spus că nu funcţionează! a spus ea.

Brusc, a părut foarte tânăr, un băieţel dezorientat care o privea neajutorat. Panica i s-a adâncit. Pradă unui impuls, a oprit o okada care trecea pe acolo şi i-a spus motociclistului că mergea în oraş.

— Ifem, ce faci? a întrebat Obinze. Unde te duci?

— Să o sun pe mătuşica Uju, i-a răspuns.

Obinze s-a urcat în următoarea okada, şi în curând gonea după ea, ieşind pe porţile universităţii şi îndreptându-se către biroul NITEL, unde Ifemelu i-a întins bărbatului din spatele tejghelei scorojite o bucăţică de hârtie cu numărul din America al lui Uju. La telefon, a vorbit codat, inventând pe măsură ce vorbea, din cauza oamenilor care stăteau acolo, unii dintre ei aşteptând la rândul lor să sune, alţii pur şi simplu pierzând vremea, dar ascultând cu toţii, cu nedisimulat şi neruşinat interes, conversaţiile celorlalţi.

— Mătuşică, cred că mi s-a întâmplat acelaşi lucru care ţi s-a întâmplat şi ţie înainte de Dike, a zis Ifemelu. Am mâncat chestia aia acum o săptămână.

— A trecut doar o săptămână? De câte ori?

— O dată.

— Ifem, linişteşte-te. Nu cred că ai rămas gravidă. Dar trebuie să faci un test. Să nu mergi la centrul medical din campus. Du-te în oraş, unde nu te cunoaşte nimeni. Dar mai întâi linişteşte-te. O să fie OK, *inugo*!

Mai târziu, Ifemelu s-a aşezat pe un scaun şubred din sala de aşteptare a laboratorului, împietrită şi tăcută, ignorându-l pe Obinze. Era furioasă pe el. Era nedrept, ştia asta, dar era furioasă pe el. În timp ce intra în toaleta

murdară cu micul recipient pe care asistenta i-l înmânase, el o întrebase, deja ridicându-se în picioare „Să vin cu tine?”, şi ea îşi pierduse cumpătul: „De ce să vii cu mine!?” Şi ar fi vrut s-o plesnească pe asistentă. O prăjină de fată cu chipul palid, care rânjise şi clătinase din cap când Ifemelu a rostit „Un test de sarcină”, ca şi cum nu-i venea să creadă că avea de-a face cu încă un caz de imoralitate. Acum îi privea, zâmbind răutăcios şi fredonând nepăsătoare.

— Am rezultatul, a zis după un timp, ţinând în mână testul desigilat, cu o expresie dezamăgită fiindcă era negativ.

Ifemelu a fost prea uluită la început ca să se poată simţi uşurată, iar apoi a trebuit să urineze din nou.

— Oamenii ar trebui să se respecte pe ei înşişi şi să trăiască după învăţăturile creştine pentru a se feri de necazuri, a spus asistenta în timp ce plecau.

În acea seară, Ifemelu a vomitat din nou. Era în camera lui Obinze, stând întinsă şi citind, încă glacială cu el, când o jerbă de salivă sărată i-a inundat gura, şi a ţâşnit în picioare spre toaletă.

— Trebuie să fie de la ce-am mâncat, a zis ea. Ciorba de igname pe care am cumpărat-o de la Mama Owerre.

Obinze a intrat în casa principală şi s-a întors să-i spună că mama lui o va duce la doctor. Era seara târziu, mamei lui nu-i plăcea de tânărul doctor care era de gardă, aşa că au mers cu maşina până acasă la dr. Achufusi. Pe când treceau pe lângă şcoala primară, cu gardul ei tuns de pini şuierători, Ifemelu şi-a imaginat dintr-odată că era într-adevăr gravidă şi că fata aia folosise reactivi chimici expiraţi în acel laborator mizer.

— Am făcut sex. O dată, a spus din senin.

L-a simţit pe Obinze încordându-se. Mama lui a privit-o în oglinda retrovizoare.

— Să vedem ce zice doctorul mai întâi, a zis ea.

Dr. Achufusi, un bărbat patern şi simpatic, a palpat-o pe Ifemelu într-o parte şi a anunţat:

— E apendicele, e foarte inflamat. Ar trebui să-l scoatem cât mai repede. S-a întors către mama lui Obinze. Pot să-i fac o programare pentru mâine după-amiază.

— Vă mulţumesc mult, domnule doctor, a spus mama lui Obinze.

— E prima mea operaţie, a zis Ifemelu în maşină.

— E o nimica toată, a spus mama lui Obinze ferm. Doctorii de aici sunt foarte buni. Anunţă-i pe ai tăi şi spune-le să nu se îngrijoreze. Vom avea grijă

de tine. După ce te externează, poți sta la noi până te înzdrăvenești.

Ifemelu a sunat-o pe colega mamei ei, Bunmi, și i-a lăsat un mesaj pentru mama ei și numărul de telefon al lui Obinze. În aceeași seară, a sunat-o mama, avea vocea gâtuită.

— Dumnezeu veghează, scumpa mea. Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru această prietenă a ta. Dumnezeu o va binecuvânta pe ea și pe mama ei.

— E un el. Un băiat.

— A. Mama ei a făcut o pauză. Te rog să le mulțumești. Dumnezeu să-i binecuvânteze. Vom lua primul autobuz către Nsukka.

Ifemelu își amintea o asistentă epilându-i veselă părul pubian, hârșâitul aspru al aparatului de ras, mirosul de antiseptic. Apoi un vid, o radiere a minții și, când a ieșit din acea stare, amețită și încă ezitând la granițele memoriei, i-a auzit pe părinții ei vorbind cu mama lui Obinze. Mama ei o ținea de mână. Mai târziu, mama lui Obinze îi va ruga să înnopteze la ea, nu avea niciun sens să irosească banii la hotel.

— Ifemelu e ca o fiică pentru mine, a mai spus ea.

— Are o licență London First Class, a spus tatăl ei înainte de întoarcerea lor în Lagos, cu stupoarea intimidată pe care o încerca în fața celor cu educație înaltă.

— Un băiat foarte respectuos, acest Obinze. A primit o educație bună acasă. Iar orașul lor de baștină nu e departe de al nostru, a spus mama ei.

•

Mama lui Obinze a așteptat câteva zile, poate pentru ca Ifemelu să își recapete forțele, înainte să-i cheme, să-i roage să ia loc și să stingă televizorul.

— Obinze și Ifemelu, oamenii fac greșeli, dar unele greșeli pot fi evitate.

Obinze a rămas tăcut.

— Așa e, a zis Ifemelu.

— Întotdeauna trebuie să folosiți prezervativ. Dacă aveți de gând să fiți iresponsabili, atunci așteptați până ce nu veți mai fi în grija mea. Tonul ei se înăsprise, devenise sever și mustrător. Dacă alegeți să fiți activi sexual, atunci trebuie să alegeți să vă protejați. Obinze, ar trebui să-ți folosești banii de buzunar și să-ți cumperi prezervative. Ifemelu, e valabil și pentru tine. Nu mă interesează dacă vă simțiți stânjeniți. Ar trebui să intrați într-o farmacie și să le cumpărați. Nu ar trebui niciodată să îi permiți băiatului să se ocupe de protecția ta. Dacă el nu vrea să folosească prezervativul, înseamnă că nu ține suficient de mult la tine, iar tu nu ar trebui să te afli acolo. Obinze, chiar dacă

nu eşti tu persoana care rămâne însărcinată, dacă asta se întâmplă, îţi va schimba viaţa ireversibil. Şi vă rog, pe amândoi, să păstraţi lucrul ăsta între voi. Bolile sunt peste tot. SIDA e reală.

Ei n-au spus nimic.

— M-aţi auzit? a întrebat mama lui Obinze.

— Da, a zis Ifemelu.

— Obinze? a spus mama lui.

— Te-am auzit, mami, a zis Obinze, adăugând incisiv: Nu sunt un copil!

Apoi s-a ridicat şi a părăsit încăperea indignat.

Capitolul 8

Grevele erau acum la ordinea zilei. În ziare, universitarii îşi expuneau doleanţele, vorbind despre acordurile care erau terfelite de conducătorii ţării ai căror copii studiau în străinătate. Campusurile erau goale, sălile de curs fără viaţă. Studenţii nu puteau spera decât la greve mai scurte de vreme ce încetarea grevelor ieşea din discuţie. Toată lumea vorbea despre plecarea în străinătate. Chiar şi Emenike plecase în Anglia. Nimeni nu ştia cum reuşise să-şi obţină viza.

— Deci nici măcar nu ţi-a spus? l-a întrebat Ifemelu pe Obinze.

— Ştii cum e Emenike, a răspuns el.

Ranyinudo, care avea un văr în America, a cerut să-i fie acordată viza, dar a fost respinsă la ambasadă de un american negru, despre care povestea că era răcit şi mai interesat să îşi sufle nasul decât să îi analizeze actele. Sora Ibinabo a început să ţină, vinerea, Veghea Miracolului Vizei de Student, o adunare de tineri în timpul căreia fiecare întindea un plic în care se afla un formular de acordare a vizei, pe care sora Ibinabo îl binecuvânta printr-o atingere. O fată, aflată deja în ultimul an de facultate în Ife, a obţinut viza de America la prima încercare, relatându-şi povestea înlăcrimată şi surescitată în biserică.

— Chiar dacă trebuie să o iau de la zero în America, cel puţin ştiu sigur când voi absolvi, a zis ea.

Într-o zi, a sunat Uju. Nu-i mai suna prea des; înainte, suna acasă la Ranyinudo dacă Ifemelu era în Lagos sau acasă la Obinze dacă Ifemelu era la şcoală. Dar apelurile ei se răriseră. Avea trei slujbe, nefiind deocamdată

autorizată să practice medicina în America. Vorbea despre examenele pe care trebuia să le dea, despre diverşi paşi care presupuneau diverse lucruri pe care Ifemelu nu le înţelegea. De fiecare dată când mama sugera să îi ceară lui Uju să le trimită ceva din America (multivitamine, pantofi), tatăl ei spunea că nu, trebuia mai întâi să o lase pe Uju să se pună pe picioare, iar mama îi răspundea, cu o umbră de maliţiozitate, că patru ani erau suficienţi ca să se pună pe picioare.

— Ifem, *kedu*? a întrebat Uju. Credeam că eşti în Nsukka. Tocmai am sunat la Obinze acasă.

— Suntem în grevă.

— Of! Nu s-a terminat greva?

— Nu, aia s-a terminat, ne-am întors la şcoală, şi apoi a început alta.

— Ce mai e şi prostia asta? a zis Uju. Să fiu sinceră, ar trebui să vii să studiezi aici, sunt sigură că poţi obţine uşor o bursă. Şi mă poţi ajuta să am grijă de Dike. Îţi spun, puţinii bani pe care îi fac se duc toţi pe bonă. Şi, cu voia lui Dumnezeu, până când soseşti tu, îmi voi lua toate examenele şi voi fi început rezidenţiatul.

Uju părea entuziastă, dar laconică; nu dăduse prea multă atenţie acestei idei până ce n-o rostise. Dacă nu era Obinze, Ifemelu ar fi lăsat-o aşa, o idee vagă, aruncată într-o doară şi abandonată.

— Ar trebui să o faci, Ifem, a spus el. N-ai nimic de pierdut. Poţi da testul SAT şi să încerci să obţii o bursă. Ginika te poate ajuta să te înscrii la diverse şcoli. Uju e acolo, aşa că măcar vei avea de unde să porneşti. Mi-aş dori să pot face şi eu la fel, dar pentru mine nu e de-ajuns să-mi fac bagajele şi să plec. E mai bine să termin facultatea aici şi apoi să vin în America pentru studii postuniversitare. Studenţii internaţionali pot obţine ajutor financiar pentru studiile postuniversitare.

Ifemelu nu îşi dădea prea bine seama ce însemnau toate acestea, dar părea corect pentru că venea de la el, expertul în America, băiatul care pronunţa cu atâta uşurinţă „postuniversitare”. Aşa că a început să viseze. Se imagina într-o casă din *The Cosby Show*, într-o şcoală cu studenţi care ţineau în mâini caiete în mod miraculos neuzate şi neîndoite. A dat testul SAT la un centru din Lagos, umplut până la refuz cu mii de oameni, toţi cuprinşi de ambiţii americane. Proaspăt absolventă de facultate, Ginika se înscria la diverse şcoli în numele ei, telefonându-i pentru a-i spune „Voiam să ştii că mă concentrez pe zona Philadelphia pentru că şi eu am fost acolo”, ca şi cum Ifemelu ar fi ştiut unde era Philadelphia. Pentru ea, America era America.

Greva a luat sfârşit. Ifemelu s-a întors la Nsukka, s-a reobişnuit cu viaţa din campus, şi din când în când visa la America. Dar când Uju a sunat-o să-i spună că primise scrisori de acceptare şi o ofertă de bursă, a încetat să mai viseze. Îi era prea teamă să spere, acum, că totul părea posibil.

— Să îţi împleteşti codiţele mici-mici ca să ţină multă vreme, e foarte scump să îţi faci părul aici, i-a spus Uju.

— Mătuşico, stai să obţin viza mai întâi! a zis Ifemelu.

A făcut cerere pentru viză, convinsă că un american nepoliticos i-o va respinge, până la urmă era ceva care se întâmpla atât de frecvent, însă femeia cu păr cenuşiu care purta la rever o insignă cu Sf. Vincent de Paul i-a zâmbit şi i-a spus:

— În două zile vă puteţi ridica viza. Mult noroc cu studiile.

În după-amiaza în care şi-a ridicat paşaportul, cu viza pastelată pe a doua pagină, a organizat acel ritual triumfător care marca startul unei noi vieţi peste Ocean: împărţirea lucrurilor personale printre prietene. Ranyinudo, Priye şi Tochi erau în dormitorul ei, bând Cola, cu hainele adunate într-un morman pe pat, şi primul lucru către care s-au îndreptat toate a fost rochia ei portocalie, rochia ei preferată, de la Uju; forma ei uşor conică şi fermoarul care cobora de la baza cefei până la tiv o făcuseră tot timpul să se simtă atât seducătoare, cât şi periculoasă. Îmi uşurează mult sarcina, obişnuia să spună Obinze, înainte să-i desfacă încet fermoarul. Ar fi vrut să păstreze rochia, dar Ranyinudo a spus:

— Ifem, ştii că o să ai orice model de rochie îţi doreşti în America, iar data viitoare când te vom vedea, vei fi o adevărată americană.

Mama i-a zis că Iisus îi apăruse în vis şi îi spusese că Ifemelu va prospera în America. Tatăl ei i-a pus în braţe un plic subţire, spunându-i „Mi-aş dori să am mai mult”, iar ea şi-a dat seama, cu tristeţe, că probabil făcuse un împrumut. În faţa entuziasmului celorlalţi, se simţea dintr-odată apatică şi temătoare.

— Poate că ar trebui să rămân şi să termin studiile aici, i-a zis lui Obinze.

— Nu, Ifem, ar trebui să pleci. Pe deasupra, nici măcar nu îţi place geologia. Poţi studia altceva în America.

— Dar bursa este parţială. Unde voi găsi bani pentru a plăti restul? Nu pot munci cu viză de student.

— Poţi intra la şcoală într-un program de muncă pentru plătirea studiilor. O să găseşti o modalitate. E mare lucru să ai 75% din taxe plătite.

Ea a dat din cap, purtată de valul convingerii sale. A vizitat-o pe mama lui

ca să își ia rămas-bun.

— Nigeria renunță de bunăvoie la cele mai valoroase resurse, a declarat resemnată mama lui Obinze, îmbrățișând-o.

— Ma, o să-mi fie dor de tine. Îți mulțumesc pentru tot.

— Ai grijă de tine, draga mea, sper să-ți meargă bine. Să ne scrii, să ținem legătura.

Ifemelu a încuviințat, înlăcrimată. În timp ce ieșea, dând la o parte perdeaua ușii de la intrare, mama lui Obinze a spus:

— Și ai grijă ca tu și Obinze să aveți un plan. Trebuie să aveți un plan.

Cuvintele ei, atât de neașteptate și de adevărate, i-au ridicat moralul lui Ifemelu. Planul lor a devenit acesta: el avea să vină în America îndată ce va absolvi. Va găsi o modalitate de a obține viza. Poate, până atunci, îl va putea ajuta ea în privința asta.

În anii care au urmat, chiar și la mult timp după ce nu mai ținea legătura cu el, își amintea uneori cuvintele mamei lui (*ai grijă ca tu și Obinze să aveți un plan*) și se simțea consolată.

Capitolul 9

Mariama s-a întors de la restaurantul chinezesc cu pungi cafenii de hârtie pătate de ulei, umplând salonul îmbâcsit cu miros de grăsime și mirodenii.

— S-a terminat filmul?

A aruncat o privire la ecranul negru al televizorului și apoi a scotocit prin maldărul de DVD-uri pentru a alege altul.

— Scuză-mă, te rog, trebuie să mănânc, i-a spus Aisha lui Ifemelu.

S-a cocoțat pe un scaun în spate și a mâncat cu mâna aripioarele de pui prăjite, cu ochii țintă la ecranul televizorului. Noul film a început cu niște *trailere*, secvențe sacadate care alternau cu străfulgerări luminoase. Fiecare dintre ele se termina cu o voce masculină, puternică și teatrală, care spunea în nigeriană „Ia-ți chiar acum exemplarul tău!” Mariama mânca în picioare. I-a spus ceva Halimei.

— Să termin întâi și mănânc pe urmă, i-a răspuns aceasta în engleză.

— Poți să te duci să mănânci, dacă vrei, a zis clienta Halimei, o femeie tânără cu voce înaltă și binevoitoare.

— Nu, termin. Mai am doar puțin, a spus Halima. Creștetul clientei mai

avea un singur smoc rămas în față, ridicat în sus ca o blană de animal, în timp ce restul părului era împletit în codițe mărunte, îngrijite care îi atârnau până la umeri.

— Mai am o oră până când trebuie să le iau pe fetițele mele, a zis clienta.

— Câte ai? a întrebat Halima.

— Două, a lămurit-o clienta. Părea să aibă vreo 17 ani. Două fete frumoase.

Începuse noul film. Fața rânjită a unei actrițe de vârsta a doua a umplut ecranul.

— Aha-aha, da! Place de ea! a exclamat Halima. Răbdare! Nu lasă niciodată prostită!

— O știi? a întrebat-o Mariama pe Ifemelu, arătând spre ecran.

— Nu, a spus Ifemelu.

De ce o tot întrebau dacă îi știa pe actorii de la Nollywood? Întreaga încăpere mirosea prea puternic a mâncare. Aerul sufocant duhnea a ulei prăjit, iar asta o făcea să-i fie puțin foame. A ronțăit câțiva morcovi.

— Mulțumesc mult de tot, e splendid! i-a spus Halimei clienta și și-a înclinat capul într-o parte în fața oglinzii.

— Foarte tânără fata și deja are doi copii, a spus Mariama, după ce clienta a plecat.

— Of, of, of, oamenii ăștia, a zis Halima. La 13 ani o fată știe deja toate pozițiile. Niciodată în *Afrique*!

— Niciodată! a aprobat Mariama.

S-au uitat la Ifemelu pentru a obține o confirmare de la ea, o aprobare. Se așteptau să o primească, în acest spațiu împărtășit al africanității lor, dar Ifemelu n-a spus nimic și a mai dat o pagină din roman. Aveau să vorbească despre ea după ce o să plece, era sigură de asta. Nigerianca aia se dă mare că e la Princeton. Uită-te la batonul ei de cereale, nu mai mănâncă mâncare normală. Vor râde zeflemitor, dar cu o zeflemea blândă, fiindcă ea rămânea sora lor africană, chiar dacă deocamdată o luase pe o cale greșită. Un alt miros de grăsime a inundat încăperea când Halima și-a deschis caserola. Mânca și vorbea cu televizorul.

— Ah, bărbat prost! O să-ți ia banii!

Ifemelu și-a îndepărtat o șuviță lipicioasă de pe gât. Camera clocotea de căldură.

— Putem lăsa ușa deschisă? a întrebat.

Mariama a deschis ușa, sprijinind-o cu un scaun.

— Canicula asta e într-adevăr păcătoasă.

•

Fiecare val de caniculă îi amintea lui Ifemelu de primul, cel din vara în care sosise. Era vară în America, știa asta, dar toată viața se gândise la „peste Ocean” ca la un loc rece al hainelor de lână și al zăpezii, și pentru că America era „peste Ocean”, iar prejudecățile ei atât de puternice încât nu puteau fi îmblânzite de rațiune, a cumpărat pentru călătorie cel mai gros pulover pe care l-a putut găsi în piața Tejuosho. L-a purtat pe drum, încheindu-l până la gât în avion, și apoi descheindu-l când ieșea din aeroport cu Uju. Căldura dogoritoare a speriat-o, ca și vechea Toyota micuță a mătușicii, cu o pată de rugină pe una dintre aripi și scaunele jupuite. S-a holbat la clădiri și la mașini și la panourile publicitare, toate șterse, dezamăgitor de șterse; în peisajul închipuirii ei, lucrurile cotidiene din America erau acoperite de un lustru puternic. Cel mai mult a uimit-o un adolescent cu șapcă de baseball, care stătea în picioare cu fața la zid, privind în jos, ușor aplecat în față, cu mâinile între picioare. S-a întors să-l mai privească o dată.

— Ia uite la băiatul ăla! a zis ea. Nu știam că oamenii fac asemenea lucruri în America.

— Nu știai că oamenii fac pipi în America? a întrebat-o Uju, aruncând o privire rapidă spre băiat înainte de a se uita din nou la semafor.

— Ei, mătușico! Vreau să spun că fac pipi afară. Așa.

— Ba nu. Nu e același lucru ca acasă, unde toată lumea face asta. Ar putea fi arestat pentru așa ceva, dar acesta e un cartier rău famat oricum, a spus Uju sec.

Ceva la ea se schimbase. Ifemelu observase imediat, la aeroport, părul ei împletit grosolan, lobii urechilor văduviți de cercei, îmbrățișarea scurtă, relaxată, de parcă trecuseră săptămâni, nu ani, de când se văzuseră ultima dată.

— Ar trebui să învăț acum, a spus Uju, cu ochii la drum. Se apropie examenul.

Ifemelu nu știuse că mai era vreun examen, credea că Uju doar aștepta un rezultat. Cu toate acestea, a zis:

— Da, știu.

Între ele se lăsase o tăcere grea. Ifemelu simțea nevoia să-și ceară scuze, deși nu prea știa pentru ce. Poate că Uju regreta prezența ei, acum, că se afla aici, în mașina ei zgomotoasă. Mătușicii i-a sunat telefonul mobil.

— Da, Uju sunt. Pronunțase *iuu-juu* în loc de *uu-juu*.

— Așa îți pronunți numele acum? a întrebat-o Ifemelu.

— Așa mi se spune.

Ifemelu era cât pe-aci să-i spună „Păi, nu acesta e numele tău”. Dar a zis, în igbo:

— Nu credeam că o să fie atât de cald aici.

— Avem un val de caniculă, primul din vara asta, a spus Uju, ca și cum *val de caniculă* era o expresie pe care Ifemelu ar fi trebuit să o înțeleagă.

Nu simțise niciodată o căldură atât de *fierbinte*. O căldură necruțătoare care te copleșea. Când au ajuns la apartamentul lui Uju, cu un singur dormitor, clanța frigea la atingere. Dike a țâșnit de pe covorul din sufragerie, pe care zăceau împrăștiate mașinuțe și figurine, și a îmbrățișat-o ca și cum și-ar fi amintit de ea.

— Alma, ea e verișoara mea! a înștiințat-o el pe bonă, o femeie cu pielea nisipie și chipul obosit, al cărei păr negru era prins într-o coadă de cal unsuroasă.

Dacă Ifemelu ar fi cunoscut-o pe Alma în Lagos, s-ar fi gândit la ea ca la o femeie albă, dar avea să afle că era hispanică, o categorie americană care, în mod confuz, era atât o etnie, cât și o rasă, iar ea avea să-și amintească de Alma când, peste ani, va scrie un articol pe blog intitulat „America pe înțelesul unui negru non-american: ce înseamnă un hispanic”.

> *Hispanic înseamnă companionul aproape nelipsit al negrilor americani în ierarhia sărăciei, hispanic înseamnă o treaptă un pic mai sus deasupra negrilor americani pe scara rasială americană, hispanic înseamnă femeia cu piele ciocolatie din Peru, hispanic înseamnă poporul indigen din Mexic. Hispanic înseamnă oamenii cu înfățișare birasială din Republica Dominicană. Hispanic înseamnă oamenii cu pielea mai deschisă la culoare din Puerto Rico. Hispanic înseamnă și tipul blond, cu ochi albaștri, din Argentina. Nu trebuie decât să fii vorbitor de spaniolă, dar să nu fii din Spania, și* voilà, *faci parte din rasa numită hispanică.*

Dar, în acea după-amiază, abia a observat-o pe Alma sau sufrageria mobilată numai cu o canapea și un televizor, sau bicicleta dintr-un colț, fiindcă a fost absorbită de Dike. Ultima oară când îl văzuse, în ziua plecării vijelioase din Lagos a lui Uju, era un copil de un an, plângând fără încetare la

aeroport, ca și cum înțelegea drastica schimbare pe care viața lui tocmai o suferea, și acum, iată-l, un școlar în clasa întâi, cu un accent american fără cusur și emanând un aer de hiper-fericire, genul de copil care nu putea sta niciodată locului și care niciodată nu părea trist.

— De ce ai pulover? E prea cald pentru pulover! a zis el, râzând pe înfundate, încă ținând-o într-o îmbrățișare prelungită.

Ea a râs. Era atât de mic, atât de inocent, și totuși atât de precoce, dar într-un mod luminos, încă departe de obscuritatea lumii adulte.

— De ce trebuie să doarmă pe jos, mami? Încăpem aici cu toții, a zis în acea noapte, după ce el și Uju se băgaseră în pat, iar Ifemelu se instalase pe o pătură de pe podea, ca și cum putea intui cum se simțea Ifemelu.

Nu era nimic în neregulă cu respectivul aranjament (până la urmă, mai dormise pe jos când o vizitase pe bunica ei la țară), dar acum se afla în sfârșit în America, în sfârșit în glorioasa Americă, și nu se așteptase să doarmă pe jos.

— Stau bine, Dike, a zis.

— Poftim. E moale și confo.

S-a ridicat el și i-a adus perna lui.

— Dike, vino și culcă-te. Las-o pe mătușica ta să doarmă, a spus Uju.

Ifemelu nu putea să doarmă, mintea îi fremăta de noutate, așa că a așteptat să o audă pe Uju sforăind înainte să iasă pe furiș din cameră și să aprindă lumina în bucătărie. Un gândac gras era cocoțat pe peretele de lângă dulapuri, mișcându-se încet în sus și în jos de parcă și-ar fi pierdut suflul. Dacă s-ar fi aflat în bucătăria lor din Lagos, ar fi luat o mătură și l-ar fi omorât, dar aici a lăsat gândacul american în pace și s-a așezat la fereastra din sufragerie. Uju îi spusese că zona aceea din Brooklyn se numea Flatlands. Strada lor era slab luminată, străjuită nu de copaci înfrunziți, ci de mașini parcate foarte aproape una de alta, și era atât de diferită de strada cochetă din *The Cosby Show*. Ifemelu a rămas acolo mult timp, nesigură pe ea, copleșită de atâta nou. Dar simțea și un frison al speranței, nerăbdarea de a descoperi America.

•

— Cred că e mai bine dacă ai grijă de Dike peste vară și mă ajuți să economisesc banii pentru bonă, iar apoi să îți cauți de lucru când ajungi în Philadelphia, i-a spus Uju dimineață.

O trezise pe Ifemelu, dându-i instrucțiuni precise în privința lui Dike și spunându-i că după muncă merge la bibliotecă să învețe. Cuvintele i se rostogoleau de pe buze. Ifemelu și-ar fi dorit să vorbească ceva mai rar.

— Nu poți să lucrezi cu viza ta de student, iar programul muncă-pentru-studii e mizerabil, nu câștigi nimic și trebuie să fii în stare să-ți plătești chiria și restul taxelor de școlarizare. Eu, vezi bine că am trei slujbe și tot mă descurc greu. Am vorbit cu una dintre prietenele mele, nu știu dacă ți-o amintești pe Ngozi Okonkwo… Are cetățenie americană acum și s-a întors în Nigeria pentru o vreme, să își deschidă o afacere. Am implorat-o și a acceptat să te lase să lucrezi pe asigurarea ei socială.

— Și cum o să fac? O să-i folosesc numele? a întrebat Ifemelu.

— Bineînțeles că îi vei folosi numele, a spus Uju, ridicând din sprâncene, ca și cum de-abia se abținea s-o întrebe pe Ifemelu dacă nu cumva e proastă.

Avea în păr un mic strop alb de cremă de față, prins la rădăcina unei codițe, iar Ifemelu avea de gând să-i spună să și-l șteargă, dar s-a răzgândit, nu a mai zis nimic și a privit-o pe Uju cum se grăbea către ușă. Mustrarea din tonul ei o rănise. Era ca și cum vechea lor intimitate se năruise dintr-odată. Nerăbdarea mătușicii Uju, acea irascibilitate pe care nu i-o cunoștea, o făcea pe Ifemelu să simtă că erau unele lucruri pe care ar fi trebuit să le știe deja, dar pe care, din cauza lacunelor ei, nu le știa.

— Avem niște carne la conservă. Poți să faci sandvișuri la prânz, îi spusese Uju, ca și cum era ceva absolut firesc, fără să fie nevoie de un preambul nostim despre obiceiul americanilor de a mânca pâine la prânz.

Dar Dike nu voia sandviș. După ce i-a arătat toate jucăriile lui și au urmărit câteva episoade din *Tom și Jerry*, la care el râsese în culmea bucuriei fiindcă Ifemelu le văzuse pe toate cu mult timp în urmă în Nigeria și îi spunea ce urma să se întâmple, băiatul a deschis frigiderul și i-a arătat ce voia să-i facă de mâncare.

— Hot-dog.

Ifemelu a examinat cârnații ciudat de lungi și apoi a început să deschidă dulapurile ca să caute niște ulei.

— Mami zice că trebuie să te strig mătușica Ifem. Dar tu nu ești mătușa mea. Ești verișoara.

— Spune-mi verișoară atunci.

— Bine, vară-mea, a zis Dike și a râs.

Avea un râs atât de cald, atât de deschis. Ifemelu găsise uleiul.

— N-ai nevoie de ulei, a zis Dike. Îi faci în apă.

— În apă? Cum să gătesc un cârnat în apă?

— E un hot-dog, nu un cârnat.

Bineînțeles că era un cârnat, chiar dacă vorbeau despre el folosind

revoltătoarea denumire de „hot-dog”, așa că a prăjit doi în puțin ulei, așa cum obișnuia să prepare cârnații *satis*. Dike privea îngrozit. Ifemelu a oprit aragazul.

— Bleah, a zis el și s-a tras în spate.

Au stat privindu-se unul pe celălalt, cu o farfurie între ei pe care se aflau o chiflă și doi hot-dogi zbârciți. Și-a dat seama atunci că ar fi trebuit să-l asculte.

— Pot să mănânc mai bine un sandviș cu unt de arahide și jeleu? a întrebat Dike.

Pentru sandviș, i-a urmat instrucțiunile, tăind coaja pâinii, întinzând mai întâi untul de arahide, înăbușindu-și râsul văzând cât de îndeaproape o urmărea, ca și cum i-ar fi putut trece prin minte să prăjească și sandvișul.

— Nu sunt cârnați, sunt hot-dogi, i-a spus Uju lui Ifemelu când i-a povestit incidentul seara, fără nicio urmă din amuzamentul la care se așteptase.

— E ca și cum ai spune că niște bikini nu sunt chiloți. Oare un extraterestru ar ști care e diferența?

Uju a ridicat din umeri, stătea la masa din sufragerie, cu un manual de medicină deschis în față, mâncând un hamburger dintr-o pungă mototolită de hârtie. Cu pielea uscată, ochii încercănați, mintea opacă. Părea mai degrabă să se uite în gol decât să citească.

Uju nu cumpăra niciodată ce-i trebuia de la magazin, cumpăra ce era la reducere și făcea astfel încât să-i trebuiască. Lua fluturașul colorat de la intrarea în Key Food și pleca în căutarea articolelor la preț redus, luând fiecare culoar la rând, în timp ce Ifemelu împingea căruciorul și Dike mergea pe lângă ele.

— Mami, nu-mi place aia. Ia-o pe cea albastră, a zis Dike atunci când mătușica a pus niște cutii de cereale în cărucior.

— Dacă cumperi una din astea, primești două, a spus Uju.

— Nu are gust bun.

— Are exact același gust ca cerealele tale obișnuite, Dike.

— Nu, a zis Dike, după care a luat o cutie albastră de pe raft și a fugit înainte spre casa de marcat.

— Salut, micuțule! a spus casierița, care era durdulie și bine dispusă, cu obrajii îmbujorați, de pe care se decojea pielea arsă de soare. O ajuți pe mami?

— Dike, pune-o înapoi, a spus Uju, cu accentul nazal, glisant, pe care îl

adopta atunci când vorbea cu americanii albi sau în prezența americanilor albi, sau când o auzeau americanii albi. *Phuu-nie-o înapoi*. Și odată cu accentul ieșea la iveală o nouă *persona*, care se scuza mereu și se înjosea. Era excesiv de amabilă cu casiera.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, spunea în timp ce scotocea prin portofel după cardul de credit.

Pentru că se uita la ei casiera, mătușica Uju l-a lăsat pe Dike să păstreze cerealele, dar în mașină l-a tras tare de ureche.

— Ți-am spus să nu iei niciodată nimic din magazin! Ai înțeles? Sau vrei să te pocnesc ca să-nțelegi?

Dike și-a pus mâna la ureche. Uju s-a întors către Ifemelu.

— Așa de urât se poartă copiii în țara asta. Jane chiar îmi spunea că fiica ei amenință că sună la poliție când o bate, dacă poți să-ți închipui. Nu e fetița de vină, a venit în America și a aflat că poate să sune la poliție.

Ifemelu l-a mângâiat pe Dike pe genunchi. El n-a privit-o. Uju conducea puțin cam repede.

Dike a strigat din baie, unde fusese trimis să se spele pe dinți înainte de culcare.

— Dike, *I mechago*? a întrebat Ifemelu.

— Te rog, nu vorbi în igbo cu el, a spus Uju. Două limbi o să-l deruteze.

— Ce tot spui? Și noi am crescut vorbind două limbi.

— Suntem în America. Aici e altfel.

Ifemelu și-a ținut gura. Uju a închis cartea de medicină și a rămas privind în gol. Televizorul era închis și din baie se auzea sunetul apei care curgea.

— Ce e? a întrebat Ifemelu. Ce s-a întâmplat?

— Ce vrei să spui? Nu s-a întâmplat nimic. Uju a oftat. Am picat ultimul examen. Am primit rezultatul chiar înainte să vii tu.

— Of, a spus Ifemelu, privind-o.

— N-am picat niciun examen în viața mea. Dar nu ne-au testat cunoștințele, ne-au testat abilitatea de a răspunde la întrebări-capcană cu variante multiple de răspuns care nu au nimic de-a face cu medicina. S-a ridicat și a intrat în bucătărie. Sunt obosită. Sunt atât de obosită. Speram ca până acum lucrurile să meargă mai bine pentru mine și pentru Dike. N-am avut pe nimeni să mă ajute și pur și simplu nu mi-a venit să cred cât de repede s-au dus banii. Învățam și aveam trei slujbe. Eram vânzătoare la mall, aveam un post de asistent în cercetare și lucram câteva ore și la Burger King.

— O să fie mai bine, a zis Ifemelu, neajutorată.

Știa cât de superficial sunau cuvintele ei. Nimic nu îi era familiar. Nu știa cum s-o încurajeze pe Uju. Când aceasta i-a povestit despre prietenele ei care se mutaseră înainte în America și reușiseră să-și ia examenele (Nkechi din Maryland îi trimisese vesela, Kemi din Indiana îi cumpărase patul, Ozavisa îi trimisese vase de lut și haine din Harthford), Ifemelu a zis „Dumnezeu să le binecuvânteze”, și aceste cuvinte i s-au părut lemnoase și inutile.

Presupusese, din convorbirile telefonice cu Uju, că lucrurile nu stăteau atât de rău, deși în acel moment își dăduse seama că Uju vorbea întotdeauna vag, pomenind „munca” și „examenele” fără să intre în amănunte. Sau poate că ea nu ceruse amănunte, poate că nu se așteptase să înțeleagă amănuntele. Și s-a gândit, privind-o, cum Uju de pe vremuri nu și-ar fi purtat niciodată părul în astfel de codițe neîngrijite. Nu ar fi tolerat niciodată firele de păr crescute pe sub piele care i se iveau ca niște stafide pe bărbie sau pantalonii pe care îi purta și care făceau cute între picioare. America o subjugase.

Capitolul 10

Acea primă vară a fost una a așteptării pentru Ifemelu, simțea că adevărata Americă era la câțiva pași. Chiar și zilele, scurgându-se unele într-altele, languroase și limpezi, cu soarele zăbovind pe cer până foarte târziu, păreau să fie în așteptare. Viața ei era într-un fel redusă la esențial, prinsese un oarecare contur, fără părinți și prieteni și casă, reperele familiare care o făceau să fie cine era. Așa că aștepta, scriindu-i lui Obinze scrisori lungi, detaliate, sunându-l din când în când (apeluri care nu țineau prea mult deoarece Uju spunea că nu putea să consume atâtea minute de pe cartelă) și petrecând timp cu Dike. Era doar un copil, dar simțea între ei o legătură ca între doi prieteni; urmăreau desenele lui preferate, *Rugrats* și *Franklin*, și citeau cărți împreună și îl scotea pe-afară, unde se juca alături de copiii lui Jane. Jane locuia în apartamentul de alături. Ea și soțul ei Marlon erau din Grenada și vorbeau cu un accent melodios ca și cum în orice clipă ar fi putut începe să cânte.

— Sunt ca noi, el are o slujbă bună, e ambițios și amândoi își trosnesc copiii, îi caracterizase aprobator Uju.

Ifemelu și Jane s-au amuzat când au descoperit cât de asemănătoare fuseseră copilăriile lor din Grenada și Nigeria, cu volumele lui Enid Blyton și profesori anglofili și tați care venerau BBC World Service. Jane era cu doar

câțiva ani mai mare ca Ifemelu.

— Eram foarte tânără când m-am căsătorit. Toată lumea îl voia pe Marlon, cum aș fi putut refuza? a zis ea, pe jumătate în glumă.

Stăteau pe treptele din fața clădirii și îi priveau pe Dike și pe copiii lui Jane, Elizabeth și Junior, mergând pe biciclete până la capătul străzii și înapoi, Ifemelu strigându-i adesea lui Dike să nu se îndepărteze, copiii țipând, trotuarele de beton sclipind sub soarele fierbinte, iar acalmia verii fiind întreruptă doar de muzica ce creștea și descreștea pe măsură ce mașinile se apropiau și se îndepărtau.

— Trebuie că te simți încă ciudat, a zis Jane.

— Da, a încuviințat din cap Ifemelu.

O mașină cu înghețată a trecut pe stradă și, odată cu ea, o melodie săltăreață.

— Știi, sunt de zece ani aici și simt că încă nu mi-am găsit locul, a zis Jane. Cel mai greu e să-mi cresc copiii. Uită-te la Elizabeth, trebuie să fiu foarte atentă la ea. Dacă nu ești atent, în țara asta copiii tăi îți vor deveni străini. Acasă e altfel, îi poți controla. Aici, nu.

Jane avea un aer inofensiv, cu figura ei comună și dând mereu din mâini, dar în spatele zâmbetului perpetuu se ascundea o vigilență glacială.

— Câți ani are? Zece? a întrebat Ifemelu.

— Nouă și deja face pe diva. Plătim bani grei ca să meargă la o școală privată fiindcă școlile publice de aici sunt inutile. Marlon spune că ne vom muta în suburbii în curând, astfel că vor putea merge la școli mai bune. Altfel, va începe să se poarte ca negrii americani.

— Ce vrei să spui?

— Nu-ți face griji, o să înțelegi cu timpul, a zis Jane și s-a dus înăuntru să ia niște bani pentru înghețata copiilor.

Ifemelu aștepta cu nerăbdare să petreacă timp afară cu Jane până în seara în care Marlon s-a întors de la serviciu și i-a spus într-o șoaptă grăbită, după ce Jane intrase în casă pentru a le aduce limonadă copiilor:

— M-am gândit la tine. Vreau să vorbim.

Nu i-a spus lui Jane. Nu l-ar fi considerat pe Marlon vinovat de nimic, Marlon al ei, cu pielea deschisă la culoare și ochi migdalați, pe care toată lumea și-l dorea, așa că Ifemelu a început să-i evite pe amândoi, să inventeze jocuri complexe pentru ca ea și Dike să se poată distra în casă.

O dată, l-a întrebat pe Dike ce făcuse la școală înainte de vară, iar el i-a răspuns:

— Am stat în cerc.

Stăteau pe jos în cerc și vorbeau despre lucrurile lor preferate. Lui Ifemelu i-a venit rău.

— Știi să faci împărțiri?

— Sunt doar în clasa întâi, vară-mea, a privit-o el ciudat.

— Când eram de vârsta ta, știam să fac împărțiri simple.

I s-a cuibărit în minte convingerea că acei copii americani nu învățau nimic în școala primară, iar descoperirea că profesorul le acordă uneori cupoane de temă nu a făcut decât să i-o întărească; dacă primeai un cupon de temă, puteai sări peste temele pe care le aveai de făcut într-o zi. Stat în cerc, cupoane de temă, ce prostii îi era dat să mai audă? Așa că a început să-l învețe matematică: ea îi spunea „*maths*”, iar el „*math*”[{4}], așa că au căzut de acord să nu prescurteze cuvântul. Nu se putea gândi acum la acea vară fără să își amintească de operațiile complicate de împărțire, de fața încruntată și confuză a lui Dike în timp ce stăteau umăr la umăr la masa din sufragerie, de felul în care negociau și cum țipa la el. OK, mai încearcă o singură dată și poți mânca înghețată. Nu mergi la joacă dacă nu le rezolvi pe toate corect. Mai târziu, când el crescuse, spunea că matematica i se părea ușoară datorită acelei veri de tortură. „Trebuie că te referi la vara mea tutelară”, îi răspundea ea cu ceea ce devenise o glumă a lor, un fel de madlenă a lui Proust, la care apelau din când în când.

A fost, de asemenea, și vara mâncatului. Se bucura de lucrurile care nu îi erau cunoscute: hamburgerii McDonald’s cu interludiul crocant și acrișor al murăturilor, un gust nou care astăzi îi plăcea, mâine îi repugna, lipiile pe care le aducea acasă Uju, scăldate în sos picant, și *bologna* și *pepperoni* care îi lăsau o peliculă de sare în gură. Era debusolată de faptul că fructele n-aveau gust, ca și cum Natura uitase să pună mirodenii pe portocale și banane, dar îi plăcea să le privească și să le atingă; fiindcă bananele erau atât de mari, atât de uniform galbene, le ierta lipsa de gust.

— De ce faci asta? De ce mănânci banana cu alune? a întrebat odată Dike.

— Așa facem în Nigeria. Vrei să încerci?

— Nu, a spus el ferm. Nu cred că îmi place Nigeria, vară-mea.

Gustul înghețatei era, din fericire, nealterat. Mânca direct cu lingura din cutiile imense cumperi-una-primești-una-gratis din congelator, bulgări de vanilie și ciocolată, cu ochii lipiți de televizor. Se uita la seriale pe care le urmărise și în Nigeria (*Prințul din Bel Air*, *O lume diferită*) și descoperea noi seriale de care nu știuse (*Prietenii tăi*, *Familia Simpson*), însă reclamele erau

cele care o captivau. Tânjea după viețile pe care le prezentau, vieți pline de extaz, unde toate problemele își găseau soluții spumoase precum șampoanele și mașinile și mâncarea ambalată, iar în mintea ei acestea au devenit America adevărată, America pe care avea să o vadă abia în toamnă, când pleca la școală. La început, știrile de seară au descumpănit-o, o litanie cu incendii și focuri de armă, pentru că era obișnuită cu știrile NTA, unde ofițeri aroganți tăiau panglici sau țineau discursuri. Dar, pe măsură ce le urmărea zi de zi – oameni în cătușe, familii în stare de șoc în fața caselor făcute scrum, mașini distruse în urmăririle cu poliția, filmări blurate ale jafurilor armate din magazine –, descumpănirea ei s-a transformat în îngrijorare. Se speria când auzea ceva la fereastră, când Dike se depărta prea mult cu bicicleta. Nu mai ducea gunoiul afară după ce se înnopta de teamă să nu fie la pândă vreun tip înarmat. Uju a spus, râzând scurt:

— Dacă te mai uiți la televizor, o să crezi că lucrurile astea se întâmplă tot timpul. Știi cât de multe infracțiuni au loc în Nigeria și nu știm de ele? Pentru că noi nu depunem plângeri, ca aici.

Capitolul 11

Uju venea acasă tensionată și cu fața imobilă, după lăsarea întunericului, când Dike era deja în pat, întrebând obsesiv „A venit ceva? A venit ceva?”, cu întreaga ei ființă pe marginea prăpastiei, gata să se prăbușească. În unele nopți, petrecea timp îndelungat vorbind la telefon, în șoaptă, ca și cum proteja ceva de privirea neiertătoare a lumii. În cele din urmă, i-a spus lui Ifemelu de Bartholomew.

— E contabil, divorțat și vrea să se așeze la casa lui. E din Eziowelle, foarte aproape de noi.

Uluită de cuvintele lui Uju, Ifemelu a putut să spună doar „A, OK”. Atât. „Cu ce se ocupă?” și „De unde e?” erau întrebările pe care le-ar fi pus mama ei, dar de când începuse să conteze pentru Uju faptul că un bărbat provenea dintr-un oraș aflat aproape de al lor?

Într-o sâmbătă, Bartholomew a venit în vizită din Massachusetts. Uju a gătit pipote picante, și-a pudrat fața și s-a așezat lângă fereastra din sufragerie, așteptând să-i vadă mașina. Dike se uita la ea, jucându-se fără prea mare tragere de inimă cu figurinele, confuz, dar la rândul lui entuziasmat,

căci i se putea simți nerăbdarea.

— Să te porți frumos! i-a spus scurt Uju lui Dike, când s-a auzit soneria.

Bartholomew purta pantaloni kaki trași peste burtă și vorbea cu un accent american lacunar și cuvinte stâlcite până în punctul în care deveneau imposibil de înțeles. Ifemelu a intuit, din purtarea lui, o copilărie rurală plină de lipsuri pe care încerca să o compenseze cu o americană afectată, cu *gonna*-urile și *wanna*-urile lui.

— A, uite-l pe băiatul tău. Ce faci? a spus el, aproape indiferent, privindu-l pe Dike.

— Bine, a îngăimat Dike.

Pe Ifemelu a iritat-o faptul că Bartholomew nu era interesat de fiul femeii pe care o curta și că nu își dădea osteneala să pretindă că ar fi fost. Era obscen de nepotrivit și nedemn de Uju. Un bărbat mai inteligent și-ar fi dat seama de acest lucru și s-ar fi cenzurat, dar nu și Bartholomew. Avea un comportament fălos, ca și cum ar fi fost un premiu special pe care Uju era norocoasă să-l primească, și ea îi făcea pe plac.

— Ia să văd dacă sunt bune de ceva, a spus, înainte să guste pipotele.

Uju a râs, iar în râsul ei era o anumită încuviințare, deoarece aceste cuvinte, „Ia să văd dacă sunt bune de ceva”, trimiteau la faptul că era o bună bucătăreasă și deci o bună soție. Își asumase convenția, afișând un zâmbet care promitea supunere față de el, dar nu și față de restul lumii, repezindu-se să-i ridice furculița când îi aluneca din mână, turnându-i bere în pahar când se termina. Dike privea tăcut de la masa din sufragerie, cu jucăriile neatinse. Bartholomew mânca pipote și bea bere. Vorbea despre politica nigeriană cu entuziasmul fervent al celui care îi urmărea evoluția de la distanță, care citea și recitea articole pe Internet.

— Moartea lui Kudirat nu va fi în van, va galvaniza mișcarea democratică într-un fel în care n-a reușit nici când era în viață! Tocmai am scris un articol online pe acest subiect în *Nigerian Village*.

Uju aproba totul dând din cap în timp ce el vorbea. Deseori, tăcerea se deschidea abisal între ei. S-au uitat la televizor, o dramă previzibilă și încărcată de scene supraexpuse, dintre care una înfățișa o tânără într-o rochie scurtă.

— În Nigeria, o fată nu ar purta niciodată o asemenea rochie, a spus Bartholomew. Uită-te și tu. Țara asta nu are nicio busolă morală.

Ifemelu nu ar fi trebuit să spună nimic, însă era ceva la Bartholomew care făcea tăcerea imposibilă, înfățișarea lui caricaturală, cu tunsoarea demodată

neschimbată de când venise în America în urmă cu treizeci de ani şi scrupulele lui care sunau fals, exagerat. Era unul dintre acei oameni despre care, în satul său natal, s-ar fi spus că e „pierdut”. A plecat în America şi s-a pierdut, ar fi spus familia lui. A plecat în America şi a refuzat să se mai întoarcă.

— În Nigeria, fetele poartă rochii mult mai scurte decât asta, a zis Ifemelu. În liceu, unele dintre noi ne schimbam acasă la vreo prietenă ca să nu afle părinţii.

Uju s-a întors către ea, cu ochii mijiţi ameninţător. Bartholomew a privit-o pe Ifemelu şi a dat din umeri, ca şi cum nu era demnă de vreun răspuns. Între ei mocnea repulsia. Restul după-amiezii, el a ignorat-o. Avea s-o ignore de multe ori de-atunci încolo. Mai târziu, ea i-a citit articolele publicate online în *Nigerian Village*, toate acide şi stridente, sub pseudonimul „Contabilul igbo din Massachusetts”, şi a uimit-o cât de mult scria şi cât de activ se angrena în polemici stătute.

Bartholomew nu mai fusese în Nigeria de ani de zile şi poate avea nevoie de consolarea acelor grupuri online, unde mici observaţii năşteau scântei şi se aprindeau în atacuri, cu insulte zburând dintr-o parte în alta. Ifemelu şi-i imagina pe cei care scriau, nigerieni locuind în case întunecoase din America, cu vieţile sufocate de muncă, economisind cu grijă un an întreg ca să poată merge acasă o săptămână în decembrie, când soseau cu valizele pline de pantofi şi haine şi ceasuri ieftine, şi îşi vedeau imaginea poleită şi strălucitoare oglindită în ochii rudelor. După aceea se întorceau în America pentru a se război pe Internet pe subiectul mitologiilor despre acasă, deoarece acasă însemna acum un spaţiu estompat între aici şi acolo, iar în mediul virtual măcar puteau să ignore acel fapt de care erau conştienţi: cât de inutili ajunseseră.

Nigerienele veneau în America şi se dezlănţuiau, scria într-o postare Contabilul igbo din Massachusetts, era un adevăr neplăcut, dar care trebuia spus. Ce altceva putea explica rata crescută a divorţului înregistrată de nigerieni în America şi rata scăzută a divorţului înregistrată de nigerieni în Nigeria? Delta Mermaid a ripostat că pur şi simplu existau legi care protejau femeile în America şi că rata de divorţ ar fi fost la fel de crescută în Nigeria dacă s-ar fi aplicat aceleaşi legi. Răspunsul Contabilului igbo din Massachusetts: *Ai fost spălată pe creier de Occident*. *Ar trebui să-ţi fie ruşine să-ţi spui nigeriană*. Ca replică pentru Eze Houston, care scria că bărbaţii nigerieni dovedesc cinism atunci când se întorc în ţară căutând asistente

medicale şi doctoriţe pe care să le ia de nevastă, numai pentru ca noile lor soţii să poată câştiga bani pentru ei în America, Contabilul Igbo din Massachusetts a scris: *Ce este în neregulă cu un bărbat care îşi doreşte siguranţă financiară de la soţie*? *Femeile nu îşi doresc acelaşi lucru*?

— Cum ţi s-a părut? a întrebat-o Uju pe Ifemelu, în acea sâmbătă, după ce el plecase.

— Foloseşte creme de albire.

— Poftim?

— N-ai văzut? Faţa lui are o culoare ciudată. Probabil că foloseşte din alea ieftine, fără protecţie solară. Ce fel de bărbat îşi albeşte pielea, *biko*?

Uju a dat din umeri, ca şi cum nu observase tenta galben-verzuie a feţei lui, mai accentuată la tâmple.

— Nu e rău. Are o slujbă bună, a zis ea şi a făcut o pauză. De întinerit, nu întineresc. Vreau ca Dike să aibă un frate sau o soră.

— În Nigeria, un bărbat ca el nici n-ar avea curajul să-ţi vorbească.

— Nu suntem în Nigeria, Ifem. Roagă-te numai să meargă, a spus Uju înainte să intre în baie, şovăind sub apăsarea nenumăratelor temeri.

Ifemelu nu s-a rugat, însă chiar dacă ar fi făcut-o, nu ar fi putut suporta să se roage ca Uju să fie cu Bartholomew. O întrista faptul că se mulţumise pur şi simplu cu ceea ce îi era familiar.

•

Din cauza lui Obinze, Manhattan-ul o intimida pe Ifemelu. Prima oară când a luat metroul din Brooklyn spre Manhattan, cu palmele transpirate, s-a plimbat pe străzi, privind, absorbind. O femeie silfidă alerga pe tocuri, cu rochia scurtă plutind în urma ei, până ce s-a împiedicat şi aproape a căzut, un bărbat pipernicit tuşea şi scuipa pe trotuar, o fată îmbrăcată complet în negru făcea cu mâna unui taxi. Zgârie-norii nesfârşiţi zgândăreau cerul, dar geamurile clădirilor erau murdare. Orbitoarea imperfecţiune a întregului a liniştit-o.

— E minunat, dar nu e paradisul, i-a spus lui Obinze.

De-abia aştepta să vadă şi el Manhattan-ul. Îşi imagina cum vor merge ţinându-se de mână, precum cuplurile americane pe care le vedea, zăbovind în faţa vreunei vitrine, oprindu-se să citească meniurile lipite pe uşile restaurantelor sau la vreun stand cu mâncare ca să-şi ia ceai cu gheaţă. „În curând”, spunea el în scrisoare. Îşi spuneau „în curând” unul altuia frecvent şi „în curând” conferea planului greutatea unui adevăr.

•

În sfârşit, veniseră rezultatele lui Uju. Ifemelu a luat din cutia poştală plicul, atât de subţire şi atât de comun, cu *Examenul de licenţă medicală în Statele Unite* scris cu litere banale, şi nu l-a lăsat din mână mult timp, dorindu-şi să-l transforme în veşti bune. Îndată ce Uju a intrat pe uşă, i l-a arătat. Mătuşica şi-a ţinut respiraţia.

— E gros? E gros? a întrebat ea.

— Poftim? *Gini*? a întrebat Ifemelu.

— E gros? a întrebat Uju din nou, lăsând să-i scape geanta şi făcând câţiva paşi în faţă, cu mâna întinsă, cu faţa răvăşită de speranţă. A luat plicul în mână şi a ţipat „Am reuşit!”, apoi l-a deschis pentru a se asigura, privind cu ochi lacomi foaia subţire.

— Dacă pici, îţi trimit un plic gros ca să te poţi reînscrie.

— Mătuşico, ştiam eu! Felicitări! a zis Ifemelu.

Uju a îmbrăţişat-o cu putere, îşi auzeau respiraţia una alteia şi asta i-a trezit lui Ifemelu amintiri calde din Lagos.

— Unde e Dike? a întrebat Uju, ca şi cum el n-ar fi fost deja în pat când ajungea acasă de la a doua slujbă.

A intrat în bucătărie, s-a oprit sub lumina puternică şi s-a uitat din nou la rezultate, cu ochii umezi.

— Deci voi fi medic de familie în America, a zis, aproape în şoaptă. A deschis o cutie de Cola, dar nu s-a atins de ea. Trebuie să-mi desfac împletiturile şi să-mi întind părul, a spus mai târziu. Kemi mi-a spus că n-ar trebui să am părul împletit când merg la un interviu. Dacă ai părul împletit, se gândesc că eşti neprofesionistă.

— Deci în America nu există doctori cu părul împletit? a întrebat Ifemelu.

— Eu îţi spun ce mi s-a spus şi mie. Eşti într-o ţară care nu e a ta. Faci ce trebuie făcut dacă vrei să reuşeşti.

Iată, din nou, bizara naivitate în care Uju se înfăşurase ca într-o pătură. Câteodată, în timp ce discutau, Ifemelu se gândea că Uju lăsase în urmă ceva din ea în mod deliberat, ceva esenţial, într-un loc îndepărtat şi uitat. Obinze spunea că era vorba de recunoştinţa exagerată care venea odată cu nesiguranţa imigrantului. Era atât de tipic pentru Obinze să aibă o explicaţie. Obinze, care fusese ancora ei în acea vară de aşteptare (vocea lui fermă la telefon, scrisorile lungi în plicurile albastre paravion), şi care-i înţelegea, pe măsură ce vara lua sfârşit, nodul din stomac. Voia să înceapă şcoala, să găsească adevărata Americă, dar exista acel nod în stomac, o anxietate, ca şi o nouă, dureroasă nostalgie pentru vara din Brooklyn care îi devenise

familiară: copiii pe biciclete, negrii musculoşi în maiouri albe, mulate, maşinile de înghețată cu clinchetul lor, muzica zgomotoasă din maşinile decapotabile, soarele topindu-se în noapte şi lucrurile care putrezeau şi puțeau în căldura umedă. Nu voia să-l părăsească pe Dike (numai gândul la asta îi provoca senzația că deținea o comoară deja pierdută), şi totuşi voia să plece din apartamentul lui Uju şi să înceapă o viață ale cărei hotare să le traseze singură.

Dike îi povestise odată, cu ochii umezi, despre un prieten care mersese în Coney Island şi se întorsese cu o fotografie făcută într-un trenuleț care aluneca pe şine abrupte, astfel că, în weekendul dinainte de plecare, i-a făcut o surpriză:

— Mergem în Coney Island!

Jane îi spusese ce tren să ia, ce să facă acolo şi cât o va costa. Uju a zis că era o idee bună, dar nu i-a dat niciun ban. Privindu-l pe Dike în tiribombe, țipând îngrozit şi încântat, un băiețel cu inima deschisă larg către lume, nu i-a mai păsat cât cheltuia. Au mâncat hot-dogi şi vată pe băț şi au băut milkshake-uri.

— De-abia aştept să nu mai trebuiască să merg cu tine la toaletă pentru fete, i-a zis el, iar Ifemelu nu s-a putut opri din râs. Pe drumul spre casă, în tren, era obosit şi somnoros. Vară-mea, asta a fost cea mai mişto dintre zilele cu tine, a zis el, lăsându-şi capul pe umărul ei.

Strălucirea dulce-amăruie a unui limb care se apropia de sfârşit a copleşit-o câteva zile mai târziu când l-a sărutat pe Dike de rămas-bun, o dată, apoi de două şi de trei ori, în timp ce el plângea, un copil atât de neobişnuit cu plânsul, iar ea şi-a înfrânat lacrimile ei în timp ce Uju spunea iar şi iar că Philadelphia nu era prea departe. Şi-a târât trollerul până la metrou şi a mers până la terminalul din 42nd Street, de unde a luat un autobuz până în Philadelphia. A stat la fereastră (cineva lipise gumă de mestecat pe geam) şi a petrecut minute în şir examinând din nou cardul de asigurări sociale şi permisul de conducere care îi aparţineau lui Ngozi Okonkwo. Ngozi Okonkwo era cu cel puţin zece ani mai mare ca ea, avea o faţă îngustă, sprâncene care porneau ca nişte cerculeţe înainte de a se avânta arcuit şi un maxilar în formă de V.

— Nu semăn deloc cu ea, spusese Ifemelu când Uju îi dăduse cardul.

— Cu toţii arătăm la fel pentru albi, răspunsese ea.

— Of!

— Nu glumesc. Verişoara Amarei a sosit anul trecut şi nu are încă actele

gata, așa că lucrează folosindu-se de cartea de identitate a Amarei. Ți-o amintești pe Amara? Verișoara ei are pielea foarte deschisă la culoare și e subțirică. Nu seamănă nici pe departe una cu cealaltă. Dar nimeni n-a observat. Lucrează ca infirmieră la domiciliu în Virginia. Ai grijă doar să îți amintești mereu noul tău nume. Am o prietenă care a uitat, iar unul dintre colegi o striga și o tot striga, și ea nu avea nicio reacție. Atunci au devenit bănuitori și au reclamat-o la biroul de imigrație.

Capitolul 12

Iat-o pe Ginika, în autogara mică și înghesuită, purtând o fustă mini și un top fără bretele care îi acoperea bustul, dar nu și abdomenul, așteptând să o ia pe Ifemelu și să-i arate adevărata Americă. Ginika era mult mai slabă, avea jumătate din greutatea de odinioară, iar capul îi părea mai mare, stând în echilibru pe un gât lung care te ducea cu gândul la un animal exotic, nedefinit. Și-a deschis brațele, ca și cum chema un copil să-l îmbrățișeze, râzând, strigând-o „Ifemsco! Ifemsco!”, și pentru o clipă Ifemelu a fost transportată înapoi în școala generală: imaginea fetelor bârfind în uniformele lor alb cu albastru, cu beretele de fetru într-o parte, strânse pe coridorul școlii. A îmbrățișat-o pe Ginika. Ceremonialul lor în care s-au strâns în brațe, s-au desprins, apoi s-au îmbrățișat din nou a făcut ca ochii să i se umple de lacrimi, spre ușoara ei uimire.

— Ia uită-te la tine! a zis Ginika, gesticulând, cu numeroasele brățări de argint zornăind. Nu-mi vine să cred că ești aici!

— Când ai încetat tu să mai mănânci și ai început să arăți ca un pește uscat? a întrebat-o Ifemelu. Ginika a râs, i-a ridicat valiza și s-a întors către ușă.

— Hai, să mergem. Am parcat aiurea.

Volvo-ul ei verde se afla la colțul unei străzi înguste. O femeie în uniformă, cu o expresie deloc binevoitoare pe chip și cu un carnețel de amenzi în mână, se îndrepta cu pași apăsați către ele când Ginika a sărit înăuntru și a pornit motorul.

— Cât pe ce! a râs.

Un om fără adăpost într-un tricou jerpelit, împingând un cărucior încărcat cu mai multe boccele, se oprise chiar în dreptul mașinii ca și cum și-ar fi luat

un scurt răgaz de odihnă şi privea în gol, iar Ginika i-a aruncat o privire în timp ce schimba banda. Au mers cu geamurile deschise. Philadelphia era mirosul soarelui de vară, al asfaltului încins, al cărnii care sfârâia în gheretele de mâncare înghesuite la colţ de stradă, cu imigranţii, bărbaţi şi femei de culoare, chirciţi înăuntru. Lui Ifemelu va ajunge să-i placă gyrosul vândut în acele gherete, lipiile şi carnea de miel şi sosurile care curgeau, aşa cum va ajunge să iubească Philadelphia cu totul. Nu îi evoca spectrul intimidant al Manhattan-ului; era un loc intim, dar nu provincial, un oraş de la care te-ai mai fi putut încă aştepta la o oarecare blândeţe. Ifemelu a văzut pe trotuar femei care mergeau la masă după muncă, încălţate cu tenişi, dovadă a preferinţei americane pentru confort în detrimentul eleganţei, şi a mai văzut cupluri tinere, agăţându-se unul de altul, sărutându-se din când în când ca şi cum se temeau că, dacă şi-ar fi dat drumul la mâini, iubirea lor s-ar fi dizolvat, s-ar fi topit în nefiinţă.

— Am împrumutat maşina proprietarului. N-am vrut să vin să te iau cu maşina mea, că e vai de ea. Nu-mi vine să cred, Ifemsco. Eşti în America! a zis Ginika.

Figura ei emaciată, pielea măslinie, fusta scurtă care i se ridicase, abia acoperindu-i părţile intime, părul cum nu se poate mai drept pe care şi-l dădea tot timpul după ureche, cu şuviţe blonde strălucind în soare, toate emanau un farmec nefamiliar, metalic.

— Intrăm în University City, iar acolo este campusul Wellson, ştii, fată? Putem să mergem să vezi şcoala mai întâi, apoi putem merge la mine, în suburbii, după care putem merge seara la o prietenă a mea. Ne strângem mai mulţi la ea.

Ginika făcuse trecerea la engleza nigeriană, o versiune demodată şi plină de clişee, nerăbdătoare să demonstreze cât de puţin se schimbase. De-a lungul anilor, păstrase legătura cu cei de acasă, cu o loialitate asiduă: dădea telefoane şi scria scrisori şi trimitea acasă cărţi şi pantaloni fără nicio formă despre care spunea că se numesc casual. Iar acum zicea „ştii, fată”, iar Ifemelu n-o lăsa inima să-i spună că nimeni nu mai vorbea aşa.

Ginika i-a povestit diverse anecdote despre primele ei experienţe în America, ca şi cum acestea erau impregnate de o înţelepciune subtilă de care Ifemelu avea nevoie.

— Să fi văzut cum râdeau de mine în liceu când am spus că cineva mi-a tras-o. Pentru că aici asta înseamnă a face sex! Aşa că trebuia să le tot explic că în Nigeria înseamnă că ai fost păcălit. Şi poţi să-ţi imaginezi că aici

„metis” e un cuvânt urât? În primul an, povesteam unui grup de prieteni cum acasă am fost votată cea mai drăguță fată din școală. Îți amintești? N-ar fi trebuit să câștig în vecii vecilor. Zainab ar fi trebuit să câștige. Numai și numai pentru că sunt metisă. Aici e și mai și. O să ai parte în țara asta de niște căcaturi din partea albilor de care eu n-am parte. Dar, în fine, le povesteam cum stăteau lucrurile acasă și cum toți băieții umblau după mine pentru că sunt metisă, iar ei mi-au spus că mă făceam singură de cacao. Așa că acum spun birasială și ar trebui să fiu jignită când cineva îmi spune metisă. Am întâlnit o grămadă de oameni aici cu mame albe care își fac atâtea probleme din cauza asta. Nici măcar nu știam că trebuia să îmi fac probleme până nu am venit în America. Sincer, dacă vrei să-ți crești copiii birasiali, mai bine o faci în Nigeria.

— Bineînțeles. Unde toți băieții umblă după metise.

— Nu toți băieții, apropo, s-a strâmbat Ginika. Obinze ar face bine să se grăbească și să vină în State înainte să i te fure cineva. Știi că ai genul de corp care le place aici.

— Care?

— Ești slabă cu sâni mari.

— Te rog, nu sunt slabă. Sunt suplă.

— Americanii spun „slabă”. Aici, „slab” e un cuvânt pozitiv.

— De-asta nu mai mănânci? Ți-a dispărut tot fundul. Mereu mi-am dorit să am un fund ca al tău, a zis Ifemelu.

— Știi că am început să pierd în greutate chiar de când am ajuns aici? Am fost chiar pe punctul de a ajunge anorexică. Puștii din liceu mă strigau Porcul. Știi că atunci când cineva îți spune acasă că ai slăbit înseamnă că e ceva rău. Dar aici, îți spune cineva că ai slăbit și tu îi zici mulțumesc. E pur și simplu altfel, a zis Ginika, puțin melancolică, de parcă America era nouă și pentru ea.

Mai târziu, Ifemelu a privit-o pe Ginika în apartamentul prietenei ei Stephanie, cu o sticlă de bere lipită de buze, cuvintele cu accent american ieșindu-i din gură, și a fost uimită de cât de asemănătoare cu prietenele ei americane devenise. Jessica, nipono-americană, frumoasă și exuberantă, jucându-se cu cheia cu emblemă a Mercedesului ei. Teresa, cu pielea nisipie, care avea un râset zgomotos și purta cercei cu diamante și pantofi jerpeliți. Stephanie, sino-americana, cu părul într-un bob perfect cu mișcare de pendulă și vârfuri care se curbau sub bărbie, căutându-și din când în când țigările în geanta ei monogramată pentru a ieși să fumeze. Hari, cu pielea de cafea și păr

negru, îmbrăcată cu un tricou strâmt, care a spus „Eu sunt indiancă, nu indo-americană” când Ginika i-a prezentat-o pe Ifemelu. Toate râdeau la aceleași lucruri și spuneau „Oribil!” despre aceleași lucruri; aveau o coregrafie bine pusă la punct. Stephanie le-a anunțat că în frigider aveau bere făcută în casă și toată lumea a exclamat la unison „*Cool*!”

— Poți să-mi dai mie o bere obișnuită, Steph? a spus apoi Teresa, cu vocea coborâtă a cuiva care se teme să nu jignească.

Ifemelu a stat într-un fotoliu retras din fundul încăperii, bând suc de portocale, ascultându-le. *Compania aceea e atât de diabolică. O, Dumnezeule, nu pot să cred cât zahăr este în chestia asta. Internetul o să schimbe complet lumea.*

— Știați că bagă o substanță din oase de animale în bomboanele alea mentolate? a auzit-o pe Ginika întrebând, iar celelalte s-au oripilat.

Erau coduri pe care Ginika le cunoștea, feluri de a fi pe care și le însușise. Spre deosebire de Uju, Ginika sosise în America echipată cu flexibilitatea și fluiditatea tinereții, reperele culturale îi intraseră pe sub piele, iar acum mergea la bowling, știa care era treaba cu Tobey Maguire și considera dezgustător să întinzi un chips în sos de două ori. Sticlele și cutiile de bere se adunau în mormane. Lâncezeau cu toatele într-o moleșeală extravagantă pe canapea și pe covor, în timp ce din boxe se auzea *heavy metal*, despre care Ifemelu credea că era doar zgomot. Teresa bea cel mai repede, rostogolind fiecare cutie goală de bere pe podea, în timp ce restul râdeau cu un entuziasm care o nedumerea pe Ifemelu fiindcă realmente nu era chiar atât de amuzant. Cum de știau când să râdă, la ce să râdă?

•

Ginika își cumpăra o rochie pentru un dineu, găzduit de avocații la care își făcea stagiul.

— Ar trebui să-ți cumperi și tu câte ceva, Ifem.

— Nu cheltuiesc nici zece kobo din banii mei dacă nu sunt nevoită.

— Zece cenți.

— Zece cenți.

— O să-ți dau eu o jachetă și lenjerie de pat, dar îți trebuie măcar niște colanți. Vine frigul.

— O să mă descurc, a zis Ifemelu.

Și avea să se descurce. La nevoie, avea să poarte toate hainele în același timp, una peste alta, până își găsea de muncă. Era îngrozită să nu cheltuiască bani.

— Ifem, ți le plătesc eu.

— Lasă, că nici tu nu câștigi cine știe ce.

— Măcar câștig ceva, i-a răspuns Ginika.

— Sper din tot sufletul să-mi găsesc de lucru în curând.

— O să-ți găsești, nu-ți face griji.

— Nu înțeleg cum mă va crede cineva că sunt Ngozi Okonkwo.

— Nu le arăta permisul de conducere când mergi la interviu. Arată-le doar cardul de asigurări sociale. Poate că nici n-or să ți-l ceară. Câteodată nu o fac pentru slujbe mărunte ca asta.

Ginika a condus-o într-un magazin de haine, care lui Ifemelu i s-a părut prea animat, îi amintea de un club, cu muzica urlând, cu interiorul în penumbră și cele două vânzătoare cu brațe subțiri, îmbrăcate complet în negru, mergând de colo până colo prea repede. Una dintre ele avea pielea ciocolatie, cu extensii de păr lungi și negre puse în evidență de șuvițe brun-roșcate, iar cealaltă era albă, cu părul ca cerneala fluturând în timp ce le întâmpina.

— Bună, doamnelor, ce mai faceți? Vă pot ajuta cu ceva? a întrebat ea cu o voce cântată, ca un clinchet.

A dat jos hainele de pe umerașe și le-a despăturit de pe rafturi pentru a i le arăta Ginikăi.

— Vai! Cum poate să coste atât chestia asta? a exclamat Ifemelu, uitându-se la prețuri și făcând calculul în naira. A ridicat și a examinat cu atenție câteva dintre haine, pentru a-și da seama ce era fiecare articol, lenjerie intimă sau bluză, cămașă sau rochie, și în unele cazuri tot nu era sigură.

— Pe asta am primit-o adineauri, a spus vânzătoarea despre o rochie strălucitoare, ca și cum ar fi divulgat un mare secret.

— O, Doamne, serios? a zis Ginika, entuziasmată la culme.

În lumina prea puternică a cabinei de probă, Ginika a încercat rochia, mergând în vârful picioarelor.

— O ador.

— Dar nu are nicio formă, a zis Ifemelu.

I se părea un sac otova pe care o persoană plictisită adăugase la întâmplare paiete.

— E postmodernă, a zis Ginika.

Privind-o pe Ginika aranjându-se în fața oglinzii, Ifemelu s-a întrebat dacă va ajunge și ea să împărtășească gustul acesteia pentru rochiile fără formă, dacă acesta era felul în care te schimba America.

— V-aţi sfătuit cu cineva de aici? a întrebat casiera blondă când plăteau.

— Da, a zis Ginika.

— Chelcy sau Jennifer?

— Îmi pare rău, nu i-am reţinut numele.

Ginika s-a uitat în jur, pentru a arăta cine o ajutase, dar ambele tinere dispăruseră în cabinele de probă din spate.

— Cea cu părul lung? a întrebat casiera.

— Păi, ambele aveau părul lung.

— Cea cu părul închis la culoare?

Amândouă aveau părul închis la culoare.

Ginika a zâmbit şi s-a uitat la casieră, iar aceasta a zâmbit şi s-a uitat în ecranul computerului, adăugând veselă, după două secunde de stânjeneală:

— E OK, o să văd mai târziu şi o să mă asigur că îşi va primi comisionul.

— Aşteptam să întrebe „A fost cea cu doi ochi sau cea cu două picioare?” De ce n-a întrebat pur şi simplu „Cea albă sau cea de culoare?”, a zis Ifemelu, în timp ce ieşeau din magazin.

— Pentru că aici suntem în America. Trebuie să te prefaci că nu observi anumite lucruri, a râs Ginika.

•

Ginika a invitat-o pe Ifemelu să locuiască la ea pentru a economisi banii de chirie, însă apartamentul ei era prea departe, la capătul liniei principale, iar trenul de navetă spre Philadelphia ar fi costat prea mult. Au vizitat împreună diverse apartamente în West Philadelphia, cu Ifemelu surprinsă de dulapurile de bucătărie putrezite, de şoarecele care a trecut prin dormitorul gol.

— Căminul meu din Nsukka era murdar, dar nu erau şobolani.

— E un şoarece, a zis Ginika.

Ifemelu era pe punctul de a semna un contract (dacă pentru a economisi bani trebuia să locuiască cu şoareci, atunci aşa să fie), când o prietenă a Ginikăi le-a spus despre o cameră de închiriat, mare lucru pentru orice student. Camera era într-un apartament cu patru dormitoare, a cărui podea era acoperită cu o mochetă mucegăită, deasupra unei pizzerii de pe Powelton Avenue, la colţul unde dependenţii de droguri aruncau uneori pipe de *crack*, mizerabile obiecte din metal contorsionat care sclipeau în soare. Camera lui Ifemelu era cea mai ieftină, cea mai mică, cu vedere spre pereţii de cărămidă scorojiţi ai clădirii de alături. Peste tot plutea păr de câine. Cu greu le putea deosebi pe colegele ei de apartament, Jackie, Elena şi Allison, toate cu oase firave şi şolduri înguste, păr castaniu întins cu placa, beţe de lacrosse stivuite

în holul îngust. Câinele Elenei se preumbla prin casă, mare şi negru, ca un măgar miţos; din când în când, o grămăjoară de rahat de câine apărea la baza scărilor, iar Elena striga „Ai dat de belea acum, amice!” ca şi cum totul ar fi fost o reprezentaţie pentru colegele ei, un rol ale cărui replici le cunoştea toată lumea. Ifemelu şi-ar fi dorit ca animalul să fie ţinut afară, unde stau câinii. Când Elena a întrebat-o de ce nu îi mângâiase sau scărpinase în cap câinele de când se mutase, a răspuns:

— Nu-mi plac câinii.

— E o chestie de cultură, gen?

— Adică?

— Adică gen cum în China mănâncă pisici şi câini.

— Iubitul meu de acasă adoră câinii. Eu nu.

— A, a zis Elena şi a privit-o, cu sprâncenele adunate, la fel cum o priviseră mai devreme Jackie şi Allison când le spusese că nu fusese niciodată la bowling, ca şi cum se minunau cum de putuse să ajungă o fiinţă omenească normală fără să fi fost vreodată la bowling. Stătea la periferia propriei vieţi, împărţind un frigider şi o toaletă, o intimitate superficială, cu oameni pe care nu-i cunoştea câtuşi de puţin. Oameni care trăiau sub semnul exclamării. „Tare!”, spuneau adeseori. „Ce tare e asta!” Oameni care nu se frecau cu buretele la duş, şampoanele şi balsamurile şi gelurile de duş erau aşezate de-a valma în baie, dar nu se afla acolo nici măcar un singur burete, iar asta, absenţa unui burete, le făcea nişte străine de neatins. (Una dintre primele ei amintiri era cu mama, cu o găleată de apă între ele în baie, spunându-i „*Ngwa*, freacă-te cu buretele bine, bine…”, iar Ifemelu se frecase puţin prea zelos cu buretele din lufa, pentru a-i arăta mamei cât de bine se putea curăţa singură, astfel că timp de câteva zile după aceea a usturat-o pielea.) Vieţile colegelor ei de apartament aveau o calitate implacabilă, o certitudine de la sine înţeleasă care o fascina, fiindcă le auzea de multe ori spunând „Hai să mergem să luăm” despre orice aveau nevoie (mai multă bere, pizza, aripioare de pui), ca şi cum a merge la cumpărături nu era un act pentru care ai nevoie de bani. Era obişnuită, acasă, ca oamenii să întrebe „Ai bani?” înainte de a-şi face asemenea planuri. Fetele lăsau cutiile de pizza pe masa din bucătărie şi bucătăria într-o dezordine de care nu le păsa zile în şir, iar în weekend prietenii lor se adunau în sufragerie, cu doze de bere stivuite în frigider şi pete de urină uscată pe colacul WC-ului.

— Mergem la o petrecere. Hai cu noi, o să fie distractiv! a spus Jackie, iar Ifemelu şi-a tras pe ea pantalonii mulaţi şi bluza care se închidea după gât

împrumutată de la Ginika.

— Nu vă îmbrăcaţi? le-a întrebat pe colegele ei înainte să plece, fiindcă toate purtau nişte blugi lălăi.

— Suntem îmbrăcate. Despre ce vorbeşti? a zis Jackie, cu un râs care sugera că o altă patologie străină ieşise la suprafaţă.

Au mers la casa unei fraternităţi de pe Chestnut Street, unde toată lumea stătea în picioare şi bea din pahare de plastic punci cu multă votcă, până ce Ifemelu a acceptat ideea că nimeni nu dansa; a petrece însemna aici să stai în picioare şi să bei. Toţi studenţii de la petrecere erau un talmeş-balmeş de ţesături destrămate şi gulere deschise, toate hainele arătând obligatoriu uzate. (Peste ani avea să scrie într-o postare pe blog: *Când vine vorba să te îmbraci bine, cultura americană se consideră atât de desăvârşită încât nu numai că a început să privească dispreţuitor politeţea pe care o implică felul în care te prezinţi, dar a transformat acest dispreţ într-o virtute. „Suntem prea superiori/ ocupaţi/ cool/ degajaţi ca să ne pese cum arătăm în faţa altora, aşa încât putem purta pijamale la şcoală şi lenjerie intimă la mall*.”) Pe măsură ce se îmbătau din ce în ce mai rău, unii dintre ei zăceau inerţi pe podea, în timp ce alţii luau carioci şi începeau să inscripţioneze pielea expusă a celor căzuţi. *Suge-mi-o*! *Hai, Sixers*!

— Mi-a spus Jackie că eşti din Africa, aşa e? a întrebat-o un băiat cu o şapcă de baseball.

— Da.

— Cât de tare! a spus el, iar Ifemelu şi-a imaginat cum avea să-i povestească asta lui Obinze, felul în care l-ar imita pe băiat.

Obinze a vrut să ştie mai multe despre acea întâmplare, atent la fiecare amănunt, punând întrebări şi izbucnind în râs uneori, sunetul auzindu-se ca un ecou prin telefon. Îi relatase cum spusese Allison „Hei, mergem să mâncăm ceva. Vino cu noi!” şi ea crezuse că era o invitaţie, iar asta însemna, cum se întâmpla cu orice invitaţie de acasă, că Allison sau una dintre ele avea să-i plătească masa. Dar când ospătăriţa le-a adus nota, Allison a început să socotească cu grijă câte băuturi comandase fiecare şi cine mâncase aperitivul cu calamari, ca să fie sigură că nimeni nu plătea pentru altcineva.

— Asta-i America, spusese în final Obinze, găsind totul foarte amuzant.

Pentru ea a fost amuzant doar retrospectiv. Se străduise din răsputeri să-şi ascundă perplexitatea în privinţa limitelor ospitalităţii şi, de asemenea, în privinţa chestiei cu bacşişurile (să plăteşti în plus 15-20% din notă ospătăriţei), care semăna suspect de mult cu darea de mită, un sistem de

mituire eficient şi obligatoriu.

Capitolul 13

La început, Ifemelu a uitat că nu era ca toţi ceilalţi. Într-un apartament din South Philadelphia, o femeie cu figura obosită i-a deschis şi a condus-o printr-o puternică duhoare de urină. Sufrageria era întunecată, neaerisită, şi ea şi-a imaginat întreaga clădire scufundată în urina acumulată de luni de zile, ba chiar ani, şi pe ea muncind în fiecare zi în acel nor de urină. În cealaltă cameră gemea un bărbat, sunete profunde şi stranii, erau gemetele unei persoane pentru care geamătul rămăsese singura opţiune şi au speriat-o.

— E tata, a spus femeia, măsurând-o pătrunzător din ochi. Eşti puternică?

Anunţul din *City Paper* subliniase că trebuia să fie puternică. *Infirmieră puternică la domiciliu. Plata pe loc.*

— Sunt suficient de puternică încât să-mi fac treaba, a zis Ifemelu şi s-a luptat cu imboldul de a fugi din apartament fără să privească înapoi.

— Ai un accent drăguţ. De unde eşti?

— Nigeria.

— Nigeria. Nu e război acolo?

— Nu.

— Pot să văd un act de identitate? a întrebat femeia, iar apoi, aruncând un ochi la permis, a adăugat: Deci cum se pronunţă numele tău?

— Ifemelu.

— Cum?

Ifemelu aproape că s-a înecat.

— Ngozi. N-ul e mut.

— Nu mai spune.

Femeia, cu aerul ei de epuizare nesfârşită, părea prea obosită pentru a pune la îndoială orice pronunţie. Poţi să te muţi aici?

— Să mă mut aici?

— Da. Să locuieşti aici cu tatăl meu. E un dormitor liber. Ai sta trei nopţi pe săptămână. Ar trebui să-i faci toaleta dimineaţa. Femeia a făcut o pauză. Eşti cam firavă. Uite, mai am două persoane de intervievat, şi pe urmă îţi zic.

— OK. Mulţumesc.

Ifemelu şi-a dat seama că nu avea să primească slujba şi era

recunoscătoare pentru asta.

Mai târziu, a repetat „Mă numesc Ngozi Okonkwo” în fața oglinzii înainte să meargă la următorul interviu, la restaurantul Seaview.

— Pot să-ți spun Goz? a întrebat-o managerul după ce dăduseră mâna, iar ea a răspuns afirmativ, dar înainte de a răspunde afirmativ a ezitat, o ezitare aproape imperceptibilă și fugară, dar o ezitare. Așa că s-a întrebat mai apoi dacă acela fusese motivul pentru care nu obținuse slujba.

— Puteai să-i fi spus pur și simplu că Ngozi e numele tău tribal, iar Ifemelu e numele tău din junglă și să plusezi cu încă unul, ca numele tău spiritual. Ăștia cred tot felul de rahaturi despre Africa, i-a spus mai târziu Ginika.

Ginika a râs, un râs hohotit, sigur pe sine. Ifemelu a râs și ea, deși nu înțelesese prea bine gluma. Deodată a avut senzația unei pâcle care o înconjura, a unei plase lăptoase pe care încerca să o descâlcească. Toamna ei de semi-miopie începuse, toamna perplexităților, a experiențelor pe care le trăia conștientă că existau sensuri alunecoase care îi scăpau.

Lumea era învăluită într-un abur, putea distinge formele lucrurilor, dar niciodată destul de clar, niciodată îndeajuns. Îi povestea lui Obinze că erau lucruri pe care ar fi trebuit să știe să le facă, dar nu știa, detalii pe care ar fi trebuit să le integreze deja în spațiul ei personal, dar nu o făcuse. Și el îi reamintea cât de rapid se adapta, tonul lui era mereu calm, mereu încurajator. A mers la interviuri pentru slujbe de ospătăriță, animatoare, barmaniță, casieră, iar apoi a așteptat oferte de serviciu care n-au venit niciodată, și pentru asta s-a învinuit pe sine. Probabil făcea ceva greșit și totuși nu știa ce ar fi putut fi. Venise toamna, umedă, cu ceruri sure. Contul ei anemic se subția văzând cu ochii. Încă o șoca prețul celor mai ieftine pulovere de la Ross, biletele de autobuz și de tren se acumulau, și cumpărăturile zilnice îi făceau găuri în contul bancar, chiar dacă stătea atentă la casă, privind ecranul și spunând „Vă rog să vă opriți. Pe restul nu le voi mai lua” atunci când totalul ajungea la treizeci de dolari. În fiecare zi găsea un plic pentru ea pe masa din bucătărie, cu o factură de școlarizare pe care scria cu litere de tipar: EVIDENȚA DUMNEAVOASTRĂ VA FI ÎNGHEȚATĂ DACĂ PLATA NU ESTE EFECTUATĂ PÂNĂ LA DATA SPECIFICATĂ ÎN JOSUL ACESTEI ÎNȘTIINȚĂRI.

Aplombul majusculelor o înspăimânta mai mult decât cuvintele. Își făcea griji în privința posibilelor consecințe, o îngrijorare vagă, dar constantă. Nu credea că va fi arestată pentru că nu-și plătise taxele de școlarizare, dar ce ți

se putea întâmpla dacă nu plăteai aceste taxe în America? Obinze i-a spus că nu se întâmpla nimic, i-a sugerat să vorbească cu trezorierul facultății pentru a se înscrie într-un plan de plată eșalonată, măcar să pară că se străduiește. Îl suna des pe Obinze, cu cartelele ieftine pe care le cumpăra de la magazinul ticsit al unei benzinării de pe Lancaster Avenue, și simpla răzuire a prafului metalic, pentru a da la iveală numerele tipărite dedesubt, era o anticipare a bucuriei că avea să-i audă din nou vocea. El o liniștea. Cu el se putea simți oricum și nu trebuia să-și ia o voce veselă, așa cum făcea cu părinții ei, spunându-le că era foarte bine, că era foarte încrezătoare că va primi o slujbă ca ospătăriță, că intrase foarte bine în ritmul cursurilor.

Cel mai frumos era când vorbea cu Dike. Vocea lui, și mai pițigăiată la telefon, o înmuia în timp ce îi spunea ce se întâmpla în serialul lui preferat sau cum tocmai terminase un nivel nou pe Game Boy.

— Când vii în vizită, vară-mea? o întreba adesea. Mi-aș dori să stai tu cu mine. Nu-mi place să mă duc la domnișoara Brown. Baia ei miroase urât.

Îi era dor de el. Câteodată îi spunea lucruri pe care știa că nu le va înțelege, dar o făcea oricum. I-a spus despre profesorul ei care stătea pe iarbă la prânz să-și mănânce sandvișul, despre cel care o rugase să-l strige pe numele mic, Al, despre cel care purta o geacă de piele cu ținte și avea motocicletă.

— Ghici ce? Am primit prima scrisoare astăzi.

Acea aprobare prealabilă pentru un card de credit, cu numele ei scris corect și elegant cu litere italice, îi ridicase moralul, o făcuse mai puțin invizibilă, cumva mai prezentă. Cineva știa cine e.

Capitolul 14

Și apoi era Cristina Tomas. Cristina Tomas cu înfățișarea ei spălăcită, cu ochii de un albastru șters, cu părul decolorat și tenul palid, Cristina Tomas zâmbitoare la recepție, Cristina Tomas purtând ciorapi albicioși care îi făceau picioarele să arate ca moartea. Era o zi călduță, Ifemelu trecuse pe lângă studenții tolăniți pe gazonul verde, baloane vesele atârnau ciorchine sub un panou care le ura bun-venit bobocilor.

— Bună ziua. Aici trebuie să ne înregistrăm? a întrebat-o Ifemelu pe Cristina Tomas, al cărei nume nu îl știa pe atunci.

— Da. Acum. Tu. Eşti. Studentă. Internaţională?

— Da.

— Tu. Trebuie. Mai. Întâi. Să. Iei. O. Scrisoare. De. La. Biroul. Pentru. Studenţi. Internaţionali.

Ifemelu a zâmbit compătimitoare cu jumătate de gură deoarece Cristina Tomas trebuie să fi avut vreo boală care o făcea să vorbească atât de rar, cu buzele strânse şi zbârcite, în timp ce îi dădea indicaţii cum să ajungă la biroul pentru studenţii internaţionali. Dar când Ifemelu s-a întors cu scrisoarea, Cristina Tomas a spus:

— Eu. Am. Nevoie. Ca. Tu. Să. Completezi. Două. Formulare. Înţelegi. Cum. Trebuie. Completate?

Atunci şi-a dat seama că, de fapt, Cristina Tomas vorbea astfel din cauza ei, a accentului ei străin şi, pentru o clipă, s-a simţit ca un copil mic, mişcându-se încet şi curgându-i saliva din gură.

— Vorbesc engleza, a zis ea.

— Sunt convinsă de asta, a spus Cristina Tomas. Dar nu ştiu cât de bine.

Ifemelu s-a făcut mică. În clipa aceea neclintită şi încordată, când privirea ei a întâlnit-o pe cea a Cristinei Tomas înainte de a lua formularele, Ifemelu s-a închistat. S-a strâns ca o frunză uscată. Toată viaţa ei vorbise engleza, condusese clubul de dezbateri din liceu şi întotdeauna considerase rudimentară nazalitatea americanilor; nu ar fi trebuit să se chircească, dar asta a făcut. Şi în următoarele săptămâni, pe măsură ce se instala răceala toamnei, a început să-şi exerseze accentul american.

•

În America era uşor la şcoală, proiectele se predau prin e-mail, sălile de curs aveau aer condiţionat şi profesorii erau dispuşi să-ţi acorde dreptul la reexaminare. Dar ea nu se simţea în largul ei cu ceea ce profesorii numeau „participare” şi nu înţelegea de ce trebuia ca asta să contribuie la nota finală; nu făcea altceva decât să-i determine pe studenţi să vorbească la nesfârşit, ore de curs irosite pentru a spune lucruri evidente, cuvinte goale, uneori fără sens. Trebuie să fi fost datorită faptului că americanii erau învăţaţi, din clasele primare, ca întotdeauna să spună ceva la ore, indiferent ce. Iat-o aşadar cu buzele pecetluite, înconjurată de studenţi aşezaţi confortabil în bănci, toţi debordând de cunoaştere, nu a materiei de curs, ci a felului în care trebuie să *fie* la curs. Niciodată nu spuneau „Nu ştiu”. Spuneau, în schimb, „Nu sunt sigur”, ceea nu oferea nicio informaţie, dar sugera posibilitatea cunoaşterii. Şi mergeau molcom, fără ritm, americanii ăştia. Evitau să dea instrucţiuni

precise: nu spuneau „Întreabă pe cineva de la etajul cutare”, ci „Cred că vrei să întrebi pe cineva de la etajul cutare”. Când te împiedicai și cădeai, când te înecai, când se abătea ghinionul asupra ta, nu spuneau „Îmi pare rău”. Te întrebau „Ești OK?” atunci când era evident că nu erai. Iar când tu le spuneai „Îmi pare rău”, atunci când se înecau sau se împiedicau sau se abătea ghinionul asupra lor, îți răspundeau, cu ochii mari de uimire, „A, dar nu e vina ta”. Și foloseau în exces cuvântul „entuziasmat”: un profesor era entuziasmat de o carte nou-apărută, un student era entuziasmat de un curs, un politician se entuziasma la televizor în privința unei legi; una peste alta, prea mult entuziasm. Unele dintre expresiile pe care le auzea zilnic o luau prin surprindere, o agasau, și ea se întreba ce ar fi spus mama lui Obinze despre ele. *Nu trebuiește să fi făcut asta. E trei lucruri. Am mâncat măr. Vro’ două zile. Vreau să md lungesc.*

— Americanii ăștia nu știu să vorbească engleză, i-a zis lui Obinze.

În prima ei zi de școală, fusese la cabinetul medical și se uitase puțin prea mult și prea insistent la coșul plin cu prezervative gratuite. După consultație, recepționistul îi spusese „Ești gata!” iar ea, fără nicio reacție, se întrebase ce însemna „Ești gata”, până ce trăsese concluzia că pesemne făcuse tot ce trebuia să facă.

Se trezea în fiecare zi îngrijorată din cauza banilor. Dacă și-ar fi cumpărat toate manualele de care avea nevoie nu ar mai fi avut bani pentru chirie, așa că le împrumuta în timpul cursurilor și își lua frenetic notițe, pe care nici ea nu le mai înțelegea când le recitea. Noua ei prietenă din aceeași grupă, Samantha, o femeie slabă, care se ferea de soare și care spunea frecvent „mă ard repede”, o lăsa, din când în când, să ia câte un manual acasă.

— Ține cartea până mâine și ia-ți notițe dacă ai nevoie, îi spunea. Știu cât de grele pot fi lucrurile, de-asta m-am lăsat de facultate acum câțiva ani, ca să muncesc. Samantha era mai în vârstă, iar pentru Ifemelu era o ușurare să se fi împrietenit cu ea, fiindcă nu era un adolescent de 18 ani fără prea multă minte, ca atâția alții de la specializarea ei în comunicare. Totuși, Ifemelu nu ținea niciodată cărțile mai mult de o zi, și uneori refuza să le ia acasă. Era dureros pentru ea să trebuiască să ceară. Câteodată, după cursuri, rămânea pe o bancă în curtea interioară dreptunghiulară și îi privea pe studenții care treceau pe lângă marea sculptură cenușie din mijloc; cu toții arătau ca și cum viețile lor aveau forma pe care și-o doreau, se puteau angaja dacă voiau, și deasupra lor steguleţele de pe stâlpii de iluminat fluturau senin.

Era avidă să înțeleagă totul despre America, să intre imediat în pielea nouă

de cunoscătoare: cu ce echipă să ţină la Super Bowl, ce era un Twinkie şi de ce patronii îi obligau pe jucători să semneze un „contract colectiv” în sport, să măsoare în uncii şi picioare, să comande o „brioşă” fără să se gândească la ea ca la o prăjitură şi să spună „am marcat” fără să se simtă aiurea.

Obinze i-a sugerat să citească romane, istorii şi biografii americane. În primul lui e-mail (tocmai se deschisese un net café în Nsukka), i-a dat o listă de cărţi. *The Fire Next Time* a fost prima. S-a oprit lângă raftul bibliotecii şi a răsfoit primul capitol, aşteptându-se s-o plictisească, dar n-a trecut mult şi s-a apropiat de o canapea, s-a aşezat şi a continuat să citească până când a parcurs trei sferturi din carte, apoi s-a oprit şi a luat toate cărţile de James Baldwin de pe raft. Îşi petrecea orele libere în biblioteca minunat luminată; şirul de computere, spaţiile de citit aerisite, curate, ample, strălucirea îmbietoare, toate păreau o ispitire decadentă. Până atunci, era obişnuită să citească volume cu pagini lipsă, desprinse de atâtea răsfoiri. Iar acum se afla într-o cavalcadă a cărţilor întregi. Îi scria lui Obinze despre cărţile pe care le citea, scrisori detaliate şi somptuoase care dădeau naştere unei noi intimităţi între ei; începuse, în sfârşit, să înţeleagă puterea pe care cărţile o aveau asupra lui. Dorinţa lui de a merge în Ibadan datorită poemului *Ibadan* o uluise, cum era cu putinţă ca un şir de cuvinte să facă pe cineva să se mistuie de dor după un loc pe care nu îl cunoştea? Dar în săptămânile în care a descoperit toate acele rafturi de cărţi, cu mirosul copertelor de piele şi promisiunea unor plăceri necunoscute, în care a stat, cu picioarele sub ea, într-un fotoliu de la parter sau la o masă de la etaj cu lumina fluorescentă reflectându-se din paginile cărţii, a înţeles în sfârşit. A citit cărţile de pe lista lui Obinze, dar şi altele, luate la întâmplare, parcurgând câte un capitol înainte de a se hotărî pe care o va citi repede în bibliotecă şi pe care o va împrumuta. Şi pe măsură ce citea, mitologiile Americii au început să capete sens, tribalismele Americii (rasă, ideologie şi teritoriu) i-au devenit limpezi. Iar această cunoaştere o consola.

•

— Ştii că ai spus „entuziasmată”? a întrebat-o Obinze amuzat într-o zi. Ai spus că eşti entuziasmată de cursul tău media.

— Aşa am spus?

Rostea cuvinte noi. Acasă, şi-ar fi spălat lenjeria intimă în fiecare seară şi ar fi atârnat-o într-un colţ discret al băii. Acum, că şi-o aduna într-un morman în coşul de rufe şi o arunca în maşina de spălat vineri seara, ajunsese să vadă asta ca pe ceva normal. Lua cuvântul în timpul cursurilor, impulsionată de

cărţile pe care le citea, străbătută de emoţie că putea să nu fie de acord cu profesorii, şi în schimb nu primea o mustrare, ci o încuviinţare încurajatoare.

— La cursuri ne uităm la filme, i-a zis lui Obinze. Aici se vorbeşte despre filme ca şi cum ar fi la fel de importante ca şi cărţile. Aşa că ne uităm la filme şi apoi scriem o lucrare despre ele şi aproape toată lumea primeşte calificativul A. Închipuie-ţi! Americanii ăştia nu sunt serioşi.

La cursurile de excelenţă în istorie, profesoara Moore, o femeie micuţă şi ezitantă, cu înfăţişarea cuiva malnutrit emoţional, fără prieteni, le-a arătat câteva scene din *Rădăcini*. Când a oprit proiectorul, o fantomatică pată albă a rămas suspendată pe perete pentru o clipă înainte de a dispărea. Ifemelu văzuse prima oară *Rădăcini* pe o casetă video, cu Obinze şi cu mama lui, cufundaţi în canapelele din sufrageria din Nsukka. În timp ce Kunta Kinte era convins cu biciul să-şi accepte numele de sclav, mama lui Obinze s-a ridicat brusc, atât de brusc încât aproape s-a împiedicat de un taburet de piele, şi a părăsit camera, dar nu înainte ca Ifemelu să-i vadă ochii înroşiţi. A şocat-o că mama lui Obinze, pe de-a-ntregul baricadată în autocontrol, în intimitatea ei profundă, putea plânge la un film. Acum, pe măsură ce jaluzelele erau ridicate, iar sala de curs era invadată din nou de lumină, Ifemelu şi-a amintit acea după-amiază de sâmbătă şi cum, privind-o pe mama lui Obinze, simţise că îi lipsea ceva şi îşi dorise să poată plânge şi ea.

— Haideţi să vorbim despre reprezentările istorice în film, a zis profesoara Moore.

— De ce a fost cenzurat cuvântul „negrotei”? a întrebat o voce feminină fermă din spatele sălii, cu accent non-american.

Şi un suspin colectiv a făcut să freamăte sala, ca o scurtă adiere.

— Ei bine, este o înregistrare care s-a dat la televizor, şi unul dintre lucrurile despre care voiam să vorbim este cum reprezentăm istoria în cultura populară, iar folosirea cuvântului care începe cu N este cu siguranţă o parte importantă a acestei discuţii, a zis profesoara Moore.

— Nu are nicio logică din punctul meu de vedere, a spus vocea fermă.

Ifemelu s-a întors. Părul natural al vorbitoarei erau tăiat la fel de scurt ca al unui băiat, iar chipul ei drăguţ, descărnat şi cu fruntea lată, îi amintea de est-africanii pe care-i vedea mereu la televizor câştigând cursele pe distanţe lungi.

— Vreau să spun că „negrotei” e un cuvânt care există. Oamenii îl folosesc. Face parte din America. A provocat multă suferinţă şi cred că e o insultă să îl cenzurezi.

— Ei bine…, a zis profesoara Moore, rotindu-şi privirea ca şi cum căuta ajutor.

Ajutorul a venit din partea unei voci scrâşnite din mijlocul sălii.

— Ei bine, tocmai datorită suferinţei pe care cuvântul a provocat-o *nu ar trebui* să-l foloseşti.

Nu ar trebui a plutit abraziv prin aer, vorbitoarea fiind o afro-americană cu cercei mari şi rotunzi din bambus.

— Chestia este că, de fiecare dată când îl spui, cuvântul îi răneşte pe afro-americani, a zis un băiat din faţă, palid şi cu părul ciufulit.

Ifemelu a ridicat mâna, îi venise în minte *Lumină de august* de William Faulkner, pe care tocmai o citise.

— Nu cred că îi răneşte întotdeauna. Cred că depinde de intenţie şi, de asemenea, de cine îl foloseşte.

— Nu! Cuvântul este acelaşi pentru oricine îl pronunţă, a izbucnit o fată de lângă ea, cu faţa violent înflăcărată.

— Asta e o prostie, s-a auzit vocea fermă din nou, o voce netemătoare. Dacă mama mă loveşte cu un băţ şi un străin mă loveşte cu un băţ, nu e acelaşi lucru.

Ifemelu şi-a întors privirea către profesoara Moore să vadă cum fusese primit cuvântul „prostie”. Nu părea să fi observat, dar o teroare difuză îi încremenea trăsăturile într-un rictus.

— Sunt de acord că este altceva atunci când îl pronunţă afro-americanii, dar nu cred că ar trebui folosit în filme, pentru că în felul acesta oamenii care nu ar trebui să îl folosească o pot face şi pot răni sentimentele altora, a zis o fată afro-americană cu tenul deschis, ultima dintre cele patru persoane de culoare din sală, cu un pulover într-o nuanţă turbată de fuchsia.

— Dar e ca şi cum ai nega. Dacă acela era modul în care a fost folosit, atunci ar trebui să fie arătat ca atare. A-l ascunde nu îl face să dispară, a spus vocea fermă.

— Păi, dacă voi toţi nu ne-aţi fi vândut, nu am mai vorbi despre toate astea, a zis afro-americana cu voce scrâşnită, pe un ton scăzut, dar audibil.

Sala de curs a fost învăluită în tăcere. Apoi s-a ridicat acea voce din nou:

— Îmi pare rău, dar chiar şi dacă niciun african nu ar fi fost vândut de alţi africani, traficul de sclavi transatlantic tot ar fi avut loc. A fost o întreprindere europeană. Era vorba de europeni care căutau mână de lucru pentru plantaţiile lor.

— OK, haideţi să vorbim acum despre felurile în care istoria poate fi

sacrificată de dragul divertismentului, a întrerupt-o profesoara Moore cu o voce înceată.

După curs, Ifemelu şi vocea fermă s-au îndreptat una către cealaltă.

— Bună. Eu sunt Wambui. Sunt din Kenya. Tu eşti nigeriană, nu-i aşa?

Avea un aer formidabil, o persoană hotărâtă să facă ordine în tot şi-n toate.

— Da. Eu sunt Ifemelu.

Şi-au strâns mâna. În următoarele săptămâni aveau să lege o prietenie de durată. Wambui era preşedinta Asociaţiei Studenţilor Africani.

— Nu ştii de ASA? Trebuie să vii joi la următoarea întâlnire, a spus ea.

Întâlnirile se ţineau în subsolul Wharton Hall, o încăpere fără geamuri, luminată brutal, cu farfurii de carton, cutii de pizza şi sticle de suc îngrămădite pe o masă de metal, cu scaune pliante aranjate într-un semicerc aproximativ. Nigerieni, ugandezi, kenyeni, ghanezi, sud-africani, tanzanieni, zimbabweni, un congolez şi un guineez stăteau, mâncau, vorbeau, se provocau, şi accentele lor diferite formau o pânză de sunete liniştitoare. Imitau lucrurile pe care le spuneau americanii: *Vorbeşti atât de bine engleza. Cât de greu e cu SIDA în ţara ta*? *E atât de trist că oamenii trăiesc cu mai puţin de un dolar pe zi în Africa.* Ei înşişi ironizau Africa, făcând schimb de poveşti ale absurdului, ale prostiei, simţindu-se în siguranţă să le ironizeze, pentru că era o ironie născută din dor şi din dorinţa sfâşietoare de a vedea acele locuri întregi din nou. Aici, Ifemelu avea o senzaţie domoală, de renaştere. Aici nu era nevoie să dea explicaţii despre ea.

•

Wambui le spusese tuturor că Ifemelu îşi căuta de lucru. Dorothy, fetişcana ugandeză cu codiţe împletite lungi care lucra ca ospătăriţă în Center City, a spus că restaurantul ei făcea angajări. Dar, mai întâi, Mwombeki, tanzanianul cu dublă specializare în inginerie şi ştiinţe politice, a examinat CV-ul lui Ifemelu şi i-a cerut să omită cei trei ani de facultate din Nigeria: angajatorilor americani nu le plăcea ca angajaţii de rang inferior să aibă o educaţie prea înaltă. Mwombeki îi amintea de Obinze, avea acelaşi aer lejer, aceeaşi forţă tăcută. La întâlniri, îi făcea pe toţi să râdă.

— Am făcut şcoala primară datorită socialismului lui Nyerere, spunea adeseori Mwombeki. Altfel, aş fi acum în Dar, cioplind girafe urâte pentru turişti.

Când doi studenţi noi au venit pentru prima oară, unul din Ghana şi celălalt din Nigeria, Mwombeki le-a servit ceea ce el numea discursul de bun-venit.

— Vă rog să nu mergeţi la Kmart ca să vă cumpăraţi douăzeci de perechi de blugi pentru că fiecare costă doar cinci dolari. Blugii nu dispar nicăieri. Vor fi acolo şi mâine, ba chiar la un preţ şi mai redus. Acum sunteţi în America, nu vă aşteptaţi să aveţi parte de un prânz cald. Această preferinţă africană trebuie să v-o scoateţi din minte. Când mergeţi în vizită la un american cu ceva bani, acesta se va oferi să vă arate locuinţa. Uitaţi că, acasă, tata ar fi făcut o criză de isterie dacă cineva s-ar fi apropiat măcar de dormitorul lui. Cu toţii ştim că sufrageria era ultima frontieră şi, numai dacă era absolut necesar, baia. Dar o să vă rog să zâmbiţi şi să-l urmaţi pe american când vă prezintă casa şi aveţi grijă să-i spuneţi că vă place totul. Şi nu fiţi şocaţi de atingerile fără perdea ale cuplurilor americane. Aşteptând la coadă la cantină, fata îi va atinge braţul băiatului, iar băiatul îşi va pune braţul în jurul umerilor ei, şi îşi vor freca umerii unul de altul, şi dă-i, şi freacă, freacă, freacă, numai că vă rog să nu imitaţi acest comportament.

Râdeau cu toţii. Wambui a strigat ceva în swahili.

— Nu peste mult timp o să începeţi să adoptaţi un accent american, fiindcă nu veţi vrea ca oamenii de la serviciile cu clienţii să vă tot întrebe la telefon „Poftim? Poftim?” Veţi începe să-i admiraţi pe africanii care au accente americane perfecte, ca fratele nostru de aici, Kofi. Părinţii lui Kofi au venit din Ghana când el avea doi ani, dar nu vă lăsaţi păcăliţi de felul în care vorbeşte. Dacă mergeţi la ei acasă, mănâncă *kenkey* în fiecare zi. Tatăl lui l-a plesnit când a luat un C la un curs. Fără prostii americane în casa aia. Se întoarce în Ghana în fiecare an. Pe cei precum Kofi îi numim americano-africani, nu afro-americani, aşa cum îi numim pe fraţii şi surorile noastre ai căror strămoşi au fost sclavi.

— A fost B minus, nu C, a răbufnit Kofi.

— Încercaţi să vă împrieteniţi cu fraţii şi surorile noastre afro-americane într-un spirit de adevărat panafricanism. Dar aveţi grijă să rămâneţi prieteni cu semenii voştri africani, pentru că aşa vă veţi putea păstra perspectiva. Participaţi întotdeauna la întâlnirile Asociaţiei Studenţilor Africani, iar dacă este neapărat nevoie, puteţi încerca şi Uniunea Studenţilor de Culoare. Vă rog luaţi aminte că, în general, afro-americanii merg la Uniunea Studenţilor de Culoare, iar africanii la Asociaţia Studenţilor Africani. Câteodată cele două se suprapun, dar nu foarte mult. Africanii care merg la USC sunt cei fără pic de încredere, care-ţi vor spune pe nerăsuflate „La origine, sunt din Kenya” chiar dacă faptul că sunt de acolo e evident din momentul în care au deschis gura. Afro-americanii care vin la întâlnirile noastre sunt cei care scriu poeme

despre Mama Africa şi cred că fiecare africană e o regină nubiană. Dacă un afro-american vă numeşte Mandingo sau Scarpină-Cur, vă insultă pentru că sunteţi africani. Unii vă vor pune întrebări sâcâitoare despre Africa, dar cu alţii veţi avea conexiuni reale. Veţi descoperi şi că vă veţi împrieteni mai uşor cu alţi internaţionali, coreeni, indieni, brazilieni, nu contează, decât cu americani, atât albi, cât şi de culoare. Mulţi dintre internaţionali înţeleg trauma de a încerca să obţii viza americană, şi ăsta e un început bun pentru a lega o prietenie.

Din nou râsete, Mwombeki însuşi râzând zgomotos, de parcă nu şi-ar mai fi auzit înainte glumele.

Mai târziu, când pleca de la întâlnire, Ifemelu s-a gândit la Dike, s-a întrebat unde avea să meargă când va fi la facultate, la ASA sau la USC, şi ce va fi considerat, americano-african sau afro-american. Va trebui să aleagă ce este sau, mai curând, altcineva o va face pentru el.

•

Ifemelu credea că interviul de la restaurantul unde lucra Dorothy decursese bine. Era pentru o poziţie de *hostess*, iar ea s-a îmbrăcat cu cămaşa ei bună, a zâmbit cald, a strâns mâna ferm. Managerul, o femeie care chicotea, plină de o fericire aparent incontrolabilă, i-a spus:

— Grozav! A fost minunat să vorbesc cu tine! O să te contactez cât de curând!

Aşa că, atunci când a sunat telefonul în acea seară, l-a smuls din furcă, sperând că era o ofertă de serviciu.

— Ifem, *kedu*? a spus mătuşica Uju.

Uju îi telefona prea des să o întrebe dacă îşi găsise o slujbă. „Mătuşico, vei fi prima persoană pe care am s-o sun când se va întâmpla”, îi spusese Ifemelu la ultima convorbire, doar cu o zi înainte, iar acum Uju o suna din nou.

— Bine, a zis Ifemelu şi era pe punctul de a adăuga că nu găsise încă nimic, când Uju a spus:

— S-a întâmplat ceva cu Dike.

— Ce? a întrebat Ifemelu.

— Domnişoara Brown mi-a spus că l-a văzut într-un dulap cu o fată. Fata e în clasa a treia. Se pare că îşi arătau unul altuia părţile intime.

A urmat o pauză.

— Asta e tot? a întrebat Ifemelu.

— Cum adică, asta e tot? N-a împlinit nici şapte ani! Ce mai e şi asta? Pentru aşa ceva am venit în America?

— Chiar am citit ceva despre asta la unul dintre cursurile de ieri. E normal. Copiii sunt curioși în legătură cu lucrurile astea de la o vârstă mică, dar nu înțeleg de fapt despre ce-i vorba.

— Normal *kwa*? Nu e normal deloc.

— Mătușico, cu toții am fost curioși când eram copii.

— Nu la șapte ani! *Tufikwa*! De unde a învățat asta? De la *after-school*-ul ăla la care merge. De când a plecat Alma și a început să meargă la domnișoara Brown, s-a schimbat. Toți acei copii sălbatici, prost crescuți, învață porcării de la ei. Am hotărât să mă mut în Massachusetts la sfârșitul semestrului.

— Serios?

— O să îmi termin rezidențiatul acolo, iar Dike va merge la o școală și un *after-school* mai bune. Bartholomew se mută din Boston într-un orășel, Warrington, ca să-și deschidă propria afacere, așa că va fi un nou început pentru amândoi. Școala primară de acolo e foarte bună. Și doctorul de acolo își caută un partener fiindcă are din ce în ce mai mult de lucru. Am vorbit cu el și e interesat să lucrăm împreună când termin rezidențiatul.

— Lași New York-ul pentru un sat din Massachusetts? Poți pleca în timpul rezidențiatului?

— Bineînțeles. Prietena mea Olga, din Rusia, pleacă și ea, dar va trebui să repete un an în noul program. Vrea să facă dermatologie și majoritatea pacienților ei de aici sunt de culoare, iar ea spune că bolile de piele arată diferit pe pielea de culoare, nu are de gând să sfârșească profesând într-o zonă cu mulți oameni de culoare, așa că vrea să meargă acolo unde pacienții sunt albi. Nu o condamn. E adevărat că programul în care sunt înscrisă cu e cotat mai bine, însă uneori ofertele de angajare sunt mai bune în locurile mai mici. În plus, nu vreau ca Bartholomew să creadă că nu sunt serioasă. Nici eu nu întineresc. Vreau să încerc.

— Chiar vrei să te căsătorești cu el!

— Ifem, credeam că am trecut peste asta. După ce mă voi muta, vom merge la tribunal și ne vom căsători, pentru ca el să poată acționa ca tutore legal al lui Dike, a spus Uju cu o exasperare prefăcută.

Ifemelu a auzit bip-bip-ul intrării altui apel.

— Mătușico, te sun eu mai târziu, a zis ea și a răspuns apelului fără să mai aștepte replica lui Uju. Era managerul restaurantului.

— Îmi pare rău, Ngozi, i-a spus, dar ne-am hotărât să angajăm o persoană mai calificată. Mult noroc!

Ifemelu a închis telefonul şi s-a gândit la mama ei, cum adesea dădea vina pe diavol. *Diavolul e un mincinos. Diavolul vrea să ne oprească*. S-a uitat îndelung la telefon şi apoi la facturile de pe masă, un nod sufocant strângându-i-se în piept.

Capitolul 15

Bărbatul era scund, musculos, cu părul rar, decolorat de soare. Când a deschis uşa, a privit-o de sus până jos, măsurând-o nemilos, apoi i-a zâmbit şi a spus:

— Intră. Biroul meu e la subsol.

I s-a făcut pielea de găină, a cuprins-o neliniştea. Era ceva venal în chipul său cu buze subţiri, avea aerul unui bărbat căruia corupţia nu-i era străină.

— Sunt un om destul de ocupat, i-a spus, arătând către un scaun în biroul său înghesuit de acasă, cu un vag iz de mucegai.

— Mi-am dat seama din anunţ, a zis Ifemelu. *Asistent personal de sex feminin pentru antrenor de sport ocupat din Ardmore, abilităţi comunicaţiune şi interpersonale necesare.* S-a aşezat pe scaun, pe marginea scaunului, de fapt, gândindu-se dintr-odată cum un anunţ din *City Paper* o adusese faţă în faţă, singură, cu un bărbat ciudat în subsolul unei case ciudate din America. Cu mâinile adânc băgate în buzunarele de la blugi, el se plimba de colo-colo cu paşi mici şi iuţi, vorbind despre cât de căutat era ca antrenor de tenis, iar Ifemelu s-a gândit că s-ar fi putut împiedica de teancurile de reviste sportive de pe podea. O lua ameţeala doar privindu-l. Vorbea la fel de repede cum se mişca, neobişnuit de alert, ochii îi rămâneau larg deschişi şi fără să clipească timp îndelungat.

— Deci, uite care e treaba. Sunt două posturi, unul pentru munca de birou şi celălalt ca ajutor de relaxare. Postul de birou a fost deja ocupat. A început ieri, merge la Bryn Mawr şi va petrece întreaga săptămână doar sortându-mi lucrurile lăsate vraişte. Pun pariu că am câteva cecuri nedeschise pe acolo pe undeva, a spus el şi şi-a scos o mână din buzunar arătând spre biroul dezordonat. Acum, ce-mi trebuie e un ajutor pentru relaxare. Dacă vrei slujba, e a ta. Te-aş plăti o sută de dolari pe zi, cu posibilitatea unei măriri, şi ai lucra după cum e nevoie, fără un program fix.

O sută de dolari, aproape suficient pentru chiria pe o lună. S-a foit pe scaun.

— Ce vreţi să spuneţi mai exact prin „ajutor pentru relaxare”?

Îl privea, aşteptându-i explicaţia. A început să o supere cât de mult plătise pentru biletul de tren suburban.

— Uite ce e, nu eşti copil, a spus el. Muncesc atât de mult încât nu pot să dorm. Nu mă pot relaxa. Nu iau droguri, aşa că m-am gândit că am nevoie de ajutor ca să mă relaxez. Poţi să îmi faci un masaj, să mă ajuţi să mă relaxez, ştii tu. Am avut pe cineva care făcea asta înainte, dar tocmai s-a mutat în Pittsburgh. E un aranjament bun, cel puţin aşa spune. A ajutat-o cu mare parte din taxele pentru facultate.

Spusese asta multor femei, îşi putea da seama din cadenţa egală cu care a rostit cuvintele. Nu era un om bun. Nu ştia exact ce voia să spună, dar orice ar fi fost, regreta că venise. S-a ridicat.

— Pot să mă mai gândesc şi să vă dau un telefon?

— Bineînţeles.

A dat din umeri, un gest încărcat de o iritare subită, ca şi cum nu îi venea să creadă că ea nu îşi dădea seama de marele noroc care îi ieşise în cale. Conducând-o afară, a închis uşa brusc, fără să-i mai răspundă la „Mulţumesc”-ul final. Ifemelu s-a întors la gară pe jos, plângând după banii cheltuiţi pe tren. Copacii erau viu coloraţi, frunzele roşii şi galbene împrumutau aerului o nuanţă aurie, iar ea s-a gândit la cuvintele pe care le citise nu demult undeva: *Primul verde al naturii e auriu*. Aerul răcoros, parfumat şi uscat i-a amintit de Nsukka în timpul sezonului harmattanului, şi amintirea a adus cu ea un dor de casă sfredelitor, atât de tăios şi de neaşteptat încât ochii i s-au umplut de lacrimi.

•

De fiecare dată când mergea la un interviu sau când suna pentru o slujbă, îşi spunea că aceea va fi, în sfârşit, ziua ei norocoasă; de data asta, poziţia de ospătăriţă, *hostess* sau bonă va fi a ei, dar chiar în clipa în care se îmbărbăta spunându-şi că totul va fi bine, pâcla se şi aduna undeva într-un colţ îndepărtat al minţii.

— Ce fac greşit? a întrebat-o pe Ginika, iar ea i-a spus să aibă răbdare, să nu-şi piardă speranţa.

Îşi scria şi rescria CV-ul, inventându-şi un trecut cu experienţă în ospătărie în Lagos, trecând numele Ginikăi drept al unei angajatoare de ai cărei copii avusese grijă, menţionând numele proprietarei apartamentului lui Wambui ca persoană căreia i se puteau cere recomandări, şi la fiecare interviu zâmbea cald şi strângea ferm mâna celui din faţa ei, făcea toate acele lucruri care erau sugerate într-o carte pe care o citise despre cum să te prezinţi la interviuri pentru o slujbă în America. Şi totuşi, nicio slujbă. Era de vină accentul ei străin? Lipsa de experienţă? Dar toţi prietenii ei africani aveau slujbe, iar

colegii de facultate primeau mereu slujbe fără să aibă niciun dram de experienţă.

— Eşti aici pentru postul de ajutor? Poţi să lucrezi pentru mine, dar într-un alt fel, îi spusese odată un mexican rotofei, cu ochii la bustul ei, atunci când mersese la o benzinărie de lângă Chestnut Street. Apoi, cu un zâmbet, privind-o în continuare cu subînţeles, i-a spus că postul fusese ocupat.

A început să se gândească şi mai mult la diavolul mamei, să-şi imagineze cum şi-ar fi putut băga coada aici. Aduna şi scădea fără oprire, calculând ce-i trebuia şi ce nu, gătindu-şi orez şi fasole în fiecare săptămână, încălzind pentru prânz şi cină mici porţii în cuptorul cu microunde. Obinze s-a oferit să-i trimită nişte bani. Vărul lui din Londra îi făcuse o vizită şi îi dăduse nişte lire sterline. Putea să le schimbe în dolari în Enugu.

— Cum să-mi trimiţi tu mie bani din Nigeria? Ar trebui să fie invers, a zis ea.

Dar el totuşi i-a trimis, ceva mai mult de o sută de dolari, atent ascunşi într-o felicitare.

•

Ginika era ocupată, lucrând până târziu ca stagiar şi învăţând pentru examenele de la facultatea de drept, dar suna adesea s-o întrebe pe Ifemelu cum mergeau căutările pentru slujbă şi întotdeauna avea aceeaşi voce optimistă, îndemnând-o pe Ifemelu să nu-şi piardă speranţa.

— Femeia aceea la a cărei fundaţie caritabilă am fost stagiară, Kimberly, m-a sunat să îmi spună că îi pleacă bona şi că îşi caută alta. I-am spus despre tine şi i-ar plăcea să te cunoască. Dacă te angajează, o să te plătească cu banii jos, la negru, aşa că n-o să fie nevoie să foloseşti numele acela fals. Când termini mâine? Pot să vin să te iau pentru interviu.

— Dacă prind slujba asta, o să-ţi dau salariul meu pe prima lună, a zis Ifemelu, iar Ginika a râs.

Ginika a parcat pe aleea circulară a unei case care îşi etala bogăţia, cu exteriorul de piatră solid şi somptuos, cu patru coloane albe înălţându-se impunător la intrare. Le-a deschis Kimberly. Era subţire şi băţoasă, şi cu ambele mâini şi-a dat pe spate părul auriu bogat, de parcă o singură mână nu l-ar fi putut îmblânzi

— Îmi pare bine să te cunosc, i-a spus lui Ifemelu zâmbind în timp ce-i strângea mâna.

Avea o mână mică, osoasă, fragilă. În puloverul ei auriu, prins cu o curea în jurul taliei incredibil de subţiri, cu părul auriu, cu balerinii aurii, părea o

făptură neverosimilă.

— Ea e sora mea Laura, care e în vizită. De fapt, ne vizităm aproape zilnic! Locuim practic uşă în uşă. Copiii sunt în Munţii Pocono până mâine, cu mama. M-am gândit că e mai bine să ne vedem când nu sunt şi ei.

— Bună, a spus Laura.

Era la fel de slabă şi bățoasă şi blondă precum Kimberly. Ifemelu, descriindu-i-le lui Obinze, avea să spună despre Kimberly că îi făcuse impresia unei păsări minuscule cu osatură fină, uşor de strivit, în timp ce Laura îi aducea aminte de un şoim, cu ciocul ascuţit şi mintea tenebroasă.

— Salut, eu sunt Ifemelu.

— Ce nume frumos, a spus Kimberly. Înseamnă ceva? Ador numele multiculturale, au semnificaţii minunate din culturi bogate minunate.

Kimberly zâmbea cu acel zâmbet amabil al oamenilor care considerau „cultura” ca fiind nefamiliarul apanaj plin de culoare al oamenilor plini de culoare, un termen care trebuia întotdeauna să fie însoţit de adjectivul „bogat”. Nu s-ar fi gândit la Norvegia ca la o „cultură bogată”.

— Nu ştiu ce înseamnă, a zis Ifemelu şi mai degrabă a simţit decât a întrezărit o undă de amuzament pe chipul Ginikăi.

— Vreţi ceai? a întrebat Kimberly, conducându-le într-o bucătărie spaţioasă plină de crom strălucitor şi de granit. Noi suntem băutori de ceai, dar există firește şi alte opţiuni.

— Un ceai e perfect, a spus Ginika.

— Iar tu, Ifemelu? a întrebat Kimberly. Ştiu că-ţi pocesc numele, dar e atât de frumos, îmi place să-l rostesc. E cu adevărat frumos.

— Nu, l-ai pronunţat cum trebuie. Aş dori nişte apă sau suc de portocale, te rog.

Ifemelu avea să-şi dea seama mai târziu că „frumos” era un cuvânt pe care Kimberly îl folosea într-un fel aparte. „Mă întâlnesc cu frumoasa mea prietenă din facultate”, spunea sau „Lucrăm cu această frumoasă femeie la proiectul din centrul oraşului”, şi întotdeauna femeile la care se referea arătau destul de comun, dar toate erau negrese. Într-o zi, spre sfârşitul acelei ierni, când stătea cu Kimberly la un ceai la masa imensă din bucătărie, aşteptându-i pe copii să se întoarcă de la ieşirea cu bunica lor, Kimberly a spus:

— Ah, uite ce femeie frumoasă, şi i-a arătat într-o revistă un model oarecare, o femeie a cărei unică trăsătură distinctivă era pielea foarte închisă la culoare. Nu e absolut năucitoare?

— Nu, nu e. Ifemelu a făcut o pauză. Ştii, poţi să-i spui pur şi simplu „de

culoare”. Nu orice persoană de culoare e frumoasă.

Kimberly a rămas uluită, ceva dincolo de cuvinte i s-a întipărit pe față, și apoi a zâmbit, și Ifemelu avea să se gândească la acel moment ca fiind momentul în care au devenit, cu adevărat, prietene. În acea primă zi i-a plăcut Kimberly, frumusețea ei friabilă, ochii ei de culoarea violetei plini de ceea ce Obinze numea adeseori, pentru a-i descrie pe oamenii care-i plăceau: *obi ocha*. O inimă curată. Kimberly i-a pus lui Ifemelu întrebări despre experiența ei cu copiii, ascultând cu atenție, ca și cum voia să audă ceea ce ar fi putut rămâne nespus.

— Kim, nu are certificare CPR, a spus Laura, după care s-a întors către Ifemelu. Eşti dispusă să urmezi cursul? E foarte important dacă urmează să ai copii în grijă.

— Sunt dispusă.

— Ginika a spus că ai plecat din Nigeria pentru că universitarii sunt mereu în grevă acolo, e adevărat? a întrebat Kimberly.

— Da.

— E oribil ce se întâmplă în țările africane, a încuviințat din cap Laura.

— Cum ți se par Statele Unite până acum? a întrebat Kimberly.

Ifemelu i-a povestit despre vertijul pe care îl resimțise prima dată la supermarket; pe culoarul cu cereale, voise să cumpere fulgii de porumb pe care îi mânca acasă, dar aflată dintr-odată în fața a o sută de cutii diferite de cereale, într-un vârtej de culori și de imagini, se simțise ametită. Spunea acea poveste fiindcă i se părea amuzantă, flata într-un mod nevinovat egoul american. Laura a râs.

— Pot înțelege!

— Da, în țara asta totul e în exces, a spus Kimberly. Sunt sigură că acasă la tine mâncai multe alimente și legume organice minunate, dar ai să vezi că aici e altfel.

— Kim, dacă ar fi mâncat toată mâncarea aia organică minunată în Nigeria, de ce ar fi venit în Statele Unite? a întrebat Laura.

Când erau copii, Laura trebuie să fi jucat rolul surorii mai mari care demasca stupiditatea mezinei, mereu cu blândețe și voioșie, dar preferabil în compania rudelor adulte.

— Ei bine, poate că nu aveau destulă hrană, spun doar că probabil erau legume organice, nimic din Frankenhrana pe care o avem aici, a zis Kimberly.

Ifemelu le-a simțit aruncându-și săgeți.

— Nu i-ai zis despre televizor, a spus Laura, după care s-a întors către Ifemelu. Copiii lui Kim se uită la TV doar supravegheați, doar pe PBS. Așa că, dacă te-ar angaja, ar trebui să fii tot timpul prezentă și să monitorizezi ce se întâmplă, mai ales cu Morgan.

— OK.

— Eu nu am bonă, a spus Laura, „eu”-l ei radiind cu o justificată emfază. Eu sunt mamă cu normă-ntreagă, le fac pe toate. Mă gândeam că mă voi întoarce la muncă atunci când Athena va împlini doi ani, dar pur și simplu nu am putut mă despart de ea. Și Kim se implică direct, dar ea e ocupată uneori, face o treabă minunată cu fundația ei, așa că îmi fac mereu griji în privința bonelor. Ultima, Martha, era minunată, dar ne întrebam dacă cea dinaintea ei, nu mai știu cum chema, o lăsa pe Morgan să se uite la emisiuni inadecvate. Eu nu o las deloc pe fiica mea să se uite la televizor. Cred că e prea multă violență. S-ar putea să o las să se uite la anumite desene animate când mai crește.

— Dar e violență și în desenele animate, a spus Ifemelu.

Laura a părut sâcâită.

— Sunt desene. Copiii sunt traumatizați de lucrurile reale.

Ginika i-a aruncat o privire lui Ifemelu, o căutătură care spunea: las-o baltă. În școala primară, Ifemelu privise cum plutonul de execuție îl ucisese pe Lawrence Anini, fascinată de mitologiile țesute în jurul jafurilor lui armate, cum acesta trimitea scrisori de avertizare cotidienelor, îi hrănea pe sărmani din ceea ce fura și se evapora atunci când apărea poliția. „Intră în casă, asta nu e pentru copii”, îi spunea mama ei, dar fără prea mare tragere de inimă, după ce oricum Ifemelu urmărise mare parte din execuție, Anini legat brutal de un stâlp, smucindu-se în timp ce gloanțele îl străpungeau, înainte de a se lăsa moale în strânsoarea funiei. Se gândea la asta acum, la cât de tulburător și totuși banal păruse totul.

— Hai să-ți arăt casa, Ifemelu, a spus Kimberly. Am pronunțat corect?

Au mers din încăpere în încăpere: camera fetiței cu pereții roz și o cuvertură cu volane, camera băiețelului cu un set de tobe, camera de zi cu un pian al cărui capac de lemn lustruit era ticsit cu fotografii de familie.

— Pe asta am făcut-o în India, a spus Kimberly.

Stăteau în picioare lângă o ricșă goală, îmbrăcați în tricouri, Kimberly cu părul ei auriu prins la spate, soțul ei înalt și suplu, fiul mic și blond și fiica mai mare roșcată, toți ținând în mână sticle de apă și zâmbind. Zâmbeau cu dinții albi în toate fotografiile: pe barcă, în drumeții, în fața atracțiilor

turistice, îmbrăţişându-se cu membrele lor uşoare. Îi aminteau lui Ifemelu de reclamele de la televizor, cu oameni ale căror existenţe se petreceau mereu sub o lumină binevoitoare şi ale căror necazuri erau totuşi plăcute estetic.

— Unii dintre oamenii pe care i-am întâlnit nu aveau nimic, absolut nimic, dar erau atât de fericiţi, a spus Kimberly. A extras o fotografie de pe capacul aglomerat al pianului, cu fiica ei şi două femei din India cu pielea închisă şi zbârcită, cu zâmbete ştirbe. Acele femei erau atât de minunate, a spus ea.

Ifemelu va ajunge să îşi dea seama şi de faptul că, pentru Kimberly, săracii erau nevinovaţi. Sărăcia presupunea o aură specială, nu îşi putea închipui că oamenii săraci ar fi fost vicioşi sau ticăloşi, fiindcă sărăcia îi canonizase, şi cei mai mari sfinţi erau sărmanii de peste hotare.

— Morgan o adoră, e o operă a nativ-americanilor. Dar Taylor spune că e înfricoşătoare! i-a arătat Kimberly o mică sculptură printre fotografii.

— A!

Deodată, Ifemelu nu îşi mai amintea care era băiatul şi care fata, ambele nume, Morgan şi Taylor, i se păreau că sună ca nişte nume de familie. Soţul lui Kimberly a sosit acasă chiar înainte ca Ifemelu să plece.

— Salut! Salut! a spus el, strecurându-se în bucătărie, înalt, bronzat şi cu mişcări calculate.

După lungime, după onduleurile aproape perfecte care îi mângâiau gulerul, Ifemelu putea spune că avea o grijă scrupuloasă de podoaba lui capilară.

— Tu trebuie să fii prietena Ginikăi din Nigeria, a spus zâmbind, exultând de conştiinţa propriului şarm.

Privea oamenii drept în ochi nu pentru că era interesat de ei, ci pentru că ştia că îi făcea să creadă că era interesat de ei. Odată cu apariţia lui, Kimberly a devenit un pic impacientată. Vocea i s-a schimbat, vorbea acum cu o voce ascuţită, conştient feminină.

— Don, iubitule, ai venit mai devreme, a spus sărutându-l.

Don a privit-o pe Ifemelu drept în ochi şi i-a spus cum fusese cât pe-aci să viziteze Nigeria, chiar după ce Shagari fusese ales, pe când lucra în calitate de consultant într-o agenţie internaţională de dezvoltare, însă călătoria fusese anulată în ultimul moment, şi îi păruse rău, fiindcă sperase să îl vadă pe Fela cântând la mausoleu. L-a menţionat pe Fela în treacăt, într-un mod intim, ca şi cum era un lucru pe care îl aveau în comun, un secret pe care îl împărtăşeau. În povestea lui se simţea aşteptarea unei seducţii sigure. Ifemelu îl privea absentă, fără să spună mai nimic, refuzând să se lase fermecată şi

părându-i rău, într-un fel straniu, pentru Kimberly. Să te pricopseşti cu o soră ca Laura şi un soţ ca ăsta!

— Don şi cu mine suntem implicaţi într-o minunată fundaţie caritabilă în Malawi, de fapt Don este mult mai implicat decât mine, a zis Kimberly şi l-a privit.

— De fapt, facem tot ce ne stă în puteri, dar ştim foarte bine că nu suntem Mesia, a spus Don cu o grimasă.

— Chiar ar trebui să mergem acolo. E un orfelinat. Nu am fost niciodată în Africa. Mi-ar plăcea la nebunie să fac ceva cu fundaţia mea în Africa.

Chipul lui Kimberly se înmuiase, privirea i se înceţoşase, şi pentru un moment lui Ifemelu i-a părut rău că provenea din Africa, că era motivul pentru care această femeie frumoasă, cu dinţii ei albi şi părul princiar, trebuia să sape adânc pentru a simţi o asemenea milă, o asemenea lipsă de speranţă. A zâmbit vesel, sperând să o facă pe Kimberly să se simtă mai bine.

— Mai am de intervievat încă o persoană şi apoi o să te anunţ, dar chiar cred că te încadrezi perfect, a spus Kimberly, conducându-le pe Ifemelu şi pe Ginika până la uşă.

— Mulţumesc, a zis Ifemelu. Mi-ar plăcea foarte mult să lucrez pentru voi.

A doua zi a sunat-o Ginika şi i-a lăsat un mesaj, pe un ton descurajat.

— Ifem, îmi pare atât de rău. Kimberly a angajat pe altcineva, dar a spus că te va avea în vedere. Lucrurile vor începe să meargă în curând, nu te îngrijora prea tare. O să te sun mai târziu.

Ifemelu a vrut să dea cu telefonul de pământ. *O va avea în vedere*. De ce să fi repetat Ginika o asemenea vorbă goală, *o va avea în vedere*?

•

Era toamnă târzie, copacilor le crescuseră coarne de cerb, frunzele uscate erau uneori măturate de vânt până în apartament, şi chiria trebuia plătită. Cecurile colegelor ei stăteau pe masa din bucătărie, unul peste altul, toate roz şi cu chenare înflorate. Stilul i se părea inutil de încărcat, să ai cecuri înflorate în America, aproape că anulau seriozitatea unui cec. Pe lângă cecuri, un bileţel scris cu grafia copilărească a lui Jackie: *Ifemelu, am întârziat aproape o săptămână cu plata chiriei*. Dacă ar fi completat un cec, contul ei s-ar fi golit complet.

— Pune asta în bagaj, pentru când o să-ţi fie frig, îi spusese mama în ziua dinaintea plecării din Lagos, întinzându-i un mic flacon de Mentholatum. L-a căutat acum în valiză, l-a deschis şi l-a mirosit. Aproape că i-a venit să

plângă. Beculeţul robotului telefonic clipea intermitent, dar nu l-a verificat, fiindcă era probabil încă o variantă a aceluiaşi mesaj din partea lui Uju. „Te-a sunat cineva cu vreun răspuns? Ai încercat la McDonald’s-ul sau Burger King-ul din cartier? Nu pun întotdeauna anunţuri, dar s-ar putea să facă angajări. Nu-ţi pot trimite nimic până luna viitoare. Şi contul meu e gol, îţi spun sincer, rezidenţiatul e muncă silnică”.

Pe podea erau împrăştiate ziare, cu ofertele de slujbă încercuite. A luat unul şi l-a răsfoit, uitându-se la anunţurile pe care le văzuse deja. Din nou, i-au atras atenţia escortele.

— Uită de chestia cu escortele, îi spusese Ginika. Se spune că nu e prostituţie, dar asta e, şi cel mai rău este că îţi revine cam un sfert din câştig, pentru că agenţia ia restul. Ştiu o fată care a făcut asta în primul an de facultate.

Ifemelu a citit anunţul şi s-a gândit din nou să sune, dar n-a făcut-o, fiindcă spera că ultimul interviu la care fusese, un post de ospătăriţă într-un mic restaurant care nu plătea niciun salariu, doar bacşişurile, va fi un succes. Îi spuseseră că o vor suna până la sfârşitul zilei dacă primea slujba; a aşteptat până foarte târziu, dar n-a sunat-o nimeni.

•

Şi apoi câinele Elenei i-a mâncat şunca. Îşi pusese o felie de şuncă pe un şerveţel, o aşezase pe masă şi se întorsese să deschidă frigiderul. Câinele a înghiţit şi şunca, şi şerveţelul. S-a holbat la locul în care pusese şunca, apoi la câine, la expresia lui ghiftuită, şi toate frustrările i-au clocotit în minte. Un câine îi mâncase şunca, un câine îi mâncase şunca şi ea era şomeră.

— Câinele tău tocmai mi-a mâncat şunca, i-a zis Elenei, care, în celălalt capăt al bucătăriei, îşi tăia o banană în bolul cu cereale.

— Îmi urăşti tu câinele, asta-i tot.

— Ar trebui să-l dresezi mai bine. N-ar trebui să mănânce mâncarea oamenilor de pe masa din bucătărie.

— Ai face bine să nu-mi omori câinele cu voodoo.

— Poftim?

— Era o glumă! a spus ea.

Elena mustăcea, câinele dădea din coadă, şi Ifemelu a simţit că în vene îi curgea acid; s-a îndreptat către Elena, cu mâna ridicată şi pregătită să producă o explozie pe chipul ei, dar şi-a venit brusc în fire şi s-a oprit, întorcându-se pe călcâie şi urcând la etaj. S-a aşezat pe pat strângându-şi genunchii la piept, şocată de propria reacţie, de cât de repede se înfuriase. Jos, Elena ţipa la

telefon:

— Jur pe toți sfinții, târfa aia tocmai a încercat să mă lovească!

Ifemelu își dorise să o lovească pe nerușinata ei colegă de apartament nu pentru că un câine bălos îi mâncase șunca, ci pentru că era în război cu întreaga lume, și în fiecare dimineață se simțea învinețită de lovituri, imaginându-și o armată de oameni fără chip împotriva ei. O înspăimânta să nu știe ce va fi mâine. Când au sunat-o părinții și i-au lăsat un mesaj vocal, l-a salvat, temându-se că avea să fie ultima oară când le auzea vocile. Să se afle aici, în străinătate, fără să știe când se putea întoarce acasă, însemna să privească iubirea transformându-se în anxietate. Dacă îi telefona prietenei mamei sale, lui Bunmi, și nu-i răspundea nimeni, intra în panică, îngrijorată că poate murise tatăl ei, și că Bunmi n-ar fi știut cum să-i spună.

Mai târziu, Allison a bătut la ușă.

— Ifemelu? Voiam doar să-ți amintesc că cecul tău pentru chirie nu e pe masă. Am întârziat deja foarte mult.

— Știu. Asta făceam, îl scriam.

Stătea întinsă pe pat. Nu voia să fie colega de apartament care avea probleme cu chiria. Ura faptul că Ginika îi făcuse cumpărăturile săptămâna trecută. O auzea pe Jackie răstindu-se jos.

— Și ce-ar trebui să facem? Nu suntem părinții ei, ce dracu'!

Și-a scos carnetul de cecuri. Înainte de a-l completa, a sunat-o pe Uju ca să-l audă pe Dike. Apoi, îmbărbătată de inocența lui, i-a telefonat antrenorului de tenis din Ardmore.

— Când pot începe? a întrebat.

— Vrei să vii chiar acum?

— OK, a zis.

S-a epilat la subraț, a scotocit după rujul pe care nu-l mai folosise din ziua în care plecase din Lagos, și mare parte din el rămăsese pe gâtul lui Obinze la aeroport. Ce urma să se întâmple cu antrenorul de tenis? spusese „masaj", dar tonul lui era îmbibat de aluzii. Poate că era unul dintre acei bărbați albi despre care citise, cu gusturi ciudate, care voiau ca femeile să îi mângâie cu o pană pe spate sau să urineze pe ei. Cu siguranță ar fi putut face asta, să urineze pe un bărbat pentru o sută de dolari. Gândul a amuzat-o, și a zâmbit scurt și amar. Orice s-ar întâmpla, va face ce-i mai bine pentru ea, îi va spune de la început răspicat că existau niște limite peste care nu trece. Îi va spune „Dacă te aștepți la sex, atunci nu te pot ajuta". Sau poate că o va spune mai delicat, mai sugestiv. „Nu mă simt în stare să merg prea departe". Poate că își

imagina prea multe, poate că el voia doar un masaj.

Când a ajuns la el, a fost abrupt:

— Hai sus, a spus şi a condus-o în dormitorul lui, unde nu erau decât un pat şi un tablou mare cu o conservă de supă de roşii pe perete.

I-a oferit ceva de băut, într-un fel distrat care dădea de înţeles că se aştepta ca ea să refuze, apoi s-a dezbrăcat de cămaşă şi s-a aşezat pe pat. N-avea să fie niciun preambul? Şi-ar fi dorit ca el să o ia ceva mai încet. Rămăsese fără cuvinte.

— Vino aici, a spus el. Am nevoie de căldură.

Ar fi trebuit să plece atunci. Balanţa puterii se înclinase în favoarea lui, fusese înclinată în favoarea lui de când pusese piciorul în acea casă. Ar fi trebuit să plece. S-a ridicat.

— Nu pot face sex, a zis. Vocea ei i se părea piţigăiată, nesigură. Nu pot face sex cu dumneavoastră, a repetat.

— A, nu, nu mă aştept să faci asta, a spus el, prea repede.

Ifemelu a făcut o mişcare lentă în direcţia uşii, întrebându-se dacă nu cumva era încuiată, dacă el nu o încuiase, şi apoi s-a întrebat dacă nu cumva avea o armă.

— Doar vino aici şi întinde-te, a spus el. Ţine-mi de cald. O să te ating puţin, nimic care te-ar face să te simţi inconfortabil. Am doar nevoie de puţin contact uman pentru a mă relaxa.

Expresia şi tonul lui aveau o siguranţă de sine totală, se simţea înfrântă. Cât de sordid era totul, faptul că se afla acolo cu un necunoscut care ştia deja că ea va rămâne. Ştia că va rămâne fiindcă venise. Era deja acolo, deja pângărită. Şi-a scos pantofii şi s-a urcat în pat. Nu voia să fie acolo, nu voia degetul lui energic între picioarele ei, nu voia suspinele-gemete ale lui în urechea ei, şi totuşi şi-a simţit corpul invadat de o respingătoare umezeală. După aceea a rămas nemişcată, ghemuită şi amorţită. Nu o forţase. Venise acolo de bunăvoie. Se întinsese pe patul lui, şi când el îi luase mâna şi i-o pusese între picioare, şi-a mişcat degetele. Acum, chiar şi după ce se spălase pe mâini şi ţinea bancnota subţire şi netedă de o sută de dolari pe care i-o dăduse, degetele încă i se mai păreau lipicioase, nu-i mai aparţineau.

— Poţi să vii de două ori pe săptămână? Îţi plătesc trenul, a spus el expeditiv, relaxat. Voia ca ea să plece.

Ifemelu n-a zis nimic.

— Închide uşa, a spus el şi i-a întors spatele.

A mers până la tren, simţindu-se greoaie şi înceată, cu mintea sufocată de

murdărie și, așezată la geam, a început să plângă. Se simțea ca un ghem micuț, stingher, la voia întâmplării. Lumea era un loc mare-mare, și ea era atât de mică, de neînsemnată, rostogolindu-se în gol. Acasă, s-a spălat pe mâini cu apă atât de fierbinte încât s-a opărit la degete, și o băşică mică și moale i-a apărut pe degetul mare. Și-a dat jos toate hainele și le-a mototolit, aruncându-le într-un colț, privindu-le îndelung. Nu avea să mai poarte niciodată acele haine, nici măcar nu avea să se mai atingă de ele. S-a așezat goală pe pat și și-a privit viața, în acea încăpere minusculă cu un covor mucegăit, cu bancnota de o sută de dolari pe masă, cu trupul scufundat în repulsie. Voia să își facă un duș, să se frece cu buretele, dar nu suporta gândul de a-și atinge trupul, așa că și-a îmbrăcat cămașa de noapte cu grijă, să se atingă cât mai puțin. S-a imaginat împachetându-și lucrurile, cumpărându-și cumva un bilet și întorcându-se în Lagos. S-a încolăcit pe pat și a început să plângă, dorindu-și să poată smulge din ea amintirea a ceea ce tocmai se întâmplase. Luminița robotului telefonic clipea. Probabil era Obinze. Nu suporta să se gândească acum la el. S-a gândit să o sune pe Ginika. În cele din urmă, a sunat-o pe Uju.

— Am fost să lucrez pentru un bărbat în suburbii astăzi. M-a plătit cu o sută de dolari.

— Da? Asta e foarte bine. Dar trebuie să continui să cauți ceva permanent. Tocmai mi-am dat seama că trebuie să-i plătesc asigurarea de sănătate lui Dike pentru că aia pe care mi-o oferă spitalul din Massachusetts e o absurditate, nu o acoperă și pe a lui. Încă sunt șocată de cât de mult am de plătit.

— Nu mă întrebi ce-am făcut, mătușico? Nu mă întrebi ce-am făcut pentru ca bărbatul acela să-mi plătească o sută de dolari? a întrebat Ifemelu, cuprinsă de o nouă furie, ce i-a făcut mâinile să tremure.

— Ce-ai făcut? a întrebat sec Uju.

Ifemelu a închis. A apăsat butonul *New* de pe robotul telefonic. Primul mesaj era de la mama, vorbind repede, ca să nu coste prea mult apelul:

— Ifem, ce faci? Voiam să știm cum ești. N-am mai vorbit de ceva vreme. Te rog, trimite-ne un mesaj. Noi suntem bine. Dumnezeu să te binecuvânteze.

Apoi, vocea lui Obinze, cuvintele lui plutind în aer, în mintea ei.

— Te iubesc, Ifem, a spus el la sfârșit, cu acea voce care părea dintr-odată atât de îndepărtată, din alt spațiu și din alt timp.

S-a întins încordată pe pat. Nu putea să doarmă, nu se putea gândi la altceva. A început să se gândească să-l omoare pe antrenorul de tenis. Îl va

lovi cu un topor în cap, iar şi iar. Îi va înfige un cuţit în pieptul musculos. Locuia singur, probabil că avea şi alte femei care veneau în camera lui să-şi deschidă picioarele pentru degetul său butucănos cu unghia roasă. Nimeni n-ar şti care dintre ele o făcuse. Îi va lăsa cuţitul înfipt în piept şi apoi va scormoni prin sertare după teancul de bancnote de o sută de dolari, ca să-şi poată plăti chiria şi taxele de şcolarizare.

A nins în acea noapte, prima ei ninsoare, şi dimineaţa a privit lumea de la fereastră, zăpada aşternută în straturi care transformau maşinile parcate în forme neregulate, încărcate. Sângele parcă i se scursese din corp, era detaşată, plutind într-o lume unde întunericul cobora prea devreme şi toată lumea mergea încolo şi încoace împovărată de paltoane şi aplatizată de absenţa luminii. Zilele se scurgeau una într-alta, aerul proaspăt preschimbându-se în aer îngheţat, dureros la respirat. Obinze a sunat de multe ori, dar ea n-a răspuns. Ştergea mesajele lui vocale fără să le asculte şi e-mail-urile fără să le citească, simţind cum se scufunda, se scufunda cu repeziciune, incapabilă să iasă la suprafaţă.

•

În fiecare dimineaţă, se trezea apatică, blocată de tristeţe, înspăimântată la gândul zilei nesfârşite care urma. Aerul din jurul ei devenise mai dens. Era înghiţită, pierdută într-o pâclă vâscoasă. Între ea şi ceea ce ar fi trebuit să simtă era o prăpastie. Nu-i păsa de nimic. Voia să-i pese, dar nu mai ştia cum să o facă, i se ştersese din memorie abilitatea de a-i păsa. Câteodată se trezea agitată, neajutorată, şi înainte, nici în urmă şi în jurul ei vedea doar deznădejde. Ştia că nu are niciun sens să fie acolo, să fie vie, dar nu avea energie să se gândească la cum s-ar putea sinucide. Stătea în pat şi citea şi nu se gândea la nimic. Câteodată uita să mănânce, iar alteori aştepta până la miezul nopţii, când colegele de apartament erau în camerele lor, ca să-şi încălzească mâncarea, şi lăsa sub pat farfuriile murdare, până ce un mucegai verzui înflorea în jurul resturilor uleioase de orez şi fasole. Adesea, în timp ce mânca sau citea, simţea o nevoie acută de a plânge, şi lacrimile veneau şi sughiţurile îi răneau gâtul. Oprise soneria telefonului. Nu mai mergea la cursuri. Zilele îi erau încremenite în tăcere şi zăpadă.

•

Allison bătea din nou cu putere în uşă.

— Eşti acolo? E cineva la telefon! Tipa spune că e o urgenţă, pentru numele lui Dumnezeu! Ştiu că eşti acolo, te-am auzit trăgând apa la toaletă acum un minut!

Izbiturile surde, seci, ca și cum Allison lovea ușa mai degrabă cu palma deschisă decât cu falangele, o enervau pe Ifemelu.

— Nu deschide, a auzit-o pe Allison spunând, și apoi, chiar când credea că plecase, bătăile în ușă s-au pornit iarăși. S-a dat jos din pat, unde zăcuse citind alternativ câte un capitol din două romane, și, cu picioare de plumb, s-a îndreptat către ușă. Voia să se miște repede, firesc, dar nu putea. Tălpile îi deveniseră niște melci. A descuiat ușa. Cu o privire furioasă, Allison i-a împins telefonul.

— Mulțumesc, i-a zis, cu voce pierdută, și apoi a bâiguit încet: Scuze.

Chiar și să vorbească, să facă cuvintele să urce din gât și să-i iasă din gură, o epuiza.

— Alo!

— Ifem! Ce se întâmplă? Ce-ai pățit? a întrebat-o Ginika.

— Nimic, a zis ea.

— Mi-am făcut atâtea griji. Slavă cerului că am găsit numărul colegei tale! Obinze m-a tot sunat. E mort de îngrijorare, a spus Ginika. Chiar și mătușica Uju m-a sunat să mă întrebe dacă ne-am văzut.

— Am fost ocupată, a zis Ifemelu vag.

Apoi a urmat o pauză. Tonul Ginikăi s-a înmuiat.

— Ifem, sunt aici, știi asta, nu?

Ifemelu voia să închidă și să se întoarcă în pat.

— Da, a zis.

— Am vești bune. Kimberly m-a sunat să îmi ceară numărul tău de telefon. Bona pe care o angajase tocmai a plecat. Vrea să te angajeze. Vrea să începi de luni. A spus că te voia pe tine de la început, dar Laura a convins-o să o angajeze pe cealaltă. Deci, Ifem, ai de lucru! Bani! La negru! Ifemsco, asta e minunat. Te va plăti cu două sute cincizeci pe săptămână, mai mult decât pe bona dinainte. Și totul la negru! Kimberly chiar e o persoană minunată. Vin mâine să te duc la ea.

Ifemelu n-a spus nimic, străduindu-se să înțeleagă. Cuvintele căpătau sens atât de greu.

A doua zi, Ginika a bătut și-a tot bătut la ușa ei până ce Ifemelu, în sfârșit, a deschis, și a văzut-o pe Allison în capătul holului, privind curioasă.

— Am întârziat deja, îmbracă-te, a spus Ginika, fermă și autoritară, fără să lase loc împotrivirilor. Ifemelu și-a tras pe ea o pereche de blugi. Simțea privirea Ginikăi. În mașină, muzica rock a umplut tăcerea dintre ele. Erau pe Lancaster Avenue, chiar înainte de a ieși din West Philadelphia, cu ale sale

clădiri cu geamuri acoperite cu scânduri și ambalaje de hamburgeri împrăștiate pe jos, și înainte de a intra în suburbiile imaculate și verzi din Main Line, când Ginika a spus:

— Cred că ai intrat într-o depresie.

Ifemelu a dat din cap și s-a uitat pe geam. Depresia era ceva ce li se întâmpla americanilor, cu nevoia lor de a se absolvi de orice vină transformând totul într-o boală. Nu intrase în depresie, era doar puțin obosită și puțin înceată.

— Nu sunt depresivă, a zis ea.

Peste ani, avea să scrie pe blog ceva legat de asta: „Despre non-americanii de culoare care suferă de boli ale căror nume refuză să le afle”. În replică, o femeie din Congo a scris un comentariu lung: se mutase din Kinshasa în Virginia și, la câteva luni după începerea primului semestru, începuse să se simtă amețită dimineața, cu inima tresăltându-i ca și cum voia să-și ia zborul din piept, cu stomacul chinuit de greață, cu înțepături în degete. S-a dus la medic. Și chiar dacă a bifat „da” la toate simptomele de pe fișa pe care doctorul i-o dăduse, a refuzat să accepte diagnosticul de atacuri de panică, fiindcă atacurile de panică li se întâmplau doar americanilor. Nimeni din Kinshasa nu suferea de atacuri de panică. Nici măcar nu era vorba că li se spunea altfel, pur și simplu nu li se spunea nicicum. Oare lucrurile încep să existe doar când sunt numite?

— Ifem, multă lume trece prin asta, știu că nu ți-a fost ușor să te acomodezi cu un loc nou și fără o slujbă. În Nigeria nu vorbim despre lucruri ca depresia, dar ea e reală. Ar trebui să mergi la o consultație. Au și terapeuți.

Ifemelu a continuat să se uite pe geam. Simțea, din nou, acea dorință copleșitoare de a plânge, așa că a inspirat adânc, sperând că-i va trece. Își dorea să-i fi spus Ginikăi despre antrenorul de tenis, să fi luat trenul către apartamentul Ginikăi în ziua aceea, dar acum era prea târziu, repulsia de sine se solidificase în ea. Nu va fi niciodată în stare să-și pună povestea în cuvinte.

— Ginika, a zis, mulțumesc.

Vocea îi era gâtuită. Îi dăduseră lacrimile, nu și le putea controla. Ginika a oprit la o benzinărie, i-a întins un șervețel și a așteptat ca sughițurile să se liniștească înainte de a porni mașina spre Kimberly.

Capitolul 16

Kimberly l-a numit bonus de început.

— Ginika mi-a spus că ai avut nişte probleme, a zis Kimberly. Te rog să accepţi.

Lui Ifemelu nu i-ar fi trecut niciodată prin minte să refuze cecul: acum putea să-şi plătească câteva facturi, să trimită ceva acasă părinţilor. Mamei i-au plăcut pantofii pe care i-a trimis, cu vârful ascuţit şi împodobiţi cu ciucuri, genul pe care îi putea purta la biserică.

— Mulţumesc, a spus ea, iar apoi a adăugat, oftând adânc la capătul celălalt al firului: Obinze a trecut pe la mine.

Ifemelu a rămas tăcută.

— Orice problemă ai avea, te rog să o discuţi cu el, a spus mama ei.

— OK, a zis Ifemelu şi a început să vorbească despre altceva.

Când mama i-a spus că nu avuseseră lumină două săptămâni, totul i s-a părut dintr-odată străin, şi acasă devenise un loc îndepărtat. Nu-şi mai amintea cum era să-ţi petreci o seară la lumina lumânării. Încetase să mai citească ştirile de pe Nigeria.com deoarece fiecare titlu, chiar şi cele mai greu de crezut, îi amintea cumva de Obinze. La început, şi-a dat o lună. O lună pentru a lăsa repulsia de sine să se risipească, apoi îl va suna pe Obinze. Dar a trecut o lună şi încă păstra tăcerea faţă de Obinze, silindu-şi mintea să se gândească la el cât mai puţin. Încă îi ştergea e-mail-urile fără să le citească. Începuse de multe ori să-i scrie, compunea e-mail-uri, iar apoi se oprea şi le ştergea. Trebuia să-i spună ce se întâmplase şi nu putea suporta gândul de a-i spune. Îi era ruşine, eşuase. Ginika o întreba mereu ce era în neregulă, de ce se izolase de Obinze, şi ea răspundea că nu era nimic, că voia doar un pic de spaţiu, şi Ginika o privea neîncrezătoare. *Vrei doar un pic de spaţiu*?

La începutul primăverii a sosit o scrisoare de la Obinze. Pentru a-i şterge e-mail-urile era nevoie de un clic, iar după primul clic, celelalte fuseseră mai uşoare fiindcă nu-şi putuse imagina că ar fi putut să-l citească pe al doilea fără să-l fi citit pe primul. Dar o scrisoare era ceva diferit. I-a provocat cea mai mare tristeţe pe care o încercase vreodată. S-a cufundat în aşternut, ţinând plicul în mână, l-a mirosit, s-a uitat îndelung la scrisul familiar. Şi l-a imaginat la biroul lui din apartamentul băieţilor, lângă micul frigider care zumzăia, scriind în felul acela calm al lui. Voia să citească scrisoarea, dar nu se putea hotărî să o deschidă. A pus-o pe masă. Avea să o citească peste o săptămână, avea nevoie de o săptămână ca să-şi adune puterile. Îi va şi răspunde, şi-a zis. Îi va spune totul. Dar, o săptămână mai târziu, scrisoarea încă zăcea acolo. A aşezat o carte deasupra ei, apoi alta, iar într-o zi

scrisoarea a fost înghiţită de cărţi şi dosare. N-avea s-o citească niciodată.

•

Taylor era genul de puşti foarte copilăros, liniştit, jucăuş, uneori atât de naiv încât Ifemelu îl considera, cu vinovăţie, cam prostuţ. Dar Morgan, mai mare cu numai trei ani, etala deja aerul lugubru al unei adolescente. Citea mult pentru vârsta ei, era îngropată în cursuri de aprofundare şi îi privea pe adulţi cu suspiciune, conştientă de întunericul care le pândea vieţile. La început, lui Ifemelu i-a displăcut Morgan, ca răspuns la ceea ce i se păruse a fi aversiunea îngrijorător de matură a fetiţei. A fost distantă, uneori chiar rece, cu Morgan în primele săptămâni, hotărâtă să nu tolereze comportamentul acelui copil crescut în puf, cu o pulbere de pistrui roşcaţi pe nas, dar, în câteva luni, ajunsese să ţină la Morgan, însă era atentă să nu i-o arate. În schimb, era fermă şi neutră, privind-o în ochi când Morgan o privea în ochi. Poate de aceea, Morgan şi făcea tot ce-i spunea Ifemelu. O făcea rece, cu indiferenţă, cu ranchiună, dar o făcea. Pe mama ei o ignora mereu. Iar cu tatăl său, precauţia ei bănuitoare se distila în otravă. Don ajungea acasă şi năvălea în camera de zi, aşteptându-se ca totul să stea în loc pentru el. Şi chiar se oprea totul, mai puţin ce făcea Morgan. Kimberly, răvăşită şi agitată, îl întreba cum i-a fost ziua, dându-se peste cap să-i facă pe plac, ca şi cum nu-i venea să creadă că se întorsese din nou la ea. Taylor se repezea în braţele lui Don. Iar Morgan îşi ridica ochii din televizor, din carte sau de la joc pentru a-l privi, ca şi cum vedea prin el, iar Don se prefăcea că săgeţile din ochii ei nu-l ating. Câteodată, Ifemelu se întreba: oare Don era de vină? Oare fusese infidel şi Morgan aflase? Adulterul era primul lucru la care s-ar fi gândit oricine în privinţa unui bărbat ca Don, cu aura lui alunecoasă. Dar poate se mulţumea doar să sugereze, flirta cu nerușinare, însă doar atât, pentru că o aventură ar fi necesitat un oarecare efort, iar el era genul de bărbat care primea, dar nu oferea.

Ifemelu s-a gândit de multe ori la acea după-amiază de la scurt timp după ce începuse să lucreze la ei: Kimberly era plecată, Taylor se juca, iar Morgan citea în camera de zi. Dintr-odată, Morgan a lăsat cartea jos, a urcat liniştită la etaj şi a rupt tapetul din camera ei, a doborât şifonierul, a smuls cuvertura de pe pat, a sfâşiat perdelele şi, în genunchi, trăgea şi trăgea şi trăgea de covorul bine lipit de podea atunci când Ifemelu a intrat în grabă ca s-o oprească. Morgan era ca un mic robot de oţel, zvârcolindu-se să se elibereze, cu o forţă care a înfricoşat-o pe Ifemelu. Poate că fetiţa avea să ajungă un criminal în serie, ca acele femei din documentarele criminalistice, aşteptând

pe jumătate dezbrăcată pe drumurile întunecate să-i momească pe șoferii de camion și să-i sugrume. Când Ifemelu i-a dat în sfârșit drumul, eliberând-o ușor din strânsoare pe acum liniștita Morgan, aceasta s-a întors înapoi la cartea ei. Mai târziu, Kimberly, în lacrimi, o întreba:

— Scumpa mea, te rog, spune-mi ce nu-i în regulă.

Și Morgan a spus:

— Sunt prea mare pentru toate chestiile alea roz din camera mea.

Acum, Kimberly o ducea pe Morgan de două ori pe săptămână la un psihoterapeut în Bala Cynwyd. Atât ea, cât și Don erau și mai ezitanți cu ea, și mai îngenuncheați de privirea ei acuzatoare. Când Morgan a câștigat un concurs de eseuri la școală. Don a venit acasă cu un cadou. Kimberly aștepta agitată în capul scărilor, în timp ce Don a urcat pentru a-i înmâna cadoul împachetat în hârtie lucioasă. După câteva minute, a coborât.

— Nici n-a vrut să se uite la el. Doar s-a ridicat în picioare și a intrat în baie și a rămas acolo, a zis. L-am lăsat pe pat.

— E OK, scumpule, își revine ea, i-a zis Kimberly îmbrățișându-l, mângâindu-l pe spate. Morgan e atât de dură cu Don. El se străduiește atât de tare, și ea nu vrea să-i dea nicio șansă. Pur și simplu, nu vrea, i-a spus mai târziu Kimberly lui Ifemelu, *sotto voce.*

— Morgan nu dă nicio șansă nimănui, a spus Ifemelu.

Don trebuia să-și aducă aminte că Morgan, și nu el, era copilul.

— Pe tine te ascultă, a zis Kimberly, puțin tristă.

Ifemelu voia să spună „Nu prea are de ales”, pentru că își dorea ca mama lui Morgan să nu-i cedeze copilei atât de abrupt, poate că Morgan nu avea nevoie de altceva decât să simtă că mama ei putea să-i opună rezistență. În schimb, a spus:

— Pentru că nu fac parte din familie. Pe mine nu mă iubește, așa că nu simte toate aceste lucruri complicate pentru mine. Cel mult, sunt un inconvenient.

— Nu știu ce fac greșit, a zis Kimberly.

— E o fază. O să treacă, vei vedea.

Își dorea să o protejeze pe Kimberly.

— Singura persoană la care ține cu adevărat este vărul meu Curt. Pe el îl adoră. La reuniunile de familie, stă îmbufnată, până apare el. O să-l întreb dacă poate veni să vorbească cu ea.

•

Laura adusese o revistă.

— Uită-te la asta, Ifemelu, a spus ea. Nu e Nigeria, dar e aproape. Știu că vedetele pot fi superficiale, dar ea pare să facă treabă bună.

Ifemelu și Kimberly s-au uitat împreună la pagina respectivă: o femeie albă, slabă, zâmbind la cameră, ținând în brațe un bebeluș african cu pielea închisă la culoare, și în jurul ei copii mici africani, cu pielea închisă la culoare, erau răspândiți ca o țesătură. Kimberly a scos un sunet, un hmmm, ca și cum nu prea știa ce să simtă.

— Și arată fantastic, a spus Laura.

— Da, așa e, a zis Ifemelu. Și e la fel de slabă ca acei copii, doar că la ea e o alegere, și la ei nu.

— Chiar ești amuzantă! Îmi place la nebunie cât de obraznică ești! a izbucnit Laura într-un scurt hohot de râs.

Kimberly n-a râs. Mai târziu, când era singură cu Ifemelu, a zis:

— Îmi pare rău pentru ce-a spus Laura. Nu mi-a plăcut niciodată cuvântul ăsta, „obraznic”. E genul de cuvânt pe care îl folosești doar pentru anumiți oameni.

Ifemelu a ridicat din umeri, a zâmbit și a schimbat subiectul. Nu înțelegea de ce Laura căuta atât de multe informații despre Nigeria, întrebând-o despre escrocheriile 419, povestind cât de mulți bani trimiteau acasă nigerienii din America în fiecare an. Era un interes agresiv, rece: era bizar, într-adevăr, să acorzi atât de multă atenție unui lucru care îți displace. Poate că, de fapt, era vorba despre Kimberly, și Laura o ataca indirect pe sora ei, spunând lucruri care o obligau pe Kimberly să-și ceară scuze. Părea un efort prea mare pentru o victorie atât de neînsemnată. La început, lui Ifemelu i s-au părut drăguțe acele scuze, chiar dacă erau inutile, însă începuse să-și piardă răbdarea, fiindcă scuzele repetate ale lui Kimberly erau atinse de autoindulgență, ca și cum credea că ar putea, prin scuzele ei, să netezească toate suprafețele abrazive ale lumii.

•

La câteva luni de când lucra la ei, Kimberly a întrebat-o pe Ifemelu:

— Ai accepta să te muți cu noi? Subsolul e, de fapt, un apartament cu un dormitor și cu intrare separată. Bineînțeles, n-ai plăti chirie.

Ifemelu căuta deja o garsonieră, nerăbdătoare să se despartă de colegele ei de apartament acum, că-și putea permite, și nu își dorea să fie implicată și mai adânc în viața familiei Turner, dar a luat în considerare acceptarea acelei propuneri fiindcă simțise o rugăminte în vocea lui Kimberly. Până la urmă, s-a hotărât că nu putea locui cu ei. Când a refuzat, Kimberly i-a oferit mașina

pe care o aveau în plus.

— Îți va fi mult mai ușor să ajungi aici după cursuri. E o vechitură. Aveam de gând să o dăm. Sper să nu te lase în drum, a spus ea, ca și cum Honda aceea, care avea doar câțiva ani și arăta impecabil, ar fi putut vreodată să rămână în drum.

— Chiar n-ar trebui să ai încredere să-mi dai mașina acasă. Dacă într-o zi nu mă mai întorc? a spus Ifemelu.

— Nu valorează cine știe ce, a râs Kimberly.

— Ai permis de conducere american, nu-i așa? a întrebat Laura. Vreau să spun, poți să conduci legal în țara asta, da?

— Bineînțeles că poate, Laura, a zis Kimberly. De ce ar accepta mașina dacă n-ar putea?

— Întrebam doar, a spus Laura, ca și cum nu se putea conta pe Kimberly să pună întrebările delicate cetățeanului non-american. Ifemelu le-a privit, erau atât de asemănătoare, amândouă atât de nefericite. Numai că nefericirea lui Kimberly era ascunsă, neconștientizată, învelită în dorința ca lucrurile să fie așa cum trebuie, dar și în speranță: credea în fericirea altor oameni fiindcă asta însemna că, într-o zi, va putea fi și ea fericită. Nefericirea Laurei era diferită, irascibilă, își dorea ca toată lumea din jur să fie nefericită pentru că se convinsese că ea așa va fi mereu.

— Da, am permis de conducere în America, a spus Ifemelu, și apoi a început să vorbească despre cursul de condus în siguranță pe care îl urmase în Brooklyn, înainte să-și fi luat carnetul, și despre cum instructorul, un bărbat alb slab, cu o claie de păr blond, trișase. În camera întunecată de la subsol plină de străini, unde se intra pe niște scări înguste și mai întunecate, instructorul adunase banii de la toată lumea înainte să proiecteze filmul despre condusul în siguranță. Din când în când, făcea glume pe care nimeni nu le înțelegea și chicotea de unul singur. Lui Ifemelu filmul i s-a părut pe undeva suspect: cum ar fi putut o mașină care mergea atât de încet să producă atâtea daune într-un accident și să-l lase pe șofer cu gâtul rupt? După aceea, bărbatul le înmânase întrebările pentru test. Lui Ifemelu i s-au părut ușoare și a încercuit cu repeziciune răspunsurile cu creionul. Un sud-asiatic pirpiriu de lângă ea, de vreo cincizeci de ani, îi tot arunca priviri, cu ochii rugători, în timp ce ea se prefăcea că nu înțelege că vrea să-l ajute. Instructorul a adunat foile, a scos o gumă de șters de culoarea lutului și a început să șteargă unele dintre răspunsuri și să încercuiască altele. Toată lumea a trecut testul. Mulți dintre ei i-au strâns mâna, spunând „Mulțumesc, mulțumesc” într-o gamă

largă de accente înainte de a ieşi. Acum puteau depune actele pentru obţinerea permisului de conducere în America. Ifemelu a spus povestea cu o falsă degajare, ca şi cum era doar o curiozitate pentru ea şi nu ceva ce spusese dinadins ca s-o provoace pe Laura.

— A fost un moment ciudat pentru mine, fiindcă până atunci crezusem că nimeni nu trişează în America, a spus Ifemelu.

— Of, Dumnezeule, a zis Kimberly.

— Asta s-a întâmplat în Brooklyn? a întrebat Laura.

— Da.

Laura a ridicat din umeri, ca şi cum era de la sine înţeles că aşa ceva se putea întâmpla numai în Brooklyn, nu şi în America în care trăia ea.

•

Subiectul era o portocală. O portocală rotundă, de culoarea focului, pe care Ifemelu o adusese pentru prânz, decojită, împărţită în patru şi pusă într-o pungă. A mâncat-o la masa din bucătărie în timp ce Taylor îşi făcea temele lângă ea.

— Vrei şi tu, Taylor? l-a întrebat, oferindu-i o felie.

— Mulţumesc, a zis el. A băgat-o în gură şi s-a strâmbat. E stricată! Are chestii în ea!

— Sunt sâmburii, a spus ea, uitându-se la ceea ce scuipase în palmă.

— Sâmburii?

— Da, sâmburii portocalei.

— Portocalele nu au chestii în ele.

— Ba da, au. Aruncă-le la gunoi, Taylor. Hai să-ţi pun lecţia la video.

— Portocalele nu au chestii în ele, a repetat el.

Toată viaţa lui mâncase portocale fără sâmburi, portocale crescute să arate perfect, să aibă coaja perfectă şi niciun sâmbure, astfel încât la opt ani nu ştia că există portocale cu sâmburi. A alergat în camera de zi să-i spună lui Morgan. Aceasta şi-a ridicat privirea din carte, a făcut un gest plictisit cu mâna, după care şi-a dat părul roşcat după ureche.

— Bineînţeles că portocalele au sâmburi. Doar că mama cumpără din cele fără sâmburi. Ifemelu nu a cumpărat ce trebuia.

I-a aruncat lui Ifemelu una dintre privirile ei acuzatoare.

— Mie aşa îmi plac portocalele, Morgan. Am crescut mâncând portocale cu sâmburi, a spus Ifemelu, pornind aparatul video.

— OK, a dat Morgan din umeri. Cu mama ei n-ar fi spus nimic, doar i-ar fi scăpărat ochii.

Cineva a sunat la uşă. Trebuia să fie de la firma de curăţenie. A doua zi, Kimberly şi Don găzduiau un cocktail de strângere de fonduri pentru un prieten despre care Don spusese „E doar un acces de ego pentru el să candideze pentru Congres, n-are nicio şansă”, şi Ifemelu a fost surprinsă că el părea să fie conştient de egoul celorlalţi, dar cu totul orb când era vorba de al lui. S-a dus să deschidă. Un bărbat corpolent şi roşu la faţă stătea în prag, cu echipamentul de curăţat, cu un obiect aruncat peste umăr şi un altul, care arăta ca o maşină de tuns iarba, sprijinit de picioare.

Când a văzut-o, a înlemnit. La început, pe faţă i s-a citit surprinderea, apoi o ostilitate încremenită.

— Aveţi nevoie să curăţaţi un covor? a întrebat, ca şi cum nu-i păsa, ca şi cum ea s-ar fi putut răzgândi, ca şi cum ar fi vrut ca ea să se răzgândească.

Ifemelu l-a privit, cu ochi uşor zeflemitori, prelungind un moment încărcat de presupuneri: el credea că era proprietara şi nu se aşteptase să vadă o femeie ca ea în casa aceea impunătoare de piatră cu coloane albe.

— Da, a rostit ea în cele din urmă, deodată obosită. Doamna Turner mi-a spus că veniţi.

Ca prin magie, ostilitatea lui s-a evaporat brusc. Pe chip i s-a lăţit un rânjet. Şi ea era tot o angajată. Universul îşi recăpătase ordinea.

— Salut. Ştii de unde vrea să încep? a întrebat-o.

— De la etaj, a zis ea, lăsându-l să intre, întrebându-se dacă toată acea voioşie existase în trupul lui şi înainte.

Nu avea să-l uite, cu buzele lui crăpate şi decojite de care atârnau bucăţele de piele uscată, şi avea să-şi înceapă o postare pe blog, „Câteodată, în America, rasa înseamnă clasă”, cu povestea preschimbării dramatice a acelui bărbat, încheind-o cu: Pentru el nu conta cât de mulţi bani aveam. *Pentru el nu mă potriveam cu imaginea de proprietară a acelei case impunătoare din cauza felului în care arătam. În discursul public din America, „negrii”, ca întreg, sunt adesea asociaţi cu „albii săraci”. Nu negrii săraci şi albii săraci. Ci negrii şi albii săraci. Un lucru cu adevărat bizar.*

— Pot să ajut? Pot să ajut? l-a întrebat Taylor, surescitat.

— Nu, mulţumesc, amice, a spus. Mă descurc.

— Sper că n-o să înceapă cu dormitorul meu, a zis Morgan.

— De ce? a întrebat Ifemelu.

— Fiindcă nu vreau.

•

Ifemelu voia să-i spună lui Kimberly despre bărbatul de la curăţătorie, dar

ea s-ar fi putut ambala și și-ar fi cerut scuze pentru un lucru de care nu era vinovată, așa cum adeseori, de prea multe ori, se scuza pentru Laura.

Era stânjenitor să observi cum Kimberly orbecăia, dornică să facă ce era corect fără să știe ce era corect. Dacă i-ar fi povestit despre acel bărbat, ar fi fost imposibil de prevăzut cum avea să reacționeze: va râde, își va cere scuze, se va repezi la telefon să depună o plângere.

Așa că, în schimb, i-a spus lui Kimberly despre Taylor și sâmburii de portocală.

— Chiar a crezut că dacă are sâmburi e stricată? Ciudat.

— Bineînțeles că Morgan l-a pus imediat la punct, a zis Ifemelu.

— A, nu mă îndoiesc.

— Când eram mică, mama îmi spunea că îmi va crește o portocală pe cap dacă înghit vreun sâmbure. Au fost atâtea dimineți în care m-am uitat cu teamă în oglindă. Cel puțin Taylor nu va avea trauma asta.

Kimberly a râs.

— Salut!

Era Laura, intrând pe ușa din spate cu Athena, un copil plăpând, cu un păr atât de rar încât scalpul palid îi strălucea printre fire. Poate că legumele pasate și regulile regimului strict ale Laurei făcuseră din ea un copil subnutrit.

— Va arăta nemaipomenit mâine, a spus ea așezând o vază pe masă.

— E splendidă, a zis Kimberly, aplecându-se să o sărute pe Athena pe creștet. Ăsta e meniul de la firma de catering. Don crede că selecția de *hors-d'œuvre* e prea simplă. Eu nu sunt sigură.

— Vrea să mai adaugi ceva? a spus Laura, scanând meniul.

— I s-a părut doar puțin cam simplă, a spus-o foarte drăguț.

În camera de zi, Athena a început să plângă. Laura a mers la ea și, imediat, a început o serie de negocieri.

— O vrei pe asta, dragostea mea? Pe cea galbenă sau pe cea albastră sau pe cea roșie? Pe care o vrei?

Dă-i una dintre ele și gata, s-a gândit Ifemelu. Să copleșești un copil de patru ani cu alegeri, să îi așezi pe umeri povara de a lua o decizie, însemna să-l lipsești de binecuvântarea copilăriei. Până la urmă, maturitatea își făcea simțită prezența dacă trebuia să ia decizii din ce în ce mai neplăcute.

— A fost morocănoasă astăzi, a spus Laura, întorcându-se în bucătărie, acum, că Athena se oprise din plâns. Am dus-o la control după infecția de la ureche și toată ziua a fost ursuză. A, și astăzi am cunoscut cel mai fermecător tip nigerian. Când am ajuns am aflat că un nou doctor tocmai se alăturase

echipei de la cabinet și că este nigerian, iar el a trecut pe lângă noi și ne-a salutat. Mi-a amintit de tine, Ifemelu. Am citit pe Internet că nigerienii sunt grupul de imigranți cel mai școlit din această țară. Bineînțeles, asta nu spune nimic despre milioanele care trăiesc cu mai puțin de un dolar pe zi în țara ta, însă când l-am cunoscut pe doctor m-am gândit la acel articol și la tine și la ceilalți africani privilegiați care sunt aici, la noi în țară.

Laura a făcut o pauză, și Ifemelu, ca de atâtea ori, a simțit că ar fi avut mai multe de spus, dar că se abținuse. Era un sentiment straniu să fii numit privilegiat. Privilegiați erau cei precum Kayode DaSilva, cu pașaportul greu de vize, care mergea la Londra vara și înota la Clubul Ikoyi, care se putea ridica într-o doară din scaun să spună „Mergem la Frenchies să mâncăm o înghețată”.

— Nu mi s-a mai spus în viața mea că sunt privilegiată! a spus Ifemelu. Nu-i un sentiment rău.

— Cred că voi schimba medicul, să se ocupe el de Athena. A fost minunat, era atât de îngrijit și a vorbit atât de frumos. Oricum, nu eram prea mulțumită de dr. Bingham de când dr. Hoffman a plecat, a spus Laura și a ridicat iarăși meniul. La masterat, am cunoscut o femeie africană care era exact ca doctorul acesta, cred că era din Uganda. Era minunată și nu se înțelegea deloc cu tipa afro-americană colegă cu noi. N-avea deloc ifose.

— Poate că atunci când tatăl afro-americanei nu avea voie să voteze pentru că era negru, tatăl ugandezei candida la alegerile parlamentare sau studia la Oxford, a spus Ifemelu.

— Stai puțin, n-am înțeles eu ceva? s-a holbat Laura la ea, cu o mutră confuz-sarcastică.

— Cred numai că faci o comparație simplistă. Ar trebui să înțelegi puțin mai mult istoria, a spus Ifemelu.

Laura a strâns din buze. A bâiguit ceva, după care și-a revenit.

— Atunci o să-mi iau fiica și apoi mă voi duce să caut niște cărți de istorie în bibliotecă, asta dacă-mi pot da seama cum arată! a zis Laura și a ieșit cu pas apăsat.

Ifemelu aproape că putea auzi inima lui Kimberly bătându-i nebunește.

— Îmi pare rău, a zis.

— Știu că Laura poate fi dificilă uneori, a murmurat Kimberly și a scuturat din cap, cu ochii la salata în care amesteca.

Ifemelu a urcat după Laura.

— Îmi pare rău. Am fost nepoliticoasă și îmi cer scuze.

Dar îi părea rău doar pentru Kimberly, pentru felul în care începuse să amestece salata ca și cum ar fi vrut să o facă terci.

— Bine, a spus Laura trăgându-și nasul și netezind părul fiicei ei, iar Ifemelu a știut că multă vreme de-atunci încolo nu-și va mai da jos vălul victimei.

•

În afara unui „Bună” protocolar, Laura nu i-a vorbit la petrecerea de a doua zi. Casa s-a umplut de un murmur ușor, oaspeții sorbind din paharele de vin. Toți semănau între ei, cu hainele lor adecvate și cuminți, cu simțul umorului adecvat și cuminte și, la fel ca alți americani din clasa de mijloc, rosteau „minunat” prea des.

— Vii mâine să mă ajuți cu petrecerea, nu-i așa? o întrebase Kimberly pe Ifemelu, așa cum o întreba mereu când avea invitați.

Ifemelu nu își dădea seama în ce fel o putea ajuta, din moment ce mâncarea era comandată și copiii se culcau devreme, dar simțea, în spatele ușurinței cu care Kimberly îi adresa invitația, ceva asemănător cu o nevoie. Într-un fel nu foarte important, pe care nu-l înțelegea pe de-a-ntregul, prezența ei părea să o echilibreze pe Kimberly. Dacă o voia acolo, atunci avea să fie acolo.

— Ea este Ifemelu, bona noastră și prietena mea, o prezenta Kimberly oaspeților.

— Ești atât de frumoasă, i-a spus un bărbat zâmbind, cu dinții lui amețitor de albi. Femeile africane sunt superbe, mai ales etiopienele.

— L-am avut pe unul ca ghid turistic și a fost minunat, și acum îi plătim școala fiicei lui, vorbea un cuplu despre safariul din Tanzania.

Două femei discutau despre donațiile lor către o minunată fundație caritabilă din Malawi care construia fântâni, către un minunat orfelinat din Botswana, către o minunată cooperativă microfinanciară din Kenya. Ifemelu le privea cu atenție. Actele lor caritabile aveau un aer de lux pe care ea nu-l avea și cu care nu se putea identifica. Să consideri „actele caritabile” de la sine înțelese, să te împăunezi cu aceste acte în fața unor oameni pe care nu îi cunoșteai, poate că asta venea din certitudinea că ai avut un trecut, că ai un prezent și că vei avea un viitor. Le invidia pentru asta.

— Sunt președinta consiliului unei fundații caritabile din Ghana, i-a spus o femeie minionă, într-o jachetă de un roz aprins. Lucrăm cu femeile din mediul rural. Întotdeauna suntem interesați de personal african, nu vrem să fim ONG-ul care nu folosește mână de lucru locală. Așa că dacă vreodată

cauți o slujbă după terminarea studiilor și vrei să te întorci să lucrezi în Africa, dă-mi un telefon.

— Mulțumesc.

Ifemelu își dorea, pe neașteptate și cu disperare, să provină din țara oamenilor care dăruiau și nu din cea a celor care primeau, să fie una dintre acele persoane avute și care puteau astfel să se desfete cu harul de a dărui, să facă parte dintre cei care își puteau permite milă și empatie din belșug. A ieșit pe terasă să ia o gură de aer. Pe deasupra gardului viu o putea zări pe dădaca jamaicană a copiilor din vecini, coborând pe alee, o femeie care evita mereu privirea lui Ifemelu și căreia nu-i plăcea să salute. Apoi a observat o mișcare la celălalt capăt al terasei. Era Don. Ceva la el i-a sugerat că se ascundea și mai degrabă a simțit decât a văzut că tocmai încheiase o conversație la telefon.

— Grozavă petrecere, i-a spus. E doar un pretext pentru mine și Kim să ne chemăm prietenii pe la noi. Roger e complet depășit de ceea ce încearcă să facă și i-am spus asta, n-are nicio șansă…

Don a continuat să vorbească, cu vocea plină de bonomie, iar Ifemelu simțea dezgustul pentru el ca o gheară în gât. Ea și Don nu își vorbeau așa. Era prea multă informație, prea multă vorbărie. Voia să-i spună că nu auzise nimic din conversația lui telefonică, dacă era ceva de auzit, că nu știa nimic și că nu voia să știe.

— Probabil că se întreabă unde sunteți, i-a zis ea.

— Da, trebuie să ne întoarcem, a spus el, ca și când ieșiseră împreună.

Înăuntru, Ifemelu a văzut-o pe Kimberly în mijlocul camerei de zi, ușor desprinsă de cercul ei de prieteni; se uitase după Don și, când l-a văzut, ochii nu i s-au mai dezlipit de el, și chipul i s-a destins, teama i-a dispărut.

•

Ifemelu a plecat de la petrecere devreme, voia să-l audă pe Dike înainte de ora de culcare. Uju a ridicat receptorul.

— Dike s-a dus la culcare? a întrebat Ifemelu.

— Se spală pe dinți, a spus ea, iar apoi a adăugat pe un ton mai scăzut: Mă tot întreabă despre numele lui.

— Și ce i-ai spus?

— Același lucru. Știi, nu mă întreba lucruri de genul ăsta înainte să ne mutăm aici.

— Poate pentru că Bartholomew face parte acum din viața lui, poate datorită noului mediu. E obișnuit să te aibă doar pentru el.

— De data asta nu m-a întrebat de ce îmi poartă numele, ci dacă îmi poartă numele pentru că tatăl lui nu l-a iubit.

— Mătușico, poate e timpul să-i spui că nu ai fost o a doua soție, a zis Ifemelu.

— De fapt, am fost o a doua soție.

Uju părea sfidătoare, ușor iritată chiar, strângându-și pumnul în jurul propriei versiuni a poveștii. Îi spusese lui Dike că tatăl lui făcuse parte din guvernul militar, că ea fusese a doua lui soție și că îi dăduseră numele ei de fată pentru a-l proteja, deoarece unii oameni din conducere, nu tatăl său, făcuseră niște lucruri rele.

— OK, ți-l dau pe Dike, a spus Uju revenind la un ton normal.

— Hei, vară-mea! Ar fi trebuit să mă vezi jucând fotbal azi! a zis Dike.

— Cum se face că înscrii toate golurile alea fantastice doar când nu sunt eu acolo? Sunt doar în visele tale? a întrebat Ifemelu.

El a râs. Încă era foarte ușor să-l faci să râdă, avea simțul umorului intact, dar de când se mutaseră în Massachusetts devenise mai opac. Părea să-l fi învăluit ceva care-l făcea greu de înțeles, tot timpul cu nasul vârât în Game Boy, ridicându-și din când în când ochii la mama lui și la lume cu o sastiseală prea apăsătoare pentru un copil. Lua note din ce în ce mai proaste. Uju îl amenința tot mai des. Ultima oară când Ifemelu fusese pe la ei, Uju îi spusese „Te trimit înapoi în Nigeria dacă mai faci o dată!”, vorbind în igbo așa cum făcea doar când se înfuria, și Ifemelu se temea că igbo avea să devină pentru el limba conflictului.

Și Uju se schimbase. La început păruse curioasă, nerăbdătoare în privința noii vieți.

— Locul ăsta e atât de alb, a spus. Știi că atunci când m-am dus la farmacie ca să-mi cumpăr repede un ruj, pentru că mallul e la treizeci de minute distanță, toată nuanțele erau prea deschise?! Nu pot vinde ceva care nu se cere! Cel puțin aici e liniște și pace, și pot să beau apă de la robinet, ceva ce n-aș face nici în ruptul capului în Brooklyn.

Treptat, odată cu trecerea lunilor, tonul i s-a înăsprit.

— Profesoara lui Dike mi-a spus că e agresiv, i-a spus lui Ifemelu într-o zi, după ce fusese chemată în biroul directorului. Agresiv, nici mai mult, nici mai puțin. Vrea să-l mute la ceea ce se numește clasa specială, unde îl vor pune singur într-o clasă și vor aduce pe cineva instruit să se ocupe de copiii cu probleme mentale. I-am spus că agresiv e tac’su, nu băiatul meu. Doar pentru că arată diferit, când face ce fac și alți băieței, devine agresiune.

Atunci directorul mi-a zis: „Dike e la fel ca noi, nu îl privim deloc ca fiind diferit”. Ce fel de prefăcătorie mai e și asta? I-am spus să se uite la fiul meu. Sunt doar doi copii așa în toată școala. Celălalt e mulatru și are tenul atât de deschis încât dacă îl privești de departe nici măcar nu-ți dai seama că e de culoare. Băiatul meu face notă discordantă, deci cum poți să-mi spui tu mie că nu vezi nicio diferență? Am refuzat categoric să fie mutat într-o clasă specială. E mai deștept decât toți ceilalți la un loc. Acum vor să-l stigmatizeze. Kemi m-a avertizat că așa va fi. A spus că au încercat să facă asta și cu băiatul ei în Indiana.

Mai târziu, nemulțumirile lui Uju s-au îndreptat către programul de rezidențiat, atât de lent și de limitat, cu fișele medicale încă scrise de mână și păstrate în dosare prăfuite, și când a terminat rezidențiatul, s-a plâns de pacienții care credeau că îi fac o favoare venind la ea. Pe Bartholomew abia dacă îl pomenea, de parcă ar fi trăit numai cu Dike în Massachusetts, în casa de pe malul lacului.

Capitolul 17

Ifemelu s-a hotărât să renunțe la accentul american într-o zi însorită de iulie, aceeași zi în care l-a cunoscut pe Blaine. Accentul ei era convingător. Și-l perfecționase urmărindu-și cu atenție prietenii și pe prezentatorii de știri, estomparea t-ului, glisarea catifelată a r-ului, propozițiile care încep cu „Deci”, răspunsul tărăgănat „Serios?!”, dar accentul ei scârțâia deliberat, era un act de voință. Necesita un efort, o răsucire a buzei, o curbare a limbii. Dacă ar fi intrat în panică sau dacă ar fi fost speriată sau dacă ar fi fost trezită din somn în timpul unui incendiu, nu și-ar fi amintit cum să producă acele sunete americane. Așa că s-a hotărât să n-o mai facă, în acea zi de vară, în weekendul cu ziua lui Dike. Decizia a fost impulsionată de apelul unui telemarketer. Era în apartamentul ei de pe Spring Garden Street, primul cu adevărat al ei în America, doar al ei, o garsonieră cu un robinet care picura continuu și o aerotermă zgomotoasă. În săptămânile de când se mutase se simțise ușoară, învăluită într-o stare de bine, pentru că deschidea frigiderul știind că totul îi aparține și curăța cada știind că nu va găsi în scurgere fire de păr descumpănitor de străin ale vreunei colege de apartament. „Oficial, la două străzi de cartierul rău famat”, așa se exprimase Jamal, intendentul

apartamentului, când i-a spus să se aştepte să audă focuri de armă din când în când, dar, cu toate că deschidea fereastra în fiecare seară, ascultând înfrigurată, tot ce putea auzi erau sunetele verii târzii, muzica din maşinile care treceau, râsetele voioase ale copiilor care se jucau, mamele care-i strigau.

În acea dimineaţă de iulie, cu bagajul deja făcut pentru weekendul în Massachusetts, îşi făcea o omletă când a sunat telefonul. Era un apel cu număr ascuns şi s-a gândit că ar fi putut fi părinţii ei care o sunau din Nigeria. Dar era un telemarketer, un tânăr american care îi oferea tarife telefonice la distanţă şi internaţionale mai avantajoase. Întotdeauna le închidea telefonul telemarketer-ilor, dar ceva din vocea acestuia a făcut-o să dea focul aragazului mai mic şi să nu lase receptorul din mână, ceva din cale-afară de tineresc, proaspăt, cu cel mai subtil tremur în voce, o atitudine amical-agresivă, tipică serviciilor pentru clienţi, dar care la el nu era nici pe departe agresivă, părea să spună ceea ce fusese instruit să spună, dar cu o grijă colosală să nu o jignească. A întrebat-o cum se simţea, cum era vremea în oraşul ei, şi i-a spus că era caniculă în Phoenix. Poate că era prima lui zi de lucru, receptorul îi împungea inconfortabil urechea şi aproape că spera ca cei pe care îi suna să nu răspundă. Pentru că, într-un mod straniu, i-a fost milă de el, l-a întrebat dacă avea un tarif mai bun de cincizeci şi şapte de cenţi pe minut pentru Nigeria.

— Aşteptaţi să caut Nigeria, a zis, şi ea s-a întors la omletă.

A revenit spunându-i că tariful era acelaşi, dar nu cumva mai suna şi în altă ţară? Mexic? Canada?

— Păi, uneori vorbesc cu Londra, a spus ea. Ginika era acolo pe perioada verii.

— OK, aşteptaţi să caut şi Franţa, a zis el, şi ea a izbucnit în râs.

— E ceva amuzant? a întrebat el.

Ea a râs şi mai tare. A deschis gura pentru a-i spune, fără ocolişuri, că era amuzant faptul că el vindea servicii telefonice internaţionale şi nu ştia unde se află Londra, dar ceva a făcut-o să se abţină, imaginea pe care şi-o făcea despre el, poate 18-19 ani, supraponderal, cu faţa rozalie, stângaci în preajma fetelor, pasionat de jocuri video şi fără nicio idee despre contradicţiile tulburi care alcătuiau această lume. Aşa că a spus:

— La televizor e o comedie veche amuzantă.

— Serios? a zis şi a râs la rândul lui.

Candoarea lui a înduioşat-o şi, când a revenit să îi spună tariful pentru

Franţa, i-a mulţumit şi a spus că era mai avantajos decât cel pe care îl avea acum şi că se va gândi să schimbe furnizorul.

— Când aş putea să revin cu un telefon? Dacă se poate…

Ea s-a întrebat dacă nu cumva era plătit la comision. Oare ar fi primit mai mulţi bani dacă ea ar fi schimbat compania de telefonie? Fiindcă ar fi făcut-o, dacă nu o costa nimic.

— Seara, a spus.

— Pot să vă întreb cu cine vorbesc?

— Numele meu e Ifemelu.

— E un nume francez? a întrebat el, după ce l-a repetat cu o grijă exagerată.

— Nu. Nigerian.

— De acolo provine familia dumneavoastră?

— Da, a spus ea punând omleta pe farfurie. Acolo am crescut.

— Serios? De cât timp sunteţi în Statele Unite?

— De trei ani.

— Uau. Tare. Vorbiţi ca un adevărat american.

— Mulţumesc.

Numai după ce a închis a simţit că o cuprinde ruşinea pentru că îi mulţumise, pentru că îşi făcuse din fraza „Vorbiţi ca un adevărat american” o cunună de lauri. De ce era un compliment, o realizare, să vorbeşti ca un american? Ieşise victorioasă, Cristina Tomas, acea Cristina Tomas cu chip lipsit de culoare sub a cărei privire se chircise precum un mic animal înfrânt, i-ar fi vorbit acum normal. Ieşise victorioasă, într-adevăr, dar triumful ei era ca un balon de săpun. Victoria ei trecătoare lăsase în urmă un spaţiu vast răsunător, fiindcă îşi asumase, pentru prea mult timp, un ton al vocii şi un fel de a fi care nu îi aparţineau. Aşa că şi-a terminat omleta şi s-a hotărât să renunţe la accentul american. A vorbit pentru prima oară fără să-l folosească în acea după-amiază în gara Thirtieth Street, aplecându-se către femeia de la ghişeul Amtrak.

— Îmi puteţi da, vă rog, un bilet dus-întors la Haverhill? Cu întoarcere duminică după-amiază. Am un card Avantaj pentru studenţi, a spus ea şi a simţit un val de plăcere pronunţând pe de-a-ntregul t-ul din „Avantaj”, pentru că nu rostogolise pe limbă r-ul din „Haverhill”. Aşa era ea cu adevărat, asta era vocea cu care ar fi vorbit dacă ar fi fost trezită din somn la un cutremur. Totuşi, se hotărâse că, dacă femeia de la Amtrak va reacţiona vorbindu-i prea lent ca şi cum s-ar fi adresat unui idiot, avea să adopte Vocea Domnului

Agbo, pronunţiile manierate şi mai mult decât atente pe care le învăţase în timpul sesiunilor de dezbateri din liceu, când bărbosul domn Agbo, jucându-se cu cravata lui ponosită, le punea înregistrări BBC la casetofon şi îi obliga pe toţi elevii să pronunţe cuvintele iar şi iar până ce faţa i se lumina şi striga „Corect!” Odată cu Vocea Domnului Agbo, avea de gând şi să ridice puţin din sprâncene, adoptând ceea ce îşi imagina a fi poza arogantă a unui vizitator străin. Dar nu a fost nevoie să apeleze la vreunul dintre aceste lucruri pentru că femeia de la Amtrak i-a vorbit normal.

— Puteţi să-mi daţi un act de identitate, domnişoară?

Astfel că nu şi-a folosit Vocea Domnului Agbo până când l-a întâlnit pe Blaine.

Trenul era aglomerat. Scaunul de lângă Blaine părea singurul liber din acel vagon şi ziarul şi sticla de suc aşezate acolo păreau să-i aparţină. S-a oprit, arătând către scaun, dar el a rămas cu privirea aţintită în faţă. În spatele ei, o femeie trăgea de o valiză grea, iar conductorul anunţa că toate obiectele personale trebuiau luate de pe locurile libere, şi Blaine a văzut-o stând în picioare – cum putea să n-o vadă? – şi totuşi nu schiţa niciun gest. Astfel că Vocea Domnului Agbo a ieşit la suprafaţă.

— Îmi cer scuze. Sunt ale tale? Ai putea să le muţi?

Şi-a pus geanta pe raftul de deasupra şi s-a instalat pe scaun, înţepată, cu revista în mână, cu trupul îndreptat spre culoarul de trecere, cu spatele la el. Trenul se pusese în mişcare, când el a zis:

— Îmi pare rău că n-am văzut că stăteai în picioare.

Scuzele lui au luat-o prin surprindere, avea o expresie atât de serioasă şi de sinceră încât dădea de înţeles că ar fi făcut ceva mult mai jignitor.

— E OK, a spus ea şi a zâmbit.

— Ce faci? a întrebat el.

Învăţase să răspundă „Bine, tu ce faci?” în felul acela cântat americănesc, însă atunci a spus:

— Bine, mulţumesc.

— Blaine, a spus el şi i-a întins mâna. Părea înalt. Un bărbat cu pielea de culoarea turtei-dulci şi un corp suplu, bine proporţionat, perfect pentru uniformă, pentru orice uniformă. Şi-a dat seama pe loc că era afro-american, nu caraibian, nu african, nu copilul unor imigranţi, de oriunde. Nu putuse face această distincţie mereu. Odată, îl întrebase pe un taximetrist „Deci, de unde eşti?” pe un ton familiar şi complice, convinsă că era din Ghana, şi el răspunsese ridicând din umeri: „Detroit”. Dar pe măsură ce a stat mai mult în

America, a devenit din ce în ce mai uşor să facă această distincţie, câteodată după înfăţişare şi mers, dar în principal după postură şi comportament, acea marcă fină pe care cultura o imprimă oamenilor. De Blaine era sigură: era descendentul bărbaţilor şi femeilor de culoare care trăiseră în America de sute de ani.

— Ifemelu, încântată, a spus.

— Eşti nigeriană?

— Da, nigeriană.

— Nigeriană îmburghezită, a spus el şi a zâmbit.

Era o intimitate surprinzătoare şi imediată în tachinarea lui, în faptul că o numea privilegiată.

— La fel de îmburghezită ca tine, a spus ea.

Intraseră acum pe teritoriul incontestabil al flirtului. Ea l-a măsurat în tăcere din cap până în picioare, în pantalonii lui deschişi la culoare şi cămaşa bleumarin, genul de ţinută atent gândită, un bărbat care se uita în oglindă, dar nu prea mult. Ştia multe despre Nigeria, i-a spus, era lector universitar la Yale şi, deşi interesele lui se axau pe ţările africane din sud, cum ar fi putut să nu ştie despre nigerieni când erau peste tot?

— Care e faza, unul din cinci africani e nigerian? a întrebat el, încă zâmbind.

Avea un aer ironic şi blând totodată. Părea să fie convins că împărtăşesc o serie de glume intrinseci care n-aveau nevoie să fie rostite.

— Da, noi, nigerienii, ne mişcăm mult. Suntem nevoiţi. Suntem prea mulţi şi n-avem destul loc, a zis ea, uimită de cât de aproape erau unul de celălalt, separaţi doar de o cotieră.

El vorbea genul de engleză americană la care ea tocmai renunţase, genul care îi făcea pe cei care realizau sondaje prin telefon în funcţie de rasă să presupună că eşti alb şi ai avut o educaţie bună.

— Deci, studiul ţărilor africane din sud este specializarea ta? a întrebat ea.

— Nu. Studii politice comparate. În ţara asta nu poţi să-ţi alegi doar Africa în programele de ştiinţe politice. Poţi să compari ţările africane cu Polonia sau Israel, dar să te axezi doar pe Africa? Asta nu te lasă să faci.

Sugera existenţa unui noi, format din ei doi. Avea unghii îngrijite. Nu purta verighetă. A început să-şi imagineze o relaţie, cu ei doi trezindu-se în timpul iernii, îmbrăţişându-se tandru sub albul pur al luminii de dimineaţă, bând ceai *English Breakfast*, spera că era unul dintre acei americani cărora le plăcea ceaiul. Sucul lui de rodii, din sticla pusă în buzunarul scaunului din

față, era organic. O sticlă cafenie simplă cu o etichetă cafenie simplă, elegant și sănătos. Fără chimicale în suc și fără cerneală irosită pe o etichetă multicoloră. De unde o cumpărase? Nu era genul de lucru pe care-l puteai cumpăra în gară. Poate că era vegan și nu avea încredere în marile corporații și cumpăra doar de la producători, aducându-și de acasă propriul suc organic. O plictiseau prietenele Ginikăi, majoritatea fiind exact așa, virtutea lor o irita și o făcea să se simtă deficitară deopotrivă, dar era gata să îi ierte lui Blaine tabieturile. Ținea în mână un volum cartonat împrumutat de la bibliotecă al cărui titlu nu-l putea vedea, și lângă sticla cu suc își îndesase exemplarul din *New York Times*. Când s-a uitat la revista ei, și-a dorit să fi scos volumul de poeme al lui Esiaba Irobi pe care plănuise să-l citească în tren la întoarcere. El va crede că citește doar reviste de modă. A simțit impulsul irațional de a-i spune cât de mult iubea poezia lui Yusef Komunyakaa, pentru a-și spăla imaginea. Mai întâi a acoperit cu palma rujul roșu strident de pe chipul fotomodelului de pe copertă. Apoi s-a aplecat și a strecurat revista în buzunarul din fața ei și a spus, pufnind ușor, că era absurd cum revistele pentru femei impuneau imaginea femeii albe, cu sâni mici și puțină carne, întregii lumi de femei cu multă carne și de multiple etnii.

— Dar tot le citesc, a spus ea. E ca și cu fumatul, îți face rău, dar o faci oricum.

— Cu multă carne și de multiple etnii, a spus el amuzat, cu ochii încălziți de un interes nedisimulat.

Găsea fermecător faptul că nu era genul de bărbat care, interesat de o femeie, afișează o indiferență superioară și contrafăcută.

— Ești la master? a întrebat el.

— Sunt studentă la Wellson.

Doar și-a închipuit sau lui i-a căzut fața dezamăgit, surprins?

— Serios? Pari mai matură.

— Chiar sunt. Am făcut câțiva ani de facultate în Nigeria înainte să vin aici. S-a foit în scaunul ei, hotărâtă să se întoarcă pe tărâmul incontestabil al flirtului. Tu, pe de altă parte, pari prea tânăr pentru a fi profesor, i-a zis. Studenții tăi probabil se întreabă care este profesorul.

— Cred că se întreabă multe. Sunt în al doilea an de predat. Te gândești să faci un master?

— Da, însă mi-e teamă că voi absolvi și nu voi mai fi în stare să vorbesc engleza. Știu o tipă la masterat, prietena unei prietene, și doar auzind-o vorbind mă sperie. Dialectica semiotică a modernității intertextuale. Ceea ce

n-are niciun sens. Câteodată mă gândesc că ei trăiesc într-un univers paralel al lumii academice, în care se vorbește acadameza în loc de engleză, și că habar n-au ce se întâmplă în lumea reală.

— E o părere destul de categorică.

— Nu știu cum să am altfel de păreri.

El a râs, și ei i-a plăcut că îl făcuse să râdă.

— Dar înțeleg ce spui, a adăugat el. Interesele mele de cercetare includ mișcările sociale, economia politică a sistemelor dictatoriale, dreptul la vot și reprezentarea în America, rasa și etnicitatea în politică și mijloacele de finanțare a campaniilor electorale. E verbiajul meu clasic. Mare parte din el este oricum un rahat. Îmi predau cursurile și mă întreb dacă pentru studenți contează ceva din toate astea.

— Sunt convinsă că da. Mi-ar plăcea să vin la un curs al tău.

Se arătase prea interesată. Cuvintele nu sunaseră așa cum voise să sune. Se distribuise singură, fără să vrea, în rolul potențialului student. El părea nerăbdător să schimbe direcția conversației, poate că nici el nu voia să-i fie profesor.

— Deci, unde mergi? a întrebat-o după ce i-a spus că el se întorcea în New Haven după ce vizitase niște prieteni în Washington, DC.

— Warrington. E ceva de mers de la Boston. Mătușa mea locuiește acolo.

— Ajungi vreodată prin Connecticut?

— Rar. N-am fost niciodată în New Haven. Dar am fost în mall-urile din Stamford și Clinton.

— A, da, mall-urile, și colțurile gurii i s-au lăsat în jos.

— Nu-ți plac mall-urile?

— În afara faptului că sunt insipide și lipsite de suflet, n-am nimic să le reproșez.

Ifemelu nu înțelesese niciodată aversiunea față de mall-uri, față de ideea de a găsi exact aceleași magazine în toate, i se părea că mall-urile sunt chiar reconfortante în similitudinea lor. Și având în vedere hainele lui atent alese, cu siguranță își făcea undeva cumpărăturile.

— Deci îți cultivi propriul bumbac și îți faci singur hainele? l-a întrebat.

El a râs. A râs și ea. S-a imaginat cu el, ținându-se de mână, mergând la mall-ul din Stamford, ea tachinându-l, amintindu-i de acea conversație din ziua în care s-au cunoscut și ridicându-se pe vârfuri pentru a-l săruta. Nu îi stătea în fire să vorbească astfel cu necunoscuții în mijloacele de transport în comun (avea s-o facă mai des atunci când va începe să țină blogul peste

câțiva ani), dar atunci a vorbit și-a tot vorbit, poate datorită noutății propriei voci. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai mult își spunea că aceea nu era o coincidență, exista o semnificație în întâlnirea cu acest bărbat în ziua în care își redobândise vocea. I-a povestit, cu râsul abia reținut al cuiva nerăbdător să ajungă la poanta propriei glume, despre telemarketer-ul care credea că Londra era în Franța. El n-a râs, în schimb a clătinat din cap.

— Nu îi instruiesc deloc pe acești oameni din *telemarketing*. Pun pariu că era un angajat temporar, fără asigurare de sănătate și beneficii.

— Da, a zis ea smerit. Mi-a fost cumva milă de el.

— Deci, departamentul meu s-a mutat într-o altă clădire acum câteva săptămâni. Yale a angajat o companie de mutări și li s-a spus să aibă grijă ca în noile birouri lucrurile să fie așezate la fel ca în cele vechi. Toate cărțile mele erau aranjate în raft în ordinea corectă. Dar știi ce-am observat mai târziu? Multe dintre volume aveau cotoarele întoarse invers.

Se uita la ea așteptând să-i împărtășească revelația și, pentru o clipă, n-a înțeles prea bine despre ce era vorba.

— Muncitorii nu știau să citească, a spus Ifemelu în cele din urmă.

El a aprobat din cap.

— A fost ceva în chestia asta care m-a terminat…

Și-a lăsat vocea să se stingă. Ea a început să-și imagineze cum era în pat: un iubit atent și tandru, pentru care împlinirea emoțională e la fel de importantă ca ejacularea, n-ar fi judecat-o pentru carnea ei moale, s-ar fi trezit în fiecare dimineață la fel de echilibrat. S-a uitat repede în altă parte, temându-se că el i-ar fi putut citi gândurile, atât de incredibil de clare îi erau imaginile.

— Vrei să bem o bere? a întrebat el.

— O bere?

— Da. Au bere la vagonul-restaurant. Vrei? Eu o să-mi iau una.

— Da. Mulțumesc.

S-a ridicat în picioare, conștientă de fiecare gest pe care îl făcea, pentru a-l lăsa să treacă, sperând să-l poată mirosi, dar n-a putut. Nu folosea parfum. Poate că boicota parfumul fiindcă producătorii nu își tratau bine angajații. L-a privit îndepărtându-se pe culoar, știind că el știe că îl privește. Faptul că îi oferise o bere o încântase. Îi fusese teamă că nu bea altceva decât suc organic de rodii, dar acum, că știa că bea și bere, ideea sucului organic îi plăcea. Când s-a întors cu berile și cu paharele de plastic, a turnat-o pe a ei cu o înfloritură finală care i s-a părut romantică. Nu îi plăcuse niciodată berea. În copilărie,

era băutura bărbaţilor, aspră şi lipsită de eleganţă. Acum, lângă Blaine, râzând în timp ce ei îi povestea despre prima beţie din anul întâi, şi-a dat seama că s-ar putea să-i placă berea, corpolenţa ei aurie. I-a povestit despre anii de facultate: cât de prost fusese să mănânce un sandviş cu spermă în timpul iniţierii în fraternitate, cum în China, în vara ultimului an de facultate, fusese strigat mereu Michael Jordan, cum murise mama lui de cancer în săptămâna de după absolvire.

— Sandviş cu spermă?

— Se masturbau într-o bucată de lipie şi trebuia să muști o dată, dar nu era obligatoriu să înghiţi.

— O, Doamne.

— Ei bine, să sperăm că faci lucruri prosteşti atunci când eşti tânăr ca să nu le mai repeţi la bătrâneţe, a spus el.

Când conductorul a anunţat că următoarea staţie era New Haven, Ifemelu a simţit înţepătura pierderii. A rupt o pagină din revistă şi şi-a scris numărul de telefon.

— Ai o carte de vizită? l-a întrebat.

— Nu am niciuna la mine, şi-a pipăit el buzunarele.

Cât şi-a strâns el lucrurile, a domnit tăcerea. Apoi, scrâşnetul frânelor trenului. Simţea, şi spera că se înşală, că el nu voia să-i dea numărul.

— Păi, îmi scrii numărul tău atunci, dacă ţi-l aminteşti? l-a întrebat.

O glumă ieftină. Berea o făcuse să scoată pe gură acele cuvinte.

— Ai grijă de tine, a spus el, după ce şi-a scris numărul de telefon pe revistă.

La plecare a atins-o uşor pe umăr şi în ochii lui era ceva, o blândeţe şi o tristeţe în acelaşi timp, care a făcut-o să-şi spună că se înşelase când simţise o rezervă din partea lui. Îi era deja dor de ea. S-a mutat pe locul lui, desfătându-se în căldura lăsată de trupul lui, şi l-a privit pe geam îndepărtându-se pe peron.

Când a ajuns la Uju, primul lucru pe care şi-a dorit să-l facă a fost să-l sune. Dar s-a gândit că era mai bine să aştepte câteva ore. După o oră, şi-a zis: la dracu', şi l-a sunat. N-a răspuns. A lăsat un mesaj. A sunat din nou mai târziu. Niciun răspuns. A sunat şi a sunat şi a sunat. Niciun răspuns. A sunat la miezul nopţii. Nu a mai lăsat mesaje. A sunat şi a tot sunat tot weekendul, şi el nu a răspuns.

•

Warrington era un orăşel somnolent, un orăşel mulţumit de sine, şosele

şerpuitoare care tăiau pădurile dese (chiar şi strada principală, pe care localnicii nu voiau să o lăţească de frica vizitatorilor pe care i-ar fi adus din oraşele mari, era îngustă şi şerpuitoare), case somnoroase străjuite de copaci şi, în weekend, lacul albastru înţesat de bărci. De la fereastra sufrageriei lui Uju, apa scânteia, un albastru atât de liniştit încât nu-ţi puteai lua ochii de la el. Ifemelu stătea la geam, în timp ce Uju era aşezată la masă, bând suc de portocale şi etalându-şi nemulţumirile ca pe nişte bijuterii. Devenise o rutină a vizitelor lui Ifemelu: Uju îşi aduna toate nemulţumirile într-un săculeţ de mătase, hrănindu-le, lustruindu-le, şi apoi, în sâmbăta în care venea Ifemelu, în timp ce Bartholomew era plecat şi Dike era sus, le înşira pe masă şi le întorcea pe fiecare de pe o parte pe alta, pentru a străluci în lumină.

Câteodată îi spunea aceeaşi poveste de două ori. Cum mersese într-o zi la biblioteca municipală, cum uitase să scoată din geantă volumul nereturnat şi paznicul îi spusese: „Cei ca voi nu fac niciodată lucrurile cum trebuie”. Cum intrase în cabinet şi o pacientă o întrebase „Doctorul vine?”, iar când îi răspunsese că ea era doctorul, faţa pacientei luase foc.

— Şi ce să vezi, în aceeaşi după-amiază a sunat să îşi transfere fişa la alt medic. Îţi vine să crezi?

— Ce părere are Bartholomew de toate acestea? şi Ifemelu a făcut un gest ca pentru a cuprinde încăperea, panorama asupra lacului, orăşelul.

— E prea ocupat să alerge după clienţi. Pleacă devreme şi se întoarce târziu. Uneori, Dike nu îl vede cu zilele.

— Sunt surprinsă că eşti încă aici, mătuşico, a spus Ifemelu încet, şi amândouă ştiau că „aici” nu se referea doar la Warrington.

— Mai vreau un copil. Am tot încercat, a zis Uju şi a venit lângă ea la geam.

S-a auzit un tropăit pe scările de lemn şi Dike a intrat în bucătărie, într-un tricou decolorat şi în pantaloni scurţi, nedezlipit de Game Boy. De fiecare dată când Ifemelu îl vedea, i se părea că se făcuse mai înalt şi că devenise mai rezervat.

— Cu tricoul ăsta te duci în tabără? l-a întrebat Uju.

— Da, mami, a zis el, cu ochii în ecranul pâlpâitor.

Uju s-a ridicat să verifice cuptorul. Fusese de acord ca în acea dimineaţă, prima în care mergea în tabăra de vară, să-i pregătească crochete de pui la micul dejun.

— Vară-mea, mai târziu facem un fotbal, da? a întrebat Dike.

— Da, a spus Ifemelu. A luat o crochetă de pui din farfuria lui şi a băgat-o

în gură. Crochete de pui la micul dejun e deja prea mult, dar ăsta e pui sau plastic?

— Plastic condimentat, a zis el.

L-a condus la autobuz şi l-a privit urcând, feţele palide ale celorlalţi copii la fereastră, şoferul autobuzului făcându-i cu mâna un pic prea entuziast. L-a aşteptat în acelaşi loc când s-a întors cu autobuzul după-amiază. Pe faţa lui se citea o încordare, aproape o tristeţe.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat, luându-l pe după umeri.

— Nu, a zis el. Putem să jucăm fotbal acum?

— După ce-mi spui ce s-a întâmplat.

— Nu s-a întâmplat nimic.

— Cred că ai nevoie de ceva dulce. Probabil că mâine, de ziua ta, o să mănânci dulce din belşug cu tortul şi toate cele. Dar hai să mâncăm un biscuit.

— Şi pe puştii cărora le eşti bonă îi mituieşti cu dulciuri? Frate, ce noroc pe ei.

Ea a râs. A scos din frigider un pachet de Oreo.

— Cu puştii cărora le eşti bonă joci fotbal? a întrebat el.

— Nu, a răspuns Ifemelu, chiar dacă din când în când mai juca cu Taylor, făcând schimb de pase în curtea lor imensă, cu copaci, din spatele casei.

Câteodată, când Dike o întreba despre copiii de care avea grijă, îi satisfăcea interesul copilăresc povestindu-i despre jucăriile şi despre viaţa lor, dar avea grijă să nu pară că le dădea prea mare importanţă.

— Şi cum a fost în tabără?

— Bine. Supraveghetoarea grupului meu, Haley, i-a dat pe toţi cu cremă de protecţie solară, numai pe mine nu. A zis că eu n-am nevoie.

S-a uitat la faţa lui, aproape lipsită de orice expresie într-un fel uşor sinistru. N-a ştiut ce să spună.

— A crezut că n-ai nevoie de protecţie solară fiindcă ai pielea închisă la culoare. Dar ai nevoie. Mulţi oameni nu ştiu că şi cei cu pielea închisă au nevoie de cremă de protecţie. O să-ţi dau eu, stai liniştit.

Vorbea prea repede, nu era sigură că spunea ce trebuie sau ce ar fi trebuit să spună şi era îngrijorată că asta îl întristase îndeajuns cât să i se citească pe faţă.

— E OK, a zis el. A fost oarecum amuzant. Prietenul meu Danny tot râdea de asta.

— De ce i s-a părut prietenului tău că era amuzant?

— Pentru că era!

— Voiai să-ți dea și ție cu protecție solară, nu-i așa?

— Cred că da, a zis el, ridicând din umeri. Vreau doar să fiu ca toți ceilalți.

L-a îmbrățișat. Mai târziu a mers la magazin și i-a cumpărat un tub mare de cremă de protecție solară, dar la următoarea vizită, l-a văzut aruncat pe șifonier, uitat și nefolosit.

America pe înțelesul non-americanului de culoare: *Tribalismul american*

În America, tribalismul e bine-mersi. Există patru tipuri: *de clasă, de ideologie, de regiune și de rasă. În primul rând, de clasă. Destul de simplu. Bogați și săraci.*

În al doilea rând, de ideologie. Liberali și conservatori. Nu doar că sunt în dezacord în privința problematicilor politice, dar fiecare tabără crede despre cealaltă că este malefică. Căsătoriile mixte sunt descurajate și, în rarele ocazii când se întâmplă, sunt considerate un eveniment remarcabil. În al treilea rând, de regiune. Nordul și Sudul. Cele două tabere au purtat un război civil și încă există răni care întârzie să se vindece. Nordul privește Sudul de sus și Sudul detestă Nordul. În ultimul rând, de rasă. Există o ierarhie rasială în America. Albii sunt mereu în vârf, mai exact albii anglo-saxoni protestanți, altfel cunoscuți și ca WAPS[{5}], *și negrii americanii sunt mereu la bază, iar ceea ce se află în mijloc ține de timp și de loc.* (*Sau după cum spune acel minunat cântecel*: *If you're white, you're all right*; *if you're brown, stick around*; *if you're black, get back*![{6}]) *Americanii presupun că toată lumea va înțelege tribalismul lor. Dar îți ia ceva timp să îl descifrezi. De exemplu, la facultate, am avut un vorbitor invitat, și una dintre colegele mele îi șoptește alteia „Doamne, ce față de evreu" cu un frison, chiar cu un frison. Ca și cum a fi evreu era ceva rău. Eu nu m-am prins. Din câte puteam vedea, bărbatul era alb, nu foarte diferit de colega mea. Pentru mine, a fi evreu era o noțiune vagă, o noțiune biblică. Dar am învățat repede. Știți, în ierarhia raselor din America,*

evreii sunt albi, dar cu câteva trepte mai jos decât albii. Puțin descumpănitor, fiindcă o cunoșteam pe fata aceea, cu pistrui și părul blond de tot, care spunea că este evreică. Cum puteau americanii să își dea seama cine era evreu? *Cum știa colega mea că tipul care ne vorbea era evreu*? *Am citit undeva că facultățile americane obișnuiau să le ceară candidaților numele de fată al mamelor pentru a se asigura că nu erau evreice, fiindcă nu admiteau persoane cu origini evreiești. Oare așa îți dai seama*? *După numele oamenilor*? *Cu cât petreci mai mult timp aici, cu atât înțelegi mai multe lucruri.*

Capitolul 18

Noua clientă a Mariamei purta pantaloni scurți de blugi, extrem de mulați, și adidași în același roz aprins ca tricoul. Cercei rotunzi mari îi atingeau ușor fața. S-a postat în fața unei oglinzi, descriind tipul de codițe-spic pe care le voia.

— În zigzag, cu o cărare pe o parte, chiar aici, dar să nu adaugi părul de la început, îl adaugi când ajungi la coadă, a spus ea, vorbind rar, pronunțând cuvintele prea apăsat. Înțelegi ce spun? a adăugat, deja părând convinsă că Mariama nu o înțelegea.

— Înțeleg, a zis Mariama încet. Vrei să vezi o fotografie? Am ceva exact așa în catalog.

S-au uitat în catalog și, în cele din urmă, clienta s-a așezat mulțumită, cu pelerina uzată de plastic în jurul gâtului, cu scaunul ajustat la înălțimea potrivită, în tot acest timp Mariama zâmbind cu subînțeles.

— Cealaltă coafeză la care am fost data trecută, a spus clienta, era și ea din Africa și a vrut să-mi ardă părul! A scos o brichetă și eu îmi ziceam: Shontay White, nu o lăsa pe femeia asta să se apropie cu chestia aia de părul tău. Așa că o întreb: pentru ce-i asta? Și ea îmi răspunde: vreau să-ți curăț codițele, iar eu zic: poftim? Apoi încearcă să-mi arate, încearcă să-mi treacă bricheta aprinsă peste una din codițe, și atunci am luat-o razna.

— Asta nu e bine. Arderea nu e bună. Noi nu facem asta, a clătinat din cap Mariama.

A intrat o clientă cu un batic de un galben strălucitor.

— Bună, a spus ea. Aș vrea să-mi împletesc părul în codițe.

— Ce fel de codițe? a întrebat Mariama.

— Codițe obișnuite de mărime medie.

— Le vrei lungi? a întrebat Mariama.

— Nu foarte lungi, poate până la umeri?

— OK. Ia loc, te rog. O să ți le facă ea, a zis Mariama, arătând spre pe Halima, care stătea în spate, cu ochii în televizor.

Halima s-a ridicat și s-a întins, puțin mai mult decât ar fi fost necesar, ca și cum și-ar fi semnalat împotrivirea.

— Vinzi filme nigeriene? a întrebat-o femeia pe Mariama, arătând către maldărul de DVD-uri.

— Vindeam, dar furnizorul meu a dat faliment. Vrei să cumperi?

— Nu. Dar pare că ai foarte multe.

— Unele dintre ele sunt chiar drăguțe, a zis Mariama.

— Nu pot să mă uit la chestiile astea. Bănuiesc că e o prejudecată. În țara mea, Africa de Sud, nigerienii sunt cunoscuți pentru că fură carduri de credit și vând droguri și tot felul de chestii nasoale. Bănuiesc că și filmele sunt tot așa.

— Ești din Africa de Sud? Dar n-ai deloc accent! a exclamat Mariama.

— Sunt aici de multă vreme, dar nu contează, a dat din umeri femeia.

— Nu adevărat, a zis Halima, brusc însuflețită, în spatele femeii. Când venit aici cu băiatul meu, băteau în școală pentru că accent african. În Newark? Dacă vezi fața la băiatul meu? Culoare ca vânăta. Îl băteau, îl băteau, îl băteau. Băieții negri îl băteau așa. Acum accent dispărut și el fără probleme.

— Îmi pare rău să aud asta, a spus femeia.

— Mulțumesc, a zâmbit Halima, cucerită de femeie datorită acelei extraordinare realizări, accentul american. Da, Nigeria foarte coruptă. Cea mai rău coruptă țară în Africa. Eu mă uit la film, dar nu, nu merg în Nigeria! a zis.

— Eu nu mă pot mărita cu un nigerian și nu o să permit nimănui din familia mea să se mărite cu un nigerian, a zis Mariama și i-a aruncat lui Ifemelu o privire prin care-și cerea scuze. Nu toți, dar mulți dintre ei fac lucruri rele. Pot să și omoare pentru bani.

— Ei bine, despre asta nu știu, a spus clienta plictisită.

Aisha privea scena tăcută. Mai târziu, i-a șoptit lui Ifemelu cu o expresie suspicioasă:

— Tu aici cinşpe ani, dar nu accent american. De ce?

Ifemelu a ignorat-o şi, încă o dată, a deschis *Trestie de zahăr* a lui Jean Toomer. Se uita ţintă la cuvinte şi, brusc, şi-a dorit să poată da timpul înapoi şi să amâne întoarcerea acasă. Poate că se grăbise. N-ar fi trebuit să-şi vândă apartamentul. Ar fi trebuit să accepte oferta revistei *Letterly* de a-i cumpăra blogul şi de-a o păstra ca bloggeriţă plătită. Dacă se întorcea în Lagos şi îşi dădea seama că făcuse o greşeală? Nici măcar gândul că se putea întoarce oricând în America nu o consola prea mult.

Filmul se terminase şi, în liniştea deplină care se făcuse din nou în încăpere, clienta Mariamei a spus mai tare decât era nevoie, atingând una dintre codiţele-spic subţiri care îi desenau un zigzag pe scalp:

— Asta-i prea strânsă.

— Nicio problemă. O fac din nou, a zis Mariama.

Era prietenoasă şi vorbea frumos, dar Ifemelu îşi putea da seama că o considera pe clientă o scandalagioaică, că nu era nimic în neregulă cu acea codiţă, dar asta făcea parte din noul ei sine american, acea fervoare a serviciilor, acea strălucire a suprafeţelor, şi ea acceptase acest lucru. După ce clienta avea să plece, avea poate să se smulgă din acel sine şi să le spună Halimei şi Aishei ceva despre americani, cât de răsfăţaţi şi de copilăroşi sunt, cât de îndreptăţiţi se cred la orice, însă, atunci când următoarea clientă îi va trece pragul, va redeveni o versiune ireproşabilă a sinelui american.

— A ieşit drăguţ, i-a spus clienta Mariamei în timp ce-i plătea şi la scurt timp a intrat o tânără albă, plinuţă şi bronzată, cu părul prins la spate într-o coadă lejeră.

— Bună! a spus ea.

— Bună, a zis Mariama, şi apoi a aşteptat, ştergându-şi mâinile iar şi iar pe pantalonii ei scurţi.

— Aş vrea să-mi împletesc părul. Poţi să-mi împleteşti părul, nu-i aşa?

Mariama a zâmbit, nerăbdătoare să-i facă pe plac.

— Da. Facem orice fel de coafură. Vrei codiţe împletite sau spic? Ia loc, te rog, a zis în timp ce curăţa energic scaunul.

Femeia s-a aşezat şi a spus că vrea codiţe-spic.

— Cam ca Bo Derek în filmul acela. Ştii filmul 10?

— Da, ştiu, a zis Mariama.

Ifemelu se îndoia că îl ştia.

— Eu sunt Kelsey, a spus femeia adresându-se parcă tuturor.

Era agresiv de prietenoasă. A întrebat-o pe Mariama de unde e, de când e

în America, dacă are copii, cum îi merge afacerea.

— Afacerea are suișuri și coborâșuri, dar noi ne străduim, a zis Mariama.

— Dar n-ai fi putut avea o asemenea afacere în țara ta, nu-i așa? Nu e minunat că poți veni în Statele Unite, și acum copiii tăi pot avea o viață mai bună?

Mariama a părut surprinsă.

— Da.

— Femeile au voie să voteze în țara ta? a întrebat Kelsey.

Mariama a făcut o pauză mai lungă.

— Da.

— Ce citești? s-a întors Kelsey către Ifemelu.

Aceasta i-a arătat coperta romanului. Nu voia să pornească o conversație. Mai ales cu Kelsey. Recunoștea în ea naționalismul americanilor liberali care criticau copios America, dar nu le plăcea ca tu să o faci, se așteptau să fii tăcut și recunoscător, amintindu-ți întotdeauna cât de bine era în America în comparație cu orice alt loc.

— E bună?

— Da.

— E un roman, nu-i așa? Despre ce e vorba?

Oare de ce întreabă oamenii „Despre ce e vorba?” ca și cum un roman trebuie să fie despre un singur lucru? Lui Ifemelu îi displăcea întrebarea, i-ar fi displăcut chiar și dacă nu ar fi simțit, pe lângă incertitudinea depresivă, începutul unei migrene.

— S-ar putea să nu fie genul de carte care să-ți placă dacă îți place un gen anume. Amestecă proza cu versurile.

— Ai un accent excelent. De unde ești?

— Nigeria.

— A, tare. Plec în Africa în toamnă, a adăugat ea. Congo și Kenya, dar o să încerc să văd și Tanzania.

Kelsey avea degete subțiri, ar fi fost perfecte pentru o reclamă la inele.

— Foarte drăguț.

— Am citit diverse cărți ca să mă pregătesc. Toți mi-au recomandat *O lume se destramă*, pe care am citit-o în liceu. E foarte bună, dar oarecum ciudată, nu? Vreau să spun că nu prea m-a ajutat să înțeleg Africa modernă. Tocmai am terminat o carte fantastică, *A Bend in the River*. M-a făcut să înțeleg cu adevărat cum funcționează Africa modernă.

Ifemelu a scos un sunet, pe jumătate pufnet, pe jumătate zumzet, dar n-a

rostit niciun cuvânt.

— E pur și simplu atât de onestă, cea mai onestă carte pe care am citit-o despre Africa, a spus Kelsey.

Ifemelu s-a foit în scaun. Tonul atotcunoscător al lui Kelsey îi zgâria timpanele. Migrena i se accentua. Credea că romanul acela nu era nici pe departe despre Africa. Era despre Europa sau despre tânjirea după Europa, despre imaginea de sine șifonată a unui bărbat indian născut în Africa și care se simțea atât de rănit, atât de văduvit fiindcă nu se născuse european, membru al unei rase pe care o înălțase pe un piedestal pentru capacitatea ei de a crea, încât își transformase închipuitele hibe personale într-un dispreț instantaneu pentru Africa; prin atitudinea lui arogantă și erudită față de africani putea deveni, chiar și numai trecător, european. S-a rezemat de spătarul scaunului și a spus toate astea pe un ton măsurat. Kelsey părea uluită, nu se așteptase la o mini-prelegere. Apoi a zis binevoitoare:

— A, păi da, înțeleg de ce ai interpreta romanul astfel.

— Și eu înțeleg de ce tu l-ai interpreta așa cum ai făcut-o, a spus Ifemelu.

Kelsey a ridicat din sprâncene, ca și cum Ifemelu era una dintre acele persoane puțin dezechilibrate de care era mai bine să te ferești. Ifemelu a închis ochii. Avea senzația că norii i se îngrămădesc deasupra capului. Simțea că leșină. Poate era de vină căldura. Pusese capăt unei relații în care nu era nefericită, închisese un blog unde îi făcea plăcere să scrie, și acum urmărea ceva ce nu putea exprima prea clar, nici măcar pentru sine. Și despre Kelsey ar fi putut scrie un articol pe blog, fata aceea care credea cumva că felul ei de a citi cărțile era în mod miraculos neutru, în timp ce ai altora era colorat de emoție.

— Vrei să folosești păr? a întrebat-o Mariama pe Kelsey.

— Păr?

Mariama a ridicat un pachet de extensii într-o învelitoare de plastic transparentă. Kelsey a făcut ochii mari, apoi a aruncat priviri rapide în jurul ei, la pachetul din care Aisha lua mici șuvițe pentru fiecare codiță împletită, la pachetul pe care Halima tocmai îl desfăcea.

— O, Dumnezeule, deci așa se face. Iar eu credeam că femeile afro-americane cu împletituri au părul atât de bogat!

— Nu, folosim extensii, a zis Mariama zâmbind.

— Poate data viitoare. Cred că astăzi o să-mi împletesc doar părul meu, a spus Kelsey.

Coafura ei nu a durat mult, șapte codițe-spic, părul ei prea subțire

începând deja să iasă din împletitură.

— E super! a spus după aceea.

— Mulţumesc, a zis Mariama. Te mai aşteptăm. Data viitoare pot să-ţi fac alt stil.

— Super!

Ifemelu a privit-o pe Mariama în oglindă, gândindu-se la noile faţete al propriului sine american. Alături de Curt se privise în oglindă şi, cu un fior de mândrie, văzuse pentru prima dată pe altcineva.

•

Lui Curt îi plăcea să spună că a fost dragoste la primul râs. De fiecare dată când oamenii îi întrebau cum s-au cunoscut, chiar şi oameni pe care de-abia îi cunoşteau, el le spunea că le făcuse cunoştinţă Kimberly: el, vărul venit în vizită din Maryland, ea, bona nigeriană despre care Kimberly vorbea atât de des, şi că fusese vrăjit de vocea ei profundă, de codiţa împletită care îi scăpase din bentiţă. Dar când Taylor a intrat val-vârtej în camera de zi, în chiloţi, cu o pelerină albastră şi strigând „Sunt Căpitanul Chiloţi!”, şi ea îşi dăduse capul pe spate şi râsese, atunci s-a îndrăgostit. Râsul ei era atât de răsunător, cu umerii zguduindu-i-se şi pieptul tresăltându-i, era râsul unei femei care, atunci când râdea, râdea cu adevărat. Câteodată, când erau singuri şi ea râdea, el îi spunea tachinând-o:

— Cu asta m-ai cucerit. Şi ştii la ce m-am gândit? Dacă râde în felul ăsta, mă întreb oare cum face alte lucruri.

Îi spunea şi că ea ştiuse că era fascinat (cum ar fi putut să nu ştie?), dar se prefăcuse că nu ştia fiindcă nu-şi dorea un iubit alb. Adevărul era că ea nu-i observase interesul. Fusese mereu capabilă să detecteze dorinţa bărbaţilor, dar nu şi în cazul lui Curt, oricum nu la început. Încă se mai gândea la Blaine, îl vedea îndepărtându-se pe peronul din gara New Haven, o fantomă ce o umplea de un dor fără speranţă. Nu fusese doar atrasă de Blaine, fusese vrăjită de Blaine, şi el devenise, în mintea ei, partenerul american perfect, pe care nu-l va avea niciodată. Totuşi, se mai îndrăgostise de atunci, pasiuni minore în comparaţie cu acea pasiune fulgerătoare din tren, şi nu demult fusese îndrăgostită de Abe, coleg cu ea la cursul de etică, Abe care era alb, Abe care o plăcea destul de mult, căruia i se părea că e inteligentă şi amuzantă, chiar atrăgătoare, dar care nu o vedea ca pe o femeie. Era curioasă în privinţa lui Abe, interesată de el, dar toate flirturile ei erau, pentru el, o joacă nevinovată: Abe ar fi cuplat-o cu prietenul lui negru, dacă ar fi avut un prieten negru. Pentru el, era invizibilă. Asta i-a sufocat atracţia faţă de Abe şi,

poate, a făcut-o să nu-l bage în seamă pe Curt. Până într-o după-amiază, când ea și Taylor se jucau, și el a aruncat mingea sus, sus de tot, iar mingea a căzut într-un tufiș din curtea vecină.

— Cred că ne putem lua adio de la ea, a spus Ifemelu.

Cu o săptămână înainte, un Frisbee dispăruse în același loc. Curt s-a ridicat de pe șezlong (îi urmărise fiecare mișcare, i-a mărturisit el mai târziu) și s-a aruncat în tufiș, aproape ca într-o piscină, de unde a ieșit victorios cu mingea galbenă.

— Ura! Unchiul Curt! a strigat Taylor.

Dar Curt nu i-a dat mingea lui Taylor, i-a întins-o lui Ifemelu. Ea i-a văzut în ochi ceea ce el voia să vadă.

— Mulțumesc, a spus și a zâmbit.

Mai târziu, în bucătărie, după ce îi pusese o casetă video lui Taylor și bea un pahar cu apă, el i-a spus:

— Acesta e momentul în care te-aș invita la cină, dar, deocamdată, mă mulțumesc cu orice. Pot să te scot la un pahar, la o înghețată, la masă, la un film? Astă-seară? Weekendul ăsta, înainte să mă întorc în Maryland?

O privea ca fermecat, aplecându-și puțin capul înainte, și ea a simțit o destindere. Cât de splendid era să fii atât de dorită, și de către acest bărbat cu brățara lui de metal nonconformistă și cu gropița din bărbie ca a unui model din cataloagele de modă. A început să-l placă pentru că el o plăcea.

— Ce delicat mănânci, i-a spus el la prima întâlnire, într-un restaurant italienesc din Cartierul Vechi.

Nu era nimic prea delicat în felul în care-și ducea furculița la gură, dar îi plăcea că el credea asta.

— Deci, sunt un tip alb bogat din Potomac, dar nu sunt nici pe departe un nenorocit cum se presupune, a mai spus el, într-un fel care a făcut-o să simtă că mai folosise această frază și fusese bine primită. Laura spune mereu că mama e mai bogată ca Dumnezeu, dar eu nu sunt așa sigur de asta.

Vorbea despre el însuși cu o asemenea plăcere, de parcă era hotărât să-i spună dintr-un foc tot ce era de știut. Ai lui erau hotelieri de o sută de ani. Mersese la facultate în California ca să scape de ei. Absolvise și călătorise prin America Latină și Asia. Ceva începuse să-l tragă înapoi spre casă, poate moartea tatălui, poate o relație nefericită. Așa că se întorsese, cu un an înainte, în Maryland, pusese bazele unei afaceri cu software doar ca să nu se implice în afacerea familiei, își cumpărase un apartament în Baltimore și mergea în Potomac în fiecare duminică să ia prânzul cu mama lui. Vorbea

despre sine cu o simplitate desăvârşită, presupunând că ei îi plăceau poveştile sale, doar pentru că îi plăceau lui. Entuziasmul lui băieţesc o fascina. I-a simţit trupul ferm când l-a îmbrăţişat de noapte-bună în faţa apartamentului ei.

— Sunt pe cale să te sărut în exact trei secunde, a spus el. Un sărut adevărat care ne poate duce departe, aşa că, dacă nu vrei ca asta să se întâmple, poate vrei să te retragi chiar acum.

Nu s-a retras. Sărutul a excitat-o, aşa cum te excită lucrurile necunoscute.

— Trebuie să-i spunem lui Kimberly, a spus el apoi în grabă.

— Ce să-i spunem lui Kimberly?

— Că suntem iubiţi.

— Suntem?

El a râs, a râs şi ea, deşi ea nu glumise. Curt era deschis şi exuberant, fără niciun strop de cinism. Era fermecată şi aproape neajutorată în faţa lui, se lăsa purtată de el; poate că erau într-adevăr iubiţi după un singur sărut de vreme ce el era atât de sigur de asta.

— Ce faci, porumbiţo? a întâmpinat-o Kimberly a doua zi.

— Deci îl vei putea ierta pe vărul tău pentru că a ieşit cu bona? a întrebat Ifemelu.

Kimberly a râs şi apoi, cu un gest care a surprins-o şi a impresionat-o pe Ifemelu, a îmbrăţişat-o. S-au îndepărtat una de alta stânjenite. La televizorul din camera de zi era Oprah, şi a auzit publicul izbucnind în aplauze.

— Păi, a zis Kimberly, părând ea însăşi puţin uluită de îmbrăţişare, voiam doar să-ţi spun că sunt cu adevărat… bucuroasă pentru amândoi.

— Mulţumesc. Dar a fost numai o întâlnire, şi n-am mers până la capăt.

Kimberly a chicotit, şi pentru o clipă a părut că erau nişte liceene vorbind despre băieţi. Ifemelu detecta uneori, dedesubtul mecanismelor bine unse ale vieţii lui Kimberly, o undă de regret nu doar pentru lucrurile după care tânjea în prezent, ci şi pentru cele după care tânjise cândva.

— Ar fi trebuit să-l vezi pe Curt de dimineaţă, a zis Kimberly. Nu l-am văzut niciodată aşa! E de-a dreptul entuziasmat!

— De ce? a întrebat Morgan.

Stătea în pragul bucătăriei, corpul ei prepuber era încordat de ostilitate. În spatele ei, Taylor se străduia să îndrepte picioarele unui roboţel de plastic.

— Ei bine, iubito, asta va trebui să-l întrebi pe unchiul Curt.

Curt a intrat în bucătărie, zâmbind sfios, cu părul uşor umed, răspândind un miros proaspăt şi delicat de parfum.

— Bună, a spus el. O sunase în timpul nopţii să-i spună că nu putea dormi. E foarte siropos ce spun, dar sunt atât de plin de tine, e ca şi cum te respir, ştii ce vreau să zic? îi spusese, şi ea se gândise că romancierii care scriau romane de dragoste se înşelaseră, şi că bărbaţii, nu femeile, erau cei romanţioşi.

— Morgan întreabă de ce pari atât de entuziasmat, a zis Kimberly.

— Ei bine, Morg, sunt atât de entuziasmat pentru că am o nouă iubită, o persoană cu totul specială, pe care s-ar putea s-o cunoşti.

Ifemelu şi-ar fi dorit să-şi ia braţul din jurul umerilor ei, nu era de parcă şi-ar fi anunţat logodna, pentru numele lui Dumnezeu. Morgan se holba la ei. Ifemelu l-a văzut pe Curt prin ochii ei: unchiul chipeş care călătorea prin toată lumea şi singurul care spunea glume cu adevărat amuzante la cina de Ziua Recunoştinţei, tipul de gaşcă suficient de tânăr încât să o înţeleagă şi suficient de bătrân încât să încerce s-o facă pe mama ei s-o înţeleagă.

— Ifemelu e iubita ta? a întrebat Morgan.

— Da, a spus Curt.

— Scârbos, a zis Morgan cu o autentică expresie de dezgust.

— Morgan! a spus Kimberly.

Fetiţa s-a întors şi a urcat la etaj.

— E îndrăgostită de unchiul Curt, şi acum bona îi invadează teritoriul. Nu cred că-i e uşor, a spus Ifemelu.

— Tu şi cu Ifemelu o să vă căsătoriţi şi o să aveţi un copil, unchiule Curt? a întrebat Taylor, care părea la fel de bucuros la auzul veştii cum era de faptul că îndreptase picioarele robotului.

— Ei bine, amice, deocamdată doar o să petrecem mult timp împreună pentru a ne cunoaşte mai bine.

— A, ok, a zis Taylor, un pic dezamăgit, dar când Don a venit acasă, a alergat în braţele lui şi i-a spus: Ifemelu şi unchiul Curt se vor căsători şi vor avea un copil!

— A, a zis Don.

Surpriza lui i-a adus aminte lui Ifemelu de Abe: Don o considera atrăgătoare şi interesantă, şi pe Curt la fel de atrăgător şi interesant, dar nu îi trecuse prin minte să-i vadă ca pe un cuplu în urzeala delicată a unei poveşti de dragoste.

•

Curt nu fusese niciodată cu o negresă, i-a mărturisit asta după ce-au făcut-o prima dată, în apartamentul lui penthouse din Baltimore, lăsându-şi capul pe spate într-un gest de autopersiflare, ca şi cum era un lucru pe care ar fi

trebuit să-l facă de mult, dar pe care cumva îl neglijase.

— Felicitări, ai mai trecut un hop, atunci, a spus ea, ridicând un pahar imaginar.

Wambui spusese odată, după ce Dorothy le prezentase noului ei iubit olandez la o întâlnire așa:

— Nu pot să fiu cu un bărbat alb, aș fi prea speriată să-l văd dezbrăcat, toată paloarea aia. Doar dacă e un italian cu pielea foarte bronzată. Sau un evreu, un evreu cu pielea foarte închisă la culoare.

Ifemelu se uita la părul blond și la pielea deschisă a lui Curt, la aluniţele lui ruginii de pe spate, la întinderea fină de păr auriu de pe piept, și se gândea cât de străină i se părea, acum, reticenţa lui Wambui.

— Ești atât de sexy, a spus ea.

— Tu ești *mai* sexy.

I-a spus că nu mai fusese niciodată atât de atras de o femeie, că nu văzuse niciodată un corp atât de frumos, cu sânii perfecţi, cu fundul perfect. O amuza că el considera un fund perfect ceea ce Obinze numea un fund plat, iar despre sânii ei spunea că erau sâni mari obișnuiţi, deja puţin lăsaţi. Dar cuvintele lui îi făceau plăcere, ca un cadou extravagant și inutil. El voia să-i sugă degetul, să lingă miere de pe sfârcul ei, să-i întindă înghețată pe abdomen, ca și cum nu era suficient ca pielea lui dezgolită să o atingă pe a ei.

Mai târziu, când a vrut să recurgă la roluri („Acum ești Foxy Brown!”), ei i s-a părut drăguță capacitatea lui de a juca un rol, de a se pierde atât de complet într-un personaj, așa că s-a conformat, încântată de încântarea lui, deși o nedumerea cum asta putea să-l excite atât de mult. Adesea, stând goală lângă el, se surprindea gândindu-se la Obinze. Se străduia să nu compare mângâierile lui Curt cu ale lui. Îi spusese despre Mofe, iubitul ei din gimnaziu, dar nimic despre Obinze. Părea un sacrilegiu să discute despre el, să se refere la el ca la un „fost”, acel cuvânt ușuratic care nu însemna nimic. Cu fiecare lună care se scurgea între ei, simţea acea tăcere calcifiindu-se și devenind un monolit dur și impunător, cu neputinţă de năruit. Încă mai începea să-i scrie, dar întotdeauna se oprea, hotărându-se mereu să nu trimită e-mail-urile.

•

În compania lui Curt, a devenit, în mintea ei, o femeie eliberată de încurcături și de griji, o femeie alergând în ploaie cu gustul căpșunelor mângâiate de soare pe buze. „Un pahar” a devenit parte din arhitectura existenţei ei, mojito și martini, vin alb sec și roșu fructat. A mers cu el în

drumeții, s-a plimbat cu caiacul, a campat lângă casa de vacanță a familiei lui, toate lucrurile pe care nu și-ar fi imaginat niciodată că avea să le facă. Era acum mai ușoară și mai suplă, era Iubita lui Curt, un rol în care se strecurase ca într-o rochie preferată, care te pune în valoare. Râdea mai des fiindcă el râdea des. Optimismul lui o orbea. Avea o mulțime de planuri. „Am o idee!”, îl auzeai deseori. Și-l imagina ca pe un copil înconjurat de prea multe jucării viu colorate, întotdeauna încurajat să-și ducă la capăt „planurile”, căruia i se spunea mereu că ideile lui banale erau minunate.

— Hai să mergem mâine la Paris! i-a spus într-un weekend. Știu că nu e deloc original, dar tu nu ai fost niciodată și mi-ar plăcea la nebunie să-ți pot arăta Parisul!

— Nu pot să plec pur și simplu la Paris. Am un pașaport nigerian. Trebuie să îmi depun actele pentru viză, cu extras bancar și asigurare medicală și tot soiul de dovezi că n-o să rămân acolo ca să devin o povară pentru Europa.

— Da, uitasem de asta. OK, mergem weekendul următor. Vom rezolva totul cu viza săptămâna asta. O să fac rost mâine de o copie după extrasul meu de cont.

— Curtis, a spus ea, puțin severă, pentru a-l face să se comporte rezonabil, dar cum stătea și privea orașul de la o asemenea înălțime, era deja prinsă în vârtejul entuziasmului.

Era mereu bine dispus, neobosit, într-un fel în care doar un american de genul lui putea fi, și comportamentul lui avea o latură infantilă pe care o considera admirabilă și detestabilă deopotrivă. Într-o zi au făcut o plimbare pe South Street, pentru că ea nu văzuse niciodată ceea ce el îi descria drept cea mai frumoasă parte a Philadelphiei, și Curt și-a strecurat mâna într-a ei în timp ce hoinăreau pe lângă saloane de tatuaje și grupuri de băieți cu părul vopsit roz. Lângă Condom Kingdom, a intrat pe neașteptate într-un mic magazin de tarot, trăgând-o după el. O femeie într-o mantie neagră le-a spus: „Văd lumină și fericire îndelungată în viitorul vostru”, și Curt a exclamat „Și noi la fel!” și i-a plătit zece dolari în plus. Mai târziu, când efervescența lui devenise pentru Ifemelu o ispită, o seninătate fără preget care o făcea să vrea să o lovească, să o distrugă, aceasta avea să fie una dintre cele mai frumoase amintiri despre Curt, el în magazinul acela de tarot de pe South Street, într-o zi încărcată de promisiunea verii: atât de frumos, atât de fericit, cu o credință autentică. Credea în semne de bun-augur și în gânduri pozitive și în finalurile fericite ale filmelor, o credință netulburată, fiindcă nu se gândea profund la toate astea înainte de a alege să creadă, pur și simplu credea.

Capitolul 19

Mama lui Curt era de o eleganță rece, avea un păr strălucitor, un ten bine întreținut, haine scumpe și de bun gust croite să arate scumpe și de bun gust, părea genul de persoană înstărită care nu lasă bacșișuri generoase. Curt îi spunea „mama”, cu o anumită formalitate, cu o sonoritate arhaică. Duminica luau *brunch*-ul împreună cu ea. Lui Ifemelu îi plăcea ritualul duminical al acelor mese din restaurantul înzorzonat al hotelului, plin de oameni îmbrăcați elegant, cupluri cu părul argintiu alături de nepoții lor, femei de vârstă mijlocie cu broșe la rever. Singura persoană de culoare în afară de ea era un ospătar îmbrăcat scrobit. Mânca omletă pufoasă și felii subțiri de somon și semilune de pepene galben proaspăt, privindu-i pe Curt și pe mama lui, amândoi orbitor de blonzi. Curt vorbea și mama lui îl asculta atentă. Își adora fiul… fiul născut târziu, când nu credea că mai putea avea copii, fermecătorul ei fiu, căruia nu-i putea refuza vreodată ceva. El era aventurierul ei care îi aducea specii exotice de pe meleaguri străine (avusese o iubită japoneză și una venezueleană), dar care, cu timpul, avea să facă alegerea corectă. Tolera pe oricine îi plăcea lui, dar nu se simțea obligată să fie afectuoasă.

— Sunt republicană, ca toată familia noastră. Suntem împotriva ajutoarelor sociale, dar am sprijinit foarte mult drepturile civile. Vreau doar să știi ce fel de republicani suntem, i-a spus lui Ifemelu când s-au întâlnit prima dată, ca și cum era cel mai important lucru care trebuia menționat.

— Și ați vrea să știți ce fel de republicană sunt eu? a întrebat Ifemelu.

Mama lui a părut luată prin surprindere la început, dar apoi chipul i s-a întins într-un zâmbet forțat.

— Ești nostimă, a zis.

O dată, mama lui i-a spus lui Ifemelu: „Ai gene drăguțe”, cuvinte abrupte, neașteptate, și apoi a sorbit din Bellini-ul ei, ca și cum n-ar fi băgat de seamă „Mulțumesc”-ul uimit al lui Ifemelu.

— Gene? Trebuie că s-a străduit din greu să găsească ceva pentru care să mă complimenteze! a spus Ifemelu, când se întorceau cu mașina în Baltimore.

— Laura spune că mamei nu-i plac femeile frumoase, a spus Curt râzând.

•

Într-un weekend, Morgan a venit în vizită. Kimberly și Don voiau să-i ducă pe copii în Florida, dar Morgan a refuzat să meargă. Astfel că unchiul

Curt i-a propus să petreacă weekendul în Baltimore. Plănuise o ieşire cu barca, şi Ifemelu s-a gândit că ar fi bine să petreacă puţin timp doar el cu Morgan.

— Tu nu vii, Ifemelu? a întrebat Morgan, aparent dezumflată. Credeam că mergem împreună.

Cuvântul împreună fusese rostit cu mai multă însufleţire decât auzise Ifemelu vreodată la Morgan.

— Bineînţeles că vin, a zis ea. În timp ce se dădea cu mascara şi gloss, Morgan o privea. Vino aici, Morg, a spus, şi apoi i-a dat şi ei cu gloss. Bun. Măi să fie, cum de eşti atât de frumoasă, domnişoară Morgan?

Morgan a râs. Pe chei, Ifemelu şi Curt au ţinut-o de mână pe Morgan, care era bucuroasă să fie ţinută astfel de mână, şi Ifemelu s-a gândit, fulgerător, la ea şi la Curt căsătoriţi, la viaţa lor gravată în acel confort, el înţelegându-se cu prietenii şi familia ei, şi ea cu prietenii şi familia lui, cu excepţia mamei sale. Glumeau despre căsătorie. De prima oară când îi povestise despre ceremoniile de cumpărare a miresei, pe care tradiţia igbo le impunea înaintea aducerii vinului şi a ceremoniei religioase, el glumea că s-ar fi dus în Nigeria s-o cumpere, ar fi mers la casa ei părintească, ar fi stat cu tatăl şi unchii ei insistând să o ia gratis. Iar ea glumea, imaginându-şi cum mergea spre altar într-o biserică din Virginia, în timp ce răsuna „Marşul nupţial” şi rudele lui priveau oripilate, întrebându-se în şoaptă de ce poartă bona rochie de mireasă.

•

Stăteau cuibăriţi pe canapea, ea citind un roman, el uitându-se la sport. I se părea adorabil cât de absorbit era de meciuri, cu ochii mijiţi şi ficşi. În timpul reclamelor, ea îl tachina: de ce nu are fotbalul american nicio logică, sunt doar nişte bărbaţi supraponderali care sar unul peste celălalt? Şi de ce jucătorii de baseball scuipă atât de mult şi apoi o rup la fugă în sprinturi incomprehensibile? El râdea şi încerca să-i explice, din nou, ce presupunea un *homerun* şi un *touchdown*, dar ea nu era interesată, pentru că deslușirea regulilor sportive ar fi însemnat că nu-l mai putea tachina, aşa că se întorcea la romanul ei, gata să-l tachineze la următoarea pauză.

Canapeaua era moale. Pielea lui Ifemelu strălucea. La şcoală obţinuse credite suplimentare şi îşi ridicase media. De la ferestrele înalte ale sufrageriei vedeau portul întins, cu apa scânteind şi luminile pâlpâitoare. Un sentiment de mulţumire a copleşit-o. Asta era ceea ce îi oferise Curt, darul mulţumirii lăuntrice, al tihnei. Cât de repede se acomodase cu viaţa lor, cu paşaportul ei plin de vize, cu asistenţa grijulie a însoţitorilor de bord din

cabinele de clasa întâi, cu aşternuturile mătăsoase din hoteluri şi cu fleacurile pe care le colecţiona: borcănaşe de dulceaţă de la micul dejun, flacoane mici de balsam, papuci pufoşi, chiar şi prosoape de faţă dacă erau deosebit de moi. Îşi abandonase vechea piele. Aproape că îi plăcea iarna, învelişul scânteietor al zăpezii de pe maşini, căldura ademenitoare a puloverelor de caşmir pe care Curt i le cumpăra. În magazine nu se mai uita întâi la preţ. El îi cumpăra mâncare şi manuale şi *vouchere* cadou la magazinele de haine, o ducea la cumpărături chiar el. I-a cerut să renunţe la slujba de bonă, puteau petrece mai mult timp împreună dacă ea nu trebuia să lucreze în fiecare zi. Dar ea a refuzat.

— Trebuie să am o slujbă, a spus.v

Economisea, trimitea mai mulţi bani acasă. Voia ca părinţii ei să se mute într-un apartament nou. În blocul vecin avusese loc un jaf armat.

— Ceva mai spaţios, într-un cartier mai bun, le-a spus.

— E OK aici, a zis mama ei. Nu e aşa rău. Au construit o nouă poartă la intrarea pe stradă şi au interzis okada-urile după ora şase seara, aşa că suntem în siguranţă.

— O poartă?

— Da, lângă chioşc.

— Care chioşc?

— Nu-ţi aminteşti chioşcul? a întrebat mama ei.

Ifemelu a făcut o pauză. Amintirile ei căpătaseră o nuanţă de sepia. Nu-şi amintea chioşcul.

Tatăl ei îşi găsise, în sfârşit, o slujbă: director adjunct de resurse umane la una dintre noile bănci. Îşi cumpărase un telefon mobil. Mamei îi cumpărase cauciucuri noi pentru maşină. Încetul cu încetul, revenea la monologurile lui despre Nigeria.

— Obasanjo n-ar putea fi descris ca un om bun, dar trebuie să recunoaştem că a făcut câteva lucruri bune în ţară, se poate observa un spirit înfloritor al antreprenoriatului, a zis el.

Era ciudat să-i sune direct, să-l audă pe tatăl ei spunând „Alo, da?” după ce suna a doua oară, şi când el îi auzea vocea, începea să vorbească mai tare, aproape ţipând, aşa cum făcea mereu la apelurile internaţionale. Mamei ei îi plăcea să iasă cu telefonul pe verandă, să se asigure că o aud şi vecinii: „Ifem, cum e vremea în America?”

Mama îi punea întrebări superficiale şi accepta răspunsuri superficiale. „Totul merge bine?”, şi Ifemelu nu putea spune decât „da”. Tatăl ei îşi

amintea de cursuri pe care ea le menţionase şi îi cerea amănunte. Îşi alegea atent cuvintele, având grijă să nu spună nimic despre Curt. Era mai uşor să nu le zică despre Curt.

— Ce perspective de angajare ai? o întreba tatăl ei.

Se apropia absolvirea, viza de student îi expira.

— Am fost repartizată unui consilier de carieră şi mă întâlnesc cu ea săptămâna viitoare, a zis ea.

— Toţi absolvenţii sunt repartizaţi unui consilier de carieră?

— Da.

— America e un loc organizat şi oportunităţile de angajare sunt în floare acolo, a spus tatăl ei şi a scos un sunet admirativ.

— Da. Au plasat mulţi studenţi în locuri de muncă bune, a zis Ifemelu.

Nu era adevărat, dar era ceea ce tatăl ei se aştepta să audă. Biroul de servicii de angajare, un spaţiu în care nu puteai respira, cu teancuri de dosare tronând pe birouri, era cunoscut ca fiind plin de consilieri care analizau CV-uri şi te rugau să schimbi corpul literelor sau formatul, oferindu-ţi datele de contact expirate ale unor angajatori care nu te sunau niciodată. Prima oară când Ifemelu a mers acolo, consiliera ei, Ruth, o femeie afro-americană cu pielea de culoarea caramelului, a întrebat-o:

— Ce îţi doreşti cu adevărat să faci?

— Vreau o slujbă.

— Da, dar ce fel de slujbă? a întrebat Ruth, puţin neîncrezătoare. Ifemelu s-a uitat la CV-ul de pe masă.

— Am absolvit cu specializarea principală în comunicare, deci orice în comunicare, media.

— Ai vreo pasiune, o slujbă la care visezi?

Ifemelu a clătinat din cap. Se simţea slabă, fiindcă nu avea o pasiune, nu era sigură ce îşi dorea să facă. Interesele ei erau vagi şi variate, publicistică, modă, politică, televiziune, niciunul cu o formă clar conturată. A participat la târgul de cariere organizat de facultate, unde studenţii purtau costume incomode şi afişau expresii serioase, încercând să arate ca nişte adulţi demni de o slujbă adevărată. Recrutorii, ei înşişi ieşiţi nu demult de pe băncile facultăţii, tinerii însărcinaţi să-i recruteze pe tineri, îi povesteau despre „oportunitatea de a creşte” şi „postul care ţi se potriveşte” şi „beneficii”, dar niciunul nu i-a putut face o promisiune fermă când şi-au dat seama că nu era cetăţean american, că ar fi trebuit să coboare în galeria tenebroasă a birocraţiei de imigraţie dacă o angajau.

— Ar fi trebuit să-mi iau specializarea în inginerie sau așa ceva, i-a zis ea lui Curt. Specialiști în comunicare sunt pe toate drumurile.

— Cunosc niște persoane cu care tatăl meu a făcut afaceri, ar putea să te ajute, a spus Curt.

Și, nu peste mult timp, i-a spus că avea un interviu la un birou din centrul Baltimore-ului, pentru un post la departamentul Relații cu Publicul.

— Tot ce trebuie să faci este să fii în formă la interviu și postul e-al tău, i-a spus el. Deci, cunosc niște oameni într-o companie mai mare, dar avantajul aici este că îți acordă viză de lucru și demarează și procedurile pentru cartea verde.

— Poftim? Cum ai reușit?

— Am dat câteva telefoane, a ridicat el din umeri.

— Curt, serios, nu știu cum să-ți mulțumesc.

— Am eu niște idei, a zis el, cu o satisfacție copilărească.

Era o veste grozavă, și cu toate astea ea și-a păstrat sobrietatea. Wambui avea trei slujbe la negru pentru a strânge cei cinci mii de dolari de care avea nevoie ca să-l plătească pe un afro-american să se căsătorească cu ea pentru cartea verde, Mwombeki încerca în mod disperat să găsească o companie care să-l angajeze cu viza lui temporară, și iat-o pe ea, un balon roz, fără pic de greutate, plutind către înălțimi, propulsată de lucruri exterioare ei. Simțea, în toată acea recunoștință, un mic sâmbure de resentiment: Curt putea, prin câteva telefoane, să rearanjeze lumea, să facă lucrurile să se miște în direcțiile pe care și le dorea. Când i-a zis lui Ruth despre interviul din Baltimore, ea a spus:

— Sfatul meu? Lasă codițele și îndreaptă-ți părul. Nimeni nu spune asta, dar ele contează. Ideea e să obții job-ul.

Uju îi spusese ceva asemănător mai demult, și atunci râsese. Acum știa destule ca să nu mai râdă.

— Mulțumesc, i-a spus lui Ruth.

De când venise în America, întotdeauna își împletise părul cu extensii lungi, mereu îngrozită de cât de mult costa. Le purta câte trei luni, uneori chiar patru, până ce mâncărimile deveneau de nesuportat și codițele răsăreau în dezordine din firele nou-crescute. Astfel încât era o nouă aventură să-și îndrepte părul cu ajutorul balsamului. Și-a scos extensiile, atentă să nu-și zgârie scalpul, să nu deranjeze în vreun fel stratul de murdărie care avea să-l protejeze. Gama de balsamuri de îndreptare devenise și mai bogată, cutii peste cutii în secțiunea de „păr etnic” de la farmacie, chipurile zâmbitoare ale

femeilor de culoare cu părul strălucitor și neverosimil de drept lângă cuvinte precum „botanic” și „aloe”, care promiteau un tratament delicat. A cumpărat unul într-o cutie verde. Acasă, în baie, a întins cu atenție gelul protector urmărindu-și linia părului înainte să înceapă să aplice din abundență balsamul cremos pe păr, șuviță cu șuviță, cu degetele în mănuși. Mirosul îi amintea de laboratorul de chimie din liceu, așa că a deschis larg geamul de la baie, care de obicei era blocat. S-a cronometrat atentă, spălându-și părul de balsam după exact douăzeci de minute, dar părul i-a rămas cârlionțat, cu densitatea neschimbată. Balsamul de îndreptare nu prinsese. Aceea a fost expresia, „nu prinsese”, pe care a folosit-o coafeza din West Philadelphia.

— Fată, ai nevoie de un profesionist, i-a spus coafeza în timp ce îi aplica alt balsam. Oamenii cred că economisesc făcând asta acasă, dar nu e așa.

Ifemelu a simțit doar o ușoară arsură, la început, dar pe măsură ce coafeza îi clătea părul de balsam, Ifemelu, cu capul dat pe spate într-o chiuvetă de plastic, a simțit ace de durere care o săgetau plecând din diferite părți ale scalpului către diverse părți ale corpului, și înapoi.

— Doar o mică arsură, a zis coafeza. Dar ia uite ce drăguț arată. Uau, fată, ți se unduie părul ca al unei fete albe!

Părul mai degrabă îi atârna spre umeri în loc să i se înfoaie, era drept și neted, cu o cărare într-o parte și arcuindu-i-se într-un ușor bob la nivelul bărbiei. Verva îi dispăruse. Nu s-a recunoscut. A plecat de la salon aproape îndoliată; în timp ce coafeza îi îndrepta cu placa vârfurile, mirosul de ars, de moarte a ceva organic ce n-ar fi trebuit să moară, i-a dat un sentiment de pierdere. Curt părea să ezite când a văzut-o.

— Ție îți place, iubito?

— Văd că ție nu, a spus ea.

El n-a zis nimic. A întins mâna să o mângâie pe păr, ca și cum asta l-ar fi putut face să-i placă. Ea i-a dat-o la o parte.

— Au, fii atent! Am niște arsuri de la balsamul de îndreptare.

— Poftim?

— Nu e grav. În Nigeria pățeam tot timpul. Uită-te la asta.

I-a arătat un cheloid în spatele urechii, o mică umflătură furioasă a pielii, pe care o căpătase pe când Uju îi îndrepta părul cu un pieptene fierbinte în liceu. „Ține-ți urechea”, îi spunea adesea Uju, și Ifemelu și-o ținea, încordată, cu respirația tăiată, terifiată că pieptenul proaspăt luat de pe aragaz, roșu ca focul, avea s-o ardă, dar și entuziasmată de perspectiva de a avea părul drept și unduitor. Și într-o zi pieptenul chiar a ars-o, când ea s-a mișcat puțin, și

mâna lui Uju s-a mișcat puțin, și metalul încins i-a pârlit pielea din spatele urechii.

— O, Doamne-Dumnezeule, a zis Curt, cu ochii cât cepele. A insistat să-i examineze delicat scalpul pentru a vedea cât de mult îi fusese afectat. O, Doamne-Dumnezeule, a zis.

Oroarea lui a făcut-o să fie mai îngrijorată decât ar fi fost în mod normal. Nu se simțise niciodată mai apropiată de el ca atunci, când stătea nemișcată pe pat, cu fața cufundată în cămașa lui, cu mirosul balsamului de rufe în nări, în timp ce el îi despărțea cu grijă șuvițele proaspăt îndreptate.

— De ce trebuie să faci asta? Părul tău arăta splendid împletit. Și îți amintești când ți-ai scos împletiturile data trecută și l-ai lăsat liber? Era și mai splendid, atât de bogat și de *cool*.

— Părul meu bogat și *cool* ar fi mers dacă dădeam interviu pentru o trupă de jazz, dar trebuie să arăt profesionist pentru acest interviu, și profesionist înseamnă drept; dacă e să fie ondulat, trebuie să fie ondulat ca al albilor, bucle largi sau, în cel mai rău caz, onduleuri spiralate, dar niciodată cârlionți.

— E al dracului de *greșit* că trebuie să faci asta.

Noaptea s-a străduit să își găsească o poziție confortabilă pe pernă. Peste două zile, pe scalpul ei se formaseră cruste. Peste trei zile au început să supureze. Curt voia să meargă la un medic, însă Ifemelu a râs de el. Se vor vindeca, i-a spus ea, și asta s-a și întâmplat. Mai târziu, după ce trecuse cu brio de interviul de angajare, și femeia îi strânsese mâna spunându-i că avea să se „potrivească de minune” în companie, s-a întrebat dacă ar fi fost de aceeași părere dacă ar fi intrat în biroul acela cu haloul ei de păr des și cârlionțat, așa cum i-l dăduse Dumnezeu, cu un afro.

Nu le-a spus părinților cum obținuse slujba.

— Nu am nicio îndoială că vei excela. America este un loc care creează oportunități pentru ca oamenii să prospere, într-adevăr, Nigeria are multe de învățat de la ei, a spus tata, în timp ce mama a început să cânte atunci când Ifemelu i-a zis că, în câțiva ani, putea deveni cetățean american.

America pe înțelesul non-americanilor de culoare: *aspirațiile WASP*

Profesor Sexy are ca invitat un alt profesor universitar, un tip evreu cu accent gros, de genul aceluia din țările europene unde majoritatea oamenilor iau o doză zdravănă de antisemitism la

micul dejun. Deci, Profesor Sexy vorbea despre drepturile civile și tipul evreu zice: *„Negrii nu au suferit ca evreii*”. *La care Profesor Sexy i-a răspuns*: *„Ce-i asta, olimpiada opresiunii*?”

Tipul evreu nu știa asta, dar „olimpiada opresiunii” *este expresia pe care americanii liberali inteligenți o folosesc pentru a te face să te simți prost și a-ți închide gura. Dar chiar există o olimpiadă a opresiunii în plină desfășurare. Minoritățile rasiale americane* (*negrii, hispanicii, asiaticii și evreii*) *au parte cu toții de căcaturi din partea albilor, diferite feluri de căcaturi, dar căcaturi. Fiecare crede în taină că el are parte de cele mai grave căcaturi. Deci, nu, nu există o Ligă Unită a Oprimaților. Cu toate astea, toți ceilalți sunt de părere că ei sunt mai buni decât negrii fiindcă, ei bine, nu sunt negri. S-o luăm drept exemplu pe Lili, femeia cu pielea de culoarea cafelei, cu păr negru și vorbitoare de spaniolă, care îi curăță casa mătușii mele dintr-un orășel din New England. Avea un tupeu fantastic. Era nerespectuoasă, făcea curățenie de mântuială, avea pretenții. Mătușa mea credea că lui Lili nu-i făcea plăcere să lucreze pentru negri. Înainte să o concedieze în sfârșit, mătușa mea a zis*: *„Prostănaca asta se crede albă*”. *Deci a fi alb este un lucru la care să aspiri. Nu oricine face asta, bineînțeles* (*vă rog, dragi comentatori, nu mai subliniați ceea ce e evident*), *dar multe minorități tânjesc, în mod lăuntric-conflictual, la statutul de WASP sau, mai bine spus, la privilegiile WASP. Probabil că nu le place cu adevărat pielea deschisă la culoare, dar cu siguranță le place să intre într-un magazin fără ca vreun individ de la securitate să-i urmărească. Să-ți urăști* goiul *și să-l și înghiți, după cum a spus marele Philip Roth. Așa că dacă toată lumea în America aspiră să fie WASP, atunci la ce aspiră un WASP*? *Știe cineva*?

Capitolul 20

Ifemelu ajunsese să iubească Baltimore, pentru șarmul lui dezlânat,

străzile gloriei apuse, piața micilor producători care apărea în weekend sub pod, o explozie de legume verzi și fructe dolofane și suflete virtuoase, deși niciodată la fel de mult ca pe prima ei iubire, Philadelphia, acel oraș care ținea istoria într-o dulce îmbrățișare. Dar când ajunsese în Baltimore știind că avea să locuiască acolo, și nu doar să-l viziteze pe Curt, i se păruse un oraș părăsit și imposibil de iubit. Clădirile se sprijineau una de cealaltă în șiruri fanate și dărăpănate, și la colțurile sărăcăcioase oamenii stăteau încotoșmănați în jachete umflate, negri și sumbri, așteptând autobuzul într-o ceață întunecată. Mulți dintre taximetriștii din fața gării erau etiopieni sau punjabi.

— Nu-ți recunosc accentul. De unde ești? a întrebat-o taximetristul etiopian.

— Nigeria.

— Nigeria? Nu arăți deloc ca o africană.

— De ce nu arăt ca o africană?

— Pentru că ai bluza prea strâmtă.

— Nu e prea strâmtă.

— Am crezut că ești din Trinidad sau de pe-acolo. Se uita în oglinda retrovizoare cu îngrijorare și dezaprobare. Trebuie să fii foarte atentă, altfel America te va corupe, a spus el.

Peste ani, când a scris pe blog articolul intitulat „Despre diviziunile din clubul negrilor non-americani din America”, a povestit despre taximetrist, dar a descris experiența ca și cum ar fi fost a altcuiva, atentă să nu divulge dacă provenea din Africa sau din Caraibe, pentru că oamenii care o citeau nu cunoșteau acest detaliu.

I-a spus lui Curt despre taximetrist, cum sinceritatea lui o înfuriase și cum intrase în toaleta din gară pentru a verifica dacă nu cumva bluza ei roz cu mâneci lungi chiar *era* prea strâmtă. Curt nu s-a putut opri din râs. A devenit una dintre numeroasele povești pe care îi plăcea să le spună prietenilor. *Chiar s-a dus la toaletă să vadă cum îi venea bluza*! Prietenii lui erau ca el, oameni senini și înstăriți a căror existență se desfășura la suprafața sclipitoare a lucrurilor. Ea îi plăcea și simțea că și ei o plăceau. Pentru ei era interesantă, aparte în felul ei de a spune lucrurile pe șleau. Se așteptau la anumite lucruri de la ea și îi iertau anumite lucruri, pentru că era străină. O dată, când era cu ei într-un bar, l-a auzit pe Curt vorbind cu Brad și rostind cuvântul „fanfaron”. A fost uluită de acel cuvânt, de caracterul lui iremediabil american. Fanfaron. Era un cuvânt care ei nu i-ar fi trecut niciodată prin

minte. Să înțeleagă acest lucru însemna să își dea seama că, la un anumit nivel, nu-i va putea niciodată cunoaște pe de-a-ntregul pe Curt și pe prietenii lui.

Și-a luat un apartament în Charles Village, cu un singur dormitor, cu dușumele vechi, deși ar fi putut să stea la Curt, majoritatea hainelor ei se aflau în *dressing*-ul lui tapetat cu oglinzi prin care te puteai plimba. Acum, că îl vedea zilnic, nu doar în weekend, îi descoperea noi fațete, cât de greu îi era să stea locului, să stea locului pur și simplu, fără să se gândească la ce să facă în continuare, cât de obișnuit era să-și dea pantalonii jos și să-i lase pe podea zile în șir, până venea menajera. Viața le era plină de planurile lui (o noapte la Cozumel, un weekend prelungit la Londra), și uneori, vineri, după muncă, lua un taxi și se întâlneau direct la aeroport.

— Nu e grozav? o întreba el, și ea răspundea: da, e grozav.

Curt se gândea mereu la ce altceva să *facă*, și ea i-a mărturisit că era ceva neobișnuit pentru ea, deoarece crescuse nu făcând, ci fiind. A adăugat repede, însă, că toate acestea îi făceau plăcere, fiindcă realmente îi făceau plăcere și pentru că știa, de asemenea, cât de mult avea el nevoie să audă asta. În pat, era anxios.

— Îți place asta? Mă simți bine? o întreba adesea.

Și ea îi răspundea că da, și era adevărat, dar simțea că el nu o credea întotdeauna sau că o credea doar până când avea nevoie s-o audă spunând-o din nou. Era ceva în el, mai luminos decât egoul, dar mai întunecat decât nesiguranța, care avea o nevoie constantă de lustruire, de șlefuire.

•

Și apoi, părul a început să i se rărească pe la tâmple. L-a înecat în balsamuri cremoase și a petrecut mult timp sub aparatele cu aburi, până când picături de apă i se prelingeau pe gât. Totuși, cu fiecare zi, linia părului i se retrăgea din ce în ce mai mult.

— E de la chimicale, i-a spus Wambui. Știi ce are în compoziție un balsam de îndreptare a părului? Chestia aia te poate omorî. Trebuie să-ți tunzi părul și să ți-l lași natural.

Părul lui Wambui avea acum niște bucle scurte, care nu-i plăceau lui Ifemelu, i se păreau dezordonate și terne, și nu-i puneau în valoare chipul.

— Nu vreau *dread*-uri, a zis ea.

— Nu trebuie să fie *dread*-uri. Poți purta un afro sau codițe, ca-nainte. Sunt multe lucruri pe care le poți face cu părul natural…

— Nu pot pur și simplu să-mi tai părul, a zis ea.

— Să-ți îndrepți părul e ca și cum ai fi la închisoare. Ești captivă. Părul îți controlează viața. Azi nu te-ai dus la alergat cu Curt pentru că nu ai vrut ca transpirația să-ți strice părul drept. În poza pe care mi-ai trimis-o aveai părul acoperit pe barcă. Mereu te zbați să-ți faci părul să stea așa cum nu poate să stea. Dacă ți-l vei lăsa natural și vei avea grijă de el, nu o să-ți mai cadă ca acum. Te pot ajuta eu să ți-l tunzi chiar în clipa asta. Nu trebuie să te gândești prea mult.

Wambui era atât de sigură, atât de persuasivă. Ifemelu a căutat o foarfecă. Wambui i-a tăiat părul, lăsându-l de doar cinci centimetri, cât apucase să crească de la ultimul tratament de îndreptare. Ifemelu s-a privit în oglindă. Nu mai rămăseseră din ea decât ochii mari și capul mare. În cel mai bun caz, arăta ca un băiat; în cel mai rău, ca o insectă.

— Sunt atât de urâtă că mi-e frică de mine.

— Ești frumoasă. Osatura îți iese atât de bine în evidență acum. Doar că nu ești obișnuită să te vezi așa. O să te obișnuiești, a spus Wambui.

Ifemelu încă se mai holba la părul ei. Ce făcuse? Arăta neterminată, ca și cum părul însuși, acum ciumpăvit, cerea atenție, ca și cum implora să i se facă ceva, mai mult. După ce Wambui a plecat, a mers la farmacie, cu șapca de baseball a lui Curt îndesată pe cap. A cumpărat uleiuri și pomade, aplicându-le una după alta pe părul ud și apoi pe părul uscat, invocând un miracol obscur. Ceva, orice, care ar fi făcut-o să-i placă propriul păr. S-a gândit să își cumpere o perucă, dar perucile îi provocau anxietate, cu posibilitatea iminentă de a-ți zbura de pe creștet. S-a gândit la un balsam care să-i ofere mai multă textură pentru a slăbi spiralele, pentru a-i destinde puțin cârlionții, dar un balsam pentru textură sporită nu era altceva decât un balsam pentru îndreptarea părului, numai că mai puțin eficient, și tot trebuia să evite ploaia.

— Nu te mai stresa, iubito. E o coafură super-*cool* și curajoasă, i-a spus Curt.

— Nu vreau ca părul meu să fie curajos.

— Vreau să spun stilată, șic. A făcut o pauză. Arăți superb.

— Arăt ca un băiat.

Curt a tăcut. Se citea în expresia lui un amuzament mascat, ca și cum nu își dădea seama de ce trebuia să fie atât de supărată, dar știa că e mai bine să tacă.

A doua zi le-a spus celor de la serviciu că era bolnavă și s-a băgat înapoi în pat.

— Nu le-ai spus că eşti bolnavă ca să putem rămâne o zi în plus în Bermuda, dar o faci acum din cauza părului? a întrebat Curt, rezemându-se de perne, înăbuşindu-şi hohotele de râs.

— Nu pot să ies arătând aşa, a zis ea îngropându-se sub cuvertură ca şi cum ar fi vrut să se ascundă.

— Nu-i aşa rău cum crezi, a spus el.

— Cel puţin, în sfârşit, accepţi că e rău.

— Ştii ce vreau să spun, a râs Curt. Vino încoace.

A luat-o în braţe, a sărutat-o şi apoi a început să-i maseze picioarele; îi plăcea presiunea călduţă, atingerea degetelor lui. Dar nu se putea relaxa. În oglinda din baie, părul ei o speriase, insipid şi boţit de la somn, ca un morman de lână. A întins mâna după telefon şi i-a trimis un mesaj lui Wambui: *Îmi urăsc părul. Azi n-am putut merge la muncă.*

În câteva minute, a venit răspunsul lui Wambui: *Intră online. HappilyKinkyNappy.com. E o comunitate a celor cu părul natural. Te poţi inspira de acolo.*

— Ce nume ridicol are website-ul, i-a spus lui Curt arătându-i mesajul.

— Aşa e, dar nu-i o idee rea. Ai putea intra la un moment dat.

— Aş putea s-o fac chiar acum, a spus Ifemelu, ridicându-se.

Laptopul lui Curt era deschis pe birou. În timp ce se îndrepta către el, a observat la Curt o tresărire. Un gest brusc, încărcat de vinovăţie. Mişcarea lui speriată, lividă, către laptop.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat.

— Nu înseamnă nimic. E-mail-urile nu înseamnă nimic.

L-a privit lung, punându-şi mintea la treabă. El nu se aşteptase să-i folosească laptopul pentru că rareori o făcea. O înşela. Cât de bizar, nu se gândise niciodată la asta. A ridicat computerul, ţinându-l strâns în braţe, dar el n-a încercat să i-l smulgă. Stătea şi o privea. Pagina de mail era minimizată, lângă o altă pagină despre ligile de baschet universitare. A citit câteva dintre e-mail-uri. S-a uitat la fotografiile ataşate. E-mail-urile femeii (adresa ei era EfervescentaPaola123) erau puternic sugestive, în timp ce ale lui Curt erau doar îndeajuns de sugestive încât să se asigure că ea continua. *O să-ţi pătesc cina îmbrăcată într-o rochie roşie mulată şi încălţată cu tocuri cui, scria ea, tu doar vino şi adu o sticlă de vin*. Curt răspunsese: *Roşul te-ar prinde minunat*. Femeia era cam de aceeaşi vârstă cu el, dar în fotografiile pe care le trimisese avea un aer de disperare, cu părul vopsit într-un blond ca alama, cu ochii îngreunaţi de prea mult machiaj albastru, cu un top prea

decoltat. Pe Ifemelu a surprins-o că o asemenea femeie putea fi atrăgătoare pentru Curt. Ultima lui prietenă era proaspătă și copilăroasă.

— Am cunoscut-o în Delaware, a zis Curt. Îți amintești conferința aceea la care am vrut să vii și tu? A început să se dea la mine imediat. De atunci, și-a propus să mă cucerească. Nu vrea să înceteze. Știe că am o iubită.

Ifemelu a privit îndelung una dintre fotografii, un profil alb-negru, capul femeii dat pe spate, cu părul ei lung revărsându-i-se pe umeri. O femeie căreia îi plăcea părul ei și care era convinsă că și lui Curt avea să-i placă.

— Nu s-a întâmplat nimic, a zis el. Absolut nimic. Doar e-mail-urile. Chiar și-a propus să mă cucerească. I-am spus despre tine, dar pur și simplu nu vrea să înceteze.

Ea s-a uitat la el, îmbrăcat în tricou și pantaloni scurți, atât de sigur pe justificările lui. Se simțea îndreptățit ca un copil: orbește.

— Și tu i-ai scris, i-a spus ea.

— Dar numai pentru că nu voia să înceteze.

— Nu, pentru că așa ai vrut.

— Nu s-a întâmplat nimic.

— Nu asta contează.

— Îmi pare rău. Știu că te-ai supărat și nu vreau să înrăutățesc situația.

— Toate iubitele tale au avut părul lung, revărsat pe spate, a spus ea pe un ton grav acuzator.

— Poftim?

Se comporta absurd, dar faptul că știa nu o ajuta să nu mai fie așa. Fotografiile cu fostele lui iubite o iritau, japoneza suplă cu părul drept vopsit roșcat, venezueleana cu tenul măsliniu și părul buclat care îi cădea până la umeri, fata albă al cărui păr curgea în valuri roșcate. Și acum, această femeie, a cărei înfățișare nu-i plăcea, dar care avea părul drept și lung. A închis laptopul. Se simțea mică și urâtă. Curt îi spunea:

— Am să-i cer să nu-mi mai scrie niciodată. N-o să se mai întâmple, iubito, îți promit, a zis el, și ea s-a gândit că vorbele lui sunau ca și cum era mai degrabă vina femeii decât a lui.

I-a întors spatele, și-a tras șapca de baseball a lui Curt pe cap, a aruncat niște lucruri într-o geantă și a plecat.

•

Curt a trecut pe la ea mai târziu, cu atât de multe flori în brațe încât de-abia i-a întrezărit fața când a deschis ușa. Avea să-l ierte, știa asta, fiindcă îl credea. Efervescenta Paola era încă una dintre micile lui aventuri. Nu ar fi

mers mai departe cu ea, însă ar fi continuat să-i încurajeze atenţiile până când s-ar fi plictisit. Efervescenta Paola era ca acele steluţe argintii pe care învăţătorii le lipeau pe paginile caietelor lui din ciclul primar, sursa unei plăceri facile, temporare. Nu voia să iasă în oraş, dar nici nu voia să se afle alături de el în intimitatea apartamentului ei, se simţea încă prea surescitată. Aşa că şi-a acoperit capul cu un şal şi au ieşit la o plimbare, Curt plin de curtoazie şi promisiuni, mergând unul lângă altul fără să se atingă, tot drumul până la colţul dintre Charles şi University Parkway, şi după aceea înapoi până la apartamentul ei.

•

Timp de trei zile a sunat spunând că era bolnavă. În cele din urmă, a mers la serviciu, cu părul ei foarte scurt, pieptănat prea mult şi dat cu prea mult ulei, aranjat într-un afro.

— Arăţi diferit, i-au zis colegii, cu toţii uşor ezitanţi.

— Are vreo semnificaţie? Gen, ceva politic? a întrebat-o Amy, care avea un poster cu Che Guevara pe peretele din spaţiul ei de birou.

— Nu, a spus Ifemelu.

La cantină, domnişoara Margaret, femeia afro-americană care trona la tejghea (şi care, în afară de doi paznici, era singura negresă din companie în afară de ea), a întrebat-o:

— De ce ţi-ai tăiat părul, iubi? Eşti lesbiană?

— Nu, domnişoară Margaret, cel puţin nu încă.

Peste câţiva ani, în ziua în care Ifemelu a demisionat, a mers la cantină pentru un ultim prânz.

— Pleci? a întrebat-o domnişoara Margaret posacă. Îmi pare rău, iubi. Ar trebui să se poarte mai frumos cu oamenii pe-aici. Crezi că şi părul tău a fost o problemă?

•

HappilyKinkyNappy.com avea un fundal galben aprins, forumuri de discuţie pline de comentarii şi fotografii minuscule ale mai multor femei de culoare licărind în partea de sus a ecranului. Aveau codiţe afro lungi care le atârnau pe spate, coafuri afro mici, coafuri afro mari, şuviţe răsucite, şuviţe împletite, bucle şi onduleuri masive. Numeau balsamurile de îndreptare „heroina cremoasă”. Încetaseră să mai pretindă că părul lor era ceea ce nu era, încetaseră să se mai ferească de ploaie şi să mai tresară din cauza transpiraţiei. Îşi complimentau pozele una alteia şi îşi încheiau comentariile cu „te îmbrăţişez”. Se plângeau că în revistele pentru oamenii de culoare nu

erau fotografii de femei cu părul natural, că produsele farmaceutice erau atât de otrăvite cu ulei mineral încât nu puteau hidrata părul în mod natural. Făceau schimb de rețete. Își făuriseră o lume virtuală în care părul lor ondulat, cârlionțat, inelat sau lânos era normal. Și Ifemelu s-a aruncat în această lume cu o recunoștință avidă. Femeile cu părul la fel de scurt ca al ei aveau un nume pentru asta: TWA, Teeny Weeny Afro[7]. A aflat, de la femei care postau instrucțiuni exhaustive, că trebuia să evite șampoanele cu silicon, să folosească un balsam fără clătire direct pe părul umed, să doarmă cu o eșarfă de satin înfășurată în jurul capului. Își comanda produse de la femei care le preparau în bucătăriile lor și le expediau cu instrucțiuni clare: a se păstra în frigider, nu conține conservanți.

— Pot să-mi pun și eu d-ăsta pe pâine? întreba Curt când deschidea frigiderul și ridica câte un recipient etichetat „unt de păr”.

Curt era fascinat de toată povestea asta. Citea postări pe HappilyKinkyNappy.com. Mi se pare formidabil! spunea el. E ca un fel de mișcare a femeilor de culoare.

Într-o zi, în piața micilor producători, în timp ce se ținea de mână cu el și stăteau în fața unei lăzi cu mere, un negru a trecut pe lângă ei și a mârâit:

— Te-ai întrebat vreodată de ce te place când arăți așa, ca scoasă din junglă?

Ifemelu s-a oprit o clipă, nefiind sigură dacă auzise bine sau nu, și apoi s-a uitat după bărbat. Mergea cu un pas mult prea săltăreț, ceea ce ei îi sugera un anumit dezechilibru. Un bărbat căruia nu merita să-i acorde atenție. Însă cuvintele lui au deranjat-o, făcând loc unor noi îndoieli.

— L-ai auzit pe tipul ăla? l-a întrebat pe Curt.

— Nu, ce a spus?

— Nimic, a clătinat ea din cap.

Se simțea descurajată și, în timp ce Curt privea un meci în acea seară, a condus până la magazinul de produse cosmetice, unde și-a petrecut degetele peste micile mănunchiuri de extensii drepte, mătăsoase. Apoi și-a amintit o postare a lui Jamilah1997 (*Le iubesc pe surorile noastre care adoră extensiile drepte, dar pe mine n-o să mă mai vedeți vreodată cu părul ăla de cal în cap*) și a părăsit magazinul, nerăbdătoare să se întoarcă acasă, să intre pe site și să posteze pe forum ceva despre asta. A scris: *Cuvintele lui Jamilah m-au făcut să îmi amintesc că nu există nimic mai frumos decât ce mi-a dăruit Dumnezeu*. Alți utilizatori i-au răspuns în scris, trimițându-i emoticoane de aprobare, spunându-i cât de mult le plăcea fotografia pe care o pusese.

Niciodată nu-l invocase pe Dumnezeu atât de mult. Scriind pe acel website era ca și cum ar fi mărturisit în biserică, ecourile aprobatoare au însufleţit-o.

Într-o zi ca oricare alta de la începutul primăverii, o zi nescăldată într-o lumină aparte, în care nu s-a petrecut nimic deosebit și când probabil că doar timpul, cum se întâmplă adesea, îi transfigurase îndoielile, Ifemelu s-a privit în oglindă, și-a trecut degetele prin părul bogat și spongios și glorios, și nu și l-a mai putut imagina altfel. Atât de simplu i-a fost să se îndrăgostească de părul ei.

De ce negresele cu tenul foarte închis (*atât americane, cât și non-americane*) *îl adoră pe Barack Obama*

Mulţi negri americani spun cu mândrie că au în vene sânge „indian”. Ceea ce înseamnă, slavă Domnului, că prin vene ne mai curge și altceva decât sânge de negrotei. Ceea ce înseamnă că nu au pielea foarte închisă la culoare. (*Ca să clarificăm, când albii spun închis la culoare, se referă la un grec sau la un italian, dar când negrii spun asta, se referă la Grace Jones*.) *Negrilor americani le place ca femeile lor să aibă o parte exotică, cum ar fi să fie pe jumătate chinezoaice sau să aibă un strop de Cherokee. Le place ca femeile lor să aibă pielea mai deschisă. Dar mare atenţie la ceea ce înţeleg negrii americanii prin „ten deschis”. Unele dintre aceste persoane cu „tenul deschis”, în ţări cu negri non-americani, ar fi pur și simplu numiţi albi.* (*A, iar negrilor americani cu tenul închis le displac bărbaţii cu tenul mai deschis pentru că au mult prea mare succes la femei*.)

Acum, fraţii mei negri non-americani, nu v-o luaţi în cap! *Pentru că mizeria asta există și în ţările noastre din Africa sau Caraibe. Nu e la fel de rău precum li se întâmplă negrilor americani, spuneţi voi*? *Poate. Dar oricum există. Apropo, care e faza cu etiopienii care cred despre ei că nu sunt atât de negri*? *Și cu locuitorii din micile insule nerăbdători să susţină că au o descendenţă „mixtă”*? *Dar să nu deviem de la subiect. Deci, tenul mai deschis este prețuit în comunitatea neagră americană. Dar toată lumea pretinde că asta nu mai e valabil. Spun că zilele testului cu punga de hârtie* (*caută ce înseamnă*) *au apus și că*

trebuie să depășim subiectul. Dar majoritatea negrilor americani care se bucură astăzi de succes în industria de divertisment și ca persoane publice au pielea mai deschisă. În special femeile. Mulți negri americani de succes au soții albe. Cei care catadicsesc să aibă soții de culoare au soții de culoare cu tenul mai deschis (*altfel cunoscute drept femei cu fața smeadă*). *Și acesta este motivul pentru care femeile de culoare cu tenul foarte închis îl adoră pe Barack Obama. El a rupt tradiția! S-a căsătorit cu una ca ele. El știe ceea ce lumea întreagă pare să nu știe*: *că femeile de culoare cu tenul foarte închis sunt absolut bestiale. Ele vor ca Obama să câștige pentru că, poate în cele din urmă, cineva se va gândi să distribuie o gagică frumoasă cu tenul ciocolatiu într-o comedioară siropoasă cu buget mare care să ruleze în toate cinematografele, nu doar în trei cinematografe de artă din New York. Vedeți voi, în cultura pop americană, femeile de culoare cu tenul închis sunt invizibile.* (*Celălalt grup la fel de invizibil sunt bărbații asiatici. Dar cel puțin ei au avantajul de a fi super-isteți*.) *In fine, femeile de culoare cu tenul închis primesc rolul de mămăiță grasă și bună la suflet sau de mâna dreaptă* (*puternică, insolentă, uneori înfricoșătoare*) *a personajului principal, pe care îl sprijină de pe margine. Li se permite să rostească maxime și să aibă atitudine, în timp ce femeile albe își găsesc dragostea. Dar nu ajung niciodată să fie femeia sexy, frumoasă, dorită etc. Așa că femeile de culoare cu tenul închis speră că Obama va schimba asta. A, și femeile de culoare cu tenul închis sunt și pro-curățenie la Washington și pro-ieșire din Irak și toate astea.*

Capitolul 21

Într-o duminică, Uju a sunat agitată și impacientată.

— Fii atentă la băiatul ăsta! Să vezi cu ce absurditate vrea să se îmbrace la biserică. A refuzat să poarte ce i-am dat. Știi că dacă nu se îmbracă așa cum trebuie, vor găsi ceva de spus despre noi. Dacă ei sunt neglijenți, e OK, dar

cu noi e altă poveste. I-am spus s-o lase mai ușor și la școală. Zilele trecute, au spus că vorbea la oră, și el a zis că vorbea pentru că terminase ce avea de făcut. Trebuie să o lase mai moale, cei ca el vor fi mereu văzuți altfel, dar băiatul nu înțelege. Te rog, vorbește tu cu el!

Ifemelu l-a rugat pe Dike să ia telefonul în camera lui.

— Mami vrea să port cămașa aia oribilă.

Tonul lui era sec, neîncrâncenat.

— Știu că nu e o cămașă simpatică, Dike, dar poart-o pentru ea, ok? Doar la biserică. Doar astăzi.

Chiar știa acea cămașă, o cămașă cu dungi, fără sare și piper, pe care i-o cumpărase Bartholomew. Era genul de cămașă pe care ar fi cumpărat-o Bartholomew. Îi amintea de prietenii lui pe care îi cunoscuse într-un weekend, un cuplu nigerian venit în vizită din Maryland, cu cei doi băieți ai lor așezați pe canapea lângă părinți, amândoi țepeni, cu cămașa încheiată până-n gât, captivi în vidul aspirațiilor de imigranți ale părinților. Nu voia ca Dike să fie ca ei, dar înțelegea temerile lui Uju, tatonând un teren necunoscut.

— Probabil că nu te vei întâlni cu nimeni cunoscut la biserică, a spus Ifemelu. Și o să vorbesc cu mama ta să nu te mai oblige să o porți a doua oară.

L-a dus cu zăhărelul până ce Dike a acceptat în cele din urmă, atâta timp cât putea să poarte adidași, nu pantofii cu șiret pe care îi voia mama lui.

— Vin pe la voi în weekend, i-a spus ea. Îl aduc pe iubitul meu, Curt. O să-l cunoști în sfârșit.

•

Cu Uju, Curt a fost șarmant și curtenitor în acel fel fără cusur care o făcea pe Ifemelu să se simtă puțin stânjenită. Când luaseră cina cu Wambui și câțiva prieteni cu o seară înainte, Curt avusese grijă să umple cu vin paharele tuturor. Fermecător, astfel l-a descris una dintre fete mai târziu: iubitul tău e atât de fermecător. Și Ifemelu și-a dat seama dintr-odată că ea nu agrea genul acela de farmec. Nu genul de farmec al lui Curt, cu nevoia lui de a fascina, de a juca un rol. Și-ar fi dorit ca el să fie mai tăcut și mai introspectiv. Când pornea o conversație cu oamenii din lift sau complimenta generos străini, ea își ținea răsuflarea, convinsă că oamenii își vor da seama ce persoană avidă de atenție este. Dar ei îi întorceau întotdeauna zâmbetul și îi răspundeau și îi permiteau să își țeasă vraja în jurul lor. La fel a făcut și Uju. „Curt, nu vrei să guști supa? Ifemelu nu ți-a gătit niciodată supa din asta? Ai încercat banane coapte?”

Dike privea, vorbind puțin, cuvintele lui erau politicoase și cuviincioase, chiar dacă, de partea cealaltă, Curt glumea și vorbea despre sport și încerca atât de tare să-i câștige afecțiunea încât Ifemelu se temea că era gata să facă și tumbe. Apoi, Curt l-a întrebat:

— Vrei să aruncăm de câteva ori la coș?

— OK, a ridicat din umeri Dike.

Uju i-a privit plecând.

— Uită-te la felul în care se poartă cu tine, de parcă orice atingi se transformă în aur. Te place mult de tot, a zis Uju, și apoi, strâmbându-se, a adăugat: Chiar și cu părul ăsta.

— Mătușico, *biko*, lasă-mi părul în pace, a spus Ifemelu.

— E ca iuta.

Uju și-a înfipt mâna în coafura afro a lui Ifemelu, care și-a tras capul într-o parte.

— Cum ar fi dacă fiecare revistă pe care ai deschide-o și fiecare film pe care l-ai vedea ar avea femei frumoase cu părul ca iuta? Atunci mi l-ai admira.

— Bine, poți să te învârți în jurul cozii dacă vrei, a oftat Uju a lehamite, dar eu nu fac decât să-ți spun adevărul. Părul natural arată neîngrijit. Ai citit eseul pe care l-a scris vărul tău?

— Da.

— Cum poate să spună că nu știe cine este? De când are sentimente contradictorii? Și de când îi e greu cu numele lui?

— Ar trebui să vorbești cu el, mătușico. Dacă asta simte, asta simte.

— Cred că a scris asta pentru că e genul de lucru pe care l-a învățat aici. Toată lumea are sentimente contradictorii, identitate asta, identitate ailaltă. Cineva comite o crimă și spune că e din cauză că mama lui nu l-a ținut în brațe când avea trei ani. Sau săvârșește vreo faptă oribilă și spune că are o boală cu care se luptă din răsputeri.

Uju a privit pe fereastră. Curt și Dike se driblau cu o minge de baschet în curtea din spate, și în depărtare se vedea pădurea deasă. Ultima dată când fusese pe la ei, Ifemelu văzuse pe fereastra de la bucătărie, când se trezise, două căprioare zburdând grațios.

— Am obosit, a zis Uju cu vocea stinsă.

— Ce vrei să spui? a întrebat Ifemelu, deși știa că vor urma alte reproșuri legate de Bartholomew.

— Amândoi muncim. Amândoi venim acasă la aceeași oră, și ce face

Bartholomew? Se așază în sufragerie la televizor și mă întreabă ce avem la cină, se văita Uju, și Ifemelu a observat cât de mult luase în greutate, începutul de gușă, felul în care i se lățise nasul.

— Vrea să-i dau salariul meu. Închipuie-ți! Spune că așa e într-o căsnicie și că el e capul familiei, că n-ar trebui să-i trimit bani fratelui meu fără permisiunea lui, că ar trebui să plătim ratele la mașina lui din salariul meu. Vreau să caut o școală privată pentru Dike, m-am săturat de toate aberațiile care se întâmplă în școala aia publică, dar Bartholomew spune că e prea scumpe. Prea scump! Dar copiii lui au mers la școli private în California. Nici măcar nu-l deranjează toate mizeriile de la școala lui Dike. Zilele trecute am mers la școală și asistenta unei profesoare a strigat la mine din capătul celălalt al coridorului. Închipuie-ți, atât de obraznică a fost! Am observat că la ceilalți părinți nu strigă de la celălalt capăt al coridorului. Așa că m-am dus la ea și i-am zis vreo două. Oamenii ăștia te obligă să devii agresiv doar ca să-ți păstrezi demnitatea, a clătinat Uju din cap. Pe Bartholomew nici măcar nu-l deranjează că Dike i se adresează în continuare cu unchiule. I-am spus să-l încurajeze pe Dike să-i zică tată, dar pe el nu îl deranjează. Tot ce vrea e să-i pun în mână salariul meu și să gătesc pipote condimentate sâmbăta, când el se uită la Liga Europeană. De ce ar trebui să-i dau salariul meu? Mi-a plătit el taxele la școala de medicină? Vrea să înceapă o afacere, dar nu vor să-i acorde un împrumut, și el susține că îi va da în judecată pentru discriminare, fiindcă nu are o situație financiară proastă și a aflat că un bărbat care merge la biserica noastră a obținut un împrumut având o situație financiară mult mai rea. E vina mea că nu poate obține împrumutul? L-a obligat cineva să vină aici? Nu știa că vom fi singurii negri de aici? Nu a venit aici pentru că a crezut că o să-i meargă bine? Totul e numai despre bani, bani, bani. Vrea să hotărască în locul meu în chestiile de serviciu. Ce știe un contabil despre medicină? Eu vreau doar un trai decent. Vreau doar să-i pot plăti copilului facultatea. Nu am nevoie să muncesc ore suplimentare doar ca să strâng bani. Nu e ca și cum mi-aș propune să-mi cumpăr o barcă așa cum fac americanii, și Uju s-a îndepărtat de fereastră și s-a așezat la masa din bucătărie. Nici măcar nu știu de ce am venit aici. Zilele trecute, farmacista mi-a spus că am un accent incomprehensibil. Închipuie-ți, am pronunțat numele unui medicament și farmacista efectiv mi-a spus că accentul meu e incomprehensibil. Și în aceeași zi, ca și cum îi trimisese cineva pe toți, un pacient, un pierde-vară, plin de tatuaje, mi-a spus să mă întorc de unde am venit. Doar pentru că știam că minte și că nu avea dureri și am refuzat să-i

dau analgezice. De ce trebuie să suport mizeriile astea? Buhari şi Babangida şi Abacha sunt de vină, pentru că au distrus Nigeria.

Era ciudat cum Uju vorbea adeseori despre foştii conducători, invocându-le numele cu reproşuri înveninate, dar nu îl menţiona niciodată pe General.

Curt şi Dike s-au întors în bucătărie. Lui Dike îi străluceau ochii, era puţin transpirat şi vorbăreţ; acolo, pe terenul de baschet, se lăsase cucerit de Curt.

— Vrei apă, Curt? a întrebat el.

— Spune-i unchiul Curt, a spus Uju.

— Sau vărul Curt. Sau poate văru-miu Curt? a râs Curt.

— Nu eşti vărul meu, a zâmbit Dike.

— Aş fi dacă m-aş căsători cu verişoara ta.

— Depinde cât ne dai pe ea! a zis Dike şi au râs cu toţii.

Uju părea încântată.

— Ia-ţi paharul şi hai să mergem afară, Dike, a spus Curt. Avem o treabă de terminat!

A atins-o delicat pe Ifemelu pe umăr, întrebând-o dacă e în regulă, înainte de a ieşi.

— *O na-eji gi ka akwa,* a spus Uju, pe un ton admirativ.

Ifemelu a zâmbit. Într-adevăr, Curt se purta cu ea ca şi cum ar fi fost de porţelan. Cu el, se simţea fragilă, preţioasă. Când au plecat, şi-a strecurat mâna într-a lui şi i-a strâns-o, se simţea mândră să fie cu el, mândră de el.

•

Într-o dimineaţă, Uju s-a dus în baie, după ce Bartholomew tocmai se spălase pe dinţi. Uju a întins mâna după periuţa ei şi a văzut, pe chiuvetă, o grămăjoară de pastă de dinţi. Stătea acolo, la mică distanţă de scurgere, moale şi prelingându-se. I s-a făcut scârbă. Cum putea cineva să se spele pe dinţi şi să lase atâta pastă pe chiuvetă? N-o văzuse? Atunci când îi căzuse pe chiuvetă, oare îşi mai pusese alta pe periuţă? Sau pur şi simplu se spălase cu o periuţă fără pastă? Ceea ce însemna că dinţii lui nu erau curaţi. Dar nu dinţii lui o interesau pe Uju, ci pasta rămasă pe chiuvetă. În nenumărate dimineţi curăţase pasta de dinţi, clătise chiuveta. Dar nu şi în dimineaţa aceea. În dimineaţa aceea avea să pună punct. L-a strigat, iar şi iar. El a întrebat-o ce se întâmplase. I-a spus că se întâmplase pasta de dinţi din chiuvetă. El a privit-o şi a bălmăjit că se grăbea, că întârziase deja la muncă, şi ea i-a spus că şi ea trebuia să meargă la muncă şi că, în caz că uitase, ea câştiga mai mult. În definitiv, ea îi plătea maşina. Bartholomew a coborât val-vârtej la parter. În acest punct, Uju a făcut o pauză şi Ifemelu şi l-a imaginat pe Bartholomew în

cămaşa lui obişnuită, cu pantalonii peste burtă, care făceau falduri penibile în faţă, cu mersul lui în x, plecând val-vârtej. Vocea lui Uju era neobişnuit de calmă la telefon.

— Am găsit un apartament într-un orăşel numit Willow. E un loc foarte drăguţ, cu poartă şi tot ce trebuie, lângă universitate. Plec cu Dike weekendul ăsta, a spus Uju.

— Atât de repede?

— Am tot încercat. Destul.

— Dike ce-a zis?

— A zis că nu i-a plăcut niciodată să locuiască în pădure. Nici măcar nu l-a pomenit pe Bartholomew. Willow va fi un loc mult mai bun pentru el.

Lui Ifemelu îi surâdea numele orăşelului, Willow, i se părea că sună a începuturi proaspete.

Fraţilor mei non-americani de culoare: *În America, eşti negru, amice*!

Dragi non-americani de culoare, atunci când alegeri să veniţi în America, deveniţi negri. Încetaţi cu protestele. Încetaţi să mai spuneţi că sunteţi jamaicani sau ghanezi. Americii nu-i pasă. Şi ce dacă în ţara noastră nu eraţi „negri”? *Acum sunteţi în America. Cu toţii avem momentele noastre de iniţiere în Societatea Foştilor Negrotei. A mea a avut loc la un curs din facultate când am fost rugată să prezint perspectiva negrilor, numai că eu habar n-aveam care era aceea. Aşa că pur şi simplu am inventat ceva. Şi recunoaşteţi: spuneţi „Eu nu sunt negru*” *numai pentru că ştiţi că negrii se află la baza ierarhiei rasiale americane. Şi nu vreţi să faceţi parte din asta. Nu negaţi acum. Cum ar fi dacă a fi negru ar presupune toate privilegiile de a fi alb*? *Încă aţi mai susţine*: *„Nu-mi spune mie că sunt negru, eu sunt din Trinidad*”? *Mă gândeam eu că nu. Aşa că eşti negru, amice. Şi uite care e şpilul cu faptul că devii negru*: *trebuie să arăţi că eşti jignit atunci când cineva spune o glumă şi foloseşte expresii precum „pepene verde*” *sau „bebeluş de smoală*”, *chiar dacă nu ştii despre ce naiba se vorbeşte; şi de vreme ce eşti non-american de culoare, sunt şanse mari să nu ştii.* (*În facultate, o*

colegă albă mă întreabă dacă îmi place pepenele verde, eu spun că da, iar altă colega spune: *„O, Doamne, ce rasistă ai fost”, lăsându-mă în ceață. „Stai, cum așa*?”) *Trebuie să încuviințezi din cap atunci când o persoană de culoare îți face un semn din cap într-un spațiu în care sunt foarte mulți albi. Se numește încuviințarea negrilor. E o modalitate prin care cei de culoare spun*: *„Nu ești singur, și eu sunt aici”. Când descrii o femeie de culoare pe care o admiri, trebuie întotdeauna să folosești cuvântul PUTERNICĂ pentru că așa trebuie să fie femeile de culoare din America. Dacă ești femeie, te rog să nu spui ceea ce gândești, așa cum erai obișnuită în țara ta. Fiindcă în America femeile de culoare care au convingeri puternice sunt înfricoșătoare. Iar dacă ești bărbat, fii super-calm, nu te impacienta niciodată prea tare fiindcă altminteri cineva își va face griji că ești pe punctul de a scoate arma. Când urmărești ceva la televizor și auzi rostită o „calomnie rasistă”, trebuie imediat să te simți jignit. Chiar dacă te gândești*: *„Dar de ce nu vor să-mi explice ce s-a spus de fapt*?” *Chiar dacă ți-ar plăcea să fii capabil să decizi dacă sau cât de jignit să te simți de fapt, trebuie să te simți foarte jignit oricum. Când este raportată o infracțiune, roagă-te să nu fie comisă de o persoană de culoare, și dacă se întâmplă așa, ține-te departe de scena infracțiunii timp de săptămâni bune fiindcă altfel ai putea fi oprit pentru că te-ncadrezi în profil. Dacă un casier de culoare se poartă urât cu persoana care nu este de culoare din fața ta, complimentează-i pantofii sau altceva respectivului ca să compensezi comportamentul neplăcut al aceluia, fiindcă tu ești la fel de vinovat pentru greșelile casierului. Dacă ești la o facultate Ivy League și un tânăr republican îți spune că ai fost admis doar datorită Acțiunii Afirmative, nu-ți etala notele perfecte din liceu. În schimb, amintește-i politicos că principalii beneficiari ai Acțiunii Afirmative sunt femeile albe. Dacă mergi la un restaurant, lasă, te rog, un bacșiș gras. Altfel, următoarea persoană de culoare care va veni acolo va avea parte de o servire groaznică pentru că toți chelnerii strâmbă din nas când au o masă numai cu negri. Vedeți voi, oamenii de culoare au o*

genă care îi face să nu lase bacşiş, aşa că, vă rog, contracaraţi această genă. Dacă îi povestiţi unei persoane care nu e de culoare despre ceva rasist care vi s-a întâmplat, asiguraţi-vă că păreţi îndârjiţi. Nu vă plângeţi. Fiţi iertători. Dacă situaţia v-o permite, transformaţi-o în ceva amuzant. Şi mai presus de orice, nu vă înfuriaţi. Oamenii de culoare n-ar trebui să fie furioşi în privinţa rasismului. În caz contrar, nu veţi avea parte de niciun pic de empatie. Acest lucru se aplică numai în cazul în care staţi de vorbă cu albi liberali, ca să ştiţi. Nici măcar să nu vă daţi osteneala să-i spuneţi unui alb conservator despre ceva rasist care vi s-ar fi întâmplat. Pentru că un conservator îţi va spune că tu eşti adevăratul rasist, şi vei rămâne cu gura căscată.

Capitolul 22

Într-o sâmbătă, la mall-ul din White Marsh, Ifemelu l-a întâlnit pe Kayode DaSilva. Ploua. Ea stătea înăuntru, la intrare, aşteptându-l pe Curt să aducă maşina, şi Kayode aproape a dat peste ea.

— Ifemsco! a spus.

— O, Doamne, Kayode!

S-au îmbrăţişat, s-au privit unul pe altul, şi-au spus toate lucrurile pe care şi le spun oamenii care nu s-au mai văzut de mulţi ani, revenind amândoi la vocea şi la sinele lor nigerian, mai gălăgios, mai intens. El plecase chiar după liceu la o facultate din Indiana şi absolvise cu ani în urmă.

— Lucram în Pittsburgh, dar m-am mutat în Silver Spring la un nou job. Ador Maryland. Mă întâlnesc cu nigerieni la prăvălie şi în mall, peste tot. E ca şi cum aş fi acasă. Dar bănuiesc că deja ştii asta.

— Da, a zis ea, chiar dacă nu era aşa. Maryland-ul pe care îl cunoştea ea era lumea mică, circumscrisă în cercul de prieteni americani ai lui Curt.

— Chiar aveam de gând să te caut, să ştii.

O privea ca şi cum şi-ar fi notat în minte toate amănuntele înfăţişării ei, ca şi cum o memora, pentru când avea să povestească întâlnirea lor.

— Serios?

— Deci, vorbeam cu Zet zilele trecute, şi a venit vorba de tine şi mi-a spus

că auzise că locuiai în Baltimore. Locuiesc în apropiere, poate ne întâlnim și îi spun cum mai arăți.

— A, încă păstrați legătura? a bâiguit ea, simțind cum o cuprinde o amorțeală.

— Am reluat legătura când s-a mutat în Anglia anul trecut.

Anglia! Obinze era în Anglia. Ea era cea care se distanțase, ignorându-l, schimbându-și adresa de e-mail și numărul de telefon, dar se simțea profund trădată auzind vestea. În viața lui avuseseră loc schimbări de care ea nu știa. Era în Anglia. Cu doar câteva luni în urmă, ea și Curt fuseseră în Anglia la Glastonbury, și apoi petrecuseră două zile în Londra. Poate că Obinze era acolo. S-ar fi putut întâlni cu el pe Oxford Street.

— Până la urmă, ce s-a întâmplat între voi? Sincer, nu mi-a venit să cred când mi-a spus că nu mai păstrați legătura. Of! Practic, toți așteptam invitația la nuntă, a spus Kayode.

Ifemelu a ridicat din umeri. În ea se risipiseră lucruri pe care trebuia să le adune.

— Deci, ce-ai mai făcut? Cum e viața? a întrebat Kayode.

— Bună, a spus ea cu răceală. Îl aștept pe iubitul meu să mă ia cu mașina. De fapt, cred că a și ajuns.

În purtarea lui Kayode s-a simțit atunci o retragere a spiritului, o repliere a afecțiunii, pentru că a înțeles foarte clar că ea hotărâse să rupă legătura.

— Ai grijă de tine, i-a spus ea, peste umăr.

Ar fi trebuit să schimbe numere de telefon, să vorbească mai mult, să se poarte exact așa cum te-ai fi așteptat. Dar în ea era o revoltă a sentimentelor. Și îl considera acum pe Kayode vinovat pentru că știa ceva despre Obinze, pentru că i-l adusese înapoi.

— Tocmai m-am întâlnit cu un vechi prieten din Nigeria. Nu l-am mai văzut din liceu, i-a spus lui Curt.

— A, da? Ce drăguț. Locuiește aici?

— În DC.

Curt o privea, așteptând să-i spună mai mult. Ar fi vrut să-l invite pe Kayode să bea un pahar cu ei, ar fi vrut să se împrietenească cu prietenul ei, ar fi vrut să fie amabil ca-ntotdeauna. Și asta, expresia lui de așteptare, a iritat-o. Voia liniște. Până și radioul o deranja. Ce îi va spune Kayode lui Obinze? Că era iubita unui bărbat alb care avea un BMW coupé, că avea o coafură afro, cu o floare roșie strecurată în spatele urechii. Ce va înțelege Obinze din asta? Ce făcea el în Anglia? O amintire limpede i-a revenit în

minte, a unei zile însorite (soarele strălucea mereu în amintirile cu el), când prietenul lui, Okwudiba, adusese o casetă video la Obinze acasă, şi el spusese: „Un film britanic? Pierdere de vreme”. Pentru el, doar filmele americane meritau să fie văzute. Şi acum era în Anglia.

— Te-a deranjat că l-ai întâlnit?

— Nu.

— A fost iubitul tău sau aşa ceva?

— Nu, a spus ea, privind pe geam.

În acea după-amiază avea să-i trimită un e-mail lui Obinze pe adresa lui de hotmail: *Tavan, nici nu ştiu de unde să încep. M-am întâlnit din întâmplare astăzi cu Kayode la mall. Să-ţi spun că îmi pare rău pentru tăcerea mea sună stupid, îmi dau chiar şi eu seama, dar îmi pare atât de rău şi mă simt ca o proastă. O să îţi povestesc tot ce s-a întâmplat. Mi-a fost şi îmi este dor de tine.* Dar el nu avea să-i răspundă.

— Ţi-am făcut programare la masaj suedez, a spus Curt.

— Mulţumesc, a zis ea. Apoi, pentru a-şi scuza nervozitatea, a adăugat cu voce scăzută: Eşti atât de drăguţ.

— Nu vreau să fiu drăguţ. Vreau să fiu iubirea vieţii tale, în pizda mă-sii, a spus Curt cu o violenţă care a speriat-o.

PARTEA A TREIA

Capitolul 23

În Londra, noaptea venea prea devreme, atârna în aerul dimineții ca o amenințare și apoi, după-amiaza, cobora un amurg albastru-cenușiu, și toate clădirile victoriene căpătau un aer funebru. În acele prime săptămâni, frigul îl intimida pe Obinze, amenințător și imponderabil, îi usca nările, îi adâncea neliniștile, îl făcea să urineze prea des. Mergea repede pe trotuar, adunat în el însuși, cu mâinile adâncite în buzunarele paltonului pe care i-l împrumutase vărul lui, un palton cenușiu de lână ale cărui mâneci aproape că-i înghițeau degetele. Câteodată se oprea în fața unei stații de metrou, adesea lângă un vânzător de flori sau de ziare, și privea trecătorii. Mergeau atât de repede acei oameni, părând să aibă o destinație urgentă, un scop ce le ghida existența, în timp ce el nu avea așa ceva. Îi urmărea cu privirea, cu o mâhnire nelămurită, și se gândea: Voi puteți munci, sunteți în legalitate, sunteți vizibili și nici măcar nu aveți habar cât sunteți de norocoși.

O stație de metrou a fost locul în care s-a întâlnit cu angolezii care urmau să-i aranjeze căsătoria, după exact doi ani și trei zile de când sosise în Anglia; ținea socoteala.

— Vorbim în mașină, îi spusese mai devreme unul dintre ei la telefon.

Mercedesul lor negru și vechi era îngrijit cu meticulozitate, covorașele erau încrețite de la atâta aspirare, scaunele de piele, lustruite. Cei doi bărbați erau identici, cu sprâncene groase care aproape se uneau, deși îi spuseseră că erau doar prieteni, și erau și îmbrăcați identic, cu haine de piele și lanțuri lungi de aur. Era surprins de tunsorile lor înalte care le tronau pe creștete ca niște jobene, dar poate că tunsorile retro făceau parte din înfățișarea lor șic. Îi vorbeau cu siguranța de sine a unora care mai făcuseră treaba asta înainte și, totodată, cu o ușoară condescendență; soarta lui era, până la urmă, în mâinile lor.

— Ne-am hotărât pentru Newcastle, știm niște oameni acolo, și în Londra toată lumea stă cu ochii pe chestia asta, prea multe căsătorii au loc în Londra acum, așa că nu vrem probleme, a spus unul dintre ei. Totul o să iasă bine. Tu doar ai grijă să nu ieși în evidență, da? Nu atrage atenția asupra ta până la

căsătorie. Nu te lua la bătaie în pub, da?

— N-am fost niciodată un bătăuș prea bun, a zis Obinze sec, dar angolezii n-au zâmbit.

— Ai banii? l-a întrebat celălalt.

Obinze le-a întins două sute de lire sterline, întreaga suma în bancnote de douăzeci pe care le scosese de la bancomat în ultimele două zile. Era o garanție, ca să își dovedească seriozitatea. Mai târziu, după ce o cunoștea pe fată, avea să plătească două mii de lire sterline.

— Restul îi vrem pe toți odată, da? O să folosim o parte ca să punem lucrurile în mișcare, și restul merg la fată. Frate, știi că nouă nu ne iese nimic din asta. De obicei cerem mult mai mult, dar facem asta pentru Iloba, a spus unul dintre ei.

Obinze nu i-a crezut, nici măcar atunci. Peste câteva zile, a cunoscut-o pe fată, Cleodide, la un centru comercial, într-un McDonald's de unde se vedea intrarea igrasioasă a stației de metrou de peste drum. Stătea la masă cu angolezii, privind oamenii care treceau grăbiți și întrebându-se care era ea, în timp ce angolezii șușoteau amândoi în telefoane, poate aranjând alte căsătorii.

— Salut, a zis ea.

A rămas surprins. Se așteptase la cineva cu semne de vărsat de vânt ascunse sub un strat gros de machiaj, la cineva dur și care știa cum merg lucrurile. Dar iat-o pe ea, proaspătă ca o ploaie de vară, cu ochelari, cu tenul măsliniu, aproape ca un copil, sorbind un milkshake cu paiul. Arăta ca o studentă de anul întâi, inocentă sau prostuță, sau ambele.

— Voiam doar să știu dacă ești sigură că vrei să faci treaba asta, i-a spus el, și apoi, îngrijorat că ar fi putut-o speria și îndepărta, a adăugat: Îți sunt foarte recunoscător și nu te va încurca prea tare… într-un an, o să am actele gata și vom divorța. Voiam doar să te cunosc înainte și să mă asigur că îți convine toată treaba asta.

— Da, a zis ea.

El a privit-o, așteptându-se să continue. Fata se juca timid cu paiul, fără să-l privească în ochi, și i-a luat o vreme să-și dea seama că reacționa mai degrabă la el decât la situație. Era atrasă de el.

— Vreau s-o ajut pe mama. Lucrurile nu sunt tocmai roz acasă, a zis, cu o umbră de accent non-britanic.

— Da, e cu noi, a spus unul dintre angolezi, cu nerăbdare, ca și cum Obinze îndrăznise să pună la îndoială ce-i spuseseră deja.

— Arată-i, Cleo, a spus celălalt angolez.

Apelativul Cleo suna fals: Obinze a simţit asta din felul în care el l-a rostit şi din felul în care ea l-a perceput, cu o uşoară mirare pe chip. Era o intimitate forţată, angolezul nu-i mai spusese Cleo niciodată. Poate că nu-i spusese niciodată nicicum. Obinze se întreba de unde o ştiau angolezii. Aveau o listă de tinere cu paşapoarte din Uniunea Europeană care aveau nevoie de bani? Cleotilde şi-a dat părul pe spate, o adunătură de cârlionţi strânşi, şi şi-a potrivit ochelarii, ca şi cum se pregătea înainte să prezinte paşaportul şi permisul de conducere. Obinze le-a examinat. Ar fi zis că avea mai puţin de douăzeci şi trei de ani.

— Îmi poţi da numărul tău? a întrebat Obinze.

— Sună-ne pe noi pentru orice, şi gata, au spus angolezii, aproape în acelaşi timp.

Dar Obinze şi-a scris numărul pe un şerveţel şi i l-a dat. Angolezii i-au aruncat o privire bănuitoare. Mai târziu, la telefon, ea i-a spus că locuia în Londra de şase ani şi că strângea bani să meargă la şcoala de modă, deşi angolezii îi ziseseră că locuia în Portugalia.

— Vrei să ne întâlnim? a întrebat el. Ar fi mult mai uşor dacă am încerca să ne cunoaştem puţin unul pe celălalt.

— Da, a zis ea fără ezitare.

Au mâncat *fish and chips* într-un pub, pe o masă de lemn cu o crustă fină de grăsime pe margini, în timp ce ea îi povestea despre pasiunea pentru modă şi îi punea întrebări despre portul tradiţional nigerian. Părea puţin mai matură acum, i-a observat strălucirea din obraji, cârlionţii mai bine definiţi, şi şi-a dat seama că se aranjase pentru întâlnire.

— Ce vei face după ce obţii actele? l-a întrebat ea. O să-ţi aduci iubita din Nigeria?

A fost mişcat de directeţea ei.

— Nu am nicio iubită.

— N-am fost niciodată în Africa. Mi-ar plăcea la nebunie să merg.

A spus „Africa” într-un fel visător, ca un admirator străin, impregnând cuvântul cu o incitare exotică. Tatăl ei, un angolez de culoare, o părăsise pe mama ei, o portugheză albă, când ea avea numai trei ani, i-a povestit, şi de atunci nu-l mai văzuse şi nici nu fusese vreodată în Angola. A spus toate astea ridicând din umeri şi din sprâncene într-un fel cinic, ca şi cum niciodată nu pierduse timpul gândindu-se la asta, un efort atât de atipic pentru ea, atât de evident, arătându-i doar cât de mult o deranja de fapt. Existau greutăţi în viaţa ei despre care voia să ştie mai multe, părţi ale trupului ei voluptuos pe

care voia să le atingă, dar se temea că ar complica lucrurile. Avea să aştepte până după căsătorie, până când partea tranzacţională a relaţiei se încheia. A părut să înţeleagă fără să fie nevoie de o discuţie despre asta. Şi astfel, în săptămânile următoare, pe măsură ce se întâlneau şi stăteau de vorbă, exersând uneori răspunsuri la întrebările din timpul interviului de la biroul de imigraţie, alteori pur şi simplu pălăvrăgind despre fotbal, între ei creştea anticiparea unei dorinţe reprimate. O simţeai în felul în care stăteau aproape unul de altul, fără să se atingă, când aşteptau metroul, în tachinările despre cum el ţinea cu Arsenal, şi ea cu Manchester United, în privirile lor stăruitoare. După ce le plătise angolezilor două mii de lire cash, i-a zis că ei îi dăduseră doar cinci sute de lire.

— Îţi spun doar. Ştiu că nu ai alţi bani. Vreau să fac asta pentru tine, a zis ea.

Se uita la el, cu ochii plini de lucruri nespuse, şi l-a făcut să se simtă din nou întreg, l-a făcut să-şi amintească cât de avid era după ceva simplu şi pur. Voia să o sărute, avea buza de sus mai roz şi mai strălucitoare de la gloss decât cea de jos, să o ţină în braţe, să îi spună cât de profund recunoscător îi era. Ea nu i-ar fi agitat niciodată neliniştile, nu şi-ar fi fluturat niciodată puterea în faţa lui. O femeie din Europa de Est, îi spusese Iloba, îi ceruse unui nigerian, cu o oră înainte de oficierea căsătoriei, o mie de lire sterline în plus sau, altfel, dusă era. Panicat, bărbatul începuse să-şi sune prietenii, ca să facă rost de bani.

— Frate, ai făcut o afacere bună cu noi, a fost tot ce a spus unul dintre angolezi când Obinze l-a întrebat cât primise Cleotilde, cu tonul celor care ştiu câtă nevoie au ceilalţi de ei.

Până la urmă, ei erau cei care îl conduseseră în biroul unui avocat, un nigerian cu voce stinsă, aşezat într-un scaun de birou, pe care l-a tras spre un biblioraft în timp ce a spunea: „Poţi să te căsătoreşti şi dacă ţi-a expirat viza. De fapt, căsătoria este acum singura ta opţiune”. Ei au fost cei care i-au făcut rost de facturi la apă şi gaze pe şase luni, pe numele lui şi cu o adresă din Newcastle, ei au fost cei care au găsit un bărbat care avea să-i „rezolve” carnetul de conducere, un bărbat numit în mod criptic Brown. L-a cunoscut pe Brown în gara din Barking, Obinze stătea lângă poartă, după cum se înţeleseseră, în mijlocul tumultului de oameni, uitându-se în jur şi aşteptând să-i sune telefonul, fiindcă Brown refuzase să-i dea numărul lui.

— Aştepţi pe cineva?

Era Brown, un bărbat pirpiriu, cu o căciulă trasă peste ochi.

— Da. Sunt Obinze, a zis el, simţindu-se ca un personaj dintr-un roman de spionaj, care trebuia să vorbească într-un cod ridicol.

Brown l-a condus într-un colţ liniştit, i-a înmânat un plic, şi înăuntru se afla permisul de conducere cu poza lui şi cu acel aspect uzat, autentic, al unui act vechi de un an. Un card de plastic subţire, dar care îi atârna greu în buzunar. Peste câteva zile, a intrat într-o clădire din Londra care semăna din afară cu o biserică, solemnă şi străjuită de turle, dar care înăuntru era ponosită, oropsită, sufocată de oameni. Pe panouri albe erau scrijelite indicaţii: NAŞTERI ŞI DECESE AICI. ÎNREGISTRĂRI CĂSĂTORII AICI. Obinze, cu o expresie neutră întipărită pe chip, i-a întins permisul de conducere ofiţerului de stare civilă din spatele ghişeului.

— Uită-te cât de aglomerat e locul ăsta. Numai căsătorii fictive, absolut toate, acum, că Blunkett e pe urmele lor, a spus o femeie care se îndrepta către uşă, vorbindu-i cu glas tare însoţitorului ei.

Poate că venise să înregistreze un deces şi cuvintele ei nu erau altceva decât răbufnirile însingurate ale suferinţei, dar Obinze a simţit nodul familiar al panicii strângându-i-se în piept. Ofiţerul stării civile îi examina permisul de conducere, de prea mult timp. Secundele s-au prelungit şi au îngheţat. *Numai căsătorii fictive*, *absolut toate* îi răsuna în minte. În cele din urmă, funcţionarul şi-a ridicat ochii şi i-a împins un formular.

— Deci ne căsătorim, aşa-i? Felicitări!

Cuvintele sunau ca o urare mecanică, frecvent repetată.

— Mulţumesc, a zis Obinze, a încercând să se relaxeze.

În spatele biroului, un panou alb era sprijinit de perete, cu datele următoarelor căsătorii scrise cu albastru; un nume de la coada listei i-a sărit în ochi. Okoli Okafor şi Crystal Smith. Okoli Okafor era un coleg al lui din liceu şi facultate, un băiat taciturn care fusese mereu tachinat pentru că avea ca prenume un nume de familie, care se alăturase unui cult sinistru la facultate, şi apoi părăsise Nigeria în timpul uneia dintre îndelungatele greve. Şi acum iată-l, un nume fantomatic, pe punctul de a se căsători în Anglia. Poate că era tot o căsătorie pentru acte. Okoli Okafor. La facultate, toţi îl strigau Okoli Paparazzi. În ziua în care murise Prinţesa Diana, un grup de studenţi se adunaseră înaintea unui seminar, vorbind despre veştile de la radio din acea dimineaţă, repetând încontinuu „paparazzi”, cu toţii siguri pe ei şi făcând pe experţii, până când, profitând de o pauză, Okoli Okafor întrebase încet: „Dar cine sunt aceşti paparazzi, mai exact? Motociclişti?”, câştigându-şi pe loc porecla de Okoli Paparazzi.

Acea amintire, limpede ca un fascicul de lumină, l-a transportat pe Obinze înapoi într-o vreme în care încă mai credea că universul avea să-i asculte dorințele. În timp ce părăsea clădirea, l-a cuprins melancolia. Odată, în ultimul an de facultate, anul în care oamenii dansau pe străzi fiindcă Generalul Abacha murise, mama lui îi spusese:

— Într-o zi voi ridica ochii și toți oamenii pe care îi știu vor fi morți sau plecați în străinătate.

I se citea istovirea în glas, în timp ce stăteau în sufragerie, mâncând fiertură de ube și porumb. A simțit. A simțit, în vocea ei, tristețea înfrângerii, ca și cum prietenii ei care plecau să predea în Canada și America îi confirmaseră un mare eșec personal. Pentru o clipă, simțise că, la rându-i, o trădase având propriul plan: să obțină o diplomă academică în America, să lucreze în America, să trăiască în America. Era un plan pe care îl avea de multă vreme. Bineînțeles că știa cât de absurdă putea fi ambasada americană (până și vicecancelarului îi fusese refuzată o dată viza pentru a participa la o conferință), dar nu avusese niciodată dubii că planul său va reuși. Se va întreba, mai târziu, de ce fusese atât de convins. Poate pentru că el nu voise niciodată să plece pur și simplu în străinătate, ca mulți alții; unii plecau în Africa de Sud, ceea ce îl amuza. Pentru el fusese întotdeauna America, doar America. Un dor hrănit de atâția ani. Reclama de la NTA pentru *Andrew Checking Out*, pe care o văzuse în copilărie, dăduse formă acestei tânjiri. „Fraților, eu mă car”, spunea personajul Andrew, privind cu tupeu la cameră. „Drumuri nu, lumină nu, apă nu. Fraților, nu poți să-ți iei nici măcar o sticlă de suc!” În timp ce Andrew se căra, soldații generalului Buhari cotonogeau oamenii pe stradă, universitarii erau în grevă cerând salarii mai bune, și mama lui hotărâse că el nu mai putea bea Fanta decât duminica, cu permisiunea ei. Și astfel, America a devenit locul unde puteai bea câtă Fanta voiai, fără să ceri voie nimănui. Stătea în fața oglinzii și repeta cuvintele lui Andrew: „Fraților, eu mă car!” Mai târziu, ahtiat după revistele și cărțile și filmele și poveștile la mâna a doua despre America, tânjirea lui a căpătat o aură mistică, și America a devenit locul unde îi era scris să ajungă. Se vedea plimbându-se pe străzile din Harlem, discutând despre meritele lui Mark Twain cu amicii lui americani, privind în zare Muntele Rushmore. La câteva zile după ce absolvise, doldora de cunoștințe despre America, a depus cerere pentru viză la ambasada americană din Lagos.

Știa deja că cel mai bun intervievator era un bărbat cu barbă blondă și, pe măsură ce coada înainta, spera că nu va fi preluat de sperietoarea tuturor, o

femeie albă drăguță, faimoasă pentru că țipa în microfon și insulta până și bunicile. În sfârșit, i-a venit rândul, și bărbatul cu barbă blondă a spus „Următorul!” Obinze s-a apropiat și i-a înmânat formularele. Bărbatul și-a aruncat ochii pe ele și a spus blând:

— Îmi pare rău, nu vă calificați. Următorul!

Obinze a înlemnit. A încercat din nou de trei ori în următoarele câteva luni. De fiecare dată, fără să se uite la documentele lui, același „Îmi pare rău, nu vă calificați”, și de fiecare dată ieșea din clădirea răcoroasă cu aer condiționat a ambasadei în lumina neiertătoare a soarelui, înlemnit și uluit.

— Se tem de teroriști, a spus mama lui. Americanii au acum o aversiune pentru tinerii străini.

L-a sfătuit să-și găsească o slujbă și să încerce din nou peste un an. Obinze a aplicat la multe slujbe, dar degeaba. Călătorea din Lagos în Port Harcourt, iar de acolo în Abuja pentru a susține teste de evaluare, care i se păreau ușoare, și se prezenta la interviuri, răspunzând fluent la întrebări, după care se așternea o îndelungată tăcere. Unii dintre prietenii lui reușeau să se angajeze, oameni care nu aveau mediile lui din facultate și care nu vorbeau la fel de bine ca el. Se întreba dacă nu cumva angajatorii îi puteau mirosi tânjirea după America sau puteau simți cât de obsesiv încă mai vizita website-urile universităților americane. Locuia cu mama lui, conducea mașina ei, seducea tinere studente impresionabile, petrecea nopțile în Internet café-uri cumpărându-și pachete promoționale cât mai mari, și uneori își petrecea zilele citind în camera lui și evitându-și mama. Îi displăcea buna ei dispoziție calmă, cât de mult se străduia să fie pozitivă, spunându-i că acum, cu președintele Obasanjo la putere, lucrurile se schimbau, companiile de telefonie mobilă și băncile se dezvoltau și recrutau, ba chiar acordau tinerilor împrumuturi pentru mașini. Dar, de obicei, îl lăsa în pace. Nu îi bătea la ușă. Doar o ruga pe Agnes, menajera, să-i lase niște mâncare într-o oală și să-i strângă farfuriile murdare din cameră. Într-o zi, i-a lăsat un bilețel pe chiuveta din baie: *Am fost invitată la o conferință în Londra. Ar trebui să vorbim.* Era nedumerit. Când a sosit acasă de la curs, el o aștepta în sufragerie.

— Mami, *nno*, a zis.

Ea l-a salut din cap și și-a pus geanta pe masă.

— O să-ți trec numele pe cererea mea de viză britanică în calitate de asistent în cercetare, a spus încet. Asta ar trebui să-ți asigure o viză de șase luni. Poți sta cu Nicholas în Londra. Vezi ce poți face cu viața ta. Poate că de acolo poți ajunge în America. Știu că nu mai ești cu mintea aici.

El o privea înmărmurit.

— Înțeleg că genul acesta de lucruri se practică astăzi, a zis ea, așezându-se lângă el, încercând să pară relaxată, dar el i-a simțit disconfortul în asprimea neobișnuită a cuvintelor.

Făcea parte din generația confuză, cei care nu înțelegeau ce se întâmplase cu Nigeria, dar care se lăsau purtați de val. Era o femeie care își vedea de treabă și care nu cerea favoruri, care nu mințea, care nu accepta nici măcar o felicitare de Crăciun de la studenți fiindcă o putea compromite, care ținea cont de fiecare kobo cheltuit în fiecare comitet din care făcea parte, și acum iat-o, comportându-se ca și cum adevărul devenise un lux pe care nu și-l mai puteau permite. Era împotriva a tot ceea ce îl învățase și totuși știa că, în cazul lor, adevărul chiar devenise un lux. Mințise pentru el. Oricine altcineva ar fi mințit pentru el nu ar fi contat atât de mult sau chiar deloc, dar ea a mințit pentru el și astfel a obținut viza de șase luni pentru Regatul Unit, și s-a simțit, chiar dinainte să plece, un ratat. N-a luat legătura cu ea luni de zile. N-a luat legătura cu ea fiindcă nu avea nimic să-i spună și fiindcă voia să aștepte până va avea ceva să-i spună. Era în Anglia de trei ani și vorbiseră doar de câteva ori, conversații încordate în care și-o imagina întrebându-se de ce n-a reușit să facă nimic cu viața lui. Dar niciodată nu cerea amănunte, doar aștepta să audă ce era el dispus să-i spună. Ulterior, după ce s-a întors, avea să se simtă dezgustat de egoismul său, de neglijența orbească față de ea și avea să petreacă mult timp cu ea, hotărât să-și răscumpere greșeala, să revină la vechea lor relație, dar, înainte, să încerce a desluși hotarele înstrăinării lor.

Capitolul 24

Toată lumea făcea glume despre cei care plecau în străinătate să curețe toalete, astfel că Obinze și-a privit prima slujbă cu ironie: într-adevăr, era în străinătate curățând toalete, purtând mănuși de cauciuc și cărând o găleată, în birourile unui agent imobiliar de la etajul al doilea al unei clădiri londoneze. De fiecare dată când deschidea ușa batantă a unei cabine, aceasta părea să suspine. Femeia frumoasă care curăța toaletele de femei era din Ghana, cam de aceeași vârstă, cu cea mai strălucitoare piele închisă la culoare pe care o văzuse vreodată. Intuia, din felul în care vorbea și se mișca, un trecut similar cu al lui, o copilărie ocrotită de familie, cu mese regulate, cu visuri în care

curățarea de toalete în Londra nu își găsea locul. Îi ignora gesturile amicale, spunându-i doar „Bună seara” cât putea de formal, însă era prietenoasă cu femeia albă care făcea curăţenie în birourile de la etajul de deasupra, şi odată le văzuse în cafeneaua goală bând ceai și vorbind încet. A rămas privindu-le un timp, cu mintea răvășită de o mare amărăciune. Nu era vorba că ea nu și-ar fi dorit prieteni, dar nu și-l dorea pe el ca prieten. Poate că, în circumstanţele date, prietenia lor era imposibilă, pentru că ea era din Ghana, iar el din Nigeria, era prea apropiat de ceea ce fusese ea; el îi cunoștea condiția, în schimb cu femeia din Polonia era liberă să se reinventeze, să fie oricine și-ar fi dorit.

Toaletele nu erau chiar mizerabile, ceva urină pe lângă pisoar, uneori apa netrasă, era mult mai uşor să le cureţe decât trebuie să le fi fost celor care curăţau toaletele campusului din Nsukka, cu dârele de rahat de pe pereţi care îl făcuseră întotdeauna să se întrebe de ce ar fi depus cineva un asemenea efort. Astfel că a fost șocat să intre într-o seară într-o cabină și să descopere o grămăjoară de rahat pe capacul vasului, tare, conică, centrată ca și cum fusese atent plasată. Arăta ca un cățeluș ghemuit pe un covoraș. Era ca un *performance*. S-a gândit la faimoasa reținere a englezilor.

— Englezii îți sunt vecini de ani de zile, dar nu te salută niciodată. E ca și cum ar fi încătușați în ei înșiși, spusese odată Ojiugo, soția vărului său.

Era, în acel *performance*, ceva dintr-o descătușare. Cineva care fusese concediat? Căruia îi fusese refuzată o promovare? Obinze s-a holbat îndelung la acea grămăjoară de rahat, simțindu-se din ce în ce mai mic, până ce totul a devenit un afront personal, un pumn în față. Și toate astea pentru trei lire pe oră. Și-a dat jos mănușile, le-a așezat lângă grămăjoara de rahat și a părăsit clădirea. În acea seară, a primit un e-mail de la Ifemelu. *Tavan, nici nu știu de unde să încep. M-am întâlnit din întâmplare astăzi cu Kayode la mall. Să-ți spun că îmi pare rău pentru tăcerea mea sună stupid, îmi dau chiar și eu seama, dar îmi pare atât de râu și md simt ca o proastă. O să îți povestesc tot ce s-a întâmplat. Mi-a fost și îmi este dor de tine.*

S-a uitat îndelung la e-mail. După asta tânjise de-atâta vreme. Să-i spună ceva. Când a încetat să-l mai contacteze, îngrijorarea îl afundase în săptămâni de insomnie, umbla prin casă în miez de noapte, întrebându-se ce i se întâmplase. Nu se certaseră, dragostea lor era la fel de efervescentă ca întotdeauna, planul lor era același și, dintr-odată, tăcere, o tăcere atât de brutală și desăvârșită. O sunase iar și iar până când ea își schimbase numărul de telefon, îi trimisese e-mail-uri, luase legătura cu mama ei, cu mătușica

Uju, cu Ginika. Tonul Ginikăi, atunci când spusese „Ifem are nevoie de puțin timp, cred că e într-o depresie”, fusese ca o bucată de gheață pe trupul gol. Ifemelu nu rămăsese infirmă sau oarbă din cauza vreunui accident, nu suferea brusc de amnezie. Păstra legătura cu Ginika și cu alte persoane, dar nu și cu el. Nu își *dorea* să țină legătura cu *el*. I-a scris e-mail-uri, cerându-i să-i spună măcar ce se întâmplase și de ce. Dar e-mail-urile i se întorceau imediat, nu puteau fi trimise, își închisese contul. Îi era dor de ea, un dor care îl mistuia. O detesta. Se întreba la nesfârșit ce s-ar fi putut întâmpla. S-a schimbat, s-a închis și mai mult în sine. Era inflamat de furie, chinuit de nedumerire, vlăguit de tristețe.

Și acum iată e-mail-ul ei. Tonul ei era neschimbat, ca și cum nu îl rănise, nu îl lăsase sângerând mai bine de cinci ani. De ce îi scria acum? Ce ar fi avut el să-i spună, că era angajat să curețe toalete și că tocmai dăduse astăzi peste un rahat cu moț? Cum știa ea că încă mai era în viață? Ar fi putut să moară cât timp ea tăcuse, și ea n-ar fi știut. Un sentiment cumplit de trădare l-a copleșit. A apăsat *Șterge*.

•

Vărul său Nicholas avea chipul fălcos al unui buldog, reușind totuși cumva să fie foarte atrăgător, sau poate că nu trăsăturile, ci aura lui atrăgea, masculinitatea înaltă, solidă și fermă, în Nsukka, fusese cel mai popular student din campus, rabla lui de Volkswagen Beetle parcată în fața unei berării împrumuta imediat bețivilor dinăuntru o notă de distincție. Odată, două Puicuțe Mari se bătuseră pentru el în Bello Hostel, sfâșiindu-și bluzele, dar el a rămas șmecherește nelegat de nimeni până ce a cunoscut-o pe Ojiugo. Era studenta preferată a mamei lui Obinze, singura îndeajuns de competentă pentru a ocupa postul de asistent de cercetare, și într-o duminică venise pe la ei să vorbească despre o carte. Nicholas venise și el, pentru ritualul săptămânal, să mănânce orez duminica. Ojiugo purta un ruj portocaliu și blugi rupți, vorbea fără perdea și fuma în public, făcând obiectul antipatiei și bârfelor neiertătoare din partea celorlalte fete, nu neapărat pentru că făcea acele lucruri, ci pentru că îndrăznea să le facă fără să fi trăit în străinătate sau fără fi avut un părinte străin, atribute care le-ar fi făcut să-i ierte nonconformismul. Obinze își amintea cât de indiferentă o lăsase Nicholas la început, ignorându-l în timp ce el, neobișnuit cu indiferența fetelor, vorbea din ce în ce mai tare. Dar, în cele din urmă, plecaseră împreună în Volkswagenul lui. Mergeau cu viteză prin campus cu Volkswagenul, Ojiugo la volan și Nicholas alături, cu brațul pe geam, cu muzica urlând, tăind

curbele şi, odată, chiar cu un prieten în portbagajul deschis. Fumau şi beau împreună în public. Creau mituri fermecătoare. Odată au fost văzuţi într-o berărie, Ojiugo în cămaşa lui albă, largă şi fără nimic în jos, iar Nicholas într-o pereche de blugi şi fără nimic în sus.

— Sunt vremuri grele, aşa că împărţim lucrurile, le spuneau nonşalant prietenilor.

Pe Obinze nu l-a surprins că Nicholas îşi pierduse stridenţa tinerească, l-a surprins pierderea şi celei mai mărunte amintiri despre asta. Nicholas, soţ şi tată, proprietarul unei case în Anglia, vorbea cu o gravitate atât de neînduplecată încât era aproape comic.

— Dacă vii în Anglia cu o viză care nu îţi permite să munceşti, i-a spus Nicholas, primul lucru de care trebuie să îţi faci rost nu este apa sau mâncarea, ci un număr de asigurare ca să poţi munci. Acceptă toate slujbele care ţi se oferă. Nu cheltui nimic. Căsătoreşte-te cu un cetăţean UE şi fă-ţi rost de acte. Abia atunci îţi poţi începe viaţa.

Nicholas părea să simtă că îşi făcuse treaba, îi ţinuse o cuvântare înţeleaptă, şi în lunile care au urmat abia dacă a mai vorbit cu Obinze. De parcă nu mai era vărul lui cel mare, acela care îi oferise lui Obinze, la 15 ani, o ţigară, care schiţase diagrame pe o coală de hârtie pentru a-i arăta ce să facă odată ce îşi strecura degetele între picioarele unei fete. În weekend, Nicholas umbla prin casă într-un nor încordat de tăcere, hrănindu-şi grijile. Numai în timpul meciurilor lui Arsenal se relaxa puţin, cu o cutie de Stella Artois în mână, strigând „Hai, Arsenal!”, cu Ojiugo şi copiii lor, Nna şi Nne. După meci, chipul îi împietrea din nou. Venea de la muncă, îi îmbrăţişa pe copii şi pe Ojiugo, şi apoi întreba:

— Ce-aţi mai făcut azi?

Ojiugo îi înşira lucrurile pe care le făcuseră. Violoncel. Pian. Vioară. Teme. Kumon.

— Nne face reale progrese cu citirea partiturilor, adăuga ea, sau: Nna a fost neglijent la Kumon şi a greşit două.

Nicholas îi lauda sau îi certa pe fiecare. Nna, cu faţa grăsună ca de buldog, şi Nne, care moştenise frumuseţea întunecată a mamei ei. Vorbea cu ei numai în engleză, o engleză îngrijită, ca şi cum credea că igboul pe care-l vorbea cu mama lor i-ar fi putut molipsi, făcându-i poate să-şi piardă preţiosul accent britanic. Apoi spunea:

— Bravo, Ojiugo. Mi-e foame.

— Da, Nicholas.

Ea îi servea masa, o farfurie pe o tavă pe care i-o aducea în birou sau în faţa televizorului din bucătărie. Obinze se întreba uneori dacă făcea şi o plecăciune când i-o ducea sau dacă plecăciunea era inclusă în postura ei, în umerii ei aduşi în faţă şi în curbura gâtului. Nicholas îi vorbea pe acelaşi ton cu care le vorbea copiilor. O dată, Obinze l-a auzit spunându-i:

— Mi-aţi făcut vraişte biroul. Acum vă rog să ieşiţi toţi.

— Da, Nicholas, a zis ea şi a scos copiii afară.

„Da, Nicholas” era răspunsul la aproape orice spunea el. Câteodată, din spatele soţului ei, ochii lui Ojiugo îi întâlneau pe ai lui Obinze, şi făcea o strâmbătură, umflându-şi obrajii ca pe nişte mici baloane sau scoţând limba în colţul gurii. Îi amintea lui Obinze de figurile pe care le făceau actorii din filmele de la Nollywood.

— Tot stau şi mă gândesc la cum eraţi tu şi Nicholas în Nsukka, i-a spus Obinze într-o după-amiază, în timp ce o ajută să tranşeze un pui. Ei, ştii că ne-o trăgeam şi-n public? Am făcut-o la Teatrul de Artă. Chiar şi în clădirea de la Politehnică, într-o după-amiază, într-un colţ al coridorului, a râs ea. Căsătoria schimbă lucrurile. În ţara asta nu-i uşor. Eu mi-am obţinut actele pentru că am făcut masteratul aici, dar tu ştii că el şi-a luat actele abia acum doi ani şi tot timpul ăsta a trăit cu teamă, lucrând sub alt nume? Asta te cam face la cap, *eziokwu*. N-a fost deloc uşor pentru el. Slujba pe care o are acum e foarte bună, dar are contract pe o perioadă determinată. Nu ştie niciodată dacă i-l vor reînnoi. A primit o ofertă bună din Irlanda, ştii că Irlanda se dezvoltă serios acum şi programatorii o duc bine, dar nu vrea să ne mutăm acolo. Şcoala e mult mai bună aici.

Obinze a ales câteva mirodenii din dulap, le-a presărat pe pui şi a pus oala pe aragaz.

— Ai pus nucşoară pe pui? a întrebat Ojiugo.

— Da, a spus Obinze. Tu nu pui?

— Eu, ce ştiu eu? Sincer, cine te va lua de bărbat, va trage lozul cel mare. Apropo, ce s-a întâmplat cu tine şi Ifemelu? Ce mult îmi plăcea de ea…

— A plecat în America şi i s-au deschis ochii şi m-a uitat.

Ojiugo a râs.

A sunat telefonul. Fiindcă Obinze îşi dorea cu înfrigurare să fie agenţia de recrutare, de fiecare dată când telefonul suna, o uşoară panică îi strângea pieptul ca într-un cleşte, şi Ojiugo îi spunea:

— Nu-ţi face griji, Zet, lucrurile se vor rezolva. Uită-te la prietena mea Bose. Ştii că a aplicat pentru azil, a fost respinsă şi a trecut prin chinurile

iadului înainte să-şi obţină actele? Acum are două grădiniţe şi o casă de vacanţă în Spania. O s-o scoţi şi tu la capăt, nu-ţi face griji, *rapuba*.

Încurajările erau oarecum formale, erau un fel automat de a-şi exprima bunăvoinţa care nu presupunea din partea ei niciun efort concret de a-l ajuta. Uneori se întreba, fără ranchiună, dacă îşi dorea cu adevărat ca el să-şi găsească o slujbă, deoarece atunci n-ar mai fi putut să-i supravegheze pe copii cât dădea ea o fugă la Tesco să cumpere lapte, n-ar mai fi putut să le pregătească micul dejun când ea îi supraveghea în timp ce exersau înainte de şcoală, Nne la pian sau vioară, şi Nna la violoncel. Lui Obinze aveau să-i lipsească acele zile, felul în care întindea untul pe pâine în lumina slabă a dimineţii, muzica plutind prin casă şi vocea lui Ojiugo, într-un crescendo laudativ sau impacientat, spunând „Foarte bine! Încearcă încă o dată!” sau „Ce-i mizeria asta?”

— Unchiul tău Obinze a gătit puiul, i-a spus Ojiugo lui Nna mai târziu în acea după-amiază, după ce îi adusese pe copii acasă de la şcoală.

— Mulţumesc pentru c-ai ajutat-o pe mami, unchiule, dar nu cred că o să mănânc pui deloc.

Nna era jucăuş ca mama lui.

— Ce zici de băiatul ăsta? a spus Ojiugo. Unchiul tău e un bucătar mai bun decât mine.

— OK, mami, dacă spui tu, şi-a dat Nna ochii peste cap. Pot să mă uit la televizor? Doar zece minute?

— Bine, zece minute.

Era pauza de o jumătate de oră după teme şi înainte de sosirea profesorului francez, şi Ojiugo făcea sandvişuri cu gem, tăind cu atenţie coaja. Nna a pornit televizorul, unde un bărbat cu multe lanţuri mari şi strălucitoare în jurul gâtului cânta.

— Mami, m-am tot gândit, a zis Nna. Vreau să fiu rapper.

— Nu poţi să fii rapper, Nna.

— Dar îmi doresc, mami.

— Nu o să fii rapper, scumpule. N-am venit la Londra ca să te faci tu rapper, a spus ea şi s-a întors către Obinze, ţinându-se să nu râdă. Ce zici de băiatul ăsta?

— Mami? Pot să beau unul, te rog? a intrat Nne în bucătărie, cu un Capri-Sun în mână.

— Da, Nne, a spus ea şi, întorcându-se către Obinze, a repetat cuvintele fiicei ei cu un accent britanic exagerat. Mami, pot să beau unul, te rog? Vezi

cât de stilat vorbește? Ha! Fiica mea va ajunge departe. De aia băgăm toți banii în Brentwood School.

Ojiugo a sărutat-o zgomotos pe Nne pe frunte, și Obinze și-a dat seama, privind-o cum aranja distrată o codiță rebelă din părul lui Nne, că Ojiugo era o persoană pe de-a-ntregul mulțumită. I-a sărutat încă o dată fruntea lui Nne.

— Cum te simți, Oyinneya? a întrebat ea.

— Bine, mami.

— Mâine, amintește-ți să citești nu numai rândul pe care ți-l indică ei. Citește mai mult, ok?

— OK, mami.

Nne avea purtarea solemnă a unui copil hotărât să le facă pe plac adulților din viața ei.

— Mâine are examen la vioară și are probleme cu citirea partiturii, a spus Ojiugo, ca și cum Obinze ar fi putut să uite, ca și cum ar fi fost posibil să uite când ea vorbea despre asta de atâta timp. În weekendul dinainte, mersese cu Ojiugo și copiii la o petrecere aniversară într-o sală închiriată, imensă și răsunătoare, cu puști indieni și nigerieni alergând de colo-colo, în timp ce Ojiugo îi vorbea în șoaptă despre unii dintre copii, cine era bun la matematică, dar nu putea scrie corect, cine era marea rivala a lui Nne. Știa notele tuturor copiilor de la cel mai recent test. Când nu și-a putut aminti ce notă obținuse un copil indian, prietenul apropiat al lui Nne, a chemat-o s-o întrebe.

— Ojiugo, las-o să se joace, i-a spus Obinze.

— Comoara mea, încă n-am cumpărat o rochie pentru petrecere, a zis Ojiugo și a sărutat-o a treia oară pe Nne zgomotos pe frunte.

— Da, mami. Ceva roșu, nu burgund.

— Prietena ei dă o petrecere, fetița aia din Rusia, s-au împrietenit pentru că au același profesor de vioară. Prima oară când am cunoscut-o pe mama fetei, cred că purta ceva ilegal, cred că era blana unui animal pe cale de dispariție, și încerca să își ascundă accentul rusesc, să fie mai britanică decât britanicii!

— E drăguță, mami, a zis Nne.

— N-am spus că nu e drăguță, comoara mea, a spus Ojiugo.

Nna dăduse televizorul mai tare.

— Mai încet, Nna, a spus Ojiugo.

— Mami!

— Dă-l mai încet chiar acum!

— Dar n-aud nimic, mami!

Nu l-a dat mai încet și ea nu i-a mai spus nimic; în schimb, s-a întors către Obinze și a continuat să vorbească.

— Că tot vorbeam de accente, a spus Obinze. I-ar mai merge lui Nna dacă n-ar avea un accent străin?

— Ce vrei să spui?

— Știi, când Chika și Bose și-au adus copiii sâmbăta trecută, mă gândeam că nigerienii de aici le iartă atât de multe copiilor fiindcă au accente străine. Regulile sunt altele.

— *Mba*, nu-i vorba de accente. E vorba că, în Nigeria, oamenii îi învață pe copii teama, nu respectul. Nu vrem să se teamă de noi, dar asta nu înseamnă că-i lăsăm să ni se urce în cap. Îi pedepsim. Băiatul știe că și-o ia dacă face vreo prostie. Și-o ia, nu glumă.

— Cred că regina prea se jură mult.

— O, dar se va ține de cuvânt, a zâmbit Ojiugo. Știi că n-am mai citit o carte de secole? N-am timp.

— Mama spunea că vei ajunge un critic literar de seamă.

— Da. Înainte ca fiul fratelui ei să mă lase însărcinată.

Ojiugo a făcut o pauză, încă zâmbind.

— Acum doar copiii contează. Vreau ca Nna să meargă la City of London School. Și apoi, cu voia lui Dumnezeu, la Marlborough sau la Eton. Nne este deja excepțională la școală și cred că va obține burse la toate școlile bune. Acum totul e pentru ei.

— Dar într-o zi vor crește și vor pleca de acasă, și tu vei fi doar un izvor de rușine sau de exasperare pentru ei și nu îți vor răspunde la telefoane sau nu te vor suna cu săptămânile, a spus Obinze și imediat și-a dorit să n-o fi făcut.

Fusese meschin, nu asta voise să spună. Dar Ojiugo nu era ofensată. A ridicat din umeri și a spus:

— Atunci o să-mi iau bagajul și-o să mă așez în fața casei lor.

Îl șoca faptul că ei nu-i părea rău de tot ce-ar fi putut face. Era o trăsătură specifică femeilor sau doar învățau să-și ascundă regretele, să își suspende viețile, să se dăruiască cu totul îngrijirii copiilor? Naviga pe forumuri despre profesori și muzică și școli, și îi povestea lui tot ce descoperea ca și cum simțea cu adevărat că restul lumii trebuia să fi fost la fel de interesată ca și ea de felul în care muzica îmbunătățea aptitudinile la matematică ale unui copil de nouă ani. Sau petrecea nenumărate ore la telefon vorbind cu prietenele ei despre care profesor de vioară era bun și care metodă era o pierdere de bani.

— Îţi vine să crezi că am uitat să mă spăl pe dinţi? i-a spus într-o zi la telefon lui Obinze râzând, după ce plecase val-vârtej să-l ducă pe Nna la ora de pian.

Venea acasă de la întâlnirile Weight Watchers şi îi spunea cât de mult luase sau pierduse în greutate, dosind batoane de Twix în poşetă şi apoi întrebându-l râzând dacă voia unul. Mai târziu, s-a înscris în alt program de slăbit, a mers la două dintre întâlnirile matinale şi când s-a întors i-a spus:

— Nu mă mai duc a doua oară. Te tratează ca şi cum ai avea o problemă mentală. I-am zis nu, nu am niciun conflict intern, vă rog, pur şi simplu îmi place gustul mâncării, şi îngâmfata aia îmi spune că am ceva intern şi reprimat. Prostii. Albii ăştia cred că toţi avem problemele lor mentale.

Avea o greutate dublă faţă de cea din facultate şi, deşi hainele ei de atunci nu erau prea elegante, lăsau impresia unui stil calculat, cu blugii rulaţi deasupra gleznelor, cu bluze lălâi care-i cădeau de pe un umăr. Acum arăta doar şleampătă. Blugii îi strângeau talia într-un colăcel pufos care îi desfigura tricourile, de parcă un corp străin creştea pe dedesubt.

Câteodată, când prietenele veneau pe la ea stăteau la taclale în bucătărie până se grăbeau toate să-şi ia copiii de la şcoală, în săptămânile în care aştepta cu disperare să sune telefonul, Obinze ajunsese să le cunoască bine vocile. Le putea auzi limpede din micul dormitor de la etaj unde stătea întins şi citea.

— L-am cunoscut pe bărbatul ăsta de curând, a zis Chika. E drăguţ, dar e un ţărănoi. A crescut în Onithsa şi vă puteţi închipui ce accent de la ţară are. Încurcă mereu *ce* cu *ge. Vreau să merg la centrul comercial. Îmi place ceaca asta.*

Au râs.

— În orice caz, mi-a spus că e dispus să mă ia de nevastă şi să-l adopte pe Charles. Dispus! Ca şi cum ar face vreun act de caritate. Dispus! Închipuiţi-vă! Dar nu e vina lui, aşa e în Londra. E genul de bărbat la care nu m-aş uita niciodată în Nigeria, şi nicidecum să ies cu el. Problema e că niciodată nu găseşti aici, în Londra, pe cineva care să fie pe aceeaşi lungime de undă.

— Londra egalizează lungimile de undă. Suntem acum cu toţii în Londra şi suntem acum cu toţii identici. Ce prostie! a spus Bose.

— Poate ar trebui să-şi găsească o jamaicană, a spus Amara.

Soţul ei o părăsise pentru o jamaicană, cu care se dovedise că avea un copil de patru ani, şi ea reuşea cumva să deturneze fiecare conversaţie către subiectul jamaicanilor.

— Femeile astea din Indiile de Vest, a continuat ea, ne iau bărbaţii, şi bărbaţii noştri sunt suficient de proşti să se ducă după ele. Şi-apoi, fac un copil şi nu vor ca bărbaţii să le ia de neveste, vor doar pensie alimentară. Nu fac decât s-arunce banii pe manichiură şi pe coafor.

— Da, au fost de acord la unison Bose, Chika şi Ojiugo.

Un acord automat, de rutină: bunăstarea emoţională a Amarei era mai importantă decât ceea ce credeau cu adevărat.

A sunat telefonul. Ojiugo a răspuns şi s-a întors spunând:

— Femeia asta care tocmai m-a sunat e mare figură! Fiica ei şi Nne sunt în aceeaşi orchestră. Am cunoscut-o când Nne a avut primul examen. A sosit într-un Bentley, ea, o femeie de culoare, cu şofer şi toate cele. M-a întrebat unde locuim şi, când i-am spus, am ştiut exact ce-i trecea prin minte: cum poate cineva din Essex să se gândească la National Children's Orchestra? Aşa că m-am hotărât să fac pe nebuna şi i-am spus că fiica mea merge la Brentwood, şi ar fi trebuit să-i vedeţi faţa atunci! Ştiţi, oamenii ca noi n-ar trebui să vorbească despre şcoli private şi muzică. Cel mult ar trebui să ne dorim un colegiu bun. Mă uitam la femeia aia şi râdeam în sinea mea. Apoi s-a apucat să-mi spună că muzica pentru copii e foarte costisitoare. Tot îi dădea zor cât de costisitoare e, de parcă-mi văzuse contul bancar gol. Închipuiţi-vă! E una dintre acele persoane de culoare care vrea să fie singura de culoare din încăpere, aşa că orice altă persoană de culoare este o ameninţare imediată pentru ea. Tocmai m-a sunat acum ca să-mi spună că a citit online despre o fetiţă de îi ani care a obţinut distincţia de cinci stele şi nu a intrat în National Children's Orchestra. De ce m-ar suna să-mi spună povestea asta pesimistă?

— Inamica progresului! a spus Bose.

— E jamaicană? a întrebat Amara.

— E britanică de culoare. Nu ştiu de unde e familia ei.

— Trebuie că din Jamaica, a spus Amara.

Capitolul 25

Descurcăreţ, acesta era cuvântul pe care îl folosea toată lumea pentru a-l descrie pe Emenike în liceu. Descurcăreţ, un cuvânt plin de admiraţia înveninată pe care o simţeau faţă de el. Un tip descurcăreţ. Un om descurcăreţ. Dacă exista şi cea mai mică şansă ca cineva să facă rost de

subiectele la examen, Emenike era acela. Știa, de asemenea, și care dintre fete făcuse avort, ce proprietăți dețineau părinții studenților înstăriți, cine cu cine se culca dintre profesori. Vorbea mereu repede, polemic, ca și cum fiecare conversație era o dezbatere, iar rapiditatea și forța cuvintelor lui sugerau autoritate și descurajau contrazicerea. Știa tot felul de lucruri și deborda de nerăbdarea de a ști. De fiecare dată când Kayode se întorcea atotcunoscător din vacanțele de la Londra, Emenike îl întreba ce mai era nou în muzică și apoi îi examina pantofii și hainele. „Sunt de la același designer? Care?”, întreba Emenike, cu sclipirea dorinței în ochi. Le spusese tuturor că tatăl lui era *igwe* în orașul său natal și că îl trimisese în Lagos la un unchi până împlinea 21 de ani pentru a evita presiunile vieții de prinț moștenitor. Dar, într-o zi, a venit la școală un bătrân cu pantaloni cârpiți la genunchi, supt la față, cu trupul încovoiat de umilința impusă de sărăcie. Toți băieții au râs când au descoperit că acela era tatăl lui Emenike. Dar râsetele au fost uitate repede, poate pentru că nimeni nu crezuse pe de-a-ntregul povestea prințului moștenitor: până la urmă, Kayode îi spusese întotdeauna, pe la spate, Emenike Țărănoiul. Sau poate pentru că aveau cu toții nevoie de Emenike, cel care avea informații pe care nu le mai avea nimeni. Acea îndrăzneală a lui îl atrăsese pe Obinze. Emenike era una dintre puținele persoane pentru care „a citi” nu însemna „a studia”, și astfel petreceau multe ore vorbind despre cărți, făcând schimb de cunoștințe și jucând Scrabble. Prietenia lor s-a întărit. La facultate, când locuia împreună cu Emenike în casa mamei lui, lumea îi luă uneori drept rude. „Ce mai face fratele tău?” îl întrebau pe Obinze. Și el răspundea „E bine”, fără să se obosească să explice că el și Emenike nu erau rude. Dar existau multe lucruri pe care nu le știa despre Emenike, lucruri despre care știa că nu trebuie să întrebe. Adesea, Emenike lipsea de la școală cu săptămânile, spunând într-o doară că „fusese acasă”, și vorbea fără întrerupere despre cei care „reușeau” în străinătate. Avea neliniștea sinuoasă și iminentă a cuiva care e de părere că soarta i-a alocat din greșeală un statut inferior celui pe care-l merita. Când a plecat în Anglia, în timpul unei greve din anul doi, Obinze n-a aflat niciodată cum făcuse rost de viză. Dar s-a bucurat pentru el. Ambiția lui Emenike era clocotitoare și Obinze s-a gândit la viză ca la o binecuvântare: ambiția lui putea fi, în sfârșit, eliberată. Așa părea să se fi întâmplat căci Emenike trimitea doar vești îmbucurătoare: dizertația, slujba de la consiliul local, căsătoria cu o avocată din capitală.

Emenike a fost primul pe care Obinze l-a sunat când a ajuns în Anglia.

— Zet, ce bine îmi pare să te aud! Pot să te sun eu mai târziu? Tocmai ce

intru într-o întâlnire cu managerii, a zis Emenike.

A doua oară când Obinze l-a sunat, Emenike părea puţin agasat.

— Sunt pe Heathrow. Georgina şi cu mine zburăm la Bruxelles pentru o săptămână. Te sun când mă întorc. De-abia aştept să stăm de vorbă, omule!

Răspunsul lui Emenike la e-mail-ul pe care Obinze i-l trimisese fusese asemănător: *Cât mă bucur că te îndrepţi încoace, omule, de-abia aştept să te văd*! Obinze îşi imaginase, prosteşte, că Emenike îl va ajuta, îi va arăta calea. Auzise numeroase poveşti despre prieteni şi rude care, sub soarele aspru al vieţii în străinătate, deveniseră versiuni ostile, nestatornice ale vechiului sine. Dar ce te faci cu stăruinţa speranţei, cu nevoia de a crede în propria excepţionalitate, de a crede că acele lucruri li se întâmplă doar altora, ai căror prieteni nu sunt că ai tăi? Şi-a sunat şi alţi prieteni. Nosa, care plecase chiar după absolvire, l-a luat cu maşina de la metrou şi l-a dus într-un pub unde în curând s-au adunat şi alţi prieteni. Şi-au strâns mâinile şi s-au bătut pe spate şi au băut bere la draft. Au râs amintindu-şi lucruri din şcoală. N-au spus prea multe despre viaţa lor de aici. Cu toţii au clătinat vag din cap atunci când Obinze a spus că avea nevoie să facă rost de un număr de asigurare socială şi a întrebat:

— Băieţi, cum fac cu asta?

— Nu trebuie decât să stai cu urechile ciulite, omule, a zis Chidi.

— Faza este să vii mai aproape de centrul Londrei. Eşti prea departe de miezul lucrurilor în Essex, a zis Wale.

— Deci, tu unde lucrezi, frate? l-a întrebat mai târziu Obinze pe Nosa în timp ce acesta îl conducea înapoi la staţie.

— În subteran. E mare bătaie de cap, dar lucrurile vor merge mai bine, a zis Nosa.

Deşi Obinze ştia că se referea la metrou, cuvântul „subteran” l-a făcut să se gândească la galerii nesfârşite uitate de lume care nu duceau nicăieri.

— Ce spui de Descurcăreţul Domn Emenike? a întrebat Nosa, pe un ton malițios. Îi merge foarte bine şi locuieşte în Islington, cu soţia lui oyinbo care e suficient de bătrână să-i fie mamă. A devenit un tip important. Nu mai vorbeşte cu oamenii obişnuiţi. Te poate ajuta el s-o scoţi la capăt.

— Călătoreşte mult, încă nu ne-am văzut, a zis Obinze, dându-şi până şi el seama cât de vlăguite îi erau cuvintele.

— Ce face vărul tău Iloba? a întrebat Nosa. L-am văzut anul trecut la nunta fratelui lui Emeka.

Obinze nici măcar nu îşi amintise că Iloba trăia acum la Londra, îl văzuse

ultima dată cu câteva zile înainte de absolvire. Iloba era un oarecare din orașul natal al mamei sale, dar vorbise atât de entuziast despre înrudirea lor încât toată lumea din campus presupusese că erau veri. Adesea, Iloba își trăgea un scaun fără să fie poftit, zâmbind, și li se alătura lui Obinze și prietenilor lui într-un bar sau apărea la ușa lui Obinze duminica după-amiază, când Obinze obișnuia să lenevească. O dată, Iloba îl oprise pe Obinze în curtea dreptunghiulară a Facultății de Studii Generale, strigându-l vesel „Cumetre!” și apoi servindu-i un pomelnic de căsătorii și decese ale unor oameni pe care de-abia îi cunoștea.

— Udoakpuanyi a murit acum câteva săptămâni. Nu-l știai? Casa lor e chiar lângă cea a mamei tale. Obinze încuviința din cap și mormăia aprobator, făcându-i pe plac lui Iloba, pentru că felul de-a fi al lui Iloba era întotdeauna atât de plăcut și de inocent, cu pantalonii lui mereu prea strâmți și prea scurți, dezvelindu-i gleznele osoase.

Obinze i-a luat numărul de telefon de la Nicholas și l-a sunat.

— Zet, cumetre! Nu mi-ai spus că vii la Londra, a spus Iloba. Ce face mama ta? Cum îi merge unchiului tău, cel care s-a căsătorit cu femeia aceea din Abagana? Ce face Nicholas?

Iloba părea cu adevărat fericit să-l vadă. Existau oameni înzestrați din naștere cu neputința de a se lăsa copleșiți de sentimente sumbre, de complicații, și Iloba era unul dintre ei. Față de aceștia, Obinze simțea admirație, dar îl și plictiseau. Când l-a întrebat pe Iloba dacă l-ar fi putut ajuta să-și găsească un număr de asigurare socială, s-ar fi așteptat la o umbră de resentiment, de îmbufnare (la urma urmei, luase legătura cu el numai pentru că avea nevoie de ceva), dar nerăbdarea sinceră a lui Iloba de a-l ajuta l-a surprins.

— Te-aș lăsa să-l folosești pe al meu, dar lucrez cu el și e riscant, a spus el.

— Unde lucrezi?

— În centrul Londrei. Paznic. Nu e ușor, nu e ușor în țara asta, dar ne descurcăm. Îmi plac turele de noapte pentru că am timp să citesc pentru cursuri. Fac un master în management la Birkbeck College. Zet, nu-ți face griji, o să ne punem amândoi mintea la contribuție. Lasă-mă să pun niște întrebări și o să-ți dau de știre.

Iloba l-a sunat din nou peste două săptămâni ca să-i spună că găsise pe cineva.

— Îl cheamă Vincent Obi. E din statul Abia. Un prieten ne-a făcut

legătura. Vrea să vă-ntâlniţi mâine seară.

S-au întâlnit acasă la Iloba. Apartamentul dădea o senzaţie de claustrofobie, era într-un cartier cu blocuri de beton, iar clădirea avea zidurile scorojite. Totul părea prea mic, prea înghesuit.

— E frumos la tine, a zis Obinze, nu pentru că era frumos, ci pentru că Iloba avea un apartament în Londra.

— Te-aş fi invitat să stai cu mine, dar locuiesc cu doi verişori.

Iloba a pus pe masă bere şi o farfuriuţă cu *chin-chin* fript. Acest ritual de ospitalitate l-a săgetat pe Obinze cu un dor ascuţit de casă. Şi-a amintit de toate sărbătorile de Crăciun, când mergea în sat cu mama lui şi mătuşile îi serveau cu *chin-chin*.

Vincent Obi era un bărbat mic şi rotunjor, care înota într-o pereche de blugi largi şi un palton diform. Când şi-au dat mâna, sau măsurat din priviri. În felul în care îşi ţinea Vincent umerii, în asprimea posturii sale, Obinze detecta faptul că învăţase de timpuriu, neavând încotro, să îşi rezolve singur problemele. Obinze şi-a imaginat viaţa lui din Nigeria: un liceu comunitar plin de copii desculţi, o Politehnică plătită de mai mulţi unchi, o familie cu mulţi copii şi o ceată de rude, pe care trebuia să le întreţină în oraşul său natal care, la fiecare vizită a lui, se aşteaptă să primească franzele mari şi bani de buzunar atent distribuiţi tuturor. Obinze s-a văzut prin ochii lui Vincent: copilul unei profesoare universitare care crescuse mâncând unt şi care acum avea nevoie de ajutorul său. La început, Vincent a adoptat un accent britanic, spunând „nu-i aşa” de prea multe ori.

— Vorbim afaceri, nu-i aşa, dar eu te ajut. Poţi să-mi foloseşti numărul de asigurare şi îmi plăteşti 40% din cât câştigi, a spus Vincent. Vorbim afaceri, nu-i aşa? Dacă nu primesc ce stabilim, te reclam.

— Fratele meu, a zis Obinze, e puţin cam mult. Îmi cunoşti situaţia. Nu am nimic. Te rog, încearcă să mai laşi nişel din preţ.

— Nu pot coborî sub 35%. Vorbim afaceri, a spus Vincent, care îşi pierduse accentul şi vorbea acum engleza nigeriană. Îţi zic, sunt mulţi ca tine.

— Vincent, fratele meu încearcă să pună ceva bani deoparte ca să-şi scoată actele, a spus Iloba în igbo. 35% e prea mult, *o rika, biko*. Te rog, încearcă să ne ajuţi.

— Ştii că sunt unii care iau jumate. Da, e în belea, dar toţi suntem în belea. Îl ajut, dar vorbim afaceri.

Vincent vorbea igbo cu accent rural. A pus cardul de asigurare socială pe masă şi deja îşi trecea numărul contului bancar pe o bucată de hârtie.

Telefonul mobil al lui Iloba a început să sune. În seara aceea, pe când se lăsa întunericul şi cerul se colora într-un violet palid, Obinze a devenit Vincent.

Capitolul 26

Obinze-Vincent şi-a informat agenţia, după experienţa cu rahatul cu moţ de pe capacul toaletei, că nu se va întoarce la slujbă. A studiat paginile cu oferte de serviciu din ziare, a dat telefoane şi a aşteptat plin de speranţă până ce agenţia i-a oferit o altă slujbă, să cureţe pasajele largi dintr-o hală unde se împachetau detergenţi. Un brazilian, brunet şi palid, curăţa clădirea învecinată.

— Eu sunt Vincent, a spus Obinze, când s-au întâlnit în camera din spate.

— Eu sunt Dee. Nu, nu eşti englez. Tu poţi să-l pronunţi. Numele meu adevărat e Duerdinhito, dar englezii nu-l pot pronunţa, aşa că îmi spun Dee.

— Duerdinhito, a repetat Obinze.

— Da!

Un zâmbet încântat. O firavă legătură între doi străini. Au vorbit, în timp ce îşi goleau aspiratoarele, despre Jocurile Olimpice din 1996, Obinze fălindu-se cu echipa Nigeriei care învinsese Brazilia şi apoi Argentina.

— Kanu a fost bun, cu asta pot fi de acord, a zis Duerdinhito. Dar Nigeria a avut noroc.

În fiecare seară, Obinze era acoperit de un praf chimic alb. Particule zgrunţuroase îi intrau în urechi. Încerca să nu inspire prea adânc în timp ce făcea curăţenie, atent la pericolele care pluteau în aer, până ce managerul l-a informat că era concediat din cauza disponibilizărilor. Următoarea slujbă a fost ca suplinitor într-o companie care livra bucătării, săptămâni în şir de stat lângă şoferi albi care-l strigau „muncitorule”, de cutreierat nenumărate şantiere de construcţie pline de zgomote şi căşti de protecţie, de cărat scânduri pe scări interminabile, fără vreun ajutor şi fără glorie. În tăcerea cu care şoferii conduceau şi în tonul cu care rosteau „muncitorule”, Obinze deslușea aversiune. Odată, când s-a împiedicat şi a căzut într-un genunchi, atât de rău încât a şchiopătat până la camion, şoferul le-a spus celorlalţi din depozit:

— Ţurloi de cioroi, cum să nu te doară?

Au râs. Ostilitatea lor îl enerva, dar nu din cale-afară, pentru el conta

câștigul de patru lire sterline pe oră, care creștea cu orele suplimentare, iar când a fost repartizat la un nou depozit de livrare în West Thurrock, s-a temut că nu va mai avea șansa de a face ore suplimentare.

Șeful noului depozit era arhetipul englezului din mintea lui Obinze, înalt și mlădios, cu părul nisipiu și ochi albaștri. Dar era un bărbat zâmbitor, iar în mintea lui Obinze, englezii nu erau zâmbitori. Îl chema Roy Snell. A strâns cu putere mâna lui Obinze.

— Deci, Vincent, ești din Africa? a întrebat, în timp ce îi arăta lui Obinze depozitul cât un teren de fotbal, mult mai mare decât cel dinainte și plin de camioane care erau încărcate, de cutii de carton turtite, pliate într-o fosă adâncă, de bărbați care trăncăneau.

— Da. M-am născut în Birmingham și m-am întors în Nigeria când aveam șase ani.

Era povestea despre care el și Iloba căzuseră de acord că era cea mai convingătoare.

— De ce te-ai întors? Cât de rău merg lucrurile în Nigeria?

— Am vrut să văd dacă aș putea avea o viață mai bună aici.

Roy Snell a încuviințat din cap. Părea o persoană pentru care cuvântul „jovial” ar fi fost mereu cel potrivit.

— O să lucrezi cu Nigel astăzi, e cel mai tânăr de la noi, a spus, arătând către un tip sfrijit, cu părul negru țepos și chipul de amoraș. Cred că o să-ți placă să lucrezi aici, Vinny băiatule!

Nu-i luase decât cinci minute să treacă de la Vincent la „Vinny băiatule” și, în următoarele luni, atunci când jucau ping-pong în pauza de prânz, Roy le spunea celorlalți:

— Trebuie să-l bat pe băiatul ăsta Vinny măcar o dată!

Iar ei se hlizeau și repetau „Vinny băiatul”.

Pe Obinze îl amuza cât de absorbiți răsfoiau bărbații ziarele în fiecare dimineață, oprindu-se la fotografia femeii cu sâni mari, examinând-o ca și cum era un articol de mare interes, ca și cum ar fi fost în vreun fel diferită de fotografia de la aceeași pagină din ziua precedentă, din săptămâna precedentă. Conversațiile lor, în timp ce așteptau să le fie încărcate camioanele, era mereu despre mașini și fotbal și, cel mai adesea, despre femei, fiecare dintre ei spunând povești care păreau prea apocrife și prea asemănătoare cu o poveste din ziua precedentă, din săptămâna precedentă, și de fiecare dată când pomeneau budigăii (gagica și-a arătat budigăii), Obinze era și mai amuzat, pentru că termenul se referea, în engleza nigeriană, mai

degrabă la pantalonii scurți decât la lenjeria intimă, iar el și le imagina pe toate acele femei nubile purtând niște pantaloni scurți kaki și caraghioși, de genul celor pe care îi purtase în primii ani de școală generală.

Salutul matinal al lui Roy Snell era un ghiont în burtă. „Vinny băiatule! Ești bine? Ești bine?”, îl întreba. Întotdeauna îi repartiza lui Obinze livrările din afara orașului, care se plăteau mai bine, întotdeauna îl întreba dacă voia să lucreze în weekend, când se plătea dublu, mereu îl întreba cum îi merge cu fetele. Era ca și cum Roy i-ar fi purtat o afecțiune deosebită, protectoare și îngăduitoare totodată.

— Nu ți-ai pus-o de când ai venit în UK, nu-i așa, Vinny băiatule? Aș putea să-ți dau telefonul unei păsărici, i-a spus o dată.

— Am o iubită acasă, a zis Obinze.

— Și ce dacă ți-o tragi și tu puțin?

Câțiva bărbați aflați în apropiere au râs.

— Iubita mea are puteri magice, a zis Obinze.

Replica i s-a părut mai amuzantă lui Roy decât ar fi crezut Obinze. Nu se mai oprea din râs.

— Le are cu vrăjitoria, așa-i? Foarte bine atunci, stai pe uscat. Mereu mi-am dorit să merg în Africa, Vinny băiatule. Cred că o să-mi iau o vacanță și o să merg în Nigeria când te întorci acolo în vizită. Poți să-mi fii ghid, să-mi găsești niște păsărici nigeriene, Vinny băiatule, dar fără vrăjitorii!

— Da, aș putea face asta.

— O, știu că ai putea! Pari să știi cum să le iei pe păsărici, a spus Roy, cu un alt ghiont în burta lui Obinze.

Roy îl punea adesea pe Obinze să lucreze cu Nigel, poate fiindcă erau cei mai tineri din depozit. În prima dimineață, Obinze a observat că ceilalți, când își beau cafeaua din pahare de carton și verificau avizierul pentru a vedea cine cu cine lucrează, râdeau de Nigel. Nu avea sprâncene, porțiunile de piele ușor rozalii unde trebuiau să fie sprâncenele îi confereau chipului său durduliu o înfățișare neterminată, fantomatică.

— M-am făcut muci la pub și tovarășii mi-au ras sprâncenele, i-a spus Nigel lui Obinze, aproape cerându-și scuze, în timp ce dădeau mâna.

— Nu ți-o mai pui până nu-ți cresc sprâncenele, prietene, i-a strigat unul dintre bărbați în timp ce Nigel și Obinze se îndreptau către camion. Obinze a asigurat mașinile de spălat din spate, strângând chingile până ce erau perfect întinse, și apoi s-a urcat în cabină și a studiat harta pentru a găsi cele mai scurte rute către adresele de livrare. Nigel lua curbele strâns și bombănea

despre cum conduceau oamenii în ziua de azi. La un semafor, Nigel a scos o sticlă de apă de colonie din sacoșa pe care și-o așezase la picioare, a pulverizat de câteva ori pe gât și apoi i-a întins-o lui Obinze.

— Nu, mulțumesc, a spus Obinze.

Nigel a ridicat din umeri. Peste câteva zile, i-a oferit-o din nou. În cabină duhnea a colonie și, din când în când, Obinze trăgea adânc aer în piept prin fereastra deschisă.

— Abia ai venit din Africa. N-ai văzut atracțiile turistice din Londra, nu-i așa, pretenaș? l-a întrebat Nigel.

— Nu, a spus Obinze.

Și astfel, după primele livrări în centrul Londrei, Nigel avea să-l ducă să vadă Palatul Buckingham, Parlamentul, Tower Bridge, în tot acest timp vorbindu-i despre artrita mamei lui și despre țâțele lui Haley, iubita sa. I-a luat ceva până să înțeleagă tot ce spunea Nigel, din cauza accentului, o versiune mai pronunțată a accentelor pe care Obinze le mai auzise la cei cu care lucrase, cu fiecare cuvânt răsucit și lungit până ce le ieșea din gură complet diferit. O dată, Nigel a spus „male” și Obinze a crezut că spusese „mile”[{8}], iar când a înțeles în cele din urmă la ce se referea Nigel, acesta a râs și a zis:

— Vorbești cam prețios, nu? Prețiozitate africană.

Într-o zi, la câteva luni de când începuse munca, după ce livraseră un frigider nou la o adresă din Kensington, Nigel i-a spus despre un bătrân care intrase în bucătărie: „E un adevărat domn, chiar e”. Tonul lui Nigel era admirativ, puțin slugarnic. Bărbatul avea o înfățișare dezordonată și mahmură, cu părul ciufulit, cu halatul deschis la piept, iar cuvintele „Știți să montați chestia asta?” le rostise ironic, de parcă s-ar fi îndoit că știau. Pe Obinze l-a uimit faptul că, deși îl considera pe bărbat „un adevărat domn”, Nigel nu se plânsese de bucătăria murdară, așa cum o făcea de obicei. Și dacă bărbatul ar fi vorbit cu un accent diferit, Nigel l-ar fi făcut zgârcioman pentru că nu le dăduse bacșiș.

Se apropiau de următoarea adresă de livrare din sudul Londrei, și Obinze tocmai îl sunase pe proprietar să-i spună că aproape ajunseseră, când Nigel a izbucnit:

— Ce-i spui unei fete pe care o placi?

— Cum adică? a întrebat Obinze.

— Adevărul e că nu mi-o trag cu Haley. O plac, dar nu știu cum să i-o spun. Zilele trecute, am trecut pe la ea și acolo era altu’.

Obinze a încercat să-şi păstreze expresia neutră.

— Arăţi ca şi cum tu ai şti ce să le spui păsăricilor, pretenaş, a adăugat Nigel.

— Spune-i pur şi simplu că o placi, a zis Obinze, gândindu-se cât de nonşalant povestea adeseori Nigel, alături de ceilalţi bărbaţi de la depozit, despre cum i-o trăgea lui Haley, şi odată despre cum i-o trăsese prietenei lui Haley cât timp ea era în vacanţă. Fără ocolişuri şi fără declaraţii. Spune-i doar: Uite ce e, îmi place de tine şi cred că eşti frumoasă.

Nigel i-a aruncat o privire rănită. Părea să se fi convins singur că Obinze era un artist când venea vorba de femei şi se aştepta la ceva profund, ceea ce Obinze, în timp ce încărca maşina de spălat vase pe cărucior şi o împingea către uşă, îşi dorea să fi fost adevărat. O indiancă le-a deschis uşa, o casnică rotofeie şi amabilă care le-a oferit ceai. Mulţi oameni le ofereau ceai sau apă. O dată, o femeie cu o înfăţişare tristă îi dăruise lui Obinze un borcănel cu gem, şi el ezitase, însă îşi dăduse seama că nefericirea grea care o chinuia ar fi fost sporită de un refuz, aşa că luase gemul acasă, unde încă zăcea în frigider, nedesfăcut.

— Mulţumesc, mulţumesc, le zicea indianca în timp ce Obinze şi Nigel instalau noua maşină de spălat vase şi o luau pe cea veche.

La uşă, i-a dat lui Nigel un bacşiş. Nigel era singurul şofer care împărţea bacşişurile în mod egal cu Obinze, ceilalţi se prefăceau că uită. Odată, când Obinze lucra cu alt şofer, o bătrână din Jamaica îi vârâse zece lire în buzunar când şoferul se uita în altă parte.

— Mulţumesc, frate, a spus ea, şi l-a făcut să vrea să îşi sune mama în Nsukka ca să-i povestească cele întâmplate.

Capitolul 27

O înserare mohorâtă se lăsa asupra Londrei când Obinze a intrat în cafeneaua librăriei şi s-a aşezat la un mocha şi o prăjitură cu afine. Tălpile îl dureau, dar într-un mod plăcut. Nu era foarte frig, transpirase în paltonul de lână al lui Nicholas, care atârna acum de spătarul scaunului. Acesta era răsfăţul său săptămânal: să meargă la librărie, să-şi ia o băutură cafeinizată scumpă, să citească gratis cât de mult putea şi să redevină Obinze. Câteodată, ruga să fie lăsat în centrul Londrei după câte o livrare şi hoinărea, sfârşind

într-o librărie unde se așeza într-un colț pe podea, departe de grupurile aglomerate. Citea ficțiune americană contemporană, pentru că spera să găsească ceva cu care să rezoneze, o formă pe care visurile lui să o ia, o senzație a acelei Americi din care își imaginase că va face parte. Voia să afle despre viața cotidiană din America, ce mâncau oamenii și ce-i mistuia, ce îi rușina și ce îi atrăgea, dar citea roman după roman și era dezamăgit: nimic nu era solemn, nimic serios, nimic urgent, și majoritatea se dizolvau într-un vid ironic. Citea ziare și reviste americane, dar pe cele britanice doar le răsfoia, deoarece conțineau din ce în ce mai multe articole despre imigrație și, cu fiecare lectură, panica îi creștea. Școli sufocate de azilanți. Încă nu găsise pe nimeni. Cu o săptămână înainte, se întâlnise cu doi nigerieni, prieteni îndepărtați ai unui prieten, care spuseseră că știau o femeie din Europa de Est și cărora le plătise o sută de lire. Dar nu îl mai sunaseră și acum aveau telefoanele închise. Mâncase jumătate din prăjitură. Nu își dăduse seama cât de repede se umpluse cafeneaua. Se simțea confortabil, chiar tihnit, și era absorbit de o revistă când o femeie cu un băiețel s-a apropiat să întrebe dacă s-ar putea așeza la masa lui. Aveau pielea cafenie și părul închis la culoare. Își imagina că erau din Bangladesh sau din Sri Lanka.

— Bineînțeles, a spus și a dat la o parte teancul de cărți și de reviste, chiar dacă nu se afla pe partea de masă pe care urmau să o folosească ei.

Băiatul părea să aibă opt sau nouă ani, purta un pulover cu Mickey Mouse și nu lăsa din mâini un Game Boy albastru. Femeia avea un cercel în nas, un ornament minuscul, ca de sticlă, care licărea la fiecare mișcare a capului. L-a întrebat dacă are destul loc pentru reviste, dacă nu voia ca ea să-și mute scaunul puțin. Apoi i-a spus băiatului, pe un ton glumeț, evident destinat lui Obinze, că nu fusese niciodată foarte sigură dacă acele bețișoare subțiri de lemn de lângă plicurile cu zahăr erau pentru amestecat.

— Nu sunt bebeluș! i-a zis băiatul când ea a vrut să-i taie brioșa.

— M-am gândit doar că ți-ar fi mai ușor.

Obinze și-a ridicat ochii și a văzut că vorbea cu fiul ei, dar îl privea pe el, într-un fel aproape visător. Perspective noi îi umpleau acum ființa, întâlnirea aceea întâmplătoare cu o necunoscută și gândul la drumurile pe care l-ar putea conduce. Băiețelul avea un chip încântător de curios.

— Locuiți în Londra? l-a întrebat el pe Obinze.

— Da, a spus el, dar acel „da” nu spunea întreaga poveste, aceea că trăia într-adevăr în Londra, dar era invizibil, iar existența lui era o schiță în creion ștearsă, de fiecare dată când zărea un polițist sau vreo altă persoană în

uniformă, oricine părea să aibă o legătură cât de vagă cu autorităţile, trebuia să se lupte cu imboldul de a fugi.

— Tatăl lui a murit anul trecut, a zis femeia încet. Aceasta e prima noastră vacanţă în Londra fără el. Veneam aici în fiecare an înainte de Crăciun.

În timp ce vorbea, femeia dădea continuu din cap, şi băiatul părea enervat, ca şi cum n-ar fi vrut ca Obinze să ştie asta.

— Îmi pare rău, a spus Obinze.

— Am fost la Tate, a zis băiatul.

— Ţi-a plăcut? l-a întrebat Obinze.

— A fost plictisitor, a spus el încruntându-se.

— Ar trebui să plecăm. Trebuie să ajungem la un spectacol, a zis mama lui şi s-a ridicat. Nu intri cu acel Game Boy, să ştii, s-a întors ea către copil.

Băiatul n-a băgat-o în seamă, i-a spus „Pa-pa” lui Obinze şi s-a îndreptat către uşă. Mama i-a aruncat lui Obinze o privire lungă, chiar mai visătoare ca înainte. Poate că îl iubise din toată inima pe soţul ei, şi prima conştientizare a unei noi atracţii era pentru ea o revelaţie cutremurătoare. I-a privit plecând, întrebându-se dacă să se ridice şi să-i ceară numărul de telefon, dar ştiind că nu o va face. Era ceva la acea femeie care îl ducea cu gândul la dragoste şi, ca întotdeauna când se gândea la dragoste, Ifemelu îi apărea în minte. Apoi, brusc, a fost cuprins de o dorinţă sexuală. Un torent de dorinţă. Voia să fută pe cineva. Îi va trimite un mesaj lui Tendai. Se cunoscuseră la o petrecere la care îl dusese Nosa şi sfârşise, în acea noapte, în patul ei. Tendai, înţeleapta zimbabweană cu şolduri late, care făcea băi prea lungi. Îl privise şocată prima oară când i-a făcut curăţenie în apartament şi a gătit orez jollof pentru ea. Era atât de neobişnuită să fie tratată bine de către un bărbat încât îl privea fără încetare, agitată, cu ochii parcă acoperiţi de un văl, ca şi cum îşi ţinea respiraţia şi aştepta să apară abuzurile. Ştia că el nu avea acte.

— Sau oi fi genul de nigerian care lucrează în IT şi are un BMW, a spus ea.

Avea un permis de şedere britanic şi avea să-şi obţină paşaportul într-un an, astfel că i-a sugerat că ar fi fost dispusă să îl ajute. Dar el nu voia să se complice căsătorindu-se cu ea pentru acte, într-o zi s-ar fi trezit convinsă că nu fusese doar pentru acte.

Înainte de a părăsi librăria, i-a trimis lui Tendai un SMS: *Eşti acasă*? *Mă gândeam să trec pe la tine*. În drum spre metrou s-a pornit o burniţă îngheţată, picături de ploaie minuscule care îi împroşcau paltonul, şi când a ajuns, a fost uimit să vadă cât de multe flegme erau pe scări. De ce nu

aşteptau oamenii să iasă din staţie înainte să scuipe? Stătea pe scaunul pătat al trenului zgomotos, vizavi de o femeie care citea ziarul de seară. *Vorbiți engleza acasă, le spune Blunkett imigranților*. Și-a imaginat articolul pe care ea îl citea. Erau atât de multe asemenea articole acum în ziare, ecouri ale emisiunilor de radio şi TV, chiar şi ale pălăvrăgelii câtorva dintre bărbaţii de la depozit. Vântul care bătea deasupra Insulelor Britanice răspândea frica de azilanţi, molipsind-i pe toţi de spaima damnaţiunii inevitabile, astfel că articolele erau scrise şi citite, simplu şi strident, de parcă autorii lor trăiau într-o lume în care prezentul era deconectat de trecut, şi ei nu luaseră niciodată în calcul că acesta era cursul firesc al istoriei: afluxul în Marea Britanie a celor cu piele cafenie şi neagră din ţările pe care Marea Britanie le crease. Şi totuşi, înţelegea. Trebuie să fi fost consolatoare acea negare a istoriei. Femeia a împăturit ziarul şi l-a privit. Avea un păr şaten rar şi o privire dură, bănuitoare. Era curios la ce se gândea. Oare se întreba dacă era unul dintre acei imigranţi ilegali care supraaglomerau o insulă deja aglomerată? Mai târziu, în trenul către Essex, a observat că toţi cei din jur erau nigerieni, conversaţii zgomotoase în yoruba şi pidgin umpleau vagonul, şi pentru o fracţiune de secundă a perceput caracterul străin, non-alb, al acelei scene prin ochii bănuitori ai femeii albe din metrou. S-a gândit din nou la femeia din Sri Lanka sau din Bangladesh şi la bezna suferinţei din care tocmai ieşea, şi s-a gândit la mama lui şi la Ifemelu, şi la viaţa pe care şi-o imaginase, şi la aceea pe care o ducea acum, poleită cum era de muncă şi lectură, de teamă şi speranţă. Nu se simţise niciodată atât de singur.

Capitolul 28

Într-o dimineaţă cu aerul reînnoit de căldura verii, Obinze a ajuns la depozit şi a înţeles imediat că ceva nu era în regulă. Bărbaţii îi evitau privirea, cu o rigiditate nenaturală în mişcări, şi Nigel s-a îndreptat brusc, prea brusc, către toaletă atunci când l-a văzut. Ştiau. Trebuie să fi aflat cumva. Vedeau titlurile cu azilanţii care copleşeau Serviciul Naţional de Sănătate, ştiau despre hoardele care aglomerau şi mai tare insula aglomerată, iar acum ştiau că el era unul dintre cei blestemaţi, muncind sub un nume care nu era al lui. Unde era Roy Snell? Se dusese să cheme poliţia? Poliţiştii erau cei pe care trebuia să-i chemi? Obinze a încercat să îşi amintească detalii din poveştile

celor care fuseseră prinşi şi deportaţi, dar mintea îi era amorţită. Se simţea dezgolit. Ar fi vrut să se răsucească pe călcâie şi s-o ia la fugă, dar corpul lui continua să se mişte, împotriva voinţei sale, către zona de încărcare. Apoi a simţit o mişcare în spate, rapidă şi violentă şi prea aproape, şi înainte să se poată întoarce, i-a fost îndesat pe cap un coif de hârtie. Era Nigel, şi cu el o adunătură de bărbaţi care râneau.

— La mulţi ani, Vinny băiatule! au strigat în cor.

Obinze a înlemnit, înfricoşat de vidul complet din mintea lui. Apoi şi-a dat seama. Era ziua lui Vincent. Roy trebuie că le spusese tuturor. Dar el nu fusese în stare nici măcar să ţină minte data naşterii lui Vincent.

— Ah! a fost tot ce-a spus, făcându-i-se greaţă de uşurare.

Nigel l-a rugat să intre în oficiu, unde se înghesuiau toţi, şi în timp ce Obinze stătea lângă ei, cu toţii albi, în afara lui Patrick din Jamaica, pasându-şi unul altuia brioşele şi Cola pe care le cumpăraseră din banii lor pentru o zi de naştere pe care o credeau a lui, şi-a dat seama de un lucru care l-a făcut să lăcrimeze: se simţea în siguranţă.

Vincent l-a sunat în acea seară, şi Obinze a fost oarecum surprins, pentru că Vincent îl mai sunase o singură dată, cu luni în urmă, când îşi schimbase banca şi voise să-i dea noul cont. S-a întrebat dacă să-i ureze „La mulţi ani” şi dacă apelul avea vreo legătură cu aniversarea.

— Vincent, *kedu*? a spus el.

— Vreau o mărire.

Oare Vincent învăţase asta dintr-un film? Cuvintele acelea, „Vreau o mărire”, sunau deplasat şi comic.

— Vreau 45%. Ştiu că munceşti mai mult acum.

— Vincent, cât de mult crezi că pot câştiga? Ştii că pun bani deoparte pentru treaba cu căsătoria.

— 45%, a spus Vincent şi a închis.

Obinze s-a hotărât să-l ignore. Ştia cum erau cei ca Vincent, întindeau coarda să vadă cât de departe puteau merge şi apoi făceau un pas înapoi. Dacă îl suna şi încerca să negocieze, l-ar fi putut încuraja să ceară chiar şi mai mult. Vincent nu ar fi riscat să piardă tot ce îi depunea în cont în fiecare săptămână. Şi astfel, atunci când, peste o săptămână, în forfota matinală a şoferilor şi a camioanelor, Roy a spus „Vinny băiatule, vino un minut în biroul meu”, Obinze nu s-a gândit la nimic rău. Pe biroul lui Roy era un ziar, împăturit la pagina cu fotografia femeii cu sâni mari. Roy şi-a aşezat încet ceaşca de cafea pe ziar. Nu părea în largul lui, nu se uita la Obinze.

— A sunat cineva ieri. A spus că nu eşti cine zici că eşti, că eşti muncitor ilegal şi lucrezi sub numele unui britanic.

A urmat o pauză. Obinze era mut de surprindere. Roy şi-a ridicat din nou ceaşca de cafea.

— Adu mâine paşaportul şi rezolvăm, da?

Obinze a bălmăjit primele cuvinte care i-au venit în minte.

— OK. Aduc mâine paşaportul.

A ieşit din birou ştiind că nu-şi va aminti niciodată cum se simţise cu câteva momente înainte. Oare Roy îi cerea paşaportul ca să-i fie mai uşor să-l concedieze, să-i ofere o cale de ieşire sau chiar credea că cel care telefonase se înşela? De ce ar suna cineva pentru un asemenea lucru dacă n-ar fi adevărat? Obinze nu făcuse niciodată asemenea eforturi să pară normal, să-şi îmblânzească furia copleşitoare ca în acea zi. Nu gândul la puterea pe care Vincent o avea asupra lui era ceea ce îl înfuria, ci nepăsarea cu care o exercitase. A părăsit depozitul în acea seară, pentru o ultimă oară, dorindu-şi mai mult decât orice să le fi spus lui Nigel şi Roy numele lui adevărat.

Peste câţiva ani, după ce Chief îi spusese să găsească un bărbat alb pe care l-ar fi putut prezenta drept managerul său general, Obinze l-a sunat pe Nigel. Nu-şi schimbase numărul de mobil.

— Sunt Vinny băiatul.

— Vincent! Eşti în regulă, pretenaş?

— Sunt bine, tu ce faci? a spus Obinze. Vincent nu e numele meu adevărat, Nigel. Mă cheamă Obinze. Am o ofertă de serviciu pentru tine în Nigeria, a adăugat.

Capitolul 29

Angolezii îi spuneau că preţul „crescuse” sau că lucrurile erau mai „complicate”, cuvinte opace menite să explice fiecare nouă cerere de şi mai mulţi bani. „Nu aşa ne-am înţeles”, spunea Obinze sau „Nu am niciun ban în plus în momentul ăsta”, şi ei răspundeau „Preţul a crescut, da”, pe un ton pe care şi-l imagina însoţit de o ridicare din umeri. Urma o tăcere, o absenţă a cuvintelor pe fir care îi anunţa că asta era problema lui, nu a lor. „Plătesc până vineri”, spunea el în cele din urmă, înainte de a închide.

— Paşaportul meu e la ei, i-a zis Cleotilde, a cărei dulce empatie îl calma,

și lui i s-a părut vag sinistru, aproape ca și cum ar fi ținut-o ostatică. Altfel, am fi putut face asta singuri, a adăugat ea.

Dar el nu voia să o facă singuri, el și Cleotilde. Era o chestiune prea importantă și avea nevoie de greutatea cunoștințelor angolezilor, de experiența lor, pentru a fi sigur că totul decurgea bine. Nicholas îi împrumutase deja niște bani, lui îi displăcuse chiar și să-i ceară, era o acuzație în ochii severi ai lui Nicholas, ca și cum se gândea că Obinze era moale, răsfățat, și că mulți oameni nu aveau un văr care să le poată împrumuta bani. Emenike era singurul căruia îi mai putea cere.

— Nu știu dacă ai văzut piesa asta din West End, dar Georgina și cu mine tocmai am fost și ne-a plăcut la nebunie, îi spusese Emenike ultima oară când vorbiseră, ca și cum Obinze, care făcea livrări, economisind la sânge, ros de grijile imigrației, s-ar fi putut vreodată gândi să meargă la un spectacol în West End.

Faptul că Emenike nu-și putea da seama de ce asta îl întristase, fiindcă sugera o lipsă de considerație și, mai rău, o indiferență față de el și de viața lui actuală. I-a telefonat lui Emenike și i-a spus, vorbind repede, forțând cuvintele să iasă, că avea nevoie de cinci sute de lire sterline, pe care avea să i le înapoieze îndată ce își găsea un alt loc de muncă, și apoi, mai domol, i-a povestit lui Emenike despre angolezi și despre cât de aproape era de căsătorie, dar existau atât de multe cheltuieli neprevăzute.

— Nicio problemă. Hai să ne întâlnim vineri, a spus Emenike.

Acum stătea în fața lui Obinze într-un restaurant cu lumină difuză, după își scosese jacheta și rămăsese într-un pulover de caşmir bej care arăta impecabil. Nu se îngrășase, ca majoritatea prietenilor săi care trăiau acum în străinătate, nu arăta diferit de ultima oară când Obinze îl văzuse în Nsukka.

— Frate Zet, arăți bine! a zis el, dar se vedea de la o poștă că nu era sincer.

Bineînțeles că Obinze nu arăta bine, cu umerii gârboviți de stres, îmbrăcat în hainele împrumutate de la vărul lui.

— *Abeg*, îmi pare rău că nu am avut timp să ne vedem. Programul meu e o nebunie și am călătorit mult. Te-aș fi invitat să locuiești cu noi, dar nu e o decizie pe care să o pot lua singur. Georgina n-ar înțelege. Știi că oamenii ăștia oyinbo nu se poartă ca noi.

Buzele i se mișcau, luând forma unui rânjet. Râdea de soția lui, dar Obinze știa, din venerația ascunsă din tonul său, că era o ironie colorată de respect, o ironie la adresa cuiva pe care îl considera, fără voia lui, superior. Obinze și-a amintit cum Kayode spunea adesea despre Emenike, în liceu: Oricâte cărți ar

citi, colbul tot îi rămâne pe tălpi.

— Tocmai ne-am întors din America. Omule, trebuie să mergi în America. Nicio țară nu se compară cu asta. Am zburat la Denver și apoi am condus până în Wyoming. Georgina tocmai terminase un caz foarte dificil, dacă îți amintești, ți-am povestit când plecam în Hong Kong. Era acolo cu munca, și eu am zburat pentru un weekend prelungit. Așa că m-am gândit că ar trebui să mergem în America, avea nevoie de o vacanță.

Telefonul lui Emenike a bipăit. L-a scos din buzunar, i-a aruncat o privire și a făcut o grimasă, ca și cum voia să fie întrebat despre ce era vorba în mesajul primit, dar Obinze n-a întrebat. Era obosit, Iloba îi dăduse cardul lui de asigurare socială, chiar dacă era riscant ca ambii să lucreze simultan, dar toate agențiile de muncă la care Obinze încercase până în acel moment îi cereau să vadă nu doar cardul, ci și pașaportul. Berea lui era răsuflată și nu-și dorea decât ca Emenike să-i dea odată banii. Dar Emenike a revenit la conversație, gesticulând, cu mișcări cursive și sigure, în stilul cuiva convins că știe lucruri pe care ceilalți nu le vor afla niciodată. Și totuși, era ceva diferit la el, ceva pe care Obinze nu-l putea identifica. Emenike a vorbit multă vreme, adesea începându-și următoarea poveste cu fraza „Lucrul pe care trebuie să-l înțelegi despre țara asta e că…”. Lui Obinze îi fugea gândul la Cleotilde. Angolezii îi spuseseră că era nevoie de cel puțin doi oameni din partea ei care să vină la Newcastle, pentru a evita suspiciunile, dar ea îl sunase cu o zi înainte să-i sugereze că ar fi bine să aducă doar un prieten cu ea, astfel încât să nu fie nevoit să plătească trenul și hotelul pentru alte două persoane. Lui i se păruse drăguț, dar o rugase să vină totuși însoțită de doi oameni, n-avea de gând să-și asume niciun risc. Emenike vorbea despre o întâmplare de la muncă.

— Ajunsesem primul la întâlnire, dar nu mi-am scos dosarele, apoi am mers la toaletă și, când m-am întors, prostănacul ăla oyinbo mi-a spus: A, văd că nu renunți la ora africană. Și știi ce? I-am zis vreo două. De atunci, îmi tot trimite e-mail-uri să ieșim la un pahar. Să ieșim la un pahar pentru ce?

Emenike a sorbit din bere. Era la a treia și devenise mai dezinhibat și mai gălăgios. Toate poveștile lui despre muncă aveau aceeași desfășurare: mai întâi, cineva îl subestima sau îl umilea, pentru ca apoi el să iasă victorios, având ultimul cuvânt sau gest.

— Mi-e dor de Naija. A trecut atât de mult timp, dar pur și simplu n-am avut timp să mă duc acasă. În plus, Georgina nu ar supraviețui unei vizite în Nigeria! a spus Emenike și a râs.

Transformase „acasă” într-o junglă și se distribuise pe sine în rolul de interpret al junglei.

— Încă o bere? a întrebat Emenike.

Obinze a clătinat din cap. Un bărbat care încerca să ajungă la masa din spatele lor a dat jos jacheta lui Emenike de pe spătarul scaunului.

— Ha, ia uită-te la ăsta. Vrea să-mi distrugă Aquascutum-ul. Georgina mi l-a făcut cadou la ultima mea aniversare, a spus Emenike, punându-și jacheta înapoi pe spătar.

Obinze nu cunoștea brandul, dar și-a dat seama, după rânjetul snob al lui Emenike, că trebuia să fie impresionat.

— Ești sigur că nu vrei încă o bere? a întrebat Emenike, uitându-se în jur după chelneriță. Nu mă bagă în seamă. Ai observat cât de obraznică a fost mai înainte? Est-europenilor ăstora nu le place deloc să-i servească pe negri.

După ce chelneriţa i-a luat comanda, Emenike a scos un plic din buzunar.

— Uite, omule. Știu că mi-ai cerut cinci sute, dar sunt o mie. Vrei săi numeri?

Să-i număr? aproape că a spus Obinze, însă n-a articulat niciun cuvânt. Să ți se dea bani, după obiceiul nigerian, însemna să îți fie puși în mână, cu pumnii strânși, fără să fii privit în ochi, cu efuziunile tale de mulțumire (și trebuiau să fie efuziuni) expediate, și cu siguranță nu se cădea să numeri banii, câteodată nici măcar nu te uitai la ei până când nu rămâneai singur. Dar iată-l acum pe Emenike cerându-i să numere banii. Așa că a făcut-o intenţionat încet, trecând fiecare bancnotă dintr-o mână în cealaltă, întrebându-se dacă Emenike îl urâse în toți anii de liceu și de facultate. Nu râsese de el precum Kayode și ceilalți băieți, însă nici nu-i luase apărarea. Poate că Emenike îi dispreţuise neutralitatea.

— Mulțumesc, omule, a zis Obinze.

Bineînțeles că erau o mie de lire sterline. Oare Emenike se gândea că ar fi putut pierde o bancnotă de cincizeci de lire în drum spre restaurant?

— Nu e un împrumut, a spus Emenike, lăsându-se pe spate în scaun, cu un zâmbet subțire.

— Mulțumesc, omule, a zis Obinze din nou și, în ciuda a toate, se simțea recunoscător și ușurat.

Fusese îngrijorat de cât de multe lucruri încă mai trebuia să achite înainte de căsătorie, iar dacă pentru asta era nevoie să numere darul în bani al lui Emenike în timp ce acesta îl privea, conștient de puterea pe care o avea asupra lui, atunci așa să fie.

— Georgina, a spus Emenike vesel, înainte să răspundă la telefon. Și-a ridicat puțin vocea, pentru ca Obinze să audă totul. E fantastic să-l revăd după atâta vreme. Apoi, după o pauză: Bineînțeles, draga mea, așa ar trebui să facem. Georgina vrea să ni se alăture într-o jumătate de oră, ca să putem merge cu toții la cină. E OK? i-a spus lui Obinze după ce a închis

— Nu refuz niciodată o masă, a ridicat Obinze din umeri.

— Doar să nu pomenești de căsătorie în fața Georginei, i-a spus Emenike, pe un ton scăzut, chiar înainte ca ea să sosească.

Și-o imaginase pe Georgina, din felul în care Emenike vorbise despre ea, ca pe o inocentă fragilă, o avocată de succes care, cu toate astea, nu cunoștea cu adevărat răul din lume, dar atunci când a apărut, cu un chip pătrat și un trunchi mare și pătrat, cu părul ei castaniu tuns îngrijit, care-i dădea un aer de eficiență, și-a putut da seama imediat că era o femeie directă, că știa mersul lucrurilor, că era chiar istovită. Și i-a imaginat pe clienții ei, care aveau instantaneu încredere în ea. Era genul de femeie care verifica tranzacțiile organizațiilor caritabile cărora le dona bani. Era genul de femeie care cu siguranță ar fi supraviețuit unei vizite în Nigeria. De ce o descrisese Emenike ca pe o biată roză englezească? Ea și-a lipit buzele de ale lui Emenike, apoi s-a întors pentru a-i strânge mâna lui Obinze.

— Îți place să mănânci ceva anume? l-a întrebat ea pe Obinze, descheindu-și nasturii hainei cafenii din piele întoarsă. E un restaurant indian drăguț în apropiere.

— Hmm, e cam kitschos, a spus Emenike.

Se metamorfozase. Vocea lui căpătase o modulație nefamiliară, rostea cuvintele mai rar, temperatura ființei lui scăzuse considerabil.

— Am putea merge în locul acela nou din Kensington, nu-i chiar așa departe.

— Nu sunt sigură că lui Obinze i s-ar părea foarte interesant, dragul meu, a spus Georgina.

— Eu cred că o să-i placă, a spus Emenike.

Mulțumirea de sine, asta îl deosebea de ea. Era căsătorit cu un cetățean britanic, locuia într-o casă britanică, avea o slujbă britanică și călătorea cu un pașaport britanic, spunea „exerciții” referindu-se mai degrabă la o activitate mentală decât la una fizică. Tânjise după această viață și nu crezuse niciodată cu adevărat că o va avea. Acum, mulțumirea de sine îi verticalizase complet coloana vertebrală. Era ghiftuit. În restaurantul din Kensington, o lumânare licărea pe masă, și chelnerul blond, care părea prea înalt și prea arătos pentru

un chelner, le-a servit boluri mici pline cu ceea ce părea să fie un jeleu verde.

— Noul nostru apetitiv cu lămâie şi cimbru, din partea bucătarului, a zis el.

— Fantastic, a spus Emenike, cufundându-se instantaneu într-unul dintre ritualurile noii sale vieţi: încruntat, concentrat la maximum, sorbea apă minerală şi studia un meniu de restaurant.

El şi Georgina au dezbătut aperitivele. Chelnerul a fost chemat pentru a răspunde la o întrebare. L-a uluit pe Obinze cât de în serios lua Emenike această iniţiere în voodoo-ul gastronomiei, fiindcă atunci când chelnerul i-a adus ceea ce păreau a fi trei fire elegante de buruieni, pentru care avea să plătească treisprezece lire, Emenike şi-a frecat încântat palmele. Burgerul lui Obinze a fost servit în patru bucăţi, aranjat într-un pahar încăpător de martini. Când a venit comanda Georginei, o grămăjoară de carne de vită crudă, cu un ou răspândit solar deasupra, Obinze a încercat să nu o privească în timp ce mânca, altfel ar fi fost tentat să vomite.

Emenike a fost cel care a vorbit mare parte din timp, povestindu-i Georginei despre vremurile când erau împreună la şcoală, abia lăsându-l pe Obinze să spună câte ceva. În istorisirile lui, el şi Obinze erau golanii populari care intrau mereu în belele spectaculoase. Obinze o privea pe Georgina, abia acum dându-şi seama cât de în vârstă era faţă de Emenike. Cel puţin opt ani în plus. Contururile masculine ale chipului îi erau îmblânzite de frecventele surâsuri scurte, dar erau surâsuri gânditoare, surâsurile unui sceptic înnăscut, şi el s-a întrebat cât credea ea din poveştile lui Emenike, în ce măsură iubirea îi suspendase raţiunea.

— Am invitat câţiva oameni la cină mâine, Obinze, a spus Georgina. Trebuie să vii şi tu.

— Da, am uitat să-ţi spun, a zis Emenike.

— Trebuie să vii neapărat. Sunt câţiva prieteni pe care cred că o să-ţi facă plăcere să-i cunoşti, a spus Georgina.

— Aş fi încântat, a zis Obinze.

•

Casa lor cu terasă din Islington, cu cele câteva trepte bine îngrijite care duceau la uşa verde de la intrare, mirosea a mâncare când a ajuns Obinze. I-a deschis Emenike.

— Zet! Ai ajuns mai devreme, tocmai terminam în bucătărie. Vino, poţi să stai în biroul meu până ajung şi ceilalţi.

Emenike l-a condus în biroul de la etaj, o încăpere curată şi luminoasă, pe

care rafturile albe de cărți și perdelele albe o făceau și mai luminoasă. Ferestrele înghițeau porțiuni mari din perete, și Obinze și-a imaginat camera după-amiaza, inundată glorios de lumină, pe el cufundat în fotoliul de lângă ușă, pierdut într-o carte.

— Vin să te chem în câteva minute, a spus Emenike.

Pe pervaz erau fotografii cu Emenike, cu ochii mijiți în fața Capelei Sixtine, făcând semnul păcii pe Acropole, stând în fața Colosseumului, cu o cămașă de culoarea nucșoarei în ton cu ruinele. Obinze și l-a imaginat, plin de hotărâre și animat de simțul datoriei, vizitând locurile pe care trebuia să le viziteze, gândindu-se, în tot acest timp, nu la ceea ce vedea, ci la fotografiile pe care le făcea și la cei care aveau să le vadă. La oamenii care aveau să știe că triumfase. De pe raft, Graham Greene i-a atras atenția. A luat *Miezul lucrurilor* și a început să citească primul capitol, amintindu-și cu nostalgie anii adolescenței, când mama lui recitea cartea o dată la câteva luni. Emenike a intrat în cameră.

— E Waugh?

I-a arătat coperta.

— Nu. Mama adoră cartea asta. Mereu încerca să mă facă să iubesc romanele ei englezești.

— Waugh e cel mai bun dintre ei. Brideshead se apropie cel mai mult de romanul perfect din câte am citit.

— Waugh mi se pare caricatural. Chiar nu înțeleg aceste așa-zise romane englezești comice. Mi se pare că nu pot face față complexității reale și profunde a existenței omenești, așa că recurg la chestia asta comică. Greene e la extrema cealaltă, prea ursuz.

— Nu, omule, trebuie să te apuci să citești Waugh din nou. Mie Greene nu prea îmi spune nimic, însă prima parte din *Sfârșitul unei iubiri* e extraordinară.

— Biroul ăsta e de vis, a zis Obinze.

Emenike a ridicat din umeri.

— Vrei vreo carte? Ia orice îți dorești.

— Mulțumesc, a spus Obinze, știind că nu va lua niciuna.

Emenike s-a uitat în jur, de parcă vedea biroul cu alți ochi.

— Pupitrul ăsta l-am luat din Edinburgh. Georgina avea deja niște piese faine, dar am găsit și împreună câteva.

Obinze s-a întrebat dacă Emenike își însușise atât de perfect propria deghizare încât chiar și atunci când erau singuri putea vorbi despre „mobilier

de calitate”, ca şi cum ideea de „mobilier de calitate” nu era străină de lumea lor nigeriană, unde lucrurile noi trebuiau să arate noi. I-ar fi vorbit despre asta lui Emenike, dar nu în acel moment, prea multe se schimbaseră deja în relaţia lor. L-a urmat jos. Masa pentru cină era o explozie de tonuri, farfurii desperecheate de ceramică viu colorată, unele dintre ele ciobite pe margini, pocale roşii devin, şervețele de un albastru aprins. În mijloc, într-un bol de argint, delicate flori tropicale de culoarea laptelui pluteau în apă. Emenike a făcut prezentările.

— El este vechiul prieten al Georginei, Mark, şi ea este soţia lui, Hannah, care, apropo, îşi termină doctoratul în orgasmul feminin sau orgasmul feminin israelit.

— Ei bine, nu e chiar atât de localizat, a zis Hannah, spre amuzamentul tuturor, strângându-i cu căldură mâna lui Obinze.

Avea faţa bronzată, cu trăsături ample şi binevoitoare, chipul unei persoane care nu putea tolera conflictul. Mark, ridat şi cu pielea lividă, a strâns-o pe după umeri, dar nu a râs împreună cu ceilalţi. I-a spus „Ce faci?” lui Obinze într-o manieră aproape formală.

— El este bunul nostru prieten Phillip, cel mai bun avocat din Londra, după Georgina, bineînţeles, a zis Emenike.

— Toţi bărbaţii din Nigeria sunt la fel de superbi ca tine şi ca prietenul tău? l-a întrebat Phillip pe Emenike, languros ironic, în timp ce îi strângea mâna lui Obinze.

— Va trebui să vii în Nigeria ca să vezi, a zis Emenike şi i-a făcut cu ochiul, în ceea ce părea un flirt neîncetat cu Phillip.

Phillip era suplu şi elegant, în cămaşa lui roşie de mătase deschisă la gât. Manierele lui, gesturile mlădioase ale încheieturilor, degetele descriind cercuri în aer îi aminteau lui Obinze de un băiat din liceu, îl chema Hadome, despre care se spunea că îi plătea pe elevii mai mici să-i sugă pula. Odată, Emenike şi alţi doi băieţi îl momiseră pe Hadome în toaletă şi îl bătuseră, ochiul acestuia umflându-i-se atât de repede încât, până la finalul orelor, arăta grotesc, ca o vânătă uriaşă. Obinze stătuse în faţa toaletei cu ceilalţi băieţi care nu participaseră la bătaie, dar care râseseră de pe margine, băieţi care râdeau de Hadome şi exultau, băieţi care strigau „Homo! Homo!”

— Ea este prietena noastră Alexa. Alexa tocmai s-a mutat într-o casă nouă în Holland Park, după ce a locuit ani de zile în Franţa, aşa că, spre norocul nostru, o s-o vedem mult mai des. Lucrează în industria muzicală. E şi o poetă fantastică, a zis Emenike.

— Ah, încetează, a spus Alexa, și apoi, întorcându-se către Obinze, a întrebat: Deci tu de unde vii, dragul meu?

— Din Nigeria.

— Nu, nu, vreau să spun din Londra, dragul meu.

— Locuiesc în Essex, de fapt, a zis el.

— Înțeleg, a spus ea dezamăgită.

Era o femeie măruntă, cu o față foarte palidă și cu părul roșu ca o tomată.

— Mergem la masă, băieți și fete? a spus ea și a ridicat una dintre farfurii, examinând-o.

— Îmi plac la nebunie farfuriile astea. Georgina și Emenike nu sunt niciodată plictisitori, așa-i? a zis Hannah.

— Pe astea le-am cumpărat dintr-un bazar din India, a spus Emenike. Lucrate manual de femei care trăiesc la sat, uitați-vă cât sunt de frumoase. Vedeți detaliile de pe margini?

A ridicat una dintre farfurii.

— Sublim, a zis Hannah și l-a privit pe Obinze.

— Da, foarte drăguțe, a bălmăjit el.

Acele farfurii, cu finisajele lor care trădau nepriceperea, cu ușoarele protuberanțe de pe margini, n-ar fi fost scoase niciodată pentru musafiri în Nigeria. Nu era încă sigur dacă Emenike ajunsese să creadă că un obiect era frumos pentru că era realizat manual de niște oameni săraci dintr-o țară străină sau dacă doar învățase să se prefacă. Georgina le-a turnat băuturile. Emenike a servit apetitivul, crab cu ouă fierte tari. Își luase un aer șarmant, atent și bine dozat. Spunea adesea „O, Doamne”. Când Phillip s-a plâns de cuplul francez care construia o casă lângă casa lui din Cornwall, Emenike a întrebat: „Stau între tine și apus?”

Stau între tine și apus? Lui Obinze sau oricui altcuiva alături de care crescuse nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să pună o asemenea întrebare.

— Deci, cum a fost America? a întrebat Phillip.

— Un loc fascinant, într-adevăr. Am petrecut câteva zile cu Hugo în Jackson, Wyoming. L-ai cunoscut pe Hugo la ultimul Crăciun, nu-i așa, Mark?

— Da. Deci, ce face el acolo?

Mark nu părea impresionat de farfurii, nu ridicase, ca soția lui, vreuna dintre ele pentru a o examina.

— E o stațiune de schi, dar fără pretenții. În Jackson, se spune despre oamenii care merg la Aspen că se așteaptă ca altcineva să le încheie clăparii,

a spus Georgina.

— Gândul la schiat în America mă face efectiv să-mi vină rău, a zis Alexa.

— De ce? a întrebat Hannah.

— Au cumva o filială Disney în staţiune, cu Mickey Mouse în costum de schi? a întrebat Alexa.

— Alexa a fost în America o singură dată, când era elevă, dar adoră să o urască de la distanţă, a spus Georgina.

— Am iubit America de la distanţă toată viaţă, a zis Obinze.

Alexa s-a întors către el uşor mirată, ca şi cum nu se aşteptase să poată vorbi. Sub lumina candelabrului, părul ei roşu căpătase o strălucire nefirească, bizară.

— Ce am observat, stând aici, este că mulţi englezi sunt fascinaţi de America, dar, în acelaşi timp, o şi detestă profund, a adăugat Obinze.

— Perfect adevărat, a zis Phillip, dând din cap spre Obinze. Perfect adevărat. La fel ca un părinte care îşi detestă odrasla fiindcă a ajuns o persoană mult mai frumoasă şi are o viaţă mult mai interesantă decât a lui.

— Dar americanii ne adoră pe noi, britanicii, adoră accentul nostru şi pe Regină şi autobuzele cu etaj, a spus Emenike.

Gata, o spusese: omul se considera şi el britanic.

— Şi marea revelaţie pe care Emenike a avut-o când eram acolo? a spus Georgina zâmbind. Diferenţa dintre „pa-pa”-ul american şi cel britanic.

— Pa-pa? a întrebat Alexa.

— Da. Spune că britanicii îl lungesc mult mai mult, pe când americanii îl scurtează.

— Asta a fost o mare revelaţie. Explică întru totul diferenţele dintre cele două ţări, a spus Emenike, ştiind că ei vor râde, şi au râs. Mă gândeam, de asemenea, şi la diferenţele în abordarea străinilor. Americanii îţi vor zâmbi şi vor fi extrem de prietenoşi, dar dacă numele tău nu e Cory sau Chad, nu vor face niciun efort să-l pronunţe corect. Britanicii vor fi posaci şi suspicioşi dacă eşti prea prietenos cu ei, dar vor trata numele străine ca pe nişte nume cu adevărat valide.

— Interesant, a zis Hannah.

— E puţin obositor, a spus Georgina, să vorbim despre America, noi fiind insulari, nu că n-am alimenta această situaţie, de vreme ce dacă se întâmplă ceva major în America, devine titlu de prima pagină în Marea Britanie; însă dacă se întâmplă ceva major aici, va fi pe ultima pagină în America, dacă va fi. Dar realmente sunt de părere că lucrul cel mai tulburător este cât de bătător

la ochi e naționalismul, nu crezi, dragul meu?

Georgina s-a întors către Emenike.

— Absolut, a spus Emenike. A, și am fost la un rodeo. Hugo s-a gândit că s-ar putea să apreciem puțină cultură.

A urmat un chicotit general.

— Și am văzut parada aceea, aproape să nu ne vină să credem, a unor copii mici cu fețele acoperite cu machiaj gros, și apoi s-au fluturat foarte multe steaguri și s-a strigat de foarte multe ori „Doamne, binecuvântează America”. Am fost îngrozită că era genul de loc în care n-ai cum să știi ce ți s-ar putea întâmpla dacă, dintr-odată, ai spune „Mie nu-mi place America”.

— Și eu am detectat în America un heirupism destul de patriotic atunci când mi-am făcut rezidențiatul acolo, a spus Mark.

— Mark este chirurg pediatru, i-a spus Georgina lui Obinze.

— Aveai impresia că oamenii – progresiștii, vreau să spun, deoarece conservatorii americani vin de pe o cu totul altă planetă, chiar și pentru acest Tory – simțeau că ei puteau foarte bine să-și critice țara, dar că nu le făcea deloc plăcere atunci când o făceai tu, a spus Mark.

— Unde ai fost? a întrebat Emenike, ca și cum ar fi cunoscut America în cele mai mici detalii.

— Philadelphia. Un spital de specialitate cu numele de Children’s Hospital. Un loc cu adevărat remarcabil, și stagiul a fost foarte bun. Mi-ar fi luat poate doi ani în Anglia să văd cazurile rare pe care acolo le-am avut într-o lună.

— Dar nu ai rămas, a spus Alexa, aproape triumfător.

— Nu îmi făcusem planuri să rămân.

Chipul lui Mark era mereu la fel de impasibil.

— Dacă tot a venit vorba, tocmai m-am implicat într-o fantastică organizație caritabilă care încearcă să oprească Marea Britanie să mai angajeze atât de mulți africani în sănătate, a spus Alexa. Pur și simplu, pe continentul acela n-au mai rămas doctori și asistente. E o adevărată tragedie! Doctorii africani ar trebui să rămână în Africa.

— De ce n-ar trebui să-și dorească să profeseze acolo unde există electricitate regulată și salarii regulate? a întrebat Mark, pe un ton arid. Eu sunt din Grimsby și nu aș vrea câtuși de puțin să lucrez într-un spital districtual de acolo.

Obinze a simțit că Mark nu o plăcea deloc pe Alexa.

— Dar nu e chiar același lucru, nu-i așa? Vorbim despre unii dintre cei

mai săraci oameni din lume. Doctorii au o responsabilitate ca africani, a spus Alexa. Viața chiar nu e corectă. Dacă au privilegiul acelei diplome medicale, atunci privilegiul vine împreună cu responsabilitatea de a-și ajuta semenii.

— Înțeleg. Bănuiesc că niciunul dintre noi n-ar trebui să simtă o asemenea responsabilitate pentru orașele năpăstuite din nordul Angliei? a spus Mark.

Alexa s-a înroșit. În tăcerea brusc încordată, aerul dintre ei s-a transformat în tranșee, Georgina s-a ridicat și a spus:

— Toată lumea e pregătită pentru friptura mea de miel?

Au lăudat cu toții carnea, deși Obinze și-ar fi dorit să fi rămas ceva mai mult în cuptor; a tăiat cu atenție de jur-împrejurul feliei lui, mâncând marginile care se închiseseră la culoare de la gătit și lăsând pe farfurie bucățelele mânjite cu sânge rozaliu. Hannah a condus discuția, ca și cum ar fi netezit asperitățile din atmosferă, vocea ei care răspândea calm propunând subiecte asupra cărora erau cu toții de acord și schimbând imediat subiectul dacă simțea că se ivește vreo neînțelegere. Discuția lor era simfonică, vocile întrepătrunzându-se în acord: cât de atroce era să-i tratezi pe culegătorii de scoici astfel, cât de absurdă era ideea taxelor pentru educația superioară, cât de scandalos era că susținătorii vânătorilor de vulpi năvăliseră în Parlament. Au râs când Obinze a zis:

— Nu înțeleg de ce vânătoarea de vulpi este un subiect atât de discutat în țara asta. Nu sunt alte lucruri mai importante?

— Ce ar putea fi mai important? a întrebat Mark sec.

— Ei bine, e unicul fel în care știm să ne purtăm războiul de clasă, a spus Alexa. Moșierii și aristocrația vânează, înțelegi, iar noi, clasele de mijloc liberale, ne indignăm. Vrem să le luăm jucăriile stupide.

— Cu siguranță asta vrem, a zis Phillip. Este monstruos.

— Ați citit despre Blunkett spunând că nu știe câți imigranți sunt în țară? a întrebat Alexa, și Obinze s-a încordat imediat, cu o gheară în piept.

— „Imigrant”, bineînțeles, este cuvântul de cod pentru musulman, a spus Mark.

— Dacă ar vrea cu adevărat să afle, ar trebui doar să meargă pe toate șantierele din țară și să numere capetele, a zis Phillip.

— Chiar a fost interesant să văd cum se petrec lucrurile în America, a spus Georgina. Și acolo s-au stârnit discuții aprinse în privința imigrației. Deși, bineînțeles, America a fost mereu mai binevoitoare cu imigranții decât Europa.

— Ei bine, da, dar asta pentru că țările europene se bazau pe excluziune și

nu, precum America, pe incluziune, a spus Mark.

— Dar e vorba și despre o psihologie diferită, nu-i așa? a zis Hannah. Țările europene sunt înconjurate de țări asemănătoare lor, în timp ce America are Mexicul, care este de fapt o țară în curs de dezvoltare, și asta creează o psihologie diferită în privința imigrației și a granițelor.

— Dar noi nu avem imigranți din Danemarca. Avem imigranți din Europa de Est, care este Mexicul nostru, a spus Alexa.

— Exceptând, bineînțeles, rasa, a spus Georgina. Est-europenii sunt albi. Mexicanii, nu.

— Apropo, cum ai perceput rasa în America, Emenike? a întrebat Alexa. Este o țară îngrozitor de rasistă, nu-i așa?

— Nu trebuie să meargă până în America pentru asta, Alexa, a spus Georgina.

— Mie America mi-a făcut impresia unei țări în care negrii și albii muncesc împreună, dar nu se joacă împreună, în schimb aici negrii și albii se joacă, dar nu muncesc împreună, a spus Emenike.

Ceilalți au dat din cap gânditori, ca și cum rostise un adevăr profund, dar Mark a spus:

— Nu sunt sigur că înțeleg pe de-a-ntregul.

— Eu cred că, în țara asta, clasa este impregnată în aerul pe care oamenii îl respiră. Toată lumea își cunoaște locul. Chiar și cei pe care deosebirile de clasă îi scot din sărite și-au acceptat oarecum locul, a spus Obinze. Un băiat alb și o fată de culoare care cresc în același oraș din țara asta unde clasa muncitoare este predominantă pot să se întâlnească, și rasa va fi ceva secundar, însă în America, chiar dacă băiatul alb și fata de culoare cresc în același cartier, rasa va avea întâietate.

Alexa i-a aruncat o altă privire surprinsă.

— Am simplificat puțin, dar, da, cam asta am vrut să spun, a zis Emenike, rar, lăsându-se pe spate în scaun, iar Obinze a simțit un reproș.

N-ar fi trebuit să rupă tăcerea, până la urmă, scena îi aparținea lui Emenike.

— Dar nu te-ai confruntat efectiv cu rasismul aici, nu-i așa, Emenike? a întrebat Alexa, și tonul ei dădea de înțeles că știa deja că răspunsul la întrebare era nu. Bineînțeles că oamenii au prejudecăți, dar nu le avem cu toții?

— Ei bine, nu, a spus Georgina ferm. Ar trebui să le spui povestea cu taximetristul, dragul meu.

— A, povestea aia, a spus Emenike, în timp ce se ridica pentru a aduce platoul cu brânzeturi, murmurând ceva în urechea lui Hannah care a făcut-o să zâmbească și să-i atingă brațul.

Cât de încântat era să trăiască în lumea Georginei.

— Te rog, spune-o, a zis Hannah.

Așa că Emenike a spus-o. A spus povestea taxiului căruia îi făcuse semn într-o noapte, pe Upper Street; de departe, lumina taxiului era pornită, dar pe măsură ce mașina se apropia, lumina s-a stins și el a presupus că șoferul nu era în timpul programului. După ce taxiul l-a depășit, a aruncat o privire distrată în spate și a văzut că lumina se aprinsese din nou și că, puțin mai departe, a oprit să ia două femei albe.

Emenike îi mai spusese povestea înainte, și acum Obinze era șocat de cât de diferit a spus-o. N-a mai pomenit o vorbă despre furia pe care o simțise pe stradă privind taxiul. Tremura, îi spusese lui Obinze, mâinile i-au tremurat o bună bucată de vreme, era oarecum înspăimântat de propriile sentimente. Dar acum, sorbind ce îi mai rămăsese din vinul roșu, cu florile albe în fața lui, vorbea pe un ton curățat de furie, îngroșat doar de un fel de amuzament superior, în timp ce Georgina îl întrerupea pentru a sublinia: Vă vine să credeți?

Alexa, îmbujorată de la vinul roșu, cu ochii injectați sub părul stacojiu, a schimbat subiectul.

— Blunkett trebuie să fie rațional și să se asigure că țara asta rămâne un refugiu. Oamenilor care au supraviețuit unor războaie oribile trebuie neapărat să le fie permis accesul! Nu ești de acord? s-a întors ea către Obinze.

— Ba da, a zis el și a simțit alienarea cum îl străbate ca un frison.

Alexa și ceilalți invitați, poate chiar și Georgina, înțelegeau cu toții ce însemna să fugi de război, de acea sărăcie care nimicea suflete, dar n-ar fi înțeles nevoia de a evada din letargia apăsătoare a lipsei de opțiuni. N-ar fi înțeles de ce oameni ca el, care crescuseră bine hrăniți și hidratați, dar sufocați de nemulțumire, condiționați de la naștere să privească în altă direcție, mereu convinși că viața adevărată era în altă parte, nu șovăiau acum să întreprindă lucruri periculoase, lucruri ilegale, pentru a pleca, niciunul dintre ei înfometat sau violat, sau fugind din sate pârjolite, ci doar însetați de opțiuni și certitudini.

Capitolul 30

Pentru căsătorie, Nicholas i-a dat lui Obinze un costum.

— E un costum italienesc bun, a spus el. Mie mi-e mic, deci ţie ar trebui să-ţi vină.

Pantalonii erau mari şi făceau cute când Obinze şi-a strâns cureaua, dar sacoul, mare şi el, acoperea pliurile dezordonate de stofă. Nu că i-ar fi păsat. Atât de preocupat era să ducă la bun sfârşit ziua aceea, să îşi înceapă în sfârşit viaţa, încât şi-ar pus şi-un scutec, dacă era nevoie. El şi cu Iloba s-au întâlnit cu Cleotilde lângă Starea Civilă. Ea stătea sub un copac cu prietenii ei, cu părul dat pe spate şi prins cu o bentiţă albă, cu ochii conturaţi strident cu negru, arăta ca o femeie mai în vârstă şi mai sexy. Rochia ei ivorie era mulată pe şolduri. El o plătise. „Nu am nicio rochie potrivită pentru o asemenea ocazie”, îi zisese ea scuzându-se atunci când îl sunase să-i spună că nu avea nimic convingător de festiv. L-a îmbrăţişat. Părea emoţionată, şi el a încercat să-şi potolească emoţiile gândindu-se la ei doi după ceremonie, cum în mai puţin de o oră avea să fie liber să calce cu paşi mai siguri pe străzile britanice şi să o sărute.

— Ai verighetele? a întrebat-o Iloba.

— Da, a zis Cleotilde.

Ea şi Obinze le cumpăraseră în săptămâna de dinainte, verighete simple, ieftine, dintr-un magazin de pe o străduţă lăturalnică, şi ea păruse atât de încântată, râzând în timp ce proba diferite modele, încât el se întrebase dacă nu cumva îşi dorea să fi fost o nuntă adevărată.

— Mai sunt cincisprezece minute, a spus Iloba.

Se erijase în organizator. Făcea fotografii, ţinând cu mâinile întinse aparatul lui digital, spunând: Apropiaţi-vă mai mult! OK, încă una! Buna lui dispoziţie sprinţară îl irita pe Obinze. Cu o zi înainte, în trenul spre Newcastle, în timp ce Obinze se uitase tot drumul pe fereastră, neputând nici măcar să citească, Iloba turuise neîncetat, până ce vocea lui devenise un murmur îndepărtat, poate pentru că încerca să-l facă pe Obinze să nu mai fie atât de îngrijorat. Acum vorbea cu prietenii lui Cleotilde, cu o lejeritate amicală, despre noul antrenor al lui Chelsea, despre Big Brother, ca şi cum se aflau cu toţii acolo pentru ceva banal şi cât se poate de firesc.

— E timpul să mergem, a spus Iloba.

Au pornit spre Starea Civilă. Era o după-amiază însorită. Obinze a deschis uşa şi i-a lăsat pe ceilalţi să intre pe coridorul anost, unde s-au oprit să se orienteze încotro era registratura. Doi poliţişti stăteau în spatele uşii, privindu-i cu ochi de oţel. Obinze şi-a potolit accesul de panică. Nu avea

niciun motiv să-şi facă griji, chiar niciunul, şi-a spus, la Starea Civilă probabil erau mereu poliţişti, dar a simţit, din strâmtoarea bruscă a coridorului, din vâscozitatea damnată a aerului, că ceva nu era în regulă, înainte să observe un bărbat care se apropia, cu mânecile suflecate, cu obrajii atât de îmbujoraţi încât părea că poartă o mască.

— Obinze Maduewesi? a întrebat bărbatul roşu în obraji.

Avea un vraf de hârtii în braţe şi Obinze a putut vedea o copie a paşaportului.

— Da, a zis Obinze cu glas scăzut, şi acel cuvânt, da, era o confirmare pentru ofiţerul de imigraţie îmbujorat, pentru Iloba şi Cleotilde, dar şi pentru el însuşi că totul se terminase.

— Viza dumneavoastră a expirat şi nu aveţi voie să vă aflaţi pe teritoriul Marii Britanii, a spus bărbatul îmbujorat.

Un poliţist i-a prins încheieturile în cătuşe. Se simţea ca şi cum ar fi privit scena de la depărtare, ca şi cum s-ar fi privit mergând spre maşina poliţiei, cufundându-se în bancheta prea moale din spate. Se temuse de atâtea ori că asta se va întâmpla, atâtea momente topite în ceaţa panicii, şi acum totul părea ecoul insipid al unei consecinţe. Cleotilde s-a aruncat la pământ şi a început să plângă. Poate că nu vizitase niciodată ţara tatălui ei, dar în acel moment a fost convins de africanitatea ei, altfel cum s-ar fi putut arunca la pământ cu acel artificiu teatral perfect? Se întreba dacă lacrimile ei erau pentru el sau pentru ea însăşi sau pentru ce ar fi putut fi între ei. Ea n-avea totuşi niciun motiv de îngrijorare, de vreme ce era cetăţean european, şi poliţiştii abia dacă i-au aruncat o privire. El a fost cel care a simţit greutatea cătuşelor în maşină până la secţia de poliţie, cel care şi-a predat în tăcere ceasul şi cureaua şi portofelul, şi care l-a privit pe poliţist luându-i telefonul şi închizându-l. Pantalonii largi ai lui Nicholas căzeau de pe el.

— Şi pantofii. Scoateţi-vă pantofii, a spus poliţistul.

Şi-a scos pantofii. A fost dus într-o celulă. Era mică, cu pereţi maronii, şi gratiile de metal, atât de groase încât nu putea cuprinde una cu mâna, i-au amintit de cuşca cimpanzeilor din abjecta şi uitata grădină zoologică din Nsukka. Un singur bec ardea atârnat de tavanul foarte înalt. Celula minusculă, o vastitate răsunătoare, drenantă.

— Ştiaţi că vă expirase viza?

— Da, a zis Obinze.

— Eraţi pe cale să vă căsătoriţi fictiv?

— Nu. Eu şi Cleotilde suntem împreună de ceva timp.

— Pot să contactez un avocat pentru dumneavoastră, dar este evident că veți fi deportat, a spus ofițerul de imigrație pe un ton egal.

Când a sosit avocatul, cu fața bucălată, cu bolte întunecate suspendate sub ochi, Obinze și-a amintit toate filmele în care avocatul din oficiu este distras și epuizat. A venit cu o servietă, dar nu a deschis-o și s-a așezat în fața lui Obinze, fără nimic, niciun dosar, nicio hârtie, niciun stilou. Era plăcut și empatic.

— Guvernul are un caz puternic și putem face apel, dar ca să fiu sincer nu vom putea decât amâna deportarea, a zis el, cu aerul unui om care mai spusese exact aceleași cuvinte, pe exact același ton, de mai multe ori decât și-ar fi dorit sau decât și-ar fi putut aminti.

— Sunt dispus să mă întorc în Nigeria, a spus Obinze.

Ultima lui fărâmă de demnitate era ca un ambalaj rupt pe care își dorea cu disperare să-l închidă la loc.

— OK, atunci, a zis avocatul surprins, și apoi s-a ridicat puțin prea grăbit, ca și cum era recunoscător că misiunea îi fusese ușurată. Obinze l-a privit plecând. Urma să bifeze pe un formular o căsuță conform căreia clientul lui era dispus să fie înlăturat. „Înlăturat”. Acel cuvânt îl făcea pe Obinze să se simtă lipsit de viață. Un lucru care trebuia înlăturat. Un lucru fără suflare și fără judecată. Un lucru.

Ura apăsarea rece a cătușelor, semnele pe care își imagina că i le lăsau pe încheieturi, licărirea cercurilor de metal legate între ele care îi răpiseră abilitatea de a se mișca. Iată-l încătușat, condus prin sala de așteptare a aeroportului din Manchester și în răcoarea și larma acelui aeroport, cu bărbați și femei și copii, călători și oameni de serviciu și gardieni care îl priveau, întrebându-se ce fărădelege a comis. Nu și-a dezlipit privirea de la o femeie albă, înaltă, care se grăbea în fața lui, cu părul fluturându-i în urmă, cu rucsacul în spate. Ea nu i-ar înțelege povestea, de ce mergea acum prin aeroport cu încheieturile prinse în metal, fiindcă oamenii ca ea nu resimțeau anxietatea vizei când călătoreau. Și-ar fi putut face griji în privința banilor, în privința locuinței, în privința siguranței, poate chiar și în privința vizei, dar niciodată cu acea anxietate care să-i paralizeze coloana vertebrală.

A fost condus într-o încăpere cu paturi suprapuse, îngrămădite mizerabil lângă pereți. Trei bărbați erau deja acolo. Unul, din Djibouti, vorbea puțin, stătea întins și se holba la tavan ca și cum refăcea în minte drumul care îl adusese într-un centru de detenție din aeroportul Manchester. Doi erau nigerieni. Cel mai tânăr stătea în fund pe pat pocnindu-și neîncetat degetele.

Cel mai în vârstă măsura camera mică în lung şi-n lat şi nu se oprea din vorbit.

— Frăţică, pe tine cum te-au prins? l-a întrebat pe Obinze, cu o familiaritate imediată pe care Obinze a detestat-o.

Ceva la el îi amintea de Vincent. A ridicat din umeri şi nu i-a răspuns nimic, nu trebuia să-i arate curtoazie doar pentru că împărţeau o celulă.

— Aş putea primi ceva de citit? l-a întrebat Obinze pe un ofiţer de imigraţie atunci când a venit să îl conducă pe bărbatul din Djibouti care avea un vizitator.

— De citit, a repetat ofiţerul, cu sprâncenele ridicate.

— Da. O carte sau o revistă sau un ziar, a zis Obinze.

— Vrei să citeşti, a spus, şi pe faţă i s-a citit un amuzament dispreţuitor. Îmi pare rău. Dar avem o cameră cu televizor şi ai voie să mergi acolo după ora prânzului.

În camera cu televizorul se afla un grup de bărbaţi, mulţi dintre ei nigerieni, vorbind tare. Ceilalţi stăteau împrejur, prăbuşiţi în propria deznădejde, ascultându-i pe nigerieni cum făceau schimb de poveşti, câteodată râzând, alteori autocompătimindu-se.

— Ah asta nu a doua oară. Prim oară venit cu paşaport diferit, a spus unul dintre ei.

— Na pentru muncă colo m-au luat o

Obinze îi invidia pentru ceea ce erau, bărbaţi care schimbau nume şi paşapoarte cu uşurinţă, care plănuiau şi să se întoarcă, şi să treacă din nou prin toate astea fiindcă nu aveau nimic de pierdut. El nu avea acel *savoir faire* al lor, era moale, un băiat care în copilărie mâncase fulgi de porumb şi citise cărţi, crescut de o mamă în vremuri când adevărul nu devenise încă un lux. Îi era ruşine să fie cu ei, printre ei. Lor nu le era ruşine şi chiar şi pentru asta îi invidia.

•

În detenţie se simţea expus, vulnerabil, cu interiorul la vedere. Acum vocea mamei la telefon părea aproape străină, o femeie vorbind o engleză nigeriană curată, spunându-i calmă să fie tare, că-l va aştepta în Lagos, şi el şi-a amintit cum, cu ani în urmă, când guvernul generalului Buhari raţionalizase bunurile de consum, astfel că ea nu mai aducea acasă cutii gratuite de lapte, începuse să râşnească singură boabe de soia ca să facă lapte. Spunea că laptele de soia era mai hrănitor decât cel de vacă, şi el, deşi refuza lichidul granulos dimineaţa, o privea pe ea bându-l cu un bun-simţ resemnat.

La fel păruse și acum la telefon, spunându-i că va veni să-l ia de la aeroport, ca și cum ar fi fost mereu conștientă de acea posibilitate: fiul ei în detenție, așteptând să fie înlăturat dintr-o țară îndepărtată.

Se gândea mult la Ifemelu, imaginându-și ce ar putea face, cum i se schimbase viața. Ea îi spusese o dată, când erau la facultate:

— Știi ce am admirat cel mai mult la tine în liceu? Faptul că nu aveai niciodată o problemă să spui „Nu știu”. Ceilalți băieți pretindeau că știau ce nu știau. Dar tu aveai această încredere în tine și puteai să recunoști când nu știai ceva.

O luase ca pe un compliment neobișnuit și venerase această imagine despre sine, poate fiindcă știa că nu era pe de-a-ntregul adevărată. Se întreba ce părere ar fi avut ea dacă ar fi știut unde se afla acum. L-ar fi compătimit, era sigur de asta, dar oare n-ar fi fost, într-o mică măsură, și dezamăgită? A fost cât pe ce să-l roage pe Iloba să ia legătura cu ea. N-ar fi fost greu să o găsească, știa deja că locuia în Baltimore. Dar nu l-a rugat. Când Iloba l-a vizitat, au vorbit despre avocați. Amândoi știau că nu avea sens, și totuși Iloba a vorbit despre avocați. Stătea în fața lui Obinze, cu capul sprijinit într-o mână și vorbind despre avocați. Obinze se întreba dacă nu cumva unii dintre avocați existau numai în mintea lui Iloba.

— Știu un avocat în Londra, un ghanez, l-a reprezentat pe un tip care nu avea niciun act, era practic îmbarcat într-un avion spre casă, și iată că, în secunda doi, tipul era pus în libertate. Lucrează în IT acum.

Alteori, Iloba se consola subliniind ceea ce era evident.

— Măcar dacă ai fi apucat să te căsătorești înainte să vină, spunea. Știi că dacă ajungeau și cu o secundă după ce erați declarați soț și soție, nu s-ar mai fi atins de tine?

Obinze aproba din cap. Știa, și Iloba știa că știe. La ultima lui vizită, după ce Obinze i-a spus că urma să fie mutat în Dover a doua zi, Iloba a început să plângă.

— Zet, nu trebuia să iasă așa.

— Iloba, de ce vorbești prostii? Nu mai plânge, prietene, a spus Obinze, mulțumit să fie într-o poziție din care putea pretinde tărie.

Și totuși, când Nicholas și Ojiugo au venit la el, i-a displăcut cât de mult se străduiau să pară optimiști, de parcă ar fi fost în spital, și ei veniseră să-l vadă. Au stat în fața lui și au vorbit, peste masa rece și goală, despre treburile zilnice, Ojiugo rostind cuvintele puțin prea repede, și Nicholas spunându-i lui Obinze într-o oră mai multe decât îi spusese în săptămâni întregi: Nne fusese

acceptată în National Children’s Orchestra, Nna câştigase încă un premiu. I-au adus bani, romane, o plasă cu haine. Nicholas fusese la cumpărături pentru el, aşa că majoritatea hainelor erau noi şi aveau mărimea lui.

— Dar se poartă bine cu tine? Dar se poartă bine cu tine? îl întreba întruna Ojiugo, ca şi cum felul cum era tratat ar fi fost mai important decât realitatea dezolantă a situaţiei: că era într-un centru de detenţie, pe punctul de a fi deportat. Nimeni nu se purta normal. Erau prinşi cu toţii sub vraja nenorocirii lui.

— Aşteaptă nişte locuri libere într-un zbor pentru Lagos, a zis Obinze. Până atunci or să mă ţină în Dover.

Obinze citise despre Dover într-un ziar. O fostă închisoare. Părea suprarealist să fie dus prin porţile automate, zidurile înalte, sârma ghimpată. Celula lui era mai mică, mai rece decât cea din Manchester, şi colegul său, un alt nigerian, i-a spus că nu avea de gând să se lase deportat. Avea o faţă ascuţită, înăsprită.

— O să-mi dau jos cămaşa şi pantofii când vor încerca să mă îmbarce. Voi cere azil, i-a spus lui Obinze. Dacă îţi dai jos cămaşa şi pantofii, nu te îmbarcă.

Repeta asta adesea, ca pe o mantră. Din când în când se băşea zgomotos, fără să spună nimic şi, din când în când, se aşeza în genunchi în mijlocul celulei, cu mâinile ridicate spre cer, şi se ruga.

— Dumnezeu, Tatăl nostru, slavă numelui tău! Nimic nu e prea mult pentru tine! Îţi slăvesc eu numele!

Pe palme avea şanţuri adânci. Obinze se întreba ce atrocităţi văzuseră acele mâini. Se simţea sufocat în celulă, i se permitea să iasă numai pentru a face mişcare şi pentru a mânca o hrană care îl ducea cu gândul la un bol de viermi fierţi. Nu putea să mănânce, îşi simţea corpul vlăguit, carnea evaporându-i-se. Până în dimineaţa când l-au urcat într-un microbuz, fire aspre de păr neîngrijit îi acoperiseră obrajii ca un covor de iarbă artificială. Soarele încă nu răsărise. Stătea alături de două femei şi cinci bărbaţi, cu toţii încătuşaţi, cu toţii cu destinaţia Nigeria, mărşăluind în aeroportul Heathrow prin filtrele de securitate şi imigraţie până la avion, sub privirile insistente ale celorlalţi pasageri. Au fost duşi pe ultimul rând de scaune, lângă toaletă. Obinze nu s-a clintit cât a ţinut zborul. A refuzat mâncarea.

— Nu, mulţumesc, i-a spus însoţitoarei de zbor.

— Pot eu să iau a lui? a zis nerăbdătoare femeia de lângă el.

Fusese şi ea la Dover. Avea buze foarte închise la culoare şi un fel de-a fi

jovial, nimic nu părea s-o doboare. Avea să facă rost, era sigur de asta, de un alt pașaport cu un alt nume și să încerce din nou.

— Nu puteți pleca singuri. Un ofițer de imigrație va veni să vă ia în custodie, i-a înștiințat o însoțitoare de bord, oprindu-se deasupra capetelor lor, atunci când avionul și-a început coborârea spre Lagos.

Chipul îi era schimonosit de dezgust, ca și cum erau cu toții niște criminali care îi făceau de rușine pe nigerienii integri ca ea. Avionul s-a golit. Obinze a privit pe fereastră un avion vechi, sub soarele blând al după-amiezii târzii, până când un bărbat în uniformă a venit pe culoar. Era burtos, era pesemne un chin să-și închidă nasturii de la cămașă.

— Da, da, am venit să vă preiau în custodie! Bine ați revenit acasă! a zis el cu umor, și lui Obinze i-a amintit de acea ușurință a nigerienilor de a râde, refugiindu-se în umor.

Îi fusese dor de asta.

— Râdem prea mult, spusese mama lui o dată. Ar trebui să râdem mai puțin și să ne rezolvăm problemele mai mult.

Bărbatul în uniformă i-a condus într-un birou și le-a înmânat niște formulare. Numele. Vârsta. Țara din care ați venit.

— S-au purtat bine cu tine? l-a întrebat bărbatul pe Obinze.

— Da, a zis el.

— Deci, ai ceva pentru băieți?

Obinze s-a uitat la el o clipă, i-a privit chipul deschis, a înțeles perspectiva lui simplă asupra lumii, în fiecare zi aveau loc deportări și viața mergea mai departe. Obinze a scos din buzunar o bancnotă de zece lire sterline din banii pe care Nicholas i-i dăduse. Bărbatul a luat-o zâmbind.

Afară era ca și cum ar fi respirat abur încins, își simțea capul ușor. O nouă tristețe l-a învăluit, tristețea zilelor ce aveau să vină, când lumea i se va părea descentrată, iar perspectiva lui lipsită de claritate. În zona de la Sosiri, delimitată de cordoane, la câțiva pași de ceilalți oameni, îl aștepta mama lui.

PARTEA A PATRA

Capitolul 31

– Era ceva ce-mi doream să simt şi nu simţeam, i-a spus Ifemelu Ginikăi după ce s-a despărţit de Curt.

— Ce tot spui? L-ai înşelat! a clătinat Ginika din cap ca şi cum Ifemelu ar fi fost nebună. Ifem, sincer, uneori nu te înţeleg.

Era adevărat, îl înşelase pe Curt cu un bărbat mai tânăr care locuia în Charles Village în acelaşi bloc cu ea şi cânta într-o trupă. Dar era la fel de adevărat că tânjise după intensitatea unor sentimente pe care nu le simţise niciodată alături de Curt. Nici în ea nu crezuse cu totul când erau împreună: Curt, fericit şi atrăgător, capabil să-şi modeleze viaţa aşa cum îşi dorea. Îl iubea, adora viaţa uşoară şi efervescentă pe care i-o oferea, şi totuşi se împotrivea adesea imboldului de a născoci obstacole, de a-i umbri cât de cât solaritatea.

— Cred că te autosabotezi, a spus Ginika. De asta l-ai îndepărtat şi pe Obinze. Iar acum îl înşeli pe Curt pentru că, la un anumit nivel, crezi că nu meriţi să fii fericită.

— Mai lipseşte să-mi sugerezi că ar trebui să iau pastile pentru Dereglare de Autosabotaj, a zis Ifemelu. E absurd.

— Atunci de ce-ai făcut-o?

— A fost o greşeală. Oamenii mai greşesc. Oamenii fac tâmpenii.

De fapt, o făcuse din curiozitate, dar nu i-ar fi spus asta Ginikăi, pentru că ar fi părut ceva frivol; Ginika n-ar fi înţeles, Ginika prefera un motiv solemn şi important precum autosabotajul. Nici măcar nu era sigură că îl plăcea pe Rob, care purta blugi rupţi şi murdari, bocanci soioşi, cămăşi grosolane, şifonate. Nu înţelegea *grunge*-ul, ideea de a arăta neîngrijit pentru că îţi permiteai să fii neîngrijit, era o batjocură la adresa sărăciei. Felul în care se îmbrăca îl făcea în ochii ei superficial, şi totuşi era curioasă cum ar fi arătat gol lângă ea în pat. Sexul a fost bun prima oară, ea deasupra, alunecând înainte şi înapoi, şi gemând, cu mâinile înfipte în pieptul lui, simţindu-se vag şi sofisticat teatrală. Dar a doua oară, după ce a ajuns în apartamentul lui şi el a luat-o în braţe, s-a simţit cuprinsă de apatie. El gâfâia deja când ea s-a

smuls din îmbrățișare, și-a luat geanta și a plecat. În lift, a fost copleșită de sentimentul înfricoșător de a căuta cu disperare ceva solid, dar tot ce atingea se risipea în neant. S-a dus la Curt și i-a spus.

— Nu a însemnat nimic. S-a întâmplat o singură dată și îmi pare atât de rău.

— Hai, lasă glumele, a zis el, dar în groaza neîncrezătoare care îi întuneca albastrul ochilor, Ifemelu a văzut că el știa că nu-i o glumă. Au trecut ore întregi de evitare, ore în care a băut ceai și a pus muzică și și-a verificat e-mail-ul, în timp ce Curt stătea întins pe canapea, tăcut și inert, înainte ca el să întrebe:

— Cine e?

I-a spus cum îl chema. Rob.

— E alb?

— Da, a răspuns, surprinsă că o întrebase asta imediat.

Prima oară îl văzuse pe Rob cu câteva luni înainte, în lift, cu hainele murdare și părul slinos, și el îi zâmbise și îi spusese „Ne mai auzim”. După aceea, de fiecare dată când îl întâlnea, o privea cu un soi de interes leneș, ca și cum amândoi știau că avea să se întâmple ceva între ei și că era doar o chestiune de timp.

— Cine dracu’ e ăsta? a întrebat Curt.

I-a spus că locuia deasupra, că doar se salutaseră până în acea seară când l-a văzut întorcându-se de la magazin și a întrebat-o dacă n-ar vrea să bea un pahar cu el, și ea făcuse un lucru prostesc, impulsiv.

— I-ai dat ce și-a dorit, a spus Curt.

Trăsăturile feței i se înăspriseră. Era ciudat să audă asta de la Curt, era genul de lucru pe care l-ar fi spus mătușica Uju, care vedea sexul ca pe ceva ce o femeie dă unui bărbat, dar pierzând ceva din ea însăși.

— Am luat ce mi-am dorit eu. Dacă i-am dat ceva, atunci a fost întâmplător, l-a corectat ea pe Curt, într-un acces de inconștiență.

— Tu te-auzi? Încearcă dracu’ să te-auzi! Vocea lui Curt devenise aspră. Cum ai putut să-mi faci una ca asta? M-am purtat atât de bine cu tine.

Deja vorbea despre relația lor la trecut. Iminența mutației iubirii a lăsat-o perplexă, văzând cât de rapid putea deveni persoana iubită un străin. Unde pierise iubirea? Poate că dragostea adevărată era doar aceea a familiei, cumva legată de sânge, pentru că dragostea față de copii nu dispare ca aceea pentru un iubit.

— Nu vrei să mă ierți, a zis ea, pe jumătate întrebător.

— Eşti o târfă, a spus el.

A folosit cuvântul ca pe un cuţit, i-a ieşit din gură ca o înjunghiere dispreţuitoare. I se părea incredibil să-l audă pe Curt rostind „târfă” atât de distant, şi ochii i s-au umplut de lacrimi, ştiind că îl transformase în cineva care putea rosti „târfă” atât de distant şi totodată dorindu-şi ca el să fi fost cineva care nu ar spune „târfă” orice s-ar întâmpla. Singură în apartamentul ei, nu s-a putut opri din plâns, ghemuită pe covorul din sufragerie atât de rar folosit încât mirosea încă a nou. Relaţia cu Curt era ceea ce îşi dorea, valul care o purtase până aici, şi totuşi luase un topor şi o măcelărise. De ce o măcelărise? Şi-a imaginat-o pe mama ei spunând că diavolul e de vină. Îşi dorea să fi crezut în diavol, într-o altă fiinţă din afara ei care îi invadase mintea şi o făcuse să măcelărească ceea ce iubea.

L-a sunat pe Curt săptămâni în şir, l-a aşteptat în faţa clădirii, i-a spus din nou şi din nou cât de rău îi părea, cât de mult îşi dorea să încerce să repare lucrurile. În ziua în care s-a trezit şi a acceptat în cele din urmă că el nu o va mai suna, că nu-i va deschide uşa oricât de tare ar bate, s-a dus la barul lor preferat din centru. Barmaniţa, care îi cunoştea, i-a zâmbit blând, consolator. I-a zâmbit şi ea şi a comandat încă un mojito, gândindu-se că poate barmaniţa era mai potrivită pentru Curt, cu părul ei castaniu satinat, cu braţele ei subţiri şi hainele negre, mulate, şi capacitatea de a sporovăi mereu inocent; ea ar fi mereu inocent de fidelă, dacă ar fi fost cu un tip precum Curt, n-ar fi fost curioasă cum e sexul cu un necunoscut care cântă muzică dizarmonică. Ifemelu s-a uitat lung la pahar. Ceva era în neregulă cu ea. Nu ştia ce, dar ceva era în neregulă cu ea. O sete, o nelinişte. O cunoaştere de sine incompletă. Senzaţia a ceva îndepărtat, la care nu putea ajunge. Mult timp de-atunci încolo, amintirea sfârşitului relaţiei cu Curt a fost asta: plecarea în trombă din Charles Street într-un taxi, puţin ameţită şi puţin uşurată şi puţin singură, cu un şofer punjabi care îi povestea mândru că notele copiilor lui erau mai bune decât ale copiilor americani.

•

Peste câţiva ani, la un dineu din Manhattan, la o zi după ce Barack Obama devenise candidatul Partidului Democrat pentru preşedinţia Statelor Unite, înconjurată de oaspeţi, cu toţii suporteri fervenţi ai lui Obama, care lăcrimau de la vin şi de la victorie, un bărbat alb cu un început de chelie a spus: „Obama va pune capăt rasismului din această ţară”, iar o poetă haitiană elegantă, cu şolduri late, cu o coafură afro mai bogată decât a lui Ifemelu, a încuviinţat din cap şi a spus că fusese timp trei ani iubita unui bărbat alb din

California, şi că rasa nu fusese niciodată o problemă între ei.

— Asta e o minciună, i-a spus Ifemelu.

— Poftim? a întrebat femeia, ca şi cum nu-i venea să creadă ce auzea.

— E o minciună, a repetat Ifemelu.

— Îmi spui tu mie ce-am trăit? i-a spus femeia, cu ochii ieşiţi din orbite.

Chiar dacă Ifemelu ajunsese să înţeleagă că astfel de oameni spuneau ceea ce spuneau pentru a nu-i pune pe ceilalţi într-o situaţie incomodă şi pentru a arăta că apreciau Cât De Departe Am Ajuns, chiar dacă până atunci se instalase confortabil în cercul lui Blaine, din care făcea parte şi noul iubit al acestei femei, şi chiar dacă ar fi trebuit să nu continue discuţia, n-a făcut-o. N-a putut. Din nou, cuvintele i-au anihilat voinţa, au luat-o cu asalt şi i s-au rostogolit de pe buze.

— Spui că rasa nu a fost o problemă doar pentru că îţi doreşti să nu fi fost. Cu toţii ne dorim să nu fie. Dar asta e o minciună. Vin dintr-o ţară unde rasa nu e o problemă, nu m-am gândit la mine ca la o persoană de culoare, am devenit o persoană de culoare numai când am ajuns în America. Atunci când eşti o persoană de culoare în America şi te îndrăgosteşti de o persoană albă, rasa nu contează când sunteţi doar voi doi, când eşti doar tu şi persoana iubită. Dar, în momentul în care ai păşit în afară, rasa contează. Însă noi nu vorbim despre asta. Nici măcar nu le împărtăşim partenerilor noştri lucrurile mărunte care ne scot din sărite şi lucrurile pe care ne dorim ca ei să le înţeleagă mai bine, fiindcă ne e teamă să nu ne spună că reacţionăm exagerat sau că suntem prea sensibili. Şi nu vrem să spună: uite cât de departe am ajuns, acum 40 de ani era ilegal până şi să fim un cuplu, bla-bla-bla, pentru că ştii ce ne trece prin cap atunci când o spun? Ne întrebăm: dar de ce dracu' a trebuit să fie ilegal vreodată? Însă nu spunem nimic. Lăsăm totul să ni se adune în minte şi, când suntem la o cină liberală plăcută ca aceasta, spunem că rasa nu contează fiindcă asta trebuie să spunem, pentru a nu ne pune prietenii liberali simpatici într-o situaţie incomodă. Ăsta-i adevărul. Vorbesc din experienţă.

Gazda, o franţuzoaică, i-a aruncat o privire soţului ei american, cu un zâmbet de o satisfacţie perfidă pe chip; cele mai memorabile dineuri sunt cele la care invitaţii spun lucruri neaşteptate şi cu potenţial jignitor.

— Mi-ar plăcea la nebunie să iau acasă nişte sos din acela fabulos dacă a mai rămas, i-a spus poeta gazdei, clătinând din cap, privindu-i pe ceilalţi ca şi cum nu-i venea să creadă că ei chiar o ascultau pe Ifemelu. Dar o făceau, cu toţii tăcuţi, cu ochii aţintiţi asupra lui Ifemelu ca şi cum era pe punctul de a

deconspira un secret impudic care să-i incite şi, în acelaşi timp, să-i transforme în complici. Ifemelu băuse prea mult vin alb, din când în când avea senzaţia că mintea îi înota în ape tulburi, şi ulterior avea să le trimită câte un e-mail de scuze gazdei şi poetei. Dar în momentul acela toată lumea o privea, chiar şi Blaine, a cărui expresie nu o putea interpreta de data asta. Aşa că a început să vorbească despre Curt.

Ea şi Curt nu evitau subiectul rasei, nu despre asta era vorba. Dar discutau despre asta în felul acela alunecos, nerecunoscând nimic, neangajându-se la nimic, sfârşind prin a rosti cuvântul „nebunie", ca un artefact bizar supus examinării şi apoi lăsat deoparte. Sau în glumă, ceea ce îi provoca un vag disconfort nemărturisit. Iar Curt nu pretindea că în America să fii negru sau alb era acelaşi lucru, ştia asta. În schimb, ea nu pricepea cum el putea înţelege anumite lucruri şi putea să rămână complet opac la situaţii similare. De exemplu, înainte de nunta verişoarei lui, Ashleigh, Curt a dus-o să se penseze la un salon din cartierul în care copilărise. Ifemelu a intrat şi i-a zâmbit femeii asiatice de la recepţie.

— Bună, aş vrea un pensat.

— Nu lucrăm cu sprâncene ondulate, a spus femeia.

— Nu lucraţi cu sprâncene ondulate?

— Nu, îmi pare rău.

Ifemelu a privit-o îndelung pe femeia din faţa ei, n-avea rost să înceapă o ceartă. Dacă nu lucrau cu sprâncene ondulate, atunci asta era, orice ar fi însemnat asta. L-a sunat pe Curt şi l-a rugat să vină s-o ia fiindcă salonul nu lucra cu sprâncene ondulate. Curt a intrat, şi ochii lui albaştri au devenit şi mai albaştri, şi a spus că vrea să vorbească imediat cu managerul.

— O să-i faceţi iubitei mele sprâncenele sau vă închid căcatul ăsta imediat. Nu meritaţi să funcţionaţi.

— Îmi pare atât de rău, a fost o neînţelegere, a zis femeia, transformată într-o domniţă zâmbitoare şi serviabilă. Da, puteau să se ocupe de sprâncenele ei. Ifemelu nu voia, îngrijorată că i le-ar fi putut arde sau că i-ar fi putut smulge pielea, dar Curt vorbise atât de mânios în numele ei, cu furia mocnind în aerul închis al salonului, încât a rămas şi a stat încordată până i s-au epilat sprâncenele.

— De unde şi până unde ai sprâncenele ondulate? Şi de ce dracu' ar fi mai greu de epilat? a întrebat Curt în timp ce se întorceau cu maşina.

— Poate că n-a făcut niciodată sprâncenele unei femei de culoare şi, deci, îşi închipuie că e ceva diferit, pentru că părul nostru *este* diferit, dar acum

bănuiesc c-a aflat că sprâncenele nu sunt chiar atât de diferite.

Curt a clătinat din cap şi a luat-o de mână, avea palma călduţă. La cocktail, i-a ţinut degetele strâns. Tinere feminine în rochii minuscule, ţinându-şi respiraţia şi sugându-şi burta, s-au înghesuit să-l salute şi să flirteze cu el, fiecare întrebându-l dacă îşi amintea de ea, prietena lui Ashleigh din liceu, colega de cameră a lui Ashleigh din facultate. Atunci când Curt spunea „Ea este iubita mea, Ifemelu", o priveau surprinse, o surpriză pe care unele o mascau, altele nu, şi pe chipurile lor se citea întrebarea „De ce ea?" Pe Ifemelu o amuzau. Mai văzuse acea privire, la necunoscutele albe de pe stradă care îi vedeau ţinându-se de mână, şi pe faţa nedumerită li se citea instantaneu surpriza. Surpriza celor care se confruntau cu o mare pierdere în tribul lor. Nu doar că el era alb, dar era un alb cu păr auriu răvăşit şi un chip frumos, cu trup atletic, şarm solar, emanând parfumul banilor. Dacă ar fi fost gras, în vârstă, sărac, banal, excentric sau cu *dread*-uri, ar fi fost ceva mai puţin remarcabil, şi gardienii tribului s-ar fi relaxat. În plus, deşi ea era o fată de culoare drăguţă, nu era genul de fată de culoare pe care, cu puţin efort, şi-ar fi putut-o imagina lângă el: nu avea pielea deschisă la culoare, nu era birasială. La acea petrecere, în timp ce Curt o ţinea de mână şi o săruta, şi o prezenta tuturor, amuzamentul ei s-a coagulat în epuizare. Privirile începuseră să îi străpungă pielea. Chiar şi protecţia lui Curt o obosea, nevoia de protecţie o obosea.

— O vezi pe tipa aia cu bronzul artificial ieftin? i-a şoptit Curt. Nici măcar nu-şi dă seama că prietenul ei te soarbe din priviri de când am intrat.

Aşadar el observase şi înţelesese privirile „De ce ea?" A fost surprinsă. Câteodată, în acea exuberanţă spumoasă pe care plutea, avea câte o intuiţie fulgerătoare, o percepţie nebănuită, şi se întreba dacă nu cumva erau şi alte lucruri mai importante pe care nu le observase la el. Ca atunci când îi răspunsese mamei lui, care frunzărea ziarul de duminică şi bâiguise că încă erau oameni care mai găseau motive să se plângă, deşi America nu mai ţinea cont acum de culoarea pielii:

— Fii serioasă, mamă! Ce-ar fi dacă zece oameni care arată ca Ifemelu ar intra dintr-odată aici să ia prânzul? Îţi dai seama că prietenii noştri de la celelalte mese ar fi cel puţin deranjaţi, nu?

— Poate, a răspuns mama lui indiferentă, şi a săgetat-o cu privirea pe Ifemelu, ridicând acuzator o sprânceană, ca şi cum ar fi spus că ştia foarte bine cine îi transformase fiul într-un luptător patetic împotriva rasismului. Ifemelu a zâmbit, un mic zâmbet victorios.

Și totuși. Odată, o vizitaseră în Vermont pe mătușa lui Claire, care avea o fermă organică și mergea desculță peste tot și spunea cât de legată de pământ se simțea făcând asta. Ifemelu simțise la fel în Nigeria? a întrebat ea și a părut dezamăgită când Ifemelu a spus că mama ei ar fi plesnit-o dacă ar fi mers vreodată desculță. Claire le-a povestit întruna despre safariul ei kenyan, despre harul lui Mandela, despre cât îl adora pe Harry Belafonte, și Ifemelu s-a temut că va începe să vorbească în engleza afro-americană ori în swahili.

— Pun pariu că ar fi o persoană interesantă dacă s-ar purta firesc, a spus în timp ce plecau din casa sporovăielii. Nu am nevoie să-mi tot repete că îi plac oamenii de culoare.

Și Curt a spus că nu era vorba de rasă, că pur și simplu mătușa lui era hiperconștientă de diferențe, orice fel de diferențe.

— S-ar fi purtat exact la fel dacă aș fi apărut cu o rusoaică blondă, a zis el.

Bineînțeles că mătușa lui nu s-ar fi purtat la fel cu o rusoaică blondă. O rusoaică blondă e albă și mătușa lui nu ar fi simțit nevoia să-i demonstreze cât îi plac oamenii cu înfățișarea unei rusoaice blonde. Însă Ifemelu nu i-a spus asta lui Curt, își dorea să fie evident.

Când au intrat într-un restaurant cu fețe de masă din olandă, și chelnerul i-a privit și l-a întrebat pe Curt „O persoană?”, el s-a grăbit să îi spună că nu o zisese „în felul acela”. Și a vrut să-l întrebe „Dar în ce fel a zis-o?” Atunci când proprietara cu părul roz a unui *bed-and-breakfast* din Montreal a refuzat să-i observe prezența când se cazau, un refuz categoric, zâmbind și privindu-l doar pe Curt, a vrut să-i spună cât de jignită se simțise, cu atât mai mult cu cât nu era sigură dacă femeii îi displăceau oamenii de culoare sau îl plăcea pe Curt. Dar nu o făcuse, fiindcă el i-ar fi spus că exagerează sau că e obosită sau și una, și alta. Pur și simplu, uneori vedea și alteori era incapabil să vadă. Știa că ar fi trebuit să-i mărturisească aceste gânduri, știa că, dacă nu o face, lăsa o umbră să planeze asupra lor. Dar a ales tăcerea. Până în ziua în care s-au certat în legătură cu revista ei. Într-una dintre rarele dimineți pe care le petreceau în apartamentul ei, în aroma omletei pregătite de ea, Curt a luat un exemplar din *Essence* din teancul de pe măsuța de cafea.

— Revista asta e cam inegală rasial, a spus el.

— Poftim?

— Serios, sunt numai poze cu negrese.

— Vorbești serios? l-a întrebat.

— Da, a răspuns el nedumerit.

— Hai într-o librărie.

— Poftim?

— Trebuie să-ți arăt ceva. Nu întreba de ce.

— OK, a zis el, neștiind în ce consta acea nouă aventură, dar nerăbdător să participe, cu un entuziasm copilăresc.

Ifemelu a condus până la librăria din Inner Harbor, a ales câteva exemplare din diferite reviste pentru femei și s-a îndreptat către cafenea.

— Vrei un *latte*? a întrebat el.

— Da, mulțumesc. Hai să începem de la coperte, a spus ea după ce s-au așezat, cu paharele de cafea pe masă. A întins revistele. Uite, numai femei albe! Asta ar trebui să fie hispanică, poți să-ți dai seama fiindcă au scris două cuvinte în spaniolă aici, dar arată exact la fel ca femeia asta albă, nu e nicio diferență în nuanța pielii, la păr sau în trăsături. Acum, o să dau pagină cu pagină și tu să-mi spui câte negrese vezi.

— Hai, iubito, a zis Curt, amuzat, lăsându-se pe spate, sorbind din cafea.

— Te rog, fă-mi pe plac, a spus ea.

Așa că el a numărat.

— Trei negrese, a spus la final. Sau poate patru. Ea ar putea fi de culoare.

— Deci trei femei de culoare în vreo 2000 de pagini, și toate sunt birasiale sau de rasă ambiguă, așa că ar putea fi și din India sau Puerto Rico sau mai știu eu de unde. Niciuna nu are tenul închis la culoare. Niciuna nu arată ca mine, așa că nu pot să găsesc sfaturi despre machiaj în revistele astea. Uite, acest articol îți spune să te ciupești de obraji pentru a-ți da culoare, pentru că toate cititoarele ar trebui să aibă obraji care prind culoare când îi ciupești. Acesta îți descrie diferitele produse de păr pentru *toată lumea*, și „toată lumea” înseamnă blonde, brunete și roșcate. Eu nu mă-ncadrez. Iar acest articol vorbește despre cele mai bune balsamuri: pentru păr drept, ondulat și creț. Dar nu și pentru afro. Vezi ce înseamnă creț pentru ei? Părul meu n-ar putea niciodată să arate așa. Acest articol îți spune despre cum să-ți alegi fardul de pleoape în funcție de culoarea ochilor: albaștri, verzi sau căprui. Dar ochii mei sunt negri, așa că nu pot învăța ce fard mi se potrivește. Acesta spune că rujul roz este universal, adică universal dacă ești albă, pentru că eu aș arăta ca un clovn dacă m-aș da cu nuanța asta de roz. A, uite, aici e un progres. O reclamă la fond de ten. Sunt șapte nuanțe diferite pentru pielea albă și o nuanță ciocolatie generică, dar e un progres. Haide să ne întoarcem la inegal rasial. Acum înțelegi de ce există o revistă ca *Essence*?

— OK, iubito, OK, n-am vrut să fac o mare dezbatere din asta, a zis el.

În acea seară, Ifemelu i-a scris lui Wambui un e-mail lung despre librărie

şi reviste, despre lucrurile pe care nu i le spusese lui Curt, lucruri nerostite şi rămase în aer. Era un e-mail lung, care examina şi punea lucrurile sub semnul întrebării.

— E-atât de adevărat, i-a răspuns Wambui. Ar trebui să citească mai mulţi asta. Ar trebui să-ţi faci un blog.

Blogurile erau ceva nou, neobişnuit pentru ea. Dar să îi povestească lui Wambui ce se întâmplase nu era suficient, îşi dorea şi alţi cititori şi îşi dorea să afle şi poveştile altora. Câte persoane alegeau tăcerea? Câte deveneau de culoare în America? Câţi oameni simţiseră că lumea le era învăluită în ceaţă? După câteva săptămâni s-a despărţit de Curt, s-a înregistrat pe WordPress şi a început să scrie pe blog. Ulterior avea să-i schimbe numele, însă la început l-a numit *Raceteenth sau observaţiile bizare ale unui non-american de culoare despre ce înseamnă să fii de culoare în America.*

•

Primul ei articol era o versiune mai îngrijită a e-mail-ului pe care i-l trimisese lui Wambui. Curt era „Ex-ul alb sexy”. Peste câteva ore, a verificat traficul blogului. Nouă persoane îl citiseră. Speriată, a dat jos articolul. A doua zi, l-a urcat din nou, modificat şi redactat, încheindu-se cu acele cuvinte pe care şi le amintea atât de bine. Recitase acele cuvinte la dineul cuplului franco-american, în timp ce poeta haitiană se uita ţintă la ea, cu braţele încrucişate.

> *Cea mai simplă soluţie la rasism în America*? *Iubirea. Nu prietenia. Nu ceva superficial, călduţ, al cărui scop este confortul. Iubirea profundă, care te contorsionează, te dezmembrează, te face să respiri aerul celuilalt. Dar pentru că iubirea cu adevărat profundă este atât de rară şi societatea americană este astfel alcătuită încât o face şi mai rară între cei albi şi cei de culoare, rasismul nu va fi niciodată anihilat în America.*

— Ce poveste minunată! a spus gazda, cu mâna dusă teatral la piept, privindu-i pe cei de la masă, căutând o reacţie. Dar toţi au rămas tăcuţi, plecându-şi privirea nesiguri.

Bravo, Michelle Obama! *Plus părul, metaforă a rasei*

Eu și Prietena Albă suntem fane declarate Michelle Obama. Așa că ieri i-am spus: mă întreb dacă Michelle Obama folosește extensii, părul ei arată mai bogat acum, deși toată căldura aia probabil nu-i face bine. Și ea mi-a răspuns: adică ăla nu e părul natural? Deci mi se pare mie sau asta este o metaforă perfectă a rasei în America? Părul. Ați observat vreodată cum, în emisiunile TV de schimbare a înfățișării, în fotografia pentru „înainte" femeia de culoare are păr natural (nearanjat, creț), și în cea pentru „după", cineva i-a întins părul cu o bucată de metal fierbinte? Unele NA și NNA [prescurtare de la Negru/Negresă American(ă), respectiv Negru/Negresă Non-American(ă)], ar alerga dezbrăcate pe stradă mai degrabă decât să iasă în lume cu părul lor natural. Pentru că, vedeți voi, nu este profesionist, sofisticat, pur și simplu nu e normal. (Și vă rog să nu-mi spuneți că este același lucru pentru o femeie albă care nu-și vopsește părul.) Și când o negresă își lasă părul natural, lumea crede că și-a „făcut" ceva la el. De fapt, cei care poartă afro și codițe sunt cei care nu și-au „făcut" nimic la păr. Ar trebui s-o întrebați pe Beyonce ce a făcut. (Cu toții o iubim pe Bey, dar cum ar fi să ne arate, măcar o dată, cum are de fapt părul?) Eu am părul cârlionțat natural. Îl port în codițe sau afro. Nu, nu e o chestie politică. Nu, nu sunt artistă sau poetă sau cântăreață. Nicio fiică a pământului. Pur și simplu nu vreau soluții de îndreptare a părului, am deja suficiente surse de cancer în viață. (Apropo, am putea interzice perucile afro de Halloween? Afro nu e un costum, pentru numele lui Dumnezeu.) Imaginați-v-o pe Michelle Obama, sătulă de toată acea căldură, care s-ar hotărî să își lase părul natural și ar apărea la televizor cu o claie lânoasă sau cu onduleuri mărunte. (Nu știm ce textură ar avea. Nu e neobișnuit pentru o femeie de culoare să aibă trei texturi diferite la păr.) Ar face senzație, dar bietul Obama cu siguranță ar pierde votul independenților, chiar și al democraților indecișI.

UPDATE: ZoraNeale22, care e într-un proces de tranziție, m-a rugat să îmi public regimul de îngrijire. Untul de shea pur ca balsam care nu necesită clătire funcționează pentru multe tipuri

de păr natural. Dar nu și pentru al meu. Orice produs cu mult unt de shea îmi lasă părul cenușiu și uscat. Iar lipsa de hidratare e cea mai mare problemă a părului meu. Îl spăl o dată pe săptămână cu un șampon hidratant fără silicon. Folosesc un balsam hidratant. Nu îmi frec părul cu prosopul. Îl las ud, îl împart în șuvițe groase și aplic un produs cremos care nu necesită clătire (*acum prefer Qhemet Biologics, alte mărci preferate sunt Oyin Handmade, Shea Moisture, Bask Beauty și Darcy's Botanicals*). *Apoi îmi împletesc părul în trei-patru mari codițe și îmi prind o eșarfă de satin în jurul capului* (*satinul e bun, păstrează umezeala; bumbacul, nu, o absoarbe*). *Mă duc la culcare. A doua zi dimineață, îmi desfac codițele și voilà, un 'fro minunat! Este esențial să aplici produsul pe părul umed. Și niciodată, absolut niciodată, nu îmi pieptăn părul când e uscat. Îl pieptăn numai când e ud sau umed sau complet îmbibat într-un balsam hidratant. Acest regim de îngrijire împletește-cât-e-ud poate funcționa chiar și pentru Prietenele Albe cu Părul Foarte Creț care s-au săturat de placa de îndreptat și de tratamentele cu cheratină. Avem vreo NA sau NNA cu părul natural care vrea să ne spună cum își îngrijește părul*?

Capitolul 32

Săptămâni întregi, Ifemelu a încercat în van să-și amintească cine era înainte de Curt. Relația lor fusese pură întâmplare, nu și-ar fi putut-o imagina nici dacă ar fi vrut și, astfel, cu siguranță, se putea întoarce la cea care fusese înainte. Dar înainte era o ceață densă, și ea nu mai știa cine fusese, ce îi plăcuse, ce îi displăcuse, ce își dorise. Slujba o plictisea: făcea aceleași lucruri sterile, scriind comunicate de presă, editând comunicate de presă, corectând comunicate de presă, cu mișcări robotice, paralizante. Poate că fusese întotdeauna așa și nu-și dăduse seama, orbită de strălucirea lui Curt. Propriul apartament i se părea o casă străină. În weekend, mergea în Willow. Apartamentul mătușicii Uju era într-un grup compact de clădiri decorate cu stucaturi, într-un cartier verde, îngrijit, cu pietre decorative, în care seara

oameni prietenoşi îşi plimbau câinii de rasă. Uju avea din nou inima uşoară; vara purta o brăţară minusculă la gleznă, o strălucire optimistă aurie. Se alăturase Doctorilor Africani pentru Africa, oferindu-se voluntară pentru misiuni medicale de câte două săptămâni şi, în timpul călătoriei în Sudan, îl cunoscuse pe Kweku, un doctor ghanez divorţat.

— Se poartă cu mine de parcă aş fi o prinţesă. Exact cum se purta Curt cu tine, i-a spus lui Ifemelu.

— Încerc să-l uit, mătuşico. Nu mai vorbi despre el!

— Scuze, a spus mătuşica Uju, nepărând deloc să se scuze.

Îi spusese lui Ifemelu să facă totul pentru a salva relaţia, deoarece nu va mai găsi un alt bărbat care să o iubească aşa cum o făcuse Curt. Când Ifemelu i-a spus că se despărţise de Curt, Dike a zis:

— Era destul de mişto, vară-mea. O să fii OK?

— Da, sigur.

Poate că el simţea că lucrurile stăteau altfel şi îi cunoştea uşoară nestatornicie; aproape în fiecare noapte, stătea în pat şi plângea, învinuindu-se pentru ceea ce distrusese, spunându-şi că nu avea niciun motiv să plângă, dar continuând să plângă. Dike i-a adus în cameră o tavă, pe care pusese o banană şi o cutie de alune.

— E timpul pentru o gustare! a zis cu un zâmbet ştrengăresc, încă nu înţelegea de ce şi-ar dori cineva să mănânce banane cu alune. Cât timp Ifemelu a mâncat, el a stat pe pat şi i-a povestit despre şcoală. Juca baschet acum, avea note bune, îi plăcea de o fată pe care o chema Autumn.

— Chiar te-ai acomodat aici.

— Da, a zis el, şi zâmbetul lui i-a amintit de cel pe care-l avea odinioară în Brooklyn, deschis, netemător. Îţi aminteşti de personajul Goku din animé-ul meu japonez? a întrebat.

— Da.

— Cu afroul ăsta al tău, semeni puţin cu Goku, a râs Dike.

Kweku a bătut la uşă şi a aşteptat ca ea să spună „Intră” înainte să deschidă uşa.

— Dike, eşti gata? a întrebat el.

— Da, să mergem, a spus Dike şi s-a ridicat.

— Mergem la centrul comunitar, vrei să vii? a întrebat-o Kweku pe Ifemelu ezitant, aproape formal, ştia şi el că suferea după despărţire. Era scund şi cu ochelari, un adevărat gentleman şi un bărbat blând, Ifemelu îl plăcea pentru că îl plăcea pe Dike.

— Nu, mulţumesc, a zis.

Kweku locuia în apropiere, dar îşi ţinea câteva cămăşi la mătuşica Uju, şi Ifemelu văzuse în baie o cremă de curăţat faţa pentru bărbaţi şi iaurt organic în frigider, pe care ştia că mătuşica nu-l mănâncă. Kweku o privea pe Uju cu ochii strălucitori ai celui care vrea ca lumea să ştie cât de mult o iubeşte. Lui Ifemelu îi amintea de Curt şi simţea din nou o tristeţe sfâşietoare.

La telefon, mama a detectat ceva în vocea ei.

— Eşti bolnavă? S-a întâmplat ceva?

— Sunt bine, muncesc, a zis ea.

Şi tatăl ei a întrebat-o de ce avea un alt ton şi dacă totul era în regulă. I-a spus că totul era în regulă, că îşi petrecea prea mult timp după muncă scriind pe blog; era pe punctul de a-i explica această nouă activitate, dar el a spus:

— Conceptul mi-e oarecum familiar. Am fost supuşi la birou unui instructaj riguros în privinţa competenţelor digitale.

— I-au aprobat cererea tatălui tău. Poate să-şi ia zilele de concediu atunci când am eu vacanţă la şcoală, i-a spus mama. Aşa că vom depune în curând actele pentru viză.

Ifemelu visase de multe ori momentul când o vor putea vizita şi vorbiseră îndelung despre asta. Acum îşi permitea să plătească, acum mama ei voia să vină, însă şi-ar fi dorit să se fi întâmplat altă dată. Voia să îi vadă, dar gândul vizitei o epuiza. Nu era convinsă că era în stare să fie fiica lor, cea pe care ei şi-o aminteau.

— Mami, acum sunt foarte aglomerată la muncă.

— Ei, doar nu venim să te deranjăm la muncă.

Aşa că le-a trimis invitaţii, extrase de cont, copie după cartea verde. Lucrurile se schimbaseră acum la ambasada americană; personalul era tot nepoliticos, îi spusese tatăl ei, însă nu mai trebuia să te lupţi şi să te înghesui afară la coadă. Li s-au acordat vize de şase luni. Au venit pentru trei săptămâni. Păreau nişte străini. Arătau la fel, dar le lipsea demnitatea pe care ea şi-o amintea, lăsând în locul ei ceva mărunt, o nerăbdare provincială. Tatăl ei s-a minunat de mocheta industrială din holul blocului, mama a făcut colecţie de genţi din imitaţie de piele de la Kmart, de şerveţele de hârtie de la restaurantele din mall-uri, chiar şi de pungi de plastic. Amândoi au stat la poză în faţă la JC Penney, rugând-o pe Ifemelu să aibă grijă să prindă în cadru şi firma magazinului. Ea i-a privit cu un zâmbet batjocoritor şi s-a simţit vinovată, le păstrase amintirea intactă, şi totuşi acum, când în sfârşit îi vedea, îi privea cu un zâmbet batjocoritor.

— Nu îi înțeleg pe americani. Spun „slujbă” și tu crezi că au spus „slugă”, a declarat tatăl ei, silabisind ambele cuvinte. Se spune că pronunția britanică este preferabilă.

— Ai un prieten? a întrebat-o încet mama, înainte să plece.

A spus „prieten”, cuvântul nevinovat pe care părinții îl foloseau fiindcă nu-și puteau contamina buzele cu „iubit”, chiar dacă se refereau la cineva cu care să fii împreună, la perspectiva unei căsătorii.

— Nu, a zis Ifemelu. Am fost foarte ocupată la muncă.

— Munca e bună, Ifem. Dar ar trebui să fii cu ochii-n patru. Nu uita că o femeie e ca o floare. Ne trecem repede.

Înainte poate că ar fi râs fără să ia în serios spusele mamei și i-ar fi răspuns că nu se simțea câtuși de puțin ca o floare, dar atunci era prea obosită, părea un efort prea mare. În ziua în care s-au întors în Nigeria, ea s-a prăbușit pe pat, plângând fără să se poată stăpâni și gândindu-se: Ce-i în neregulă cu mine? Era ușurată că părinții ei plecaseră și se simțea vinovată că era ușurată. După muncă, a hoinărit prin centrul Baltimore-ului, fără țintă, fără scop. Oare asta numesc romancierii *ennui*? Într-o după-amiază de miercuri și-a depus demisia. Nu plănuise să își dea demisia, dar, dintr-odată, i s-a părut că asta trebuia să facă, așa că a scris-o la computer și i-a dus-o managerului.

— Dar ai făcut progrese atât de mari. Am putea face ceva ca să te răzgândești? a întrebat-o foarte surprins managerul.

— Am probleme personale, de familie. Chiar apreciez toate oportunitățile pe care mi le-ați oferit.

Deci cum e?

Ne spun că rasa e o invenție, că există mai multe diferențe genetice între două persoane de culoare decât între o persoană albă și una de culoare. Ne spun că oamenii de culoare suferă de un tip mai grav de cancer la sân și au o probabilitate mai mare de fibrom. Și albii fac fibroză chistică și osteoporoză. Deci cum e? *E vreun doctor prin zonă*? *Este rasa o invenție sau nu*?

Capitolul 33

Blogul începuse să crească, îi dăduseră dinții de lapte, o surprindea, o mulțumea, o depășea. Ajunsese la mii de cititori din toată lumea, atât de repede încât se abținea să verifice traficul, ezitând să afle câți oameni noi o citiseră în acea zi, pentru că o înspăimânta. Și o entuziasma. Când își vedea articolele preluate de alt site se îmbujora de plăcere și, totuși, niciodată nu-și imaginase nimic din toate acestea, nu fusese niciodată ambiția ei. Primea e-mail-uri de la cititori care voiau să sprijine blogul. Să-l sprijine. Cuvântul făcea ca blogul să se îndepărteze și mai mult de ea, un lucru separat care putea să prospere sau nu, cu ea sau fără ea. Așa că a pus un link către contul ei de PayPal. A început să primească contribuții, multe sume mici și una atât de mare încât, atunci când a văzut-o, a scos un sunet ciudat, ceva între oftat și țipăt. A început să-i apară în cont lunar, în mod anonim, regulat ca un salariu, și, de fiecare dată, se simțea rușinată, ca și cum ar fi găsit un lucru de valoare pe stradă și îl păstrase. Se întreba dacă era de la Curt, la fel cum se întreba și dacă el îi urmărea blogul și ce credea despre faptul că îl numea „Ex-ul Alb Sexy”. Se întreba contrariată, îi era dor de ceea ce ar fi putut fi, dar nu îi mai era dor de el.

Își verifica e-mail-ul de pe blog exagerat de des, ca un copil care desface nerăbdător un cadou pe care nu e sigur că și-l dorește, și citea mesaje în care era invitată la un pahar, în care i se spunea că e rasistă, în care i se dădeau idei despre ce să scrie. O altă bloggeriță care făcea măști de păr i-a sugerat prima dată publicitatea și, pentru un comision, Ifemelu a urcat în colțul din dreapta sus al blogului o imagine a unei femei cu păr luxuriant, un click aici ducea la site-ul cu măști de păr. Un alt cititor i-a oferit mai mulți bani pentru o grafică animată care îți arăta la început un fotomodel cu gât lung într-o rochie mulată, apoi același fotomodel cu o pălărie. Un click aici ducea la un butic online. În curând, primea e-mail-uri pentru reclame la șampoane Pantene și produse Covergirl. Apoi, a primit de la directorul departamentului multicultural de la o școală din Connecticut un e-mail atât de formal, încât și l-a imaginat bătut la mașina de scris pe o hârtie tăiată manual, cu antet argintiu, în care o întreba dacă ar vrea să le vorbească elevilor despre diversitate. Un alt e-mail a venit de la o corporație din Pennsylvania, într-un limbaj mai puțin oficial, în care i se spunea că un profesor din zonă o recomandase ca o bloggeriță vocală pe teme rasiale și era întrebată dacă ar dori să țină atelierul anual despre diversitate. Un jurnalist de la *Baltimore Living* i-a scris pentru a-i spune că voiau să o includă în articolul *Zece Oameni de Urmărit*, a fost fotografiată lângă laptop, cu fața în penumbră și

cu descrierea „Bloggeriță”. Numărul cititorilor s-a triplat. A primit și mai multe invitații. Când era sunată, purta cea mai sobră pereche de pantaloni, cea mai neutră nuanță de ruj și vorbea la birou cu spatele drept, picior peste picior, cu vocea controlată și fermă. Totuși, o parte din ea se încorda anxios, așteptându-se ca persoana de la celălalt capăt al firului să își dea seama că doar juca un rol de profesionistă, de negociator și să descopere că era de fapt o șomeră, care stătea toată ziua în cămașa de noapte șifonată, să-i spună „Minți!” și să închidă. Dar primea și mai multe invitații. Cazarea și transportul erau asigurate, iar onorariile variau. O dată, într-un impuls de moment, a cerut dublu față de cât i se oferise cu o săptămână înainte și a fost șocată când cel care suna din Delaware a spus „OK, se rezolvă”.

Majoritatea celor care au participat la prima ei prelegere despre diversitate, într-o companie mică din Ohio, purtau adidași. Erau cu toții albi. Prezentarea ei se intitula „Cum să le vorbești despre rasă colegilor de altă rasă”, dar, se întreba ea, cu cine aveau ei să vorbească de vreme ce erau toți albi? Poate că cel de la curățenie era de culoare.

— Nu sunt vreun expert, așa că nu vă luați notițe.

Așa a început și ei au râs, în hohote calde, încurajatoare, și ea și-a spus că totul va merge bine, n-ar fi trebuit să fie îngrijorată că le va vorbi unor necunoscuți din Ohio. (Citise, cu o ușoară îngrijorare, că încă mai existau orașe care se opuneau vădit populației de culoare.)

— Primul pas către o comunicare onestă despre rasă este să îți dai seama că nu poți pune semnul egal între toate tipurile de rasism, a spus ea, și apoi s-a lansat în discursul pe care și-l pregătise atent.

Când la final a spus „Mulțumesc”, mândră de fluiditatea discursului ei, chipurile din jur erau împietrite. Aplauzele anemice au dezamăgit-o. După aceea, a rămas în sala de conferințe numai cu directorul de resurse umane, bând un ice tea prea dulce și vorbind despre fotbal, unde el știa că nigerienii sunt buni, ca și cum ar fi vrut să vorbească despre orice altceva în afară de discursul ei. În acea seară, a primit un e-mail: *DISCURSUL TĂU A FOST O TÂMPENIE. TU EȘTI AIA RASISTĂ. AR TREBUI SĂ FII RECUNOSCĂTOARE CĂ TE-AM LĂSAT SĂ INTRI ÎN ACEASTĂ ȚARĂ.*

Acel e-mail, scris în întregime cu majuscule, a fost o revelație. Obiectivul atelierelor despre diversitate și al discuțiilor multiculturale nu era să inspire o schimbare reală, ci să-i lase pe oameni să fie mulțumiți cu ei înșiși. Nu voiau să-i audă ideile, voiau doar să fie prezentă. Nu îi citiseră blogul, dar auziseră că este o bloggeriță pe teme rasiale „urmărită”. Și astfel, în următoarele

săptămâni, pe măsură ce ţinea mai multe discursuri la şcoli şi companii, a început să spună doar ceea ce îşi doreau să audă, nimic din ce-ar fi scris vreodată pe blog, fiindcă ştia că oamenii care îl citeau nu erau aceiaşi cu cei care participau la atelierele despre diversitate.

— America a înregistrat mari progrese de care ar trebui să fim mândri, spunea în discursuri.

Pe blog scria: *Rasismul n-ar fi trebuit să existe niciodată, aşa că nu primeşti un premiu pentru diminuarea lui*. Primea şi mai multe invitaţii. A angajat ca internă o studentă, o americană de origine haitiană, cu părul împletit elegant, care era brici pe Internet, care găsea orice informaţie de care Ifemelu avea nevoie şi ştergea comentariile inadecvate aproape instantaneu.

Ifemelu şi-a cumpărat un mic apartament. Când văzuse anunţul în secţiunea de imobiliare a ziarului, a fost uimită că-şi permitea avansul cash. Semnând deasupra cuvântului „proprietar" avusese senzaţie înfricoşătoare că acum era adult şi totodată că, în mod uimitor, acest lucru fusese posibil datorită blogului. A transformat unul dintre dormitoare în birou şi lucra admirând adesea pe fereastră noul ei cartier, Roland Park, cu rândurile sale de case restaurate străjuite de copaci bătrâni. O surprindea ce postări atrăgeau atenţia şi care dintre ele abia strângeau câteva click-uri. Postarea ei despre încercarea de a-şi găsi un iubit online, „Ce legătură are dragostea?", continua să atragă comentarii la multe luni după publicare, ca un magnet.

> *Încă puţin tristă după despărţirea de Ex-ul Alb Sexy, neinteresată de viaţa de noapte, m-am înscris pe un site de dating. Şi m-am uitat la multe profiluri. Deci uite cum stă treaba. Ştiţi acea categorie unde alegi etnia de care eşti interesat*? *Bărbaţii albi bifează femei albe, iar cei mai curajoşi dintre ei bifează asiatice şi hispanice. Bărbaţii hispanici bifează albe şi hispanice. Negrii sunt singurii care ar bifa „toate", dar unii dintre ei nu bifează negrese. Bifează albe, asiatice, hispanice. Nu am simţit dragoste. Dar oricum, ce legătură are dragostea cu bifarea*? *Ai putea să intri într-un supermarket şi să te loveşti de cineva şi să te îndrăgosteşti, şi acel cineva să nu facă parte din rasa pe care ai bifat-o online. Deci, după ce am stat ceva timp online, mi-am dezactivat contul, din fericire încă în perioada de promo, am primit banii înapoi şi, în schimb, mi-am propus să*

merg orbește prin supermarket.

A primit comentarii de la oameni cu povești similare și de la oameni care i-au spus că greșește, de la bărbați care o rugau să urce o fotografie cu ea, de la femei de culoare împărtășindu-și povestea de succes cu site-urile de *dating*, de la oameni furioși și de la oameni entuziasmați. Unele comentarii au amuzat-o, pentru că erau total pe lângă subiect. *Hai, marș*, scria cineva. *Oamenii de culoare obțin totul ușor. Nu mai poți să obții nimic în țara asta dacă nu ești de culoare. Femeilor de culoare le este permis inclusiv să aibă mai multe kilograme*. Rubrica ei permanentă, „Vinerea Alandala", gânduri amestecate, atrăgea cele mai multe click-uri și comentarii în fiecare săptămână. Câteodată, scria unele postări așteptând răspunsuri neplăcute, cu stomacul strâns de spaimă și de exaltare, dar nu primea decât comentarii insipide. Acum, că era invitată să vorbească la mese rotunde, la conferințe și la radio, întotdeauna prezentată pur și simplu drept Bloggerița, se simțea subjugată de blog. Se întâmpla să nu poată dormi noaptea, neliniștile îi ieșeau la suprafață, îi vedea pe numeroșii cititori ai blogului ca pe o gloată furioasă care pândea momentul s-o atace, s-o demaște.

Discuție Deschisă: *Pentru toți negroteii cu lacăt la gură*

Asta este pentru negroteii cu lacăt la gură, americanii și non-americanii de culoare din clasele superioare care nu vorbesc despre Experiențele de Viață care Au de-a Face Exclusiv cu Faptul că Sunt de Culoare pentru că nu vor să facă pe nimeni să se simtă inconfortabil. Spuneți-vă povestea aici! *Desfaceți lacătul*! *Acesta este un spațiu sigur*.

Capitolul 34

Blogul l-a readus pe Blaine în viața ei. La *meet&greet*-ul convenției Blogging While Brown din Washington, DC, în foaierul hotelului ticsit de oameni care se salutau emoționați cu voci excesiv de cordiale, Ifemelu vorbea cu o bloggeriță de *beauty*, o mexicano-americană suplă, fardată cu o culoare

neon, când și-a ridicat privirea și a rămas împietrită văzându-l la doar câțiva metri de ea pe Blaine. Era neschimbat, cu excepția ochelarilor cu rame negre, exact așa cum și-l amintea din tren: înalt și suplu. Bloggerița de *beauty* vorbea despre companiile care îi trimiteau mereu produse de înfrumusețare pentru *Bellachicana* și despre aspectul moral, și Ifemelu încuviința din cap, atentă doar la prezența lui Blaine și la felul în care el se desprindea din cercul său și se îndrepta către ea.

— Bună! a spus el, mijindu-și ochii la ecusonul ei. Deci tu ești non-americana de culoare? Ador blogul tău.

— Mulțumesc, a zis Ifemelu.

Nu-și amintea de ea. Dar de ce ar fi făcut-o? Trecuse atât de mult de la întâlnirea din tren și niciunul dintre ei nu știa pe atunci ce înseamnă „blog”. L-ar fi amuzat să știe cât de mult îl idealizase, cum devenise pentru ea nu o persoană în carne și oase, ci una alcătuită din mici cristale de perfecțiune: bărbatul american pe care nu-l va avea niciodată. Blaine s-a întors să o salute pe bloggerița de *beauty* și Ifemelu a văzut pe ecusonul lui că avea un blog despre „intersectarea culturii academice cu cea populară”.

— Cum mai e cu mall-urile din Connecticut? Eu încă îmi cultiv bumbacul, s-a întors din nou către Ifemelu.

Respirația i s-a oprit pentru o clipă, apoi a râs cu un hohot amețitor, îmbătător, fiindcă viața ei devenise un film minunat al regăsirii.

— Deci îți amintești!

— Te-am urmărit din partea cealaltă a sălii. Nu mi-a venit să cred când te-am văzut.

— O, Doamne, cât a trecut? Zece ani?

— Cam așa. Opt?

— Nu m-ai sunat niciodată înapoi, a spus ea.

— Eram cu cineva. Erau probleme încă de pe-atunci, dar a durat mai mult decât ar fi trebuit. A făcut o pauză, cu o expresie pe care ea avea să o cunoască bine, o îngustare onestă a ochilor care îi dezvăluia nobleţea.

Au urmat e-mail-uri și telefoane între Baltimore și New Haven, comentarii simpatice postate de fiecare pe blogul celuilalt, flirturi serioase la telefon în miez de noapte, până în acea zi de iarnă când el a venit la ușa ei, cu mâinile în buzunarele jachetei cenușii și cu gulerul nins cu o pulbere fermecată. Ifemelu gătea orez cu cocos, apartamentul era parfumat cu mirodenii, pe bufet era o sticlă de merlot ieftin și Nina Simone se auzea tare din boxe. *Don’t Let Me Be Misunderstood* i-a purtat, în doar câteva minute, de la un flirt prietenesc la

mult mai mult.

El o privea. Trupul lui suplu avea ceva fluid, aproape efeminat, şi şi-a amintit că îi spusese că făcea yoga. S-ar fi putut contorsiona în poziţii improbabile. În timp ce amesteca orezul, acum rece, cu sosul de cocos, i-a spus că gătitul o plictisea şi cumpărase toate acele mirodenii cu o zi înainte doar pentru că venea el. Îşi imaginase sosul cu ghimbir prelingându-se de pe buzele lor, pe el lingând curry de pe corpul ei şi strivind frunzele de dafin cu trupurile lor, dar fuseseră atât de responsabili, se sărutaseră în sufragerie şi apoi ea îl condusese în dormitor.

— Ar fi trebuit să facem ca lucrurile să fie mai puţin ortodoxe, a spus ea.

— Mie îmi place să gătesc, aşa că vor fi multe ocazii pentru lucruri neortodoxe, a râs el.

Dar ea ştia că nu era genul de persoană care să facă lucruri neortodoxe. Nu după ce îl văzuse punându-şi prezervativul cu o concentrare atât de lentă şi de clinică. Mai târziu, când a ajuns să afle despre scrisorile pe care le trimitea Congresului American despre Darfur, despre adolescenţii de la liceul de pe Dixwell pe care îi îndruma, despre adăpostul unde era voluntar, s-a gândit la el ca la o persoană care nu are o coloană vertebrală obişnuită, ci o tulpină fermă de bunătate.

•

Era ca şi cum, datorită întâlnirii din tren de acum câţiva ani, puteau să ardă câteva etape, să ignore mai multe necunoscute şi să alunece într-o intimitate imediată. După prima lui vizită, s-a dus cu el în New Haven. În acea iarnă au fost câteva săptămâni reci şi însorite, când New Haven-ul părea iluminat din interior şi zăpada îngheţată era suspendată în copaci, ca o lume festivă ce părea locuită doar de ea şi de Blaine. Mergeau să mănânce humus la restaurantul cu falafel de pe Howe Street şi se aşezau într-un colţ întunecos unde vorbeau ore întregi, ieşind în cele din urmă de acolo trăsnind a usturoi. Sau îl aştepta după curs la bibliotecă şi stăteau în cafenea, bând ciocolată caldă prea aromată, mâncând croissante prea grunjoase din făină de grâu integral, cu teancul lui de cărţi pe masă. Blaine gătea legume şi cereale organice pe care ea nu le putea pronunţa – bulgur, quinoa – şi în timp ce gătea avea grijă să cureţe totul: un strop de sos de roşii, o picătură de apă erau imediat absorbite. Îi dădea informaţii alarmante despre toate chimicalele cu care se stropeau culturile, cu care erau hrăniţi puii pentru a creşte mai repede sau care erau folosite pentru a da fructelor coaja perfectă. Ea nu ştia că de-asta mureau oamenii de cancer? Astfel, înainte să mănânce un măr, Ifemelu îl

spăla mereu, chiar dacă Blaine nu cumpăra decât fructe organice. Îi spunea care cereale aveau proteine, ce legume aveau caroten, ce fructe aveau prea mult zahăr. Știa câte ceva despre orice, asta o intimida și o făcea să fie mândră și, într-o anumită măsură, îi repugna. Micile gesturi casnice din apartamentul lui de la etajul douăzeci, de lângă campus, au ajuns să capete însemnătate (felul în care el o privea hidratându-și pielea cu unt de cacao după dușul de seară, șuieratul pe care mașina de spălat vase îl scotea când pornea), și ea a ajuns să-și imagineze un bebeluș într-un pătuț în dormitor și pe Blaine făcându-i sucuri din fructe organice. Acest om al disciplinei atente avea să fie un tată perfect.

— Nu pot să mănânc *tempeh*, nu înțeleg cum de-ți place, i-a spus ea.

— Nu-mi place.

— Atunci de ce mănânci?

— Îmi face bine.

Alerga în fiecare dimineață și folosea ață dentară în fiecare seară. Ei i se părea atât de americănesc să folosești ață dentară, acea mișcare alternantă, funcțională și neelegantă.

— Ar trebui să folosești ață dentară zilnic, i-a spus Blaine.

Și ea a început să folosească, așa cum a început să facă și alte lucruri pe care le făcea el (să meargă la sală, să mănânce mai multe proteine decât carbohidrați), și le făcea cu un fel de mulțumire recunoscătoare, fiindcă o făceau mai bună. Blaine era ca un tonic salvator, cu el nu se putea trăi decât în spațiul înalt al bunătății.

•

Cea mai bun prietenă a lui, Araminta, a venit pe la el și a îmbrățișat-o călduros pe Ifemelu, ca și cum deja se cunoșteau.

— Blaine n-a mai fost, de fapt, cu nimeni de când s-a despărțit de Paula. Și acum e cu o soră, și-ncă una ciocolatie. Facem progrese! a spus Araminta.

— Mint, oprește-te, a zis Blaine zâmbind.

Faptul că o femeie era prietena lui cea mai bună, o arhitectă cu părul împletit, lung și drept, care purta tocuri înalte, blugi strâmți și lentile de contact colorate, spunea despre Blaine ceva ce lui Ifemelu îi plăcea.

— Blaine și cu mine am crescut împreună. În liceu, eram singurii copii de culoare din clasă. Toți prietenii noștri voiau să fim iubiți, știi cum cred ei că, dacă doi copii sunt de culoare, atunci trebuie să fie împreună, dar el nu era deloc genul meu, a spus Araminta.

— Ai fi vrut tu, a zis Blaine.

— Ifemelu, pot să-ţi spun cât mă bucur că nu faci parte din lumea academică? I-ai auzit pe prietenii lui vorbind? Nimic nu e doar ceea ce e. Totul trebuie să însemne altceva. E ridicol. Zilele trecute, Marcia vorbea despre cum femeile de culoare sunt grase pentru că trupurile lor sunt siturile rezistenţei antisclavie. Da, asta aşa e, dacă burgerii şi sucurile înseamnă rezistenţă antisclavie.

— Oricine poate vedea dincolo de poza asta a ta antiintelectuală, domnişoară Un Pahar la Harvard Club, a spus Blaine.

— Fii serios! O educaţie bună nu înseamnă să transformi orice lucru în ceva ce trebuie explicat! Chiar şi Shan vă ia peste picior. Vă imită magistral pe tine şi pe Grace: formarea canonului şi topografia conştiinţei spaţiale şi istorice. Araminta s-a întors către Ifemelu. N-ai cunoscut-o pe Shan, sora lui?

— Nu.

— Shan e un personaj interesant, a zis Araminta mai târziu, când Blaine era în dormitor. Nu o lua prea în serios.

— Ce vrei să spui?

— E o tipă foarte tare, e foarte seducătoare, dar dacă o să ţi se pară că te jigneşte, să ştii că n-are legătură cu tine, aşa e ea. Şi apoi a zis mai încet: Blaine chiar e un tip bun, cu adevărat bun.

— Ştiu, a spus Ifemelu şi a desluşit, în cuvintele Aramintei, un fel de avertisment sau o rugăminte.

Blaine a rugat-o să se mute cu el după o lună, dar a durat un an până s-o facă, chiar dacă până atunci îşi petrecea deja majoritatea timpului în New Haven şi avea abonament la sala din campusul Yale ca partener al unui profesor, şi scria pe blog de la el, la un birou pe care Blaine îl instalase pentru ea lângă fereastra din dormitor. La început, entuziasmată de interesul lui, măgulită de inteligenţa lui, i-a permis să-i citească articolele de pe blog înainte de a le posta. Nu i-a cerut să-i editeze textele, dar a început treptat să opereze schimbări, să adauge sau să taie în funcţie de ceea ce spunea el. Apoi a început să deteste asta. Postările sunau prea academic, prea mult ca şi cum le-ar fi scris el. Scrisese una despre „enclavele” din oraşe („De ce oare cele mai insalubre şi mohorâte cartiere americane sunt pline de americani de culoare?”), şi el a sfătuit-o să includă detalii despre politicile guvernamentale şi împărţirea în districte. A făcut-o, dar, după ce a recitit postarea, a dat-o jos.

— Nu vreau să explic, vreau să observ, a zis ea.

— Ţine minte că oamenii nu te citesc pentru divertisment, te citesc ca pe un comentariu cultural. Asta e o responsabilitate mare. Sunt puşti care scriu

lucrări la facultate despre blogul tău, a zis Blaine. Nu spun că trebuie să fii academică sau plictisitoare. Păstrează-ți stilul, dar fă-l mai profund.

— Are suficientă profunzime, a zis ea, iritată, dar gândul că el avea dreptate nu-i dădea pace.

— Ești leneşă, Ifem.

Folosea adesea acest cuvânt, „leneș”, pentru studenții care nu își predau lucrările la timp, pentru celebrităţile de culoare care nu erau active politic, pentru ideile care erau diferite de ale lui. Câteodată se simţea ca un învăţăcel; când mergeau la muzeu, el zăbovea în faţa picturilor abstracte, care pe ea o plictiseau, fiind atrasă de sculpturi îndrăzneţe sau de picturi naturaliste, şi simţea în zâmbetul lui încordat dezamăgirea că încă nu învăţase suficient de multe de la el. Atunci când punea piese din integrala John Coltrane, o privea în timp ce asculta, aşteptând extazul care era convins c-o va cuprinde şi apoi, la final, când ea rămânea netransfigurată, îşi ferea privirea. Ifemelu a scris pe blog despre două romane pe care le adora, de Ann Petry şi, respectiv, Gayl Jones, şi Blaine a spus „Sunt convenţionale”. A spus-o blând, ca şi cum nu ar fi vrut să o supere, dar trebuia să o spună. Avea opinii atât de categorice, atât de minuţios gândite şi desăvârşit structurate, încât uneori părea surprins că nu ajunsese şi ea la aceleaşi concluzii. Ifemelu simţea că este doar la un pas de ceea ce credea el şi de lucrurile pe care le ştia, nerăbdătoare să-l prindă din urmă, fascinată de simţul său ai dreptăţii. O dată, în timp ce mergeau pe Elm Street, să-şi ia un sandviş, au văzut-o pe femeia durdulie de culoare nelipsită din campus: mereu lângă cafenea, cu o pălărie mițoasă pe cap, oferindu-le trecătorilor câte un trandafir roşu de plastic şi întrebând „Aveţi un bănuţ?” Doi studenţi vorbeau cu ea, şi apoi unul dintre ei i-a dat paharul lui mare de cappuccino. Femeia s-a bucurat, şi-a ridicat capul şi a băut din pahar.

— Cât de dezgustător, a spus Blaine trecând pe lângă ea.

— Ştiu, a zis Ifemelu, deşi nu înţelegea prea bine de ce era aşa vehement în legătură cu acea femeie fără adăpost şi cafeaua pe care o primise. Cu câteva săptămâni înainte, o femeie albă în vârstă care stătea la coadă în spatele lor la supermarket o întrebase: „Părul dumneavoastră e atât de frumos, pot să îl ating?”, şi Ifemelu îi răspunsese că da. Femeia îşi scufundase degetele în afro-ul ei. L-a simţit atunci pe Blaine încordându-se, i-a văzut o venă pulsându-i la tâmple.

— Cum ai putut s-o laşi să facă aşa ceva? a întrebat-o apoi.

— De ce nu? Cum altfel va şti cum se simte la atingere un păr ca al meu? Probabil că nu cunoaşte nicio persoană de culoare.

— Și trebuie să fii tu cobaiul ei? a întrebat Blaine.

El se aștepta ca ea să simtă ceva ce nu putea simți. El avea niște convingeri pe care ea nu le putea cuprinde cu mintea. Când erau cu prietenii lui apropiați, se simțea deseori ușor pierdută. Erau tineri și bine îmbrăcați și virtuoși, și vorbeau mereu cu „ceva de genul” și „felul în care”, se întâlneau într-un bar în fiecare joi și, uneori, unul dintre ei îi invita la el la cină, unde Ifemelu mai mult asculta, vorbind puțin, privindu-i cu uimire: oare chiar vorbeau serios oamenii ăștia revoltați de legumele importate care se coceau în camioane? Voiau să pună capăt exploatării copiilor din Africa. Nu își cumpărau haine făcute de muncitori prost plătiți din Asia. Priveau lumea cu o onestitate luminoasă, idealistă, care pe Ifemelu o impresiona, dar nu o convingea. În mijlocul lor, Blaine se lansa în referințe necunoscute ei și părea atât de departe, ca și cum aparținea doar acelui grup, și când în cele din urmă o privea, cu ochi calzi și iubitori, Ifemelu se simțea cumva ușurată.

•

Le-a spus părinților despre Blaine, le-a spus că pleca din Baltimore la New Haven să se mute cu el. Ar fi putut minți, ar fi putut inventa o nouă slujbă sau pur și simplu ar fi putut spune că voia să se mute.

— Îl cheamă Blaine, le-a spus. E american.

A urmărit simbolismul propriilor cuvinte străbătând miile de kilometri până în Nigeria și a știut ce vor înțelege ai ei. Ea și Blaine nu vorbiseră despre căsătorie, dar se simțea pe teren sigur. Voia ca părinții ei să știe despre el și cât de bun era. A folosit acest cuvânt pentru a-l descrie: „Bun”.

— Un negrotei american? a întrebat tatăl ei, aparent perplex.

— Tati, nimeni nu mai spune negrotei, a râs Ifemelu.

— Dar de ce un negrotei? E penurie de nigerieni acolo?

Ea nu l-a băgat în seamă, încă râzând, și l-a rugat să i-o dea pe mama ei la telefon. Faptul că îl ignora, chiar și faptul că îi spunea că se mută cu un bărbat care nu era soțul ei, era ceva ce putea face numai pentru că trăia în America. Regulile se schimbaseră, se prăbușiseră în crăpăturile săpate de distanță și străinătate.

— E creștin? a întrebat mama ei.

— Nu, se închină la Satan.

— Pe sângele Domnului nostru Iisus! a țipat mama ei.

— Mami, da, e creștin, a spus Ifemelu.

— Atunci, nicio problemă, a zis mama ei. Când vine să ne cunoască? Poți să planifici vizita în așa fel încât să le facem pe toate o dată, ciocănitul la ușă,

prețul miresei și căratul vinului, va fi mai ieftin și așa nici nu stă pe drumuri. America e departe…

— Mami, te rog, o luăm încet deocamdată.

După ce Ifemelu a închis, încă amuzată, s-a hotărât să-și schimbe numele blogului în *Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare* (*înainte cunoscuți drept negrotei*) *din partea unui non-american de culoare.*

> *Post vacant în America*: *Arbitru Național care decide „cine este rasist*”.
>
> *În America există rasism, dar rasiștii au dispărut cu toții. Rasiștii aparțin trecutului. Rasiștii sunt albii răutăcioși cu buze subțiri din filmele despre epoca drepturilor civile. Uite cum stă treaba: manifestarea rasismului s-a schimbat, dar nu și limbajul. Așa că dacă n-ai linșat pe cineva, atunci nu poți fi numit rasist. Dacă nu ești un monstru care suge sânge, atunci nu poți fi numit rasist. Cineva trebuie să fie în stare să spună că rasiștii nu sunt monștri. Sunt oameni cu familii iubitoare, oameni obișnuiți care-și plătesc impozitele. Cineva trebuie să-și asume rolul de a decide cine este rasist și cine nu. Sau poate că a venit timpul să scăpăm pur și simplu de cuvântul „rasist*”. *Să găsim ceva nou. De exemplu, Sindromul Tulburării Rasiale. Și am putea avea diferite categorii pentru cei care suferă de acest sindrom: scăzut, mediu și grav.*

Capitolul 35

Ifemelu s-a trezit într-o noapte să meargă la baie și l-a auzit pe Blaine în sufragerie, vorbind la telefon pe un ton blând și consolator.

— Îmi pare rău, te-am trezit? Era sora mea, Shan, a zis când a venit înapoi în pat. S-a întors în New York, din Franța. Prima ei carte e pe punctul de a fi publicată și are o ușoară cădere nervoasă.

A făcut o pauză.

— O altă ușoară cădere nervoasă. Shan are o mulțime de căderi nervoase.

Vrei să vii cu mine în weekendul ăsta să ne vedem cu ea?

— Sigur. Cu ce spuneai că se ocupă?

— Dar cu ce nu se ocupă Shan! A lucrat pentru un fond de investiţii *offshore*. Apoi a plecat şi a călătorit prin toată lumea şi a făcut puţin jurnalism. A cunoscut un tip din Haiti şi s-a mutat cu el la Paris. Apoi el s-a îmbolnăvit şi a murit. S-a întâmplat totul foarte repede. A rămas în Paris o vreme şi chiar şi după ce se hotărâse să se mute înapoi în State a păstrat apartamentul. De aproape un an e cu un tip, Ovidio. E prima ei relaţie serioasă de când a murit Jerry. Un tip destul de decent. Săptămâna asta e plecat cu munca în California, aşa că Shan e singură. Îi place să organizeze aceste reuniuni, le numeşte saloane. Are un grup nemaipomenit de prieteni, majoritatea artişti şi scriitori, şi se întâlnesc cu toţii la ea şi au discuţii chiar tari.

A făcut o pauză.

— E cu adevărat specială.

Când Shan intra undeva, absorbea tot aerul. Şi nu pentru că respira adânc, pur şi simplu aerul se ducea către ea, atras de autoritatea ei înnăscută, până când nu mai rămânea nimic pentru ceilalţi. Ifemelu şi-a imaginat copilăria asfixiată a lui Blaine, alergând în urma lui Shan să o impresioneze, să-i aducă aminte că există. Chiar şi acum, adult fiind, era fratele mai mic plin de o iubire disperată, încercând să câştige aprobarea pe care se temea că n-o va obţine niciodată. Au ajuns la apartamentul lui Shan după-amiază şi Blaine s-a oprit să schimbe două vorbe cu portarul, aşa cum o făcuse şi cu taximetristul care îi adusese de la Penn Station, în acea manieră firească a lui, arătându-se de partea celor de la curăţenie, a şoferilor de autobuz. Ştia cât de puţin câştigau şi cât de mult munceau, ştia că nu aveau asigurare medicală.

— Hei, Jorge, cum merge treaba? Blaine i-a pronunţat numele în spaniolă: *Hor-he*.

— Binişor. Cum merge treaba cu studenţii de la Yale? a întrebat portarul, încântat să-l vadă şi încântat că preda la Yale.

— Mă scot din minţi, ca de obicei, a răspuns Blaine. Apoi a arătat spre femeia care stătea lângă lift, cu spatele la ei, ţinând în braţe o salteluţă roz de yoga. Uite-o pe Shan!

Shan era micuţă şi frumoasă, cu o faţă ovală şi pometi proeminenţi, cu un chip autoritar.

— Bună! a spus şi l-a îmbrăţişat pe Blaine. Sunt aşa de bucuroasă că am fost la Pilates. E greu să te menţii în formă dacă nu te duci. Ai fost la alergat

azi?

Nu s-a uitat nicio secundă la Ifemelu.

— Îhî.

— Tocmai am vorbit cu David. Spune că îmi va trimite alte variante de copertă în seara asta. În sfârşit par să mă asculte.

Şi-a dat ochii peste cap. Uşile liftului s-au deschis şi ea a intrat prima, încă vorbind cu Blaine, care acum părea jenat, aşteptând un moment propice pentru a face prezentările, un moment pe care Shan nu era dispusă să-l acorde.

— Directoarea de marketing m-a sunat de dimineaţă. Avea acea politeţe greu de suportat, care e mai rea decât orice insultă, ştii ce zic? Şi a început să-mi spună cum librarii deja adoră coperta asta şi bla-bla-bla. E ridicol, a spus Shan.

— Este spiritul de turmă al editurilor corporatiste. Fac şi ei ca toţi ceilalţi, a zis Blaine.

Liftul s-a oprit la etajul ei şi Shan s-a întors către Ifemelu.

— A, scuză-mă, sunt atât de stresată, a spus. Mă bucur să te cunosc. Blaine vorbeşte întruna despre tine.

A privit-o pe Ifemelu, măsurând-o din cap până-n picioare cu o directeţe care spunea că nu se temea să o măsoare din cap până-n picioare cu directeţe.

— Eşti foarte drăguţă.

— Tu eşti foarte drăguţă, a zis Ifemelu, surprinzându-se pe sine, fiindcă nu erau cuvintele pe care le-ar fi spus în mod obişnuit, dar se simţea deja subjugată de Shan, complimentul ei o făcuse în mod bizar fericită.

Shan e specială, spusese Blaine, şi Ifemelu înţelegea acum ce voia să spună. Shan avea aerul unei persoane care era într-un fel aleasă. Dacă făcea şi cele mai banale lucruri, ele deveneau enigmatice.

— Îţi place camera asta? a întrebat-o Shan pe Ifemelu, arătându-i cu un gest larg mobilierul eclectic: o canapea albastră, una portocalie, un fotoliu verde, un covor roşu.

— Ştiu că ar trebui să însemne ceva, dar nu-mi dau seama ce.

Shan a râs, cu hohote scurte care au părut suprimate prematur, ca şi cum ar fi trebuit să fie urmate de altele, dar n-au mai fost. Pentru că ea doar a râs şi nu a rostit niciun cuvânt, Ifemelu a adăugat:

— E interesantă.

— Da, *interesantă*.

Shan s-a oprit lângă masa din sufragerie, a pus un picior pe ea şi s-a

aplecat să-şi atingă talpa cu mâna. Trupul ei era un ansamblu de mici rotunjimi graţioase, fesele, sânii, gambele, şi în mişcările ei se citea asumarea rolului de *aleasă*; îşi putea pune piciorul pe masa din sufragerie oricând voia, chiar şi când avea musafiri.

— Blaine mi-a arătat *Raceteenth*. E foarte bun, a spus ea.

— Mulţumesc, a zis Ifemelu.

— Am un prieten nigerian care e scriitor. Îi cunoşti pe Kelechi Garuba?

— I-am citit cărţile.

— Am vorbit despre blogul tău zilele trecute şi el era sigur că Non-Americana de Culoare e din Caraibe pentru că africanilor nu le pasă de rasă. O să aibă un şoc când te va întâlni!

Shan a făcut o pauză pentru a-şi urca celălalt picior pe masă, aplecându-se iar să îşi prindă glezna.

— Mereu se plânge că nu i se vând cărţile. I-am spus că trebuie să scrie lucruri oribile despre poporul lui dacă vrea să vândă bine. Trebuie să spună că doar africanii sunt de vină pentru problemele africane şi că europenii au făcut mai mult bine decât rău Africii, şi atunci va fi celebru şi oamenii vor spune că este incredibil de onest.

Ifemelu a râs.

— Interesantă imagine, a zis ea, arătând spre o fotografie de pe o măsuţă în care Shan ţinea două sticle de şampanie ridicate deasupra capului, înconjurată de copii cu pielea cafenie, zâmbitori şi zdrenţăroşi, în ceea ce părea a fi o mahala din America Latină; în spatele ei erau cocioabe din tablă peticită. Adică literalmente interesantă.

— Ovidio n-a vrut s-o etalăm, dar eu am insistat. E ironică, evident.

Ifemelu şi-a imaginat cum insistase, printr-o simplă propoziţie, care n-avea nevoie să fie repetată şi care l-a liniştit imediat pe Ovidio.

— Şi? Mergi des acasă în Nigeria? a întrebat Shan.

— Nu. De fapt, n-am fost niciodată acasă de când am venit în State.

— De ce?

— La început nu mi-am permis. Apoi am avut de lucru şi se pare că nu mi-am făcut niciodată timp.

Shan era în faţa ei acum, cu braţele întinse ca nişte aripi.

— Nigerienii ne spun *acata*, nu? Şi înseamnă animal sălbatic?

— Nu ştiu să însemne asta, de fapt chiar nu ştiu ce înseamnă, şi nu folosesc cuvântul, s-a surprins Ifemelu bâiguind.

Era adevărat, dar sub privire scrutătoare a lui Shan se simţea vinovată.

Shan emana putere, o putere subtilă şi devastatoare. Blaine a ieşit din bucătărie cu două pahare înalte pline cu un lichid roşiatic.

— Cocktailuri sănătoase! a spus Shan cu o încântare copilăroasă luând un pahar.

— Rodie, apă minerală şi puţin merişor, a zis el, oferindu-i lui Ifemelu celălalt pahar.

— Deci, când ai de gând să ţii următorul salon, Shan? I-am spus lui Ifemelu despre ele.

Când Blaine îi spusese că Shan îşi numea reuniunile „saloane”, subliniase cuvântul ironic, dar acum l-a rostit cu toată seriozitatea în pronunţia franţuzească.

— Cred că în curând.

Shan a ridicat din umeri, drăgălaş şi degajat, a sorbit din pahar şi apoi s-a aplecat într-o parte, ca o trestie îndoită de vânt. I-a sunat telefonul.

— Unde mi-o fi telefonul? Probabil e David. Telefonul era pe masă. A, e Luc. O să-l sun mai târziu.

— Cine e Luc? a întrebat Blaine.

— Un francez, un bogătaş. E amuzant, l-am cunoscut în aeroport. I-am spus că am un iubit, şi el a început: „Atunci te voi admira de la distanţă şi voi aştepta cuminte”. Chiar aşa a zis. Shan a sorbit din pahar. E drăguţ că în Europa bărbaţii albi te privesc ca pe o femeie, nu ca pe o femeie de culoare. Nu c-aş vrea să îmi dau întâlniri, în niciun caz, dar vreau să ştiu că există posibilitatea.

Blaine încuviinţa din cap. Dacă oricine altcineva ar fi spus ceea ce tocmai spusese Shan, i-ar fi disecat pe loc cuvintele în căutarea unor nuanţe şi ar fi dezaprobat implicaţiile şi simplitatea lor. Ifemelu îi spusese o dată, când se uitau la ştiri la un reportaj despre divorţul unor celebrităţi, că nu înţelegea onestitatea inflexibilă, inechivocă, pe care americanii o revendicau în relaţii.

— Ce vrei să spui? o întrebase el, şi ea a perceput în vocea lui o dezaprobare inevitabilă. Şi el credea în onestitatea inflexibilă, inechivocă.

— Pentru mine e altfel, probabil pentru că sunt din Lumea a Treia, spusese ea. Să fii copilul Lumii a Treia înseamnă să fii conştient de propriile componente numeroase şi de felul în care onestitatea şi adevărul depind mereu de context. I se păruse că acea explicaţie fusese o găselniţă inteligentă, dar Blaine clătinase din cap înainte să termine de vorbit şi decretase:

— Asta e o explicaţie atât de leneşă, să foloseşti Lumea a Treia în felul ăsta.

Acum dădea din cap aprobator în timp ce Shan spunea:

— Europenii chiar nu sunt la fel de conservatori și de rigizi ca americanii când vine vorba de relații. În Europa, bărbații albi se gândesc: „Vreau o femeie mișto”. În America, bărbații albi se gândesc: „Nu m-aș atinge de o femeie de culoare, dar parcă Halle Berry ar merge o dată”.

— Amuzant, a zis Blaine.

— Bineînțeles, există nișa bărbaților albi din această țară care nu se văd decât cu femei de culoare, dar ăsta e un fetiș și e neplăcut, a spus Shan, și apoi și-a întors privirea strălucitoare spre Ifemelu.

Ifemelu avea rețineri în a o contrazice, era ciudat cât de mult își dorea ca Shan să o placă.

— De fapt, experiența mea a fost complet diferită. Primesc mult mai multă atenție din partea bărbaților albi decât din partea afro-americanilor.

— Serios? Shan a făcut o pauză. Bănuiesc că ține de componenta exotică, chestia aia africană perfect autentică.

A durut-o felul abrupt în care o expediase Shan și apoi totul a devenit un resentiment acut față de Blaine, pentru că și-ar fi dorit să n-o aprobe atât de necondiționat pe sora lui.

— A, ar face bine să fie David! a spus Shan când i-a sunat din nou telefonul. A mers să vorbească în dormitor.

— David e editorul ei. Vor să pună pe coperta cărții o imagine sexualizată, un bust negru, și ea se împotrivește, a zis Blaine.

— Serios? Ifemelu și-a terminat băutura și a răsfoit o revistă de artă, încă mânioasă pe el.

— Ești OK? a întrebat el.

— N-am nimic.

Shan se întorsese. Blaine a privit-o.

— Totul OK?

— N-o s-o folosească, a dat ea din cap. Toată lumea pare să fie pe aceeași lungime de undă acum.

— Asta e grozav, a zis Blaine.

— Ar trebui să te am invitată pe blog vreo două zile după ce iese cartea, a spus Ifemelu. Ar fi extraordinar. Mi-ar plăcea mult să scrii.

Shan a ridicat din sprâncene, o expresie pe care Ifemelu n-a putut-o descifra și s-a temut că fusese prea înflăcărată.

— Da, cred că aș putea, a spus Shan.

Obama poate câștiga doar dacă rămâne negroteiul-minune

Pastorul lui este înfricoșător fiindcă înseamnă că poate Obama nu este totuși negroteiul-minune. Apropo, pastorul este cam melodramatic, dar ați fost într-o biserică americană tradițională a celor de culoare? Teatru pur. Însă ideea de bază a acestui tip e validă: americanii de culoare (cu siguranță cei de-o vârstă cu el) cunosc o Americă diferită de aceea a americanilor albi, ei cunosc o Americă mai dură și mai urâtă. Dar nu trebuie să spui asta, pentru că în America totul este bine și toată lumea este la fel. Așa că acum, că pastorul a spus-o, poate că și Obama crede asta, și dacă Obama crede asta, atunci nu este negroteiul-minune, și doar un negrotei-minune poate câștiga alegerile americane. Și ce înseamnă un negrotei-minune? veți întreba. Bărbatul de culoare, veșnic înțelept și bun. Nu reacționează niciodată când este supus unei mari suferințe, nu se enervează niciodată, nu amenință. Iartă mereu tot felul de căcaturi rasiste. Îl învață pe alb cum să înțeleagă trista, dar explicabila prejudecată din sufletul lui. Vedeți acest bărbat în multe filme. Și Obama este perfect distribuit în acest rol.

Capitolul 36

Era o petrecere-surpriză în Hamden, cu ocazia aniversării Marciei, prietena lui Blaine.

— La mulți ani, Marcia! a spus Ifemelu în cor cu toți prietenii lor. Puțin bâlbâit, cu jumătate de gură. Era cu Blaine de mai bine de un an, dar nu se integrase încă în cercul lui de prieteni.

— Ticălosule! i-a zis Marcia râzând, cu lacrimi în ochi, soțului ei, Benny.

Marcia și Benny predau istorie, erau originari din Sud și chiar semănau, cu trupurile lor plăpânde, tenul de culoarea mierii și buclele lungi care le mângâiau gâtul. Își purtau dragostea ca pe un parfum greu, exudând o dedicare străvezie, atingându-se unul pe celălalt, citându-se unul pe celălalt în conversații. Privindu-i, Ifemelu își imagina viața pe care ar fi avut-o ea și

Blaine, într-o căsuță de pe o stradă liniștită, cu pereți plini de țesături indoneziene vopsite cu ceară, cu sculpturi africane strălucind prin diverse colțuri, ducându-și traiul în murmurul neîntrerupt al fericirii.

Benny turna băuturi. Marcia se plimba de colo-colo, încă surprinsă, uitându-se la platourile cu mâncare comandată de pe masa din sufragerie și apoi în sus la baloanele care se loveau ușor de tavan.

— Când ai făcut toate astea, puiule? Am lipsit doar o oră!

A îmbrățișat pe toată lumea, în timp ce își ștergea lacrimi. Înainte să o îmbrățișeze pe Ifemelu, o undă de îngrijorare i-a săgetat chipul, iar Ifemelu a știut că Marcia uitase cum o cheamă.

— Sunt atât de bucuroasă să te văd din nou, îți mulțumesc că ai venit, a zis ea, cu o supradoză de sinceritate, rostind „atât” cu emfază, pentru a compensa faptul că îi uitase numele.

— Chile! i-a zis lui Blaine, care a îmbrățișat-o și a ridicat-o puțin de la podea, amândoi râzând.

— Ești mai ușoară decât anul trecut! a spus el.

— Și arată mai tânără cu fiecare zi! a spus Paula, fosta iubită a lui Blaine.

— Marcia, ne vinzi și nouă poțiunea magică? a întrebat o femeie pe care Ifemelu nu o cunoștea, cu părul ca o caschetă de platină.

— Secretul ei e sexul bun, a spus serioasă Grace, o femeie de origine coreeano-americană care preda studii afro-americane, micuță și suplă, mereu îmbrăcată șic-relaxat, încât părea mereu să plutească în mătăsuri. „Sunt o pasăre rară, o stângistă creștină țăcănită”, îi spusese lui Ifemelu când o întâlnise prima oară.

— Ai auzit, Benny? a întrebat Marcia. Secretul nostru e sexul bun.

— Corect! a zis Benny și i-a făcut cu ochiul. Hei, l-a văzut cineva dimineață pe Barack Obama la anunțarea candidaturii?

— Da, a fost la știri toată ziua, a spus Paula. Era scundă și blondă, cu un ten perfect, rozaliu, o persoană activă și sănătoasă, care o făcea pe Ifemelu să se întrebe dacă nu cumva practica echitația.

— Eu nici măcar nu am televizor, a spus Grace, cu un oftat autozeflemitor. Abia de curând mi-am călcat pe inimă și mi-am luat mobil.

— O să-l dea în reluare, a zis Benny.

— Haideți să mâncăm!

Era Sterling, înstăritul grupului, despre care Blaine îi spusese că se trăgea dintr-o veche familie aristocrată din Boston, el și tatăl lui fuseseră admiși din oficiu la Harvard. Avea orientări de stânga și era bine intenționat, jenat de

conştientizarea numeroaselor sale privilegii. Nu-şi permitea niciodată să-şi exprime opiniile. „Da, înţeleg ce vrei să spui”, zicea adesea.

Mâncarea a fost garnisită cu multe laude şi vin, pui prăjit, verdeţuri, plăcinte. Ifemelu şi-a pus câte puţin, mulţumită că avusese inspiraţia să ronţăie nişte nuci înainte să plece, nu îi plăcea bucătăria sudistă.

— N-am mai mâncat o turtă de mălai atât de bună de ani de zile, a zis Nathan, care stătea lângă ea.

Era un profesor nevrotic de literatură, care clipea des în spatele lentilelor de la ochelari, despre care Blaine îi spusese o dată că era singura persoană de la Yale în care avea încredere deplină. Nathan îi zisese, cu câteva luni înainte, cu mândrie în glas, că nu citea nicio lucrare literară publicată după 1930.

— S-a dus totul de râpă după anii ’30, zisese el.

Îi povestise asta lui Blaine mai târziu, pe un ton agitat, aproape acuzator, adăugând că universitarii nu erau intelectuali, nu erau curioşi, îşi construiau cazemate din cunoştinţele lor de specialitate şi rămâneau baricadaţi în ele.

— A, Nathan le are pe-ale lui. Nu pentru că e universitar, a spus Blaine.

Un nou ton defensiv începuse să se infiltreze în vocea lui Blaine când vorbeau despre prietenii lui, poate fiindcă bănuia că Ifemelu nu se simţea în largul ei în preajma lor. Când mergeau împreună la prelegeri, nu pierdea nicio ocazie să o asigure că ar fi putut fi una mai bună sau că primele zece minute fuseseră plictisitoare, ca pentru a-i preîntâmpina criticile. Ultima prelegere la care participaseră fusese a fostei lui iubite Paula, la un colegiu din Middletown: Paula în picioare în faţa sălii, într-o rochie petrecută, verde-închis, şi cizme, cu un discurs fluent şi ferm, deopotrivă provocatoare şi fermecătoare, politologa tânără şi drăguţă care cu siguranţă avea să obţină un post ca titular. Îl privise adeseori pe Blaine aşa cum un student îşi priveşte profesorul, evaluându-şi prestaţia în funcţie de expresia lui. În timp ce ea vorbea, Blaine dăduse din cap continuu, şi chiar oftase sonor o dată, ca şi cum ceea ce auzea îi provoca o familiară şi sublimă epifanie. Paula şi Blaine rămăseseră buni prieteni, încă aveau acelaşi cerc de prieteni, după ce ea îl înşelase cu o femeie numită tot Paula şi căreia acum i se spunea Pee.

— Aveam probleme în relaţie de ceva timp. A zis că doar experimenta cu Pee, dar mi-am dat seama că era mult mai mult şi am avut dreptate, iată-le încă împreună, i-a spus Blaine lui Ifemelu, şi ei i s-a părut totul prea inofensiv, prea politicos.

Chiar şi felul prea prietenos în care Paula se purta cu ea i s-a părut prea clinic.

— Ce-ar fi să scăpăm de el şi să mergem să bem ceva? îi spusese Paula lui Ifemelu în acea seară, după prezentarea ei, cu obrajii îmbujoraţi de exaltare şi uşurată că îi ieşise bine.

— Sunt frântă de oboseală, îi răspunsese Ifemelu.

— Iar eu trebuie să mă pregătesc pentru cursul de mâine. Hai să facem ceva în weekend, OK? a zis Blaine şi a îmbrăţişat-o de rămas-bun.

— N-a fost prea rău, nu-i aşa? a întrebat-o el pe Ifemelu în maşină, când se întorceau în New Haven.

— Aş fi putut să jur că ai orgasm, i-a spus ea şi Blaine a râs.

Se gândise, în timp ce o urmărea vorbind, că Paula se potrivea cu ritmul lui Blaine într-un fel de care ea nu era în stare, iar acum s-a gândit la acelaşi lucru, în timp ce o urmărea pe Paula, lângă iubita ei Pee, mâncând a treia porţie de salată verde şi râzând la ceva ce spusese Marcia.

Femeia cu părul ca o caschetă mânca salata verde cu mâna.

— Noi, oamenii, n-ar trebui să mâncăm cu tacâmuri, a spus ea.

— Atunci de ce nu te duci să trăieşti într-o peşteră? a pufnit zgomotos Michael de lângă Ifemelu şi au râs toţi, dar Ifemelu nu era convinsă că glumise. Michael nu suporta aberaţiile. Îl plăcea, avea spicuri strâns împletite pe scalp şi o expresie mereu sardonică, ironizând sentimentalismele.

— Michael e de treabă, dar încearcă atât de tare să fie autentic, încât poate părea plin de negativism, a spus Blaine când i-a făcut cunoştinţă cu Michael.

La nouăsprezece ani fusese închis pentru furtul unui automobil şi îi plăcea să spună: „Unii negri nu apreciază educaţia până nu ajung la închisoare”. Obţinuse o bursă ca fotograf şi prima oară când Ifemelu i-a văzut fotografiile alb-negru, un dans de umbre, delicateţea şi vulnerabilitatea lor o luaseră prin surprindere. Se aşteptase la imagini mai sumbre. Acum, una dintre acele fotografii atârna pe peretele din apartamentul lui Blaine, în faţa biroului ei.

— Ţi-am zis că i-am pus pe studenţii mei să-ţi citească blogul, Ifemelu? a întrebat-o Paula, peste masă. E interesant cât de încorsetaţi sunt în gândire şi vreau să-i împing în afara zonei lor de confort. Mi-a plăcut la nebunie ultima ta postare, „Ponturi prieteneşti pentru americanul care nu e de culoare: cum să reacţionezi când un american de culoare vorbeşte despre ce înseamnă să fii negru”.

— Ce tare! a zis Marcia. Mi-ar plăcea să citesc asta.

Paula şi-a scos telefonul şi s-a jucat puţin cu el şi a început să citească cu voce tare:

Dragă americanule care nu ești de culoare, dacă un american de culoare îți povestește despre o experiență a lui ca negru, te rog nu te grăbi să dai exemple din propria viață. Nu spune: *„E exact ca atunci când eu…” Ai suferit. Toată lumea a suferit. Dar nu ai suferit din cauză că ești un american de culoare. Nu te grăbi să găsești explicații alternative pentru ce s-a întâmplat. Nu spune*: *„A, de fapt nu e de vină rasa, ci clasa. A, nu e de vină rasa, ci genul. Ah, nu e de vină rasa, ci Baba-Cloanța”. Vezi tu, americanii de culoare de fapt nu vor să fie de vină rasa. Ar prefera să nu se întâmple rahaturi rasiste. Așa că poate atunci când vorbesc despre rasă, este pentru că efectiv așa stau lucrurile*? *Nu spune*: *„Eu nu disting culorile”, pentru că dacă nu distingi culorile, atunci trebuie să mergi la medic și înseamnă că atunci când un bărbat de culoare este arătat la televizor ca fiind suspectat de o infracțiune în cartierul tău, tot ce vezi tu este o figură înceţoşată violacee-cenușie-crem. Nu spune*: *„Ne-am săturat să vorbim despre rasă” ori „Singura rasă este rasa umană”. Și americanii de culoare au obosit să vorbească despre rasă. Își doresc să nu mai fie nevoie. Dar se tot întâmplă rahaturi. Nu-ți prefața răspunsurile cu*: *„Unul dintre cei mai buni prieteni ai mei este de culoare”, pentru că asta nu schimbă situația cu nimic și nimănui nu-i pasă și e posibil ca cel mai bun prieten al tău să fie de culoare și tu tot să faci căcaturi rasiste și probabil că oricum nu e adevărată partea cu „cel mai bun”, nu partea cu „prietenul”. Nu spune că bunicul tău a fost mexican, așa că tu nu poți fi rasist* (*te rog dă click aici pentru mai multe despre Nu există o ligă unită a oprimaților*). *Nu aminti de suferința stră-străbunicilor tăi irlandezi. Bineînțeles că au avut parte de o grămadă de căcaturi din partea celor deja stabiliți în America. La fel li s-a întâmplat și italienilor. La fel și est-europenilor. Dar exista o ierarhie. Acum o sută de ani, etnicii albi urau să fie urâți, dar era oarecum tolerabil pentru că măcar cei de culoare erau cu o treaptă mai jos decât ei. Nu spune că bunicul tău a fost șerb în Rusia când exista sclavie, pentru că lucrul care contează este că tu ești american acum și, fiind*

american, înseamnă că trebuie să-ți asumi toată treaba, beneficiile Americii și datoriile Americii, iar Jim Crow e o datorie a dracului de mare. Nu spune că e întocmai ca antisemitismul. Nu e. Ura împotriva evreilor presupunea și posibilitatea invidiei (*evreii ăștia sunt atât de deștepți, evreii ăștia controlează totul*) *și trebuie să recunoaștem că un anumit respect, oricât de ranchiunos, însoțește această invidie. Ura împotriva americanilor de culoare nu presupune nicio posibilitate de invidie: negrii ăștia sunt atât de leneși, negrii ăștia sunt atât de lipsiți de inteligență.*

Nu spune: *„A, rasismul s-a încheiat, a trecut atâta timp de la sclavie”. Vorbim despre probleme din anii 1960, nu 1860. Dacă vei cunoaște un american de culoare în vârstă din Alabama, probabil că își va aminti de vremurile când trebuia să coboare de pe trotuar pentru ca un alb să treacă. Zilele trecute, am cumpărat o rochie din 1960, în stare perfectă, de pe eBay, și o port frecvent. Când o purta proprietara originară, americanii de culoare nu puteau vota fiindcă erau negri.* (*Și poate că proprietara originară era una dintre acele femei din faimoasele fotografii sepia, așteptând în grupuri mari în fața școlilor și strigându-le „Maimuță*!” *copiilor de culoare, pentru că nu voiau să meargă la aceeași școală cu progeniturile lor albe. Unde sunt acum acele femei*? *Dorm liniștite*? *Încă se mai gândesc la cum strigau „Maimuță*”?) *În sfârșit, nu adopta un ton de Hai să fim cinstiți și nu spune „Dar oamenii de culoare sunt și ei rasiști”. Pentru că bineînțeles că avem cu toții prejudecăți* (*nu pot nici măcar să le sufăr pe unele dintre rudele mele de sânge, egoiste, hrăpărețe*), *dar rasismul înseamnă puterea unui grup, iar în America albii sunt cei care dețin această putere. În ce fel*? *Păi, nu albii sunt tratați ca niște rahați de comunitățile afro-americane sus-puse, și nu albilor li se refuză împrumuturi sau ipoteci exact din cauză că sunt albi, și nu juriații de culoare le acordă sentințe mai severe infractorilor albi decât celor negri pentru aceeași infracțiune, și nu ofițerii de poliție de culoare îi opresc pe albi pentru că sunt la volan și sunt albi, și nu companiile de culoare aleg să nu angajeze pe cineva pentru că*

numele lui sună ca al unui alb, și nu profesorii de culoare le spun copiilor albi că nu sunt destul de isteți ca să ajungă medici, și nu politicienii de culoare încearcă anumite manevre pentru a reduce puterea votului albilor prin tot felul de procedee gerrymander[{9}]*, și agențiile de publicitate nu spun că nu pot folosi modele albe pentru a face reclamă unor produse sofisticate pentru că modelele albe nu sunt considerate „aspiraționale” de către „marea masă”.*

Deci, după această listă cu ce să nu faci, ce trebuie să faci? Nu sunt sigură. Încearcă să asculți, poate. Să auzi ce ți se spune. Și amintește-ți că nu e vorba despre tine. Americanii de culoare nu îți spun că tu ești de vină. Ei îți spun pur și simplu ce se întâmplă. Dacă nu înțelegi, pune întrebări. Dacă te simți prost să pui întrebări, spune că te simți prost să pui întrebări și apoi întreabă oricum. E ușor să îți dai seama când întrebarea vine din partea cuiva cu intenții bune. Apoi ascultă în continuare. Uneori, oamenii nu vor decât să fie auziți. În cinstea posibilităților de prietenie și conexiune și înțelegere!

— Ador partea cu rochia! a zis Marcia.

— E amuzant, dar în același timp îți dă fiori, a spus Nathan.

— Probabil că blogul te face să aduni bani frumoși din onorariile de vorbitor, a spus Michael.

— Doar că majoritatea merg la rudele mele flămânde din Nigeria, a spus Ifemelu.

— E bine să ai asta, a adăugat el.

— Să ai ce?

— Să știi de unde vii. Strămoși care sunt undeva departe în urma ta, genul ăsta de lucruri.

— Păi, da, a zis ea.

El a privit-o, cu o expresie care a făcut-o să nu se simtă în largul ei, fiindcă nu era sigură ce exprima privirea lui, și apoi s-a uitat în altă parte.

— Trebuie să depășim acel mit, îi spunea Blaine prietenei Marciei cu părul ca o caschetă. Nu este nimic iudeo-creștin în istoria americană. Nimeni nu-i plăcea pe catolici și pe evrei. Era vorba de valori anglo-protestante, nu de valori iudeo-creștine. Chiar și Maryland-ul a încetat foarte repede să fie

deschis catolicilor. S-a oprit brusc, şi-a scos telefonul din buzunar şi s-a ridicat. Scuzaţi-mă, oameni buni, a spus, şi apoi, cu voce scăzută, către Ifemelu: E Shan. Mă întorc imediat, a mai spus, după care s-a dus în bucătărie să răspundă la telefon.

Benny a pornit televizorul şi l-au privit pe Barack Obama, un bărbat slab într-un palton negru care părea cu o măsură prea mare, cu o postură uşor incertă. În timp ce vorbea, vălătuci groşi de abur îi ieşeau din gură în aerul rece. „*Şi acesta este motivul pentru care, în umbra Old State Capitol, unde Lincoln a îndemnat o lume divizată să rămână unită, unde speranţele comune şi irisurile comune sunt încă vii, vin în faţa dumneavoastră astăzi pentru a-mi anunţa candidatura pentru preşedinţia Statelor Unite ale Americii*”.

— Nu pot să cred că l-au convins să facă asta. Tipul are potenţial, dar trebuie să se maturizeze. Cuvintele lui au nevoie de ceva greutate. O să distrugă totul pentru oamenii de culoare pentru că n-are nicio şansă, şi apoi nicio persoană de culoare n-o să mai poată candida în următorii cincizeci de ani în ţara asta, a spus Grace.

— Mie-mi dă o stare bună! a zis Marcia, râzând. Ador chestia asta, ideea să construim o Americă plină de speranţă.

— Eu cred că are şanse, a zis Benny.

— A, nu poate câştiga. L-ar împuşca în genunchi înainte, a spus Michael.

— E aşa o gură de aer proaspăt să vezi un politician care înţelege nuanţele, a spus Paula.

— Da, a zis Pee.

Avea braţele prea bronzate, suple şi cu muşchii proeminenţi, o tunsoare pixie şi un aer de intensă anxietate, era genul de persoană a cărei iubire ar fi fost sufocantă.

— Când vorbeşte, pare atât de deştept, de articulat, a mai adăugat ea.

— Parcă *ai fi mama*, a spus Paula pe tonul caustic cu care reiei o ceartă intimă, în care cuvintele înseamnă altceva. Ce e atât de remarcabil la faptul că e articulat?

— Suntem hormonale, Pauly? a întrebat Marcia.

— Chiar e! a zis Pee. N-aţi văzut că a mâncat tot puiul?

Paula a ignorat-o pe Pee şi, sfidătoare parcă, s-a întins după încă o felie de plăcintă cu dovleac.

— Ce crezi despre Obama, Ifemelu? a întrebat Marcia, şi Ifemelu a bănuit că Benny sau Grace îi şoptiseră numele ei la ureche, iar acum Marcia era nerăbdătoare să-şi afişeze cunoştinţele nou dobândite.

— Îmi place Hillary Clinton, a zis Ifemelu. Nu prea știu nimic despre tipul ăsta Obama.

— Ce am pierdut? a revenit Blaine în cameră.

— Shan e OK? a întrebat Ifemelu. Blaine a încuviințat.

— Nu contează ce părere are cineva despre Obama. Adevărata întrebare este dacă albii sunt pregătiți pentru un președinte negru, a spus Nathan.

— Eu sunt pregătită pentru un președinte negru. Dar nu cred că e și poporul, a zis Pee.

— Serios, ai vorbit cumva cu mama? a întrebat-o Paula. Și ea a spus exact același lucru. Dacă tu ești pregătită pentru un președinte negru, atunci cine trăiește în această țară vagă care nu e pregătită? Oamenii spun asta când nu pot spune că ei nu sunt pregătiți. Însăși ideea de a fi pregătit e ridicolă.

Ifemelu a împrumutat aceste cuvinte peste câteva luni, într-o postare scrisă în nebunia ultimelor zile de campanie prezidențială: „Însăși ideea de a fi pregătit e ridicolă”. *Chiar nu-și dă nimeni seama cât de absurd este să îi întrebi pe oameni dacă sunt pregătiți pentru un președinte de culoare*? *Pentru Mickey Mouse ca președinte sunteți pregătiți*? *Dar pentru Kermit Broscoiul*? *Sau pentru Rudolph Renul lui Moș Crăciun*?

— Familia mea are un istoric liberal impecabil, am bifat toate răspunsurile corecte, a spus Paula, cu o grimasă ironică, rotind piciorul paharului de vin gol. Dar părinții mei erau mereu nerăbdători să le spună prietenilor lor că Blaine predă la Yale. Ca și cum spuneau că era printre puținii buni.

— Ești prea dură cu ei, Pauly, a zis Blaine.

— Nu, serios, ție nu ți s-a părut? a întrebat ea. Îți amintești acea groaznică Zi a Recunoștinței de la ai mei?

— Adică atunci când am vrut eu macaroane cu brânză?

— Nu, nu la asta mă refer, a râs Paula. Dar nu a spus la ce se referea și, astfel, amintirea a rămasă nerostită, învăluită în intimitatea lor.

— M-a făcut geloasă, i-a spus Ifemelu lui Blaine când s-au întors acasă.

Și *era* gelozie, acel nod inconfortabil, acea neliniște din stomac. Paula avea aerul unui adevărat ideolog, ar fi putut, își imagina Ifemelu, să alunece cu ușurință înspre anarhie, să stea în prima linie a protestelor, sfidând bastoanele polițiștilor și injuriile scepticilor. Să simtă asta despre Paula însemna să se simtă neîmplinită în comparație cu ea.

— N-ai de ce să fii geloasă, Ifem, a spus Blaine.

— Puiul prăjit pe care tu îl mănânci nu e puiul prăjit pe care îl mănânc eu, dar e puiul prăjit pe care îl mănâncă Paula.

— Poftim?

— Pentru tine și Paula, puiul prăjit e pané. Pentru mine, nu. M-am gândit doar la cât de multe aveţi în comun.

— Avem în comun puiul prăjit? Îți dai seama cât de forțată este metafora asta? Blaine râdea, un râs blajin, afectuos. Gelozia ta e oarecum drăguță, dar în niciun caz nu e nimic între noi.

Ifemelu știa că nu era nimic. Blaine n-ar fi înșelat-o. Era prea impregnat de bunătate. Fidelitatea îi venea firesc, nu se uita după femeile frumoase de pe stradă pentru că nu-i trecea prin cap. Dar era geloasă pe reziduurile emoționale dintre el și Paula, și pentru că Paula era ca el, era bună ca el.

Călătorind când ești de culoare

Un prieten al unui prieten, un AdC de treabă, putred de bogat, scrie o carte intitulată Călătorind când ești de culoare. Nu doar de culoare, spune el, ci vizibil de culoare, deoarece există o mulțime de nuanțe și, nu mi-o luați în nume de rău, dar nu se referă la persoanele acelea de culoare care arată a portoricani sau brazilieni sau ceva de genul ăsta, el se referă la cei vizibil de culoare. Fiindcă lumea te tratează diferit. Deci iată ce spune: *„Mi-a venit ideea cărții în Egipt. Ajung în Cairo, și un arab egiptean mă face barbar negru. Eu sunt ceva de genul*: *hei, aici ar trebui să fim în Africa! Așa că am început să mă gândesc la alte părți ale lumii și la cum ar fi dacă ai călători acolo ca negru. Mai negru ca mine nu se poate. Sudiștii albi de astăzi s-ar uita la mine și s-ar gândi: ia uite ditamai vlăjganul negru tuci. În ghiduri ți se spune la ce să te aștepți dacă ești homosexual sau femeie. Draci, trebuie să o facă și dacă ești vizibil de culoare. Să le spună negrilor care călătoresc cum stau lucrurile. Nu e ca și cum cineva o să te împuște, dar ar fi grozav să știi unde să te aștepți că oamenii se vor holba la tine. În Pădurea Neagră din Germania, se holbează destul de ostil. În Tokyo sau Istanbul, nimeni n-are nicio treabă. În Shanghai, lumea se holbează intens, în Delhi, supărător. M-am gândit: Hei, oare nu suntem cu toții parte din asta*? *Știți noi, persoane de culoare și toate cele*? *Citisem că Brazilia este Mecca raselor, așa că mă duc la Rio și*

nimeni nu arată ca mine în restaurantele şi hotelurile bune. Oamenii se comportă ciudat când mă aşez la coada de la clasa întâi la aeroport. Ciudat într-un fel oarecum simpatic, ca şi cum e o greşeală, nu poţi să arăţi aşa şi să zbori la clasa întâi. Merg în Mexic şi se holbează la mine. Nu într-un fel ostil, dar te face pur şi simplu să devii conştient că ieşi în evidenţă, te plac, dar tot eşti King Kong pentru ei". *Şi în acest punct, Profesor Sexy spune*: *„America Latină ca întreg are o relaţie realmente complicată cu noţiunea de a fi negru, care este umbrită de toată povestea cu «suntem toţi metişi» pe care şi-o spun. Mexic nu e un loc la fel de rău ca Guatemala sau Peru, unde privilegiile albilor sunt mult mai evidente, însă acestea din urmă sunt ţări cu o populaţie de culoare mult mai numeroasă*". *Şi un alt prieten spune*: *„Negrii indigeni sunt mereu trataţi mai rău decât negrii non-indigeni, peste tot în lume. Prietena mea născută şi crescută în Franţa din părinţi togolezi pretinde că e anglofonă când merge la cumpărături în Paris, pentru că vânzătorii sunt mai amabili cu persoanele de culoare care nu vorbesc franceza, la fel cum americanii de culoare au parte de mai mult respect în ţările africane*". *Ce părere aveţi*? *Vă rog postaţi propriile Poveşti de Călătorie*.

Capitolul 37

Lui Ifemelu i se părut că doar a clipit şi, când a deschis ochii, Dike era complet schimbat, verişorul ei dispăruse, iar locul îi fusese luat de un băiat care nu mai arăta ca un băiat, înalt de 1,80 m, musculos, care juca baschet în echipa liceului, având-o ca iubită pe Page, puştoaica blondă şi fâşneaţă care purta fuste minuscule şi converşi. O dată, când Ifemelu l-a întrebat „Cum merg lucrurile cu Page?", Dike a răspuns: „Nu facem încă sex, dacă asta întrebi".

Seara, şase-şapte prieteni se strângeau la el în cameră, cu toţii albi, în afară de Min, chinezul înalt ai cărui părinţi predau la universitate. Se jucau pe calculator şi se uitau pe YouTube, înţepându-se şi hârjonindu-se, cu toţii

învăluiți în aura sclipitoare a tinereții fără griji, și Dike era nucleul grupului. Cu toții râdeau la glumele lui și-i căutau aprobarea, și într-un fel discret, tacit, îl lăsau pe el să ia toate deciziile: dacă să comande pizza, dacă să meargă la ping-pong. În preajma lor, Dike se schimbase, avea acum o înfumurare în voce și în mers, cu umerii mereu drepți, ca la paradă, și-și presăra discursul cu „gen” și „frate”.

— De ce vorbești așa cu prietenii tăi, Dike? a întrebat Ifemelu.

— Hai, vară-mea, mă lași? a zis el cu o mutră comică exagerată care a făcut-o să râdă.

Ifemelu și l-a imaginat în facultate, avea să fie ghidul perfect, conducând un cârd de potențiali studenți și pe părinții lor, arătându-le care erau lucrurile minunate din campus și având grijă să adauge ceva ce lui îi displăcea, mereu amuzant și inteligent și jovial, iar fetele aveau să se îndrăgostească de el la prima vedere, băieții aveau să-l invidieze, iar părinții aveau să-și dorească ca odraslele lor să îi semene.

•

Shan purta o bluză aurie, fără sutien, cu sânii legănându-i-se în mers. Flirta cu toată lumea, atingeri pe braț, îmbrățișări prea strânse, sărutări pe obraz prea lungi. Complimentele ei erau îmbibate de o extravaganță care le făcea să pară nesincere, însă prietenii ei zâmbeau și înfloreau în lumina lor. Nu conta ce spunea, conta că o spunea Shan. Ifemelu era pentru prima dată la un salon al lui Shan și avea emoții. Nu avea niciun motiv, se strânseseră doar câțiva prieteni, și totuși avea emoții. Se tot gândise cu ce să se îmbrace, probase și renunțase la nouă ținute înainte să se hotărască la rochia turcoaz care îi subția talia.

— Bună! a spus Shan când Blaine și Ifemelu au sosit, îmbrățișându-i. Grace vine? l-a întrebat pe Blaine.

— Da. Vine cu următorul tren.

— Grozav. N-am mai văzut-o de atâta vreme. Shan și-a coborât vocea și i-a spus lui Ifemelu: Am auzit că Grace fură lucrările de cercetare ale studenților ei.

— Poftim?

— Grace. Am auzit că fură lucrările de cercetare ale studenților ei. Știai?

— Nu, a zis Ifemelu. I s-a părut ciudat să îi spună Shan asta despre prietena lui Blaine, dar a făcut-o să se simtă specială, inclusă în cercul intim al bârfelor lui Shan. Apoi, brusc rușinată că nu fusese îndeajuns de puternică să-i ia apărarea lui Grace, pe care o plăcea, a spus: Nu cred că e adevărat nici

pe departe.

Însă Shan nu mai era atentă.

— Vreau să îl cunoşti pe cel mai sexy bărbat din New York, Omar, a spus ea, prezentându-i lui Ifemelu un tip înalt ca un baschetbalist, cu o tunsoare prea perfectă, curbată exact pe frunte, cu unghiuri ascuţite spre urechi. Atunci când Ifemelu i-a întins mâna, el s-a înclinat uşor, cu mâna la piept, şi a zâmbit. Omar nu atinge femeile care nu îi sunt rude, a spus Shan. Ceea ce e foarte sexy, nu? Apoi şi-a înclinat capul privindu-l pe Omar cu subînţeles.

— Acestea sunt frumoasa şi absolut originala Maribelle şi la fel de frumoasa ei iubită, Joan. Mă fac să mă simt prost! a spus Shan, în timp ce Maribelle şi Joan chicoteau, două femei albe, mărunţele, cu ochelari supradimensionaţi cu rame negre.

Amândouă purtau rochii scurte, una cu franjuri de dantelă, cealaltă roşie cu buline albe, cu acel aer uşor fanat, uşor neglijent al hainelor *vintage*. Păreau costumate. Bifau toate căsuţele unui anumit profil al clasei mijlocii educate şi deschise la minte: dragostea pentru rochiile care erau mai degrabă interesante decât drăguţe, dragostea pentru eclectic, dragostea pentru ceea ce trebuiau să iubească. Ifemelu şi le-a imaginat călătorind: colecţionau lucruri inedite şi îşi umpleau casa cu ele, mărturii neşlefuite ale şlefuirii lor.

— Iată-l pe Bill! a spus Shan, îmbrăţişându-l pe bărbatul musculos, cu tenul închis la culoare şi cu o fedora pe cap. Bill e scriitor, dar, spre deosebire de noi ceilalţi, întoarce banii cu lopata. Shan aproape ciripea. Bill are o idee grozavă pentru o carte de călătorii intitulată *Călătorind când eşti de culoare.*

— Mi-ar plăcea să-mi povesteşti mai multe, a zis Ashanti.

— Apropo, Ashanti, ador cum ţi-ai aranjat părul, a spus Shan.

— Mulţumesc! a zis Ashanti.

Era o apariţie: la încheieturi, la gât şi în codiţe îi zornăiau cochilii. Spunea frecvent „pământul-mamă” şi „religia yoruba”, privind-o pe Ifemelu pentru confirmare, o parodie a Africii la care Ifemelu nu adera, şi apoi se simţea prost fiindcă nu aderase.

— Ai în sfârşit o copertă care-ţi place? a întrebat-o Ashanti.

— Să-mi „placă” e mult spus, a zis Shan. Deci, fiţi atenţi, e o autobiografie, nu? Despre o grămadă de lucruri, despre cum am crescut în acest oraş complet alb, fiind singurul copil de culoare de la grădiniţă, despre moartea mamei mele, despre toate lucrurile astea. Editorul îmi citeşte manuscrisul şi îmi spune: „Înţeleg că rasa e importantă aici, dar trebuie să ne asigurăm că volumul transcende subiectul rasei, în aşa fel încât să nu fie doar

despre asta”. Iar eu mă gândesc: Dar de ce trebuie să transcend subiectul rasei? Știți, ca și cum rasa ar fi o fiertură pe care cel mai bine e să o servești călduță, diluată cu alte lichide, altfel albii n-or s-o poată înghiți.

— Amuzant, a zis Blaine.

— Îmi tot sublinia dialogurile din manuscris și nota pe margine: „Oamenii chiar vorbesc așa?” Iar eu mă gândeam: Hei, câți oameni de culoare cunoști? Vreau să zic, ca egali, ca prieteni. Nu mă refer la recepționistul de la birou sau la acel unic cuplu de culoare al cărui puști merge la aceeași școală cu al tău și pe care îi saluți. Mă refer la oameni pe care chiar să-i cunoști. Nu cunoști niciunul. Cum de-mi spui tocmai tu cum vorbesc cei de culoare?

— Nu e vina lui. Nu avem suficienți oameni de culoare din clasa mijlocie în jur, a spus Bill. Mulți liberali albi încearcă să-și facă prieteni de culoare. Dar sunt aproape la fel de greu de găsit ca o donatoare de ovule de optsprezece ani, înaltă, blondă și studentă la Harvard.

Au râs cu toții.

— Am scris scena asta despre ceva ce mi s-a întâmplat când eram la masterat, despre o femeie din Gambia pe care o cunoșteam. Adora ciocolata de menaj. Avea mereu o ciocolată de menaj în geantă. În fine, locuia la Londra și era îndrăgostită de un alb englez, și el își părăsea soția pentru ea. Deci eram într-un bar, și ea ne povestea asta, mie, unei alte tipe și unui tip, Peter. Un tip scund din Wisconsin. Și știți ce i-a spus Peter? I-a spus: „Probabil că soția lui se simte și mai prost știind că ești de culoare”. A zis-o ca și cum era de la sine înțeles. Nu că soția s-ar fi simțit suficient de prost că era vorba de o altă femeie, ci că era vorba de o femeie de culoare. Așa că am introdus-o în carte, iar editorul vrea să o schimbe, spune că nu este subtilă. De parcă viața ar fi mereu subtilă, în pizda mă-sii. Și-apoi scriu despre mama care se înăcrise la muncă pentru că simțea că se plafonase și că nu îi permiteau să avanseze fiindcă era de culoare, și editorul îmi spune: „Am putea nuanța puțin? Poate că mama ta nu se înțelegea cu vreunul dintre colegi? Sau fusese deja diagnosticată cu cancer?” Crede că ar trebui să complicăm situația, să nu fie doar despre rasă. Iar eu zic: Dar *a fost* despre rasă. Era înăcrită deoarece credea că, dacă nu ar fi fost de culoare, ar fi ajuns vicepreședinte. Și a vorbit foarte mult despre asta până a murit. Dar, cumva, experiența mamei e brusc fără nuanțe. „Nuanță” înseamnă să nu îi faci pe oameni să se simtă incomod, în așa fel încât toți să fie liberi să se gândească la ei înșiși ca la niște persoane *individuale*, care au ajuns acolo unde sunt datorită *realizărilor* lor.

— Poate că ar trebui să o transformi într-un roman, a zis Maribelle.

— Glumeşti? a întrebat Shan, puţin ameţită, puţin teatrală, stând acum în lotus pe podea. Nu poţi să scrii un roman onest despre rasă în ţara asta. Dacă scrii despre felul în care oamenii sunt într-adevăr afectaţi de rasă, e prea evident. Scriitorii de culoare care scriu ficţiune în ţara asta, toţi trei, nu cei zece mii care scriu aberaţiile de cărţi despre ghetou cu acele coperte strălucitoare, au două alternative: să scrie preţios sau pretenţios. Când nu alegi niciuna, nimeni nu ştie unde să te încadreze. Aşa că, dacă ai de gând să scrii despre rasă, trebuie să ai grijă să o faci atât de liric şi de subtil, încât cel care nu citeşte printre rânduri nici măcar să nu ştie că este despre rasă. Ştiţi voi, o meditaţie proustiană, diluată şi înceţoşată, care la final te lasă diluat şi înceţoşat.

— Sau găseşte un scriitor alb. Ei pot scrie deschis despre rasă şi pot deveni activişti fervenţi pentru că furia lor nu e ameninţătoare, a spus Grace.

— Ce ziceţi de cartea asta nouă, *Monk Memoirs* (Amintirile unui călugăr)? a întrebat Mirabelle.

— E o carte laşă, nesinceră. Ai citit-o? a întrebat Shan.

— Am citit o recenzie, a zis Maribelle.

— Asta e problema. Citeşti mai multe recenzii decât cărţi.

Maribelle s-a înroşit. Lui Ifemelu i s-a părut că putea accepta aşa ceva doar de la Shan.

— În ţara asta privim ficţiunea foarte ideologic. Dacă un personaj nu ne este familiar, atunci personajul devine necredibil, a spus Shan. Nici măcar nu mai poţi citi ficţiune americană ca să-ţi faci o idee despre cum e viaţa cu adevărat în zilele noastre. Citeşti ficţiune americană ca să afli despre albi disfuncţionali care fac lucruri ciudate pentru ceilalţi albi.

Toată lumea a râs. Shan părea încântată, ca o fetiţă care-şi etala talentul la cântat în faţa iluştrilor prieteni ai părinţilor.

— Dar lumea nu arată ca încăperea asta, a spus Grace.

— Dar ar putea să arate, a zis Blaine. Noi suntem dovada că lumea poate fi ca încăperea asta. Poate fi un spaţiu sigur şi echitabil pentru toată lumea. Trebuie doar să dărâmăm zidurile privilegiului şi ale opresiunii.

— A vorbit fratele meu hippiot, a spus Shan.

Din nou, au râs cu toţii.

— Ar trebui să scrii pe blog despre asta, Ifemelu, a spus Grace.

— Apropo, ştiţi de ce Ifemelu poate să scrie pe blog? a zis Shan. Pentru că e din Africa. Ea scrie din afară. Nu simte cu adevărat toate lucrurile despre

care scrie. Totul e străin și straniu pentru ea. Așa că poate să scrie acele lucruri și să primească toate acele elogii și să fie invitată la prelegeri. Dacă ar fi fost afro-americană, ar fi fost pur și simplu catalogată ca furioasă, și apoi exclusă.

Începerea s-a scufundat, pentru o clipă, în tăcere.

— Pot fi de acord cu asta, a zis Ifemelu, disprețuind-o pe Shan și pe ea însăși pentru că se lăsase prinsă în vraja ei.

Era adevărat că rasa nu era brodată pe țesătura istoriei ei, nu-i fusese gravată în suflet. Totuși, și-ar fi dorit ca Shan să i-o fi spus când erau singure, și nu acum, jubilând, în fața prietenilor, lăsând-o pe Ifemelu cu gustul amar al dezolării.

— Mare parte din asta e ceva relativ nou. Identităţile persoanelor de culoare și ale celor panafricane erau de fapt puternice la începutul secolului al XIX-lea. Războiul Rece i-a forțat pe oameni să aleagă: ori deveneai internaționalist, ceea ce, bineînțeles, pentru americani însemna comunist, ori deveneai parte a capitalismului american, alegerea elitei afro-americane, a zis Blaine, ca și cum i-ar fi venit în apărare lui Ifemelu, însă ei i s-a părut prea abstract, prea stângace, prea târziu.

Shan i-a aruncat o privire lui Ifemelu și a zâmbit, un zâmbet cu potențialul unei mari cruzimi. Peste câteva luni, când Ifemelu s-a certat cu Blaine, s-a întrebat dacă nu cumva furia îi fusese alimentată de Shan, o furie pe care n-a înțeles-o niciodată pe deplin.

Nu e și Obama negru?

Mulți (*majoritatea albi*) *spun că Obama nu e negru, e birasial, multirasial, alb-și-negru, orice, numai negru nu. Pentru că mama lui a fost albă. Dar rasa nu este biologie, este sociologie. Rasa nu este genotip, este fenotip. Rasa contează din cauza rasismului. Iar rasismul este absurd, fiindcă este despre felul în care arăți. Nu despre sânge. E despre culoarea pielii și forma nasului și despre cât de creț ai părul. Booker T. Washington și Frederick Douglass aveau tați albi. Imaginați-vi-i spunând că nu sunt negri.*

Imaginați-vi-l pe Obama, cu pielea de culoarea migdalei prăjite, cu părul creț, răspunzând la un recensământ: sunt

oarecum alb. Sigur, i s-ar răspunde. Mulţi americani de culoare au un alb în arborele genealogic, deoarece proprietarilor albi de sclavi le plăcea să dea iama noaptea prin taberele sclavilor. Dar te naşti cu pielea închisă la culoare, asta e. (*Deci, dacă eşti acea femeie blondă cu ochi albaştri care spune „Bunicul meu a fost nativ american, aşa că şi eu sunt discriminată”, atunci când lumea de culoare vorbeşte despre căcaturile care li se întâmplă, te rog încetează.*) *În America, nu e la latitudinea ta să decizi ce rasă eşti. Lucrul acesta se decide pentru tine. Barack Obama, arătând în felul în care arată, acum cincizeci de ani ar fi trebuit să stea în spate în autobuz. Dacă orice tip de culoare comite astăzi o infracţiune, Barack Obama ar putea fi oprit şi luat la întrebări deoarece corespunde profilului. Şi care ar fi acel profil*? *„Bărbat negru*”.

Capitolul 38

Blaine nu îl plăcea pe Boubacar şi poate că asta a contat sau n-a contat în disputa lor, însă Blaine nu îl plăcea pe Boubacar, şi ziua ei a început cu o vizită la cursul lui Boubacar. Ea şi Blaine îl întâlniseră la un dineu dat de universitate în onoarea sa, un profesor senegalez cu pielea nisipie, care tocmai se mutase în SUA pentru a preda la Yale. Avea o inteligenţă caustică şi un respect de sine la fel de caustic. Stătea în capul mesei, bând vin roşu şi vorbind sec despre preşedinţii francezi pe care îi cunoscuse, despre universităţile franceze care îi oferiseră un post.

— Am venit în America fiindcă vreau să-mi aleg singur stăpânul, a spus. Dacă trebuie să am un stăpân, atunci mai bine America decât Franţa. Dar nu voi mânca niciodată un fursec şi nici nu voi merge la McDonald’s. Ce barbarie!

Pe Ifemelu o fascina şi o amuza. Îi plăcea accentul lui, îi plăcea engleza lui impregnată de wolof şi franceză.

— Mi s-a părut grozav, i-a spus lui Blaine mai târziu.

— E interesant cum spune lucruri banale şi crede că sunt profunde, a zis Blaine.

— Are un ego puţin gonflat, dar la fel era al tuturor celor de la masă, a spus Ifemelu. Nu trebuie ca toţi cei de la Yale să fie aşa? Nu după asta vă angajează?

Blaine n-a râs, aşa cum ar fi făcut de obicei. A simţit, în reacţia lui, o antipatie teritorială străină naturii sale, a surprins-o. Lui Blaine îi plăcea să adopte un accent franţuzesc prost şi să-l imite pe Boubacar. „Africanii francofoni se dau în vânt după cafea, africanii anglofoni se dau în vânt după ceai. E imposibil să bei un *café au lait* adevărat în ţara asta!”

Poate că îi repugna cât de încântată fusese de Boubacar în acea primă zi, după desert, ca şi cum ar fi fost o persoană care vorbea aceeaşi limbă tăcută ca şi ea. Îl tachinase în legătură cu africanii francofoni, cât de fezandată le era mintea de către francezi şi cât de exagerat de sensibili deveniseră, atât de conştienţi de cusururile europene şi, totuşi, prea îndrăgostiţi de europenitate. Boubacar râsese, un râs familial, nu ar fi râs astfel cu un american, ar fi fost tăios dacă un american ar fi îndrăznit să-i spună acelaşi lucru. Poate că lui Blaine îi repugna această reciprocitate, acest ceva primar, african, din care se simţea exclus. Dar sentimentele ei pentru Boubacar erau fraterne, lipsite de dorinţă. Se întâlneau adesea la ceai în librăria Atticus şi vorbeau sau, mai bine spus, ea asculta, din moment ce el vorbea în majoritatea timpului despre politica din ţările vest-africane şi familie şi acasă, şi ea se întorcea mereu revigorată.

•

Încă dinainte ca Boubacar să îi spună despre noua bursă în ştiinţe umaniste de la Princeton, Ifemelu începuse deja să-şi analizeze trecutul. O cuprinsese o neliniște. Îndoielile pe care le avea în privinţa blogului sporiseră.

— Trebuie să-ți depui dosarul. Ar fi perfect pentru tine, i-a spus el.

— Nu fac parte din lumea academică. Nu am nici măcar o diplomă de licenţă.

— Actualul bursier este un muzician de jazz strălucit, dar nu a absolvit decât liceul. Vor oameni care fac lucruri noi, care depăşesc bariere. Trebuie să aplici şi te rog foloseşte recomandarea mea. Trebuie să pătrundem în astfel de locuri, ştii. Este singura cale prin care putem schimba discuţia.

Alături de el, în acea cafenea, a fost impresionată şi a simţit afinitatea cordială a unui lucru împărtăşit.

Boubacar o invitase de multe ori la seminarul său despre problemele africane contemporane. „Ai putea găsi ceva despre care să scrii pe blog, îi spusese. Şi, astfel, în ziua în care a început cearta cu Blaine, a mers la

seminarul lui. S-a așezat în spatele sălii, lângă fereastră. Afară, frunzele cădeau din maiestuoșii arbori bătrâni, oameni înfășurați în fulare se grăbeau pe alei cu pahare de carton în mână, femeile, mai ales asiaticele, treceau cochete în fustele lor strâmte și ghetele cu toc înalt. Toți studenții lui Boubacar aveau laptop-uri în față, cu ecranele luminate de e-mail-uri, căutări pe Google, fotografii cu celebrități. Din când în când, deschideau un Word și notau câteva cuvinte ale lui Boubacar. Aveau jachetele pe spătarele scaunelor și limbajul lor corporal, ușor nerăbdător, spunea: Știm deja răspunsurile. După curs, mergeau la cafeneaua din bibliotecă și cumpărau un sandviș cu *zhou* din Africa de Nord sau un curry din India și, pe drum către următorul curs, un grup de studenți le oferea prezervative și acadele, iar seara mergeau la ceai la reședința decanului, unde un președinte latino-american sau un laureat Nobel le răspundea la întrebări de parcă ar fi fost importanți.

— Studenții tăi stăteau toți pe Internet, i-a zis lui Boubacar în drum spre biroul lui.

— Studenții ăștia nu au nimic împotriva prezenței lor aici. Sunt convinși că aici le e locul, că și-au câștigat dreptul și că plătesc pentru el. *Au fond*, ne-au cumpărat pe toți. Acest *hybris* e cheia măreției Americii, a spus Boubacar, cu o beretă de fetru negru pe cap, cu mâinile în buzunarele jachetei. De aceea, ei nu înțeleg de ce ar trebui să fie recunoscători că stau în fața lor.

Tocmai ajunseseră în birou când s-a auzit un ciocănit în ușa întredeschisă.

— Intră, a spus Boubacar.

Kavanagh a intrat. Ifemelu îl întâlnise de câteva ori, era un asistent de la istorie care copilărise în Congo. Avea părul cârlionțat și era mereu indispus, părând mai potrivit să relateze de la fața locului războaie periculoase de la celălalt capăt al globului decât să le predea istorie studenților. I-a spus lui Boubacar din ușă că își lua un an sabatic, că departamentul dădea un prânz în cinstea lui și i se spusese că vor avea sandvișuri sofisticate cu chestii precum germeni de grâu.

— Dacă sunt suficient de plictisit, am să trec pe-acolo, a spus Boubacar.

— Ar trebui să vii și tu, i-a spus Kavanagh lui Ifemelu. Sincer.

— O să vin, a spus ea. Un prânz gratis e mereu binevenit.

După ce a ieșit din biroul lui Boubacar, Blaine i-a trimis un mesaj: *Ai auzit despre dl White de la bibliotecă*?

Primul ei gând a fost că dl White murise, nu s-a întristat prea tare și s-a simțit vinovată pentru asta. Dl White era paznic la bibliotecă și verifica copertele cărților, un bărbat cu ochi apoși și piele atât de închisă la culoare

încât părea albăstruie. Era atât de obişnuită să-l vadă pe scaun, o faţă şi un tors, încât prima oară când îl văzuse mergând, mersul lui o întristase: cu umerii căzuţi, parcă împovăraţi de pierderi definitive. Blaine se împrietenise cu el cu ani în urmă şi uneori, în pauză, stătea de vorbă cu el.

— E o enciclopedie, îi spunea Blaine lui Ifemelu.

Îl întâlnise şi ea pe dl White de câteva ori. „Are cumva o soră?", îl întreba pe Blaine, arătând către Ifemelu. Sau spunea „Arăţi obosit, omule. Te ţine cineva treaz până târziu?" într-un fel care lui Ifemelu i se părea indecent. De fiecare dată când dădeau mâna, dl White îi strângea degetele, un gest plin de subînţeles şi ea se elibera repede din strânsoare şi îi evita privirea până plecau. Era în acea strângere de mână un apropo, ceva libidinos, şi de aceea îi fusese mereu puţin antipatic, dar nu-i spusese niciodată lui Blaine fiindcă se simţea cumva prost că îl antipatiza. Dl White era, până la urmă, un bătrân de culoare doborât de viaţă, iar ea îşi dorea să fi putut trece cu vederea libertăţile pe care şi le lua.

— E amuzant că nu te-am mai auzit niciodată vorbind afro-americana, i-a spus lui Blaine prima oară când l-a auzit stând de vorbă cu dl White.

Sintaxa era diferită, cadenţele mai ritmate.

— Cred că m-am obişnuit prea tare cu vocea mea de Oamenii-Albi-Ne-Privesc, a spus el. Şi ştii că tinerii de culoare nu prea mai fac trecerea de la un limbaj la altul. Puştii din clasa de mijloc nu vorbesc afro-americana, şi puştii din cartierele rău famate vorbesc doar afro-americana, aşa că nu mai au fluiditatea generaţiei mele.

— O să scriu pe blog despre asta.

— Ştiam că asta o să spui.

I-a răspuns lui Blaine la mesaj: *Nu, ce s-a întâmplat*? *A păţit ceva dl White*? *Ai terminat*? *Vrei să mâncăm un sandviş*?

Blaine a sunat-o şi a rugat-o să-l aştepte la colţ şi nu peste mult timp l-a văzut îndreptându-se către ea, o siluetă zveltă într-un pulover gri.

— Hei, a zis el şi a sărutat-o.

— Miroşi bine, a zis ea, şi el a sărutat-o din nou.

— Ai supravieţuit cursului lui Boubacar? Chiar dacă n-au avut *croissante* sau *pain au chocolat* adevărate?

— Termină. Ce s-a întâmplat cu dl White?

În timp ce mergeau de mână spre magazinul de sandvişuri, el i-a povestit cum prietenul domnului White, un bărbat de culoare, trecuse pe la el în seara precedentă, şi stătuseră în faţa bibliotecii. Dl White i-a dat prietenului cheile

de la maşină, pentru că acesta voia să o împrumute, iar prietenul i-a dat înapoi domnului White nişte bani împrumutaţi mai demult. Un angajat alb al bibliotecii i-a văzut şi a presupus că doi bărbaţi de culoare făceau trafic de droguri, aşa că a chemat un supervizor. Supervizorul a chemat poliţia. Poliţia a venit şi l-a ridicat pe dl White pentru interogatoriu.

— O, Doamne, a spus Ifemelu. E OK?

— Da. S-a întors la muncă. Blaine a făcut o pauză. Cred că se aşteaptă la genul acesta de lucruri.

— Asta e adevărata tragedie, a spus Ifemelu, dându-şi seama că folosea exact cuvintele lui Blaine, câteodată distingea în propriile fraze ecoul vocii lui.

Adevărata tragedie a lui Emmett Till, îi spusese el o dată, nu era că un copil de culoare fusese ucis pentru că fluierase după o femeie albă, ci faptul că unele persoane de culoare s-au gândit: Dar de ce-ai fluierat?

— Am vorbit puţin cu el. A expediat toată chestia ridicând din umeri şi a spus că nu e mare lucru şi că voia să vorbească despre fiica lui, pentru care chiar îşi făcea griji. Se gândeşte să renunţe la liceu. Aşa că o să intervin şi o s-o meditez. Mă întâlnesc cu ea luni.

— Blaine, e al şaptelea licean pe care îl meditezi, a spus ea. Ai de gând să meditezi toţi copiii cu probleme din New Haven?

Era vânt şi el îşi mijea ochii, maşinile treceau pe lângă ei pe Whitney Avenue, şi s-a întors s-o privească.

— Mi-ar plăcea să pot, a spus el încet.

— Aş vrea să avem mai mult timp pentru noi, a zis ea şi l-a cuprins de mijloc.

— Răspunsul universităţii e o glumă. O simplă greşeală deloc rasistă? Serios? Mă gândesc să organizez un protest mâine, să-i fac pe oameni să iasă şi să spună că nu este OK. Nu în ograda noastră.

Ifemelu şi-a dat seama că deja se hotărâse, nu că doar se gândea la asta. Blaine s-a aşezat la o masă lângă uşă, iar ea s-a dus să comande şi pentru el, pentru că îl ştia, ştia ce îi place. Când s-a întors cu tava pe care pusese sandvişul ei de curcan şi lipia lui vegetariană, lângă două pungi de chipsuri coapte fără sare, Blaine era cu telefonul lipit de ureche. Până seara, avea să dea telefoane şi să trimită e-mail-uri şi SMS-uri, şi telefonul vibra şi suna şi bipăia, cu răspunsuri de la oameni care spuneau că se bagă. Un student a sunat să-l întrebe ce să scrie pe pancartă, un altul a vorbit la posturile de televiziune locale. A doua zi dimineaţă, înainte să plece la cursuri, Blaine i-a

spus:

— Am ore toată ziua, ne vedem direct la bibliotecă? Dă-mi un semn când eşti pe drum.

Nu vorbiseră despre asta, presupusese pur şi simplu că ea va fi acolo, aşa că i-a răspuns:

— OK.

Dar nu s-a dus. Şi nu pentru că uitase. Poate că Blaine ar fi fost mai iertător dacă ar fi uitat, dacă ar fi fost atât de prinsă cu cititul sau cu blogul încât protestul să-i fi ieşit din minte. Dar ea nu uitase. Pur şi simplu a preferat să meargă la prânzul dat în cinstea lui Kavanagh în loc să stea în picioare în faţa bibliotecii cu o pancartă în mână. Blaine nu s-ar supăra prea tare, şi-a spus. Dacă a avut vreo urmă de regret, n-a conştientizat-o până când s-a aşezat alături de Boubacar şi Kavanagh şi ceilalţi profesori, sorbind dintr-un suc de merişor, ascultând o tânără vorbind despre definitivatul care se apropia, şi când mesajele lui Blaine i-au inundat telefonul. *Unde eşti*? *Eşti OK*? *A venit multă lume, mă uit după tine. Shan tocmai mi-a făcut o surpriză şi a venit*! *Eşti OK*? A plecat devreme şi s-a întors la apartament şi, întinsă în pat, i-a trimis lui Blaine un mesaj în care îi spunea că îi părea atât de rău, abia se trezise după un pui de somn prea lung. *OK. Sunt pe drum spre casă*.

A intrat înăuntru şi a cuprins-o cu braţele, cu forţa şi cu entuziasmul care intraseră odată cu el în încăpere.

— Ţi-am simţit lipsa. Chiar mi-aş fi dorit să fii acolo. Am fost aşa de bucuros că a venit Shan, a spus el puţin emoţionat, ca şi cum sosirea ei fusese triumful lui. „A fost ca o mini-Americă. Tineri negri şi albi, şi asiatici, şi hispanici. Fiica domnului White a fost şi ea acolo, fotografiind pancartele cu fotografia lui pe ele şi am simţit că asta i-a redat cumva demnitatea.

— Ce frumos, a zis ea.

— Shan te salută. A luat trenul spre casă.

Probabil că-i fusese uşor lui Blaine să afle, poate dintr-o menţiune în treacăt a cuiva care fusese la acel prânz, dar ea n-a ştiut niciodată exact cum aflase. S-a întors acasă a doua zi şi s-a uitat la ea, cu ochii oţeliţi, şi a spus:

— Ai minţit. Cuvintele au fost spuse cu un fel de oroare care a lăsat-o perplexă, ca şi cum nu-i trecuse niciodată prin minte că ea ar putea minţi. Voia să-i spună: „Blaine, oamenii mint”. În schimb, a spus:

— Îmi pare rău.

— De ce?

O privea de parcă i-ar fi smuls inocenţa şi pentru o clipă l-a urât pe acel

bărbat care mânca cotoarele de măr şi făcea până şi din asta un act moral.

— Nu ştiu de ce, Blaine. Pur şi simplu nu m-am simţit în stare. Nu m-am gândit că o să te deranjeze atât de tare.

— Pur şi simplu nu te-ai simţit în stare?

— Îmi pare rău. Ar fi trebuit să-ţi spun despre prânz.

— Cum de a devenit prânzul ăsta dintr-odată atât de important? Abia dacă-l cunoşti pe colegul ăsta al lui Boubacar! a spus el, sceptic. Ştii, nu e de ajuns să scrii pe blog, trebuie să trăieşti şi să crezi în ceea ce scrii. Blogul acela e un joc pe care nu-l iei în serios, e ca şi cum ai alege un curs opţional interesant pentru a acumula credite.

A recunoscut în tonul lui o acuzaţie subtilă, nu doar legată de lenea ei, de lipsa ei de zel şi de convingere, ci şi legată de originile africane, nu era destul de furioasă pentru că era africană, nu afro-americană.

— E nedrept să spui asta, a zis. Dar el îi întorsese spatele glacial, fără să spună nimic. De ce nu vorbeşti cu mine? l-a întrebat. Nu înţeleg de ce contează atât de mult.

— Cum adică nu înţelegi? E vorba de principii, a spus şi, în acel moment, a devenit un străin pentru ea.

— Îmi pare foarte rău, a adăugat ea.

El a intrat în baie şi a închis uşa.

Furia lui mută o extenua. Cum putea un principiu, o abstracţiune care plutea în aer, să se interpună atât de concret între ei şi să-l transforme pe Blaine în altcineva? Îşi dorea să fi fost o emoţie vulgară, o pasiune precum gelozia sau trădarea. A sunat-o pe Araminta.

— Mă simt ca soţia derutată care-şi sună cumnata să i-l explice pe soţ.

— Îmi amintesc de o strângere de fonduri, în liceu, şi de o masă cu tot felul de fursecuri, şi noi trebuia să punem bani într-un borcan ca să luăm un fursec şi, ştii, eu mă dădeam rebelă, aşa că am luat un fursec şi nu am pus bani, iar Blaine a fost furios pe mine. Îmi amintesc că m-am gândit: e doar un fursec. Dar cred că pentru el era o chestie de principiu. Uneori poate fi ridicol de moral. Dă-i o zi, două, îi trece.

Însă a trecut o zi, apoi două, şi Blaine a rămas închis în tăcerea lui glacială. În a treia zi în care nu i-a adresat nici măcar un cuvânt, Ifemelu şi-a făcut un mic bagaj şi a plecat. Nu se putea întoarce în Baltimore (locuinţa ei era închiriată, iar mobila, într-un depozit), aşa că s-a dus în Willow.

Ce vrea lumea academică să spună prin privilegiul de a fi alb

sau da, e de tot rahatul să fii sărac şi alb, dar încearcă să fii sărac şi non-alb

Un tip i-a spus lui Profesor Sexy: *„Privilegiul de a fi alb e o aberaţie. Cum aş putea fi eu privilegiat*? *Am crescut în West Virginia într-o sărăcie lucie. Sunt un ţăran din Apalaşi. Familia mea trăieşte din ajutorul social*”. *Aşa e. Dar privilegiul se măsoară prin comparaţie. Dacă un alb şi un negru sunt arestaţi pentru posesie de droguri, să zicem, e mai probabil ca albul să fie trimis la un centru de tratament, iar tipul de culoare e mai probabil să fie trimis la închisoare. Totul e identic la ei, cu excepţia rasei. Verificaţi statisticile. Ţăranul din Apalaşi e terminat, ceea ce nu e mişto, dar, dacă ar fi de culoare, ar fi şi mai terminat. Tipul i-a mai zis Profesorului Sexy*: *„Oricum, de ce trebuie să vorbim mereu despre rasă*? *Nu putem să fim pur şi simplu fiinţe umane*?” *Iar Profesor Sexy i-a răspuns*: *„Exact acest lucru înseamnă privilegiul albilor, să poţi spune asta. Rasa nu există cu adevărat pentru tine pentru că n-a fost niciodată o barieră. Oamenii de culoare din America nu au această opţiune. Tipul de culoare de pe stradă din New York nu vrea să se gândească la rasă, până când încearcă să oprească un taxi, şi nu vrea să se gândească la rasă când îşi conduce Mercedesul sub limita de viteză, până când un poliţist îl trage pe dreapta. Deci ţăranul din Apalaşi nu se bucură de privilegiul de clasă, se bucură al naibii de mult de privilegiul de rasă*”. *Voi ce credeţi*? *Intraţi în dialog, cititori, şi împărtăşiţi-vă experienţele, în special dacă sunteţi albi*!

P.S. Chiar acum Profesor Sexy mi-a sugerat să postez asta, un test pentru Privilegiu! de a fi alb, drepturile de autor aparţinând unei tipe mişto, pe nume Peggy McIntosh. Dacă răspunzi la majoritatea întrebărilor Nu, atunci felicitări, te bucuri de privilegiul de a fi alb. Care e sensul chestiei ăsteia mă întrebaţi? *Sincer*? *Habar n-am. Presupun că e bine să ştii. Aşa, ca să te poţi umfla în pene din când în când, să te bine dispună când eşti deprimat, chestii de genul ăsta. Deci să-i dăm drumul*:

Când vrei să te înscrii într-un club social prestigios, te întrebi

dacă rasa ta va face înscrierea mai dificilă?

Când mergi singur la cumpărături într-un magazin elegant, îți faci griji că vei fi urmărit sau hărțuit?

Când deschizi televizorul pe un canal mainstream sau când citești un ziar mainstream, te aștepți să vezi în principal oameni de o rasă diferită de a ta?

Te temi că poate copiii tăi nu vor avea manuale și auxiliare în care să găsească oameni de aceeași rasă cu ei?

Când ceri un împrumut bancar, te temi că, din cauza rasei, ai putea fi considerat instabil financiar?

Dacă înjuri sau te îmbraci neîngrijit, te gândești că oamenii ar putea spune că o faci din cauza moralității îndoielnice sau a sărăciei sau a analfabetismului rasei tale?

Dacă te descurci bine într-o situație, te aștepți să fi numit un bun exemplu al rasei tale? *Sau să fii descris ca „diferit” de cei de aceeași rasă*?

Dacă critici guvernul, te temi că ai putea fi văzut ca un outsider cultural? *Sau că ai putea fi rugat să „te întorci în X”, X fiind orice loc din afara Americii*?

Dacă ai parte de servicii proaste într-un magazin elegant și ceri să vorbești cu „șeful”, te aștepți ca această persoană să fie de altă rasă decât tine?

Dacă un polițist rutier te trage pe dreapta, te întrebi dacă este din cauza rasei?

Dacă obții o slujbă la un angajator care sprijină Acțiunea Afirmativă, te temi că poate colegii tăi de muncă se vor gândi că ești necalificat și ai fost angajat doar datorită rasei tale?

Dacă vrei să te muți într-un cartier bun, te temi că s-ar putea să nu fii bine primit din cauza rasei tale?

Dacă ai nevoie de ajutor juridic sau medical, te temi că rasa ar putea să fie în defăimarea ta?

Când folosești lenjerie intimă sau bandaje cu leucoplast de „culoarea pielii”, știi dinainte că nu au aceeași nuanță ca aceea a pielii tale?

Capitolul 39

Uju se apucase de yoga. Se sprijinea în mâini și în genunchi, cu spatele arcuit, pe o salteluță albastră pe podeaua din subsol, în timp ce Ifemelu stătea întinsă pe canapea, mâncând o ciocolată și privind-o.

— Câte chestii d-alea ai mâncat? Și de când mănânci tu ciocolată obișnuită? Credeam că tu și Blaine mâncați numai chestii organice.

— Le-am cumpărat din gară.

— Le-ai cumpărat? Câte?

— Zece.

— Aoleu! Zece!

Ifemelu a ridicat din umeri. Le mâncase deja pe toate, dar nu i-a spus asta mătușicii Uju. Îi făcuse plăcere să cumpere ciocolatele de la chioșcul de ziare, batoane ieftine pline de zahăr și chimicale și alte chestii scârboase modificate genetic.

— A, deci fiindcă te-ai certat cu Blaine, acum mănânci ciocolată de care el nu se atinge? a râs mătușica Uju.

Dike a coborât și a privit-o pe mama lui, acum cu brațele ridicate în poziția războinicului.

— Mami, arăți ridicol.

— N-a spus prietenul ăla al tău că mama ta arată trăsnet, zilele trecute? Ăsta e motivul.

— Vară-mea, a zis Dike clătinând din cap, trebuie să-ți arăt ceva pe YouTube, un clip super-amuzant.

Ifemelu s-a ridicat.

— Ți-a spus Dike de faza cu computerele de la școală? a întrebat Uju.

— Nu, ce fază?

— Directorul m-a sunat luni să-mi spună că Dike a spart rețeaua școlii sâmbătă. Dar băiatul a fost cu mine toată ziua sâmbătă. Am mers în Hartford pe la Izavisa. Am stat acolo toată ziua, și nu s-a apropiat de niciun computer. Când am întrebat de ce au crezut că el era vinovatul, mi-au spus că aveau informații. Închipuie-ți, s-au trezit ei să-mi acuze fiul! Nici măcar nu se pricepe la computere. Credeam că am lăsat rahaturile de genul ăsta în fundătura aia de oraș. Kweku vrea să depunem o plângere, dar eu nu cred că merită osteneala. Au spus că acum nu îl mai suspectează pe el.

— Nici măcar nu știu cum să sparg o rețea, a zis Dike sec.

— De ce ar face o asemenea mizerie? a întrebat Ifemelu.

— Întotdeauna puștiul negru e primul vinovat, a zis Dike râzând.

Mai târziu, i-a povestit cum prietenii îl întrebau „Auzi, Dike, ai nişte iarbă?” şi cât îl amuza asta. I-a povestit despre pastorul de la biserică, o femeie albă, care îi saluta normal pe toţi ceilalţi copii, însă atunci când ajungea la el, spunea: „Merge treaba, frate?”

— Mă simt ca şi cum aş avea zarzavaturi în loc de urechi, nişte bucăţi mari de broccoli care îmi cresc din cap, a zis el râzând. Aşa că normal că trebuia să fiu eu cel care a spart reţeaua şcolii.

— Oamenii ăştia de la şcoala ta sunt bătuţi în cap, a spus Ifemelu.

— Ce amuzant ai spus, vară-mea, *bătuţi în cap*.

A făcut o pauză, iar apoi i-a repetat cuvintele „Oamenii ăştia de la şcoala ta sunt bătuţi în cap”, imitându-i perfect accentul nigerian. Ifemelu i-a spus povestea despre pastorul nigerian care, în timp ce ţinea o predică într-o biserică din America, a amintit ceva despre boarfe, însă, din cauza accentului, enoriaşii au crezut că a spus „ştoarfe” şi i s-au plâns episcopului. Dike nu se putea opri din râs. A devenit una dintre glumele lor recurente.

— Hei, vară-mea, nu mai ştiu ce să mă fac cu toate ştoarfele astea, spunea el.

•

Nouă zile, Blaine nu i-a răspuns la telefon. În cele din urmă a răspuns, cu voce stinsă.

— Pot să vin în weekend să gătim orez cu cocos? O să gătesc eu, a spus ea.

Înainte să-i răspundă „OK”, l-a simţit trăgând aer în piept şi s-a întrebat dacă nu cumva era şocat că îndrăznise să propună orez cu cocos.

•

Îl privea pe Blaine tăind ceapa, îi privea degetele lungi, şi le amintea atingându-i trupul, trasându-i contururi pe claviculă şi pe pielea întunecată de sub buric. El şi-a ridicat ochii şi a întrebat dacă a tăiat destul de fin, iar ea a spus „Ceapa e cum trebuie” şi s-a gândit cum ştiuse mereu să taie ceapa perfect, cum ştiuse mereu să pregătească orezul, deşi acum ea era cea care o făcea. El a spart nuca de cocos de chiuvetă şi a scurs laptele înainte să înceapă să desprindă cu un cuţit pulpa albă. Lui Ifemelu îi tremurau mâinile în timp ce turna orezul în apa clocotită şi privea cum boabele înguste de basmati încep să se umfle, şi s-a întrebat dacă nu cumva eşuau cu această cină de împăcare. A verificat şi carnea de pui. Mirodeniile au umplut încăperea

când a ridicat capacul, ghimbir şi curry şi frunze de dafin, şi i-a spus lui Blaine, fără să fie nevoie, că totul arată bine.

— N-am pus prea multe mirodenii, cum faci tu, a spus el. A simţit o furie de moment şi a vrut să-i spună că i se părea nedrept să amâne iertarea astfel, în schimb l-a întrebat dacă n-ar trebui să adauge nişte apă. El a continuat să radă cocosul în tăcere. Ifemelu a privit cocosul transformându-se într-un praf alb, a întristat-o gândul că nu va mai fi niciodată o nucă de cocos întreagă, şi l-a cuprins cu braţele pe Blaine, i-a simţit căldura prin cămaşă, însă el s-a îndepărtat şi a spus că trebuie să scoată orezul înainte să se înmoaie prea tare. Ea s-a dus în sufragerie şi a privit pe fereastră turnul cu ceas, înalt şi regal, care se profila impunător peste celelalte clădiri din campusul Yale, şi a văzut primii fulgi de zăpadă rotindu-se prin aerul amurgului, ca aruncaţi la întâmplare, şi-a amintit prima lor iarnă, atunci când totul avea o strălucire aparte şi părea nesfârşit de nou.

America pentru non-americanul de culoare: *câteva explicaţii despre adevăratul sens al lucrurilor*

1. O trăsătură a tribalismului americanilor este aceea că ei nu se simt în largul lor să vorbească despre rasă. Dacă porţi o conversaţie cu un american şi vrei să discuţi o problemă rasială care ţi se pare interesantă, iar americanul îţi zice: *„Ah, e simplist să spui că e vorba de rasă, rasismul e atât de complex*”, *asta înseamnă că vrea să-ţi închidă gura. Bineînţeles că rasismul e complex. Mulţi abolиţionişti voiau să îi elibereze pe sclavi, dar nu voiau ca oamenii de culoare să locuiască în apropierea lor. Multă lume azi nu are nicio problemă în a avea o bonă sau un şofer de culoare. Dar cu siguranţă că au o problemă în a avea un şef de culoare. Simplist este să spui*: *„E atât de complex*”. *Dar abţine-te, mai ales dacă ai nevoie de o slujbă/favoare din partea americanului respectiv.*

2. Diversitatea se defineşte diferit pentru diferiţi oameni. Dacă o persoană albă spune că un cartier este divers, vrea să spună că 9% din locuitori sunt de culoare. (*În momentul în care se ajunge la 10%, albii se mută*.) *Dacă o persoană de culoare spune că un cartier este divers, vrea să spună că 40% din*

locuitori sunt de culoare.

3. Câteodată, când albii folosesc cuvântul „cultură”, se referă de fapt la rasă. Spun despre un film că „se adresează marelui public” când vor să spună că filmul „le place albilor sau că ei l-au făcut”. Atunci când spun „urban”, se referă la ceva de culoare și sărac și posibil periculos, și potențial incitant. Un lucru „cu încărcătură rasială” înseamnă că nu ne vine la îndemână să spunem că acel lucru e „rasist”.

Capitolul 40

Nu s-au mai certat niciodată până la finalul relației, dar, în timp ce Ifemelu s-a închis în ea mâncând ciocolată, Blaine și-a păstrat răceala, iar sentimentele ei pentru el s-au schimbat. Încă îl mai admira, îi admira structura morală, viața clar conturată, dar acum era o admirație pentru o persoană distantă, îndepărtată. Și corpul ei se schimbase. În pat, nu se mai apropia de el cu aceeași dorință brută ca înainte, iar când el îi căuta trupul, primul ei impuls era să se îndepărteze. Se sărutau des, dar ea își ținea buzele strânse. Legătura lor era acum secătuită de pasiune, dar aveau o nouă pasiune, exterioară lor, care îi unea într-o intimitate pe care nu o avuseseră niciodată, o intimitate fluidă, tacită, implicită: Barack Obama. În privința lui Barack Obama erau cu totul de acord, fără urmă de ironie, de obligativitate sau de compromis.

La început, chiar dacă își dorea ca America să aleagă un bărbat de culoare ca președinte, ei i-a fost imposibil să și-l imagineze pe Obama președintele Statelor Unite, părea prea fragil, prea firav, un bărbat care putea fi doborât de o adiere de vânt. Hillary Clinton era mai robustă. Lui Ifemelu îi plăcea să o privească la televizor pe Clinton, în costumele ei rigide cu pantaloni, cu fața ca o mască a hotărârii, cu frumusețea ei ascunsă, fiindcă asta era singura modalitate de a convinge lumea că era omul potrivit. Ifemelu o plăcea. Ifemelu își dorea ca ea să câștige, până în dimineața în care a deschis cartea lui Barack Obama, *Dreams from My Father*, pe care Blaine tocmai o terminase și o lăsase în bibliotecă, cu câteva pagini îndoite. A studiat fotografiile de pe copertă: tânăra kenyană privind la cameră confuză, strângându-și în brațe fiul, și tânărul american în uniformă, ținându-și fiica la

piept. Ifemelu avea să-și amintească mai târziu momentul în care s-a hotărât să citească cartea. Din curiozitate. Probabil că n-ar fi citit-o dacă i-ar fi recomandat-o Blaine, pentru că evita din ce în ce mai mult cărțile care îi plăceau lui. Însă el nu i-o recomandase, pur și simplu o lăsase în bibliotecă, lângă alte cărți pe care le citise, dar la care voia să revină. A citit *Dreams from My Father* într-o zi și jumătate, pe canapea, cu Nina Simone în difuzorul iPod-ului lui Blaine. A fost captivată și impresionată de omul din acele pagini, un om inteligent și curios, un om bun, un om atât de profund, descurajator, victorios de uman. Îi amintea de expresia pe care o folosea Obinze pentru cei care îi plăceau. *Obi ocha*. O inimă curată. Credea în Barack Obama. Când Blaine a venit acasă, Ifemelu s-a așezat la masă, privindu-l cum toacă busuioc proaspăt, și a spus:

— Ce bine ar fi ca bărbatul care a scris cartea asta să fie președintele Americii!

Cuțitul lui Blaine s-a oprit. Și-a ridicat privirea, cu ochii aprinși, ca și cum nu îndrăznise să spere că ea va crede același lucru, și Ifemelu a simțit între ei prima pulsație a unei pasiuni împărtășite. Au privit îmbrățișați în fața televizorului victoria lui Barack Obama la alegerile preliminare din Iowa. Câștigase prima bătălie. Speranța lor radia, exploda în posibilitate: Obama chiar ar fi putut câștiga. Și apoi, ca într-o coregrafie la unison, au început să-și facă griji. Își făceau griji că ceva l-ar fi putut abate din drum, că ceva i-ar fi deraiat trenul de mare viteză. În fiecare dimineață, Ifemelu se trezea și verifica dacă Obama era încă în viață. Că nu apăruse niciun scandal, că nu fusese scos la iveală nimic îndoielnic din trecutul lui. Își pornea computerul ținându-și respirația, cu inima bătându-i puternic în piept, iar apoi, liniștită că Obama trăia, citea știrile, nerăbdătoare și lacomă, căutând informații și garanții că totul era bine, cu nenumărate ferestre deschise în josul ecranului. Câteodată, pe chat-uri, se descuraja citind postările despre Obama și se îndepărta de computer, ca și cum laptop-ul în sine era inamicul, și stătea la fereastră ascunzându-și lacrimile chiar și de ea însăși. Cum poate o maimuță să fie președinte? Cineva să ne facă un bine și să-l împuște pe tipul ăsta. Trimiteți-l înapoi în jungla africană. N-o să fie niciodată un negru la Casa Albă, frate, i se zice Casa Albă cu un motiv. A încercat să și-i imagineze pe cei care scriau acele postări, sub pseudonime ca SuburbanMom231 și NormanRockwellRocks, așezați la birourile lor, cu o ceașcă de cafea alături, și pe copiii lor în drum spre casă în autobuzul școlii, învăluiți într-o aură de inocență. Chat-urile o făceau să simtă că blogul ei era în zadar, o comedie de

moravuri, o satiră uşoară a unei lumi care era oricum, numai uşoară nu. Nu scria pe blog despre ticăloşia care părea să se multiplice în fiecare dimineaţă – apăreau şi mai multe chat-uri, se revărsa şi mai mult venin – pentru că asta ar fi însemnat să răspândească spusele celor care nu-l detestau pe Barack Obama, omul, ci pe Barack Obama, preşedintele. Scria, în schimb, despre politicile lui, într-o rubrică recurentă intitulată „Iată de ce Obama va fi mai bun", deseori adăugând link-uri spre site-ul lui. Şi scria şi despre Michelle Obama. Adora umorul sec şi aparte al lui Michelle Obama, încrederea pe care o inspira ţinuta ei zveltă şi detesta când Michelle Obama era încorsetată, aplatizată, făcută să pară mediocru de îngâmfată în interviuri. Totuşi, se întrezărea în arcuirea exagerată a sprâncenele ei şi în felul în care îşi purta cureaua, puţin mai sus decât era recomandat, o sclipire a vechiului ei sine. Asta o atrăsese pe Ifemelu: absenţa oricărei justificări, promisiunea onestităţii.

— Dacă s-a căsătorit cu el, Obama nu poate fi chiar atât de rău, glumea adeseori cu Blaine.

— Corect, corect, îi răspundea el.

•

A primit un e-mail de la o adresă princeton.edu, şi mâinile i-au tremurat de entuziasm înainte să-l deschidă. Primele cuvinte pe care le-a văzut au fost „Avem plăcerea să". Primise bursa de cercetare. Banii erau suficienţi, cerinţele uşoare: trebuia să locuiască la Princeton şi să folosească biblioteca, şi să susţină o prelegere la finalul anului. Părea prea frumos să fie adevărat, o cale de acces pe un tărâm american aulic. Ea şi Blaine au luat trenul spre Princeton pentru a căuta un apartament, şi Ifemelu a fost uimită de oraş, de verdeaţa, liniştea şi eleganţa lui.

— Am fost admis şi la Princeton la facultate, i-a spus Blaine. Era aproape bucolic pe atunci. L-am vizitat şi mi s-a părut splendid, dar efectiv nu mă vedeam acolo.

Ifemelu ştia la ce se referă, chiar şi acum când se schimbase şi devenise, aşa cum spunea Blaine în timp ce treceau pe lângă şirurile de magazine strălucitoare, „agresiv capitalist-consumerist". Simţea admiraţie şi confuzie. Îi plăcea apartamentul ei, de lângă Nassau Street, cu fereastra de la dormitor care dădea spre o pădurice, şi a străbătut încăperea goală, gândindu-se la un nou început doar pentru ea, fără Blaine, încă nesigură că era cu adevărat noul început pe care şi-l dorea.

— Nu mă mut decât după alegeri, a spus.

Blaine a încuviințat din cap înainte să-și termine propoziția, bineînțeles că n-avea să se mute până când Barack Obama nu câștiga. El s-a înscris voluntar în campania lui Obama, iar ea îi devora toate poveștile despre ușile la care bătea și cei din spatele lor. Într-o zi, a venit acasă și i-a povestit despre o bătrână de culoare, cu fața ca o prună uscată, care abia stătea în picioare, sprijinindu-se de ușă, și care i-a spus:

— Am crezut că nici strănepoții mei nu vor trăi așa ceva.

Ifemelu a scris pe blog despre această întâmplare, descriind tonurile argintii din părul femeii și degetele care îi tremurau de la Parkinson, ca și cum ar fi fost și ea acolo. Toți prietenii lui Blaine îl susțineau pe Obama, cu excepția lui Michael, care purta mereu o insignă cu Hillary Clinton, iar Ifemelu nu se mai simțea acum exclusă la întâlnirile lor. Chiar și acea stânjeneală ambiguă pe care o avea în preajma Paulei, parte impolitețe, parte nesiguranță, dispăruse. Se adunau în baruri și apartamente, discutând detaliile campaniei, ironizând infantilismul reportajelor. Vor vota hispanicii cu un bărbat de culoare? Merge la *bowling*? E patriot?

— Nu e amuzant cum spun „cei de culoare îl vor pe Obama” și „femeile o vor pe Hillary”, dar cum rămâne cu femeile de culoare? a întrebat Paula.

— Când spun „femei” se referă automat la „femeile albe”, bineînțeles, a spus Grace.

— Ce nu înțeleg eu este cum poate cineva să spună că Obama beneficiază de faptul că e un bărbat de culoare, a zis Paula.

— E complicat, dar așa e, și în același timp Clinton beneficiază de faptul că este o femeie albă, a spus Nathan, aplecându-se și clipind chiar și mai des decât de obicei. Dacă Clinton ar fi fost o femeie de culoare, n-ar fi avut aceeași strălucire. Dacă Obama ar fi fost un bărbat alb, ar fi avut sau nu ar fi avut aceeași strălucire, pentru că unii bărbați albi au devenit președinți fără să aibă nicio treabă cu ce implică a fi președinte, dar asta nu schimbă faptul că Obama nu are foarte multă experiență, iar oamenii sunt entuziasmați de ideea unui candidat de culoare cu o șansă reală.

— Deși, dacă va câștiga, nu va mai fi de culoare, la fel cum nici Oprah nu mai este o femeie de culoare, este doar Oprah, a spus Grace. Așa că va putea merge acolo unde există repulsie pentru oamenii de culoare fără nicio problemă. Nu va mai fi un bărbat de culoare, va fi doar Obama.

— Dacă Obama beneficiază de ceva, și ideea de beneficiu este foarte problematică, dar dacă o face, nu este pentru că e de culoare, ci pentru că e un alt gen de bărbat de culoare, a spus Blaine. Dacă Obama n-ar fi avut o mamă

albă și n-ar fi fost crescut de bunici albi și n-ar fi avut Kenya și Indonezia și Hawaii și toate poveștile care îl apropie oarecum de toată lumea, dacă ar fi fost doar un banal tip de culoare din Georgia, atunci lucrurile ar fi stat altfel. America va face progrese reale atunci când un banal tip de culoare din Georgia va deveni președinte, un tip de culoare fără o biografie exemplară.

— De acord, a zis Nathan.

Și Ifemelu a fost din nou uimită de cât de des erau cu toții de acord. Prietenii lor, întocmai ca ea și ca Blaine, credeau în Obama. Credeau cu adevărat.

•

În ziua în care Barack Obama a devenit candidatul Partidului Democrat, Ifemelu și Blaine au făcut dragoste pentru prima oară după săptămâni întregi, iar Obama era acolo cu ei, ca o rugăciune nerostită, ca un al treilea spirit. Ea și Blaine au condus ore-n șir să-l audă vorbind, ținându-se de mână în mulțimea compactă, ridicând pancarte pe care era scris *Schimbare* cu litere mari, albe. Un bărbat de culoare din apropiere îl ținea pe umeri pe fiul lui, iar acesta râdea, cu gura plină de dinți de lapte, cu unul de sus lipsă. Tatăl privea în sus, și Ifemelu a știut că era stupefiat de propria lui credință, stupefiat să se surprindă crezând în lucruri în care nu-și închipuise niciodată că va ajunge să creadă. Atunci când mulțimea a izbucnit în aplauze, bărbatul n-a putut să le urmeze exemplul fiindcă îl ținea pe cel mic de picioare, așa că doar a zâmbit și iar a zâmbit, bucuria întinerindu-i brusc chipul. Ifemelu i-a privit pe el și pe ceilalți oameni din jurul lor, cu toții cuprinși de o strălucire fosforescentă, stranie, cu toții înlănțuiți în aceeași emoție neîntreruptă. Credeau. Credeau cu adevărat. Adesea o surprindea în mod plăcut să își dea seama că atât de mulți simțeau pentru Barack Obama ce simțeau ea și Blaine.

În unele zile, credința lor prindea aripi. În altele, erau cuprinși de deznădejde.

— Asta nu e bine, a murmurat Blaine schimbând canalele TV, pe toate transmițându-se filmarea cu pastorul lui Barack Obama care ținea o predică și cuvintele lui, „Blestemata Americă”, au pătruns dureros în visele lui Ifemelu.

•

Ea a citit prima oară pe Internet știrea de ultimă oră că Barack Obama avea să țină un discurs despre rasă, ca reacție la imaginile cu pastorul, și i-a trimis un SMS lui Blaine, care era la curs. Răspunsul lui a fost simplu: AȘA, DA! Mai târziu, urmărind discursul, așezată între Blaine și Grace pe canapeaua din sufrageria lor, Ifemelu s-a întrebat ce gândea cu adevărat

Obama şi cum avea să se simtă când avea să se aşeze în pat în acea seară, când în jurul lor avea să rămână doar liniştea. Şi l-a imaginat pe băieţelul care ştia că bunica lui se teme de cei de culoare, ajuns acum bărbatul care spune lumii acea poveste pentru a-şi spăla păcatele. A simţit o undă de tristeţe la acel gând. În timp ce Obama vorbea, pătruns de compasiune şi potrivindu-şi pauzele dintre cuvinte, cu steagurile americane fluturând în spatele său, Blaine se foia, ofta, se lăsa pe spate pe canapea.

— E imoral să echivalezi în felul acesta suferinţa celor de culoare şi temerile albilor, a spus el, în cele din urmă. E pur şi simplu *imoral*.

— Nu a ţinut acest discurs pentru a deschide o discuţie despre rasă, ci pentru ca s-o închidă. Poate câştiga numai dacă evită rasa. Cu toţii ştim asta, a spus Grace. Dar e important să ajungă preşedinte mai întâi. Trebuie să facă ce e de făcut. Cel puţin chestia asta cu pastorul e acum închisă.

Şi Ifemelu privea discursul la fel de pragmatic, însă Blaine l-a luat personal. Credinţa i s-a fisurat şi, timp de câteva zile, a fost lipsit de elan, întorcându-se de la alergarea de dimineaţă cu paşi grei, fără obişnuitul entuziasm al efortului. Shan a fost cea care l-a scos, involuntar, din fundătură.

— Trebuie să merg câteva zile în oraş să stau cu Shan, i-a spus el lui Ifemelu. Ovidio tocmai m-a sunat. Nu prea e funcţională.

— Nu e funcţională?

— Are o cădere nervoasă. Îmi displace expresia, are un aer superstiţios. Dar aşa a numit-o Ovidio. Nu vrea să se dea jos din pat de câteva zile. Nu mănâncă. Nu se opreşte din plâns.

Ifemelu a simţit un fior de iritare, i se părea că până şi asta era o modalitate prin care Shan cerea atenţie.

— A avut o perioadă foarte grea, a zis Blaine. Cartea a trecut neobservată, şi-aşa mai departe.

— Ştiu, a spus Ifemelu, dar nu putea simţi nicio urmă de empatie reală, ceea ce a speriat-o.

Poate din cauză că o considera pe Shan vinovată, la un anumit nivel, de cearta ei cu Blaine, pentru că nu-şi folosise puterea asupra lui ca să-l facă să-şi dea seama că exagerează.

— O să fie în regulă, a adăugat ea. E puternică.

— Shan este una dintre cele mai fragile persoane din lume, a privit-o Blaine surprins. Nu e puternică, nu a fost niciodată. Dar e specială.

— Eram sigură că tu şi Blaine o să vă împăcaţi, îi spusese Shan lui Ifemelu ultima oară când se văzuseră, cu o lună în urmă. Tonul ei era al unei

persoane vorbind despre un frate adorat care recidivase.

— Nu-i așa că e incitant ce se întâmplă cu Obama? o întrebase Ifemelu, sperând că, cel puțin pe acest subiect, ea și Shan vor putea vorbi fără obișnuitele înțepături subînțelese.

— A, nu urmăresc alegerile anul ăsta, spusese Shan expeditivă.

— I-ai citit cartea? a întrebat Ifemelu.

— Nu, a ridicat din umeri Shan. Ce bine ar fi dacă cineva mi-ar citi mie cartea.

Ifemelu și-a înghițit cuvintele. *Acum nu e vorba despre tine. De data asta, chiar nu e vorba despre tine.*

— Ar trebui să citești *Dreams from My Father*. Cărțile celorlalți sunt propagandă de campanie, a spus Ifemelu. Tipul ăsta e pe bune.

Însă Shan nu era interesată. Vorbea despre un *panel* la care participase cu o săptămână înainte, la un festival literar.

— Mă întreabă care sunt scriitorii mei preferați. Bineînțeles că știu că se așteaptă în principal la scriitori de culoare și nici în ruptul capului nu o să le spun că Robert Hayden este iubirea vieții mele, ceea ce este. Așa că nu menționez niciun scriitor negru sau vag de culoare sau activist sau încă în viață. Și îi numesc, cu un aplomb neobrăzat, pe Turgheniev și Trollope și Goethe, dar ca să nu par prea îndatorată unor bărbați albi morți, fiindcă asta ar fi fost cam neoriginal, o menționez și pe Selma Lagerlöf. Și brusc nu mai știu ce să mă întrebe, pentru că le-am dat planurile peste cap.

— Ce amuzant, a zis Blaine.

În ajunul alegerilor, Ifemelu stătea în pat și nu putea adormi.

— Dormi? a întrebat-o Blaine.

— Nu.

S-au ținut în brațe pe întuneric, fără să spună nimic, respirând regulat, până au alunecat în cele din urmă într-o stare de semi-somn, semi-trezie. Dimineață, au mers la secția de votare, Blaine voia să fie printre primii care votau. Ifemelu s-a uitat la oamenii care erau deja acolo, la coadă, așteptând să se deschidă ușa, și și-a dorit ca toți să voteze cu Obama. I se părea că are un mare handicap pentru că nu putea vota. Cererea de cetățenie îi fusese aprobată, însă depunerea jurământului era abia peste câteva săptămâni. A fost pentru ea o dimineață agitată, în care a verificat continuu toate site-urile de știri, iar când Blaine s-a întors de la curs a rugat-o să oprească computerul și televizorul ca să poată avea un răgaz, să inspire adânc, să mănânce *risotto*-ul pe care el îl pregătise. Abia terminaseră de mâncat când Ifemelu a pornit din

nou computerul. Doar ca să se asigure că Barack Obama era bine-sănătos. Blaine a făcut cocktailuri fără alcool pentru prietenii lor. Araminta a sosit prima, direct de la gară, cu două telefoane în mână, verificând pe amândouă actualizările ştirilor.

— O, Dumnezeule, nu pot să respir de emoţie! a spus Grace, când a sosit în mătăsurile ei foşnitoare, cu un fular galben la gât.

— Mi-aş dori ca mama să fi trăit şi ea ziua asta, indiferent ce se va întâmpla, a zis Michael, care a venit cu o sticlă de *prosecco*.

Paula şi Pee şi Nathan au sosit împreună, şi nu peste mult timp erau cu toţii aşezaţi pe canapea şi pe scaune, cu ochii în televizor, sorbind ceai şi cocktailurile fără alcool ale lui Blaine, repetând aceleaşi lucruri pe care le spuseseră înainte. *Dacă va câştiga Indiana şi Pennsylvania, atunci aia e. În Florida stă bine. Veştile din Iowa sunt contradictorii.*

— în Virginia populaţia de culoare a ieşit masiv la vot, aşa că lucrurile arată bine, a spus Ifemelu.

— În Virginia sunt slabe şanse, a zis Nathan.

— Nu are nevoie de Virginia, a spus Grace, şi apoi a strigat: O, Dumnezeule, Pennsylvania!

Un grafic apăruse fulgerător pe ecranul televizorului, cu poza lui Barack Obama. Câştigase Pennsylvania şi Ohio.

— Nu văd cum mai poate câştiga McCain acum, a zis Nathan.

Puţin mai târziu, când graficele şi-au făcut brusc apariţia pe ecran, Paula stătea lângă Ifemelu: Barack Obama câştigase Virginia.

— O, Doamne, Dumnezeule, a zis Paula. Mâna îi tremura la gură. Blaine stătea neclintit, cu spatele drept, cu ochii aţintiţi în televizor, şi apoi a intervenit vocea profundă a lui Keith Olbermann, pe care Ifemelu îl urmărise obsesiv pe MSNBC în ultimele luni, vocea unei mânii liberale spumoase, înţepătoare; acum, acea voce spunea: „Se pare că Barack Obama va fi următorul preşedinte al Statelor Unite ale Americii”.

Blaine plângea, ţinând-o în braţe pe Araminta, care plângea şi ea, iar apoi o îmbrăţişa pe Ifemelu, prea strâns, Pee îl îmbrăţişa pe Michael şi Grace îl îmbrăţişa pe Nathan şi Paula o îmbrăţişa pe Araminta şi Ifemelu o îmbrăţişa pe Grace şi sufrageria a devenit un altar al bucuriei neîncrezătoare. Telefonul i-a afişat un mesaj de la Dike.

Nu-mi vine să cred. Preşedintele meu e negru de-ai mei. A citit mesajul de câteva ori, cu lacrimi în ochi.

La televizor, Barack Obama şi Michelle Obama şi cele două fiice ale lor

urcau pe o scenă. Erau scăldați într-o lumină incandescentă, victorioși și zâmbitori.

„Tineri și bătrâni, bogați și săraci, democrați și republicani, negri, albi, hispanici, asiatici, americani nativi, homosexuali, heterosexuali, persoane cu dizabilități, americanii au trimis un mesaj lumii că nu am fost niciodată doar o sumă de state roșii și de state albastre. Am fost și vom fi întotdeauna Statele Unite ale Americii".

Vocea lui Barack Obama se ridica și cobora, fața lui era solemnă, înconjurat de uriașa mulțime optimistă. Ifemelu privea hipnotizată. Și în acel moment, pentru ea nu era nimic mai frumos decât America.

America pe înțelesul non-americanului de culoare: *gânduri despre Acel Prieten Alb*

Un mare dar pentru negrul închis în sine este prietenul alb care înțelege despre ce e vorba. Din păcate, nu sunt atât de mulți pe cât ne-am dori, dar unii sunt norocoși să aibă acel prieten alb, căruia nu e nevoie să-i explice rahaturile care se întâmplă. Fără teamă, puneți-vă acest prieten la treabă. Astfel de prieteni nu par că înțeleg despre ce e vorba, dar au un super-radar pentru rahaturi, așa că înțeleg perfect că ei pot spune lucruri pe care tu nu le poți spune. Deci, în aproape toată America, există foarte mulți care au această convingere tacită: *că persoanele albe și-au câștigat pe merit locurile de muncă și de studiu, în timp ce persoanele de culoare au ajuns unde au ajuns pentru că sunt de culoare. Dar, de fapt, de la începuturile Americii, albii au primit slujbe tocmai pentru că sunt albi. Mulți albi cu aceeași pregătire n-ar fi avut slujbele pe care le au dacă ar fi avut pielea neagră. Dar să nu spuneți niciodată asta în public. Lăsați-l pe prietenul alb să o facă. Dacă veți face greșeala de a o spune voi, veți fi acuzați de acea ciudățenie numită „să joci cartea rasei*". *Nimeni nu știe exact ce înseamnă asta.*

Când tata era la școală în țara mea, mulți americani de culoare nu puteau vota sau merge la școlile bune. Motivul? *Culoarea pielii. Culoarea pielii era unica problemă. Astăzi, mulți americani spun că nuanța pielii nu poate face parte din soluție.*

Altfel cunoscută sub denumirea de drept ciudățenia „rasism întors”. Rugați-vă prietenul alb să scoată în evidență faptul că treaba cu americanii de culoare e ca atunci când ai fi băgat la închisoare pe nedrept, pentru mulți ani, și apoi deodată pus în libertate, dar fără să primești nici măcar bani de autobuz. Și, apropo, tu și tipul care te-a aruncat în închisoare sunteți automat egali. Dacă apare în discuție chestia cu „sclavia s-a întâmplat cu atât de mult timp în urmă”, rugați-vă prietenul alb să spună că mulți dintre albi încă trăiesc din banii făcuți de familiile lor acum o sută de ani. Așa că, dacă moștenirea aceea supraviețuiește, de ce n-ar supraviețui și moștenirea sclaviei? Și rugați-vă prietenul alb să spună cât de ciudat este că în sondajele americane sunt întrebați și albii, și negrii dacă rasismul a luat sfârșit. Albii spun în general că da, și negrii spun în general că nu. Ciudat, într-adevăr. Aveți sugestii pentru ce să îl rogi pe prietenul alb să spună? Vă rog să comentați. Și trăiască toți prietenii albi care înțeleg despre ce e vorba!

Capitolul 41

Aisha și-a scos telefonul din buzunar și apoi l-a strecurat înapoi oftând.

— Nu știu de ce Chijioke nu sună, a zis ea.

Ifemelu nu a spus nimic. Ea și Aisha erau singure în salon, Halima tocmai plecase. Ifemelu era obosită, spatele îi zvâcnea și salonul începuse să-i facă greață, cu aerul lui îmbâcsit și tavanul igrasios. De ce nu puteau femeile astea africane să-și țină salonul curat și bine aerisit? Codițele îi erau aproape gata, doar o mică porțiune, ca o coadă de iepure, îi mai rămăsese deasupra frunții. De-abia aștepta să plece.

— Cum tu luat acte? a întrebat Aisha.

— Poftim?

— Cum tu luat acte?

Pe Ifemelu a trecut-o un fior. A tăcut. Acea întrebare era un sacrilegiu. Imigranții nu întrebau alți imigranți cum își luaseră actele, nu-și băgau nasul în lucrurile intime, era suficient să admiri actele obținute și statutul legal

recent dobândit.

— Eu, încercat un american când venit, să căsătoresc. Dar el adus multe probleme, fără slujbă, şi în fiecare zi spunea dă mie bani, bani, bani, a zis Aisha, clătinând din cap. Tu cum făcut luat ale tale?

Brusc, iritarea lui Ifemelu s-a risipit şi un sentiment vag de apropiere i-a luat locul, pentru că Aisha nu ar fi întrebat-o asta dacă nu ar fi fost amândouă din Africa, şi în această nouă legătură Ifemelu a văzut un alt semn de bun augur pentru întoarcerea acasă.

— Eu le-am luat de la muncă, a spus ea. Compania pentru care lucram m-a ajutat.

— A, a zis Aisha, ca şi cum tocmai îşi dăduse seama că Ifemelu aparţinea unui grup de oameni cărora cartea verde le pica din cer. Oamenii ca ea nu puteau, bineînţeles, să-şi obţină actele prin intermediul angajatorului. Chijioke luat acte cu loterie, a zis ea.

A pieptănat încet, aproape tandru, porţiunea de păr pe care se pregătea să o răsucească.

— Ce-ai păţit la mână? a întrebat Ifemelu.

— Nu ştiu, a ridicat din umeri Aisha. Astea apar şi dispar.

— Mătuşa mea este doctor. O să-ţi fac o fotografie la braţ şi o s-o întreb ce părere are, a spus Ifemelu.

— Mulţumesc.

Aisha a terminat de împletit şuviţa în tăcere.

— Tata murit, eu nu mers, a zis ea.

— Poftim?

— Anul trecut. Tata murit, eu nu mers. Din cauză acte. Dar, dacă Chijioke ia de nevastă, poate când mama moare, pot mers. E bolnavă acum. Dar eu trimit bani la ea.

Pentru un moment, Ifemelu nu a ştiut ce să spună. Tonul stins al Aishei, faţa ei lipsită de orice expresie îi amplificau tragedia.

— Îmi pare rău, Aisha, a zis.

— Nu ştiu de ce Chijioke nu vine. Ca să vorbeşti tu cu el.

— Nu-ţi face griji, Aisha. O să fie OK.

Apoi, la fel de brusc cum începuse să vorbească, Aisha a început să plângă. Ochii i s-au înceţoşat, colţurile gurii i s-au surpat şi chipul i s-a prăbuşit în disperare. Nu s-a oprit din împletit, mişcările mâinii i-au rămas neschimbate, în timp ce faţa, ca şi cum nu ar fi aparţinut aceluiaşi trup, a continuat să se schimonosească, cu lacrimile şiroindu-i, cu pieptul

tresăltându-i.

— Unde lucrează Chijioke? a întrebat Ifemelu. O să merg acolo și o să vorbesc cu el.

Aisha s-a holbat la ea, cu lacrimile încă alunecându-i pe obraji.

— O să merg și o să vorbesc cu Chijioke mâine, a repetat Ifemelu. Spune-mi doar unde lucrează și la ce oră are pauză.

De ce făcea asta? Ar fi trebuit să se ridice și să plece, să nu se lase târâtă și mai mult prin mocirla problemelor Aishei, dar nu putea să se ridice și să plece. Era pe punctul de a se întoarce acasă în Nigeria și avea să își vadă părinții din nou și se putea întoarce în America dacă dorea, dar iat-o pe Aisha, care spera, dar nu credea că va apuca să-și vadă mama din nou. Avea să-i vorbească acestui Chijioke. Măcar atât putea face.

Și-a scuturat părul de pe haine și i-a dat Aishei un teanc subțire de bancnote. Aisha l-a desfăcut și a numărat în grabă, iar Ifemelu s-a întrebat cât îi va reveni Mariamei și cât Aishei. A așteptat să-și bage banii în buzunar înainte să-i dea bacșiș. Aisha a luat bancnota de douăzeci de dolari, cu ochii acum uscați, cu fața din nou lipsită de orice expresie.

— Mulțumesc.

În încăpere plutea un aer greu de stânjeneală, iar Ifemelu, pentru a o atenua, și-a privit încă o dată părul în oglindă, aranjându-l cu mâna și studiindu-se din toate unghiurile.

— Voi merge să-l văd pe Chijioke mâine și te voi suna, a spus Ifemelu.

Și-a scuturat încă o dată hainele de păr și s-a uitat în jur să fie sigură că-și luase totul.

— Mulțumesc.

Aisha a făcut o mișcare în direcția lui Ifemelu, ca și cum ar fi vrut să o îmbrățișeze, apoi s-a oprit, ezitând. Ifemelu a strâns-o delicat de umăr înainte de a se îndrepta spre ieșire.

În tren, s-a întrebat cum ar fi putut convinge un bărbat să se căsătorească, de vreme ce el nu părea să-și dorească deloc asta. O durea capul, iar părul de la tâmple, deși Aisha nu împletise prea strâns, încă îi mai provoca un disconfort pulsatil, o apăsare pe gât și pe creier. Abia aștepta să ajungă acasă și să facă un duș rece și lung, să-și acopere părul cu o bonetă de satin și să se așeze pe canapea cu laptop-ul pe genunchi. Trenul tocmai sosise în Princeton când i-a sunat telefonul. S-a oprit pe peron să-l caute în geantă și, la început, pentru că Uju era incoerentă, vorbind și plângând în hohote, Ifemelu a înțeles că Dike murise. Dar ceea ce spunea mătușica Uju era: *nwuchagokwa, Dike*

anwuchagokwa. Dike aproape că murise.

— A luat o supradoză de pastile și a mers la subsol și s-a întins pe canapea! a zis Uju cu vocea frântă de propria deznădejde. Niciodată nu cobor la subsol când vin acasă. Nu fac yoga decât dimineața. Dumnezeu a fost cel care mi-a spus să merg astăzi jos ca să dezgheț carnea din congelator. Dumnezeu! L-am văzut întins acolo, atât de transpirat, pe tot corpul, și m-am panicat imediat. M-am gândit: oamenii ăștia mi-au drogat copilul.

Ifemelu tremura. Un tren a vâjâit pe lângă ea, și-a acoperit cealaltă ureche ca s-o poată auzi mai bine pe Uju. Spunea „ficatul pare afectat” și, auzind aceste cuvinte, Ifemelu a simţit că se sufocă în propria confuzie, în aerul care brusc devenise întunecat.

— Ifem? a întrebat Uju. Mai ești acolo?

— Da. Cuvântul a călătorit de-a lungul unui tunel interminabil. Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat exact, mătușico? Ce vrei să spui?

— A înghiţit un flacon întreg de Tylenol. Este la terapie intensivă acum și va fi în regulă. Dumnezeu nu era pregătit ca el să moară, asta e tot, a zis Uju. Și-a suflat nasul cu putere în telefon. Știi că a luat și antiemetice pentru ca medicamentele să-i rămână în stomac? Dumnezeu nu era pregătit ca el să moară.

— Vin mâine, a spus Ifemelu.

A rămas pe peron mult timp, întrebându-se ce făcea ea în timp ce Dike înghițea un flacon de pastile.

PARTEA A CINCEA

Capitolul 42

Obinze îşi verifica BlackBerry-ul des, prea des, chiar şi când se trezea noaptea să meargă la toaletă, şi, deşi i se părea ridicol, nu se putea abţine. Patru zile, patru zile întregi, au trecut înainte ca ea să răspundă. Asta l-a întristat. Ifemelu nu fusese niciodată sfioasă şi, în mod normal, ar fi răspuns mult mai repede. Poate e ocupată, s-a gândit, deşi era conştient cât de convenabil şi de neconvingător era „e ocupată” ca scuză. Sau poate că se schimbase şi devenise genul de femeie care aştepta patru zile ca să nu pară prea nerăbdătoare, gând care l-a întristat şi mai mult. E-mail-ul ei era cald, însă prea scurt, spunându-i cât de entuziasmată şi de emoţionată era să lase în urmă viaţa din America şi să se mute înapoi acasă, dar nu dădea niciun detaliu. Când se întorcea, mai exact? Şi ce era atât de dificil de lăsat în urmă? L-a căutat din nou pe Google pe negrul american, poate sperând să găsească o postare pe blog despre vreo despărţire, însă blogul lui conţinea numai linkuri către lucrări academice. Unul dintre ele era despre începuturile muzicii hip-hop ca activism politic (cât de tipic american, să consideri hip-hop-ul ca temă validă de studiu), iar el l-a citit sperând să fie ridicol, însă a fost suficient de interesant cât să-l citească până la capăt, şi asta i-a întors stomacul pe dos. Negrul american devenise, în mod absurd, un rival. A încercat pe Facebook. Kosi era activă pe Facebook, urca fotografii şi ţinea legătura cu oamenii, dar el îşi ştersese contul cu ceva timp în urmă. La început, fusese entuziasmat în privinţa Facebook-ului, fantomele vechilor prieteni care se materializau brusc, cu soţii şi soţi, şi copii, şi fotografii cu trene de comentarii. Dar a început să îi repugne aerul de artificialitate, manipularea atentă a imaginilor pentru a crea o viaţă paralelă, fotografii pe care oamenii le făcuseră cu Facebook-ul în minte, afişând lucrurile de care erau mândri. Acum, îşi reactivase contul ca să o caute pe Ifemelu, dar ea nu avea cont. Poate că era la fel de dezamăgită de Facebook ca şi el. Asta i-a provocat o mulţumire difuză, era o altă dovadă a asemănării dintre ei. Negrul ei american era pe Facebook, dar profilul lui nu era public şi, într-un moment de nebunie, Obinze s-a gândit să-i ceară prietenia, doar ca să vadă dacă

pusese poze cu Ifemelu. A vrut să aştepte câteva zile înainte să-i răspundă, dar s-a trezit în acea noapte în biroul său scriindu-i un e-mail lung despre moartea mamei lui. *Nu am crezut niciodată că va muri până când a murit. Are vreun sens ce zic*? Descoperise că suferința nu se estompează cu timpul; în schimb, era o perpetuă stare volatilă. Câteodată, durerea era la fel de acută ca în ziua în care menajera mamei îl sunase plângând să-i spună că o găsise în pat fără suflare; alteori, uita că murise şi îşi făcea planuri fugitive de a zbura în estul țării să o viziteze. Nu privise cu ochi buni bunăstarea lui de curând dobândită, ca şi cum nu înțelegea o lume în care cineva putea face atât de mulți bani, atât de uşor. După ce Obinze îi făcuse o surpriză şi îi cumpărase o maşină, ea îi spusese că vechiul Peugeot 505 pe care îl conducea de când era el în liceu era foarte bun. Aranjase ca maşina să-i fie livrată acasă, o Honda mică pe care ea n-ar fi considerat-o prea ostentativă, însă de fiecare dată când venea pe la ea, o vedea în garaj, sub un strat de praf. Îşi amintea foarte clar ultima lor convorbire la telefon, cu trei zile înainte să moară, disperarea ei legată de slujbă şi de viața din campus.

— Nimeni nu publică în reviste internaționale, îi spusese. Nimeni nu merge la conferințe. E ca o apă mlăştinoasă în care ne bălăcim cu toții.

I-a scris lui Ifemelu despre asta, despre cum dezamăgirea mamei sale în legătură cu slujba îl întristase şi pe el. A fost atent să nu pară prea afectat, scriind despre cum biserica din oraşul lui natal îl pusese să achite o mulțime de taxe înainte de înmormântare, şi despre cum cei de la firma de catering furaseră carne, învelind bucăți de vită în frunze proaspete de banană şi aruncându-le peste gard complicilor lor, şi despre cum rudele erau mai îngrijorate de carnea furată. Ridicaseră tonul, aruncaseră cu acuzații în stânga şi-n dreapta şi o mătuşă spusese:

— Firma de catering trebuie să returneze bunurile furate până la ultimul dram!

„Bunuri furate”. Mama lui ar fi fost amuzată de această exprimare: carnea ca bunuri furate, şi chiar şi de propria înmormântare care se transformase într-un scandal despre carne furată. De ce, i-a scris el lui Ifemelu, înmormântările noastre ajung să fie despre orice altceva în afară de cel care a murit? De ce aşteaptă oamenii moartea cuiva ca să treacă la răzbunări pentru greşeli din trecut, reale şi imaginare, şi de ce sunt atât de înverşunați să-şi primească partea?

Răspunsul lui Ifemelu a venit după o oră, un torent sfâşietor de tristețe, un torent de cuvinte al unei inimi zdrobite. *Scriu asta plângând. Ştii cât de des*

mi-am dorit să-mi fie mamă? *A fost singurul adult, în afară de mătușica Uju, care m-a tratat ca pe cineva ale cărui păreri contează. Ai fost atât de norocos să fii crescut de ea. Era tot ceea ce mi-am dorit să devin. Îmi pare rău, Tavan. Îmi pot imagina cât de sfâșiat de durere trebuie să te fi simțit și încă să mai fii uneori. Eu sunt acum în Massachusetts, cu mătușica Uju și Dike, și trec prin ceva asemănător de dureros, dar numai într-o mică măsură. Te rog dă-mi un număr la care să te pot suna, dacă e OK.*

E-mail-ul ei l-a bucurat. L-a bucurat să-și vadă mama prin ochii ei. Și i-a dat curaj. S-a întrebat la ce suferință se referea și a sperat că era vorba despre despărțirea de negrul american, deși nu-și dorea ca relația să fi contat atât de mult pentru ea încât despărțirea să o lase într-un fel de doliu. A încercat să-și imagineze cât de schimbată trebuie să fi fost acum, cât de americanizată, mai ales după ce fusese într-o relație cu un american. Observase un optimism maniacal la persoanele care se întorseseră din America în ultimii câțiva ani, un soi de optimism maniacal hiper-entuziast care îl plictisea, fiindcă era precum un desen animat, lipsit de textură sau adâncime. Spera ca ea să nu fi devenit așa. Nu își putea imagina asta. Îi ceruse numărul de telefon. Nu ar fi fost atât de îndurerată de veștile despre mama lui dacă nu ar mai fi simțit nimic pentru el. Așa că i-a scris din nou, dându-i toate numerele sale de telefon, cele trei mobile, cel de la birou și cel fix de acasă. Și-a încheiat e-mail-ul cu aceste cuvinte: *E ciudat că, la fiecare eveniment important din viața mea, am simțit că ești singura care ar înțelege*. Se simțea amețit, dar, după ce a apăsat *Trimite*, au apărut regretele. Fusese prea mult, prea devreme. Nu trebuia să-i fi scris ceva atât de greoi. Și-a verificat BlackBerry-ul obsesiv, în fiecare zi și doar după zece zile și-a dat seama că ea nu îi va răspunde.

A compus câteva e-mail-uri în care îi cerea scuze, dar nu le-a trimis fiindcă se simțea ciudat să-și ceară scuze pentru un lucru pe care nu-l putea defini. N-a hotărât niciodată în mod conștient să îi scrie mail-urile lungi și detaliate care au urmat. Declarația că ea îi lipsise la fiecare eveniment important din viață era emfatică, știa asta, dar nu era pe de-a-ntregul falsă. Bineînțeles că avusese perioade în care nu se gândise în mod activ la ea, când fusese complet absorbit de entuziasmul începuturilor sale cu Kosi, de nașterea copilului, de noul contract, însă Ifemelu nu fusese niciodată absentă. O ținuse mereu în căușul gândurilor. În ciuda tăcerii ei și a confuziei amare.

A început să-i scrie despre timpul petrecut în Anglia, sperând că ea va răspunde, și apoi abia așteptând să scrie din nou. Nu își spusese povestea nici

măcar sieşi, nu îşi dăduse voie niciodată să se gândească la ea, fiindcă fusese prea bulversat de deportare şi apoi de noua întorsătură a vieţii lui în Lagos. Să-i scrie lui Ifemelu a devenit şi o modalitate de a-şi scrie sieşi. Nu avea nimic de pierdut. Chiar şi dacă i-ar fi citit e-mail-urile şi ar fi râs cu negrul american de prostia lui, nu-l deranja.

•

În cele din urmă, Ifemelu i-a răspuns.

Tavan, îmi cer scuze pentru tăcere. Dike a avut o tentativă de sinucidere. Nu am vrut să-ţi spun mai de vreme (*nu ştiu de ce*). *E mult mai bine acum, dar a fost o experienţă traumatizantă care m-a afectat mai mult decât am crezut iniţial* (*ştii, „tentativă” înseamnă că nu s-a întâmplat, dar am plâns zile întregi, gândindu-mă la ce s-ar fi putut întâmpla*). *Îmi pare rău că nu te-am sunat să îţi spun condoleanţe. Plănuisem s-o fac şi am apreciat faptul că mi-ai dat numărul tău de telefon, dar în acea zi l-am dus pe Dike la psihiatru, iar după aceea pur şi simplu n-am fost în stare de nimic. M-am simţit doborâtă. Mătuşica Uju îmi spune că am o depresie. Ştii că America are un fel de a transforma totul într-o boală care are nevoie de medicaţie. Nu iau medicamente, doar petrec mult timp cu Dike, uitându-ne la o grămadă de filme proaste cu vampiri şi nave spaţiale. M-au bucurat mult e-mail-urile tale despre Anglia şi mi-au făcut atât de bine, în atât de multe feluri, şi nu-ţi pot mulţumi îndeajuns că le-ai scris. Sper să am ocazia să ajungem la zi şi cu viaţa mea… la un moment dat. Tocmai am terminat o bursă la Princeton, şi de câţiva ani ţin un blog anonim despre rasă, care pe parcurs a devenit sursa mea de venit şi poţi citi articolele aici. Mi-am amânat întoarcerea acasă. Ţinem legătura. Ai grijă şi sper că sunteţi bine, tu şi familia ta*.

Dike încercase să se sinucidă. Era imposibil de cuprins cu mintea. Amintirea lui despre Dike era cea a unui băieţel, cu un norişor alb de Pampers în jurul taliei, care alerga prin casa din Dolphin Estate. Acum era un adolescent care încercase să se sinucidă. Primul gând al lui Obinze a fost că voia să meargă la Ifemelu, chiar în acel moment. Voia să cumpere un bilet şi

să se urce într-un avion spre America şi să fie cu ea, să o consoleze, să îl ajute pe Dike, să pună lucrurile în ordine. Apoi a râs de propria absurditate.

— Dragul meu, nu eşti atent, i-a spus Kosi.

— Scuze, *omalicha*, a zis el.

— Nu-i momentul să-ţi zboare gândul la muncă.

— OK, scuze. Ce spuneai?

Erau în maşină, în drum către şcoala primară din Ikoyi, de ziua porţilor deschise, invitaţi de Jonathan şi Isioma, prietenii lui Kosi de la biserică, al căror fiu era înscris acolo. Kosi aranjase totul, era a doua şcoală pe care o vizitau, pentru a se hotărî la ce şcoală să o dea pe Buchi. Obinze se mai întâlnise cu ei doar o dată, când Kosi îi invitase la cină. Isioma i se părea interesantă, puţinele cuvinte pe care îşi permitea să le rostească erau profunde, dar de cele mai multe ori era tăcută, strângându-se în sine, prefăcându-se că nu era atât de inteligentă cum era, pentru a-i ocroti ego-ul lui Jonathan, în timp ce acesta, un director de bancă ale cărui fotografii apăreau mereu în ziare, a dominat seara cu poveştile lui întortocheate despre afaceri cu agenţi imobiliari din Elveţia, guvernatori nigerieni pe care îi consiliase şi diverse companii pe care le salvase de la colaps.

— Obinze şi Kosi sunt prietenii noştri foarte apropiaţi, a spus Jonathan prezentându-i directoarei şcolii, o englezoaică scundă şi rotofeie. Fiica lor s-ar putea să ni se alăture anul viitor.

— Mulţi expaţi îşi înscriu aici copiii, a spus directoarea, cu tonul colorat de mândrie, iar Obinze s-a întrebat dacă spunea asta în mod obişnuit. Probabil că o spusese de suficiente ori încât să ştie că funcţiona, că îi impresiona pe nigerieni.

Isioma întreba de ce fiul lor nu făcea mai multă matematică şi engleză.

— Abordarea noastră este una conceptuală. Ne place să le permitem copiilor să-şi exploreze mediul în primul an, a spus directoarea.

— Dar n-ar trebui să se excludă. Ar putea începe să înveţe şi ceva matematică şi engleză, a spus Isioma. Apoi, cu un amuzament care nu încerca să ascundă gravitatea din subsidiar, a adăugat: Nepoata mea merge la o şcoală de pe continent, şi la şase ani putea spune pe litere „onomatopee”!

Directoarea a zâmbit forţat, nu considera, spunea zâmbetul ei, că merita să-şi piardă timpul dezbătând procedeele şcolilor inferioare. Mai târziu, au mers într-o sală mare la spectacolul de Crăciun pus în scenă de copii, despre o familie nigeriană care găseşte un orfan pe treptele casei lor în ziua de Crăciun. În mijlocul spectacolului, un profesor a pornit un ventilator care

sufla bucățele de vată albă pe scenă. Zăpadă. În spectacol, ningea.

— De ce au pus zăpadă? Îi învață pe copii că un Crăciun nu este Crăciun dacă nu ninge, ca-n alte părți? a spus Isioma.

— Ce e rău în asta? a întrebat Jonathan. E doar un spectacol!

— E doar un spectacol, dar înțeleg și ce vrea să zică Isioma, a spus Kosi și s-a întors către Obinze. Tu ce crezi, dragul meu?

— Fetița care a jucat rolul îngerului a fost foarte bună, a zis Obinze.

În mașină, Kosi a spus:

— Ești cu mintea în altă parte.

•

A citit toate articolele de pe *Raceteenth sau diverse observații despre americanii de culoare* (*înainte cunoscuți drept negrotei*) *din partea unui non-american de culoare*. Postările de pe blog l-au uimit, păreau atât de americane și de străine, vocea ireverențioasă argotică, amestecul de limbaj elevat și de cartier, nu și-a putut-o imagina pe Ifemelu scriindu-le. I se făcea un gol în stomac citind referințele la foștii iubiți: Ex-ul Alb Sexy, Profesor Sexy. A citit „Chiar în seara asta” de câteva ori, pentru că era cea mai personală postare pe care o scrisese despre negrul american, și a căutat indicii și subtilități despre ce fel de bărbat era, despre ce fel de relație au avut.

> *În NY, Profesor Sexy a fost oprit de poliție. Au crezut că avea droguri la el. Americanii de culoare și americanii albi folosesc droguri în egală măsură* (*puteți verifica*), *dar spune cuvântul „droguri” și vezi ce imagine îi vine oricui în minte. Profesor Sexy e supărat. Spune că e profesor de Ivy League și știe cum stă treaba, dar se întreabă cum s-ar simți dacă ar fi vreun biet pușți din cartierele rău famate. Îmi pare rău pentru iubitul meu. Când ne-am cunoscut, mi-a spus că în liceu voia să ia 10 pe linie din cauza unei profesoare albe care îl sfătuise să se „concentreze pe obținerea unei burse la baschet, oamenii de culoare au înclinații fizice, iar albii au înclinații intelectuale, nu e rău sau bine, e doar diferit”* (*și acea profesoară studiase la Columbia, zic doar*). *În consecință, și-a petrecut patru ani demonstrându-i că nu are dreptate. Nu m-am putut identifica cu asta*: *să vrei să performezi pentru a demonstra ceva cuiva. Dar și atunci mi-a părut rău pentru el. Așa că mă duc să-i fac un ceai. Și să-i ofer niște*

dragoste și afecțiune.

•

Pentru că n-o mai văzuse de mult, dinainte ca Ifemelu să știe ceva despre lucrurile pe care le scria acum pe blog, îl încerca un sentiment de pierdere, ca și cum Ifemelu devenise o persoană pe care n-o mai recunoștea.

PARTEA A ȘASEA

Capitolul 43

În primele câteva zile, Ifemelu a dormit pe jos în camera lui Dike. *Nu s-a întâmplat. Nu s-a întâmplat*. Își spunea asta frecvent și, totuși, gânduri eliptice despre ceea ce s-ar fi putut întâmpla îi vâjâiau neîntrerupt în cap. Patul lui, camera aceasta, ar fi putut rămâne goale. O rană ar fi rămas veșnic deschisă în ea. Și l-a imaginat luând pastilele. Tylenol, banalul Tylenol; citise pe Internet că o supradoză te poate omorî. La ce se gândise? Se gândise și la ea? După ce venise acasă de la spital, cu stomacul curățat chimic, cu ficatul monitorizat, i-a căutat pe chip, în gesturi, în cuvinte, un semn, o dovadă că acel lucru aproape se întâmplase. Arăta la fel ca-ntotdeauna, fără cearcăne, fără să aibă vreun aer funebru. I-a gătit acel orez *jollof* care-i plăcea, cu bucățele de ardei roșu și verde și, în timp ce mânca, plimbând furculița între farfurie și gură și spunând „E tare bun”, așa cum o spusese întotdeauna, a simțit cum o podideau lacrimile și întrebările. De ce? De ce o făcuse? Ce fusese în mintea lui? Nu l-a întrebat, fiindcă terapeutul spusese că cel mai bine era să nu-l întrebe încă nimic. Zilele au trecut. Stătea mereu în preajma lui, atentă să îi fie aproape, dar fără să-l sufoce cu prezența ei. La început, nu a putut dormi, refuzând mica pilulă albastră pe care mătușica Uju i-o oferea, așa că rămânea trează noaptea, zvârcolindu-se și gândindu-se neîncetat la ce s-ar fi putut întâmpla, până când, în sfârșit, adormea secătuită. În unele zile, se trezea cu sentimentul acut că Uju era de vină.

— Îți amintești când Dike ți-a spus ceva și a zis „noi, negrii”, iar tu i-ai spus „tu nu ești negru”? a întrebat-o șoptit pe Uju, pentru că Dike încă dormea la etaj.

Erau în bucătărie, în lumina blândă a dimineții, iar Uju, îmbrăcată pentru muncă, stătea lângă chiuvetă și mânca iaurt dintr-un pahar de plastic.

— Da, îmi amintesc.

— N-ar fi trebuit să faci asta.

— Știi la ce m-am referit. N-am vrut să înceapă să se comporte cum fac cei de aici și să creadă că tot ce i se întâmplă ar fi din cauză că e negru.

— I-ai spus ce nu era, dar nu i-ai spus ce era.

— Ce vrei să spui?

Uju a apăsat clapeta cu piciorul, coșul de gunoi s-a deschis, și a aruncat paharul de iaurt gol. Începuse să lucreze cu jumătate de normă ca să poată petrece mai mult timp cu Dike și să îl ducă ea la terapeut.

— Nu l-ai consolat niciodată.

— Ifemelu, tentativa lui de sinucidere s-a datorat depresiei, a spus Uju cu o voce potolită și blândă. E o boală clinică. Mulți adolescenți suferă de asta.

— Adică se trezesc într-o dimineață depresivi?

— Da, așa e.

— Nu și în cazul lui Dike.

— Trei pacienți ai mei au încercat să se sinucidă, toți adolescenți albi. Unul a reușit, a spus mătușica Uju, cu tonul liniștitor și trist pe care îl avea de când ieșise Dike din spital.

— Viața de zi cu zi îl face depresiv, mătușico! a spus Ifemelu, ridicând vocea, și a izbucnit în lacrimi, cerându-i scuze lui Uju, copleșită de vină.

Dike nu ar înghițit acele pastile dacă ea ar fi fost mai vigilentă, mai prezentă. Se ascunsese prea ușor în spatele râsului, nu reușise să vadă dincolo de glumele lui Dike. E adevărat că el râdea și că râsul lui era convingător, cristalin și luminos, dar ar fi putut fi doar un scut sub care germina trauma.

Acum, în dezolarea tăcută și pătrunzătoare a tentativei de suicid, se întreba cât de mult mascase prin râs. Ar fi trebuit să își facă mai multe griji. Îl urmărea cu atenție. Îl păzea. Nu voia ca prietenii lui să-l viziteze, deși terapeutul spusese că era în regulă dacă el și-o dorea, nici măcar Page, care izbucnise în plâns cu câteva zile înainte, când era singură cu Ifemelu, spunând:

— Nu-mi vine să cred că nu mi-a spus nimic.

Era o copilă, simplă și bine intenționată, dar Ifemelu a simțit un val de resentimente față de ea, fiindcă se gândise că Dike ar fi trebuit să-i spună ceva. Kweku s-a întors din misiunea lui medicală din Nigeria și a petrecut un timp cu Dike, uitându-se cu el la televizor, readucând calmul și normalitatea.

Săptămânile au trecut. Ifemelu a încetat să mai intre în panică atunci când Dike stătea puțin prea mult în baie. Mai erau câteva zile până la ziua lui, și l-a întrebat ce și-ar dori, cu ochii din nou în lacrimi, fiindcă își imagina acea zi nu ca pe aceea în care împlinea 17 ani, ci ca pe una în care ar fi putut să-i împlinească și nu i-ar fi împlinit.

— Ce-ar fi să mergem la Miami? a zis el, pe jumătate în glumă, și ea chiar l-a dus la Miami și au petrecut două zile la un hotel, comandând burgeri la

barul de la piscină, vorbind despre orice, în afară de tentativa de sinucidere.

— Asta e viața bună, a spus el, întins pe spate, cu fața la soare. Blogul acela al tău era o mare chestie, te-a umplut de bani. Acum, că l-ai închis, n-o să mai putem face chestii de-astea!

— Nu m-a umplut, doar așa, până la genunchi, a zis ea privindu-l pe vărul ei frumos, iar părul ud de pe pieptul lui a întristat-o, pentru că îi anunța maturitate fragilă, și și-a dorit să fi rămas copil; dacă ar fi făcut-o, atunci nu ar fi luat pastile și nu s-ar fi întins pe canapeaua din subsol convins că nu se va mai trezi niciodată.

— Te iubesc, Dike. Cu toții te iubim, știi asta, nu?

— Știu, a spus el. Vară-mea, ar trebui să pleci.

— Unde să plec?

— Înapoi în Nigeria, așa cum ai zis. O să fiu OK, promit.

— Poate că ai putea veni pe la mine, a zis ea.

— Păi, da, a spus el, după o pauză.

PARTEA A ȘAPTEA

Capitolul 44

La început, s-a simţit asaltată de Lagos: vânzoleala arsă de soare, autobuzele galbene ticsite de membre aplatizate, vânzătorii ambulanţi fugind după maşini, reclamele de pe panourile uriaşe (altele, scrijelite pe pereţi – Instalator: sunaţi la 080177777) şi grămezile de gunoi care se înălţau pe marginea drumului ca un afront. Comerţul zdrăngănea sfidător. Aerul era greu de exagerare, iar conversaţiile, pline de nemulţumiri interminabile. Într-o dimineaţă, trupul unui bărbat a fost găsit zăcând pe Awolowo Road. Într-o altă dimineaţă, Insula a fost inundată şi maşinile au fost transformate în bărci şuierătoare. Aici, simţea ea, orice se putea întâmpla, o roşie coaptă putea răsări din piatră seacă. Aşa că avea senzaţia ameţitoare de prăbuşire în noua persoană care devenise, în familiarul ciudat care o înconjura. Aşa fusese întotdeauna sau totul se schimbase atât de mult în absenţa ei? Când plecase de acasă, doar cei înstăriţi aveau telefoane mobile, toate numerele începeau cu 090, iar fetele voiau să iasă doar cu bărbaţi 090. Acum, fata care îi împletea părul avea mobil, vânzătorul de banane coapte care veghea parcă dintotdeauna grătarul înnegrit avea mobil. Crescuse ştiind toate staţiile de autobuz şi toate străzile lăturalnice, înţelegând codurile criptice ale conductorilor şi limbajul corporal al vânzătorilor ambulanţi. Acum, făcea un efort să înţeleagă ceea ce nu era rostit. Când deveniseră vânzătorii atât de obraznici? Clădirile din Lagos avuseseră mereu însemnele decăderii? Şi când devenise un oraş al celor gata mereu să cerşească şi al celor îndrăgostiţi de gratuităţi?

— *Americana*! o tachina Ranyinudo adesea. Priveşti lucrurile cu ochi americani. Dar problema e că nici măcar nu eşti o adevărată *americana*. Dacă ai fi avut accent american poate îţi toleram mai uşor văicărelile!

Ranyinudo o luase de la aeroport, aşteptând-o lângă ieşirea de la Sosiri, îmbrăcată într-o rochie înfoiată de domnişoară de onoare, cu obrajii învineţiţi de prea mult fard de obraz, cu flori verzi de satin acum dezordonate în păr. Ifemelu a fost şocată s-o vadă atât de captivantă şi de atrăgătoare. Nu mai era acea dezlânare de braţe şi picioare subţiri, ci o femeie cu forme voluptuoase,

ferme, purtându-şi cu bucurie înălţimea şi postura impunătoare, o prezenţă care atrăgea privirile.

— Ranyi! a spus Ifemelu. Ştiu că întoarcerea mea e un mare eveniment, dar nu credeam că e atât de important încât să te îmbraci de gală.

— Prostănaco, vin direct de la nuntă. N-am vrut să mai trec pe-acasă să mă schimb şi să risc să mă blochez în trafic.

S-au îmbrăţişat strâns. Ranyinudo mirosea a parfum floral, a noxe şi a transpiraţie, mirosea a Nigeria.

— Arăţi extraordinar, Ranyi, a spus Ifemelu. Vreau să spun, sub toată masca asta de şef de trib. Arăţi mult mai bine decât în poze.

— Ifemsco, uită-te la tine, gagică superbă, chiar şi după un zbor lung, a zis ea, râzând, ignorând complimentul, intrându-şi în vechiul rol al prietenei mai puţin drăguţe. Arăta diferit, dar avea acelaşi aer interesant, uşor rebel. Neschimbat, de asemenea, era şi râsul ei hohotit, gata să erupă în orice moment. Conducea cu viteză, frânând brusc şi uitându-se adesea la BlackBerry-ul din poală; de fiecare dată când traficul se bloca, îl lua şi tasta în grabă.

— Ranyi, ar trebui să scrii mesaje când conduci doar dacă eşti singură în maşină, să te omori doar pe tine, a spus Ifemelu.

— *Haba*! Nu scriu când conduc. Scriu când nu conduc, a zis ea. Nunta asta a fost aparte, cea mai frumoasă la care am fost. Mă întreb dacă ţi-o aminteşti pe mireasă. Era prietenă foarte bună cu Funke în liceu. Ijeoma, o fată cu pielea gălbuie. A mers la şcoala Sfântul Prunc, dar venea la ora noastră de WAEC cu Funke. Ne-am împrietenit la facultate. Să vezi acum ce tipă bine e. Soţul ei are bani frumoşi. Inelul ei de logodnă e mai mare decât Piatra Zuma.

Ifemelu se uita pe geam, ascultând-o doar pe jumătate, gândindu-se cât de urât era Lagosul, cu drumurile năpădite de gropi şi casele răsărind haotic, ca buruienile. Din amalgamul de sentimente care o copleşeau, recunoştea doar confuzia.

— Piersică şi limetă, a zis Ranyinudo.

— Poftim?

— Culorile nunţii. Piersică şi limetă. Sala era decorată atât de drăguţ, iar tortul a fost pur şi simplu superb. Uite, am făcut nişte poze. Pe asta o pun pe Facebook.

Ranyinudo i-a dat BlackBerry-ul. Ifemelu nu s-a grăbit să i-l înapoieze, pentru ca Ranyinudo să se poată concentra la drum.

— Și am cunoscut pe cineva. M-a văzut cât aşteptam afară să se termine slujba. Era atât de cald, că fondul de ten mi se topea pe faţă şi cred că arătam ca un zombie, dar el tot a venit să vorbim! Ăsta e un semn bun. Cred că tipul chiar are stofă de soţ. Ţi-am spus că mama dădea acatiste să se termine relaţia când mă vedeam cu Ibrahim? Cel puţin la ăsta n-o să facă atac de cord. Îl cheamă Ndudi. Tare nume, *abi*? Mai igbo de-atât nu se poate. Şi să-i fi văzut ceasul! Lucrează în petrol. Pe cartea de vizită sunt trecute birourile nigeriene şi cele internaţionale.

— De ce aşteptai afară în timpul slujbei?

— Toate domnişoarele de onoare au aşteptat afară pentru că rochiile noastre erau indecente. Ranyinudo a chicotit când „indecent” i s-a rostogolit de pe limbă. Se întâmplă tot timpul, mai ales în bisericile catolice. Am avut până şi haine să ne acoperim, dar preotul a spus că erau prea dantelate, aşa că pur şi simplu am aşteptat afară până s-a terminat slujba. Dar îi mulţumesc lui Dumnezeu, altfel nu l-aş fi întâlnit pe tipul ăsta!

Ifemelu s-a uitat la rochia lui Ranyinudo, cu bretele subţiri şi decolteu pe lângă gât. Oare şi înainte domnişoarelor de onoare le era interzis să intre în biserică dacă aveau bretele subţiri? Ar fi zis că nu, dar nu-şi mai amintea exact. Nu-şi putea da seama ce era nou în Lagos şi ce era nou în ea. Ranyinudo a parcat pe o stradă în Lekki, pe vremuri doar un teren viran asanat, acum o aglomerare de clădiri voluminoase înconjurate de ziduri înalte.

— Apartamentul meu e cel mai mic, aşa că nu am spaţiu de parcare în complex, a zis Ranyinudo. Ceilalţi chiriaşi parchează înăuntru, dar ar trebui să auzi tot scandalul de dimineaţă, când cineva a întârziat la muncă şi altcineva i-a blocat maşina!

Ifemelu a coborât din maşină în zumzetul puternic şi discordant al prea multor generatoare, sunetul i-a străpuns timpanele, sfredelindu-i creierul.

— N-am avut curent săptămâna trecută, a strigat Ranyinudo peste zgomot.

Portarul s-a repezit să le ajute cu valizele.

— Bine ai revenit, mătuşico, i-a zis lui Ifemelu.

Nu spusese pur şi simplu „bine ai venit”, ci „bine ai revenit”, ca şi cum ştia că se întorsese definitiv. I-a mulţumit şi, în amurgul cenuşiu, în aerul încărcat de mirosuri, a sfâşiat-o o emoţie aproape insuportabilă pe care n-o putea defini. Era nostalgică şi melancolică, copleşită de o tristeţe fără margini pentru lucrurile care îi lipsiseră şi pentru cele pe care nu avea să le ştie vreodată. Mai târziu, pe canapeaua din mica sufragerie cochetă a lui

Ranyinudo, cu picioarele cufundate în covorul prea moale, având în față televizorul cu ecran plat de pe peretele opus, Ifemelu s-a privit sceptică. O făcuse. Se întorsese. A dat drumul la televizor și a căutat canalele nigeriene. Pe NTA, prima doamnă, cu fața învăluită într-un șal albastru, se adresa unei mulțimi de femei, și pe ecran se târau cuvintele: „Prima Doamnă susține emanciparea femeilor cu plase de țânțari”.

— Nici nu mai țin minte când m-am uitat ultima dată pe canalul ăsta idiot, a zis Ranyinudo. Ăștia mint pentru guvern, dar nici să mintă bine nu pot.

— Atunci pe ce canal nigerian te uiți?

— Pe niciunul, de fapt. Mă uit la Style și E!. Câteodată la CNN și BBC. Ranyinudo se schimbase în pantaloni scurți și un tricou. Am o fată care vine să-mi gătească și să-mi facă curat, dar pentru tine am făcut chiar eu tocănița asta, așa că trebuie să mănânci. Ce vrei de băut? Am malta[{10}] și suc de portocale.

— Malta! O să beau toată Malta din Nigeria. Cumpăram de la un supermarket hispanic din Baltimore, dar nu era la fel.

— Eu am mâncat un orez *ofada* foarte bun la nuntă. Nu mi-e foame, a zis Ranyinudo.

Însă după ce i-a servit mâncarea lui Ifemelu pe o farfurie întinsă, a mâncat niște orez și tocană de pui dintr-un bol de plastic, cocoțată pe brațul canapelei, în timp ce bârfeau despre vechi prietene: Priye era organizatoare de evenimente și ajunsese de curând să trăiască pe picior mare, după ce fusese prezentată soției guvernatorului. Tochi își pierduse slujba la bancă după ultima criză economică, dar se măritase cu un avocat înstărit și aveau un copil.

— Tochi îmi spunea câți bani aveau oamenii în conturi, a zis Ranyinudo. Îți amintești de tipul acela Mekkus Parara, care era mort după Ginika? Ți-amintești cum avea mereu pete galbene urât mirositoare la subraț? E plin de bani acum, dar sunt bani murdari! Știi, toți tipii ăștia care fac fraude în Londra și America se întorc repede în Nigeria cu banii și construiesc case impunătoare în Victoria Garden City. Tochi mi-a spus că nu se ducea niciodată personal la bancă. Își trimitea băieții să care cu pungi Ghana Must Go zece milioane astăzi, douăzeci mâine. Eu n-am vrut niciodată să lucrez într-o bancă. Problema cu postul într-o bancă este că, dacă nu prinzi o sucursală bună cu clienți grași, ești terminată. Îți pierzi timpul cu conturile micilor comercianți. Tochi a avut noroc și a lucrat într-o sucursală bună, unde și-a cunoscut și soțul. Mai vrei o Malta?

Ranyinudo s-a ridicat. Mersul ei avea o lentoare feminină opulentă, o legănare a șoldurilor la fiecare pas. Un mers nigerian. Un mers care te ducea cu gândul la exces, ca și cum sugera ceva ce trebuie atenuat. Ifemelu a luat sticla rece de Malta de la Ranyinudo și s-a întrebat dacă asta ar fi fost și viața ei dacă n-ar fi plecat, dacă ar fi fost ca Ranyinudo, care lucra într-o agenție de publicitate, locuia într-un apartament cu două camere cu o chirie imposibil de plătit din salariul ei, mergea la o biserică penticostală unde era și plasatoare, și se vedea cu un director însurat care îi cumpăra bilete la clasa business pentru Londra. Ranyinudo i-a arătat lui Ifemelu pe telefon fotografii cu el. Într-una dintre ele, stătea rezemat pe patul lui Ranyinudo, cu pieptul gol și o ușoară burtică de vârsta a doua, zâmbind cu nerușinarea bărbatului satisfăcut de sex. În alta, privea în jos într-un cadru luat de aproape și chipul lui era un contur mișcat și misterios. Era ceva atrăgător, chiar distins, la părul său grizonant.

— Mi se pare mie sau arată ca o țestoasă? a spus Ifemelu.

— Ți se pare. Dar, Ifem, serios, Don e un om bun. Nu ca toți bărbați ăia inutili de care e plin Lagosul.

— Ranyi, mi-ai spus că e doar o chestie pasageră. Dar doi ani nu e o chestie pasageră. Îmi fac griji pentru tine.

— Țin la el, nu zic nu, dar vreau să mă mărit, și el știe asta. Mă gândeam că poate ar trebui să fac un copil cu el, dar uită-te la Uche Okafor, ți-o amintești din Nsukka? A făcut un copil cu directorul de la Hale Bank, iar bărbatul i-a spus să se ducă dracului, că nu el e tatăl, și acum a rămas să crească singură copilul. *Na wa.*

Ranyinudo se uita la fotografia din telefon cu un vag zâmbet afectuos. Mai devreme, când conducea de la aeroport, în timp ce încetinea pentru ca roata să coboare lin într-o groapă din șosea, spusese:

— Chiar vreau ca Don să-mi schimbe mașina. De trei luni îmi tot promite. Am nevoie de un jeep. Vezi cât de oribile sunt drumurile?

Și Ifemelu simțise ceva între fascinație și invidie pentru viața lui Ranyinudo. O viață în care era suficient să facă un gest și lucrurile îi picau din cer, și ea se aștepta să-i pice din cer. La miezul nopții, Ranyinudo a oprit generatorul și a deschis geamurile.

— Am lăsat generatorul să meargă o săptămână întreagă, închipuie-ți. Curentul n-a mai fost oprit atâta vreme de mult.

Răcoarea s-a risipit imediat. Aerul cald și umed a sufocat încăperea și, nu peste mult timp, Ifemelu se zvârcolea în propria sudoare. Ceva începuse să-i

zvâcnească dureros în ochi şi un ţânţar bâzâia în apropiere, iar ea s-a simţit deodată recunoscătoare şi vinovată pentru asta, fiindcă avea un paşaport albastru american în geantă, care o apăra de lipsa alternativelor. Putea oricând să plece, nu era obligată să rămână.

— Ce e cu umiditatea asta? a zis ea. Stătea în patul lui Ranyinudo, iar aceasta pe o saltea pe podea. Nu pot să respir.

— Nu pot să respir, a imitat-o Ranyinudo, cu vocea întretăiată de râs. *Haba*! *Americana*!

Capitolul 45

Ifemelu găsise anunţul pe *Nigerian Jobs Online*: „Editor la o revistă pentru femei, publicaţie lunară de top”. Şi-a modificat CV-ul, şi-a inventat experienţă ca redactor la o revistă pentru femei („care a dat faliment” în paranteză) şi, la câteva zile după ce l-a expediat prin curier, directorul editorial de la *Zoe* a sunat-o din Lagos. Era ceva vag inadecvat în vocea matură şi prietenoasă de la celălalt capăt al firului.

— Spune-mi mătuşica Onenu, a spus vocea veselă când Ifemelu a întrebat cu cine vorbea. Soţul meu nu m-a sprijinit când am început treaba asta, pentru că s-a gândit că bărbaţii vor da năvală când voi căuta publicitate, i-a spus ea lui Ifemelu într-o şoaptă confidenţială înainte de a-i oferi postul.

Ifemelu a simţit că revista era un hobby pentru Onenu, un hobby care însemna ceva, dar numai un hobby. Nu ceva care să o consume. Iar când a cunoscut-o, această senzaţie s-a amplificat: era o femeie uşor de plăcut, dar greu de luat în serios.

Ifemelu s-a dus cu Ranyinudo acasă la Onenu, în Ikoy. S-au aşezat pe canapelele reci de piele şi au vorbit încet, până când gazda a apărut. O femeie suplă, zâmbitoare, cu un corp bine întreţinut, purtând colanţi, un tricou larg şi o coafură împletită mult prea tinerească, cu părul revărsându-i-se neglijent pe spate.

— Noul meu editor a venit din America! a spus ea, îmbrăţişând-o pe Ifemelu.

Era dificil să spui ce vârstă avea, putea avea oricât între 50 şi 65 de ani, dar îţi puteai da uşor seama că nu se născuse cu acea piele deschisă la culoare, avea o strălucire cerată, iar încheieturile degetelor erau întunecate, ca

şi cum acolo pielea rezistase cu stoicism cremei de albire.

— Am vrut să ne cunoaştem, înainte să vii luni la birou, să-ţi pot ura bun venit în persoană, a adăugat mătuşica Onenu.

— Mulţumesc.

Invitaţia la ea acasă i s-a părut lui Ifemelu neprofesionistă şi bizară, dar era o revistă mică, şi era Nigeria, unde graniţele se estompau, munca se împletea cu viaţa personală, iar şefelor li te adresai cu „Mami”. În plus, se vedea deja preluând conducerea revistei, transformând-o într-una dinamică şi relevantă pentru femeile nigeriene şi, cine ştie, poate într-o zi cumpărând-o de la Onenu. Dar ea nu avea să îşi invite noii angajaţi acasă.

— Eşti foarte drăguţă, a spus mătuşica Onenu, ca şi cum a fi drăguţă era inclus în fişa postului. Mi-a plăcut de tine de când te-am auzit la telefon. Sunt sigură că, odată ce vei începe treaba, depăşim *Glass* cât ai clipi. Suntem o publicaţie mult mai tânără, dar deja o prindem din urmă!

Un majordom în alb, un bărbat în vârstă, solemn, a venit să le întrebe ce vor de băut.

— Mătuşico, am citit numerele anterioare atât din *Glass*, cât şi din *Zoe*, şi am câteva idei despre ce am putea face diferit, a spus Ifemelu, după ce majordomul a ieşit din încăpere.

— Eşti o adevărată americană! Gata de treabă, fără să-şi piardă timpul cu prostii. Asta-mi place. În primul rând, spune-mi, cum crezi că stăm comparativ cu *Glass*?

Lui Ifemelu i se păruseră insipide ambele reviste, dar *Glass* era mai bine editată, culorile de pe pagină nu sângerau atât de rău ca în *Zoe* şi era mai vizibilă în trafic: de fiecare dată când maşina lui Ranyinudo încetinea, un vânzător ambulant îi lipea de geam un exemplar din *Glass*. Dar, pentru că intuise deja obsesia evident personală a lui Onenu pentru concurenţă, a spus:

— Sunt cam la fel, dar cred că noi putem fi mai buni. Trebuie să eliminăm din interviurile de profil şi să avem unul singur pe lună, în care să facem profilul unei femei care a realizat ceva pe cont propriu. Avem nevoie de rubrici mai personale şi ar trebui să introducem o rubrică-oaspete, să acoperim mai multe subiecte despre sănătate şi bani, să avem o prezenţă mai puternică în online şi să nu mai preluăm articole din revistele străine. Majoritatea cititoarelor noastre nu pot merge la piaţă să cumpere broccoli pentru că nu se găseşte în Nigeria, aşa că de ce are numărul ăsta din *Zoe* o reţetă pentru supă-cremă de broccoli?

— Da, da, a spus Onenu rar. Părea uluită. Apoi, ca şi cum şi-ar fi revenit

în simțiri, a spus: Foarte bine. Vom discuta despre toate acestea luni.

— Să-i vorbești noii tale șefe în felul ăsta, ha! Dacă nu ai fi venit din America, te-ar fi concediat pe loc.

— Mă întreb care e povestea cu ea și directorul editorial de la *Glass*.

— Am citit într-unul dintre tabloide că se urăsc. Sunt sigură că au avut ceva dispute pe bărbați, ce altceva? Deh, femei! Cred că mătușica Onenu a făcut *Zoe* doar ca să concureze cu *Glass*. Din punctul meu de vedere, ea nu e editor, e doar o femeie bogată care s-a hotărât să-și facă o revistă și ar putea să o închidă mâine și să-și deschidă un spa.

— Și ce casă urâtă, a spus Ifemelu.

Casa era monstruoasă, cu doi îngeri de alabastru veghind la poartă și o fântână în formă de dom gâlgâind în curtea din față.

— Urâtă *kwa*? Despre ce vorbești? Casa e superbă!

— Chiar nu mi se pare, a spus Ifemelu, și totuși pe vremuri admirase astfel de case. Dar iat-o acum, criticând-o cu încrederea superioară a cuiva care recunoștea kitsch-ul.

— Generatorul ei e cât apartamentul meu și nu scoate nici cel mai mic sunet! a zis Ranyinudo. N-ai văzut camera generatorului de lângă poartă?

Ifemelu n-o văzuse. Și lucrul acesta a iritat-o. Asta trebuia să observe un adevărat lagosian: camera și mărimea generatorului.

Pe Kingsway Road i s-a părut că l-a văzut pe Obinze depășindu-le într-un Mercedes negru alungit și s-a ridicat în scaun, întinzându-se și mijindu-și ochii, însă, atunci când a încetinit într-un blocaj în trafic, a văzut că bărbatul nu semăna deloc cu el. În săptămânile ce-au urmat, l-a mai confundat de câteva ori pe Obinze cu diverși necunoscuți: cu silueta dreaptă, îmbrăcată în costum, care intra în biroul mătușicii Onenu, cu bărbatul de pe bancheta din spate a unei mașini cu geamuri fumurii care stătea cu fața aplecată deasupra telefonului, cu o siluetă din spatele ei la coadă la supermarket. Și-a închipuit chiar, când s-a întâlnit prima dată cu proprietarul, că va intra și îl va găsi pe Obinze în noul apartament. Agentul imobiliar îi spusese că proprietarul prefera chiriași expați.

— Dar s-a liniștit când i-am spus că veniți din America, a adăugat el.

Proprietarul era un bărbat în vârstă, care purta un caftan cafeniu și pantaloni asortați, avea pielea muncită și aerul rănit al cuiva care îndurase multe.

— Nu vreau chiriași igbo, a spus cu voce domoală, luând-o prin surprindere.

Lucrurile astea se spuneau acum cu atâta uşurinţă? Oare se spuseseră mereu cu aceeaşi uşurinţă şi uitase ea?

— Asta e politica mea, a continuat omul, de când un igbo mi-a distrus casa din Yaba. Dar dumneavoastră păreţi o persoană responsabilă.

— Da, sunt responsabilă, a spus ea cu un zâmbet anemic.

Celelalte apartamente care îi plăceau erau prea scumpe. Chiar dacă ţevile se iţeau de sub chiuveta din bucătărie şi toaleta era strâmbă, şi faianţa de la baie era pusă neglijent, asta era tot ce-şi permitea. Îi plăceau sufrageria aerisită, cu ferestre mari, şi scările înguste care duceau la o mică verandă, şi, cel mai important, se afla în Ikoyi. Iar ea voia să locuiască în Ikoyi. Când era copil, Ikoyi emana un aer de aristocraţie, o aristocraţie îndepărtată pe care ea nu o putea atinge: cei care trăiau în Ikoyi nu aveau coşuri pe faţă şi aveau şoferi doar pentru copii. În prima zi când a văzut apartamentul, a ieşit pe verandă şi a privit clădirea de alături, o casă colonială imensă, acum îngălbenită de degradare, cu o curte năpădită de frunze, iarbă şi arbuşti. Pe acoperişul casei, din care o parte se prăbuşise înăuntru, a văzut mişcându-se ceva, o pată turcoaz înaripată. Era un păun. Agentul imobiliar i-a spus că în timpul regimului Abacha acolo locuise un ofiţer; acum, casa era într-un litigiu interminabil. Iar ea şi-a imaginat oamenii care trăiseră acolo cu 15 ani în urmă, în timp ce, într-un mic apartament de pe continentul aglomerat, ea tânjise după vieţile lor senine.

A completat cecul pentru chiria pe doi ani. Acesta era motivul pentru care oamenii luau şi cereau mită, cum altfel ar fi putut cineva plăti în mod cinstit chiria pe doi ani în avans? Plănuia să îşi umple veranda cu crini albi în ghivece de lut şi să decoreze sufrageria în culori pastelate, dar mai întâi trebuia să găsească un electrician care să instaleze aerul condiţionat, un zugrav care să repare pereţii unsuroşi şi pe cineva care să schimbe faianţa în bucătărie şi în baie. Agentul imobiliar a adus un faianţar. I-a luat o săptămână, iar când agentul imobiliar a sunat-o să-i spună că lucrarea era gata, Ifemelu s-a dus nerăbdătoare la apartament. Nu i-a venit să-şi creadă ochilor. Plăcile erau puse grosolan, cu spaţii la colţuri. Una dintre plăci avea o crăpătură chiar pe mijloc. Părea o treabă făcută de un copil nerăbdător.

— Ce-i porcăria asta? Uită-te cât de grosolan sunt puse! O placă e spartă! Arată chiar mai oribil decât înainte! Cum poţi fi mulţumit cu treaba asta de mântuială? l-a întrebat ea pe bărbat.

— Eu sunt mulţumit de lucrare, mătuşico, a ridicat din umeri. Cu siguranţă credea că Ifemelu făcea nazuri.

— Vrei să-ţi primeşti banii?

— A, mătuşico, a zis el cu un zâmbet scurt, dar e gata.

— Mai întâi s-o repare pe cea spartă.

— Dar e gata, a zis faianţarul, părând să se împotrivească. Problema e că faianţa se sparge foarte uşor. Asta e calitatea faianţei.

— E gata? Faci treaba asta de mântuială şi spui că ai terminat? A cuprins-o furia, a ridicat tonul, devenind dură. Nu vei primi cât am zis, în niciun caz, pentru că n-ai făcut ce-am vorbit.

Faianţarul o fixa cu privirea.

— Iar dacă vrei probleme, crede-mă, o să le ai, a spus Ifemelu. Primul lucru va fi să sun la poliţie şi te vor închide în Alagbon! Ţipa acum. Tu ştii cine sunt eu? Nu ştii cine sunt, de-asta ai făcut treaba asta de mântuială!

Bărbatul părea intimidat. Chiar şi ea părea surprinsă. De unde îi veniseră toate acele cuvinte, falsa bravadă, uşurinţa cu care trecuse la ameninţări? Şi-a amintit imediat, de parcă ar fi fost ieri, de ziua în care murise generalul mătuşicii Uju, şi de felul în care ea le ameninţase pe rudele lui. „Bine, să nu plecaţi. Nu vă mişcaţi de acolo”, le spusese ea. „Nu vă mişcaţi până mă duc şi-mi chem băieţii din garnizoană”.

— Mătuşico, nu-ţi face griji, va reface lucrarea, a spus agentul imobiliar.

— Nu te mai porţi ca o *americana*! i-a zis Ranyinudo mai târziu şi, într-un fel, Ifemelu s-a bucurat să audă asta. Problema este că nu mai avem meşteri în ţara asta. Ghanezii sunt mai buni. Şeful meu îşi construieşte o casă şi foloseşte doar muncitori ghanezi pentru finisaje. Nigerienii fac un rahat. N-au răbdare să facă finisajele ca lumea. E groaznic. Dar, Ifem, ar fi trebuit să-l suni pe Obinze. Te-ar fi ajutat cu tot. Chiar cu asta se ocupă. Trebuie că are tot felul de cunoştinţe. Ar fi trebuit să-l suni chiar înainte de a începe să-ţi cauţi apartament. Poate ţi-ar fi făcut o reducere la chirie într-una dintre proprietăţile lui, chiar un apartament gratuit *sef*. Nu ştiu ce tot aştepţi de nu-l suni.

Ifemelu a clătinat din cap. Pentru Ranyinudo, bărbaţii erau doar o sursă de diverse lucruri. Nu se putea imagina sunându-l pe Obinze şi cerându-i o reducere la chirie într-una dintre proprietăţile lui. Dar nu ştia de ce nu îl sunase deloc. Se gândise la asta de multe ori, deseori punând mâna pe telefon şi căutându-i numărul, şi totuşi nu-l sunase. El încă îi trimitea e-mailuri, spunându-i că spera că era în regulă sau că spera că Dike era mai bine, şi ea i-a răspuns la câteva, întotdeauna succint, răspunsuri despre care el credea că i le trimisese din America.

Capitolul 46

Își petrecea weekendurile cu părinții ei, în vechiul apartament, bucuroasă să fie între pereții care fuseseră martorii copilăriei ei; când a început să mănânce tocana mamei, cu o peliculă de ulei plutind deasupra piureului de roșii, și-a dat seama cât de mult îi lipsise. Vecinii au venit să o salute pe fiica întoarsă din America. Pe mulți nu-i cunoștea, dar i-a îndrăgit imediat pentru că îi aminteau de cei pe care îi cunoscuse: Mama Bomboy, de la parter, care o trăsese o dată de urechi când era în școala primară și îi spusese: „Nu îi saluți pe cei mai în vârstă”, Oga Tony, vecinul de deasupra care fuma pe verandă, comerciantul de alături, care îi spunea, din motive pe care nu le-a aflat niciodată, „campioana”.

— Vin doar ca să vadă dacă le dai ceva, i-a zis șoptit mama, ca și cum vecinii, care deja plecaseră, le-ar fi putut auzi. Toți se așteptau să le aduc ceva când ne-am întors din America, așa că m-am dus la piață și am cumpărat niște sticluțe mici de tot de parfum și le-am spus că erau din America!

Părinților ei le plăcea să vorbească despre vizita lor în Baltimore, mama despre reduceri, tata, despre cum nu putea înțelege știrile fiindcă americanii foloseau acum expresii precum „împărțeală” și „atomic” în buletinele serioase.

— E forma supremă de infantilizare și familiarizare a Americii! Prevestește sfârșitul imperiului american, se distruge din interior! a declamat.

Ifemelu le făcea pe plac, ascultându-le observațiile și amintirile, sperând că niciunul dintre ei nu va aduce vorba de Blaine, le spusese că fusese reținut la serviciu.

N-avea de ce să-și mintă vechile prietene în legătură cu Blaine, dar a făcut-o, spunându-le că este într-o relație serioasă și că partenerul ei va veni și el în curând în Lagos. În întâlnirile cu aceste vechi prietene, a surprins-o cât de rapid apărea subiectul căsătoriei, tonul irascibil al celor care nu se măritaseră, tonul înfumurat al celor măritate. Ifemelu voia să vorbească despre trecut, despre profesorii pe care-i ironizaseră și despre băieții pe care îi plăcuseră, însă căsătoria era mereu subiectul predilect: care avea un soț nemernic, care era disperată și posta pe Facebook prea multe poze cu ea însăși exagerat de machiată, care avea un bărbat care o dezamăgise după patru ani, părăsind-o și căsătorindu-se cu o fetiță pe care o putea controla. (Când Ifemelu i-a spus lui Ranyinudo că o întâlnise din întâmplare la bancă

pe Vivian, fosta lor colegă de clasă, prima întrebare a fost: „E măritată?”) Aşa că l-a folosit pe Blaine pe post de armură. Dacă ştiau de Blaine, atunci prietenele ei căsătorite nu aveau să-i spună: „Nu-ţi face griji, o să apară şi al tău, doar roagă-te să se întâmple”, iar cele nemăritate nu aveau să presupună că face parte din tabăra celibatarelor care îşi plâng de milă. De asemenea, era o nostalgie forţată în acele întâlniri, unele la Ranyinudo acasă, altele chiar la ea sau în diverse restaurante, fiindcă se străduia să găsească la aceste femei adulte nişte rămăşiţe din trecutul ei care, adesea, nu mai existau.

Tochi era de nerecunoscut acum, atât de grasă încât până şi nasul îşi schimbase forma, iar bărbia dublă îi atârna ca o chiflă. A intrat în apartamentul lui Ifemelu ţinându-şi în braţe bebeluşul, cu BlackBerry-ul în mână, urmată de o femeie care căra o sacoşă de pânză plină cu biberoane şi bavete. „Madam America” a fost salutul lui Tochi, şi apoi, tot restul vizitei, a vorbit în rafale defensive, ca şi cum venise hotărâtă să înfrunte americanitatea lui Ifemelu.

— Nu-i cumpăr bebeluşului meu decât haine englezeşti, pentru că hainele americane se decolorează la prima spălare, a spus ea. Soţul meu a vrut să ne mutăm în America, dar am refuzat, pentru că au un sistem de învăţământ atât de prost. O agenţie internaţională l-a evaluat drept cel mai prost din ţările dezvoltate, să ştii.

Tochi fusese mereu o persoană receptivă şi profundă, Tochi intervenea mereu calm şi raţional de fiecare dată când Ifemelu şi Ranyinudo se certau în şcoala generală. În noua persoană a lui Tochi, în nevoia ei de a se apăra de ofense imaginare, Ifemelu a întrezărit o mare nefericire. Aşa că i-a cântat în strună lui Tochi, criticând America, vorbind numai despre lucrurile care şi ei îi displăceau, exagerându-şi accentul non-american, până ce conversaţia a devenit o şaradă enervantă. La final, bebeluşul lui Tochi a vomitat un lichid gălbui pe care dădaca l-a şters imediat, iar Tochi a spus:

— Ar trebui să mergem, copilul vrea să doarmă.

Uşurată, Ifemelu a privit-o plecând. Oamenii se schimbă, uneori prea mult.

Priye nu se schimbase prea mult, dar se înăsprise, personalitatea ei avea acum o armură de crom. A ajuns la Ranyinudo cu un vraf de ziare, pline cu fotografii de la marea nuntă pe care tocmai o organizase. Ifemelu şi-a imaginat felul în care vorbeau oamenii despre Priye. Se descurcă bine, spun ei, se descurcă foarte bine.

— De-o săptămână telefonul îmi sună continuu! a spus Priye triumfătoare, dându-şi la o parte extensia dreaptă, acaju, de fiecare dată când îşi trecea

mâna prin părul care invariabil îi cădea înapoi pe față pentru că așa fusese aranjat.

Ifemelu era distrasă de rozul strident de pe unghiile ei. Priye avea acea atitudine sigură, ușor sinistră, a cuiva care-i poate determina pe ceilalți să facă ce vrea ea. Și strălucea toată: cercei din aur galben, ținte metalice pe geanta de designer, ruj de un bronz strălucitor.

— A fost o nuntă foarte reușită, au fost șapte guvernatori, șapte! a spus.

— Și niciunul dintre ei nu cunoștea cuplul, sunt convinsă, a spus Ifemelu sec.

Priye a făcut un gest, și-a ridicat nonșalant mâna, pentru a arăta cât de irelevant era asta.

— De când se măsoară succesul nunților în numărul de guvernatori care participă? a întrebat Ifemelu.

— Asta arată că ești conectat. Arată prestigiu. Știi cât de puternici sunt guvernatorii în țara asta? Puterea executivă nu e puțin lucru, a spus Priye.

— Eu vreau cât mai mulți guvernatori la nunta mea. Denotă un statut înalt, a zis Ranyinudo. Studia fotografiile, dând încet paginile ziarelor. Priye, ai auzit că Mosope se mărită peste două săptămâni?

— Da. M-a abordat, dar avea un buget prea mic pentru mine. Fata asta n-a înțeles niciodată prima regulă a vieții în Lagosul ăsta. Nu te măriți cu bărbatul pe care îl iubești. Te măriți cu bărbatul care te poate întreține.

— Amin! a spus Ranyinudo râzând. Dar uneori poate fi același bărbat. E sezonul nunților. Când o să-mi vină și mie rândul, Dumnezeule mare? a exclamat uitându-se în tavan, ridicându-și mâinile ca într-o rugăciune.

— I-am spus lui Ranyinudo că mă voi ocupa de nunta ei fără comision, i-a spus Priye lui Ifemelu. Și la fel mă voi ocupa și de a ta, Ifem.

— Mulțumesc, dar cred că Blaine preferă un eveniment fără guvernatori, a spus Ifemelu și au râs toate. Probabil o să facem ceva restrâns pe o plajă.

Uneori credea în propriile minciuni. Acum avea o imagine clară: ea și Blaine îmbrăcați în alb pe o plajă din Caraibe, înconjurați de câțiva prieteni, alergând către un altar improvizat din nisip și flori, iar Shan privindu-i și sperând că unul dintre ei se va împiedica și va cădea.

Capitolul 47

Onikan era partea veche din Lagos, o felie din trecut, un templu al splendorii fanate a epocii coloniale; Ifemelu și-a amintit de șirurile de case decăzute, nevăruite și neîngrijite, cu mucegaiul acaparând zidurile și cu balamalele porților ruginite și contorsionate. Dar dezvoltatorii demolau acum, iar la parterul unei clădiri cu trei etaje proaspăt renovate, ușile grele de sticlă se deschideau într-un spațiu de recepție vopsit în cărămiziu, unde te întâmpina Esther, recepționera cu un chip plăcut, și din spatele ei se înălțau gigantice și argintii cuvintele: REVISTA ZOE. Esther deborda de ambiții mărunte. Ifemelu și-o imagina scotocind prin grămezile de pantofi și haine la mâna a doua din piața Tejuosho, găsind cele mai bune articole și apoi tocmindu-se neobosită cu vânzătorul. Purta haine atent călcate și pantofi cu tocuri înalte scâlciați, dar atent lustruiți, citea cărți precum *Către prosperitate, prin rugăciune* și le vorbea cu un aer superior șoferilor și pe un ton mieros editorilor.

— Tu cercei foarte frumoși, Ma, îi spunea lui Ifemelu. Dacă vreodată vreți să îi aruncați, vă rog dați-mi-i mie să vă ajut să-i aruncați.

Și o invita continuu pe Ifemelu la biserica ei.

— Veniți duminică, Ma? Pastorul meu e un puternic om al lui Dumnezeu. Sunt mulți cei care au avut parte de miracole datorită lui.

— De ce crezi că trebuie să vin la biserica ta, Esther?

— O să vă placă, Ma. E o biserică plină de har.

La început, acel „Ma” a stânjenit-o pe Ifemelu, Esther fiind cu cel puțin cinci ani mai în vârstă ca ea, dar statutul avea întâietate în fața vârstei: ea era editorul, cu mașină, cu șofer și cu spiritul Americii planându-i deasupra capului, și chiar și Esther se aștepta ca ea să joace rolul doamnei. Așa că o făcea, complimentând-o și glumind, însă mereu într-un fel jucăuș și totodată autoritar, și uneori îi dădea lui Esther câte ceva, o poșetă veche, un ceas vechi. La fel cum făcea și cu șoferul ei, Ayo. Se plângea că el conduce cu viteză, îl amenința că-l va concedia fiindcă întârziase iarăși, îl punea să repete instrucțiunile pe care i le dăduse ca să fie sigură că le înțelesese. Dar când spunea acele lucruri, își auzea mereu tonul nefiresc de pițigăiat, incapabilă să se convingă întru totul de calitatea ei de doamnă.

— Majoritatea angajaților mei au studii în străinătate, în timp ce femeia aia de la *Glass* angajează numai niște terchea-berchea care nici să scrie corect nu știu! îi plăcea lui Onenu să spună.

Ifemelu și-a imaginat-o spunând asta la un dineu, „majoritatea angajaților mei”, făcând revista să pară o mare antrepriză efervescentă, deși erau doar

trei oameni în echipa editorială, patru în cea administrativă şi doar Ifemelu şi Doris, redactorul-şef, aveau studii în străinătate. Doris, slabă şi cu ochii înfundaţi în orbite, o vegetariană care te anunţa din prima că e vegetariană, vorbea cu un accent american adolescentin care îi făcea propoziţiile să sune ca nişte întrebări, în afară de cazul în care vorbea la telefon cu mama ei; atunci, engleza ei căpăta o sonoritate nigeriană plată şi golită de emoţie. Codiţele ei lungi erau decolorate de soare într-un ton arămiu, şi se îmbrăca ciudat (şosete albe şi pantofi Oxford, cămăşi bărbăteşti îndesate în pantaloni trei-sferturi), considerând că avea un stil original, lucru pe care toată lumea din birou i-l ierta fiindcă se întorsese de peste hotare. Nu se machia deloc, îşi dădea doar cu un ruj roşu aprins, o dungă stacojie care şoca, ceea ce probabil şi intenţiona, însă tenul ei nemachiat avea o nuanţă aproape cenuşie şi, când s-au cunoscut, primul impuls al lui Ifemelu a fost să îi sugereze o cremă hidratantă bună.

— Ai fost la Wellson în Philly? Eu am fost la Temple? a zis Doris, ca pentru a stabili chiar de la început că erau membre ale aceluiaşi club elevat. O să împarţi acest birou cu mine şi cu Zemaye. Ea este secretarul de redacţie şi e pe teren până după-amiază sau poate mai mult? Întotdeauna stă cât vrea.

Ifemelu a detectat nota răutăcioasă. Nu era subtilă, Doris îşi dorise să o poată detecta.

— M-am gândit că săptămâna asta ar putea, gen, să fie doar de acomodare? Să vezi cum lucrăm? Şi, apoi, săptămâna viitoare poţi începe treaba? a zis Doris.

— OK, a spus Ifemelu.

Biroul, o încăpere spaţioasă cu patru birouri, fiecare cu câte un computer, arăta gol şi nefolosit, ca şi cum era prima zi de muncă pentru toţi. Ifemelu nu era sigură ce l-ar fi putut face să arate altfel, poate câteva poze de familie pe birouri sau doar mai multe lucruri, mai multe dosare şi hârtii şi capsatoare, dovezi că era folosit.

— Aveam o slujbă minunată la New York, dar m-am hotărât să mă întorc şi să mă stabilesc aici? a zis Doris. Gen, presiune din partea familiei să mă aşez la casa mea şi chestii din astea, ştii? Gen, sunt singura fiică? Când m-am întors, una dintre mătuşi s-a uitat la mine şi a spus: „Pot să-ţi fac rost de un post la o bancă bună, dar trebuie să-ţi tunzi părul acela dada”. Doris a clătinat din cap în bătaie de joc în timp ce imita accentul nigerian. Jur pe Dumnezeu că oraşul acesta este înţesat de bănci în care trebuie doar să fii rezonabil de atrăgătoare într-un fel oarecum previzibil şi imediat pui mâna pe un post în

relaţiile cu clienţii. În orice caz, am acceptat slujba asta pentru că sunt interesată de domeniul editorial? Şi ăsta e un loc bun în care să cunoşti oameni, datorită tuturor evenimentelor la care putem merge, ştii?

Cuvintele lui Doris sunau ca şi cum ea şi Ifemelu împărtăşeau aceeaşi soartă, aceeaşi viziune asupra lumii. Ifemelu a simţit un mic resentiment faţă de aroganţa certitudinii lui Doris că şi ea, bineînţeles, va fi de aceeaşi părere.

Chiar înainte de prânz, în birou a intrat o femeie într-o fustă-creion strâmtă şi pantofi de lac cu toc foarte înalt, cu părul întins şi pieptănat pe spate cu multă grijă. Nu era drăguţă, trăsăturile ei nu erau deloc armonioase, dar se purta ca şi cum ar fi fost. *Nubilă*. A făcut-o pe Ifemelu să se gândească la acest cuvânt, cu supleţea ei atrăgătoare, talia de viespe şi rotunjimile neaşteptate ale sânilor.

— Bună. Tu eşti Ifemelu, nu-i aşa? Bine ai venit la *Zoe*. Eu sunt Zemaye.

I-a strâns mâna lui Ifemelu, cu o expresie studiat neutră.

— Bună, Zemaye. Mă bucur să te cunosc. Ce nume frumos ai, a spus Ifemelu.

— Mulţumesc. Era obişnuită să audă asta. Sper că nu îţi plac încăperile friguroase.

— Încăperile friguroase?

— Da. Lui Doris îi place să dea prea tare aerul condiţionat, iar eu trebuie să port un pulover aici, dar acum, că eşti şi tu şi împărţim biroul, poate că vom putea vota, a spus Zemaye, instalându-se la biroul ei.

— Despre ce vorbeşti? De când trebuie să porţi pulover înăuntru? a întrebat Doris.

Zemaye a ridicat din sprâncene şi a scos un şal gros dintr-un sertar.

— E umiditatea care e pur şi simplu atât de dementă, a zis Doris, întorcându-se către Ifemelu, aşteptând o încuviinţare. Când m-am întors simţeam că nu pot respira.

Zemaye s-a întors şi ea spre Ifemelu.

— Eu sunt o fată din Delta, născută şi crescută la ţară. Aşa că nu am crescut cu aer condiţionat şi pot respira şi când nu rece înăuntru.

Vorbea pe un ton impasibil şi toate cuvintele îi erau egale, niciodată pronunţate mai apăsat.

— Ei bine, nu ştiu ce să zic despre frig? a zis Doris. Majoritatea birourilor din Lagos au aer condiţionat?

— Dar nu dat pe cea mai mică temperatură, a spus Zemaye.

— N-ai spus niciodată nimic despre asta?

— Îți spun tot timpul, Doris.

— Adică nu poți să munceşti din cauza asta?

— E frig, punct, a spus Zemaye.

Antipatia lor reciprocă era un leopard la pândă.

— Mie nu-mi place frigul, a spus Ifemelu. Cred că aş îngheța dacă aparatul de aer condiționat ar fi dat pe cea mai mică temperatură.

Doris a clipit. Părea nu doar trădată, ci surprinsă că fusese trădată.

— OK, putem să-l mai oprim din când în când? Mi-e greu să respir fără aer condiționat, iar ferestrele sunt înnebunitor de mici?

— OK, a spus Ifemelu.

Zemaye nu a spus nimic, se întorsese la computerul ei, ca şi cum acea mică victorie o lăsa indiferentă, iar Ifemelu s-a simțit dezamăgită, fără să-şi dea seama de ce. Luase partea uneia dintre ele, până la urmă, luându-i apărarea cu îndrăzneală lui Zemaye, şi totuşi chipul acesteia rămânea inexpresiv. Ifemelu s-a întrebat care era povestea ei. Zemaye o intriga.

Mai târziu, când Doris şi Zemaye se uitau pe fotografiile întinse pe biroul lui Doris cu o femeie corpolentă care purta haine strâmte cu volane, Zemaye a spus: „Îmi cer scuze, am o urgență”, după care s-a grăbit către uşă, cu mişcări mlădioase care au făcut-o pe Ifemelu să vrea să slăbească. Şi Doris a urmărit-o cu privirea.

— Nu te scoate din minți când oamenii spun „am o urgență” sau „vreau să mă uşurez” când vor să meargă la baie? a întrebat Doris.

— Ba da, aşa e! a râs Ifemelu.

— Bănuiesc că „baie” e un termen foarte american. Dar există „toaletă” şi „budă”.

— Nu mi-a plăcut niciodată „budă”. Mie îmi place „toaletă”.

— Şi mie! a zis Doris. Şi nu te scoate din minți când oamenii folosesc aici „hai cu” în locul unui verb? Hai cu lumina.

— Ştii ce mă scoate pe mine din minți? Când oamenii folosesc „servesc” în loc de „beau”. „O să servesc nişte vin. Eu nu servesc bere”.

— O, Doamne, aşa e!

Râdeau când Zemaye s-a întors, iar aceasta a privit-o pe Ifemelu cu expresia ei înfricoşător de neutră şi a spus:

— Voi două trebuie că puneți la cale următoarea întâlnire „Am fost acolo”.

— Ce-i asta? a întrebat Ifemelu.

— Doris vorbeşte despre ei mereu, dar nu mă poate invita pentru că este

doar pentru cei care s-au întors din străinătate.

Dacă exista ironie în tonul lui Zemaye, și trebuie să fi existat, felul plat în care a rostit cuvintele n-a trădat-o.

— A, te rog. „Am fost acolo” este, gen, o chestie atât de demodată. Nu suntem în 1960, a zis Doris. Apoi, către Ifemelu: De fapt, aveam de gând să-ți spun despre asta. Se numește Nigerpolitan Club și sunt doar o mână de oameni care s-au întors de curând, câțiva din Anglia, dar majoritatea din State? E foarte relaxat, doar împărtășim experiențe și ne cunoaștem? Pun pariu că îi cunoști pe unii dintre ei. Ar trebui să vii, clar.

— Da, mi-ar plăcea.

— Trebuie să merg acasă la Onenu, s-a ridicat Doris luându-și poșeta.

După ce ea a plecat, s-a lăsat liniște în birou, Zemaye tasta la computerul ei, iar Ifemelu naviga pe Internet și se întreba la ce se gândea Zemaye.

— Deci în America erai o faimoasă bloggeriță despre rasă în America, a spus ea în cele din urmă. Când ne-a zis mătușica Onenu, n-am înțeles.

— Ce vrei să spui?

— De ce despre rasă?

— Am descoperit rasa în America și m-a fascinat.

— Hmm, a murmurat Zemaye, ca și cum era de părere că acest lucru, descoperirea rasei, era un fenomen exotic și autosuficient. Mătușica Onenu a spus că iubitul tău este un negru american și că vine în curând.

Ifemelu a rămas surprinsă. Onenu îi pusese întrebări despre viața personală cu o degajare insistentă, iar ea îi spusese minciuna despre Blaine, gândindu-se că șefa ei oricum nu avea niciun drept să îi cunoască viața personală, iar acum se părea că acea viață personală fusese împărtășită restului echipei. Poate că privea totul cu ochi prea americani, cu această fixație asupra intimității de dragul intimității. Ce conta că Zemaye știa despre Blaine?

— Da. Ar trebui să sosească luna viitoare, a spus ea.

— Cum de toți infractorii de acolo sunt de culoare?

Ifemelu a vrut să spună ceva, dar a renunțat. Iat-o pe faimoasa bloggeriță rămasă fără cuvinte.

— Ador *Cops* (*Polițiști*). Pentru emisiunea asta, mi-am pus DSTV, a spus Zemaye. Și toți infractorii sunt de culoare.

— E ca și cum ai spune că fiecare nigerian e un 419, a zis Ifemelu în cele din urmă. Cuvintele i se păreau plate, neconvingătoare.

— Dar e adevărat, cu toții avem un mic 419 în sânge, a zâmbit Zemaye cu

ceea ce părea a fi, pentru prima oară, un veritabil amuzament. Apoi a adăugat: Îmi pare rău. N-am vrut să spun că iubitul tău e un infractor. Întrebam doar.

Capitolul 48

Ifemelu a rugat-o pe Ranyinudo să vină cu ea și cu Doris la întâlnirea Nigerpolitan.

— Nu am energie pentru voi, repatriații, te rog, a spus Ranyinudo. În plus, Ndudi s-a întors în sfârșit din călătoriile lui interminabile și ieșim în oraș.

— Bine că pui un bărbat înaintea prietenei, deșteapto!

— Da. Mă iei tu de nevastă? Între timp, i-am spus lui Don că ies în oraș cu tine, așa că asigură-te că nu mergi nicăieri unde ar putea merge și el.

Ranyinudo râdea. Încă se vedea cu Don, până avea să se convingă că Ndudi era „serios” și că Don îi va lua o mașină nouă înainte.

Întâlnirea Nigerpolitan Club: o mână de oameni care beau șampanie din pahare de plastic, pe marginea piscinei unei case din Osborne Estate, toți șic, toți învăluiți de un aer de *savoir-faire*, fiecare cu propria ciudățenie de stil: o coafură afro de culoarea ghimbirului, un tricou cu efigia lui Thomas Sankara, niște cercei supradimensionați confecționați manual ca niște obiecte de artă modernă. Vocile lor răsunau de accente străine. *Nu poți găsi un smoothie decent în orașul ăsta*! *O, Dumnezeule, ai fost la acea conferință*? *Țara asta are nevoie de o societate civilă activă*. Ifemelu îi știa pe unii dintre ei. A stat la taclale cu Bisola și Yagazie, care își lăsaseră amândouă părul natural și îl purtau în codițe răsucite, un halou de spirale care le încadra fața. Vorbeau despre saloanele de coafură de acasă, unde coafezele se chinuiau să îmblânzească părul natural cu pieptenul, ca și cum ar fi fost o erupție necunoscută, de parcă propriul lor păr nu fusese la fel înainte de a capitula în fața chimicalelor.

— Fetele de la salon mă iau mereu cu „Mătușico, nu vrei să-ți îndrepți părul?” E ridicol că africanii nu prețuiesc părul natural în Africa, a spus Yagazie.

— Știu, a spus Ifemelu și a simțit o înfumurare în vocea ei, în toate vocile lor.

Ei erau cei sanctificați, repatriații, cei întorși acasă acoperiți de o pojghiță

sclipitoare. Li s-a alăturat Ikenna, o avocată care locuise pe lângă Philadelphia și pe care o cunoscuse la o convenție Blogging While Brown. De asemenea, și Fred. I se prezentase lui Ifemelu mai devreme, un bărbat îngrijit, scund și îndesat.

— Am locuit în Boston până anul trecut, îi spusese el simulând indiferența, deoarece „Boston” era cuvântul de cod pentru Harvard (altfel ar fi spus MIT sau Tufts sau orice altceva), așa cum o tipă spusese „Eu am fost în New Haven” în acea manieră rezervată aparent non-rezervată, ceea ce însemna că fusese la Yale. Li s-au alăturat și alții, cu toții învăluiți de aceeași familiaritate, fiindcă puteau formula cu ușurință referințe comune. În curând, râdeau și enumerau lucrurile din America de care le era dor.

— Laptele de soia degresat, NPR, Internetul de mare viteză, a spus Ifemelu.

— Servicii de calitate, servicii de calitate, servicii de calitate, a zis Bisola. Oamenii din servicii se poartă aici de parcă ți-ar face o favoare. Localurile bune și scumpe sunt OK, nu grozave, dar restaurantele obișnuite? Nici să nu te gândești. Ieri l-am întrebat pe un chelner dacă aș putea să comand ignamele fierte cu un alt sos din meniu, iar el s-a uitat la mine și a spus pur și simplu că nu. Incredibil.

— Dar serviciile din America pot fi atât de enervante. Cineva îți suflă în ceafă mereu și te întreabă: Vă mai las o vreme? De când a devenit mâncatul o unitate de măsură pentru timp? a spus Yagazie.

— Mi-e dor de un local vegetarian decent? a zis Doris, și apoi a povestit despre noua ei menajeră care nu putea face un sandviș simplu, despre cum comandase pachețele de primăvară la un restaurant din Victoria Island, mușcase din ele și simțise gust de pui, și când chemase chelnerul, acesta zâmbise și spusese doar „Poate că astăzi au pus pui”. Au izbucnit în râs. Fred a spus că sigur se va deschide în curând un local vegetarian bun, acum, că erau atât de mulți investitori în țară, cineva avea să-și dea seama că exista cerere și pe piața vegetariană.

— Un restaurant vegetarian? Imposibil. Nu sunt decât patru vegetarieni în țara asta, cu tot cu Doris, a zis Bisola.

— Tu nu ești vegetariană, nu-i așa? a întrebat-o Fred pe Ifemelu.

Voia pur și simplu să intre în vorbă cu ea. Ifemelu își ridicase din când în când ochii și-l văzuse privind-o.

— Nu, a spus ea.

— A, s-a deschis un local pe Akan Adesola, a zis Bisola. Brunch-ul e

foarte bun. Au genul de lucruri pe care le putem mânca. Ar trebui să mergem duminica viitoare.

Au genul de lucruri pe care le putem mânca. O neliniște a cuprins-o lent pe Ifemelu. Se simțea în largul ei aici și își dorea să nu se fi simțit. Își dorea, de asemenea, să nu fie atât de interesată de acel nou restaurant, să nu simtă cum îi crește inima când își imagina salatele verzi proaspete și legumele la abur. Adora să mănânce toate lucrurile care îi lipsiseră cât fusese plecată – orez jollof gătit cu mult ulei, banane coapte, igname fierte –, dar tânjea și după lucrurile cu care se obișnuise în America, chiar și după quinoa, specialitatea lui Blaine, pregătită cu feta și roșii. Sperase să nu devină, dar se temea că devenise deja o persoană care spune: „Au genul de lucruri pe care le putem mânca”.

— De fapt, e teatru de larg consum, a spus Fred despre Nollywood, vorbind puțin prea tare, iar dacă îl înțelegi astfel, devine mai tolerabil. E de larg consum, de masă, e diferit de tipul de experiență individuală pe care o oferă filmul.

O privea căutându-i aprobarea, se presupunea că unii ca ei nu se uitau la Nollywood și, dacă o făceau, era doar dintr-un interes antropologic.

— Mie îmi place Nollywood, a spus Ifemelu, chiar dacă și ei i se părea mai mult teatru decât film. Impulsul de a contrazice era puternic. Dacă se distanța de ei, poate ar fi fost într-o mai mică măsură persoana care se temea că devenise. Poate că Nollywood este melodramatic, a spus, dar la fel e și viața în Nigeria.

— Crezi? a zis femeia din New Haven, strângându-și paharul în palmă, ca și cum i se părea foarte ciudat ca unuia dintre ei să îi placă Nollywood-ul. Îmi insultă inteligența! Adică producțiile sunt execrabile. Ce spune asta despre noi?

— Dar și Hollywood-ul face filme la fel de proaste. Doar că au lumini mai bune, a spus Ifemelu.

Fred a râs prea zgomotos, pentru a-i da de înțeles că era de partea ei.

— Nu e vorba numai despre chestiunile tehnice, a spus tipa din New Haven. Industria este retrogradă. Uitați-vă la portretizarea femeilor! Filmele sunt mai misogine decât societatea.

De partea cealaltă a piscinei, Ifemelu a văzut un bărbat lat în umeri care i-a amintit de Obinze. Dar era prea înalt să fie el. Se întreba ce ar fi crezut Obinze despre acea adunare. Ar fi venit măcar? În definitiv, fusese deportat din Anglia, așa că poate nu se considera un repatriat ca ei.

— Hei, vino înapoi, a spus Fred, apropiindu-se prea mult de ea. Eşti cu mintea în altă parte.

— Nu mai sunt, a zâmbit ea anemic.

Fred ştia multe. Avea acea încredere de sine a celui care ştia lucruri practice. Probabil că avea un doctorat la Harvard şi folosea în conversaţie cuvinte precum „capacitate” şi „valoare”. Probabil că nu visa imagini, ci date şi cifre.

— Mâine e un concert la muson. Îţi place muzica clasică? a întrebat-o.

— Nu.

Ifemelu se aştepta ca nici lui să nu-i placă.

— Dar ţi-ai dori să-ţi placă muzica clasică?

— Să-mi doresc să-mi placă ceva, ce idee ciudată, a zis ea, acum curioasă în privinţa lui, vag interesată.

Au vorbit. Fred i-a menţionat pe Stravinsky şi Strauss, pe Vermeer şi Van Dyck, făcând trimiteri inutile, recurgând prea des la citate, cu spiritul racordat la cealaltă parte a Atlanticului, prea transparent în prestaţia lui, prea nerăbdător să arate cât de multe ştia despre lumea occidentală. Ifemelu l-a ascultat cu un imens căscat interior. Se înşelase în privinţa lui. Nu era genul cu MBA care consideră lumea o afacere. Era un impresar, versat şi uns cu toate alifiile, tipul de bărbat care imita bine un accent american şi un accent britanic, care ştia ce să le spună străinilor, cum să-i facă să se simtă în largul lor şi cum să obţină sponsorizări pentru proiecte dubioase. S-a întrebat ce se ascundea sub acea faţadă exersată.

— Deci vrei să vii să mai bem ceva? a întrebat el.

— Sunt frântă, a zis ea. Cred că mă duc acasă. Dar sună-mă.

Capitolul 49

Barca cu motor aluneca pe apa înspumată, pe lângă plajele cu nisip alb şi copacii de un verde luxuriant. Ifemelu râdea. În această bucurie s-a surprins privindu-şi prezentul: o vestă de salvare portocalie în jurul corpului, un vapor în depărtarea cenuşie, prietenele cu ochelari de soare, în drum spre casa de pe plajă a prietenei lui Priye, unde aveau să facă un grătar şi să alerge desculţe pe nisip. S-a gândit: chiar sunt acasă. Sunt acasă. Acum nu-i mai trimitea lui Ranyinudo mesaje să-i ceară sfatul: *Ar trebui să cumpăr carne de la Shoprite*

sau să o trimit pe Iyabo la piață? *De unde să cumpăr umerașe*? Acum se trezea în țipetele păunilor și cobora din pat gândindu-se la ziua care se contura familiar și la rutina firească. Se înscrisese la sală, dar fusese doar de două ori, fiindcă după muncă prefera să-și întâlnească prietenele și, deși își făcea mereu planuri să nu mănânce, sfârșea prin a mânca un sandviș club și a bea unul sau două Chapman, și apoi amâna mersul la sală. Hainele îi veneau acum și mai strâmte. Într-un fel, se gândea că vrea să slăbească înainte de a-l revedea pe Obinze. Nu îl sunase: avea să aștepte până își recăpăta silueta suplă.

La serviciu simțea o neliniște acaparatoare. *Zoe* o sufoca. Era ca și cum ar fi purtat un pulover aspru într-o zi geroasă: își dorea cu tot dinadinsul să scape de el, dar se temea de ceea ce s-ar fi putut întâmpla atunci. Se gândea adeseori să înceapă un blog, să scrie despre ce o interesa, să îl crească lent și, la final, să aibă propria revistă. Dar totul era o nebuloasă, erau prea multe necunoscute. Faptul că avea această slujbă, acum, că era acasă, o făcea să se simtă ancorată. La început îi plăcuse să scrie reportaje, intervievându-le pe femeile de condiție bună la ele acasă, observându-le viața și reînvățând vechi subtilități. Dar curând s-a plictisit, și la interviuri asculta doar pe jumătate. De fiecare dată când pășea în clădirile de ciment, tânjea după nisipul în care să-și afunde tălpile. Un servitor sau un copil îi deschidea și o conducea într-o sufragerie în piele și marmură care îi amintea de un aeroport curat dintr-o țară bogată. Apoi apărea Doamna, caldă și veselă, oferindu-i ceva de băut, uneori și de mâncat, înainte să stea de vorbă. Toate Doamnele pe care le intervieva se lăudau cu ceea ce dețineau și cu locurile în care fuseseră ele sau copiii lor și cu ceea ce făcuseră, iar apoi își încheiau pledoaria invocându-l pe Dumnezeu. *Îi mulțumim lui Dumnezeu. Dumnezeu a făcut toate astea. Dumnezeu nu ne uită*. În drum spre ieșire, Ifemelu se gândea că ar fi putut scrie toate articolele fără să le mai ia interviuri.

Și despre evenimente ar fi putut scrie, fără să fie acolo. Cât de comun și de popular era acest cuvânt în Lagos: eveniment. Putea fi orice: un *rebranding* de produs, o prezentare de modă, o lansare de album. Onenu insista mereu ca un editor să meargă acolo împreună cu fotograful.

— Ai grijă să vorbești cu toată lumea, te rog, le spunea ea. Dacă nu-și fac încă reclamă la noi, vrem să înceapă; dacă își fac, vrem să cumpere mai multă! Lui Ifemelu, Onenu îi spunea toate astea subliniind „Să vorbești cu toată lumea”, ca și cum era un lucru pe care știa că Ifemelu nu l-ar face. Poate că avea dreptate. La acele evenimente, în săli pline de baloane, de drapaje

mătăsoase, de scaune îmbrăcate în voal şi de prea mulţi ospătari plimbându-se printre invitaţi, de feţe strălucitoare machiate ţipător, lui Ifemelu îi displăcea să discute cu necunoscuţi despre *Zoe*. Îşi petrecea timpul făcând schimb de mesaje cu Ranyinudo sau cu Priye, sau cu Zemaye, plictisită, aşteptând momentul în care putea să plece fără să pară nepoliticoasă. Întotdeauna se ţineau două-trei discursuri întortocheate, toate parcă scrise de aceeaşi persoană logoreică şi nesinceră. Se omagiau cei bogaţi şi celebri: „Dorim să salutăm prezenţa fostului guvernator al…” Se deschideau sticle, se desfăceau cutii de suc, se serveau *samosa* şi *satay* de pui. O dată, la un eveniment la care s-a dus cu Zemaye, lansarea unei noi mărci de băutură răcoritoare, i s-a părut că îl vede pe Obinze trecând pe lângă ea. S-a întors. Nu era el, dar ar fi putut foarte bine să fie. Şi l-a imaginat participând la evenimente ca acela, în săli ca aceea, alături de soţia lui. Ranyinudo îi spusese că, în facultate, aceasta fusese aleasă cea mai frumoasă fată de la universitatea din Lagos, şi Ifemelu şi-a imaginat-o ca pe Bianca Onoh, acea icoană a frumuseţii din adolescenţă, cu pometi proeminenţi şi ochi migdalaţi. Când Ranyinudo i-a rostit şi numele, Kosisochukwu, unul neobişnuit, Ifemelu şi-a imaginat-o pe mama lui Obinze cerându-i să-l traducă. Gândul că mama şi soţia lui Obinze discutaseră care traducere era mai bună – Voia lui Dumnezeu sau Cum vrea Dumnezeu – i s-a părut o trădare. Amintirea de odinioară cu mama lui Obinze spunându-i „tradu-l” părea şi mai valoroasă acum, că ea murise.

Când pleca de la eveniment, l-a văzut pe Don.

— Ifemelu, a strigat-o el.

Ei i-a trebuit un moment până să-l recunoască. Ranyinudo le făcuse cunoştinţă într-o după-amiază, cu câteva luni în urmă, când Don trecuse pe la ea în drum spre club, purtând pantofi albi de tenis, iar Ifemelu se grăbise să plece ca să-i lase între ei. Era spilcuit, într-un costum bleumarin, cu un păr cărunt strălucitor.

— Bună seara, a spus ea.

— Arăţi bine, foarte bine, a spus el, examinându-i rochia de seară decoltată.

— Mulţumesc.

— Nu prea întrebi de mine, a spus el, ca şi cum ar fi existat vreun motiv pentru care s-o facă. Don i-a întins cartea lui de vizită. Sună-mă, a mai zis, nu uita să mă suni! Hai să vorbim. Ai grijă.

Nu era interesat de ea, nu în mod deosebit, era pur şi simplu un bărbat

puternic din Lagos, ea era o femeie atrăgătoare şi singură, iar legile universului lor dictau ca el să încerce să o seducă, chiar dacă printr-o tentativă nu foarte convingătoare, chiar dacă era iubitul prietenei ei, iar Don se aştepta, bineînţeles, ca Ifemelu să nu-i spună acesteia. Şi-a strecurat cartea de vizită în geantă şi, când a ajuns acasă, a rupt-o în bucăţele pe care le-a privit un timp plutind în vasul de toaletă înainte să tragă apa. Era, în mod straniu, furioasă pe Don. Gestul lui spunea ceva despre prietenia ei cu Ranyinudo care îi displăcea. A sunat-o şi era gata să-i spună ce se întâmplase, când Ranyinudo a zis:

— Ifem, sunt atât de deprimată.

Aşa că Ifemelu doar a ascultat-o. Era vorba despre Ndudi.

— E atât de *copilăros,* a zis Ranyinudo. Dacă spui ceva care nu-i place se opreşte din vorbit şi începe să fredoneze. Să fredoneze pe bune, cu voce tare. Cum e posibil ca un bărbat în toată firea să se poarte atât de imatur?

•

Era luni dimineaţă. Ifemelu citea Postbourgie, blogul ei american preferat. Zemaye se uita printr-un teanc de fotografii. Doris privea fix la ecranul computerului ei, strângând în palme o cană pe care scria I ♥ FLORIDA. Pe biroul ei, lângă computer, era o cutie cu frunze de ceai.

— Ifemelu, cred că reportajul ăsta e prea critic?

— Recomandările tale editoriale sunt nepreţuite, a spus Ifemelu.

— Ce înseamnă „critic”? Vă rog, explicaţi şi pentru aceia dintre noi care n-au studiat în America, a spus Zemaye.

Doris a ignorat-o complet.

— Chiar nu cred că mătuşica Onenu ne va lăsa să-l publicăm.

— Convinge-o, tu eşti redactorul-şef, a spus Ifemelu. Trebuie să punem revista asta pe picioare.

— Vorbim despre asta la şedinţă, a dat din umeri Doris şi s-a ridicat.

— Mi-e atât de somn, a spus Zemaye. O s-o pun pe Esther să-mi facă un Nescafe ca să n-adorm în timpul şedinţei.

— Cafeaua instant e pur şi simplu groaznică, a zis Doris. Bine că nu sunt mare băutoare de cafea, c-aş muri.

— Ce e în neregulă cu Nescafe? a spus Zemaye.

— Nici măcar n-ar trebui numită cafea, a zis Doris. E mai mult decât proastă.

— Mie-mi place. Cafeaua e cafea, a căscat Zemaye.

Mai târziu, în timp ce intrau în biroul lui Onenu, Doris într-un sarafan

albastru larg și pantofi Mary Jane negri cu toc pătrat, Zemaye a întrebat-o pe Ifemelu:

— De ce poartă Doris aiurelile astea la muncă? Arată ca o glumă vestimentară.

S-au așezat în jurul mesei ovale din biroul spațios al lui Onenu. Părul ei împletit era mai lung și chiar mai caraghios ca ultima dată, ridicat în față, cu șuvițe în dezordine pe umeri. A luat o gură de Sprite fără zahăr și a spus că îi plăcea materialul lui Doris, „Când te măriți cu cel mai bun prieten”.

— Foarte bun și inspirațional, a spus ea.

— Dar, mătușico Onenu, femeile n-ar trebui să se mărite cu cel mai bun prieten pentru că nu există tensiune sexuală, a spus Zemaye.

Onenu i-a aruncat lui Zemaye acea privire rezervată studentului nebun pe care nu îl poți lua în serios, apoi și-a răsfoit hârtiile și a spus că nu i-a plăcut profilul pe care Ifemelu i-l făcuse doamnei Funmi King.

— De ce ai scris: „nu îl privește niciodată pe majordom atunci când îi vorbește”? a întrebat Onenu.

— Pentru că nu o face, a răspuns Ifemelu.

— Dar asta o face să pară haină, a spus mătușica Onenu.

— Eu cred că este un detaliu interesant, a spus Ifemelu.

— Sunt de acord cu mătușica Onenu, a zis Doris. Interesant sau nu, o judeci.

— Toată ideea unui interviu și a unui profil este o judecată, a spus Ifemelu. Nu este despre subiect, ci despre ceea ce vede intervievatorul în subiect.

Onenu a clătinat din cap. Doris a clătinat din cap.

— De ce trebuie să pășim mereu pe un teren sigur? a întrebat Ifemelu.

— Ăsta nu e blogul tău american despre rasă, unde provocai cititorii, Ifemelu, a zis Doris, cu umor prefăcut. Aceasta este o revistă respectabilă pentru femei.

— Da, asta este! a spus Onenu.

— Dar, mătușico, nu vom întrece niciodată *Glass* dacă vom continua în felul acesta, a zis Ifemelu.

Onenu a făcut ochii mari.

— *Glass* face exact ce facem și noi, a zis Doris repede.

Esther a intrat să-i spună mătușicii Onenu că sosise fiica ei.

Pantofii negri cu toc înalt ai lui Esther se clătinau și, când a trecut pe lângă ea, Ifemelu s-a temut că tocurile se vor rupe și Esther își va luxa gleznele.

— Mătușico, părul tău *e jaga jaga,* îi spusese Esther lui Ifemelu în acea dimineață, cu un fel de onestitate tristă, despre ceea ce Ifemelu considera un stil atrăgător de codițe împletite.

— A, a ajuns deja? a spus Onenu. Fetelor, vă rog, terminați voi ședința. Merg cu fiica mea să își ia o rochie și după-amiază am o întâlnire cu distribuitorii.

Ifemelu era obosită, plictisită. S-a gândit, din nou, să înceapă un blog. Telefonul îi vibra, o suna Ranyinudo, și în mod normal ar fi așteptat să se termine ședința înainte să o sune înapoi. Dar acum a spus:

— Scuze, trebuie să răspund, apel internațional, și a ieșit în grabă.

Ranyinudo se plângea de Don.

— A spus că nu mai sunt fata drăguță care eram. Că m-am schimbat. Între timp, știu că mi-a cumpărat jeep-ul și că l-a trecut deja prin vama din port, dar acum nu vrea să mi-l mai dea.

Ifemelu s-a gândit la expresia „fată drăguță”. Fată drăguță însemna că, mult timp, Don o modelase pe Ranyinudo într-o formă maleabilă sau că ea îl lăsase să creadă că o făcuse.

— Și Ndudi?

— N-am mai vorbit de duminică, a oftat Ranyinudo. Ba uită să mă sune, ba e prea ocupat, așa că i-am spus că nu pot accepta așa ceva. De ce trebuie să fac eu toate eforturile? Acum e îmbufnat. Nu poate niciodată să înceapă o conversație ca un adult sau să accepte că a făcut ceva greșit.

Mai târziu, la birou, Esther a intrat pentru a-i spune lui Zemaye că un domn Tolu voia să o vadă.

— El e fotograful cu care ai făcut articolul despre croitori? a întrebat Doris.

— Da. A întârziat. Îmi ignoră apelurile de câteva zile, a spus Zemaye.

— Trebuie să te ocupi de asta și să te asiguri că am imaginile până mâine după-amiază, a zis Doris. Am nevoie de tot ca să trimitem la tipografie înainte de trei. Nu vreau să întârziem iarăși, mai ales acum, că *Glass* se tipărește în Africa de Sud.

— OK.

Zemaye a mișcat mouse-ul.

— Serverul se mișcă atât de încet azi. Trebuie să trimit asta mai întâi. Esther, spune-i să aștepte.

— Da, Ma.

— Te simți mai bine, Esther? a întrebat Doris.

— Da, Ma, mulţumesc, Ma.

Esther a făcut o plecăciune, după moda Yoruba. Stătuse în prag ca şi cum ar fi aşteptat să i se spună că se putea retrage, trăgând cu urechea la conversaţie.

— Iau medicamentele pentru febră tifoidă, a zis.

— Ai febră tifoidă? a întrebat Ifemelu.

— N-ai observat cum arăta luni? I-am dat nişte bani şi i-am spus să meargă la spital, nu la vreun farmacist, a zis Doris.

Ifemelu îşi dorea ca *ea* să fi observat că Esther nu se simţea bine.

— Îmi pare rău, Esther, a zis Ifemelu.

— Mulţumesc, Ma.

— Esther, scuze, a spus Zemaye. Am văzut-o trasă la faţă, dar m-am gândit că doar ţine post. Ştiţi că mereu ţine post. Va posti până-i dă Dumnezeu un soţ.

Esther a chicotit.

— Îmi amintesc că am avut un acces nasol de febră tifoidă în liceu, a spus Ifemelu. A fost cumplit şi s-a dovedit că luam un antibiotic care nu era suficient de puternic. Tu ce iei, Esther?

— Medicamente, *ma.*

— Ce antibiotic ţi-au dat?

— Nu ştiu.

— Nu ştii cum se numeşte?

— Staţi să le aduc, *ma.*

Esther s-a întors cu folii transparente de pilule, pe care fuseseră scrise de mână cu cerneală albastră nişte instrucţiuni aproape ilizibile, dar nu şi numele medicamentelor. *Câte două dimineaţa şi seara. Una de trei ori pe zi.*

— Ar trebui să scriem despre asta, Doris. Ar trebui să avem o rubrică de sănătate cu informaţii practice. Cineva ar trebui să-l înştiinţeze pe ministrul Sănătăţii că nigerienii de rând merg să consulte medicul, iar acesta le prescrie medicamente fără nume. Astea te pot omorî. Cum ar trebui să ştie cineva ce ai luat deja sau ce nu ar trebui să iei dacă ai luat deja altceva?

— Dar asta e doar o problemă minoră: medicii procedează în felul acesta pentru ca tu să nu poţi cumpăra medicamente de la altcineva, a spus Zemaye. Dar ce spui despre medicamentele contrafăcute? Du-te-n piaţă să vezi ce se vinde acolo.

— OK, haide să ne calmăm! Nu e nevoie s-o luăm pe panta activistă. Aici nu facem jurnalism de investigaţie, a zis Doris.

În mintea lui Ifemelu deja se contura noul blog, cu un design alb-albastru și cu o fotografie a Lagosului văzut de sus, în *header*. Nimic familiar, niciun ambuteiaj cu autobuze galbene ruginite sau vreo mahala cu barăci de zinc inundată. Poate casa abandonată de lângă apartamentul ei ar fi fost potrivită. Ar face poza chiar ea, în lumina spectrală a amurgului, sperând să prindă păunul în zbor. Va folosi un font curat și citeț. Va scrie un articol despre sistemul de sănătate, pornind de la povestea lui Esther, cu imagini ale foliilor de medicamente fără denumire. Apoi va pune un articol despre Nigerpolitan Club. Apoi unul de modă despre haine pe care femeile chiar și le permit. Postări despre oameni care se ajută unii pe alți, dar nimic de felul poveștilor din Zoe care prezentau întotdeauna o persoană bogată, îmbrățișând copii la un orfelinat, cu saci de orez și cutii de lapte praf ca decor.

— Dar, Esther, trebuie să termini cu postul, a spus Zemaye. Știți, sunt luni în care Esther își donează tot salariul la biserică, se numește „sădirea unei semințe”, iar apoi vine și mă roagă să-i dau trei sute de naira pentru transport.

— Dar, Ma, e doar un mic ajutor. Vă e la îndemână, a zis Esther, zâmbind.

— Săptămâna trecută postea cu o batistă, a continuat Zemaye. A ținut-o pe biroul ei toată ziua. A spus că cineva din congregația ei a obținut o promovare după ce a postit cu batista.

— De-aia avea batista pe birou? a întrebat Ifemelu.

— Dar eu cred în miracole. Știu că mătușa mea s-a vindecat de cancer la biserică, a zis Doris.

— Cu o batistă fermecată, *abi*? a pufnit Zemaye.

— Nu mă credeți, Ma? Dar e adevărat.

Esther se bucura să stea cu ele și nu voia să se întoarcă la birou.

— Deci vrei să fii promovată, Esther? Asta înseamnă că vrei postul meu? a întrebat Zemaye.

— Nu, Ma! Noi toate vom fi promovate în numele lui Iisus! a zis Esther.

Au râs toate patru.

— Ți-a spus Esther care e duhul tău, Ifemelu? a întrebat Zemaye, îndreptându-se spre ușă. Când am început să lucrez aici, mă tot invita la biserică, și într-o zi mi-a spus că avea să fie o slujbă specială pentru oamenii cu duhul seducției. Oameni ca mine.

— Iar asta nu e cu totul neadevărat, a zis Doris și a rânjit.

— Ce duh am, Esther? a întrebat Ifemelu.

Esther a scuturat din cap, zâmbind, și a ieșit din birou.

Ifemelu s-a întors la computer. Tocmai îi venise ideea unui nume pentru

blog. *Micile răscumpărări ale Lagosului*.

— Mă întreb cu cine se vede Zemaye, a zis Doris.

— Mi-a spus că nu are un iubit.

— I-ai văzut mașina? Cu salariul ei nu poate nici s-aprindă farurile la mașina aia. Nu e ca și cum ar avea o familie bogată sau ceva. Lucrez cu ea de aproape un an și nu știu ce face de fapt.

— Poate că se duce acasă să-și schimbe hainele și noaptea sparge bănci, a spus Ifemelu.

— În fine, a zis Doris.

— Ar trebui să avem un articol despre biserici, a spus Ifemelu. Ca biserica lui Esther, de exemplu.

— Nu s-ar potrivi în *Zoe*.

— Nu are niciun sens ca mătușica Onenu să publice profilurile acestor trei femei plicticoase care nu au realizat nimic și nu au nimic de spus. Sau ale tinerelor fără talent care s-au hotărât peste noapte că sunt designeri vestimentari.

— Știi că o plătesc pe mătușica Onenu, nu? a întrebat Doris.

— O plătesc? Ifemelu a făcut ochii mari. Nu, nu știam. Și știi că eu nu știam.

— Ei bine, o plătesc. Majoritatea. Trebuie să înțelegi că multe lucruri se întâmplă așa în țara asta.

— Nu știu niciodată ce crezi tu sau dacă ai vreo părere despre ceva, a spus Ifemelu ridicându-se și strângându-și lucrurile.

— Și tu ești o scorpie care-i judecă pe toți! a țipat Doris, cu ochii ieșiți din orbite.

Ifemelu, alarmată de schimbarea subită, s-a gândit că poate Doris era, sub fațada ei retro, una dintre acele femei care se puteau transforma când erau provocate, smulgându-și hainele și luptându-se în stradă.

— Stai acolo și judeci pe toată lumea, spunea Doris. Cine te crezi? De ce crezi că revista asta ar trebui să fie despre tine? Nu e a ta. Mătușica Onenu ți-a spus cum vrea să fie revista ei și ori te conformezi, ori nu mai lucrezi aici.

— Iar tu trebuie să-ți iei o cremă hidratantă și să nu mai sperii lumea cu rujul ăla roșu îngrozitor, a spus Ifemelu. Și trebuie să-ți vezi de viața ta și să nu mai crezi că dacă o pupi în cur pe Onenu și o ajuți să publice o revistă sub orice critică, ți se vor deschide uși, pentru că n-o să se întâmple asta.

A părăsit biroul simțindu-se vulgară, rușinată de ceea ce tocmai se întâmplase. Poate că era un semn să renunțe acum și să-și înceapă blogul.

— Ma? a şoptit Esther candidă, în timp ce Ifemelu ieşea. Cred că duhul dumitale este de sperietoare-de-soţi. Sunteţi prea dură, Ma, nu veţi găsi un soţ. Dar pastorul meu poate distruge acest duh.

Capitolul 50

Dike mergea la terapeut de trei ori pe săptămână. Ifemelu îl suna o dată la două zile, şi uneori el vorbea despre şedinţă, alteori nu, dar întotdeauna voia să ştie cum îi merge. I-a povestit despre apartament şi despre şoferul care o ducea la muncă, despre întâlnirile cu prietenele şi despre cum îi plăcea să conducă duminica pentru că drumurile erau libere, era o versiune mai blândă a Lagosului şi oamenii în hainele lor viu colorate de sărbătoare păreau de la depărtare nişte flori în bătaia vântului.

— Ţi-ar plăcea Lagosul, cred, a spus ea.

— Pot veni pe la tine, vară-mea? a zis el nerăbdător, luând-o prin surprindere.

Iniţial, mătuşica Uju a fost circumspectă:

— Lagos? Ar fi în siguranţă? Ştii prin ce a trecut. Nu cred că ar face faţă.

— Dar el îşi doreşte să vină, mătuşico.

— El îşi doreşte să vină? De când ştie el ce-i face bine? Nu e acelaşi băiat care a vrut să mă lase singură?

Dar Uju i-a cumpărat biletul de avion şi iată-i acum pe Dike şi pe Ifemelu în maşina ei, târându-se prin traficul greoi din Oshodi, el uitându-se fascinat pe fereastră.

— O, Doamne, vară-mea, n-am văzut niciodată atât de mulţi oameni de culoare în acelaşi loc! a spus el. Asta e carne de cal, vară-mea? Pentru că hamburger nu e, a spus când s-au oprit la un fast-food, unde el şi-a comandat un burger. După aceea, n-a mai mâncat decât orez jollof şi banane coapte.

Venirea lui era de bun augur, la o zi după ce îşi lansase blogul şi la o săptămână după ce demisionase. Onenu nu păruse surprinsă şi nici nu încercase să o facă să se răzgândească.

— Dă-mi o îmbrăţişare, a fost tot ce a spus, zâmbind absent, în timp ce mândria lui Ifemelu s-a evaporat.

Dar avea aşteptări mari pentru *Micile răscumpărări ale Lagosului*, cu fotografia poetică a unei case coloniale abandonate în *header*. Prima postare a

fost un scurt interviu cu Priye, cu imagini de la nunțile pe care le organizase. Majoritatea decorațiunilor i se păreau lui Ifemelu încărcate și supraestimate, dar postarea a primit comentarii entuziaste, mai ales în legătură cu decorațiunile. *Decoruri fantastice. Madam Priye, sper că un veți ocupa și de nunta mea. Excelentă treabă, dă-i înainte*. Zemaye scrisese, sub pseudonim, un articol despre sex și limbajul corporal: „Poți să-ți dai seama dacă doi oameni fac sex doar privindu-i?" Și acela atrăsese numeroase comentarii. Dar cele mai multe, de departe, au venit la articolul lui Ifemelu despre Nigerpolitan Club.

> *Lagos nu a fost, nu va fi și nu a aspirat niciodată să fie precum New York-ul sau orice alt oraș. Lagos a fost mereu, mai presus de orice, el însuși, dar nu ți-ai da seama de acest lucru la întâlnirile Nigerpolitan Club, un grup de tineri repatriați care se adună săptămânal să se plângă de nenumăratele feluri în care Lagos nu este New York, de parcă Lagosul s-ar fi apropiat vreodată în vreun fel de New York. Și pentru transparență totală, vă spun: sunt una dintre ei. Cei mai mulți dintre noi ne-am întors pentru a face bani în Nigeria, pentru a începe o afacere, pentru a obține contracte și contacte guvernamentale. Alții au venit plini de fisuri și însetați să schimbe țara, însă ne petrecem tot timpul plângându-ne de Nigeria și, chiar dacă doleanțele noastre sunt legitime, îmi imaginez pe cineva din afară spunând: Întoarceți-vă de unde ați venit! Dacă bucătarul tău nu poate face un panini perfect, nu este din cauză că e prost. Este pentru că Nigeria nu este un popor care mănâncă sandvișuri, iar ultimul lui oga nu mânca pâine după-amiaza. Așa că are nevoie de instruire și exercițiu. Iar Nigeria nu este un popor alergic la mâncare, nu este un popor de gurmanzi mofturoși pentru care mâncarea înseamnă distincții și prestigiu. Este un popor care mănâncă vită și pui și piele și intestine de vacă și pește uscat în același bol de supă, și se numește că e asortat, așa că reveniți-vă și înțelegeți că modul de viață de aici exact așa este, asortat.*

Primul comentariu a fost: *O porcărie*. *Cui îi pasă*? Al doilea: *Mulțumesc lui Dumnezeu că în sfârșit cineva vorbește despre asta.* Na wa *cu aroganța*

repatriaţilor nigerieni. Verişoara mea s-a întors după şase ani din America, şi ieri dimineaţă a mers cu mine până la creşa de la Unilag unde îmi duceam nepoata şi când, lângă poartă, a văzut studenţi care stăteau la coadă pentru autobuz, a spus „Uau, oamenii chiar stau la coadă aici!” Altcineva a scris: *De ce ar trebui ca nigerienii şcoliţi în străinătate să poată alege unde sunt repartizaţi în serviciul naţional civil pentru tineri*? *Nigerienii şcoliţi în Nigeria sunt repartizaţi aleatoriu, aşa că de ce ar trebui ca nigerienii şcoliţi în străinătate să aibă un tratament preferenţial*? Acest comentariu a generat mai multe răspunsuri decât postarea. Într-a şasea zi, blogul avea deja o mie de vizitatori unici.

Ifemelu modera comentariile, ştergând orice obscenitate, delectându-se cu efervescenţa discuţiei, cu senzaţia că se afla în avangarda impetuoasă a ceva viu. A scris o postare lungă despre stilul de viaţă costisitor al unora dintre tinerele din Lagos şi, a doua zi, Ranyinudo a sunat-o furioasă, cu respiraţia întretăiată.

— Ifem, cum poţi să faci aşa ceva? Oricine mă cunoaşte va şti că sunt eu!

— Nu e adevărat, Ranyi. Povestea ta e atât de comună.

— Ce tot spui? E atât de evident că e vorba de mine! Fii atentă la asta! Ranyinudo a făcut o pauză şi apoi a început să citească cu voce tare:

Există multe tinere în Lagos care se bucură de Surse Necunoscute de Bunăstare. Trăiesc vieţi pe care nu şi le permit. Au călătorit în Europa doar la clasa business, dar din salariul lor nu şi-ar putea cumpăra nici bilet la clasa economică. Una dintre ele este prietena mea, o femeie genială şi frumoasă care lucrează în publicitate. Trăieşte pe Insulă şi este iubita unui bărbat cu greutate, un bancher. Mi-e teamă că va sfârşi ca multe alte femei din Lagos, care îşi definesc vieţile prin bărbaţi pe care nu-i pot avea niciodată cu adevărat, paralizate de cultura dependenţei, cu disperare în ochi şi genţi de designer pe umăr.

— Ranyi, sincer, nimeni nu-şi va da seama că eşti tu. Toate comentariile de până acum au fost din partea unor oameni care spun că se identifică. Atât de multe femei se pierd în astfel de relaţii. De fapt, i-am avut în minte pe mătuşica Uju şi pe general. Acea relaţie a distrus-o. A devenit o persoană diferită din cauza generalului şi nu a mai putut face nimic pentru ea însăşi, iar când el a murit, s-a pierdut.

— Şi cine eşti tu ca să judeci? În ce fel este această situaţie diferită de a ta cu tipul alb bogat din America? Ai avea cetăţenie americană astăzi dacă n-ar

fi fost el? Cum ai făcut rost de slujbă în America? Trebuie să încetezi cu aberaţiile astea. Nu te mai considera superioară!

Ranyinudo i-a trântit telefonul. Un timp, Ifemelu a privit tulburată telefonul mut. Apoi a şters postarea şi s-a dus la prietena ei.

— Ranyi, îmi pare rău. Te rog, nu mai fi supărată pe mine, a zis ea.

Ranyinudo a privit-o îndelung.

— Ai dreptate, a zis Ifemelu. E uşor să judeci. Dar nu a fost ceva personal, şi n-am avut intenţii rele. Te rog, *biko*. Nu îţi voi mai încălca niciodată intimitatea în felul acesta.

— Ifemelunamma, a clătinat Ranyinudo din cap, problema ta este că eşti frustrată emoţional. Caută-l pe Obinze, te rog.

Ifemelu a râs. Era ultimul lucru pe care se aştepta să-l audă.

— Trebuie să slăbesc mai întâi, a spus ea.

— Eşti doar speriată.

Înainte ca Ifemelu să plece, au stat pe canapea şi au băut Malta şi s-au uitat la ultimele ştiri despre celebrităţi pe E!.

•

Dike s-a oferit să modereze comentariile de pe blog, ca ea să aibă un răgaz.

— O, Doamne, vară-mea, oamenii chiar iau chestiile astea personal! a spus el.

Câteodată râdea în hohote când citea un comentariu. Alteori o întreba ce însemnau expresiile pe care nu le ştia. *Ce este „cască ochii*”? Prima oară când s-a luat curentul de când sosise, bâzâitul siguranţei l-a şocat.

— O, Doamne, asta e un fel de alarmă de incendiu? a întrebat.

— Nu, e doar ceva care-mi protejează televizorul de penele astea demente de curent.

— Asta e o demenţă, a zis Dike, dar peste doar câteva zile deja pornea singur generatorul când se lua curentul. Ranyinudo le-a adus pe verişoarele ei să-l cunoască, fete de vârsta lui, cu blugi mulaţi pe şoldurile zvelte, cu sâni puberi conturaţi de tricourile strâmte.

— Dike, trebuie să te căsătoreşti cu una dintre ele, a spus Ranyinudo. Avem nevoie de copii buni în familie.

— Ranyi! au spus verişoarele ei, ruşinate.

Îl plăceau pe Dike. Era atât de uşor să-l placi, cu şarmul şi umorul, şi vulnerabilitatea lui uşor detectabilă. Pe Facebook a postat o poză pe care Ifemelu i-o făcuse stând pe verandă cu verişoarele lui Ranyinudo, şi a scris:

Nu m-a mâncat încă niciun leu, oameni buni.

— Mi-aș dori să pot vorbi igbo, i-a zis după ce petrecuseră o seară cu părinții ei.

— Dar înțelegi perfect, a spus ea.

— Mi-aș dori să și vorbesc.

— Încă mai poți învăța, a spus ea, simțind brusc o undă de disperare, nesigură de cât de important era pentru el, revenindu-i din nou în minte imaginea lui, leoarcă de sudoare, pe canapeaua din subsol. Se întreba dacă ar fi trebuit să mai adauge ceva.

— Da, bănuiesc că da, a zis el și a ridicat din umeri, ca și cum ar fi spus că era deja prea târziu.

Cu câteva zile înainte să plece, a întrebat-o:

— Cum era de fapt tatăl meu?

— Te-a iubit.

— Tu îl plăceai?

N-a vrut să-l mintă.

— Nu știu, a spus ea. A fost un bărbat important din guvernul militar, iar asta te afectează și afectează felul în care te raportezi la oameni. Am fost îngrijorată pentru mama ta pentru că eram convinsă că merita ceva mai bun. Dar mătușica l-a iubit, l-a iubit cu adevărat, iar el te-a iubit pe tine. Te ținea în brațe cu atâta tandrețe.

— Nu-mi vine să cred că mami mi-a ascuns atât de mult timp că i-a fost amantă.

— Te proteja, a spus Ifemelu.

— Putem să mergem să vedem casa din Dolphin Estate?

— Da.

L-a dus cu mașina până în Dolphin Estate, uluită de cât de mult decăzuse. Varul se scorojea pe clădiri, străzile erau ciuruite de gropi și întregul complex rezidențial capitulase în fața dărăpănării.

— Pe atunci era cu mult mai drăguț, i-a spus ea.

Dike a privit un timp casa, până când portarul a spus „E vreo problemă?”, și s-au întors la mașină.

— Pot să conduc eu, vară-mea? a întrebat el.

— Ești sigur?

El a aprobat din cap. Dike a condus până acasă, ezitând puțin înainte de a fi înghițit de tumultul de pe Osborne Road, devenind mai încrezător după ce s-a acomodat cu traficul. Ea știa că asta însemna ceva pentru el, ceva ce nu

putea pune în cuvinte. În acea noapte, când s-a luat curentul, generatorul n-a mai vrut să pornească, şi ea a bănuit că lui Ayo, şoferul ei, îi vânduseră diesel diluat cu kerosen. Dike s-a plâns de căldură, de ţânţari. A deschis ferestrele, l-a obligat să-şi dea jos cămaşa şi au stat întinşi unul lângă celălalt, vorbind în pat, despre una-alta, şi ea i-a pus mâna pe frunte şi a ţinut-o aşa până când i-a auzit respiraţia blândă şi egală a somnului.

Dimineaţa, cerul era acoperit de nori albastru-cenuşii, aerul era încărcat de ameninţarea ploii. În apropiere, un stol de păsări a cârâit şi şi-a luat zborul. Avea să înceapă ploaia, o mare descătuşată din ceruri, şi ecranul televizorului avea să se umple de purici, reţelele telefonice aveau să cadă, drumurile să se inunde şi traficul să se gâtuie. A stat cu Dike pe verandă în timp ce începeau să cadă primele picături.

— Într-un fel, îmi place aici, i-a zis el.

Ifemelu ar fi vrut să-i spună: „Poţi să stai cu mine. Sunt şcoli private bune la care ai putea merge”, dar n-a făcut-o.

L-a dus la aeroport şi a rămas privindu-l până ce a trecut de controlul de securitate, i-a făcut cu mâna şi a dispărut după colţ. Acasă, a auzit ecoul gol al paşilor ei din dormitor spre sufragerie, verandă şi înapoi.

— Nu înţeleg cum un băiat ca Dike ar vrea să-şi ia viaţa. Un băiat care trăieşte în America şi are tot ce-i trebuie. Cum e posibil? Acesta e un comportament complet străin.

— Comportament străin? Despre ce căcat vorbeşti? Comportament străin? Ai citit *O lume se destramă*? a întrebat Ifemelu, dorindu-şi să nu-i fi spus lui Ranyinudo despre Dike. Era mai furioasă pe ea decât fusese vreodată, dar ştia că Ranyinudo avea intenţii bune şi că spusese ceea ce mulţi alţi nigerieni ar spune, şi de aceea nu spusese nimănui altcineva despre tentativa de suicid a lui Dike.

Capitolul 51

Prima oară când venise la bancă o îngrozise să treacă pe lângă agentul de pază înarmat şi prin poarta de securitate, să stea în acel spaţiu sigilat şi ermetic ca un sicriu vertical, până când lumina se făcuse verde. Oare băncile avuseseră mereu aceste măsuri de securitate ostentative? Înainte de a părăsi America, trimisese nişte bani în Nigeria, iar Bank of America o obligase să

discute cu trei persoane diferite, fiecare spunându-i că Nigeria era o țară cu risc ridicat, dacă avea să se întâmple ceva cu banii, nu-și asumau responsabilitatea. Înțelesese? Ultima femeie cu care vorbise o făcuse să repete aceste cuvinte. *Doamnă, îmi pare rău, nu n-am auzit. Trebuie să știu că înțelegeți că Nigeria este o țară cu risc ridicat.*

— Înțeleg! spusese Ifemelu.

I-au citit clauză după clauză, și ea a început să se teamă pentru banii ei, șerpuind pe calea aerului către Nigeria, și s-a îngrijorat și mai tare când a ajuns la bancă și a văzut înlănțuirea stridentă de măsuri de siguranță de la intrare. Dar a găsit banii în siguranță în contul ei. Iar acum, când a intrat în bancă, l-a văzut pe Obinze așteptând la un ghișeu. Era cu spatele la ea, iar Ifemelu a știut, după înălțime și forma capului, că era el. S-a oprit, drenată de această revelație, sperând că Obinze nu se va întoarce înainte ca ea să-și fi făcut curaj. Apoi el s-a întors și nu era Obinze. Simțea că nu putea să respire. Capul îi era înțesat de fantome. În mașină, a pornit aerul condiționat și s-a hotărât să-l sune, să se elibereze de fantome. Telefonul a sunat la nesfârșit. Era un bărbat important acum, bineînțeles că nu avea să răspundă la un număr necunoscut. I-a trimis un SMS: *Tavan, eu sunt.* Telefonul i-a sunat aproape instantaneu.

— Alo? Ifem? Avea acea voce pe care nu o auzise de atâta timp și care părea deopotrivă schimbată și aceeași.

— Tavan! Ce faci?

— Te-ai întors.

— Da.

Mâinile îi tremurau. Trebuia să-i fi trimis un e-mail mai întâi. Ar fi trebuit să fie vorbăreață, să-l întrebe despre soție și copil, să-i spună că de fapt se întorsese de ceva timp.

— Așa, a zis Obinze, tărăgănând cuvântul. Cum ești? Unde ești? Când ne putem vedea?

— Acum? Nesăbuința care își făcea adeseori simțită prezența atunci când era emoționată o împinsese să rostească acel cuvânt, dar poate că era cel mai bine să-l vadă cât mai repede și gata. Își dorea să se fi îmbrăcat puțin mai atent, poate să-și fi pus rochia petrecută care-i plăcea atât de mult, acea croială o avantaja, dar nici fusta până la genunchi nu era prea rea și tocurile înalte îi dădeau mereu încredere și coafura ei afro, slavă cerului, încă avea volum în ciuda umidității.

Obinze a făcut o pauză (o ezitare?), care a determinat-o să-și regrete

nerăbdarea.

— De fapt, deja sunt puțin în întârziere la o întâlnire, a adăugat ea repede. Voiam doar să te salut și poate ne vedem curând…

— Ifem, unde ești?

I-a spus că era în drum spre Jazzhole să cumpere o carte și că va ajunge acolo în câteva minute. Peste o jumătate de oră, Ifemelu stătea în fața librăriei când un Range Rover negru a tras în față și Obinze a coborât de pe bancheta din spate.

•

A existat un moment, o ceață, o inerție a acalmiei, când niciunul dintre ei n-a știut ce să facă, el s-a îndreptat către ea, ea a rămas nemișcată cu ochii mijiți, apoi s-au îmbrățișat. Ea l-a bătut cu mâna pe spate, o dată, de două ori, pentru a face ca îmbrățișarea să pară una prietenească, platonică și inocentă, dar el a tras-o mai aproape și a ținut-o poate puțin prea strâns, parcă spunându-i că pentru el nu era o îmbrățișare prietenească.

— Obinze Maduewesi! Doamne, cât a trecut! Uită-te la tine, nu te-ai schimbat deloc!

Era încurcată, și acea pițigăială nefirească din vocea ei o enerva. El a privit-o cu o îndrăzneală vădită, dar ea nu l-a putut privi în ochi. Degetele îi tremurau fără să o asculte, ceea ce era deja suficient de rău, n-avea nevoie să-l mai și privească în ochi, amândoi sub soarele fierbinte, în noxele de pe Awolowo Road.

— Mă bucur atât de tare să te văd, Ifem, a spus el.

Era calm. Uitase cât de calm era. Exista încă, în ținuta lui, o urmă a adolescentului de odinioară: cel care nu se străduia prea tare, cel pe care fetele îl doreau, și băieții încercau să-l imite.

— Ești chel, a spus ea.

— Da, a râs el și și-a atins creștetul. În mare parte, voluntar.

Acum era mai solid, băiatul subțire din studenție se transformase într-un bărbat robust, musculos, și poate de aceea i s-a părut mai scund. Pe tocuri era mai înaltă decât el. Nu uitase, doar și-a reamintit cât de lipsit de ostentație era, cu blugii lui simpli, închiși la culoare, cu mocasinii de piele, cu mersul său lipsit de nevoia de a domina încăperea.

— Hai să ne așezăm, a spus el.

Librăria era răcoroasă, aerul capricios și eclectic, cărțile, CD-urile și revistele împrăștiate pe rafturi joase. Un bărbat care stătea lângă intrare i-a salutat din cap în timp ce își potrivea căștile mari pe urechi. S-au așezat față

în față în cafeneaua minusculă din spate și au comandat sucuri de fructe. Obinze și-a pus cele două telefoane pe masă, ecranele lor se aprindeau des, ambele mute, și se uita din când în când la ele. Mergea la sală, și-a dat seama de asta după pieptul ferm, pe care buzunarele cămășii se întindeau perfect.

— Te-ai întors de ceva vreme, a spus el.

A privit-o din nou, iar ea și-a amintit cum simțea adesea că-i vede gândurile, că știe despre ea lucruri de care ea însăși nu era conștientă.

— Da, a zis ea.

— Deci ce ai venit să cumperi?

— Poftim?

— Cartea pe care voiai să o cumperi.

— De fapt, voiam doar să ne vedem aici. M-am gândit că, dacă revederea noastră va fi ceva ce-aș vrea să-mi amintesc, atunci aș vrea să mi-o amintesc în Jazzhole.

— Aș vrea să mi-o amintesc în Jazzhole, a repetat el, zâmbind ca și cum doar ea ar fi putut spune așa ceva. Ai rămas la fel de sinceră, Ifem. Ce bine.

— Deja cred că aș vrea să mi-o amintesc. Emoțiile i se risipeau, trecuseră peste momentele de inevitabilă stânjeneală.

— Trebuie să ajungi undeva? a întrebat el. Poți să mai stai?

— Da.

Și-a închis ambele telefoane. O declarație rară, în Lagos, pentru un bărbat ca el: atenția lui absolută îi aparținea. Cum mai e Dike? Cum e Uju?

— Sunt bine. Dike e bine acum. Chiar a venit aici. Tocmai a plecat.

Chelnerița le-a servit pahare înalte cu suc de mango și portocale.

— Ce te-a surprins cel mai mult când te-ai întors? a întrebat.

— Sincer, totul. Am început să mă întreb dacă nu cumva e ceva în neregulă cu mine, a răspuns Ifemelu.

— A, e normal, a spus el, iar ea și-a amintit cum o încurajase întotdeauna, cum o făcuse să se simtă mai bine. Eu am fost plecat mult mai puțin, evident, dar am fost foarte bulversat când m-am întors. Probabil mă gândisem că lucrurile mă așteptau neschimbate, dar n-a fost așa.

— Uitasem că Lagos e atât de scump. Nu îmi vine să cred cât de mulți bani cheltuiesc nigerienii înstăriți.

— Majoritatea sunt hoți sau cerșetori.

— Hoți sau cerșetori, a râs ea.

— E adevărat. Și nu doar că totul e scump, dar ei chiar se așteaptă ca totul să fie scump. Am cunoscut un tip zilele trecute care-mi spunea cum și-a

început afacerea cu antene de satelit acum aproape douăzeci de ani. Era perioada când antenele de satelit erau încă o noutate în țară, așa că el importa ceva despre care majoritatea oamenilor nu aveau habar. Și-a făcut un plan de afaceri și a venit cu un preț bun care să-i aducă un profit frumos. Un prieten al lui, care era deja om de afaceri și urma să investească în afacere, a văzut prețul și i-a cerut să-l dubleze. Altfel, a spus el, nigerienii înstăriți nu aveau să cumpere. L-a dublat și a mers.

— Ce demență, a spus ea. Poate că a fost așa mereu și n-am știut noi, pentru că nu puteam ști. E ca și cum ne-am uita la o Nigerie adultă pe care nu o cunoaștem.

— Da.

Lui Obinze îi plăcea că ea folosise „noi”, își putea da seama, iar ei îi plăcea că „noi” i se rostogolise de pe buze atât de ușor.

— E un oraș atât de tranzacțional, a spus ea. Deprimant de tranzacțional. Chiar și relațiile sunt toate tranzacționale.

— Unele relații.

— Da, unele, a încuviințat ea.

Își spuneau unul altuia ceva ce niciunul nu putea încă articula. Pentru că a simțit cum emoțiile îi gâdilă din nou degetele, Ifemelu a recurs la umor:

— Și există un anumit aer bombastic de care uitasem în felul nostru de a vorbi. Am început să mă simt din nou acasă când am început să vorbesc bombastic!

Obinze a râs. Lui Ifemelu îi plăcea râsul lui potolit.

— Atunci când m-am întors eu, am fost șocat de cât de repede se îngrășaseră toți prietenii mei, făcuseră burți de bere sănătoase. M-am gândit: ce se întâmplă? Apoi mi-am dat seama că ei erau noua clasă de mijloc pe care o crease democrația noastră. Aveau slujbe și își puteau permite să bea mult mai multă bere și să mănânce în oraș, și știi că aici mănânci în oraș doar pui și cartofi prăjiți, așa că s-au îngrășat.

— Ei bine, a zis Ifemelu, simțind cum i se strânge stomacul, dacă te uiți atent, vei observa că nu doar ei s-au îngrășat.

— A, nu, Ifem, tu nu ești grasă. Ești foarte americană în privința asta. Ceea ce numesc americanii gras e normal aici. Trebuie să-i vezi pe băieții mei ca să înțelegi despre ce vorbesc. Ți-l amintești pe Uche Okoye? Sau chiar pe Okwudiba? Nici măcar nu-și mai pot închide nasturii la cămașă. Obinze a făcut o pauză. Ai luat puțin în greutate și-ți stă bine. *I maka*.

Ea a simțit că roșește, o îmbujorare tăcută când l-a auzit spunând că e

frumoasă.

— Mă tachinai continuu că n-am fund, a zis.

— Îmi retrag cuvintele. Te-am lăsat să intri prima cu un motiv.

Au râs şi apoi au rămas tăcuţi, zâmbindu-şi cu o intimitate doar a lor. Îşi amintea cum, în Nsukka, atunci când se ridica goală de pe salteaua lui de pe podea, Obinze se uita în sus şi spunea: „Mă gândeam să-ţi spun să dai din fund, dar nu ai din ce să dai”, iar ea îl lovea în glumă în tibie. Claritatea acelei amintiri, dorinţa acută pe care i-a stârnit-o au tulburat-o.

— Că tot vorbim de surprize, Tavan, a zis ea. Uită-te la tine. Un bărbat important în Range Rover. Banii trebuie să fi schimbat lucrurile.

— Da, bănuiesc.

— Serios acum, a spus ea. În ce fel?

— Oamenii te tratează diferit. Nu mă refer doar la necunoscuţi. Şi prietenii. Chiar şi verişoara mea Nneoma. Dintr-odată, toţi oamenii te pupă în cur, pentru că au impresia că asta aştepţi, toată politeţea asta exagerată, laudele exagerate, chiar şi respectul exagerat pe care nu l-ai câştigat, şi este atât de fals şi de ostentativ, e ca o pictură proastă cu prea multă culoare, dar uneori începi şi tu să crezi câte ceva din toate astea şi câteodată te vezi într-o altă lumină. Într-o zi, am mers la o nuntă în oraşul meu natal şi, când am intrat, animatorul a început să-mi ridice osanale, şi mi-am dat seama că îmi schimbasem mersul. *Nu voiam* să merg diferit, dar o făceam.

— Cum, mergeai ţanţoş? l-a tachinat ea. Arată-mi!

— Va trebui să-mi ridici osanale mai întâi. Obinze a sorbit din pahar. Nigerienii pot fi atât de linguşitori. Suntem un popor cu încredere în sine, dar suntem atât de linguşitori. Nu ne e greu să fim nesinceri.

— Avem încredere în noi, dar nu şi demnitate.

— Da. S-a uitat la Ifemelu aprobator. Şi dacă tot ai parte de acest pupat în cur excesiv, devii paranoic. Nu mai ştii ce este onest sau adevărat. Şi apoi oamenii devin paranoici pentru tine, dar în cu totul alt fel. Rudele îmi spun mereu: Fii atent unde mănânci. Chiar şi aici, în Lagos, prietenii îmi spun să fiu atent ce mănânc. Nu mânca la vreo femeie acasă pentru că îţi va pune ceva în mâncare.

— Şi tu o faci?

— Ce să fac?

— Eşti atent la ce mănânci?

— La tine n-aş fi.

Flirta deschis, iar ea nu ştia ce să spună.

— Dar nu, a continuat el. Îmi place să mă gândesc că, dacă aș vrea să mănânc la cineva acasă, atunci ar fi cineva care nu s-ar gândi să-mi pună cine știe ce în mâncare.

— Totul pare așa disperat.

— Unul dintre lucrurile pe care le-am învățat este că toată lumea din această țară are mentalitatea penuriei. Ne imaginăm că lipsesc până și lucrurile care nu lipsesc. Iar asta sădește un fel de disperare în toți. Chiar și în cei înstăriți.

— În cei înstăriți ca tine, vrei să spui, i-a răspuns ea.

El a făcut o pauză. Făcea adeseori pauze înainte de a vorbi. Asta i se părea remarcabil lui Ifemelu, era ca și cum avea o asemenea considerație pentru interlocutor, încât voia să își aleagă cele mai bune cuvinte.

— Îmi place să cred că eu nu am acea disperare. Câteodată simt că banii pe care îi am nu sunt de fapt ai mei, că doar îi păstrez pentru altcineva o vreme. După ce mi-am cumpărat proprietatea din Dubai, a fost prima mea proprietate în afara Nigeriei, am fost aproape înfricoșat, iar când i-am spus lui Okwudiba despre asta, mi-a zis că sunt nebun și că ar trebui să încetez să mă comport ca și cum viața ar fi unul dintre romanele pe care le citesc. Era atât de impresionat de lucrurile pe care le aveam, iar eu simțeam pur și simplu că viața mea devenise o sumă de prefăcătorii, și am devenit nostalgic. Mă gândeam la vremurile când locuiam cu Okwudiba în micul lui apartament din Surulere și cum încălzeam fierul pe aragaz când NEPA tăia curentul. Și cum vecinul lui de jos striga „Domnul fie lăudat!” de fiecare dată când lumina revenea și cum, chiar și pentru mine, era ceva atât de frumos când venea lumina, când nu depindea de tine, pentru că nu aveai generator. Dar e o nostalgie ridicolă, pentru că bineînțeles că nu vreau să mă întorc la asta.

Ea și-a mutat privirea, temându-se că propriul chip ar putea trăda ce simțise ascultându-l.

— Bineînțeles că nu vrei. Îți iubești viața, a zis ea.

— Îmi trăiesc viața.

— Vai, cât de misterioși suntem.

— Și tu? Celebra bloggeriță, bursieră la Princeton, tu cum te-ai schimbat? a întrebat el, zâmbind, aplecându-se spre ea cu coatele sprijinite pe masă.

— Când eram studentă și lucram ca babysitter, m-am surprins spunându-i puștiului de care aveam grijă: „Ești așa de gașcă!” Există oare expresie mai americănească decât „de gașcă”?

Obinze a râs.

— Atunci a fost momentul în care m-am gândit că, da, s-ar putea să mă fi schimbat puțin, a spus ea.

— Nu ai accent american.

— M-am străduit să n-am.

— Am fost surprins când ți-am citit blogul. Nu părea ceva scris de tine.

— Chiar nu cred că m-am schimbat atât de mult, totuși.

— O, te-ai schimbat, a spus el cu o certitudine care i-a displăcut instinctiv.

— În ce fel?

— Nu știu. Ești mai conștientă de tine. Poate mai reținută.

— Parcă ai fi un unchi dezamăgit.

— Nu.

A făcut încă una din pauzele lui, însă de data aceasta părea că se abține să spună ceva.

— Dar blogul tău m-a făcut să fiu și mândru, a continuat el. M-am gândit: s-a dus, a învățat și a cucerit.

— Nu știu despre cucerire, a zis ea, simțind că roșește din nou.

— Și estetica ți s-a modificat, a spus el.

— La ce te referi?

— Îți puneai singură carnea la maturat în America?

— Poftim?

— Am citit un articol despre o nouă mișcare a clasei privilegiate americane. În care oamenii vor să bea lapte direct de la vacă și genul acesta de lucruri. M-am gândit că poate ești interesată de așa ceva, acum, că porți o floare în păr.

Ea a izbucnit în râs.

— Dar, sincer, spune-mi cum te-ai schimbat.

Tonul o tachina, dar ea s-a încordat puțin când a auzit întrebarea, părea prea aproape de nucleul ei vulnerabil. Așa că a zis, cu o voce însuflețită:

— Mi s-au schimbat gusturile, bănuiesc. Nu-mi vine să cred cât de multe lucruri mi se par acum urâte. Nu pot suporta majoritatea caselor din acest oraș. Am învățat să apreciez grinzile de lemn expuse. Și-a dat ochii peste cap, și el a zâmbit la autoironia ei, un zâmbet care i s-a părut un premiu pe care voia să îl câștige din nou și din nou. De fapt, e un fel de snobism, a adăugat.

— Este snobism, nu un fel, a spus el. Eu făceam asta cu cărțile. Credeam în secret că gustul meu e superior.

— Problema este că la mine nu e mereu în secret.

— A, știm asta, a râs el.

— „Făceai”? De ce nu mai faci?

— M-am maturizat.

— Au, a zis ea.

El nu a spus nimic, uşoara lui ridicare sardonică din sprâncene spunea că şi ea, la rândul ei, trebuia să se maturizeze.

— Ce mai citeşti? a întrebat Ifemelu. Sunt sigură că ai citit toate romanele americane.

— Am citit mult mai mult non-ficţiune, istorie şi biografii. Din toată lumea, nu doar din America.

— Cum? Te-ai dezîndrăgostit de America?

— Mi-am dat seama că puteam cumpăra America, şi atunci şi-a pierdut strălucirea. Când tot ce aveam era pasiunea pentru America, nu mi-au acordat viza, dar cu noul meu cont bancar, a fost foarte uşor să o obţin. Am mers în vizită de câteva ori. Prospectam proprietăţi în Miami.

Ifemelu a simţit o săgetare, Obinze fusese în America şi ea nu ştiuse.

— Deci cum ţi s-a părut până la urmă ţara visurilor tale?

— Îmi amintesc când ai fost prima dată în Manhattan şi mi-ai scris: „E minunat, dar nu e paradisul”. M-am gândit la asta când am mers prima oară cu un taxi în Manhattan.

Şi ea şi-a amintit cum scrisese acele cuvinte, nu cu mult înainte de a înceta să-l mai contacteze, înainte de a-l împinge în spatele atât de multor ziduri.

— Cel mai bun lucru la America este că îţi acordă spaţiu. Îmi place asta. Îmi place faptul că tu crezi din tot sufletul în acel vis, care e o minciună, dar tu crezi din tot sufletul în el şi asta e tot ce contează.

S-a uitat la pahar, neinteresat de filozofările ei, iar Ifemelu s-a întrebat dacă nu cumva ceea ce văzuse în ochii lui era resentiment, dacă nu cumva şi el îşi amintea cum îl exclusese cu totul din viaţa ei. Atunci când a întrebat-o „Te mai vezi cu vechile tale prietene?”, s-a gândit că o întreabă pe cine altcineva mai exclusese din viaţa ei. S-a întrebat dacă să aducă ea vorba despre asta sau să aştepte să o facă el. Ar fi trebuit să o facă ea, îi datora asta, dar a cuprins-o o frică mută, frica de a nu distruge ceva fragil.

— Cu Ranyinudo, da. Şi cu Priye. Ceilalţi sunt acum oameni cu care am fost prietenă. Ca tine şi Emenike, cumva. Ştii, când ţi-am citit e-mail-urile, nu am fost surprinsă că Emenike a ajuns un astfel de om. Întotdeauna a fost ceva la el.

El a scuturat din cap şi şi-a terminat băutura, pusese mai devreme paiul deoparte, sorbind din pahar.

— Odată, eram cu el în Londra şi îl lua peste picior pe un coleg de muncă, un nigerian, pentru că nu ştia cum să pronunţe F-e-a-t-h-e-r-s-t-o-n-e-h-a-u-g-h. L-a pronunţat fonetic, aşa cum făcuse tipul, ceea ce era evident greşit. Nici eu nu ştiam să-l pronunţ, şi el ştia că eu nu ştiam, aşa că au urmat nişte minute oribile în care el se prefăcea că amândoi râdem de tip. Dar bineînţeles că nu asta făceam. El râdea *şi de mine.* Mi-amintesc că acela a fost momentul în care mi-am dat seama că nu fusese niciodată cu adevărat prietenul meu.

— E o jigodie, a spus ea.

— Jigodie. Un cuvânt foarte american.

— Este?

El a ridicat din sprâncene ca şi cum nu mai era nevoie să rostească ceea ce era evident.

— Emenike nu m-a mai contactat deloc după ce am fost deportat. Apoi, anul trecut, după ce trebuie să fi aflat că ajunsesem cineva, a început din nou să mă sune. Obinze a spus „ajunsesem cineva” pe un ton ironic. Mă tot întreba dacă nu putem face afaceri împreună, genul ăsta de prostii. Şi într-o zi i-am spus că realmente îi preferam condescendenţa, şi de atunci nu m-a mai sunat.

— Ce s-a întâmplat cu Kayode?

— Ţinem legătura. Are un copil cu o americană. Obinze s-a uitat la ceas şi şi-a luat telefoanele de pe masă. Nu vreau, dar chiar trebuie să plec.

— Da, şi eu. Ifemelu îşi dorea să prelungească acel moment, cu ei doi învăluiţi de mirosul cărţilor, redescoperindu-se. Înainte de a se urca în maşini, s-au îmbrăţişat, şoptind amândoi: „Ce mă bucur că te-am văzut”, iar ea şi i-a imaginat pe şoferii lor privindu-i nedumeriţi.

— Te sun mâine, a spus el, dar abia se urcase în maşină când a primit un mesaj de la el. *Poţi să ne vedem mâine la prânz*? Putea. Era sâmbătă, şi ar fi trebuit să se întrebe de ce nu stătea cu soţia şi copilul, şi ar fi trebuit să înceapă o discuţie despre ce aveau de gând, dar aveau o istorie, o legătură solidă, şi nu însemna că făceau ceva sau că era nevoie de o discuţie, aşa că a deschis uşa când el a sunat, şi Obinze a intrat şi a admirat florile de pe verandă, crinii albi care se ridicau din ghivece ca nişte lebede.

— Toată dimineaţa am citit *Micile răscumpărări ale Lagosului*. Am scanat, mai bine zis.

— Cum ţi s-a părut? a întrebat ea mulţumită.

— Mi-a plăcut postarea cu Nigerpolitan Club. Puţin ipocrită, totuşi.

— Pe-asta nu ştiu cum să o iau.

— Ca pe un adevăr, a spus el, cu acea ridicare din sprânceană care trebuia să fi fost un nou tic, nu și-l amintea făcând asta în trecut. Dar e un blog fantastic. E curajos și inteligent. Îmi place mult *layout*-ul.

Iată-l încurajând-o din nou.

— Recunoști asta? l-a întrebat arătându-i clădirea vecină.

— Da!

— Mi s-a părut perfectă pentru blog. O casă atât de frumoasă, o ruină magnifică. Și mai sunt și păunii de pe acoperiș.

— Seamănă puțin cu un tribunal. Întotdeauna sunt fascinat de aceste case vechi și de poveștile lor.

A mișcat bara subțire de metal a verandei verificându-i parcă rezistența, iar ei i-a plăcut gestul.

— Cineva o să pună mâna pe ea în curând, a spus el, o s-o demoleze și o să facă un bloc de apartamente luxoase exagerat de scumpe.

— Cineva ca tine.

— Când am început să lucrez în imobiliare, am luat în considerare ideea de a renova casele vechi în loc să le demolez, însă n-avea rost. Nigerienii nu cumpără case vechi. O moară veche de două sute ani, renovată, știi, genul de lucru care le place europenilor, aici nu funcționează deloc. Dar bineînțeles că totul are un sens fiindcă suntem cetățeni ai Lumii a Treia, iar cetățenii Lumii a Treia privesc în viitor, ne plac lucrurile noi, pentru că cea mai bună perioadă a noastră urmează să vină, în timp ce în Vest ea a trecut, iar ei își fac din trecut un fetiș.

— Mi se pare mie sau te cam tentează să ții mici prelegeri? a întrebat Ifemelu.

— E o gură de aer proaspăt să poți vorbi cu cineva inteligent.

Ea și-a ferit privirea, întrebându-se dacă făcea referire la soția lui și nu i-a plăcut asta la el.

— Blogul tău e deja atât de citit, a spus el.

— Am planuri mari cu el. Mi-ar plăcea să călătoresc prin Nigeria și să postez articole din fiecare stat, cu imagini și povești ale oamenilor de rând, însă trebuie să o iau ușor, să îl pun pe picioare, să obțin ceva bani din publicitate.

— Ai nevoie de investitori.

— Nu vreau banii tăi, a spus ea, puțin tăios, fără să-și ia ochii de la acoperișul prăbușit al casei abandonate.

Era iritată de comentariul referitor la inteligență pentru că era, cu

siguranţă, despre soţia lui, şi voia să-l întrebe de ce îi spunea ei asta. De ce se căsătorise cu o femeie care nu era inteligentă doar ca să-i spună acum asta?

— Uită-te la păun, Ifem, a zis el, cu blândeţe, ca şi cum i-ar fi simţit iritarea.

A privit păunul care ieşea din umbra unui copac, apoi zborul lui lugubru până la locul preferat de pe acoperiş, unde a rămas cercetându-şi împărăţia decăzută de la picioare.

— Câţi sunt? a întrebat el.

— Un mascul şi două femele. Am tot sperat să-l văd pe mascul făcând dansul de împerechere, dar nu s-a întâmplat niciodată. Mă trezesc dimineaţa cu strigătele lor. Le-ai auzit? Seamănă cu ale unui copil care nu vrea să facă ceva.

Gâtul zvelt al păunului se mişca dintr-o parte în alta, iar apoi, ca şi cum o auzise, a croncănit, cu ciocul larg deschis.

— Ai avut dreptate, a spus el, apropiindu-se. Chiar seamănă cu plânsul unui copil. Clădirea îmi aminteşte de o proprietate pe care o am în Enugu. O casă veche. A fost construită înainte de război şi am cumpărat-o ca să o demolez, dar m-am hotărât s-o păstrez. E foarte elegantă şi odihnitoare, cu verande largi şi arbori bătrâni de frangipani în spate. Îi refac interiorul complet, va fi foarte modernă înăuntru, dar pe dinafară va arăta ca înainte. Să nu râzi, dar atunci când am văzut-o, mi-a adus aminte de poezie.

Era ceva copilăresc în felul cum a spus: „Să nu râzi” care a făcut-o să-i zâmbească, pe jumătate râzând de el, pe jumătate dându-i de înţeles că îi plăcea ideea unei case care îi adusese aminte de poezie.

— Îmi imaginez că într-o zi, când voi fugi de toate astea, voi locui acolo, a spus el.

— Oamenii chiar devin excentrici când se îmbogăţesc.

— Sau poate că avem cu toţii în noi acea excentricitate, dar nu avem banii să ne-o exprimăm. Mi-ar plăcea mult să te duc să vezi casa.

Ifemelu a şoptit ceva, o încuviinţare vagă.

Telefonul lui suna de ceva timp în buzunar, un bâzâit surd, insistent. În cele din urmă, l-a scos, s-a uitat la el şi a spus:

— Îmi pare rău, trebuie să răspund.

Ifemelu a dat din cap şi a intrat, întrebându-se dacă era soţia lui. Din sufragerie, îi auzea inflexiunile vocii, înalte, joase şi din nou înalte, vorbind în igbo, şi când a intrat i-a observat o uşoară încleştare a maxilarului.

— E totul în regulă? a întrebat ea.

— E un băiat din oraşul meu natal. Îi plătesc taxele de şcolarizare, dar mai nou are impresia că totul i se cuvine, şi de dimineaţă mi-a trimis un SMS în care îmi spunea că are nevoie de un telefon mobil şi dacă i-l pot trimite până vineri. Un băiat de 15 ani. Ce tupeu! Şi apoi a început să mă sune. Aşa că l-am pus la punct şi i-am spus că nu-i mai plătesc nici taxele, doar ca să-i bag minţile în cap.

— E rudă cu tine?

— Nu.

Ea a tăcut, aşteptând mai multe explicaţii.

— Ifem, fac ceea ce toată lumea de aici se aşteaptă să facă cei bogaţi. Plătesc taxele de şcolarizare pentru o sută de elevi din satul meu şi din satul mamei.

Vorbea cu o indiferenţă stingheră, nu era un subiect despre care îi plăcea să vorbească. Stătea lângă bibliotecă.

— Ce sufragerie frumoasă, a spus.

— Mulţumesc.

— Ţi-ai adus toate cărţile?

— Majoritatea.

— A, Derek Walcott.

— Îl ador. În sfârşit, o poezie pe care o înţeleg.

— Uite şi ceva de Graham Greene.

— Am început să-l citesc datorită mamei tale. Ador *Miezul lucrurilor*.

— Eu am încercat să o citesc după ce a murit ea. Mi-am dorit să-mi placă. M-am gândit că poate dacă ar putea să-mi placă… Am crezut că, poate, dacă mi-ar fi plăcut mult… A atins cartea şi vocea i s-a stins.

— E literatură în adevăratul sens al cuvântului, a zis ea mişcată de nostalgia lui, e genul de poveste pe care oamenii o vor citi şi peste două sute de ani.

— Vorbeşti exact ca mama, a spus el.

Obinze simţea deopotrivă apropiere şi distanţă. Printre draperii, o dâră de lumină străbătea sufrageria. Stăteau lângă bibliotecă, iar ea îi povestea despre prima oară când citise în sfârşit *Miezul lucrurilor*, şi el o asculta în felul lui intens, sorbindu-i cuvintele. Stăteau lângă bibliotecă şi râdeau amintindu-şi de câte ori încercase mama lui să-l facă să o citească. Iar apoi stăteau lângă bibliotecă şi se sărutau. Un sărut, la început delicat, apoi pasional, şi ea s-a lăsat în braţele lui. Obinze s-a desprins primul.

— N-am prezervative, a spus ea, uşor insolent, deliberat insolent.

— Nu știam că ne trebuie prezervative ca să luăm prânzul.

Ea l-a lovit în joacă. Tot trupul îi era invadat de incertitudine. Nu voia să-l privească în ochi.

— Am o fată care face curățenie și gătește, așa că am multă tocană în congelator și orez jollof în frigider. Putem să luăm prânzul aici. Vrei ceva de băut? S-a îndreptat către bucătărie.

— Ce s-a întâmplat în America? a întrebat el. De ce ai rupt orice legătură?

Ifemelu s-a oprit.

— De ce ai rupt orice legătură? a repetat el cu voce scăzută. Te rog spune-mi ce s-a întâmplat.

Înainte să se așeze de cealaltă parte a mesei micuțe din sufragerie și să-i spună despre antrenorul de tenis cu privire perversă din Ardmore, Pennsylvania, a turnat în pahare niște suc de mango. I-a dat mici detalii despre biroul bărbatului care îi era încă proaspete în minte, vrafurile de reviste sportive, mirosul umed, dar când a ajuns la partea în care a condus-o în camera lui, a spus doar:

— Mi-am dat jos hainele și am făcut ce mi-a cerut să fac. Nu mi-a venit să cred că m-am udat. L-am urât. M-am urât și pe mine. Chiar m-am urât. Am simțit ca și cum, nu știu, m-aș fi trădat.

A făcut o pauză.

— Și te-am trădat și pe tine.

Minute-n șir a rămas tăcut, cu privirea în pământ, absorbind ce-i povestise.

— Chiar nu mă gândesc prea mult la asta, a adăugat ea. Îmi amintesc, dar nu retrăiesc, nu îmi dau voie să retrăiesc. E atât de ciudat acum să vorbesc despre asta. Pare un motiv stupid să renunți la ce am avut noi, dar ăsta e motivul, și pe măsură ce a trecut timpul n-am știut cum să repar ce stricasem.

El continua să tacă. Ifemelu a rămas cu privirea ațintită la caricatura lui Dike, înrămată pe perete, și s-a întrebat ce era în sufletul lui Obinze. În cele din urmă, el a spus:

— Nici nu-mi pot închipui cât de rău trebuie să te fi simțit, și cât de singură. Ar fi trebuit să-mi spui. Mi-aș dori atât de mult să-mi fi spus.

I s-a tăiat respirația, a simțit că se sufocă. Nu voia să plângă, era ridicol să plângă după atâta vreme, dar ochii i se umpleau de lacrimi și simțea o apăsare în piept și un nod în gât. Lacrimile îi mușcau obrajii. Nu a scos niciun sunet. El i-a luat mâna, și între ei a crescut tăcerea, o tăcere străveche pe care amândoi o cunoșteau. Ea era învăluită de acea tăcere și se simțea în siguranță.

Capitolul 52

– Hai să mergem să jucăm tenis de masă în Victoria Island. Sunt membru al unui mic club privat, a spus el.

— N-am mai jucat de secole.

Și-a amintit cum întotdeauna îşi dorise să-l învingă, chiar dacă Obinze era campion pe şcoală, şi cum el o tachina: „Încearcă mai multă strategie. Doar prin forţă nu câştigi niciun joc, orice s-ar spune”. Acum a spus ceva similar:

— Scuzele nu-ţi aduc victoria. Încearcă cu strategie.

Era el la volan. A pornit motorul şi radioul. A început *Yori Yori* a lui Bracket.

— Ah, ador cântecul ăsta, a zis ea.

El a dat mai tare şi au cântat odată cu Bracket, cântecul avea o exuberanţă, o voioşie ritmică, atât de lipsită de artificialitate, care făcea aerul mai uşor.

— Abia te-ai întors şi deja ştii toate versurile? a întrebat el.

— Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă pun la punct cu muzica. E incredibil câtă muzică nouă există aici.

— Aşa e. În cluburi auzi acum muzică nigeriană.

Avea să-şi amintească acel moment, lângă Obinze în Range Rover-ul lui, blocaţi în trafic, ascultând *Yori Yori, Your love demake my heart do yori yori. Nobody can love you the way I do*, cu o Honda strălucitoare, ultimul model, în lateral şi o vechitură de Datsun în faţă.

După câteva partide de tenis, toate câştigate de el, timp în care a tachinat-o continuu, au luat prânzul într-un mic restaurant, unde erau doar ei şi o femeie la bar care citea ziarele. Managerul, un bărbat rotofei care aproape pocnea în sacoul său negru, a venit de mai multe ori la masa lor să le spună:

— Sper că totul este în regulă, *sah*. Mă bucur foarte mult să vă văd iarăşi, *sah*. Cum merge munca, *sah*?

Ifemelu s-a apropiat de Obinze şi l-a întrebat:

— Nu ţi-a făcut deja greaţă?

— Omul nu ar veni atât de des pe la noi dacă n-ar crede că sunt neglijat. Eşti dependentă de telefonul ăla.

— Îmi cer scuze. Doar îmi verificam blogul. Ştii, ar trebui să scrii pentru mine, a zis ea, relaxată şi fericită.

— Eu?

— Da, o să-ţi dau o temă. Ce zici de: *Ce pericole îl ameninţă pe un tip*

tânăr, frumos și bogat?

— Aș fi bucuros să scriu despre un subiect cu care mă pot identifica.

— Ce spui despre siguranță? Vreau să scriu ceva despre siguranță. Ai avut vreo experiență pe podul Third Mainland? Cineva îmi spunea că plecaseră târziu din club și se întorceau pe continent și cauciucul de la mașină le-a explodat pe pod, iar ei au continuat să meargă pentru că e foarte periculos să oprești acolo.

— Ifem, locuiesc în Lekki și nu merg în cluburi. Nu mai merg.

— OK. Ea s-a uitat din nou la telefon. Vreau doar să am conținut nou și antrenant cât mai des.

— Ești distrasă.

— Îl cunoști pe Tunde Razaq?

— Cine nu-l cunoaște? De ce?

— Vreau să-i iau un interviu. Vreau să încep o rubrică săptămânală, „Lagos prin ochii unui om din interior", și vreau să încep cu cineva interesant.

— Ce e interesant la el? Faptul că e un playboy din Lagos care trăiește pe banii tatălui său, câștigați de pe urma unui monopol pe importul de motorină pe care îl are pentru că-l știe pe președinte?

— E producător de muzică și campion la șah. Prietena mea Zemaye îl cunoaște, și el tocmai i-a scris spunându-i că e de acord cu interviul numai dacă îi accept invitația la cină.

— Probabil că a văzut o fotografie cu tine pe undeva. Tipul e o jigodie, a spus Obinze, apoi s-a ridicat în picioare și a împins scaunul cu o forță care a luat-o prin surprindere.

— Fii cuminte, a zis ea, amuzată, încântată de gelozia lui. Pe drumul spre casă, Obinze a pus „Yori Yori" din nou, iar ea s-a legănat și a dansat din umeri și brațe, spre marele lui amuzament.

— Am crezut că Chapman-ul tău a fost non-alcoolic, a zis el. Vreau să ascult o altă piesă care mă face să mă gândesc la tine.

Obi Mu O a lui Obiwon a început, și ea a rămas tăcută și nemișcată în timp ce cuvintele răsunau în mașina: *This is that feeling that I've never felt… and I'm not gonna let it die.* Când vocea bărbatului și cea a femeii cântau în igbo, Obinze li s-a alăturat, fără să se uite la drum, privind-o pe ea, parcă spunându-i că ei erau aceia: frumoși, cei mai buni prieteni. *Numnyi oma, nwoke oma, omalicha nwa, ezigbo oyi m o.*

Când a lăsat-o acasă, s-a aplecat peste scaun să o sărute pe obraz, ezitând

să se apropie prea mult sau să o îmbrăţişeze, de parcă se temea să nu cedeze atracţiei.

— Ne vedem mâine? a întrebat, iar ea a spus că da.

Au mers la un restaurant brazilian de pe malul lagunei, unde ospătarul le-a adus frigărui cu fructe de mare şi carne, atât de multe încât Ifemelu a crezut că o să i se facă rău. A doua zi a întrebat-o dacă vrea să ia cina cu el şi a dus-o la un restaurant italienesc, unde mâncarea, exagerat de scumpă, ei i s-a părut fadă şi chelnerii cu papioane, posomorâţi şi lenţi, au întristat-o.

La întoarcere, au trecut pe lângă Obalende, cu mese şi tarabe pe marginea drumului aglomerat, şi flăcărui portocalii în lămpile vânzătorilor ambulanţi.

— Hai să oprim şi să luăm banane prăjite! a spus Ifemelu.

Obinze a găsit un loc de parcare puţin mai departe, în faţa unei berării. I-a salutat pe bărbaţii care beau pe bănci, în felul lui relaxat şi cald, şi ei i-au răspuns entuziaşti:

— Şefu', mergi liniştit! Maşina e în siguranţă!

Vânzătoarea de banane prăjite a încercat să o convingă pe Ifemelu să cumpere şi cartofi dulci.

— Nu, doar banane.

— Dar nişte akara, mătuşico? Acu le-am făcut. Foarte proaspete.

— OK, a spus Ifemelu. Pune patru.

— De ce cumperi akara dacă nu vrei? a întrebat Obinze amuzat.

— Pentru că ăsta e adevăratul antreprenoriat. Ea vinde ceea ce face. Nu vinde locul sau sursa uleiului pe care îl foloseşte sau numele persoanei care a râşnit boabele. Pur şi simplu vinde ceea ce face.

În maşină a deschis punga de plastic uleioasă cu banane şi a băgat în gură o bucăţică galbenă perfect prăjită.

— E mult mai bună decât chestia aia scăldată în unt pe care abia am putut s-o termin la restaurant. Şi ştii că nu putem face vreo intoxicaţie pentru că prăjirea omoară microbii, a adăugat.

El o privea zâmbind, iar ea a bănuit că vorbea prea mult. Avea să păstreze şi această amintire: Obalende noaptea, luminat de o sută de luminiţe, cu vocile răstite ale beţivilor din apropiere şi o matroană care trecea pe lângă maşină, legănându-şi şoldurile voluptuoase.

•

A întrebat-o dacă vrea să ia prânzul cu el, iar ea a sugerat un local nou, relaxat, de care auzise, unde a comandat un sandviş cu pui, după care s-a plâns de bărbatul care fuma într-un colţ.

— Cât de tipic american, să te plângi de fum, a spus Obinze, şi ea nu şi-a putut da seama dacă o spusese că pe o mustrare.

— Sandvişul vine cu cartofi prăjiţi? l-a întrebat Ifemelu pe chelner.

— Da, doamnă.

— Aveţi cartofi adevăraţi?

— Puteţi repeta?

— Cartofii voştri sunt din cei congelaţi, de import, sau sunt tăiaţi şi prăjiţi chiar de voi?

— Sunt din cei congelaţi, de import, a spus chelnerul părând ofensat.

— Chestiile alea congelate au un gust oribil, a zis Ifemelu în timp ce chelnerul se îndepărta.

— Nu-i vine să creadă că ceri cartofi adevăraţi, a spus Obinze sec. Cartofii adevăraţi sunt retrograzi pentru el. Aminteşte-ţi că aceasta este lumea noii clase de mijloc. Nu am completat încă primul ciclu al prosperităţii ca să ne putem întoarce la începuturi, să bem lapte de la ugerul vacii.

De fiecare dată când o lăsa acasă, o săruta pe obraz, apropiindu-se uşor unul de celălalt, înainte ca ea să-şi ia rămas bun şi să coboare din maşină. În a cincea zi, când se întorceau împreună la ea, l-a întrebat:

— Ai prezervative la tine?

Pentru o clipă, el a tăcut.

— Nu, nu am prezervative la mine.

— Am cumpărat eu un pachet acum câteva zile.

— Ifem, de ce îmi spui asta?

— Eşti căsătorit şi ai un copil, iar între noi e multă dorinţă. Pe cine păcălim cu aceeaşi joc al întâlnirilor caste? Aşa că ar trebui să terminăm cu învârtitul în jurul cozii.

— Te ascunzi în spatele sarcasmului, a spus el.

— Vai, cât de elevat din partea ta.

Ifemelu era furioasă. Nu trecuse decât o săptămână de când îl revăzuse, dar era deja furioasă, furioasă pe el că o lăsa la apartament şi pleca acasă, la cealaltă viaţă a lui, la cea reală, şi că ea nu cunoştea amănuntele acelei vieţi, nu ştia în ce fel de pat doarme, din ce fel de farfurii mănâncă. De când începuse să-şi revadă trecutul, îşi imaginase o relaţie cu el, dar numai în linii estompate. Acum, confruntată cu realitatea lui, cu verigheta lui de argint, se temea că se va obişnui cu el sau că se va sufoca. Sau poate că deja se sufocase şi teama îi venea din această conştientizare.

— De ce nu m-ai sunat când te-ai întors? a întrebat el.

— Nu știu. Am vrut să-mi aranjez lucrurile mai întâi.

— Speram să te ajut eu să le aranjezi.

Ea a tăcut.

— Mai ești cu Blaine?

— Contează, pentru tine, un bărbat însurat? a spus ea, cu o ironie mult prea caustică, voia să fie relaxată, distantă, să aibă controlul.

— Pot intra puțin? Să vorbim?

— Nu, trebuie să lucrez pentru blog.

— Te rog, Ifem.

— OK, a oftat ea.

Obinze s-a așezat pe canapea și ea în fotoliu, cât mai departe de el. Brusc, s-a simțit terorizată că ar fi putut spune ceva ce ea nu voia să audă, așa că s-a grăbit să spună:

— Zemaye vrea să scrie un ghid la mișto pentru bărbații care vor să înșele. A povestit cum zilele trecute n-a putut da de iubitul ei, iar, când în cele din urmă a apărut, el i-a spus că îi căzuse telefonul în apă. Zemaye a zis că e cea mai folosită scuză, asta cu telefonul care a căzut în apă. Mi s-a părut amuzant. Eu n-am auzit-o niciodată. Așa că primul sfat din ghidul ei va fi să nu spui niciodată că ți-a căzut telefonul în apă.

— Nu simt că înșel pe nimeni, a spus el încet.

— Soția ta știe că ești aici? îl provoca. Mă întreb câți bărbați spun asta atunci când înșală. Ar spune cineva vreodată că simte că înșală?

El s-a ridicat cu mișcări calculate și Ifemelu s-a gândit că se va apropia de ea sau se va duce la toaletă, dar el s-a dus la ușă, a deschis-o și a plecat. Ifemelu a rămas cu privirea ațintită la ușă. A stat nemișcată o vreme, apoi s-a ridicat și a început să se plimbe prin cameră, incapabilă să se concentreze, întrebându-se dacă să-l sune, negociind cu ea însăși. S-a hotărât să nu-l sune, îi repugnau comportamentul, tăcerea, ipocrizia lui. Când peste câteva minute s-a auzit soneria, a ezitat înainte să deschidă.

I-a spus să intre. S-au așezat unul lângă celălalt pe canapea.

— Îmi pare rău că am plecat așa, a spus el. Nu am fost eu însumi de când te-ai întors și nu mi-a plăcut felul în care ai vorbit despre asta, ca și cum ar fi ceva banal. Nu este. Și cred că o știi și tu. Cred că ai spus acele lucruri doar pentru a mă răni și mai ales pentru că tu ești confuză. Știu că trebuie să fie greu pentru tine, că ne-am văzut, că am vorbit despre atâtea și, totodată, am evitat atâtea.

— Vorbești filozofic, a spus ea.

Părea stresat, cu maxilarul încleştat, şi acum ea îşi dorea nespus să îl sărute. Era adevărat că era un bărbat inteligent şi sigur pe sine, dar avea şi o anumită inocenţă, o încredere în sine lipsită de ego, o întoarcere în alt timp şi spaţiu, care ei i se păreau înduioşătoare.

— N-am spus nimic pentru că uneori sunt pur şi simplu atât de fericit să fiu cu tine, încât nu vreau să stric lucrurile, a spus el. Şi pentru că vreau să am ceva de spus, înainte de a spune orice.

— Mă masturbez gândindu-mă la tine, a zis ea.

El a privit-o uşor tulburat.

— Nu suntem doi oameni liberi care se curtează, Tavan, a spus ea. Nu putem nega atracţia dintre noi şi poate ar trebui să vorbim despre asta.

— Ştii că nu e vorba despre sex, a spus el. Niciodată n-a fost despre sex.

— Ştiu, a spus ea şi i-a luat mâna.

Între ei era o dorinţă imponderabilă, fluidă. S-a aplecat şi l-a sărutat, iar la început el i-a răspuns lent, dar apoi i-a ridicat bluza şi sutienul. Îşi amintea clar îmbrăţişarea lui fermă şi, totuşi, era ceva nou în atingerile lor, trupurile lor îşi aminteau şi nu îşi aminteau unul de celălalt. I-a atins cicatricea de pe piept. Întotdeauna expresia „a face dragoste” i se păruse puţin siropoasă, „a face sex” părea o descriere mai fidelă şi „a te fute” era mai excitant, dar, după aceea, întinsă lângă el, amândoi zâmbind, uneori râzând, cu trupul inundat de linişte, s-a gândit cât de potrivită era acea expresie. Până şi unghiile i se treziseră la viaţă, acele părţi ale corpului până atunci amorţite. Voia să-i spună: „N-a trecut săptămână fără să mă gândesc la tine”. Dar oare era adevărat? Cu siguranţă fuseseră săptămâni în care el dispăruse sub sedimentele noii vieţi, dar o simţea ca fiind ceva adevărat.

— Întotdeauna am văzut tavanul cu alţi bărbaţi, a zis ea.

El i-a zâmbit.

— Ştii ce-am simţit în tot acest timp? Că aştept să fiu fericit.

S-a ridicat să meargă la baie. Silueta lui solidă i s-a părut atât de atrăgătoare. Vedea în robusteţea sa un semn de tenacitate, putea învinge orice, nu era uşor de întors din drum. Când a venit înapoi, i-a spus că îi era foame, şi a găsit portocale în frigider şi le-a decojit şi le-au mâncat, aşezaţi unul lângă altul, iar apoi s-au întins înlănţuiţi, goi, un cerc perfect, şi ea a adormit şi nu a ştiut când el a plecat. S-a trezit şi era o dimineaţă întunecată şi ploioasă. Îi suna telefonul. Era Obinze.

— Ce faci? a întrebat el.

— Sunt cam ameţită. Nu ştiu exact ce s-a întâmplat ieri. M-ai sedus?

— Mă bucur că uşa ta se închide pe dinafară. Nu mi-ar fi plăcut să te trezesc ca să încui.

— Deci chiar m-ai sedus.

El a râs.

— Pot veni la tine?

— Da. Plouă îngrozitor.

— Serios? Aici nu plouă. Sunt în Lekki.

Asta i s-a părut incredibil de incitant, că la ea ploua şi la el nu, la doar câteva minute distanţă, aşa că a aşteptat cu nerăbdare, cu o încântare febrilă, să privească ploaia împreună.

Capitolul 53

Şi astfel au început pentru ea zile ameţitoare pline de clişee: îşi simţea întreaga fiinţă vie, inima îi bătea mai repede când el suna la uşă şi fiecare dimineaţă era ca un cadou. Râdea sau stătea picior peste picior, sau îşi legăna şoldurile uşor cu o acută conştientizare de sine. Cămaşa de noapte îi mirosea a parfumul lui, o aromă discretă de lemn şi citrice, şi evita să o spele cât putea de mult, iar după ce făceau dragoste, lăsa neatinsă adâncitura pernei, mica scobitură în care el îşi odihnise capul, ca pentru a-i păstra esenţa până data viitoare. Stăteau adeseori pe verandă şi priveau păunii de pe acoperişul casei abandonate, ţinându-se din când în când de mână, şi ea se gândea la data următoare şi la următoarea când o vor face din nou. Asta era dragostea, să aştepţi nerăbdător ziua de mâine. Oare se simţise aşa şi în adolescenţă? Emoţiile păreau absurde. Se agita când nu îi răspundea la SMS-uri imediat. Mintea îi era întunecată de gelozie faţă de trecutul lui. „Tu eşti marea mea iubire”, i-a spus el, şi ea l-a crezut, dar tot era geloasă pe femeile pe care el le iubise, chiar dacă în treacăt, femeile care îşi făcuseră loc în gândurile lui. Era geloasă chiar şi pe femeile care îl plăceau, imaginându-şi cât de multă atenţie primea aici în Lagos, atrăgător cum era, iar acum şi bogat. Prima oară când i l-a prezentat lui Zemaye, mlădioasa Zemaye în fusta ei strâmtă şi cu platforme înalte, şi-a înăbuşit gelozia pentru că a văzut în privirea alertă, admirativă a lui Zemaye privirea tuturor femeilor avide din Lagos. N-avea niciun motiv real de gelozie, Obinze nu făcea nimic să i-o alimenteze, devotamentul lui era palpabil, transparent. Era uimită cât de profund, cât de atent o asculta. Îşi amintea tot ce îi spunea ea. Nu i se mai întâmplase asta înainte, să fie ascultată, să fie cu adevărat auzită, astfel că el a devenit cu atât

mai important, de fiecare dată când îşi lua la revedere la telefon se simţea cuprinsă de panică. Era cu adevărat absurd. Dragostea lor adolescentină fusese mai puţin melodramatică. Sau poate că lucrurile stăteau astfel fiindcă circumstanţele erau diferite, iar acum asupra lor plana căsnicia de care el nu vorbea niciodată. Uneori spunea: „Nu pot veni duminică decât după-amiază târziu” sau „Trebuie să plec devreme astăzi”, iar ea ştia că era vorba de soţia lui, dar nu discutau despre asta. El nu deschidea discuţia, iar ea nu îşi dorea să o facă sau îşi spunea că nu vrea să o facă. O surprindea că ieşeau în văzul lumii la prânz şi la cină, la clubul lui unde ospătarul îi spunea „doamna”, poate presupunând că era soţia lui, că rămânea cu ea până după miezul nopţii şi nu intra niciodată la duş după ce făceau dragoste, că mergea acasă purtându-i atingerea şi mirosul. Era hotărât să acorde relaţiei lor cât mai multă demnitate, să pretindă că nu se ascundea, deşi bineînţeles că o făcea. Odată, în timp ce stăteau pe pat, îmbrăţişaţi în lumina incertă a amurgului, el i-a şoptit: „Pot rămâne peste noapte, mi-ar plăcea să rămân”. I-a spus un *nu* scurt. Nu voia să se obişnuiască să se trezească lângă el, nu şi-a dat voie să se gândească la motivul pentru care ar fi putut rămâne. Şi astfel, căsnicia lui a planat asupra lor nerostită, nesondată, până într-o seară când Ifemelu n-a avut chef să mănânce în oraş.

— Ai spaghete şi ceapă. Hai să-ţi gătesc, a spus el nerăbdător.

— Bine, dacă promiţi că nu o să mă doară stomacul.

— Mi-e dor să gătesc, a râs el. Acasă nu pot găti.

Iar în acea fracţiune de secundă, soţia lui a devenit un spectru întunecat în încăpere. Era palpabilă şi ameninţătoare cum nu fusese niciodată când el zicea: „Nu pot veni duminică decât după-amiază târziu” sau „Trebuie să plec devreme astăzi”. Ifemelu s-a îndepărtat de el şi şi-a deschis laptop-ul ca să-şi verifice blogul. Ceva a erupt în ea. Iar el a simţit efectul abrupt a ceea ce rostise, pentru că a venit şi s-a aşezat lângă ea.

— Lui Kosi nu i-a plăcut niciodată să gătesc. Are nişte concepţii rudimentare despre cum ar trebui să fie o soţie şi crede că dorinţa mea de a găti este o critică la adresa ei, ceea ce mi se pare stupid. Aşa că, de dragul liniştei, n-am mai gătit. Fac omlete, dar atât, şi amândoi ne prefacem că supa mea *onugbu* nu e mai bună decât a ei. Este multă falsitate în căsnicia mea, Ifem. M-am căsătorit cu ea într-o perioadă în care mă simţeam vulnerabil, aveam o viaţă foarte agitată pe atunci.

— Obinze, ai grijă de spaghete, te rog, i-a răspuns ea, fără să-l privească.

— Mă simt foarte responsabil pentru Kosi, dar asta e tot ce simt. Şi vreau

să știi asta.

A întors-o cu blândețe către el și păreau să mai fie și alte lucruri pe care voia să le spună, dar se aștepta ca ea să-l ajute să le rostească, și din cauza asta Ifemelu a simțit umbra unui alt resentiment. S-a întors din nou la laptop, sufocată de impulsul de a distruge, de a dărâma, de a arde.

— Mâine iau cina cu Tunde Razaq, a spus ea.

— De ce?

— Pentru că așa vreau.

— Zilele trecute ai spus că n-o s-o faci.

— Ce se întâmplă când mergi acasă și te bagi în pat lângă soția ta? Ce se întâmplă? a întrebat ea și i-a venit să plângă. Ceva se fisurase între ei. Cred că ar trebui să pleci, a spus.

— Nu.

— Obinze, te rog, pleacă.

Obinze a refuzat să plece și mai târziu i-a fost recunoscătoare că nu o făcuse. A gătit spaghetele, iar ea le-a plimbat prin farfurie, cu gâtul uscat, fără poftă de mâncare.

— N-am de gând să-ți cer nimic. Sunt o femeie în toată firea și știam în ce mă bag, a spus ea.

— Te rog nu spune asta, a zis el. Mă sperie. Mă face să mă simt dispensabil.

— Nu are legătură cu tine.

— Știu. Știu că doar așa poți găsi puțină demnitate în toată situația asta.

S-a uitat la el, dar până și calmul său a început să o irite.

— Te iubesc, Ifem. Ne iubim.

Avea lacrimi în ochi. A început și ea să plângă, un plâns neajutorat, și s-au ținut în brațe. Mai târziu, când stăteau împreună în pat, aerul era atât de neclintit și de mut, încât sunetul stomacului său părea asurzitor.

— Ăsta a fost stomacul meu sau al tău? a întrebat el în glumă.

— Bineînțeles că al tău.

— Îți amintești prima oară când am făcut dragoste? Te urcaseși cu picioarele pe mine. Îmi plăcea la nebunie când stăteai așa.

— Acum nu mai pot face asta. Sunt prea grasă. Te-aș omorî.

— Încetează.

Apoi el s-a ridicat și și-a tras pantalonii pe el, cu mișcări lente, ezitante.

— Nu pot veni mâine, Ifem. Trebuie să o duc pe fiica mea…

— E OK, l-a întrerupt ea.

— Vineri merg la Abuja, a spus el.

— Da, mi-ai zis.

Ifemelu încerca să alunge senzația unui abandon iminent, avea s-o copleșească imediat după ce el a plecat și a auzit ușa închizându-se.

— Vino cu mine, a spus el.

— Poftim?

— Vino cu mine la Abuja. Am doar două întâlniri și putem rămâne peste weekend. O să ne prindă bine să mergem într-un alt loc, să vorbim. Iar tu n-ai fost niciodată în Abuja. Pot să rezerv două camere la hotel, dacă vrei. Spune da. Te rog.

— Da.

Nu își permisese niciodată să facă așa ceva înainte, dar, după ce el a plecat, s-a uitat pe Facebook la fotografiile lui Kosi. Era de o frumusețe uluitoare, cu pometi perfecți, piele perfectă, siluetă perfectă. Când a văzut o fotografie dintr-un unghi nereușit, a privit-o îndelung, cu o plăcere răutăcioasă.

•

Era la coafor când a primit SMS-ul lui: *Îmi pare rău, Ifem, dar cred că ar trebui să merg singur la Abuja. Am nevoie de timp să-mi pun ordine în gânduri. Te iubesc.* A privit acele cuvinte și, cu degetele tremurânde, i-a răspuns cu doar două cuvinte: *Lașul dracului*. Apoi s-a întors către fata care îi împletea părul.

— Ai de gând să-mi usuci părul cu peria aia? Cred că glumești. Pe voi chiar nu vă duce capul?

— Mătușico, îmi cer scuze, a zis nedumerită fata care îi împletea părul, dar pe asta am folosit-o mereu.

Când Ifemelu a intrat cu mașina în complexul rezidențial, Range Rover-ul lui Obinze era parcat în fața apartamentului ei. Au urcat împreună.

— Ifem, te rog, vreau să înțelegi. Cred că am ars niște etape și vreau să îmi iau puțin timp ca să pun lucrurile în perspectivă.

— Am ars niște etape, a repetat ea. Cât de banal! Atipic pentru tine.

— Tu ești cea pe care o iubesc. Nimic nu poate schimba asta. Dar mă simt responsabil pentru ceea ce am de făcut.

S-a îndepărtat de el, de vocea lui răgușită, de banalitatea nebuloasă a cuvintelor lui. Ce însemna „responsabil pentru ceea ce am de făcut”? Însemna că voia să se vadă în continuare cu ea, dar să rămână căsătorit? Însemna că nu se mai putea vedea cu ea? O spunea clar când voia, dar iată-l acum, ascuns în

spatele unor cuvinte străvezii.

— Ce vrei spui? l-a întrebat. Ce încerci să îmi spui?

Când el a rămas tăcut, a zis:

— Du-te dracu'.

S-a dus în dormitor şi a încuiat uşa. De la fereastra dormitorului, a privit Range Rover-ul dispărând după colţ.

Capitolul 54

Abuja avea spaţii deschise, drumuri largi, ordine, venind din Lagos rămâneai uluit de geometria spaţiilor. Mirosea a putere, aici cu toţii se măsurau din priviri întrebându-se cât de important era celălalt. Mirosea a bani, bani făcuţi uşor, bani schimbaţi uşor. Duhnea şi a sex. Chidi, prietenul lui Obinze, spunea că nu umbla după femei în Abuja fiindcă nu voia să calce pe bătături vreun ministru sau senator. Fiecare tânără atrăgătoare era aici misterios de suspectă. Abuja era mai conservator decât Lagosul, spunea Chidi, pentru că era mai musulman decât Lagosul, iar la petreceri femeile nu purtau haine provocatoare şi, cu toate astea, poţi cumpăra şi vinde sex mult mai uşor aici. În Abuja, Obinze fusese pe punctul de a o înşela pe Kosi, nu cu vreuna dintre fetele stridente cu lentile de contact colorate şi coafuri împletite debordant care îi făceau neîncetat avansuri, ci cu o femeie de vârstă mijlocie care purta un caftan, aşezată lângă el la barul hotelului, care i-a spus „Ştiu că eşti plictisit". Părea dornică de o nesăbuinţă, poate era o soţie reprimată şi frustrată care evadase în acea noapte.

Pentru un moment, dorinţa, o dorinţă brută, clocotitoare, l-a copleşit, dar s-a gândit cât de plictisit va fi după aceea, cât de nerăbdător să o vadă plecată din camera de hotel, şi totul a părut un efort inutil.

Avea să încheie noaptea cu unul dintre numeroşii bărbaţi din Abuja care duceau vieţi terne şi onctuoase în hoteluri şi cazări temporare, ploconindu-se şi curtându-i pe oamenii cu relaţii pentru a face rost de un contract sau pentru a fi plătiţi pentru un contract. La ultima călătorie a lui Obinze în Abuja, un astfel de bărbat, pe care de-abia îl cunoscuse, se uitase pentru o vreme la două tinere din celălalt capăt al barului şi apoi îl întrebase nonşalant: „Ai un prezervativ în plus?", iar el îi răspunsese scurt că nu.

Acum, aşezat la o masă imaculată din Protea Asokoro, aşteptându-l pe Edusco, omul de afaceri care voia să-i cumpere terenul, şi-a imaginat-o pe Ifemelu lângă el şi s-a întrebat cum i s-ar fi părut Abuja. Poate i-ar fi

displăcut ariditatea, poate că nu. Era dificil să o citeşti. Odată, luând cina împreună într-un restaurant din Victoria Island, cu ospătari sumbri care mişunau în apropiere, păruse distantă, cu ochii aţintiţi asupra peretelui din spatele lui, şi el se temuse că era supărată de ceva.

— La ce te gândeşti? o întrebase.

— Mă gândesc cum toate tablourile din Lagos sunt mereu strâmbe, spusese ea.

El râsese şi se gândise cum ea îl făcea să fie altfel decât toate celelalte femei: amuzat, spontan, viu. Mai târziu, când plecau din restaurant, o privise cum ocolea agilă toate bălţile de pe trotuar şi şi-a dorit să netezească pentru ea toate drumurile din Lagos.

Se simţea extenuat: se gândea că luase decizia corectă de a nu veni în Abuja cu ea, fiindcă avea nevoie să-şi pună ordine în gânduri, dar în secunda următoare se învinovăţea pentru asta. Poate că o îndepărtase. O sunase de multe ori, îi trimisese mesaje întrebând-o dacă puteau vorbi, dar ea îl ignorase, ceea ce era probabil mai bine, pentru că n-ar fi ştiut ce să-i spună dacă ar fi vorbit.

Edusco sosise. Îl auzea vorbind tare la telefon în holul restaurantului. Obinze nu îl cunoştea prea bine, mai făcuseră afaceri o singură dată, când i-l prezentase un prieten comun, dar îi admira pe cei ca el, care nu cunoşteau niciun Om Important, care nu aveau conexiuni şi care făcuseră bani într-un fel care nu sfida logica simplă a capitalismului. Edusco făcuse doar şcoala primară înainte să-şi înceapă ucenicia în comerţ, începuse cu o tarabă în Onitsha, iar acum deţinea a doua cea mai mare companie de transport din ţară. A intrat în restaurant, păşind apăsat, cu burta înainte, vorbind tare într-o engleză îngrozitoare, nici nu-i trecea prin minte să se îndoiască de sine.

— Uite ce e, frate, a spus Edusco mai târziu, în timp ce discutau preţul pentru teren. Nu o să-l vinzi la banii ăştia, nimeni nu va cumpăra. *Ife esika kita*. Recesiunea muşcă din toţi.

— Frate, bagă mâna puţin mai adânc în buzunar, aici vorbim despre pământ în Maitama, nu în satul tău, a spus Obinze.

— Ai burta plină. Ce mai vrei? Vezi tu, asta e problema cu voi, igbo. N-o daţi frăţeşte. De-asta îmi plac mie yoruba, au grijă unul de altul. Ştii că zilele trecute am mers la Biroul de Venituri Interne şi am văzut un tip de acolo, un igbo, i-am văzut numele şi am vorbit cu el în igbo, şi el nici măcar nu mi-a răspuns? Un hausa vorbeşte hausa cu seamănul său. Un yoruba, oriunde vede un alt yoruba, vorbeşte yoruba. Dar un igbo vorbeşte în engleză cu un alt

igbo. Mă și mir că tu îmi vorbești în igbo.

— E adevărat, a spus Obinze. E trist, dar aceasta e moștenirea unui popor învins. Am pierdut războiul în Biafra și am învățat să ne fie rușine.

— E doar egoism! a răspuns Edusco, neinteresat de intelectualizările lui Obinze. Un yoruba e mereu gata să își ajute fratele, dar voi igbo? *I ga-asikwa*. Uită-te la tine, îmi dai prețul ăsta.

— OK, Edusco, nu-l vrei gratis? Stai să-ți aduc actul de proprietate și să ți-l dau chiar acum.

Edusco a râs. Edusco îl plăcea, își putea da seama de asta, și-l imagina vorbind despre el într-o adunare cu alți igbo care reușiseră în viață, bărbați descurcăreți și întreprinzători, care jonglau cu afaceri imense și își întrețineau familiile extrem de extinse. Obinze *ma ife*, și l-a imaginat pe Edusco spunând. *Obinze nu e ca toți băieții ăștia cu bani. Ăsta nu-i prost.*

Obinze s-a uitat la sticla lui aproape goală de Gulder. Era ciudat cât de lipsit de strălucire era totul fără Ifemelu, chiar și gustul berii preferate era diferit. Ar fi trebuit să o ia cu el în Abuja. Era stupid să pretindă că avea nevoie de timp pentru a reflecta la câteva lucruri când tot ce făcea era să se ascundă de un adevăr pe care deja îl știa. Îi spusese că e laș și, într-adevăr, exista o lașitate în teama lui de haos, de perturbare a unei existențe pe care nici măcar nu și-o dorea: viața alături de Kosi, acea a doua piele care nu îi venise niciodată bine.

— OK, Edusco, a zis Obinze, simțindu-se brusc sleit. Nu e ca și cum aș putea trăi de pe urma acestui teren dacă nu-l vând.

— Vrei să spui că ești de acord cu prețul meu?

Edusco părea uluit.

— Da, a zis Obinze.

După ce Edusco a plecat, Obinze a sunat-o pe Ifemelu din nou și din nou, dar ea nu i-a răspuns. Poate că își setase telefonul pe mut și mânca la masa din sufragerie, îmbrăcată cu acel tricou roz pe care îl purta atât de des, cu o mică gaură la gât și cu HEARTBREAKER CAFÉ scris pe piept, cu sfârcurile încadrând cuvintele ca niște ghilimele. Gândul la tricoul ei roz l-a excitat. Sau poate că Ifemelu citea în pat, cu halatul ei *abada* acoperind-o ca o pătură, purtând boxeri bărbătești negri și nimic altceva. Purta doar boxeri bărbătești negri, lenjeria de damă o amuza. O dată, după ce ea își rostogolise de pe șolduri o astfel de pereche de boxeri bărbătești și o aruncase pe podea, el o ridicase și se uitase la crusta lăptoasă, iar ea râsese spunând:

— Vrei să-i miroși? N-am înțeles niciodată toată treaba asta cu mirositul

chiloților.

Sau poate că era la laptop, lucrând pentru blog. Sau în oraș cu Ranyinudo. Sau la telefon cu Dike. Sau poate cu vreun bărbat în sufragerie, povestindu-i despre Graham Greene. Stomacul i s-a urcat în gât la gândul că ea ar fi fost cu altcineva. Bineînțeles că nu era cu altcineva, nu atât de repede. Totuși, avea o încăpățânare imprevizibilă, ar fi putut-o face doar pentru a-l răni. Când i-a spus, în acea primă zi, „Întotdeauna am văzut tavanul cu alți bărbați”, s-a întrebat câți fuseseră. A vrut să o întrebe, dar nu a făcut-o, fiindcă se temea că îi va spune adevărul și se temea că asta-l va chinui mereu. Ea știa, bineînțeles, că el o iubea, dar se întreba dacă știa cât de mult îl consuma, cum fiecare zi îi era infectată de ea, afectată de ea, și cum îi domina chiar și somnul.

— Kimberly își adoră soțul, și soțul ei se adoră pe sine. Ar trebui să-l părăsească, dar n-o va face niciodată, spusese ea o dată, despre femeia pentru care lucrase în America, femeia cu *obi ocha*.

Cuvintele ei fuseseră ușoare, benigne, și totuși el detectase în ele veninul altor înțelesuri.

Când îi povestise despre viața ei din America, ascultase cu o captivare vecină cu disperarea. Voia să facă parte din tot ce făcuse ea, să cunoască fiecare emoție pe care o simțise.

— Chestia cu relațiile interculturale este că-ți pierzi atât de mult timp cu explicațiile, îi spusese ea o dată. Eu și foștii mei iubiți pierdeam foarte mult timp cu explicațiile. Câteodată mă întreb dacă nu cumva, dacă am fi provenit din același loc, n-am fi avut ce să ne spunem. Iar lui îi făcuse plăcere să audă așa ceva, fiindcă asta conferise relației lor o anumită profunzime, lipsa noutății triviale. Proveneau din același loc și tot aveau multe să își spună.

— Îmi place America, spusese ea o dată, când vorbeau despre politica americană. Este de fapt singurul loc unde aș putea trăi în afară de Nigeria. Dar, într-o zi, vorbeam cu câțiva prieteni ai lui Blaine despre copii și mi-am dat seama că dacă vreodată voi avea copii, nu vreau ca ei să aibă o copilărie americană. Nu vreau să le spună „Bună” adulților, vreau să spună „Bună dimineața” și „Bună seara”. Nu vreau să bălmăjească „În regulă” când cineva le spune „Ce faci?” Sau să ridice cinci degete când sunt întrebați ce vârstă au. Vreau să spună „Sunt bine, mulțumesc” și „Am cinci ani”. Nu vreau un copil care se hrănește cu laude și așteaptă să primească câte o stea pentru fiecare efort și le răspunde adulților de dragul exprimării de sine. E atât de îngrozitor de conservator? Prietenii lui Blaine au spus că da, iar pentru ei „conservator” este cea mai groaznică insultă.

El râsese, dorindu-şi să fi fost acolo cu cei „câţiva prieteni”, şi îşi dorise ca acel copil imaginar să fie al lui, acel copil conservator bine-crescut. Îi spusese:

— Fiica ta va împlini 18 ani şi îşi va vopsi părul mov.

Şi ea răspunsese:

— Da, dar până atunci o voi fi dat deja afară din casă.

Pe aeroportul din Abuja, la întoarcerea în Lagos, s-a gândit să meargă mai bine către terminalul de plecări internaţionale, să-şi cumpere bilet către o destinaţie improbabilă, cum ar fi Malabo. Apoi a simţit un uşor dispreţ de sine, pentru că nu avea, bineînţeles, să o facă; în schimb, avea să facă ce se aştepta de la el să facă. Se îmbarca în zborul către Lagos când a sunat Kosi.

— Decolezi la timp? Nu uita că îl scoatem în oraş pe Nigel de ziua lui, a zis ea.

— Bineînţeles că n-am uitat.

O pauză la celălalt capăt al firului. Obinze o repezise.

— Îmi pare rău, a spus. Am o durere ciudată de cap.

— Dragul meu, *ndo*. Ştiu că eşti obosit, a zis ea. Ne vedem în curând.

A închis şi s-a gândit la ziua când fetiţa lor, Buchi cea cu părul cârlionţat, se născuse la spitalul Woodlands din Houston, cum Kosi s-a întors către el, în timp ce Obinze se chinuia să-şi pună mănuşile de latex, şi i-a spus, cerându-şi cumva scuze: „Dragul meu, data viitoare o să fie băiat”. Fusese şocat. Îşi dăduse seama că ea nu îl cunoştea. Nu îl cunoştea absolut deloc. Nu ştia că sexului copilului nu conta pentru el. Şi a simţit un uşor dispreţ faţă de ea, pentru că îşi dorea un băiat fiindcă trebuia să îşi dorească un băiat şi pentru că era în stare să spună, după ce de-abia adusese pe lume primul lor copil: „Data viitoare o să fie băiat”. Poate că ar fi trebuit să vorbească mai mult cu ea despre bebeluşul pe care îl aşteptau şi despre toate celelalte lucruri, fiindcă, deşi împărtăşeau sunete plăcute şi tăceri confortabile şi erau buni prieteni, nu vorbeau cu adevărat. Dar el nu încercase niciodată pentru că întrebările lui despre viaţă erau cu totul altele decât ale ei.

A ştiut asta de la început, o simţise încă de prima dacă când stătuseră de vorbă, după ce un prieten le făcuse cunoştinţă la o nuntă. Ea era într-o rochie de domnişoară de onoare din satin fuchsia, cu un decolteu generos care-i dezvăluia un bust de la care el nu-şi putea lua ochii, iar cineva ţinea un discurs, descriind-o pe mireasă ca pe o „femeie plină de virtute”, la care Kosi încuviinţase din cap cu înflăcărare şi îi şoptise: „E într-adevăr o femeie plină de virtute”. Îl surprinsese că ea putea folosi cuvântul „virtute” fără cea mai

mică urmă de ironie, ca în articolele prost scrise din secțiunea pentru femei a ziarelor de weekend. *Soția ministrului este o gospodină plină de virtute*. Totuși, o dorise, o vânase cu o voință acerbă. Nu văzuse niciodată o femeie cu un unghi atât de perfect al pomeților, care îi făcea întregul chip să pară atât de viu, atât de arhitectural. Pe de altă parte, era recent îmbogățit și recent dezorientat: azi era falit și stătea în apartamentul verișoarei sale, iar mâine avea milioane de naira în cont. Kosi a devenit o bornă a acelei realități. Dacă ar fi putut fi cu ea, atât de extraordinar de frumoasă și totuși atât de comună și previzibilă, și domestică, și devotată, atunci poate că viața ar fi început să pară într-adevăr că-i aparține. Ea s-a mutat la el din apartamentul în care stătea cu o prietenă și și-a aranjat sticluțele de parfum pe comodă, arome citrice, pe care a ajuns să le asocieze cu acasă, și stătea în BMW-ul lui ca și cum ar fi fost dintotdeauna al lui și sugera vacanțe în străinătate, ca și cum lui îi fusese dintotdeauna la îndemână să călătorească, iar când făceau duș împreună, îl freca bine de tot cu un burete aspru, până ce Obinze se simțea renăscut. Până când a ajuns să se simtă stăpân pe noua lui viață. Ea nu îi împărtășea pasiunile, era o persoană prozaică și nu citea, era mai degrabă mulțumită decât curioasă în privința lumii, și totuși îi era recunoscător, se simțea norocos să fie cu ea. Apoi, ea i-a spus că rudele ei o tot întreabă ce intenții avea.

— Mă întreabă toți continuu, a zis și a subliniat „toți”, pentru a se exclude din zarva maritală.

Și-a dat seama și i-a displăcut manipularea ei. Totuși, s-a căsătorit cu ea. Oricum locuiau împreună și nu era nefericit, așa că și-a imaginat că soția lui va dobândi, cu timpul, o anumită consistență. După patru ani, asta nu se întâmplase decât fizic, într-un fel care lui i se părea că o făcea și mai frumoasă, mai proaspătă, cu șolduri și sâni mai conturați, ca o plantă de apartament bine udată.

•

Pe Obinze l-a amuzat că Nigel hotărâse să se mute în Nigeria, în loc să vină doar de fiecare dată când Obinze avea nevoie să-l prezinte pe managerul general alb. Banii nu erau puțini, Nigel putea acum să ducă în Essex genul de viață pe care nu și-ar fi putut-o imagina înainte, dar ei voia să locuiască în Lagos, cel puțin pentru o vreme. Și astfel a început așteptarea amuzată a lui Obinze ca Nigel să se sature de supă de piper și cluburi de noapte și de băute în coșmelиile de pe Kuramo Beach. Dar Nigel nu pleca nicăieri, locuia în apartamentul său din Ikoyi cu o menajeră și câinele lui. Nu mai spunea

„Lagos e un oraş atât de fermecător” şi se plângea mai vocal de trafic şi până la urmă încetase să se mai smiorcăie după fosta iubită, o fată din Benuie frumoasă şi prefăcută, care îl părăsise pentru un om de afaceri înstărit din Liban.

— Individul e complet chel, îi zisese Nigel lui Obinze.

— Problema cu tine, prietene, este că iubeşti prea uşor şi prea mult. Se vedea de la o poştă că fata aia e falsă şi că e permanent în căutarea unei partide mai bune, îi spusese Obinze.

— Nu spune „partide mai bune” pe tonul ăsta, prietene! îi răspunsese Nigel.

Acum o întâlnise pe Ulrike, o femeie cu faţă îngustă şi colţuroasă şi cu un trup de băieţandru, care lucra la o ambasadă şi părea hotărâtă să îşi croiască drum prin diplomaţia nigeriană. La cină, şi-a şters tacâmurile cu şervetul înainte să mănânce.

— În ţara ta nu faci asta, nu-i aşa? a întrebat-o Obinze sec.

Nigel l-a săgetat uluit cu privirea.

— Ba chiar o fac, a spus Ulrike, privindu-l fix pe Obinze.

Kosi l-a bătut cu mâna pe coapsă, ca să-l potolească, ceea ce l-a scos din sărite. Şi Nigel îl scotea din sărite, vorbind dintr-odată despre locuinţele urbane pe care Obinze plănuia să le construiască şi despre cât de interesant era proiectul noului arhitect. O încercare timidă de a pune punct conversaţiei lui Obinze cu Ulrike.

— Planul interior e fantastic, m-a dus cu gândul la unele dintre fotografiile acelor mansarde luxoase din New York.

— Nigel, nu voi folosi acel proiect. Bucătăria deschisă nu funcţionează pentru nigerieni, şi noi ne adresăm nigerienilor pentru că vrem să vindem, nu să închiriem. Bucătăriile deschise sunt pentru expaţi, iar expaţii nu cumpără proprietăţi aici.

Îi spusese deja lui Nigel de mai multe ori că mâncarea nigeriană nu e deloc estetică, cu toate sosurile şi condimentele ei, şi că nigerienii preferă să etaleze produsul final, nu procesul.

— Gata cu discuţiile despre muncă! a zis Kosi ciripitoare. Ulrike, ai gustat vreo mâncare nigeriană?

Obinze s-a ridicat brusc şi s-a dus la baie. A sunat-o pe Ifemelu şi a simţit cum îl cuprinde o furie incontrolabilă că ea continua să nu-i răspundă. A învinuit-o. A învinuit-o pentru că îl transformase într-o persoană care nu-şi putea controla sentimentele.

— Ce s-a întâmplat, prietene? a spus Nigel intrând în baie. Obrajii îi erau aprinşi, ca de fiecare dată când bea alcool.

Obinze stătea lângă chiuvetă cu telefonul în mână, simţindu-se din nou stors de energie. Voia să îi spună lui Nigel, era poate unicul prieten în care avea încredere totală, dar Nigel o plăcea pe Kosi. „E femeie în toată puterea cuvântului, prietene”, îi spusese el odată, iar în privirea lui văzuse dorul tandru şi îndurerat al unui bărbat pentru ceea ce îi era inaccesibil. Nigel l-ar fi ascultat, dar nu l-ar fi înţeles.

— Îmi cer scuze, nu ar fi trebuit să fiu nepoliticos cu Ulrike, a zis Obinze. Sunt doar obosit. Cred că mă doboară malaria.

În acea noapte, Kosi s-a băgat în pat lângă el, oferindu-i-se. Nu era dorinţă în felul în care îl mângâia pe piept şi îşi cobora mâna până la penis, ci o dăruire solemnă. Cu câteva luni în urmă, spusese că voia să înceapă serios „să încerce pentru un fiu”, nu spusese „să încerce pentru un al doilea copil”, spusese „să încerce pentru un fiu”, şi acesta era genul de lucru pe care îl învăţa la biserică. *Cuvântul rostit are putere. Revendică-ţi miracolul.* Îşi amintea cum, după ce încercaseră câteva luni să rămână însărcinată prima dată, începuse să spună cu o justeţe posomorâtă: „Toate prietenele mele care au avut o viaţă grea sunt însărcinate”.

După ce s-a născut Buchi, Obinze acceptase o slujbă de mulţumire la biserica lui Kosi, o sală ticsită de oameni îmbrăcaţi de gală, oameni care erau prietenii lui Kosi, din acelaşi aluat ca ea. Şi îi considerase o mare de brute banale, nişte brute banale aplaudând şi legănându-se, toate docile şi placide în faţa pastorului în haine de firmă.

— Ce s-a întâmplat, dragul meu? a întrebat Kosi, când el a rămas flasc în mâna ei. Te simţi bine?

— Sunt doar obosit.

Îşi acoperise părul cu o plasă neagră, iar pe faţă îşi aplicase o cremă mentolată care lui îi plăcuse mereu. S-a întors cu spatele la ea. Se întorcea cu spatele din prima zi în care o sărutase pe Ifemelu. Nu ar fi trebuit să le compare, dar o făcea. Ifemelu îi cerea lucruri. Spunea „Nu, nu termina încă, te omor dacă termini” sau „Nu, iubitule, nu te mişca”, şi apoi se mişca ritmul în ei, iar când în sfârşit se arcuia şi lăsa să-i scape un ţipăt ascuţit, el se simţea împlinit că o satisfăcuse. Se aştepta să fie satisfăcută, dar Kosi, nu. Kosi îi primea întotdeauna atingerile complezentă, iar uneori Obinze şi-l imagina pe pastorul ei spunându-i că o soţie trebuie să facă sex cu soţul ei, chiar dacă n-are chef, altfel soţul va găsi mângâiere în braţele vreunei Izabele.

— Sper că nu te îmbolnăveşti, a zis ea.

— Sunt OK.

În mod normal, ar fi luat-o în braţe, masându-i uşor spatele până când ea ar fi adormit. Dar acum nu se simţea în stare să o facă. În ultimele săptămâni încercase de multe ori să-i spună despre Ifemelu, dar ceva îl oprise. Ce i-ar fi putut spune? Ar fi sunat ca într-un film prost. Sunt îndrăgostit de altă femeie. Am pe altcineva. Te părăsesc. Părea bizar că aceste cuvinte ar putea fi rostite în afara unui film sau a paginilor unei cărţi. Kosi l-a luat în braţe. S-a desprins uşor şi a mormăit ceva despre cum îl supăra stomacul, şi s-a dus la toaletă. Ea pusese pe bazinul de la toaletă un nou potpuriu, un amestec de frunze şi seminţe uscate într-un bol mov. Aroma prea puternică de lavandă l-a sufocat. A golit bolul în toaletă şi a simţit instantaneu cum îl cuprind remuşcările. Intenţiile ei fuseseră bune. Până la urmă, nu ştia că aroma prea puternică de lavandă îi va displăcea atât de mult.

— Ifemelu e în oraş. Am băut ceva cu ea, i-a spus când a venit acasă, prima oară când s-a întâlnit cu Ifemelu la Jazzhole.

— A, iubita ta din studenţie, zisese Kosi, cu o indiferenţă atât de pregnantă încât el nu o crezuse întru totul.

De ce îi spusese? Poate fiindcă bănuise chiar de atunci cât de puternice îi erau sentimentele şi voia să o pregătească, să îi spună în etape. Dar cum putea să nu observe că el se schimbase? Cum putea să nu-i citească pe chip? Sau în faptul că petrecea atât de mult timp singur în birou şi că ieşea atât de mult în oraş, şi că se întorcea atât de târziu? Sperase, în mod egoist, că toate acestea ar fi putut-o îndepărta, ar fi putut-o provoca. Dar ea încuviinţa mereu dând din cap, superficial şi ascultător, când el îi spunea că fusese la club. Sau la Okwudiba. O dată, îi zisese că încă se zbătea să încheie acel contract dificil cu noii proprietari arabi ai Megatelului, şi spusese „contract” nonşalant, ca şi cum ea ştia deja despre ce era vorba, şi Kosi scosese nişte sunete vagi, încurajatoare. Dar el nici măcar nu era implicat în afacerea cu Megatel.

•

A doua zi dimineaţă s-a trezit obosit, cu mintea sufocată de o mare tristeţe. Kosi se trezise deja şi îşi făcuse baie, acum stătea în faţa măsuţei ei de toaletă, plină de creme şi poţiuni atât de atent aranjate încât uneori îşi imagina că îşi strecoară mâinile sub măsuţă şi o răstoarnă, doar ca să vadă cum s-ar împrăştia toate.

— Nu mi-ai mai făcut omletă de mult, Zet, a zis ea, apropiindu-se să îl sărute când a văzut că s-a trezit.

Așa că i-a făcut omletă și s-a jucat cu Buchi în sufragerie, iar după ce fetița a adormit, a citit ziarele, cu mintea încă învăluită în acea tristețe. Ifemelu tot nu-i răspundea la telefon. A urcat la etaj, în dormitor. Kosi făcea curățenie într-un dulap. O grămadă de pantofi, cu tocuri și barete, zăcea pe podea. Obinze s-a oprit în ușă și a spus încet:

— Nu sunt fericit, Kosi. Iubesc pe altcineva. Vreau să divorțez. Voi avea grijă ca ție și lui Buchi să nu vă lipsească nimic.

— Poftim? Ea s-a întors și l-a privit cu ochi goi.

— Sunt nefericit. Sunt îndrăgostit de altcineva. Voi avea grijă de voi…

Nu plănuise să o spună așa, dar nici nu se gândise ce să spună. Ea și-a ridicat mâna, cu palma deschisă către el, pentru a-l face să se oprească din vorbit. Taci, spunea mâna ei. Taci. Și l-a iritat că nu voia să știe mai multe. Palma ei era palidă, aproape diafană, și îi putea vedea întretăierea albăstruie a venelor. Kosi și-a coborât mâna. Apoi, lent, a căzut în genunchi. Era o mișcare ușoară pentru ea, fiindcă o făcea adesea când se ruga, în camera cu televizorul, cu menajera și dădaca sau oricine altcineva era în preajmă.

— Buchi, șșt, spunea ea printre cuvintele rugăciunii, în timp ce Buchi își continua gânguritul de copil și chițăia mereu la final, cu o voce înaltă ca de oboi: „Amin!”

Când Buchi spunea „Amin!” cu acea delectare, cu acel elan, Obinze se temea că va ajunge o femeie care, prin acel cuvânt, „amin”, va strivi întrebările pe care voia să le pună lumii. Iar acum Kosi căzuse în genunchi în fața lui, și el nu voia să înțeleagă ce face.

— Obinze, avem o familie, a zis Kosi. Avem un copil. Are nevoie de tine. Eu am nevoie de tine. Trebuie să păstrăm această familie unită.

Îl implora să nu plece, iar el își dorea să fi fost mai degrabă furioasă.

— Kosi, iubesc o altă femeie. Urăsc să te rănesc astfel și…

— Nu e vorba despre o altă femeie, Obinze, a spus Kosi, ridicându-se în picioare, cu vocea și privirea oțelite. E vorba despre a păstra această familie unită! Ai făcut un jurământ în fața lui Dumnezeu. Eu am făcut un jurământ în fața lui Dumnezeu. Sunt o soție bună. Avem o căsnicie. Crezi că poți pur și simplu să distrugi această familie pentru că fosta ta iubită s-a întors în oraș? Știi ce înseamnă să fii un tată responsabil? Ai o responsabilitate față de copilul ăsta! Ceea ce faci astăzi îi poate distruge viața! Și totul pentru că fosta ta iubită s-a întors din America? Pentru că ai făcut sex acrobatic care ți-a amintit de studenție?

Obinze a făcut un pas înapoi. Deci știa. S-a dus în biroul lui și a încuiat

ușa. O detesta pe Kosi, pentru că știuse în tot acel timp și se prefăcuse că nu știe, dar și pentru mâzga de umilință care-i strângea acum stomacul. Ținuse un secret care nici măcar nu era secret. Îl apăsa o vină groasă, stratificată, vină nu doar pentru că își dorea acum să o părăsească pe Kosi, ci și pentru că se căsătorise cu ea de la bun început. Nu putea să o ia de nevastă, știind prea bine că nu ar fi trebuit, și acum, când aveau un copil, s-o părăsească. Ea era hotărâtă să rămână căsătorită, măcar atât îi datora, să rămână căsătoriți. L-a cuprins panica la gândul de a rămâne căsătoriți; fără Ifemelu, viitorul se contura ca o monotonie nesfârșită și amară. Apoi și-a spus că se comportă ridicol și teatral. Trebuia să se gândească la fiica lui. Și, totuși, când s-a rotit în scaun să caute o carte în bibliotecă, s-a simțit ca și cum deja plecase.

•

Pentru că se retrăsese în birou și dormise pe canapea, fiindcă nu își mai spuseseră niciun alt cuvânt, s-a gândit că a doua zi Kosi nu-și va dori să meargă la botezul copilului lui Ahmed, prietenul lui. Dar în acea dimineață, Kosi a pregătit, pe patul lor, fusta ei lungă de dantelă albastră, caftanul lui albastru senegalez și, între ele, rochița înfoiată de catifea albastră a lui Buchi. Nu mai făcuse asta niciodată, să asorteze hainele întregii familii. Când a coborât, a văzut că făcuse clătite, din acelea pufoase, care îi plăceau lui, și le așezase pe masă la micul dejun. Buchi vărsase niște Ovaltine pe masă.

— Mă tot sună în ultima vreme Hezekiah, a zis Kosi visătoare despre vărul lui din Awka, care suna doar când voia bani. Mi-a scris să-mi spună că nu dă de tine. Nu știu de ce se preface că nu știe că îi ignori apelurile.

Ce ciudat să spună tocmai ea asta, să vorbească despre prefăcătoria lui Hezekiah, în timp ce ea însăși se prefăcea; i-a pus cubulețe de ananas proaspăt pe farfurie, ca și cum nu se întâmplase nimic cu o seară înainte.

— Dar ar trebui să faci ceva pentru ei, oricât de puțin, altfel nu te va lăsa în pace, a zis ea.

„A face ceva pentru el” însemna să îi dea bani și, brusc, Obinze a urât obiceiul celor de descendență igbo de a recurge de fiecare dată când vorbeau despre bani la eufemisme, la referințe indirecte, la ocolișuri, în loc de cereri oneste. Găsește ceva pentru unul. Fă ceva pentru altul. Îl scotea din minți. I se părea o lașitate, mai ales pentru un popor altfel usturător de direct. *Lașul dracului*, îi spusese Ifemelu. Era o lașitate chiar și în mesajele și telefoanele pe care i le dădea, știind că nu-i va răspunde; s-ar fi putut duce la ușa ei, chiar dacă ea nu i-ar fi spus altceva decât să plece. Și era o lașitate în faptul că nu îi spunea din nou lui Kosi că voia să divorțeze, în faptul că accepta comoditatea

refuzului lui Kosi. Ea a luat o felie de ananas din farfuria lui și a mâncat-o. Era sigură pe ea, concentrată, calmă.

— Ține-l pe tati de mână, i-a spus ea lui Buchi când au ajuns la Ahmed în acea după-amiază.

Voia să reinstaureze normalitatea prin pură voință. Voia să păstreze o căsnicie prin pură voință. Avea în mână un cadou ambalat în hârtie argintie, pentru copilul lui Ahmed. În mașină, îi spusese ce era, dar el deja uitase. Grădina verde și îngrijită era plină de baldachine și mese și, în spate, se întrezărea promisiunea unei piscine. O formație cânta live. Doi clovni alergau de colo-colo. Copiii dansau și țipau.

— E aceeași formație pe care am avut-o și noi la petrecerea lui Buchi, a șoptit Kosi.

Ea își dorise o mare petrecere de ziua lui Buchi, și în acea zi Obinze levitase distant, simțind o bulă de aer între el și petrecere. Când maestrul de ceremonii a spus „noul tătic”, fusese surprins să-și dea seama că se referea la el, că el era într-adevăr noul tată. Că era tată.

Soția lui Ahmed, Sike, îl îmbrățișa, ciupind-o pe Buchi de obraji, cu oamenii adunându-se în jurul lor, cu aerul greu de râsete. Au admirat nou-născutul, adormit în brațele bunicii cu ochelari. Iar Obinze și-a dat seama cu stupoare că în urmă cu câțiva ani mergeau la nunți, acum la botezuri, iar în curând aveau să fie înmormântări. Aveau să moară. Aveau să moară cu toții după ce se vor fi târât prin vieți nici fericite, nici nefericite. A încercat să alunge umbra întunecată care-l învăluia. Kosi s-a dus cu Buchi la grupul de femei și copii de lângă ușa de la sufragerie, acolo jucau ceva într-un cerc în mijlocul căruia era un clovn cu buze roșii. Obinze și-a privit fiica, i-a privit mersul stângaci, bentița albastră cu flori de mătase din părul des, felul în care privea implorator spre Kosi, cu o expresie ce-i amintea de mama lui. Nu putea suporta gândul că Buchi ar fi putut crește disprețuindu-l, că i-ar fi putut lipsi ceea ce ar fi trebuit să reprezinte el pentru ea. Dar nu ar fi trebuit să conteze dacă o părăsea sau nu pe Kosi, ci cât de des o vedea pe Buchi. Până la urmă, ar fi trăit în Lagos și s-ar fi asigurat că o vede cât de mult ar fi putut. Mulți au crescut fără tată. El însuși crescuse așa, deși avusese mereu spiritul consolator al tatălui său, idealizat, încremenit în amintiri vesele din copilărie. De când se întorsese Ifemelu, se surprinsese încercând să afle povești despre bărbați care își părăsiseră soțiile, căutând un final fericit și copii mai mulțumiți cu părinți despărțiți decât căsătoriți și nefericiți. Dar majoritatea poveștilor erau despre copii cu resentimente, întristați de divorț, copii care își

doriseră ca părinţii să rămână împreună, chiar dacă erau nefericiţi. O dată, la club, s-a bucurat să-l audă pe un tânăr povestindu-le unor prieteni despre divorţul părinţilor săi şi cât de uşurat se simţise, pentru că nefericirea lor fusese pentru el de nesuportat.

— Căsnicia lor stătea în calea oricărei bucurii şi partea cea mai groaznică e că nici măcar nu se certau.

— Exact! spusese Obinze, din capătul celălalt al barului, atrăgând priviri ciudate din partea tuturor.

Încă le privea pe Kosi şi pe Buchi vorbind cu clovnul cu buze roşii, când a sosit Okwudiba.

— Zet!

S-au îmbrăţişat, s-au bătut pe spate.

— Cum a fost în China? a întrebat Obinze.

— Chinezii ăştia sunt foarte vicleni. Ştii că idioţii care au lucrat anterior la proiect semnaseră o grămadă de contracte aberante cu chinezii. Am vrut să refacem câteva, dar chinezii aceia veneau câte 50 la întâlnire şi aduceau tot felul de hârtii şi ziceau: „Semnează aici, semnează aici!” Te epuizează cu negocierea până îţi iau şi banii şi portofelul. Okwudiba a râs. Hai să mergem sus. Am auzit că Ahmed are acolo nişte sticle de Dom Perignon.

Sus, în ceea ce părea a fi sufrageria, draperiile burgund grele erau trase, obturând lumina, şi un candelabru elaborat şi strălucitor, ca un tort de nuntă din cristale, atârna din mijlocul tavanului. Bărbaţi stăteau în jurul mesei mari de stejar ticsite cu sticle de vin şi tării, şi farfurii cu orez şi carne, şi salate. Ahmed intra şi ieşea, dându-i instrucţiuni celei care servea, trăgând cu urechea la discuţii, participând cu câte-o replică.

— Celor înstăriţi nu le pasă cu adevărat de trib. Dar cu cât cobori mai mult, cu atât tribul contează mai mult, zicea el când Obinze şi Okwudiba au intrat.

Lui Obinze îi plăcea natura sardonică a lui Ahmed. Închiriase acoperişuri în puncte strategice din Lagos chiar când companiile de telefonie mobilă intrau pe piaţă, şi acum le subînchiria pentru relee, obţinând astfel ceea el numea sarcastic „singurii bani curaţi” câştigaţi uşor în această ţară.

Obinze a dat mâna cu bărbaţii, pe majoritatea îi ştia, întrebând-o pe cea care servea, o tânără care-i pusese în faţă un pahar cu vin, dacă nu-i putea aduce mai degrabă o Cola. Alcoolul l-ar fi afundat şi mai adânc în mlaştina propriilor gânduri. A ascultat ce se vorbea în jur, glumele, împunsăturile, toate cele spuse şi respuse. Apoi au început, aşa cum ştia că invariabil o vor

face, să critice guvernul: bani furaţi, contracte neduse la termen, infrastructura lăsată de izbelişte.

— Uite ce e, e foarte greu să fii un funcţionar public cinstit în ţara asta. Totul e făcut ca să furi. Şi cel mai rău e că cei din jur vor să furi. Rudele vor să furi, prietenii vor să furi, a spus Olu.

Era slab şi şleampăt, avea acea aroganţă lejeră care venea la pachet cu averea moştenită, cu numele de familie faimos. Odată, se pare că i se oferise o poziţie într-un minister şi, conform legendei urbane, el răspunsese: „Dar nu pot locui în Abuja, acolo nu e apă, nu pot supravieţui fără bărcile mele”. Olu tocmai divorţase de soţia sa, Morenike, prietena lui Kosi din facultate. Până atunci o tachinase frecvent pe Morenike, care era doar uşor durdulie, în legătură cu slăbitul, cu faptul că trebuia să-i menţină interesul păstrându-se în formă. În timpul divorţului, ea descoperise o arhivă de fotografii pornografice pe computerul de acasă, toate cu femei obeze, cu colaci de grăsime pe braţe şi burţi, şi trăsese concluzia de aici, iar Kosi fusese de acord, că Olu avea o problemă spirituală.

— De ce trebuie ca totul să fie o problemă spirituală? Omul are un fetiş, îi spusese Obinze lui Kosi.

Acum se surprindea privindu-l pe Olu cu un amuzament straniu, nu puteai şti niciodată ce zace în oameni.

— Problema nu este că funcţionarii publici fură, problema este că fură prea mult, a spus Okwudiba. Uită-te la toţi guvernatorii. Pleacă din statul lor şi vin în Lagos să cumpere tot pământul şi nu se vor atinge de el până nu ies din funcţie. Acesta e motivul pentru care nimeni nu-şi permite să cumpere pământ.

— E adevărat! Speculatorii de terenuri nu fac decât să strice piaţa. Şi speculatorii sunt cei din guvern. Avem probleme grave în ţara asta, a zis Ahmed.

— Dar nu e vorba numai de Nigeria. Există speculatori de terenuri peste tot în lume, a spus Eze.

Era cel mai bogat bărbat din încăpere, proprietarul unor puţuri de petrol şi, ca majoritatea nigerienilor înstăriţi, era lipsit de griji, un om inconştient de fericit. Colecţiona artă şi le spunea tuturor că o făcea. Îi amintea lui Obinze de mătuşica Chinelo, prietena mamei sale şi profesoară de literatură, care se întorsese după o scurtă şedere la Harvard şi îi spusese acesteia în timp ce luau cina la ei în sufragerie:

— Problema este că avem o burghezie foarte înapoiată în ţara asta. Au

bani, dar au nevoie să se rafineze. Trebuie să învețe despre vin.

Iar mama lui răspunsese cu blândețe:

— Există multe feluri de a fi sărac pe lume, dar, din ce în ce mai mult, pare că există unul singur de a fi bogat.

Mai târziu, după ce mătușica Chinelo plecase, mama lui spusese: „Ce ridicol! De ce ar trebui să învețe despre vin?” Iar asta îl frapase pe Obinze, „trebuie să învețe despre vin”, și, într-un fel, îl și dezamăgise, pentru că o plăcuse mereu pe mătușica Chinelo. Și-a imaginat pe cineva spunându-i lui Eze ceva asemănător, „trebuie să colecționezi artă, trebuie să înveți despre artă”, așa că omul se îndreptase către artă cu zelul unui interes inventat. De fiecare dată când Obinze îl vedea pe Eze și îl auzea vorbind împiedicat despre colecția sa, era tentat să-i sugereze să o doneze pe toată și să scape de-o grijă.

— Prețurile terenurilor nu sunt o problemă pentru oameni ca tine, Eze, a spus Okwudiba.

Eze a râs, un râs de încuviințare mândră. Își dăduse jos sacoul roșu și îl pusese pe spătarul scaunului. De dragul stilului, cocheta cu dandismul, purta mereu culori primare și cataramele curelei erau mereu mari și proeminente, ca niște dinți de iepure.

— Știți că șoferul meu a luat testul WAEC, spunea Mekkus, din celălalt capăt al mesei, dar zilele trecute i-am spus să îmi scrie o listă și nu poate scrie niciun cuvânt! Nu știe cum se scrie „băiat” sau „pisică”! Minunat!

— Apropo de șoferi, un prieten îmi spunea zilele trecute că șoferul lui este un homosexual economic, omul merge după bărbați care îi dau bani, iar acasă are o soție și copii, a zis Ahmed.

— Homosexual economic! a repetat cineva stârnind hohotele tuturor.

Charlie Bombay părea în mod deosebit amuzat. Avea o față aspră și brăzdată de cicatrici, genul de bărbat care se simțea cel mai în elementul său într-o haită de bărbați zgomotoși, mâncând carne piperată, bând bere și privind un meci al lui Arsenal.

— Zet, ești foarte tăcut azi, a spus Okwudiba, acum la al cincilea pahar de șampanie. Aru adikwa?

— Sunt bine, a ridicat Obinze din umeri. Doar obosit.

— Dar Zet e mereu tăcut, a spus Mekkus. El e un gentleman. O fi din pricină că a venit aici să stea cu noi? Omul citește Shakespeare și poezie. Un englez ca la carte.

Mekkus a râs zgomotos la propria non-glumă. În facultate fusese un geniu în electronică, reparând CD-playere care erau considerate cauze pierdute și

avusese primul computer pe care Obinze îl văzuse vreodată. Absolvise şi plecase în America, de unde se întorsese la scurt timp, foarte pe ascuns şi foarte înstărit de pe urma a ceea ce mulţi spuneau că fusese o fraudă colosală cu carduri de credit. Casa lui era înţesată de camere CCTV, agenţii lui de pază aveau arme automate. Iar acum, la cea mai mică menţiune a Americii, spunea: „Ştii că nu mai pot intra în America după ce-am făcut acolo”, parcă pentru a contracara zvonurile şoptite în jurul său.

— Da, Zet este un gentleman adevărat, a zis Ahmed. Vă puteţi imagina că Sike mă întreba dacă nu cunosc pe cineva ca Zet pe care să-l prezinte surorii ei? I-am spus: în loc să cauţi pe cineva ca mine pentru sora ta, tu cauţi pe cineva ca Zet! Închipuiţi-vă!

— Nu, Zet nu este tăcut pentru că e un gentleman, a spus Charlie Bombay, în maniera sa domoală, cu accentul său igbo gros care adăuga silabe suplimentare cuvintelor, acum la jumătatea unei sticle de coniac pe care o aşezase teritorial în faţa lui. Este pentru că nu vrea ca nimeni să ştie cât de mulţi bani are!

Au râs. Obinze şi-l imaginase mereu pe Charlie Bombay ca pe cineva care îşi bătea soţia. Nu avea niciun motiv să se gândească astfel la el, nu ştia nimic despre viaţa lui personală, nu îi văzuse niciodată soţia. Şi, totuşi, de fiecare dată când îl vedea pe Charlie Bombay, şi-l imagina lovind-o cu o curea groasă de piele. Părea violent acel bărbat puternic, ţanţoş, acel don care plătise pentru campania guvernatorului din statul său, iar acum avea monopol asupra fiecărei afaceri din acel stat.

— Nu-l băgaţi în seamă pe Zet, el crede că nu ştim că deţine jumătate din pământul din Lekki, a spus Eze.

Obinze a chicoti de complezenţă. Şi-a scos telefonul şi i-a trimis rapid un mesaj lui Ifemelu: *Te rog vorbeşte cu mine*.

— Nu ne-am cunoscut, eu sunt Dapo, a zis bărbatul care stătea de partea cealaltă a lui Okwudiba, întinzându-se să-i strângă entuziast mâna lui Obinze, ca şi cum acesta abia venise pe lume.

Obinze i-a strâns mâna apatic. Charlie Bombay îi menţionase averea, şi el devenise brusc interesant pentru Dapo.

— Şi tu faci afaceri cu petrol?

— Nu, a spus Obinze scurt.

Auzise mai devreme frânturi din conversaţia lui Dapo, faptul că lucra în consultanţă petrolieră, că avea copiii în Londra. Era probabil unul dintre acei oameni care îşi instalau nevasta şi odraslele în Anglia pentru a se întoarce

apoi în Nigeria să facă bani.

— Tocmai spuneam că nigerienii care nu contenesc să se plângă de companiile de petrol nu înțeleg că această economie s-ar prăbuși fără ele, a zis Dapo.

— Trebuie să fii foarte confuz dacă ai impresia că aceste companii petroliere ne fac o favoare, a spus Obinze.

Okwudiba i-a aruncat o privire uluită, răceala tonului cu care vorbise nu îi stătea în fire.

— Guvernul nigerian, a continuat Obinze, finanțează practic industria petrolieră cerându-le acționarilor companiilor să majoreze fondurile, iar societățile mari plănuiesc oricum să se retragă din extracțiile continentale. Vor să le lase chinezilor și să se concentreze exclusiv pe extracțiile maritime. E ca o economie paralelă, păstrează operațiunile de extracție maritimă, investesc numai în echipament de înaltă tehnologie, pompează petrol de la mii de kilometri adâncime. Fără angajați locali. Muncitorii sunt aduși cu avionul din Houston și Scoția. Deci nu, nu ne fac o favoare.

— Da! a spus Mekkus. Și sunt toți o apă și-un pământ. Toți acei instalatori subacvatici și scafandri de adâncime și oameni care știu cum să repare roboții de mentenanță subacvatici. Toți o apă și-un pământ. Îi vezi în salonul de așteptare de la British Airways. Au stat pe platformă fără alcool timp de o lună și până să ajungă la aeroport sunt deja beți mangă și se fac de râs în timpul zborului. Verișoara mea era însoțitoare de bord și mi-a spus că se ajunsese într-un punct în care companiile aeriene erau nevoite să-i oblige pe oamenii ăștia să semneze contracte prin care se angajau să nu bea, altfel nu îi lăsau să zboare.

— Dar Zet nu merge cu British Airways, așa că n-ar avea de unde să știe, a zis Ahmed.

Râsese odată de refuzul lui Obinze de a zbura cu ei, fiindcă, la urma urmei, cu British Airways zburau băieții serioși.

— Când eram un oarecare și zburam la clasa economică, cei de la British Airways m-au tratat ca pe un căcat, a spus Obinze.

Bărbații au râs. Obinze spera ca telefonul să-i vibreze, și speranța asta îl măcina.

— Trebuie să merg la toaletă, a spus și s-a ridicat.

— E jos, a spus Mekkus.

Okwudiba l-a urmat afară.

— Mă duc acasă, a spus Obinze. Doar să le găsesc pe Kosi și pe Buchi.

— Zet, *o gini*? Ce este? Eşti doar obosit?

Stăteau lângă scara în spirală, cu balustradă ornamentată.

— Știi că Ifemelu s-a întors, a spus Obinze, şi doar pronunţându-i numele a simţit în el o căldură.

— Știu. Okwudiba voia să spună că ştia mai multe.

— E serios. Vreau să mă căsătoresc cu ea.

— Dar când ai devenit musulman?

— Okwu, nu glumesc. N-ar fi trebuit să mă însor cu Kosi. Știam încă de pe atunci.

Okwudiba a inspirat adânc şi a expirat, ca pentru a îndepărta aburii alcoolului.

— Uite ce e, Zet, mulţi dintre noi nu ne-am căsătorit cu femeia pe care o iubeam cu adevărat. Ne-am căsătorit cu femeia care era în preajmă când eram pregătiţi să ne căsătorim. Aşa că uită de chestia asta. Poţi să o vezi în continuare, dar nu e cazul să te comporţi în felul acesta tipic albilor. Dacă soţia ta are un copil cu altcineva sau o baţi, acela e un motiv de divorţ. Dar să te trezeşti şi să spui că nu ai nicio problemă cu soţia ta, însă pleci pentru o altă femeie? *Haba*. Noi nu ne comportăm astfel, te rog.

Kosi şi Buchi stăteau la baza scărilor. Buchi plângea.

— A căzut, a zis Kosi. A spus s-o ducă tati în braţe.

Obinze a început să coboare.

— Buch-Buch! Ce s-a întâmplat?

Înainte să ajungă la ea, fetiţa îl aştepta deja cu braţele larg deschise.

Capitolul 55

Într-o zi, Ifemelu a văzut dansul păunului, cu penele desfăşurate într-un evantai ca un halo imens. Femela stătea lângă el, ciugulind ceva, şi apoi, după un timp, s-a îndepărtat, indiferentă la explozia grandioasă de pene a masculului. Acesta a părut brusc să se clatine, poate sub greutatea penajului sau sub cea a respingerii. Ifemelu a făcut o fotografie pentru blog. S-a întrebat ce va crede Obinze despre ea, şi-a amintit cum o întrebase dacă văzuse vreodată dansul masculului. Amintirile cu el îi invadau mintea atât de uşor, în mijlocul unei întâlniri la o agenţie de publicitate şi-l amintise pe Obinze smulgându-i cu penseta un fir de păr crescut sub piele, stând cu faţa

în sus pe o pernă, iar el examinând-o foarte atent de foarte aproape. Fiecare amintire o uluia. Fiecare purta senzația unei pierderi zdrobitoare, o povară imensă gonea către ea, iar Ifemelu își dorea să se poată ghemui, să se ferească, astfel încât să se poată salva. Iubirea era un fel de durere. Asta înțelegeau romancierii prin suferință. Ideea de a suferi din dragoste i se păruse adeseori o prostie, dar acum înțelegea. Evita cu religiozitate strada din Victoria Island unde era clubul lui și nu își mai făcea cumpărăturile în Palms, imaginându-și că Obinze evita și el partea ei de Ikoyi, ținându-se departe de Jazzhole. Nu se întâlnise nicăieri cu el din întâmplare.

La început ascultase *Yori Yori* și *Obi Mu O* la nesfârșit, apoi se oprise, fiindcă acele melodii le dădeau amintirilor o finalitate, ca niște cântece funebre. Era rănită de mesajele și apelurile lui ezitante, de eforturile lui schiloade. O iubea, știa asta, dar îi lipsea forța, coloana lui vertebrală cedase sub povara datoriei. Când, după o vizită la biroul lui Ranyinudo, a postat ceva despre demolările gheretelor vânzătorilor stradali impuse de guvern, un comentator anonim a scris *E ca poezia*. Și a știut că era el. A știut.

E dimineață. Un camion guvernamental oprește lângă clădirea înaltă de birouri, lângă gheretele vânzătorilor stradali, și din el curg bărbați, bărbați lovind și distrugând, și nimicind, și călcând în picioare. Distrug gheretele, le preschimbă în scânduri. Își fac meseria, poartă „demolarea" ca pe un costum elegant. Și ei mănâncă de la astfel de gherete, iar dacă toate gheretele ar dispărea din Lagos, ar rămâne fără prânz, pentru că nu-și permit altceva. Dar zdrobesc, calcă în picioare, lovesc. Unul dintre ei lovește o femeie, pentru că nu își adună vasele și nu fuge. Stă acolo și încearcă să vorbească cu ei. Mai târziu, fața îi arde de la lovitură în timp ce-și privește biscuiții îngropați în țărână. Ochii ei trasează o linie către cerul mohorât. Nu știe ce va face încă, dar ceva o să facă, se va dezmetici și își va reveni și va merge în altă parte și își va vinde fasolea și orezul, și spaghetele prea fierte, Coca-Cola, și dulciurile, și biscuiții.

E seară. În fața clădirii înalte de birouri, lumina zilei pălește și autobuzele pentru angajați așteaptă. Femeile se îndreaptă către ele, purtând papuci cu talpă plată, spunându-și molcom povești fără importanță. Au în genți pantofii cu toc. Dintr-o

poșetă deschisă iese un toc ca un pumnal bont. Bărbații merg în pas mai alert către autobuze. Merg pe sub copacii care, cu doar câteva ore înainte, adăposteau zarva vânzătorilor de mâncare. Acolo șoferii și curierii își luau prânzul. Dar acum gheretele au dispărut. Au fost nimicite și n-a mai rămas nimic, niciun ambalaj de biscuiți rătăcit, nicio sticlă de apă, nimic care să sugereze că au fost odată vreodată acolo.

Ranyinudo o îndemna adesea să iasă mai mult, să meargă la întâlniri.

— Obinze oricum mi s-a părut mereu un pic prea sigur pe el, spunea Ranyinudo, și deși știa că Ranyinudo încerca să o facă se simtă mai bine, Ifemelu era surprinsă că nu toată lumea îl vedea pe Obinze aproape perfect, așa cum îl vedea ea.

Își scria postările pe blog întrebându-se cum i se vor părea lui. A scris despre o prezentare de modă la care participase, despre cum fotomodelul făcuse piruete într-o fustă Ankara, un foșnet trepidant de nuanțe de albastru și verde, ca un fluture trufaș. A scris despre femeia de la colț de stradă din Victoria Island care îi spunea veselă „Frumoaso!” când Ifemelu se oprea să cumpere mere și portocale. A scris despre lucrurile pe care le vedea de la fereastra dormitorului: o egretă albă care s-a lăsat pe zidul complexului, epuizată de căldură, portarul care ajutase o vânzătoare stradală să își ridice tava pe cap, un act atât de generos încât Ifemelu îi privise mult după ce vânzătoarea se îndepărtase. A scris despre crainicii de la radio, cu accentele lor atât de false și de amuzante. Despre înclinația femeilor nigeriene de a da sfaturi, sfaturi sincere, evlavioase. A scris despre cartierul scufundat sub ape și ticsit de case de zinc, cu acoperișurile ca niște pălării turtite, și despre tinerele care locuiau acolo, aranjate și experimentate, în blugi mulați, cu viețile sub semnul stăruitor al speranței: voiau să își deschidă saloane de coafură, să meargă la facultate. Erau convinse că le va veni și lor rândul. *Suntem doar la un pas distanță de mahala, noi cei care ne trăim viețile răcorite de aerul condiționat al clasei de mijloc* a scris și s-a întrebat dacă Obinze ar fi de acord. Durerea cauzată de absența lui nu s-a diminuat cu timpul, părea să se adâncească cu fiecare zi, să îi trezească amintiri și mai limpezi. Dar se simțea împăcată să fie acasă, să scrie pe blog, să redescopere Lagosul. În sfârșit, viața ei prinsese contur.

•

A reluat legăturile cu trecutul ei. L-a sunat pe Blaine să-l salute, să-i spună

că întotdeauna îl considerase prea bun, prea pur pentru ea, şi el a fost rece la telefon, ca şi cum i-ar fi reproşat că sunase, dar la final a spus: „Mă bucur că ai sunat”. L-a sunat pe Curt şi vocea lui era jovială, era entuziasmat s-o audă, şi Ifemelu şi-a imaginat cum ar fi fost să se împace, să fie într-o relaţie eliberată de profunzime şi de suferinţă.

— De la tine au fost acele sume mari de bani pe care le primeam pentru blog? a întrebat ea.

— Nu, a zis el, şi ea nu a ştiut dacă să-l creadă sau nu. Deci încă mai scrii pe blog?

— Da.

— Despre rasă?

— Nu, doar despre viaţă. Rasa nu prea funcţionează aici. Simt că am coborât din avion în Lagos şi am încetat să mai fiu de culoare.

— Sunt convins.

Uitase cât de american era Curt.

— N-a mai fost la fel cu nimeni, a spus el.

Ei i-a făcut plăcere să audă asta. O suna noaptea târziu, după ora nigeriană, şi vorbeau despre lucrurile pe care le făcuseră împreună. Amintirile păreau acum estompate. El a făcut aluzii vagi la o vizită în Lagos, şi ea a încuviinţat la fel de vag.

Într-o seară, când intra cu Ranyinudo şi Zemaye la un spectacol în Terra Kulture, s-a întâlnit cu Fred. După aceea, au mers cu toţii la restaurant şi au comandat *smoothie*-uri.

— Simpatic tip, i-a şoptit Ranyinudo lui Ifemelu.

La început, Fred a vorbit, ca şi înainte, despre muzică şi artă, cu mintea chinuită de nevoia de a impresiona.

— Aş vrea să ştiu cum eşti atunci când nu joci un rol, a spus Ifemelu.

— O să afli dacă ieşi cu mine, a râs el.

A urmat o tăcere, Ranyinudo şi Zemaye privind-o sugestiv pe Ifemelu, şi asta a amuzat-o.

— O să ies cu tine, a spus ea.

Fred a dus-o într-un club şi, când i-a spus că o plictiseau muzica dată prea tare şi fumul, şi trupurile sumar îmbrăcate ale necunoscuţilor prea aproape de ea, el i-a zis timid că nici lui nu-i plăceau cluburile, dar presupusese că i-ar fi plăcut ei. S-au uitat împreună la filme la ea în apartament, iar apoi în casa lui din Oniru, unde Fred avea atârnate pe pereţi picturi cu arcade. A surprins-o că le plăceau aceleaşi filme. Bucătarul lui, un bărbat elegant din Cotonou, a gătit

o tocană cu alune care i-a plăcut la nebunie lui Ifemelu. El i-a cântat la chitară și apoi, cu vocea lui gravă, i-a povestit cum visul lui era să fie solist într-o trupă folk. Era atrăgător, emana genul de atracție care crește cu timpul. Îl plăcea. Își ridica adeseori ochelarii pe nas, împingându-i ușor cu degetul, și ei i se părea fermecător acel gest. În timp ce stăteau goi pe patul ei, învăluiți numai de căldură și plăcere, și-a dorit să fi fost diferit. Și-a dorit să fi putut simți ce își dorea să simtă.

•

Și apoi, într-o seară melancolică de duminică, la șapte luni de când îl văzuse ultima oară, iată-l pe Obinze la ușa ei. L-a privit îndelung.

— Ifem, a spus el.

A fost atât de surprinsă să îl vadă, cu capul său complet ras și blândețea chipului frumos. O privea cu nerăbdare, intens, iar ea îi putea vedea pieptul mișcându-se sub respirația alertă. Ținea o coală de hârtie scrisă de sus până jos.

— Am scris asta pentru tine. E ceea ce aș vrea să știu dacă aș fi în locul tău. La ce m-am gândit. Am scris totul.

Ținea hârtia în mână și pieptul încă îi tresălta, și ea stătea în fața lui fără să schițeze vreun gest.

— Știu că putem accepta ce nu suntem unul pentru celălalt și putem chiar transforma asta în tragedia poetică a vieților noastre. Sau putem face ceva. Eu vreau să fac ceva. Eu vreau să fim posibili. Kosi e o femeie bună, și căsnicia mea a fost un fel de mulțumire plată, dar nu ar fi trebuit niciodată să mă însor cu ea. Întotdeauna am știut că lipsește ceva. Vreau să o cresc pe Buchi, vreau să o văd în fiecare zi. Dar m-am prefăcut continuu în aceste luni, și într-o zi ea va fi destul de mare încât să-și dea seama că mă prefac. Am plecat de acasă astăzi. Deocamdată o să locuiesc în apartamentul meu din Parkview și sper să o văd pe Buchi în fiecare zi. Știu că mi-a luat prea mult timp și știu că tu ți-ai văzut de viață și înțeleg perfect dacă ai sentimente contradictorii și ai nevoie de timp.

A făcut o pauză, a ezitat.

— Ifem, sunt aici. Și voi rămâne aici până când ne vei da o șansă.

Ea l-a privit îndelung. Spusese ce voia să audă și încă îl privea.

— Tavan, a spus într-un final. Intră.

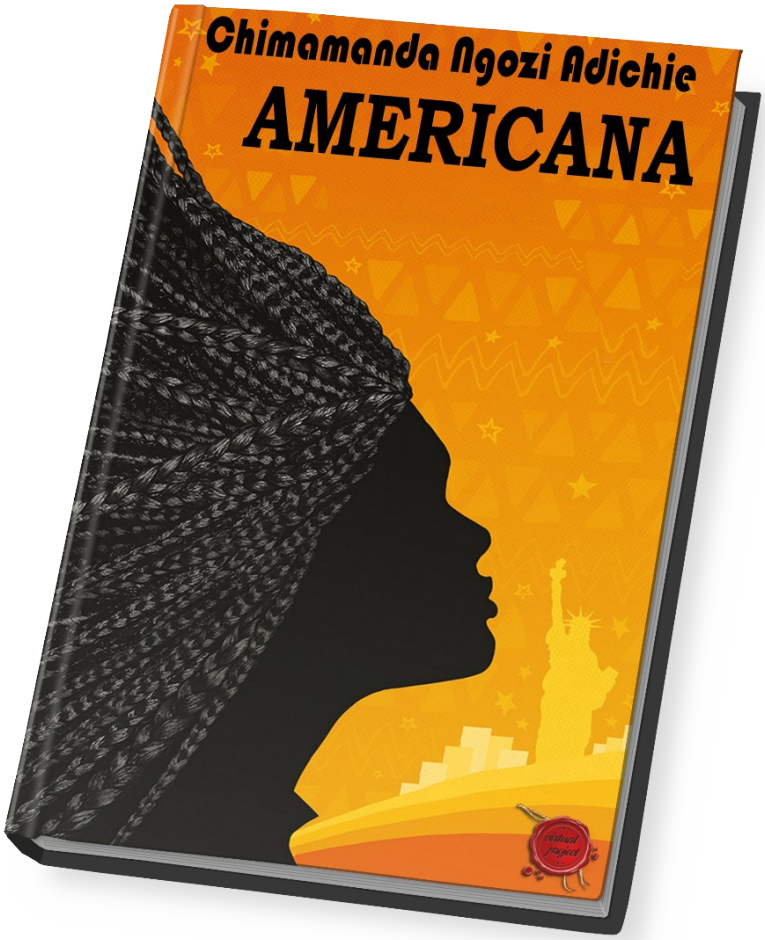

virtual-project.eu

{1} Cuvântul *trunk* este folosit mai ales cu sensul de parte a unui copac în engleza britanică şi cu cel de parte componentă a maşinii în engleza americană. (*n.t.*).

{2} Cuvântul *schedule* (orar, program) are pronunţie diferită în engleza britanică şi în cea americană. (*n.t.*).

{3} Prescurtare în engleza americană de la *condominium* (apartament). (n.t.).

{4} Prescurtarea britanică, respectiv cea americană, de la „matematică” (n.t.).

{5} Abreviere de la *White Anglo-Saxon Protestant*. (*n.t.*).

{6} Dacă eşti alb, eşti în regulă; dacă eşti maroniu, stai prin preajmă; dacă eşti negru, ia-o din loc! (*n.t.*).

{7} Afro Pitic-Piticot (*n.t.*).

{8} Termeni din limba engleză folosiţi pentru „bărbătesc”, respectiv „milă” (unitate de măsură) (*n.t.*).

{9} Termen folosit în politica americană, desemnând împărţirea unui stat în districte electorale în aşa fel încât un partid politic să deţină majoritatea în cât mai multe districte, iar forţa votantă a oponenţilor să fie concentrată în cât mai puţine. Termenul vine de la guvernatorul Gerry al statului Massachusetts, care a reîmpărţit districtele electorale în scopul descris mai sus în anul 1812, şi de la salamandră, forma cu care semăna unul dintre districtele rezultate. (*n.t.*).

{10} Malta este o băutură carbogazoasă nealcoolică, preparată în principal din orz şi care se aseamănă mult cu o bere nefermentată. (*n.t.*).